מעריב

המעריב 40 עמודים ,ימים ולילות״

MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה

מייסד והעורך הראשון ד״ר ע. קרליבך ז״ל

יום ו׳
ה׳ באלול תשל״ד
23.8.74
גליון 9160
שנה כ״ז

רוקפלר נכח בדיוני קיסינג׳ר־חדאם; ישתתף גם בשיחות שינוהלו עם רבין

שר־החוץ הסורי יתקבל היום על־ידי נשיא ארצות הברית ג׳ראלד פורד

מאת פיליפ בן
סופר ״מעריב״ בוושינגטון

שר־החוץ הסורי, עבד אל חלים חדאם, עמד להתקבל הבוקר בבית־הלבן על־ידי הנשיא מר ג׳ראלד פורד, הנשיא מר ג׳ראלד פורד, המעריך לסיבוב נוסף של שיחות עם שר־החוץ האמריקני ד״ר הנרי קיסינג׳ר ועם פקידים אחרים בממשל. רוקפלר להתקפד מגן נשיא, מר נלסון רוקפלר בפגישה שהיתה בין ד״ר קיסינג׳ר לחדאם בסטייט־דיפארטמנט. עדיין אין אישור לכך שה־מדיניות האמריקנית במזרח התיכון תהיה אחד מתחומי המעלה של מר נלסון רוקפלר וכי יהיה נוכח גם ב־דיונים שינוהלו בין ד״ר קיסינג׳ר לבין ראש ממשלת ישראל, מר יצחק רבין.

רווחות שמועות, שהנשיא פורד יבקש ממר רוקפלר לאחר שיאושר כסגן נשיא — לפקוח עין על בחינות מסוימות של מדיניות החוץ האמריקנית.

הקצבה מארה״ב

תוכן השיחות בין חדאם וקיסינג׳ר לא פורסם, אך לדברי פקידים אמריקניים הת־קבלו בשבועות האחרונים בק־שות ממקורות סוריים שותים ביחס להקצבה של 100 מיליון דולאר (עליהם דיבר קיסינג׳ר כנראה בעת ביקוריו בדמשק בחודש מאי).

מצד התפרסם בוושינגטון הודעה רשמית המסכמת את ביקור חדאם.

גינוני אדיבות

פקידים אמריקניים מנסים להסביר בשיחות פרטיות, כי גינוני האדיבות הרבים כלפי אורחים ערביים, נובעים מן הרגישות הבלתי רגילה שלהם. ד״ר קיסינג׳ר פורה ל־בוא לנמל התעופה הנמצא במרחק רב מוואשינגטון העיר, כדי לקבל את חדאם — אם כי אינו עושה כך אפילו לגבי שרי החוץ של מעצמות גדולות.

עוד מנסים הם להסביר כי בהודעתו המומבית של ד״ר קיסינג׳ר בדבר בואו של ראש הממשלה רבין לוואשינגטון (עוד לפני שהתקבלה תשובה מירושלים) לא התכוון כלל ל־הפעיל לחץ על ישראל, אלא פשוט ״בכשל בלשונו באווירת ידידות״, דבר זה מובן, בכלל היחסים האישיים ההדוקים בינו לבין רבין.

הפקידים האמריקניים מק־ווים שהעניין יובא לדיון ב־ממשלת ישראל ביום א׳, וכי יש להניח שמר רבין יבוא לוואשינגטון בראשית ספ־טמבר.

סוכנויות הידיעות מדווחות בינתיים, כי שר החוץ הסורי אמר לאחר שיחתו בת השע־תיים עם קיסינג׳ר אתמול, כי סוריה, מבדנות במשא ומתן לשלום במזרח־התיכון.

סופרת שידורי ישראל מוסרת:

סילווה זלמנסון שוחררה ממחנה מעצר בבריה״מ

תגיע היום למוסקווה ותיפגש עם אביה ✶ שכנתה בריגה סבורה ש״סילווה תעלה לישראל״

סילווה זלמנסון

סילווה זלמנסון, שנידונה במשפט לנינגרד ל־10 שנות מאסר, שוחררה אתמול ממחנה המעצר הסובייטי, ותגיע כנראה היום למוסקווה, שם תיפגש עם אביה יוסף זלמנסון.

הדבר נמסר לכתבת שידורי ישראל שרה פרנקל בשיחה טלפונית עם שכנה של מש־פחת זלמנסון בעיר ריגה. אמש בחצות התנהלה השי־חה, שבה סיפרה השכנה ב־התרגשות כי האב, יוסף, התי־בקש אתמול לבוא בדחיפות למוסקווה למשרדי אוביר. ב־אמר לו, שבתו תשוחרר.

השכנה סיפרה כי האב ביקש לשמור על העניין ב־סוד, כדי שלא יוכל לפ־גוע בסיכוי לרעה. השכנה אמרה, כי היא סבורה ש־סילווה תבוא לישראל.

סילווה זלמנסון היתה בת 26 כאשר נעצרה בנמל התעופה של לנינגראד והואשמה יחד עם אחרים בנסיון לחטוף מטוס יחד עם אחרים. שני אחיה נידונו לשמונה ו־ל־10 שנות מאסר ואילו בע־לה, אדוארד קוזנייצוב נידון ל־15 שנות מאסר.

מאז נעצרה היו מאב־קים בלתי פוסקים במקו־מות שונים בעולם לשחרו־רה. בין השאר פעל מי שהיה סגן התובע במשפ־טי נירנברג, והוא נפגש לשם כך במוסקווה עם הי־תובע הכללי של ברית־המועצות רודנקו. גם ב־ארה״ב פעלו בשחרורה אישים רבים.

אם תגיע הבוקר סילווה זלמנסון למוסקווה, היא תי־פגש עם אביה אחרי פרידה של ארבע שנים — שכן ריצ־תה ארבע שנות מאסר מן ה־10 שנגזרו לה.

הגאי המעצר היו חמו־רים. לא אחת הודיעה ל־חבריה: ״אני חוששת, כי לא אשאר בחיים״.

״היא נזונה באמונות ב־כלאי — סיפרה בבירורה גבי רבקה אלכסנדרוביץ׳, שכנתה, רות אלכסנדרוביץ׳, היתה כלואה עם סילווה. לדבריה אבד לה כושר ה־שמיעה באוזן אחת והכרונה הלך ודעך כתוצאה מחומר מ־סויים שהחדירו הסוהרים ל־גופה.

ד״ר היינריך שפטר

נולדתי מחדש׳ מלמל שפטר בלוד

(קל. כבן) לבן היהודי הבולגרי שנידון למות בבולגריה שוחרר אתמול והגיע לישראל אחרי פעולה של ממשלת ישראל

✶ הגיע דרך מערב־אירופה ✶ משפחתו קיבלה אתראה מראש של עשרים וארבע שעות בלבד

מאת אורי דן

״נולדתי מחדש״ — במלים אלה חזר ומילמל ד״ר היינריך שפטר (נתן) אתמול, כאשר הגיע לישראל ב־ב״ג בערב מ־[illegible] אל עליו לה, לאחר ששוחרר במפתיע מבית הסוהר בבולגריה, שם היה כלוא תשעה חודשים בעוון ריגול.

ד״ר שפטר עשה מאמץ רב לשלוט על עצמו לאחר ש־דרך על אדמת ישראל: הוא, שרק שלושה היה בתא הנד־ונים למוות בבולגריה, הובל על־ידי מקבלי פניו הישרא־ליים לעבר משרד הסוכנות בלוד ושם קיבל תעודת־עולה.

ד״ר שפטר, צנום ורזה, לא נראה, לפי דברי מקבלי־פניו, כאדם שזה עתה יצא מהכלא ושנגזר הוצא גזר דין כה חמור. אמר אחד מבני מש־פחתו שקיבלוהו: ״כן הוא נראה גם כאשר הגיע לישר־אל לביקור לפני שנתיים, יש לו פנים צעירות״.

ומן מובנו: ״נולדתי מ־חדש, קשה לי להאמין למה שעבר עלי״, נמסר ד״ר שפטר מלהוסיף מלה, ונתן לנציג משרד החוץ הישראלי שקי־בל את פניו וכן בני־משפח־תו לטפל בכל הפרוצדורה ה־כרוכה בהרשמתו כעולה חדש והכוונתו למרכז קליטה.

האשה והבן בלכלו בכלא

יש לזכור שאמר של ד״ר שפטר, וכן אשתו ובנו עדיין נמצאים כולם בבולגריה וד״ר שפטר לא ידע לספר, או לא רצה לספר, מתי ואם יגיעו ארצה. מכל מקום, הוא נפ־גש עמם כאשר באו לבקרו לפני זמן קצר מאוד בכלא ימים מספר לפני שחרורו. אולם נראה, כי השחרור מ־בית הסוהר (לאחר שסלטו־נות בולגריה דחו את ערעורו של ד״ר שפטר על גזר הדין שהוצא נגדו) בא גם על שפטר עצמו כהפתעה מוחל־טת. ללא כל הכנה או הודעה מוקדמת, מסרו השלטונות ה־בולגריים שלשום (כנראה ל־שגרירות שוודיה המייצגת את ישראל בבולגריה) שעוד באותו יום הוא יעזוב את הכלא ויצא מבולגריה.

ד״ר שפטר הועלה על מטוס שהביאו לאחת ממדינות מע־רב אירופה, ואתמול ליוו אר־תו נציגים ישראליים בטיסה לארץ.

״דודי זקוק למנוחה ולשי־קום״ — אמר מר צבי רביב, אשר פעל רבות להזעקת דעת הקהל למען שחרור של דודו, מאמץ שנמשך כל החודשים האחרונים. קרובי משפחתו של שפטר בישראל קיבלו הו־דעה על בואו של שפטר 24 שעות לערך לפני שהגיע ל־ישראל.

הודעת משרד החוץ

הודעת דובר משרד החוץ ש־פורסמה אמש גילתה זו הפעם הראשונה, שממשלת ישראל עשתה מאמצים לשחררו אחרי שנידון למוות. כל שפורסם ב־בעיתונות של ד״ר שפטר היה, (סוף בעמ׳ 2, טורים 5, 6, 7)

קווו אוקמוטו ביצע מילה בשיטה ״עשה זאת בעצמך״

נעזר במקצץ־צפורניים ● קיבל טיפול בבי״ח

מאת דן אריקון

קווו אוקמוטו, ממבצ־עי הרצח בלוד, ניסה ל־בצע בעצמו ברית־מילה בשיטת ״עשה זאת ב־עצמך״.

לפני שבועות אחדים נטל אוקמוטו מכשיר מקצץ־צפורניים וניסה לחתוך את ערלתו. אך מלאכת המו־הלות לא עלתה בידו, ד הוא מצא עצמו קלוט, נד־בס השהה בבית־החולים של הכלא, עד שהחלים.

כפי הנראה קשור נסיו־נו זה של אוקמוטו לתו־עמקותו בעיקרי היהדות. בתאו של האסיר, שנידון למאסר עולם, נמצאים ספר תנ״ך ביפאנית וספרים ל־לימוד עברית ויהדות. כן שוקד אוקמוטו על לימוד הבוטאניקה.

קווו אוקמוטו

שר־האוצר: העלמות המס כמה מיליארדים בשנה

״עם הנהגת מס ערך מוסף באפריל 75 נחזיר את מס ההכנסה לממדים הנורמאליים״

מאת דב גולדשטיין

״העלמות המס בישראל מגיעות לכמה מיליארדים בשנה. אלה הם ממדים בל־תי נסבלים. נפעל לתפיסת המשתמטים והדרוש מבתי־המשפט להחשיב אותם ב־כלא לתקופות ארוכות״ — אמר שר האוצר, מר יהושע רבינוביץ, בראיון השבוע ל״מעריב״. (ראה עמוד 20).

מר רבינוביץ הוסיף: ״ה־מס השולי בגובה של 87.25 אחוז, שהוטל במסגרת ה־תוכנית הכלכלית החדשה, הוא מעוות ובלתי נסבל. נאלצנו להגיע לכך מפני שההסתדרות סירבה להסכים לעיקור מר־צית תוספת היוקר. באפריל 1975, עם הנהגת מס־ערך־מוסף, נחזיר את מס־ההכנסה לממדים נורמאליים: המס־השולי, אני מקווה, יהיה ב־גובה של 60 עד 65 אחוז ולאנשים שוב יהיה תמריץ לעבוד ולשלם מס אמת״.

פגישה עם התעשיינים

רו״ג גוטמן מוסר:

״הטלתי על אנשי משרדי לג־מור תוך חודש את כל ההכ־נות הדרושות להגשת חוק מס ערך מוסף, ואני אביא את ההצעה לכנסת במושב הרא־שון לאחר הפגרה. הכוונה היא להפעיל את המס הלכה ל־מעשה החל מה־1 באפריל 1975״ — אמר אמש שר ה־אוצר, מר יהושע רבינוביץ, בפגישה עם הנשיאות המור־חבת של התאחדות התעשיי־נים.

בפגישה נכחו גם שר ה־מסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב, ונגיד בנק ישראל, מר משה זנבר, ונדונו בה ה־בעיות שבהן מתלבטת התעש־עייה בשעה זו.

שר המסחר והתעשיה מסר כי מימון הייצוא יוגדל מ־4 ל״י ל־4.60 ל״י לדולאר. כן מסר, כי הוא תומך בשי־נויים בנושא המחת. שר ה־מסחר והתעשיה הדגיש את החשיבות שבהעלאת הפריון במשק וציין כי תוספת של אחוז אחד בפריון פירושה תוספת מוצרים, בסך 250 מיל־יון ל״י לשנה.

מר מרק מושביץ, נשיא התעשיינים, אמר כי התאחדות איתנה בדעתה, שהגיע המועד להפסיק את הפיקוח על המחירים ״המעות את חלקה טובה בתעשיה״.

הוא הדגיש, כי ההתאחדות תתנגד בתוקף שיוטלו שי־נויים לשלם בשעורי הריבית להון חוזר ולאשראי מגבון לתעשיה.

רבין ימסור היום עמדת הממשלה לנציגי המתנחלים

ראש־הממשלה יצחק רבין ייפגש היום עם נציגי גרעין המתנחלים המבקשים להת־יישב בסביבות העיר שכם, כדי להודיע להם על עמדת הממשלה בעניין ההתנחלות בשומרון.

בעקבות הפגישה הנציגה עם ראש־הממשלה, מעכבים חברי גוש־אמונים מבצע־ התנועות נרחב בשומרון, עד שיתקבלו תוצאות הפגישה עם מר רבין.

רופא יהודי באתונה מאיים בתביעת פיצויים נגד ״שפיגל״

נציגות ישראל ביוון: יסודות עויינים לישראל מנסים לדוג במים עכורים

מאת מ. מאור
סופר ״מעריב״ באתונה

רופא יהודי באתונה איים בהגשת משפט נגד השבו־עון המערב גרמני ״שפיגל״, על שתיאר אותו כמתווך בין הכת הצבאית היוונית שהודחה לבין קצי־ני השרות החשאי הישרא־לי, ״די לי, תוך קשירת קשר, כבי־יכול, להפיכה נגד מא־קאריוס בקפריסין.

ד״ר יקובוס אלזראקיס, ה־עומד בראש בית חולים פרטי במרכז אתונה, נשוי לאחותו של בריגדיר דמיטריוס יואני־דיס, שהיה ראש המשטרה ה־צבאית, הוזנות ומשל ביוון למן ה־25 בנובמבר.

הרופא הוזכר ב״דר שפיגל״ כמתווך שהסדיר פגישות בין גיסו לבין סוכנים ישראליים בבית החולים שלו ״הצלב ה־כחול״, ונמצא מול שגרירות ארה״ב באתונה. באותה ידי־עה נאמר, כי הישראלים הש־פיעו על יואנידיס לפעול נגד מאקאריוס בגלל עמדתו הפרו־ערבית וכדי לספק לאמריק־נים בסיסים בקפריסין.

אתמול פירסם העתון ״אק־רופוליס״, המופיע באתונה, הצהרה של ד״ר אלזראקיס, כי יתדרש פיצויים על פי חוק העתונות היווני.

בהצהרתו של הרופא נא־מר, כי הסיפור שהתפרסם ב־ (סוף בעמ׳ 2, טורים 1, 2)

סיבי דימונה״ שובתת לסגור המטוויה

עובדים גם במטוויה, שבה מועסקים כ־500 פועלים יהו־דיים ו־145 פועלים ערביים מן השטחים.

מר צור אמר לסופרנו, ש־כאשר פועלי השטחים יוכלו לחזור לעבודה והמטוויה תע־בוד במלוא תפוקתה, תבטל ההנהלה את האיום לסגור את המטוויה.

הבוקר לא הגיעו פועלים ערביים מתכנון למשמרת ה־ראשונה במטוויה, כיוון ש־אתמול לא הורשו להיכנס לאף אחת משלוש המשמרות. (ראה עמוד 3)

ישעיהו אביטל: ״דימונה״ הודיעה אמש כי הלילה לאחר בשלון המגעים המחלקה סיבי דימונה עם העובדים ובנציגי ההסתדרות. לאחר מקצועי וההצעה ש־לפועלים המצומצמים מחלקות של המפעל.

בהנהלת מסר מנכ״ל צור, למנוע על יתומי עבודה בי העבודה, עירית, נאמן מכתב, ושמי שבו מב־ ״סכסוך

שריר: ד״ר דיניץ אושפז

שגריר ישראל בוושינגטון, דיניץ, אושפז בבית־חולים לאחר שנמצא כי הוא חש ברע. רשויות השגרירות נודע, כי מר דיניץ סובל מכאבים חזקים בבטן, בניגוד להשערות קודמות, נאמר, אין זו התק־פת־לב.

רק לאחר בדיקות שיימשכו עוד יומיים יוודע אם השגריר יצטרך להישאר בבית־החולים לטיפול.

בוטלו האשמות בסוריה

מקורות יהודיים בניו־יורק מסרו, כי האשמות על אונס של נשים יהודיות בסוריה ש־הועלו נגד שני יהודים סורים, בוטלו על ידי שלטונות דמשק. ההודעה בענין זה התפרסמה מטעם המקורות היהודיים. ב־תגובה על הבריחה של 30 הור־בעים מתוכם בארה״ב אשר פנו במכתב לנשיא סוריה ב־ענין המשפט. (סט״א)

הסר את המיפגע

ראה ״ימים ולילות״ עמוד 34

3333 מודעות מתפרסמות היום ב־ שוק מעריב
בעמודים: 7, A1, A2, A3, A4, A8, A6, A7
מודעות דרושים
בעמודים: 8, 9, 10, 39, 40, 48, 49, 50, 51, 52
מודעות לימודים
בעמודים: 27, 37, 38

מודעות אבל
בעמודים: 11, 32, 50, 54, 56

דפנה ויהודה בותן
מאושרים בהולדת בנם
אריאל
בי״ח אסותא ת״א — יום ג׳, ב׳ אלול תשל״ד

בהזדמנות
נעלי ספורט מגרמניה
25 ל״י
(במקום 40 ל״י)
לילדים, נוער, גברים ונשים
רק בויליד העמעלים (כבר מלכי ישראל ת״א)

חקירות
פרטיות ומסחריות
איפור INFOR
104 אלנבי, ת״א, ביריעורה
טלפונים: 232020, 234466

יריד התקליטים באלחוט
הוא חוזה שאין להחמיצו! אותה משוטט בחנות התקליטים הגדולה בארץ, מדפדף במבחר העצום, מאזין לכל תקליט העולה על דעתך ומבלה את זמנך בנעימים! אינך חייב לקנות דבר, אך אם תחליט לרכוש תקליט בוודאי שתופתע:
אצלנו עדיין המחירים הישנים!
אך כמובן שהמלאי מוגבל וכל הקודם זוכה!
ואת ועדה. מבחר משגע של אריזי גן קלטים וקליט במחירים משוגעים, כגון:
במקום 24.90 תקליטי ילדים 12.90 2.50
התכבד אצלנו לשעה קלה, וקנה לידידך שי במחיר פרסומת. הפרדה (סטריאופוניה) והנתקות (מצרות היוסדים) עם תקליט מאת אלחוט.
רחוב אבן־גבירול 21, תל־אביב

VOLVO 1975
ראה פרטים בעמוד 18

במבצע לחגים
רדיו חינם
לרוכשים
טייפ סטריאו
או
רדיו למכונית
לרשותכם:
מבחר מערכות סטריאו
רשמי קול מקלטי רדיו
מערכות אזעקה, ספריות קסטות
שרות הרכבה מהיר
מרכז הסטריאו
רח׳ אלקלעי 1 ת״א טל: 445813
(מאחורי בנין מכבי־אש)

עיסוק אידיאלי
בתוספת הקיץ
מערכות כימיה
SALTER
לבצוע עד 143 ניסויים בכימיה
להשיג בחנויות הספורט המובחרות

איגוד הטניס בישראל
גביע דייויס 1974
לוכסמבורג ישראל
23—24—25 לאוגוסט
איצטדיון הטניס ברמת־גן
התחלת המשחקים בשעה 14.30
כרטיסים בקופת האיצטדיון ובמשרד ״הדרך״, אבן גבירול 90, תל־אביב

49 ל״י
בטוח שנתי
חשמל ✶ זגוגות
מים ✶ תריסים
ד.ש.א. בע״מ
דיזנגוף 38 ת״א טל. 280706

בערב קיץ חם
בוא לאכול
אבטיח קר־ר־ר
ב״מיה״
סטקייה־בר
הרקון־הירקון, פתוחה מעריב ועד הבוקר.
MAJA
עד 100 בלילה

בפנקס שיקים
משה קירשנבוים
בלן עבודות חשמל
1901—1925
כל השיקים הנ״ל בטלים ומבוטלים

MARVIN מרוין

RCA
מכירה
מוצרים לישראל, מקלטים, מכשירי בקרה, רמקולים וכו׳.
לחברת אלקטרוניקה בקיום מיסודה של תעשיית ישראלית
מ. גולת בנימין 18, טלפון (03)50156 שעות 8—3 ביום ו׳ 8—1

מכאן העמל

هكذا من الاصل

נשיא קפריסין - לאתונה: ידון במהות השיחות שינהל עם מנהיג התורכים באי

ברית־המועצות דורשת כינוס ועידה בינלאומית בהשתתפות קפריסין, יוון, תורכיה ונציגי 15 חברות מועצת הבטחון ✶ מוסקווה אינה רוצה עוד למלא תפקיד של „כינור שני" ביישוב הסכסוך

מאת ג'ון בורוק
שליח „דיילי טלגראף" בניקוסיה

מר גלפקוס קלרידס, נשיאה בפועל של קפריסין, יבקר היום באתונה להתייעצויות דחופות עם ראש ממשלת יוון מר קונסטנטין קאראמאנליס. הביקור יערך לאחר שנמסרה למר קלרידס איגרת מקאראמאנליס, בידי שגרירה החדש של אתונה בניקוסיה. אתמול אמר מר קלרידס שבדעתו להתייעץ ביוון על השיחות שינהל עם מנהיג העדה הקפריסאית־תורכית באי, ד"ר ראוף דנקטאש.

נאמר, כי השיחה בין קלרידס לבין ד"ר דנקטאש תהיה על נושא אספקת מזון וטיפול ברחבי האי. עם זאת מקווים שהפגישה תכשיר את הקרקע לדיונים מקיפים יותר על הסכם שלום.

אתמול, חולק מזון באי לפליטים — אך לא היו עדיין שום סימנים לחזרת קפריסאים יוונים לאזורים המוחזקים על ידי התורכים.

לעומת זאת סבורים — לדברי מקורות או"ם — כי 50 אלף תורכים הנמצאים עדיין בצד הקפריסאי־יווני יורשו לשוב. מעטים מהם רוצים לעשות כן ולא היו ידיעות על חיכוכים עם הקפריסאים היוונים.

ברה"מ: ועידה

„דיילי טלגראף" הלונדוני מסר הבוקר, כי ברית־המועצות דורשת כינוס ועידה בינלאומית בהשתתפות קפריסין, יוון, תורכיה ונציגי כל 15 חברות מועצת הבטחון.

בהודעה של הממשלה הסובייטית, שהופצה על־ידי סוכנות טאס, נאמר כי ברה"מ „סבורה שחיוני לנקוט אמצעים יעילים להגנת הריבונות הקפריסאית מהתערבות מן החוץ; להבטיח את הוצאת כל הכוחות הזרים מקפריסין ולהעניק לקפריסאים את האפשרות לפתור את בעיות מדינתם בעצמם".

בהודעה הסובייטית נאמר עוד, כי „אי־אפשר לפתור את בעיית קפריסין בכוח צבאי או על־ידי הכתבה מדינית למדינה ריבונית".

בשבועות האחרונים גברה עצבנותם של הסובייטים, כיוון שנשארו בשולי המאמצים הדיפלומטיים בקפריסין. הם רוגזים, שבריטניה וארה"ב ממלאות את התפקידים הראשיים, בנסיון להביא לפתרון המשבר באי, והנחשב בעיני מוסקווה כ„מדינה בלתי מזדהה" הם מקווים לשנות את הכיוון לטובתם.

כינור שני

מצב. רוחם של הסובייטים לא השתפר לאור העובדה, שהם נאלצים לנגן כינור שני בתזמורת הדיפלומטיה האמריקנית־ישראלית בניצוחו של קיסינג'ר — כותב „דיילי טלגראף".

בהודעה ממוסקווה נאמר כי חברות מועצת הבטחון יכולות „במשותף או במקביל להעניק ערבויות מתאימות לעצמאות, לריבונות, ולשלמות הטריטוריאלית של קפריסין". כן נאמר בהודעה, שלחמש החברות הקבועות במועצה „אחריות מיוחדת".

חמש החברות הקבועות הן: ארה"ב, בריטניה, צרפת, ברית־המועצות וסין. על פי ההסדר הקיים בקפריסין ערבות בריטניה, יוון ותורכיה לעצמאותה ולשלמותה של קפריסין.

עמדת יוון

יתכן שממשלת יוון תקבל בברכה את היוזמה ממוסקווה, כיוון שהיא אינה מעוניינת לשוב ולשבת עם התורכים בז'נווה — והיא אף מחפשת דרך להעביר את הבעיה לאו"ם.

שר־החוץ היווני מר מאורוס העניק את ברכתו להצעה היוגוסלבית, שחמש המעצמות הגדולות חברות מועצת־הבטחון יחד עם יוגוסלוויה יתנו ערובה לבטחון קפריסין.

עד אמש לא ניסה מאורוס לקדם רעיון זה בשיחותיו עם הדיפלומטים הבריטיים, אך יתכן כי ינסה עתה לנצל את ההזדמנות כדי להעביר את המשא ומתן לפורום בו יהיו לתורכים ידידים מעטים.

תורכיה תתנגד

יש להניח כי התורכים יתנגדו להיזמה זו ואף יזכו בסיוע אמריקני, בהתנגדותם זו שכן אין ארה"ב רוצה שברית המועצות תתערב התערבות רבה מדי בסכסוך שבין שני בעלי הברית בנאט"ו.

נשיא קפריסין (משמאל) מציע סיגריה לשגריר החדש של ארה"ב באי, דין בראון — בפגישתם אתמול בניקוסיה. בראון נתמנה לתפקיד זה אחרי רצח השגריר הקודם, רוג'ר דייויס. (צילומרדיו של א.פ.)

מאיים לתבוע פיצויים מ„שפיגל"

(סוף מעמוד 1)

„דר שפיגל" הוא שקר הוצאת דיבה וכי הורה לפרקליטיו להגיש משפט נגד השבועון הגרמני. הוא הוסיף: „אין זו הפעם הראשונה ש„דר שפיגל" משמיץ יוונים. לפני שנים מצטט השבועון בצורה חסרת תקדים את ראש ממשלת יוון הנוכחי".

זהו רמז לטענת „שפיגל", כי ראש הממשלה קונסטנטין קאראמאנליס קיים מגעים עם פושע המלחמה הגרמני מקס מרטנס, ביוון, בעת הכיבוש. הטענה התמוטטה על תצלום מזויף.

בהודעתו כותב ד"ר אלאיראקיס, כי גיסו יאנידיס ביקר בבית החולים שלו פעם אחת בלבד במשך ארבע השנים האחרונות, וזאת ב־22 במאי 1974, כדי לבקר דוד שעבר ניתוח.

„אין לי יחסים או מגעים עם פקידים ישראליים ועוד פחות עם סוכנים ישראליים, שפי שהשרותים הממלכתיים היווניים המוסמכים יכולים להעיד", כותב הרופא.

בהודעה לעתונות, הכחישה הממשלת הדיפלומטית השגרירות הישראלית באתונה בתוקף את תוכן המאמר של „שפיגל".

„מקור „גילויים" אלה הוא ללא ספק ביסודות העוינים את ישראל המנסים לדוג דגים במים עכורים וליצור אוירה של חשד ורגשות אנטי־ישראליים בדעת הקהל, אותם יסודות עצמם ניסו גם בעבר לשבש את היחסים הטובים בין ישראל לקפריסין על ידי הפצת שמועות כזב בדבר תמיכה ישראלית, כביכול, ביסודות אנטי ממשלתיים בקפריסין. הארכיבישוף מקאריוס עצמו גינה פעמים אחדות נסיונות שפלים אלה", נאמר בהודעה.

דובר ממשלתי יווני, שנשאל בעניין הרגשת יהדותו של הנרי קיסינג'ר בעתוני יוון, אמר: „במדינה הכנסה להיות לדימוקרטיה בתדמיתנו אין לההסכים להפצת סיסמאות גזעניות כלשהן".

סעודיה מפתה את פורטוגל למנוע שימוש בבסיסיה לסייע לישראל

מציעה לה 400 מיליון דולר וביטול חרם הנפט ובלבד שלא תינתן למטוסי ארה"ב זכות נחיתה באיים האזוריים

מאת פיליפ בן,
כתב „מעריב" בארה"ב

לממשלת ארה"ב נמסר, כנראה באמצעות הסי.אי.איי., כי סעודיה הציעה לפורטוגל מלווה לטווח ארוך בלא ריבית, בשיעור 400 מיליון דולר, והסרת אמברגו הנפט — אם תדחה פורטוגל הסכם חדש, להעניק לארה"ב זכויות נחיתה באיים האזוריים, או שיצויין בהסכם החדש כי בבסיסים לא ייעשה שימוש להעברת נשק לישראל.

דובר משרד החוץ של ארה"ב אישר כי לארה"ב הגיע מידע דומה לדיווחי העתונות באתמול. הדובר סירב עם זאת לגלות איזו זרוע של הממשל קיבלה את המידע. הוא טען כי ממשלת ארה"ב אינה יודעת הרבה יותר מזה וכי לא נתקבל כל מידע רשמי מפורטוגל או מאיזו ממשלה ערבית.

דובר משרד החוץ של פורטוגל הכחיש את הידיעה, אך אין מבלים ספק באמיתותה. יש להניח כי מצרים עמדה בהצעה לפורטוגל, וסעודיה רק הבטיחה את התשלום. דובר משרד החוץ של ארה"ב אמר רק כי הבגצים בין ארה"ב לפורטוגל בענין ההסכם החדש על האיים האזוריים יחלו בוושינגטון ב־3 בספטמבר.

נציג ארה"ב יהיה רוברט מקלוסקי, מי שהיה ראש מחלקת העתונות במשרד החוץ האמריקני ואחר כך שגרירה בקפריסין. מקלוסקי הוא איש אמונו של הנרי קיסינג'ר וכן ליווהו בסיורי הרבים במזרח התיכון. הוא נחשב לשגריר מיוחד, עליו מטילים משימות קשות ועדינות.

על פי ההסכם הקודם בדבר השימוש בבסיסי האויר באיים האזוריים שילמה ארה"ב לפורטוגל סכום מסויים. אך הדיכוי ההודפשי בבסיסים אלה הוא הסיבה העיקרית לצירופה של פורטוגל לנאט"ו. המשטר הפורטוגלי החדש כשהדל לפתח קשרים הדוקים יותר עם המדינות הבלתי מזדהות, אך עד כה לא נרמז שבכוונת פורטוגל לצאת מנאט"ו.

מומחי תעופה אומרים כי כבוני הובלה אמריקנים מסוגלים לטוס מארה"ב לישראל בלא חניית ביניים, בדומה למטוסי הבואינג של „אל על" וכמה חברות תעופה אחרות, אלא שהצבא מעדיף נתיבי הובלה מסובבים פחות, ולכן דרושים לו בסיסי תדלוק.

„נולדתי מחדש"

(סוף מעמוד 1)

כל אילים ובוהדוה בבריטניה וארה"ב פנו אל ממשלת סופיה בבקשה לתת אותו „על בסיס הומניטארי".

בבנאל הבוקר אחיינו של הנידון לבוות, פרופ' חנוך רביב, מן האוניברסיטה העברית בירושלים, אם ידע כי דודו יוחזר הביתה, השיב: „אינני יכול לענות לך והאר בני־המשפחה אינם יודעים". (לספסר דודה זקנה בישראל, בני יולי זילברשטיין וכן קרוב משפחה, מר זאב פורה, ארכיטקט העובד בעירית תל אביב. הבוקר אי אפשר להשיג את הקרובים הללו).

„השחרור בא עלי במפתיע" — הגיב הבוקר יו"ר התאחדות עולי־בולגריה בישראל, מר חיים אסר, למשמע הבשורה. „כל העת ניהל אירגוננו מאבקים לשחרורו אך לא ידענו כי הם יצלו ימה".

ד"ר היינריך שפטר, בן 53, הוא בנו של רופא יהודי בבולגריה. כבר בילדותו התהלך בתנועה ציונית בי... את דרכו החל כעיתונאי. היא למד בבולגריה כלכלה, כיוון שהרשיב בשליחות באנגליה, בצרפתיה ובגרמניה גילה כישרון כצירה של בולגריה לארגון לפיתוח התעשייה של ארם בבריזיורל, לפני כ־10 שנים, שב שהה שנתיים. הוא הכין את עבודת הדוקטור שלו, שהוגשה למחקר בפוזיטיבית, בבריסא לכלכלה ארצית בהפתחה.

אחר־כך שירת בהפקיד הנציג הבולגרי בארגון זה בוינה במשך המש שנים. הוא חזר לבולגריה ובנובמבר 1973 קיבל רשות לחזור להקופה קצרה לוינה, להתייעצות עם עמיתיו באו"ם. הוא הכין כבר ככים שונים. אך בהגיעו לגבול יוגוסלאביה, עצרוהו לפתע שוטרי המכס, ועצרו חיפוש כדוקדק במטענו. הם הודיעו את נידונו הווין לו לחזור לסופיה. האיש יצא את ביתו שבת ולל לב, חזר לסופיה כדוכדך ובוכה הלב.

„אני חושב שכבלים נגדי במשפט דרייפוסי" — אבי לאבה, הוסיפה העיתונה. אחר כך החזק בבעצר־בבחדו בי משך שבעה חדשים. הוא הוה נגון לחקירה כיונעה וכבר סכות.

מצב העמודה סיקום, ש... בנדע לקיטביסט אדוק ונאמן לחזור זיקה ציונית, והאשם בדעה אבסורדי זה.

הב אביו, כי שפטר לא התכיון לעלות לישראל ולא הגיש כלל בקשה לקבלת אשרה. לפי אותה הסברה נידון ספר בגלל ביקורת שכתב על כבשלה בולגריה ומפוח עינים העשקפה ליבראלית. סברה אחרה גרסה כי התאהבה היה „הלבשה" עליו בכל רצונו לעלות לישראל. גם לאחר שנידון לבתה, ב־31 בחודש השנה לא הגיעו לו הפלבינגה הבולגריה. הם הואשמו איהו בעבירות כמבצע הבריטי. לבעבים הצלים שפשר היק ב־5000 דולאר שקיבל בבצע בהאו"ם. הלחצים של בני המשפחה התעצמו, ובלחץ הפגנה התבצעה אחבו של הנידון לבתה לו וביקשה לאהוב בבעלה.

בני של שפטר גורש מיהר דבר בצבא הבולגרי והופה לפלוגת עבודה אוירית. האם הוציאה העבודה היתה בהסע בהביא כי היא הנועל כן הבית הכבינות.

מאבקי המשפחה

בעקבות גזר הדין ניהלו בני המשפחה, בממשלת ישראל, איגים וביעידת בינלאומיים, מאבקים לתחנונים להוכל „אמנסטי" שלח בבקרנו לייבין ביעבע לנבוא בולגריה. תהור ליזהרות, וביקשה שפטר. אירגון התכינה החברים של המבפט ונזר הדין המבית. לביים ליגי נציג ליכיה לבייקה הנציג. גם בבייר הארגב, ד"ר מורר אל הדרב, התערב לבגעו הנידון... אבל „ראשי הבלפון הבולגרי". יותר כ־1700 עובדי איש מד ארצות שינה ההבגי על נבגי בה הקוראת לבינגה לחבים. גם כראשי קריזפ"ס, הקאבאלטר האיסטי „יציגים" באנאאויגא, כדור הגירגה ואיש הבינה הבראה המיביבי הגודים, קרא לספיזנה הבולגריה להינית בגיהי"ב ולהינפורהל"אביש ולהיזן את העאשם.

ריפאעי ואסד תיאמו עמדות לקראת ז'נווה

מאת סופר „מעריב" לענינים ערביים

ראש ממשלת ירדן זאיד ריפאעי חזר אתמול מביקור פתע בדמשק, שנמשך מספר שעות, במהלכו נועד עם נשיא סוריה האפז אסד ושמסר לו איגרת מאת המלך חוסיין.

ריפאעי נפגש גם עם ראש הממשלה מחמוד אל־איובי ועם אישי שלטון אחרים. נמסר על בשרת ביקורו של ריפאעי, אולם להערכה מקורות דיפלומטיים קשור הביקור ללא ספק בבגמה הערבית להאם את המדיניות לקראת השלב הבא של ועידת ז'נווה. לפי מקורות יודעים העביר ריפאעי את מנהיגי סוריה על תוצאות שיחותיו של המלך חוסיין בארה"ב.

שאזלי: מצרים לא ביצעה האיסטרטגיה במלחמת אוקטובר

הכוונה היתה למשוך את המלחמה זמן רב ככל האפשר

מאת חיים רביב
סופר לענינים ערביים

שגריר מצרים בפורטוגל, גנראל סעד אל־דין שאזלי, האשים את ההנהגה המדינית של מצרים כי לא ביצעה את האיסטרטגיה שנקבעה מראש לגבי מלחמת אוקטובר.

את הדברים מפרסם העתון הלבנוני הפרו־לובי „אל־ספיר", בצטטו מנאומו של שאזלי בשבת שעבר בפני התאחדות הסטודנטים הערביים בבריטניה. „לו בוצעה איסטרטגיה זו" — אמר שאזלי לפי „אל ספיר" — „לא היה הדבר מאפשרת הצלחה היהודית אליה. היא היתה מנוטרלת. המלחמה היתה מתפתחת ולא היו הסכמי הפרדת כוחות. האיסטרטגיה הסובייטית־מצרית היתה להמשיך את המלחמה זמן רב ככל האפשר, כדי להכריע את ישראל".

שאזלי מסגבר על עבודת של ברה"מ באיור וקורא למניע אפשרית של קרע אתה. „אני נהלבי את הנצחון במדינה אוקטובר בכוחה של הברית הסובייטית, וטופה כי ברה"ב כי ארה"ב יכולה לבוא את מדינה של ברה"מ בי העם זה. הערבים אינם יכולים...

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!
מבצע החודש בהנחות גדולות
נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב
מודיעה בזאת על
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן
של ציפויים למושבי רכב
מבד מגבת סטרץ'
לרגל מבצע החודש ימכרו הציפויים במחיר מוזל
✶ ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
✶ ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
✶ ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
✶ ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות
„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"
המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל
תל־אביב, נשיונל אטלנטיק
רח' מטלון (קודם רח' מרכז מסחרי) 61
(5 בניינים מזרחה ברח' הצליה 21), בימים א'—ה' בין השעות 9.00—19.00 — ביום שישי עד 13.00.

סוכנות הידיעות הערבית מביירות:

סאדאת עומד להדיח את פהמי

מאת חיים רביב,
סופר לענינים ערביים

נשיא מצרים, אנואר סאדאת, עומד להדיח בקרוב את שר־החוץ שלו איסמאעיל פהמי ולהבנות במקומו את ד"ר אשראף מרואן, מיודד לקשרי חוץ — ביכרה סוכנות הידיעות הערבית, המתפרסמת על ידי מקורות מידיניים בביירות. אין לידיעה זו אישור במקור אחר.

משקיפים אלה בעלים ביודה של עובדות לביסוס התיחתם:

● החלטתו של נשיא מצרים להקים מחלקה לעניינים ערביים במשרד הנשיאות, ולהעמיד בראשה את ד"ר מרואן, נוצרה לדעת מבקרים אלה לצמצם את השפעתו של פהמי ולהכביד את הקרקע להדחתו.

● נשיא מצרים החליט על הקמת הוועדה לעניינים ערביים בשבוע לאחר שנכבת לדעת, כדברי אותם מקורות, בכשלונו של פהמי למצוא פתרון לפרשת יחסיה המסובכים של מצרים עם המתבלים מזה ועם הירדנים מזה, בשאלה ייצוג הפלסטינים בוועידת ז'נווה.

● גורם נוסף המחזק את אפשרות הדחתו של שר־החוץ נצוץ, לדעת בקורות מדיניים בביירות, גם באי הצלחתו של פהמי ליצור „איחוד" במערכת יחסיה של מצרים עם ברה"מ ועם ארה"ב. בהקשר לכך מצביעים משקיפים על הקפאון הנוצר עתה ביחסי מצרים־ברה"מ מצד אחד, ועל האטת ההתקרבות לארה"ב מצד שני. בנושא זה מובעת בחוגי השמאל של מצרים ביקורת סמויה על המשטר.

ד"ר אשרף מרואן הוא, „כוכב עולה" בזירת המדיניות במצרים. בשנים האחרונות בלט יותר ויותר כאיש־אמונו של סאדאת. הוא שותף עליו בכל השיחות והמגעים שקיים במצרים או מחוצה לה. סאדאת קירבו אליו כתוך הערכת כשרוניו והקשרים שהצליח לרקום עם ראשי מדינות ערב.

אם אמנם תתאמת הידיעה על אפשרות הרחקתו של פהמי מתפקידו, יהיה בכך משום ביטוי לכשלון מדיניותו של סאדאת עצמו. אולם נשיא מצרים, אומרים המשקיפים בביירות, כבר הוכיח בעבר יכולת לתמרן ולמצוא „שעירים לעזאזל".

מזכ"ל או"ם לקפריסין

מזכיר האו"ם קורט ואלדהיים יצא לבקר בקפריסין בשבת את אמצעי הקורות מהימנים.

מבעים שמר ואלדהיים יבדוק את מצבם של כ־200 אלף פליטים שנשארו ללא קורת גג בעקבות הקרבות באי. (ע"ר)

פיליפ בן, סופר „מעריב", מוסר:

בחוגי האו"ם מעריכים כי בעת שהמזכיר קורט ואלדהיים ישהה בקפריסין בסוף שבוע הבא ישתדל ליישב שתי בעיות חשובות — בעיית כוח האו"ם.

כוחות האו"ם נתבעו לפנות את האזורים שבשליטת התורכים, ואף אם יבינו להם להישאר לא ימלאו את תפקיד התמאבטיני — הגנה על האוכלוסיה היוונית ממעשיהם של קיצונים בכוחות התורכים, והגנה על האוכלוסיה התורכית מפני הקיצונים היוונים.

למרבה הצער הכירו אזרחי קפריסין את מעמדו של מזכיר ואלדהיים, כי „הכוחות הבינלאומיים יכולות להמשיך למלא את התפקיד בו עשר בהצלחת עשר שנים במניעת אלימות בין תורכים ליוונים, רק אם יישמר חופש התנועה שלהם.

הבעיה השניה בה יטפל ואלדהיים היא בעיית הפליטים: מספרם נאמד עתה בכ־200 אלף, למעלה מעשירית האוכלוסיה ובהלקם הגדול יוונים שנטשו את בתיהם ועדיין אינם יכולים לחזור אליהם. לאו"ם נסיון ברוב בטיפול בפליטים אך לא יימצאו בתקציב האו"ם סכומי הכסף הדרושים לסיוע לפליטים, ואם יימצאו התורמים.

נרצחה בתו החטופה של המיליונר ההולנדי

המשטרה מצאה אתמול את גופתה של קרולין פופה בתו בת ה־5 של יצרן הסיגרים ההולנדי, אשר נחטפה אתמול שעה ששיחקה לפני ביתה.

המשטרה מסרה, כי גבר שזהותו לא פורסמה נעצר בחוזה, כי הוא חנק את הילדה וקבר את גופתה.

קרולין שיחקה ביום ג' לפני ביתה, כאשר אלמוני הזמין אותה למכונית כחולה ונהר עמה ליעד בלתי ידוע. יותר מאוחר קרא אלמוני למשטרה ולהורי החטופה וביקש כופר בסך 100 אלף גילדרס תמורת שחרורה של הילדה. אבי הילדה וילהלם פופה, מנהל חברת הופנר לייצור סיגרים אמר, שהוא מוכן לשלם את כופר הנפש, שהוא הגבוה ביותר שנודע עד כה בפרשת חטיפה בהולנד. (ע"ר)

אנשי מחתרת פועלים נגד התורכים בפאמאגוסטה

אנשי מחתרת יוונים־קפריסאים פוצצו ביום ג' אחד ממגדלי המים הראשיים של העיר פאמאגוסטה. כוחות התורכיים פתחו במיפרשים אחר המחבלים. בפאמאגוסטה בסתתרים עדיין כ־2000 יוונים קפריסאים.

הכוחות התורכים עושים עתה מאמצים נואשים, כדי לפנות את החיילים השודדים, הנמנים עם כוחות האו"ם, מפאמאגוסטה. במסגרת צעדים אלה מפריעים התורכים להבאת מים לחיילים השוודיים.

כוכבי סירבו החיילים השוודיים של כוח האו"ם לצאת מפאמאגוסטה על אף דרישת המפקד התורכי. עדי ראיה אמרו כי הכוחות השוודיים ממשיכים לאייש את עמדות התצפית שלהם בעיר הנמל.

בתגובה על תלונה של קצין תורכי, שהשוודים מתפרצים למחסני אספקה, כדי להצטייד במזון ובמשקאות, אמר קצין שוודי כי ליחידה ניתנה סמכות בכתב על ידי הספקים היווניים קפריסאים להצטייד בכל הדרוש להם. „לאור המצב שאין ידינו המפתחות למחסני אספקה נאלצנו לפרוץ את הדלתות", אמר הקצין, כי המנעולים החולפו והמוחסנים נתונים תחת פיקוח האו"ם. (יופ"י).

קולונל דייויד סטירלינג, בן ה־58, מגיבורי מלחמת העולם השניה ומייסד „קומאנדו הרפאים" הבריטי שפעל מאחורי קווי הגרמנים — ייסד עתה בלונדון ארגון — „בריט הגדולה 1975" — להצלתה של אנגליה מסכנת והחרבנו. הארגון יגייס בעלי מקצועות חופשיים ומומחים, כדי לאפשרות של שביתות־עובדים שישתקו את המדינה. (צילומרדיו של א.פ.)

בריטניה עשויה לקיים בחירות בחודש אוקטובר

ראש ממשלת בריטניה הארולד וילסון חיזק את ההנחה, שבחירות כלליות לפרלמנט הבריטי יתקיימו בראשית אוקטובר, בהודיעו, שקיבל את הזמנת האיגודים המקצועיים לשאת את דברו בוועידה השנתית שלהם שתתקיים בראשית ספטמבר בברייטון.

עתונים בריטיים פירשו מיד את הסכמת וילסון כהוכחה שהוא יבצל את ההזדמנות, כדי לפתוח במסע הבחירות. בהתקופה הבריטיים כבר החלו הניחושים על המועד המשוער של הבחירות ונקבים בתאריכים של ה־3 באוקטובר או ה־10 בו, אם כי אינם מוציאים מכלל אפשרות גם את ה־27 בספטמבר.

על פי החוק לא צריכות להערך בחירות חדשות עד ראשית שנת 1979, אולם חוגים מדיניים בבריטניה המאמינים כי ראש הממשלה יצטרך במועד מוקדם לנסות לשבור הקפאון שהשתרר אחרי הבחירות ב־28 בפברואר. מאז שווילסון בראש ממשלת מיעוט ולרשותו מלבנתו רק שלושה קולות יותר מאשר לשמרנים. בשבועות שלפני יציאת הפרלמנט לפגרה נשארה הממשלה במיעוט מספר פעמים. (יופ"י)

מעריב
העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94581), טל. 221151, הנצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33104), טלפון: 666468, 669020, הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254, 660051.

„אני מוסר מפלגה במצב טוב" - אמר ידלין לזרמי שנבחר מזכ"ל ,עבודה'

זרמי נבחר ברוב של 257 קולות (64.4%) לעומת 141 (35%) שניתנו ליריבו ישראל גרנות ✶ הנבחר החדש קורא לחידוש החיים הרעיוניים במפלגה

מאת מ. מייזלס

מרכז מפלגת העבודה בחר אמש, בהצבעה חשאית, ברוב של 257 קולות (כ-64.4 אחוזים) במאיר זרמי כמזכ"ל חדש של מפלגת העבודה. מתחרהו של מר זרמי, ח"כ ישראל גרנות, קיבל 141 (35 אחוז). מר מאיר אהרון, המועמד השלישי, זכה בשלושה קולות. 2 נמנעו וקול אחד מ-428 מצביעים (מתוך 615 חברי המרכז) נפסל.

על אף המתח ששרר באולם „אוהל", שהיה מלא כמעט עד מקום לקראת ההצבעה, בלטה אווירת התבדחות בין שני המועמדים העיקריים שישבו זה על יד זה בשורה הראשונה, לוחצים ידים ומחייכים. המועמד השלישי מר אהרן חילק הומור-בכתב לחברי המרכז והציג את עצמו לפניהם. עם המשתתפים בישיבה נמנו ראש הממשלה יצחק רבין, שרי הממשלה, חברי כנסת, ראש עיריית חיפה יוסף אלמוגי וכו'.

תקופת-מעבר ארוכה

המזכ"ל היוצא, השר אהרן ידלין, אמר כי נמתחה ביקורת על כך שתקופת-המעבר בין המזכ"לים התארכה יותר-על-המידה. הוא ציין, כי בתקופה זו כוננו המוסדות החדשים של ההסתדרות, אוישה כהונת יו"ר הסוכנות והתקבלו הכרעות חשובות בשאלות מדיניות-חוץ.

בדברי-הפרידה שלו הביע צער על הקיטוב הפנימי והסילוף המכוון של תדמית המפלגה.

„אין אמת בטענה — אמר — שבמפלגה עולה המפריד על המאחד. הממשלה החדשה וההנהגה החדשה של ההסתדרות עובדות בהרמוניה מוחלטת. היחסים בין הממשלה וההסתדרות הם תקינים והוגנים. יש ויכוח אך הוא חברי. גוברת ההכרה במפלגה לביטול ההתארגנויות הנפרדות.

מצב הקופה — טוב

לפני שנתיים היתה קופת המפלגה ריקה — אמר השר. לא שולמו משכורות לעובדים, וקוי הטלפון היו מנותקים. היום המצב הרבה יותר טוב. אפשר לשלם חובות מכספי המס הפוליטי ההסתדרותי, בלי לקבל הלוואות חדשות.

ההצבעה והתוצאה

לאחר שמר ידלין הציג את שלושת המועמדים לתפקיד המזכ"ל, התפזרו חברי המרכז לקלפיות. כל חבר מרכז שילשל פתק עם שם מועמדו לתוך הקלפי. המתח באולם גבר מרגע לרגע. בתום ההצבעה וספירת הקולות, הודיע יו"ר ועדת הקלפי מר ברוך אזניה על התוצאה והודעתו נתקבלה בתשואות סוערות.

תפקיד קשה

בברכו את מאיר זרמי אמר השר ידלין, כי הוא זכה באימונה של המפלגה ונבחר לתפקיד קשה. הוא הגדיר את מר זרמי כאיש תנועת נוער חלוצית, מאחר נועד לומד ועובד, קשור להסתדרות, איש ההתיישבות הקיבוצית, נאמן להשקפת עולם שוויונית, לוחם לאחדות התנועה, ואיש הדור ערכים.

דברים מרשימים השמיע מתחרהו של זרמי ישראל גרנות. שאלו אותי לא פעם: אולי זה דון-קישוטי להציג מועמדותך — אמר. השבתי: לא. יש חשיבות חינוכית בכך שקיימנו מעשה הבחירה ונקפיד לעשות זאת בכל עת..

„נאום שלא מן הכתב"

תשואות ליוו את המזכ"ל החדש, כשעלה על הבמה. „הכנתי שני נאומים" — אמר בחיוך. בראשון לא נתקלתי בקשיים. היותי מתייצב לדרכן ומברך את גרנות בכל לבי. את הנאום השני כתבתי כמה פעמים וזרקתי את הניירות לסל. בסוף החלטתי לנאום שלא מן הכתב.

„איני מכיר מבנון וסדרים במפלגה" — הודה מר זרמי. לדעתי יש לאזן את הכוח המצוי בין אירגון פוליטי לבין תנועה. כוחו של ארגון פוליטי בפעילותה של התנועה. סכנות חמורות צפויות אם ניתן את כובד המשקל לאירגון פוליטי ונזניח את התנועה. אם לא נמצא את האיזון ואת הציות בתוכנו נפגע ביוקרתם של המוסדות השונים ובכל שלוחינו שבתוכם.

„המפלגה צריכה להיות הגוף המקשר בין כל השלוחות שבהן פועלים שליחי המפלגה" — קבע מר זרמי. „דרושים חידוש החיים הרעיוניים, בניית מפלגה פתוחה, חידוש החיים בסניפים, קליטת קבוצות חדשות של צעירים ופועלים, והצמחת כוחות יוצרים ובונים בכל המגזרים".

להלן אמר: „יש מקום לכל דעה במפלגתנו הפלורליסטית. יש להידבר עם מפ"ם. הוכחנו שנוכל לקיים ממשלה הנשענת על רוב של 61 חברים בכנסת. אם נתמיד בדרכנו נוכל להצליח". את דבריו סיים בפסוק: „עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל בית ישראל".

חנו גם לי להיכנס ולצאת בשלום — אמר השר אהרן ידלין בדברי-פרידה, לרגל סיום תפקידו כמזכ"ל המפלגה.

המזכ"ל היוצא לוחץ את ידיו של המזכ"ל החדש. שר החינוך אהרן ידלין (מימין), שהיה מזכ"ל „העבודה", לוחץ ידיו של מאיר זרמי, אחרי בחירתו אמש לתפקיד מזכ"ל „העבודה". (צילום: „ישראל סאן")

„אתה מכניס דמורליזציה"!! – צעקו חברים במרכז חרות לעבר ח"כ ב. הלוי

ביקורת חריפה נמתחה על הלוי בגלל חתימתו על „מינשר הוויתורים" ✶ ד"ר הלוי: משאל הוכיח כי 78 אחוז ממצביעי-הליכוד תומכים במינשר

מאת דניאל דגן

במרכז תנועת החרות נמתחה אמש ביקורת חריפה על ח"כ ד"ר בנימין הלוי, שהמגין באותה עמדות מדיניות עצמאיות. ח"כ הלוי קבע, שהוא מייצג בדעותיו חלק גדול ממצביעי הליכוד ומאוהדי תנועת החרות.

מר הלוי הסתמך על סקר דעת קהל של המכון למחקר חברתי ושימושי, שנערך לפני ימים אחדים בקרב מדגם מייצג של האוכלוסיה היהודית בערים הגדולות. לפי תוצאות הסקר מתברר, כי 78 אחוז מבין מצביעי הליכוד תומכים במינשר שעליו חתם לפני שבועות אחדים מר הלוי — ושהיה הסיבה העיקרית לביקורת נגדו בשורות „חרות".

באותו מינשר, שעליו חתמו גם ח"כ ש.ז. אברמוב מן המפלגה הליברלית וחברי הכנסת אריה אליאב ושלום לוין מן המערך, נכללה קריאה להקמת ממשלת ליכוד לאומית על בסיס של נכונות לפשרה, ומתוך עמדת כוח ישראלית.

הסקר קבע עוד, שמבין מצביעי המערך תומכים במינשר רק 70 אחוזים, ומבין מצביעי שאר המפלגות — 69 אחוזים.

מר הלוי סיכם תוצאות אלה באומרו: התומכים במינשר משורות הליכוד עולים על אלה התומכים בו משורות המערך — ואין ספק שיש בתוכם רבים מחברי תנועת החרות.

קריאה: „אם זה נכון — זה טראגי מאוד".

יצחק שמואלי: „אתה מכניס דמוראליזציה".

לפני כן פרש שוב מר הלוי את עמדותיו, ודבריו לוו בסערת רוחות ובקריאות ביניים רבות.

להלן סיפר, כי אחד מחברי המרכז אמר לו מחוץ לאולם הישיבות, שהוא מסכים עם עמדותיו — אך לא העז לומר זאת בפומבי.

קריאה: מי החבר שלא העז מה לדבר? מה לא מעזים לדבר?

מר הלוי תיקן את עצמו: אותו חבר אמר לי שהוא ממהר, ולכן עליו ללכת. השבתי לו, שהוא מפגין חוסר אומץ לב, בכך שאינו יוצא להגן על עמדתי, בשעה שרבים יוצאים נגדי. אני מוכן לתקן את עצמי ולומר, שהיה זה חוסר אומץ לב כפיזה.

מר הלוי המשיך ואמר, שהוא מקבל מכתבים המוכיחים, כי רבים מחברי „חרות" תומכים בו, ורואים אומץ לב בכך שהוא מביע את דעותיו.

ח"כ לנדאו, שביקש להרגיע את הרוחות הנסערות, הסביר להלוי: אל תתפלא שחבריך רגשו. מדובר בעיקרון היסודי ביותר של תנועתנו.

לפני כן אמרה ח"כ גאולה כהן: ד"ר הלוי הוא גרשא קשה. אין זה נכון שעולים עליו — הלוי הוא שעולה על המבועת. הוא חושב שאנחנו הולכים עם הראש בקיר. יש מצידו חוסר הוגנות, חוסר תום וגם התנשאות. הוא מפזר מסך עשן אידיאולוגי כדי להצדיק את ההלם שלו ממלחמת יום הכיפורים.

קריאה: מה קורה לכם? אתם תוקפים כך את הלוי במשך ארבעה שבועות רצופים, בכל ישיבת מרכז!

ח"כ גאולה כהן: הלוי הוא שתוקף אותנו. עמדותיו של מפא"י טובות יותר מן התפיסה של הלוי. הלוי, אל תעשה אותי מפשה! לא הייתי אומרת, כמו ח"כ מנחם ידיד, שדרושה רוטאציה בתפקידים. אתה רוצה להיות חופשי, ד"ר עליך להיות חופשי עד הסוף. עזוב את מקומך בתנועת החרות והכנסת, שבה אתה יושב כדי לייצג דעות שלנו. הדעה שלך מיוצגת על ידי אנשי מפא"י! כשופט לשעבר, עליך להיות ער לנקודה המוסרית. רד למטה, והצלח שוב בכוח הכנפיים שלך, ולא של אחרים! אינך מייצג אותנו!

„קיסינג'ר הוליך שולל"

בתום הישיבה אמר היו"ר מר לנדאו, כי ממשלת ישראל מערערת את בטחון המדינה, והביאה לידי כך, שהכנס בעיני ארה"ב כ„קליינט" ל„מקרה סוציאלי". לדעתו, שר החוץ האמריקני ד"ר הנרי קיסינג'ר מעל בישראל והוליך אותה שולל. „עלינו להבהיר לסורים" — אמר — „שאם תהיה שוב מלחמה, אולי בצורך השטח להכנס לדמשק".

קיסינג'ר יבקר באוקטובר בהודו, במוסקווה ובמזה"ת

שר החוץ האמריקני, הנרי קיסינג'ר, מתכונן לבקר בשלהי אוקטובר בבריה"מ, את הימצאה והודיה, בירה הפיכון ובאיטליה. קיסינג'ר התכוון לבקר בהודו, בפאקיסטן ובבאנגלה דש עוד בתחילת השנה, אך המשבר במזרח התיכון והמלחמה בקפריסין אילצוהו לדחות את תוכניתו.

מקורות יודעי דבר מסרו, כי יתכן שאחרי הביקור בהודו ישהה קיסינג'ר ימים אחדים במוסקווה, ובדרכו בחזרה יבקר בבירות שונות במזרח התיכון ואחר כך ברומא, שבה ייצג את ארה"ב בוועידה הבינלאומית לענייני מזון.

מקורות מקורבים לקיסינג'ר אמרו כי שר החוץ אינו מתעתד לבקר באתונה, אנקארה או ניקוסיה. (סי"ט)

דיין: „איני צופה מלחמה בזמן הקרוב במזרח התיכון"

„אני מקווה שלא תפרוץ מלחמה חדשה במזרח התיכון, איני צופה מלחמה בזמן הקרוב" — אמר אתמול ח"כ משה דיין [illegible] יוהנסבורג. הוא מבקר כעת במסגרת סיור בדרום אפריקה.

לשאלה בדבר סיכויי השלום באיזור אמר דיין: „אם הכוונה לשלום פורמאלי — אינני יודע. אם הכוונה למצב שקט — הייתי שמח [illegible] במזרח התיכון".

לשאלה אחרת אם מצרים [illegible] מכבדות את הסכם הפרדת הכוחות אמר: „אני [illegible] שאין אנו מרוצים [illegible] וסבורני כי יש הפרות מסויימות של ההסכם. אך בדרך כלל מקיימים את ההסכמים".

ח"כ דיין אמר שאם יתקיים הסכם שלום פורמאלי בין ישראל והערבים יהיו שני הצדדים אחראים להבטיח שלא יתנהלו פעולות גרילה. את היחסים בין ישראל ודרום אפריקה ציין כ„טובים". כן אמר שהיחסים בין ישראל וארה"ב יישארו טובים.

ח"כ דיין הוזמן לדרום אפריקה לביקור של שבועיים כאורח הקרן היהודית הדרום אפריקית. (יו.פי.)

לברזיל ,התנאים המתאימים' ל„יצור פצצת אטום משלה"

בברזיל כבר קיימים התנאים המתאימים להרכבת פצצת האטום הראשונה מתוצרתה — הודיע אתמול המנהל המדעי של מכון המחקר לפיסיקה בריו דה ז'נירו, אלפרדו מרקש.

מרקש הוסיף כי נוסף לבעיות המדעיות כלולות בייצור פצצת אטום בעיות אחרות, בעיקר דיפלומטיות.

בראזיל תלויה עתה בארה"ב באספקת פלוטוניום ואורניום מועשר. (אי.פי.).

מפוטרי „סיבי דימונה" לא איפשרו לפועלים הערביים לחדש את עבודתם

משטרה נמנעה מלהתערב ✶ סלע המחלוקת: גובה הפיצויים ל-345 המפוטרים והסבתם

מאת [illegible]

[illegible] הפועלים הערביים [illegible] מפעל „סיבי דימונה" לא [illegible] אתמול את עבודתם, לא דווקא בגלל התנגדות של הפועלים המפוטרים במפעל [illegible] להת להם להיכנס [illegible] אלא בהתחשב [illegible] מועצת הפועלים [illegible] סיבי דימונה [illegible] אחראים [illegible] בין הפועלים הערביים והיהודים המפוטרים.

אתמול בשעה 6 בבוקר הגיעו למפעל כמה מכוניות עם כ-80 פועלים מחברון. ועד העובדים הודיע להנהלת המפעל כי לא ירשה לפועלים הערביים להיכנס למטווייה. מנכ"ל המפעל, מר איתן צור, ביקש ממפקד משטרת דימונה, מפקח אדרעי, שכוח שוטרים ילווה את הפועלים הערביים לתוך המטווייה, מרחק של כמה עשרות מטרים משער המפעל, אולם המשטרה לא נענתה לבקשה על אף העובדה שמר אדרעי וכמה שוטרים היו במקום בשעות הבוקר.

ועד הפועלים חצץ בין הפועלים הערביים לבין עשרות הפועלים המפוטרים ויו"ר ועד הפועלים, אלי בן קוסט, הכריז ברמקול באוזני הפועלים הערביים שאין הם צד בסכסוך ואל להם להיכנס למפעל.

שאלת האחריות

במשך כל שעות לפני הצהריים היו מגעים בין הנהלת המפעל לבין גורמי ההסתדרות, ומשלחת של המחלקה לאיגוד מקצועי באה לדימונה כדי לנסות ליישב את הסכסוך.

סמוך לשעה 2 בצהריים הגיעו פועלים ערביים לעבודת המשמרת השנייה. אותה שעה נמצא מפקד משטרת דימונה ליד שער המפעל. אז הגיש יו"ר ועד הפועלים למנכ"ל החברה, איתן צור, מכתב, שבו נאמר, בין השאר: „לגבי דידנו אין כל קשר בין המו"מ המתנהל לבין המשך עבודתם של עובדי השטחים במפעל. נציגות העובדים לא התנגדה ואינה מתנגדת להמשך העסקתם, אך לא נוכל לקחת על עצמנו אחריות לתוצאות פגישתם בתוך המחלקות עם העובדים המפוטרים וכל האחריות בנדון זה נופלת עליכם".

מפקד משטרת מרחב הנגב, סגן ניצב יצחק יהב, מסר כי מנכ"ל המפעל ביקש מהמשטרה להפעיל כוח לשם הכנסת הפועלים הערביים למפעל ועל כך השיב לו יהב כי אין קושי להכניסם למפעל, אבל כל מה שיקרה בפנים יהיה על אחריותו הפרטית של המנכ"ל.

הצעות הוועד

חבר הוועד ארמונד רווח מסר, כי הוועד הגיש להנהלה רשימת מפוטרים נגדית, הי מורכבת גם מעובדים זמניים יהודיים, אך לפי הכלל של אחרון נכנס — ראשון יוצא, גם את 145 הערביים.

מר יעקב כהן, יו"ר המחלקה הערבית בהסתדרות, אמר כי אבן הנגף העיקרית כרגע היא בעיית גובה הפיצויים. מנכ"ל המפעל טען כי הפועלים המפוטרים מנצלים את עניין הפועלים הערביים כדי ללחוץ לקבלת פיצויים מוגדלים. המפעל מוכן לשלם פיצויים רגילים ועוד סכום של חצי מליון לירות מקרן מיוחדת למפוטרים קשישים, מוגבלים או בעלי משפחות מרובות ילדים. כן הודיע, כי כל עובד יהודי שפוטר וירצה ויהיה מסוגל לעבור הסבה למקצוע, יתקבל למטווייה ויחליף שם עובדים זמניים ופועלים ערביים.

לדבריו, הציעה ההנהלה פיצויים בסך 1.8 מיליון לירות, אך הפועלים תבעו תחילה פי 6 מסכום זה, כלומר כ-11 מיליון לירות.

דיונים לילה

לדבריו, אי העסקתם של 145 הפועלים הערביים במטווייה כבר גרמה לשיתוק 60 אחוז מן הייצור. מאחר שמטוויית סיבי דימונה היא הספק העיקרי של חוטי דיאור לן-כותנה לכ-120 מפעלים ברחבי הארץ, עלולים גם מפעלים אלה להפגע.

בשעות אחר הצהריים הגיע לשער המפעל גם הממונה הראשי על יחסי עבודה במשרד העבודה, מר נחמן גורי, שהציע לתווך בין הצדדים, אולם שני הצדדים טרם החליטו אם למסור לידיו את העניין בשאלת גובה הפיצויים והסבת פועלים למטווייה.

בשעות הערב נערכה פגישה נוספת בין נציגי הפועלים וההנהלה, ומר איתן צור הודיע כי המפעל יהיה מוכן להוסיף כרבע מיליון לירות ל-2 המיליון שכבר הוחלט לשלם כפיצויים, אך הוועד עמד על דעתו שגובה הפיצויים הכללי יהיה 3.5 מיליון לירות. כן תבע הוועד לדון תחילה בהעברות למטווייה ובקריטריונים לגובה הפיצויים לקשישים ולעובדים בעייתיים, ושכל עוד נמשך המו"מ — לא ייכנסו הפועלים הערביים לתוקף.

ב-11 בלילה עדיין לא הסתיימו הדיונים.

חיבוקים בוושינגטון

[illegible] זרוע צעדו אתמול שר החוץ האמריקני קיסינג'ר ושר החוץ הסורי עבדל חליל חדאם בדרכם ל„סטייט דפארטמנט" בוואשינגטון, לפני שפתחו בשיחות בנושאי המזרח התיכון. (צילום-רדיו של א.פ.)

מצרים פועלת לגיבוש מדיניות ערבית מתואמת

מאת חיים רביב, סופר לענייני ערביים

נשיא מצרים, אנואר סאדאת, פתח במתקפה דיפלומאטית בעולם הערבי במטרה להחיש את המהלכים לתיאום עמדות ולגיבוש מדיניות אחידה, לקראת ועידת הפיסגה הערבית ברבאט, כנראה בסוף אוקטובר.

פיסגה זו אמורה לקבוע אסטראטגיה ערבית משותפת כלפי ישראל לקראת שיחות ז'נבה.

נציגיה הדיפלומאטיים של מצרים בירדן, בלבנון ובסוריה [illegible] כבר אתמול איגרות מסאדאת לראשי מדינות אלה. יום לפני כן הטיל סאדאת על מזכירו לקשרי חוץ, ד"ר אשראף מרואן, לצאת לסיור בכווית, בסעודיה, באלג'יריה ובעירק, ולמסור איגרות לראשי מדינות אלה. לוב לא נכללה בתכנית הסיור.

סוכנות יו.פי. מפי דיפלומטים קומוניסטיים בלונדון:

בריה"מ מוכנה לוויתורים בעניין עליית היהודים

בריה"מ מוכנה לוויתורים בעניין עליית היהודים לישראל תמורת קבלת מעמד של מדינה מועדפת ביותר ביחסי הסחר שלה עם ארצות-הברית — אמרו אתמול דיפלומטים קומוניסטיים בלונדון.

שילוב של שיקולים כספיים, לחצים ציבוריים בעולם ובעיות פנים חברו יחד וגרמו לריכוך במדיניות ההגירה הסובייטית — אמרו המקורות.

עתה נידונה במוסקווה נוסחת פשרה אמריקנית, על פיה תתחייב בריה"מ לא להטריד יהודים סובייטיים המבקשים להגר ולצאת לישראל, אך אין כלל להעלות על הדעת שתתיר הגירה בלתי מוגבלת.

אם תתקבל נוסחת הפשרה על דעת מוסקווה, יתכן שתפתח הדרך להסכמים כספיים סובייטיים-אמריקניים רבי היקף עוד השנה או בראשית השנה הבאה. (יו.פי.)

בואו ותווכחו — בואו ותווכחו

עצור

לקראת השנה החדשה

אופנת **סיגלית** מכריזה על

חסכון של 75%

בואו ותווכחו

	במקום	רק
מכנסי ג'ינס אמריקאי		
עם רקמה לילדים ולילדות	—.79	—.20 ל"י
חולצות חדישות ביותר לילדים ולילדות	—.59	—.15 ל"י
חולצות מודפסות לגברים ולגברות	—.65	—.10 ל"י
טוניקות מודפסות לגברות בכל המידות	—.85	—.20 ל"י
אוורולים מודל 74' לילדות ולנערות	—.135	—.40 ל"י
מכנסי ג'ינס אמיתי עם רקמה		
לגברים ולגברות	—.127	—.35 ל"י
מכנסי גברדין חדישים ביותר		
לגברים ולגברות	—.115	—.35 ל"י
שמלות עם גב חשוף לצעירות	—.105	—.15 ל"י
שורט אוורול לילדים ולילדות	—.39	—.8 ל"י
חולצות לנשים מכל הסוגים	—.75	—.15 ל"י
חליפות מכנסים		
מודל חדיש ביותר לנשים	—.285	—.80 ל"י
חליפות חצאית מודל חדיש ביותר	—.245	—.55 ל"י
שורטים מג'ינס אמיתי לילדים ולנערים	—.39	—.10 ל"י
ג'קטים מג'ינס אמיתי לגברים ולגברות	—.110	—.35 ל"י
שורטים עם 4 כיסים מדיאולן לגברים	—.69	—.20 ל"י
סוודרים לילדים ולילדות	—.59	—.15 ל"י
שמלות תוצרת חוץ לנשים כל המידות	—.165	—.45 ל"י
חולצות מודל חדיש ביותר לגברים	—.110	—.20 ל"י
מכנסים מקטיפה אמיתית		
לגברים ולגברות	—.155	—.40 ל"י
מעילים לילדים ולילדות כל המידות	—.175	—.45 ל"י
שורטים דוגמאות חדישות ביותר לגברות	—.59	—.10 ל"י
מכנסים חדישים ביותר לילדים ולילדות	—.67	—.15 ל"י

המכירה תחל במוצאי שבת 24.8.74 משעה 7.00 בערב עד 10.00 בלילה ותימשך שבוע ימים.

אופנת סיגלית
אלנבי 70 ת"א

בואו ותווכחו — בואו ותווכחו

صكنا من الاهل

„דקלה" הופך למושב עובדים

מאת עזרא יניב

דקלה — המושב השיתופי שהוקם ליד שיח־זואל בצפון סיני, לפני כשלוש שנים, הופך למושב עובדים, וישתייך החל ביום ג' הקרוב לארגון משקי תנועת־בית"ר. טקס הפיכת הישוב למושב עובדים יתקיים ביום ג' הקרוב, בשעות הערב, בדקלה.

כיום מצויים בישוב שלושים בתים בשלבי גמר של בניה, ובהיכנון הקמת 100 יחידות משק של מושב עובדים תוך 3 השנים הבאות.

כל יחידה משקית תכלול מקבצת קרקע של 15 דונם, בהשקיה, עם הקצבת מים של 20 אלף מ"ק מים לשנה.

ההחלטה נפלה לאחר שהתעוררו קשיים בדקלה בקיום משטר חיים של מושב משותף. המוסדות המיישבים הנוגעים בדבר הסכימו לשינוי. דקלה נמצא בתחום הפיתוח של פיתחת רפיח אך אינו משתייך מבחינה מוניציפאלית, כשאר ישובי הפיתחה, למועצה האזורית בחבל מעון.

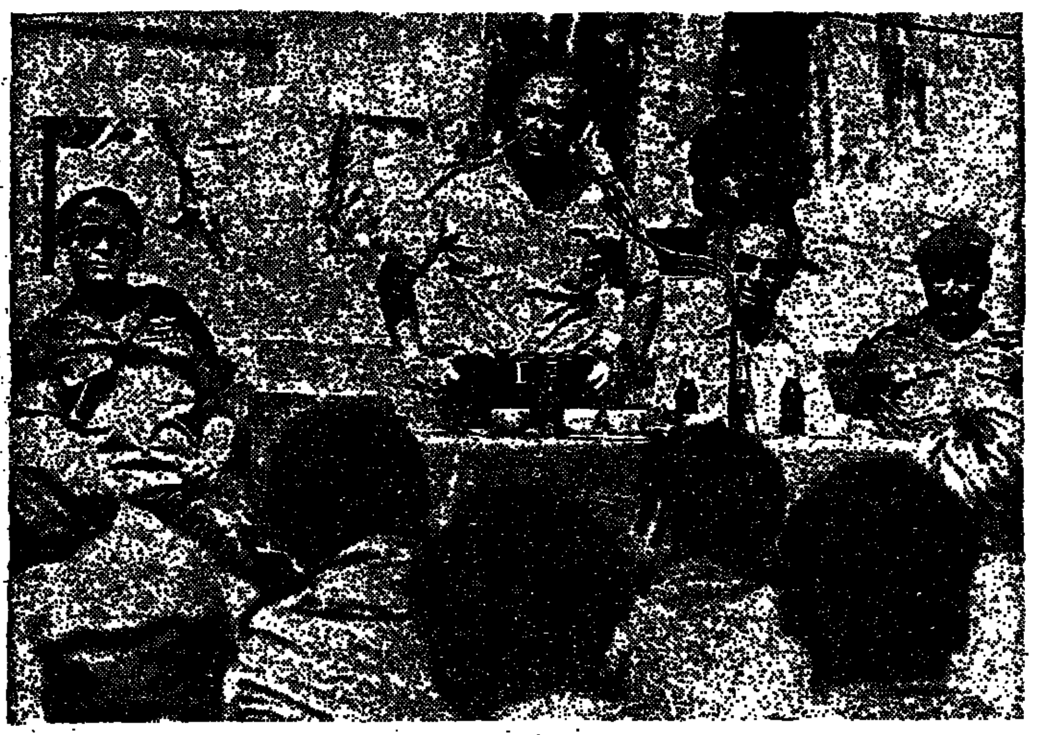

ראש הממשלה, מר יצחק רבין, סייר אתמול לאורך קו ההפרדה בחזית המצרית, וביקר ביחידות צה"ל בסיני. אל ראש הממשלה נילוו בביקורו שר־הבטחון, שמעון פרס, הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי גור, אלוף פיקוד הדרום, אלוף יקותיאל אדם, מפקד גייסות השריון, אלוף משה פלד, וקצינים בכירים.

במהלך הסיור עמד ראש־הממשלה על הערכות כוחותינו ועל אימוניהם ושוחח עם חיילים על המצב בזירה ועל בעיות השרות שלהם. בשיחותיו עם המפקדים והחיילים, עמד מר רבין, על נושא ההתנדבות וההתגייסות לצבא־קבע, על נושאי כח האדם בצה"ל, ועל הנעשה במדינות ערב השכנות. צילום — דובר צה"ל

4 קצינים מחיל הים הורשעו בקבלת מתנות מצוותי ספינות זרות התקועות באגם המר

נידונו להורדה בדרגה אחת ✶ זוכו מאשמות של לקיחת שוחד והברחה

מאת מרדכי אלקן

ארבעה קצינים בחיל־הים נידונו אתמול להורדה בדרגה אחת מדרגותיהם הצבאיות, לאחר שהורשעו בקבלת מתנות, בניגוד לפקודות הצבא, מצוותיהן של שתים מספינות הזרות, התקועות מאז פרוץ מלחמת ששת הימים במים הבינלאומיים של האגם המר.

הארבעה נידונו בבית הדין הצבאי המחוזי של חיל הים, בראשות סגן אלוף דליה דורנר.

את המתנות העניקו לנאשמים, לפי כתב האישום, רב חובל של ספינה מרבנית, אנשים מצוות אותה ספינה, והצוותים של ספינה פולנית וספינה צ'כית. הדבר אירע בתקופה שבין נובמבר אשתקד לפברואר השנה, כאשר הנאשמים שרתו בבסיס של חיל־הים שסיפק מזון לספינות הזרות התקועות באגם המר בבצבים. ארבעת הקצינים כפרו באשמה [illegible]

[illegible] שיהיה להם. בית־הדין מצא אותם אשמים, הרשיע גם בהתנהגות שאינה הולמת.

לעומת זאת זוכו הנאשמים מאשמות של לקיחת שוחד והברחה.

המתנות שקיבלו הנאשמים, כללו כלי נגינה, בקבוקי יין, חפצים כבוגים שונים.

הארבעה שהורדו בדרגה הם קצינים בדרגות: רב־סרן כהן, סגן וסגן־משנה. האחרון הורד לדרגת רס"ר. על הקצין בדרגת רב־סרן נגזרו גם שבועה חודשי מאסר על־תנאי.

קצין אחר בדרגת רב־סרן, שהועמד לדין יחד עם אותה קבוצת נאשמים, הורשע בקבלת מתנה בניגוד לפקודות הצבא, נמצא על ידי בית הדין אשם בעבירה מסוימת בלבד — ולכן נגזר עליו עונש על אזהרה בלבד.

חייל בדרגת טוראי, שהועמד לדין יחד עם קבוצת הקצינים, זוכה בכל אשמה, לאחר שבית הדין קבע שלא הוכיחו לא את אשמתו. [illegible]

על הנאשמים הגנו: עו"ד [illegible], רב סרן יובל פאר, עורך הדין אורי ברנשטיין, ועורך הדין יעקב רובין. את התביעה הצבאית ייצג התובע הצבאי של חיל־הים, סרן אילן טיף.

העונשים שנגזרו על הקצינים טעונים אישור מפקד חיל־הים, אלוף בנימין תלם.

לפני כשישה שבועות נדונו בפני אותו בית־דין־צבאי, באשמות דומות, שני קצינים ושבעה נגדים, שהורשעו על פי הודאותיהם בקבלת מתנות מצוותי ספינות זרות באגם המר במצרים, בתקופה שבין נובמבר אשתקד לבין פברואר השנה. ששה מבין שבעת הנגדים נדונו בהורדה בדרגה אחת ולקנסות כספיים.

שמו של ח"כ שרון אינו מופיע ברשימת המרצים של מפלגתו

תגובתו: „יתכן שלא רצו להטיל עלי עומס נוסף"

מאת דניאל דגן

[illegible]

רימלט במכתב להורוביץ: יש מקום לפתוח בשיחות על איחוד

פנייתו של יו"ר המפלגה הליברלית תידון בשבוע הבא במרכז ע"צ

[illegible]

נותרו עוד חנויות
במרכז מסחרי „דניה" ברחובות

✶ מרכז מסחרי זה הינו הראשון מזרחית למרכז העיר.
✶ מרכז מסחרי זה הינו היחידי אשר ישרת את שכונת דניה והסביבה הקרובה, הכוללת אלפי יחידות דיור ואשר אין בה מרכז מסחרי.
✶ תנויות בגדלים שונים.
✶ אולם לתצוגות.
✶ בעלות פרטית.
✶ בצוע ההולם מרכז מסחרי בעל רמה נאותה.
✶ מפתחות תוך 6 חודשים.

פרטים נוספים אצל:

דניה חברה לפתוח בע"מ

חיפה: שד' וודג'ווד 8, טל. (04)-86883/4

נסתיימה שביתת סטודנטים־עולים בבי"ס לרפואה

[illegible]

משליך רימון עשן נקנס ב־750 ל"י

מאת מרדכי אלקן

[illegible]

שני הישראלים המבוקשים כגונבי רכב בניו־יורק אינם מוכרים למשטרת ישראל

מאת מרדכי אלקן

[illegible]

מכירת סוף העונה
ז'קטים לגבר, חליפות לאשה
מצמר וז'מש
שמלות, סוודרים, כותנות, חולצות
גם מידות גדולות
הנחה 20% - 30%
דוקדם ביחד לסריגים אשמלאת
ת"א: שד' רוטשילד 75, שעות 8.00—17.30
לוד: ע"י טלרד שעות 8.00—16.00 פרט ליום ששי

מדריכי הנוער העובד והלומד
מחוז השרון
מסתייגים מפרסום המודעה
מתאריך ה־20.8.74
המפורסמת בשם כלל המדריכים בתנועת הנוער העובד והלומד
לגבי בעיות פוליטיות
(המודעה על צרוף המפד"ל לממשלה)
מדריכי מחוז השרון

התאחדות עולי ברית המועצות
פונה
לכל המפעלים, משרדים ומוסדות ציבור
המפרסמים הצעות עבודה בעתונים העבריים היומיים להעביר את הצעות העבודה לפרסום חינם
בחוברת בשפה הרוסית, המופיעה מידי שבוע, ומיועדת לעולים חדשים.
החוברת מוצאת לאור על ידי התאחדות עולי ברית המועצות, ומצורפת בקביעות לגליון יום ראשון של „נשה סטרנה".
נא להעביר המודעות במקביל לפירסומן בעתונים היומיים.
הכתובת:
התאחדות עולי בריה"מ, רח' הירקון 111, עבור דנה. טלפון 228132.

האזינו הערב בגלי צה"ל
אחרי חדשות השעה 7.00
לתוכנית
„יום שישי הקצר"
באילת
דידי מנוסי משוחח עם
ראש העיר מר גדי כץ
שר השיכון מר אברהם עופר
מנהל תמנע מר אורי וירצבורגר
דובר אגד מר מרדכי שיפמן
עורך מיכה לוינסון

לגננים ובעלי גינות!!!
אדמה אי־אפשר לרמות כי אדמה לא מדברת — לכן אנו מציעים זבל מרוכז ומשובח בתיפורות ובשקים
„פלנ־ט"
חומר בעל ערך רב לטיוב הקרקע, הוא עוזר לשמור על רטיבות הקרקע ונותן חומר אורגני הדרוש להגברת הפעילות הבקטריולוגית בקרקע.
תזבל בתוצרת שלנו „פלניט" ותקבל בגינתך באחריות דשא, פרחים, עצים ושתילים למופת.
לפנות: „פלניט", באר־יעקב, ז'בוטינסקי 23, ת.ד. 14, טלפונים 961141 — 844618.

לבלשים, לצעירים ולמעוניינים
חפש ומצא מכונית גנובה
פורד טאונוס ספורט תומה
מס' 312—983
למוצא פרס טיסה נהדרת
להתקשר טלפונית 782175.

נופש והבראה
בבתי מלון ופנסיונים בכל הארץ
הזמנות לחגים
מתקבלות במשרד „הצלחה" רחוב ברכוכבא 46 (ע"י כבר דיזנגוף). טל. 220002, 236076.

פסנתר כנף
STEINWAY & SONS N.Y.
במצב מצוין למכירה
„גוטסמן" רח' אלנבי 38 (מול מוגרבי) תל־אביב
טלפון 55682.

טייפ? טרנזיסטור? אצלנו יותר זול!
פוטו־סטריאו פספורט
בן־יהודה 8, תל־אביב

שרי צימרמן - בראיין סלץ
נשואים
לונדון 15.8.74

לבדוריה וחיים שיינס
נולד בן
נכד
לישראל וחיה שיינס · ליעקב ואנה רפאל
הברית תערך בחוג המשפחה.

תעשית אבן וסיד
בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים
מודים לכל מברכינו
לקבלת פרס קפלן
דוד שזר
מנכ"ל

ברכותינו
לפנחס וגדעון ביקל
על נצחונכם בבג"ץ
כנגד שר החקלאות,
מועצת הפרחים ואגרקסקו.
נלחמתם על עקרון צודק — ויכולתם.
מי יתן ונצחונכם ילמד לקח את אלה שדבריהם מרובים ומעשיהם מועטים.
יוסף אסא · דוד פלץ
משה בן־שלמה · תקוה ומכאל הלפרין
משה ברייר · שרה ויוסף שנב
מרדכי גבאי · ארנה ואמנון שמוטר
אליהו הירבן · רפאל שמר

השגרירות הארגנטינית בישראל
בשיתוף פעולתה האדיב של
עירית תל־אביב—יפו
מודיעה על פתיחת סדרה חדשה של
קורסים ללמוד השפה הספרדית
למתחילים, מתקדמים ומשתלמים, החל מיום ב' 2.9.74, אשר יתקיימו פעמיים בשבוע,
בימי ב' ו־ה', בשעות הערב.
בדבר פרטים נוספים נא לצלצל למספר 253451 בין השעות 9.00—13.00 פרט לשבת ויום א'.
ההרשמה: בימי ב' רה' 27 ו־29 באוגוסט, בין השעה 17.00—19.00 ב„מרכז לתרבות והשכלה למבוגרים" רח' שמעון התרסי 6, ת"א, טל. 445506

כנס לוחמי ויוצאי הקומנדו הימי
בתחילת ספטמבר 1974 עומד להערך כנס לוחמי ויוצאי הקומנדו הימי
המעוניינים להשתתף מתבקשים להמציא כתובותיהם וכתובות חברים הידועים להם מיד ל„עטלף" שמריהו לוין 6, חיפה.

[illegible]

להשכרה
מחסן גבוה
5000 מ"ר, בשלמותו או בחלקו, לתקופה קצרה או בינונית.
לפרטים לפנות:
ת.ד. 3060 אשדוד
טל. 055-31633 במשרד

ההסתדרות הפסיכולוגים בישראל
סניף תל־אביב
הפגישה הראשונה
של
26.8.74
בוטלה

דרושים
קבלנים
להדבקת טפטים
באתר בניה גדול
לתקופה ארוכה.
טל. 03-76985 — אילן.

למכירה משאבת בטון ניידת
מחיר — 300,000 ל"י
בתנאים נוחים
טל. 03-910733, 03-860649.

קאפוצ'י הופגש אתמול בתא המעצר עם שלושת שליחי הכנסיה מחו"ל

מצב רוחו נעכר לאחר הפגישה ✶ שליחי הכנסיה סירבו להגיב

מאת יוסף צוריאל

הפגישה באה נעכר ה-ארכיבישוף קאפוצ'י היה לאחר הבהרים עצוב ... מפנה זה במצב רוח- ... לאחר שהופגש בחדר ... עם ארבעה ... הכנסיה היוונית-קא-תולית, שבאו אליו לעודד אותו בעת הם יכלו לסייע לו.

... על הפגישה נמסרה ... בסוף נערכה ... על באת של משלחת הכנסיה היוונית-קתולית ... הגיב על כך בהת-... ביקש לדעת מיהם משלחת ומה בדעתם ... בעת שהותם כאן. ... כי באים אושר על ידי ... הרשויות ה... הסייעה בידיהם לדעת עיקרי העבירות ... המתוחייבים מה-...

... ביקורם הובאו לארכי-... גליגה, פריטי לבוש, "הברית החדשה". הוא הסב ליד שולחן ועיין בספרי קודש, שהובאו אליו למחרת יום מעצרו.

ניצב משנה ראובן מינקובסקי, ראש האגף המשטרתי החוקר את הכומר קאפוצ'י. (צילום: פוטו ק. וייס)

סמוך לשעה חמש אחר ה-צהרים באו שליחי הכנסיה ל-בית המעצר. היו אלה הארכי-בישוף בולוס אשקר, הבישוף בוטרוס סמען והאב חביב באר-שה. הם באו במכוניתו של הארכיבישוף יוסף ראיה. לפ-ניהם נסעה מכונית משטרה, בושאה לחיות זיהוי אזרחית, ובה רב-פקד דוד חז, סגן ראש הענף לתפקידים מיוחדים ב-מטה המחוז הדרומי של המש-טרה.

פגישה בנסיבות מיוחדות

בבואם לחדר המעצר לא אמרו השלושה דבר. בזה אחר זה נבלעו בבנין הגדול, מלווים ע"י שניים מחוליית החוקרים בפרשת קאפוצ'י: ניצב-משנה ראובן מינקובסקי ופקד-ניצב יוסף בר-גיורא. בהגיעם לפתח חדר המעצר כמו נרתעו לא-חור. לפניהם עמד הארכיבי-שוף. מעולם לא שיערו כי יפגשו עמו בנסיבות כאלה. כמותו היו גם הם נרגשים. הם התנשקו והתחבקו ואח"כ ישבו לשוחח עמו.

חברי המשלחת רצו שהשי-חה תהיה בלא נוכחות החוק-רים. אולם משאלתם נדחתה בנימוס אך בתקיפות. הם קיב-לו עליהם את הדין וקרוב ל-שעה שוחחו עם הארכיבישוף קאפוצ'י במעמד שני אנשי משטרה.

חברי המשלחת ביקשו לדעת על תנאי המעצר, על המזון המוגש לו, על האפשרויות ה-עומדות לרשותו לנהל חיים דתיים תקינים. הארכיבישוף לא התלונן. הוא אמר כי הסי-דורים שנעשו למענו משביעים את רצונו.

העדיף להקשיב

חברי המשלחת אמרו שאי-נם מעלים על הדעת שהוא עשה מה שמיוחס לו ולכן אי-נם סבורים כי יעמד לדין. הם הבטיחו לו כי הם עומדים לימינו.

הארכיבישוף קאפוצ'י מיעט לדבר. הוא העדיף להקשיב.

בתום שעה של שיחה יצאו חברי המשלחת ומיהרו אל ה-מכונית שהמתינה להם. במיו-חד נראה כעוס הארכיבישוף בולוס אשקר. רק הבישוף בוט-רוס סמען אמר בספר משפטים מקוטעים לעתונאים שהמתינו: "אני מקווה כי שוב ניפגש עמו בהקדם, אנחנו רוצים לעז-ור לו".

לפגישה זו קדמו שתי פגי-שות עם נציגי שתי רשויות. פגישה ראשונה בין חברי ה-משלחת לבין נציג האפיפיור בירושלים, מונסיניור קארו. פגישה שניה נערכה בינם לבין ד"ר שאול קולבי, מנהל המח-לקה לעדות נוצריות במשרד הדתות.

על הפגישה הראשונה לא נמסרו פרטים. על הפגישה ה-שניה נודע כי חברי המשלחת טענו לפני ד"ר קולבי שהם מטילים ספק בחשדות המיוח-סים לארכיבישוף קאפוצ'י, ו-הם מקווים כי שמו יטוהר ב-הקדם. מנהל המחלקה לעדות נוצריות לא הגיב על טענה זו. הוא סיפר להם את עיקרי ה-אשמות המיוחסות לחשוד. גם אמר להם כי שלטונות ישראל לא היו מעלים על דעתם לט-פול עליו האשמות כאלה, אל-מלא היו בידיהם עובדות חמו-רות על חלקו בעניינים מלי-ליים חמורים. לעצם ביקורם הבטיח להם ד"ר קולבי כי של-טונות ישראל יסייעו בידם ב-מידת האפשר לבדוק באופן יסודי את "פרשת קאפוצ'י".

ביקש עזרת יהודים

ראובן בן-צבי מוסר:

כמה חודשים אחרי מלחמת ששת הימים פנה הארכיבישוף הילריון קאפוצ'י אל הח"כ אמ-נון לין, שכיהן אז כמנהל המחלקה הערבית במפלגת ה-עבודה, וביקש את עזרתו ל-מינוי לארכיבישוף העדה ה-יוונית-קתולית בחיפה ובגליל. הפגישה נערכה בטרם מונה הארכיבישוף יוסף ראיא ל-כהונה זו.

הסיבה לבקשתו של קא-פוצ'י נעוצה בעמדת הכוח שיש לארכיבישוף של העדה בחיפה. בעוד שהארכיבישוף המכהן כראש העדה בירושלים עומד בראש עדה של 4000 איש בלבד, שלה רכוש קטן, מונה העדה היוונית-קתולית בחיפה והגליל כ-60 אלף איש ולה רכוש רב. לעומד בראשה יש עמדת כוח חשובה. הח"כ א. לין סיפר אמש לסופר "מעריב" כי אמר אז שלגו-רמים הישראליים אין כל הש-פעה על מינוי אנשי הכנסיה ואף הביע את פליאתו על בקשה זו של הארכיבישוף קאפוצ'י.

הבישוף פאול אשקר והמונסיניורים בלסמאוס סמעאני וחביב באשה, שבאו מלבנון לבדוק נסיבות מעצרו של הבישוף הילאריון קאפוצ'י — נתקבלו לשיחה אצל ד"ר קולבי, היועץ לענינים נוצריים במשרד הדתות. (צילום: מ. הרקסטרה, "ישראל סאן")

ספיר הורה לפנות ממרכזי קליטה עולים שחרגו מ"זכאות" של 6 חודשים

רוצה לשכן בדירות הפנויות עולים מדרום אמריקה ✶ דולצין: לא אחקור מי הדליף ל"מעריב" הדו"ח המלא של מבקר הסוכנות

מאת יוסף וקסמן

יו"ר הנהלת הסוכנות, הח"כ פנחס ספיר, הנמצא עתה בארגנטינה, הורה ל-מחלקת העליה והקליטה לדאוג שעד ה-1 בנובמבר השנה, יצאו מכל מרכזי הקליטה בארץ כל העולים שעברו את תקופת הזכאות שלהם — כלומר: 6 חו-דשים.

מהנהלת הסוכנות נמסר, כי אין להוראה זו שום קשר עם דו"ח מבקר הסוכנות בעקבות גילויי "מעריב" בדבר המצ-אות עולים לא זכאים וישר-אלים במרכזי קליטה.

מקור בכיר בסוכנות אמר, כי הוראתו של מר ספיר היא שעל המחלקה לדאוג לדיור — אפילו זמני — לכל אותם עולים השוהים יותר מהזמן השנה במרכז קליטה, ובלבד שייצאו משם עד ה-1 בנו-במבר לכל המאוחר.

עוד נודע, כי לפי הור-אתו של מר ספיר, יאוכ-לסו בדירות שיפנו במר-כזי קליטה עולים מדרום אמריקה.

בעניין זה נמסר, כי מר ספיר קיים פגישות חשובות עם עולים בכוח, בעיקר מ-ארגנטינה ובין השאר נפגש עם קבוצה של 40 סטודנטים מבואנוס-איירס, שהקימו תנו-עת עליה הפועלת בקמפוסים. מר ספיר כה התרשם מפגי-שתו עם קבוצה זו, שהחליט להורות לשגר למקום שליח ישראלי, שיעזור לפעילים אלה. כן נפגש עם מנהלי מר-כזים יהודים בחוגים המונים יותר מ-40 אלף חברים.

מר ספיר, המסיים היום את ביקורו בארגנטינה, יוצא ל-אורוגוואי ומשם לבראזיל. הוא ישוב לארץ בראשית ספטמבר — אך יערוך ביקור בניו-יורק.

הודעה ב"מעריב"

פירסום דו"ח מבקר הסוכ-נות ב"מעריב", היכה אתמול גלים בכל מחלקות הסוכנות היהודית בירושלים ובתל-אביב. כולם ביקשו לדעת כי-צד השיג "מעריב" את הדו"ח המלא, שאותו לא מסרו אפילו לכל חברי ההנהלה.

"אני לא מודאג מפירסום הדו"ח ובוודאי שלא אחקור מי הדליף אותו ל"מעריב"" — אמר לי אמש ממלא מקום יו"ר הנהלת הסוכנות מר אריה דולצין, הנמצא במקום הופ-שתו.

שלושה עותקים

הוא אמר כי על פי עצתו של היועץ המשפטי החליט הוא שלא למסור את הדו"ח המלא לפירסום רחב — כיוון שזה חומר הדרוש לתביעה, בבית-הדין המשמעתי.

"אני לא עשיתי מכל פר-סום, ואני לא חושש עכשיו לאחר שהיה פרסום" — אמר. יחד עם זאת גם הוא הביע פליאה כי הדו"ח המלא מצא את דרכו ל"מעריב" שכן ל-דבריו, מלבד ההעתק שניתן לו — חולקו עוד שני עו-תקים. האחד, לחבר ההנהלה הרב קירשבלום והשני ל-מנכ"ל לעליה ולקליטה מר עוזי נרקיס.

לדבריו, מר נרקיס מסר את הדו"ח לקריאה למנכ"ל ה-סוכנות מר משה ריבלין וזה מסרו לקריאה ליועץ המשפטי עו"ד להובסקי. "אבל לא בשמם, אני לא אחקור את הענין", — אמר.

עו"ד אליהו להובסקי, ה-יועץ המשפטי של הסוכנות היהודית מסר אמש, כי הוא מקווה להשלים עוד היום את הרכב בית הדין המשמעתי. לדבריו — מהרכב של 14 חב-רי בית-הדין, 12 כבר נתנו הסכמתם לפעילות. הוא סרב לומר מה יהיה הרכב.

נמסר, כי את בית-הדין לא מרכיב היועץ המשפטי של ה-סוכנות, אלא הנהלת הסוכ-נות. היועץ המשפטי רק ממ-ליץ על הרכב.

הפנתרים מכחישים

דובר "הפנתרים השחורים" מר סעדיה מרציאנו, מסר אמש לסופר "מעריב", כי ב-עת שיגאל בר-נבן קי-בל את הדירה במרכז קליטה — כפי שנאמר בדו"ח מבקר הסוכנות — הוא כבר לא היה בתנועת "הפנתרים השחורים". "אנחנו הרחקנו אותו מה-תנועה, משום שנודע לנו כי הוא פועל לא על פי הור-אות שלנו ומשום שעומד לק-בל דיור של עולים, למרות שזה לא מגיע לו. הוא שוכן, לפי ידיעתנו, במרכז קליטה בהתערבותו של שאול בן-שמחון מההסתדרות".

לדברי מר מרציאנו היה מקרה נוסף שאחד מראשי ה"פנתרים" קיבל דירה במר-כז קליטה או מעון עולים וגם הוא הוצא בגלל זה משורות התנועה.

עוזי נרקיס — לווינה

מנכ"ל המחלקה לעליה ו-לקליטה בסוכנות, מר עוזי נרקיס, יצא אתמול לווינה ב-עניני משרדו.

הבעל נפטר מסרטן, האשה מאשימה רופא ותובעת 831 אלף ל"י

מאת יוסף ולמר

תושבת פרדס-חנה, שבעלה נפטר בשנת 1968 ממחלת סרטן, הגישה אתמול ל-בית-המשפט המחוזי בחיפה, תביעת נזיקין על סך 831 אלף ל"י. הנתבעים הם ד"ר הרמן דיקר, רופא בחדרה, וקופת חולים הכל-לית.

התובעת טוענת כי ד"ר דיקר התרשל במילוי תפקידו כרו-פא, וכתוצאה מכך נפטר בע-לה, ולחילופין: קופת חולים היא של המנוח.

התובעת היא חנה דז. תבי-עתה הוגשה על ידי עוה"ד עמירם שרון וראובן דז מחד-רה. בתביעתה היא טוענת כי בנובמבר 1966 הבחינה בכתם כהה על גבו של בעלה, אפרים דז. על פי בקשתה נבדק הבעל אצל ד"ר דיקר במרפאת קופת-חולים במחוז השומרון-חדרה.

לדבריה, הרגיע הרופא את בעלה שאין לו מה לדאוג וכי הכתם אינו מעיד על מחלה כלשהי ולא הורה על טיפול רפואי כלשהו. אולם לאחר זמן הבחינה האשה בדימום מהכתם שעל גב בעלה. גם אז הביע הרופא את פליאתו על שהיא מודאגת והרגיע אותה שאין בכך ולא כלום. רק בתחילת ספטמבר 1967 אובחנה המח-לה, כאשר הבעל חש כאבים פתאום לבית השחי. הוא הועבר לביה"ח בילינסון ונפטר ב-18 בפברואר 1968.

בתגובה על התביעה אמר ד"ר הרמן דיקר, כי הוא ראה את המנוח לאחר שהופנה אליו על ידי משפחתו. הוא הציע לו בדיקה פתולוגית, אך האיש סירב. לכן הוחזר החולה לרו-פא המשפחה, לשם הפניה ל-... אחר למעלה משנה ראה ד"ר דיקר את החולה שנית, אולם אז כבר התפשטה המחלה ואי-אפשר היה להציל את החולה.

✶ פיסת יובל המיליון יובל, מתנת ראש עיריית וויניפג ב-קנדה, לרגל 100 שנה להיוו-סדה, הוענקה לסגן ראש עיר-יית ת"א-יפו, יגאל גריפל, על ידי מר באריל לטנסקי, העו-מד בראש מועצת הקהילה היהודית בוויניפג. מר לטנסקי משתתף בארץ בסמינר בנושא "אלימות הגנה בהיסטוריה ה-יהודית", המתקיים באוניברסי-טת תל-אביב.

מוסדות
מפעלים
ועדי עובדים
אל תמתינו לרגע האחרון

ספרית מעריב
מציעה לכם:

מבחר ענק של
ספרי מתנה
לקראת החגים

כתבו או התקשרו בהקדם אל:
"ספרית מעריב" ת.ד. 20208 תל-אביב
או טלפון 287211 תל-אביב

חיילים שכחו

● חייל שכח טרנזיסטור ברכב שהסיעו מהשפלה לירושלים. נא להתקשר לרב רובינזון, טלפון 02-281207, 02-285260.

● כובע חייל אויר נשכח ב-פולקסוואגן ב-9.8. לפנות בשעות העבודה טל' 265520 יצחקי.

● ב-9.8 שכח חייל כובע עבודה במכונית שהסיעה אותו לירו-שלים. החייל מתבקש להתקשר אותה"ג טל' 02-284432 בן-צבי.

יאכטה מפוארת הובאה לצילומי הסרט "רוזבד"

מאת ראובן בן-צבי

שני מסוקים של חיל האויר, מטוס מדגם "סטנוג" שנצבע בצבעי המוזאה, ספינת משמר החופים של משטרת ישראל ויאכטה מפוארת — היו אתמול עיקרי האביזרים שצולמו על ידי המבאי אוטו פרמינגר ל-סרטו "רוזבד", שחלקו האחרון מצולם בישראל.

הצילומים נערכו באיזור שדה התעופה של חיפה, בעבר גבים הפתוח בין חיפה לעכו. והיום עומדים להסתיים הצילומים של הסרט ויערכו צילומים אחרונים בקמפוס של אוניברסיטת חיפה. לצילומי הסרט הגיעה לנמל חיפה יאכטה מפוארת "בריין ברוס" בת 142 טונות, הנושאת דגל בריטי ועליה שמונה אנשי צוות, בהם שלוש נשים. היאכטה נחכרה במיוחד לצילומי הסרט.

היום יפורק מטה הצילומים שהוקם לשבוע במלון "דן כרמל" בחיפה, בו נשכרו על ידי פרמינגר 80 חדרים ו-מיום א' ייערכו צילומים אחרונים של הסרט בירושלים.

חילק "פתקי עצות" לעולים לדחות הצעות משרד הקליטה

עובדי משרד הקליטה בנ-מל התעופה בלוד הבחינו אתמול בצעיר שהעביר פתקים לעולים ח-דשים, שהגיעו אתמול בבוי-קר לארץ. בפתקים היו "עצות" מקרובים שלא ל-היענות להצעות משרד ה-קליטה אלא להישאר במקום עד שייענו לדרישותיהם.

משרד הקליטה בנמל הת-עופה מתקשה כיום למצוא לעולים דירות מתאימות ב-מרכז הארץ. בדרך שכנוע ו-הסברה מצליחים להפנות מש-פחות עולים רבות למקומות כגון דימונה, ירוחם, קרית שמונה וכדומה, שם נמצאים כיום דירות פנויות ומקומות עבודה טובים.

הצעיר שבידו נמצאו הפת-קים הוא ג. באור. הוא אמר להצדקתו כי ביקש להעביר לעולים פתקים עם דרישות שלום מקרוביהם הממתינים מחוץ לבית הנתיבות. לדבריו הופתע כשראה לאחר מכן ב-... אמר הפתקים כי צריך לסרב להצעות משרד הקליטה, עד כדי שביתה.

זוגות צעירים הפגינו בגדרה בתביעה לדיור

עשרות זוגות צעירים הפגי-נו אתמול במשרדי המועצה המקומית של גדרה במחאה על מחסור בדיור במושבה. המפגינים, שיבשו את עבודת המועצה, תבעו מחברי המו-עצה המקומית לפעול לאלתר להקמת שיכונים לזוגות צעי-רים.

נודע, כי מתוך 136 זוגות צעירים שנרשמו לשיכון, לפ-ני 4 שנים, רק 24 מהם זכו לקבל דיור, ב-3 השנים ה-אחרונות.

יו"ר המועצה המקומית יהו-דה לרנר אמר אמש, כי ב-תחילת החודש הבא יפרסם משרד-השיכון את תכניתו ה-מפורטת לבנות בגדרה דירות לזוגות צעירים.

רוכב אופניים נדרס למוות

רוכב אופניים בן 15, ש-זהותו טרם נקבעה, נדרס ב-יום ד' למוות בכביש צור אל-בלח — ח'אן יונס, על-ידי טנדר נהוג בידי ישראלי. ה-נהג נלקח לחקירה.

בשלוש תאונות דרכים נו-ספות ברצועה נפצעו ביום ד' 7 נוסעים, 3 מהם קשה.

נהג חשוד בנסיון אונס

נערה טרמפיסטית בת 16, אשר הוסעה במרמה ע"י נהג למקום עזוב, שם ניסה לאנ-סה, הצליחה להתחמק מידיו ולהימלט לאחר מאבק קשה אתו.

נהג חשוד נעצר כ-3 שעות לאחר מכן, במבצע שערכו ניידות של משטרת חיפה. ה-חשוד, יעקב רודליניק, בן 20, הובא אתמול לפני שופט ה-שלום החיפאי יצחק יעקב-שווילי, אשר הוציא נגדו פקודת מעצר ל-15 יום.

עתיד המורים הנמלטים שהורשעו בפרשת מעלות יוכרע ביום א'

מאת מנחם רהט

עתידם של שני המורים ... שנמלטו מבנין בית הספר במעלות בעת התקי-פה ... יוכרע סופית ב-ישיבה הקרובה של הועדה ... ביום א'.

שני הגופים ... — ארגון ה-... העל-יסודיים ... מקומי ... בעיריית צפת ... לישיבה גם ... של משרד החינוך ... ארגון המורים העל-יסודיים, מר ראובן אבירם אמר אמש, כי בשל חשיבות הנושא, ישתתף גם הוא ב-ישיבת הוועדה הפריטטית ב-יום א'. לדבריו, טרם גיבשה הנהלת ארגון המורים את עמ-דתה הסופית בפרשה, וזו תגובש עד למועד כינוס ה-ישיבה.

חברי הנהלת ארגון המו-רים העל-יסודיים, היה ראובן אבירם, אמנון כהן, מרדכי בצלי ושמואל שמעוני, ביקרו ביום ד' בצפת ושמעו על עמ-דת ההורים השכולים שבניהם נספו במעלות. כן נפגשו עם הרב יוסף צמר — מנהל בית הספר בצפת שנמלטו מן ה-בניין במעלות — שהופיע ל-פגישה בלווית רעייתו המש-משת גם היא מורה בבית-ספר הדתי בצפת.

חברי הנהלת ארגון המו-רים עלו לקברותיהם של חל-לי מעלות בלווית ההורים ה-שכולים. משם פנו לבית ה-חולים הממשלתי ושמעו על אירועי "יום הדמים" במעלות מפי תלמידים שנפצעו באסון ושעודם מאושפזים.

ההורים חזרו על תביעתם לא להעסיק את המורים ה-מושעים בהוראה ולפעול ל-הימנע מהעסקתם בצפת.

מודחי "אגד" לדין על יום מסיבת-עתונאים

... כי הועברו מתפקידיהם מסיבות פוליטיות פנימיות משום שנכשלו ✶ דובר "אגד": הרוב באגודה מחליט

... "אגד" החליטה להעמיד לדין פנימי ... מחברי מועצת האגו-דה בקואופרטיב — ... על ... האחרו-נים לתפקידים בהנהלה ... לאחר שהמודחים ... אתמול מסיבת-עתו-נאים ב"בית אגד" ... על ... דובר הקואופרטיב. אמר הדובר, כי הנהלת ... החליטה גם להעמיד את החמישה לדין על שהת-פרצו לתוך ישיבה של מזכי-רות "אגד" ו"דן" שהתכנסה אתמול במשותף לדיון בהצ-עות ... לרמת-השרון.

חמישה מודחים — עודד רוזנבוק, שהיה מנהל מחלקת הסטטיסטיקה; אברהם גל-ברג, שהיה מורשה האגודה באיזור דרום; זאב קירשנר, שהיה מנהל מחלקת התנועות; אפרים בונצ'י, מי שהיה פקח איזור חולון וישראל ארצון, מי שהיה מנהל מחלקת ה-תרבות — אמרו כי בניגוד לפרסומים קודמים הורחקו מ-תפקידיהם על פי החלטה של מזכירות "אגד", "משום שלא התאימו לצוות המנהל או לא התאימו לתפקידים שמילאו".

"זו למעשה עריפת-ראשים" — אמר דובר הקבוצה שהוד-חה, זאב קירשנר. הוא הציג מסמכים של ועדת הפיקוח ב-"אגד" ששיבחה את עבודת המחלקות שבראשן עמדו ה-מודחים.

קירשנר אמר, כי למעשה בוצעה ההדחה לא בגלל הת-נגדות לאיחוד המוצע עם "דן" — שקבוצת האופוזיציה כעולם לא התנגדה לו (כמו שהדבר הוצג עד כה); היא רק דרשה לבדוק תחילה את הנושא לגופו — אלא שה-הדחה באה כיוון שלמודחים היו טענות של ביקורת על מה שנעשה ב"אגד".

קירשנר סיפר כי הוא הודח מתפקידו בהנהלה משום ש-מתח ביקורת, תוך ציטוט דו"ח ועדת הפיקוח הפנימית, ב-אסיפת המורשים של הקואופ-רטיב שנערכה לפני כחודשיים בחיפה. הוא האשים בכך ש-"הוציא החוצה אינפורמציה", כפי שאמר אתמול בפגישה עם העתונאים. גם יתר המוד-חים אמרו, כי הודחו משום ש"פתחו את הפה" בהזדמנו-יות שונות ומתחו ביקורת על הנעשה ב"אגד". מבין ה-ארבעה הודח מתפקידו רק אחד בנימוק שלא התאים ל-תפקיד — אבל הוא אמר, כי מעולם לא העירו לו על כיש-לונות ושגיאות שביצע ואין כלל מסמכים והוכחות עובדתיות נגדו בעניין זה. החמישה הו-דיעו, כי ילחמו להוכחת צד-קתם.

דובר "אגד", מרדכי שיפ-מן, הגיב על טענות המוד-חים: "לא זרקנו אותם מ"אגד" — בסך הכל הם הועב-רו מתפקידיהם כדי להיות נהגים. לדעתי אלה אנשים ש-נכשלו אישית משום שהוחלפו בתפקידיהם. הם מסורתיים. ב"אגד" ההכרעות הן תמיד ב-...

נער חשוד בדקירת חברו בשבר בקבוק

נער החשוד בדקירת חברו בשבר בקבוק, נעצר בבית משפט השלום בחיפה ל-15 יום. בא כח המשטרה טען בבית המשפט, כי החשוד, נער בן 16 השוהה במוסד "גלעם" בקריית אתא, ניפץ בקבוק ודקר בבטנו חוסה אחר, בן 16. הנפגע הוחש במצב קשה לבית החולים רמב"ם בחיפה, שם נותח. (ע)

הסתיימה שביתת-הרעב של הסטודנטים העולים

16 הסטודנטים העולים מן המכינה לבתי-ספר ל-רפואה בארץ הפסיקו אתמול את שביתת הרעב שלהם בתום פגישה עם נשיא הטכניון לעניינים אקדמיים, פרופ' יעקב בר, ודיקן בית הספר לרפואה בחיפה, פרופ' ד. ארליך.

פרופ' ארליך מסר, כי לאחר שהובהרו כל אי-ההבנות ש-גרמו לשביתה, נראה שלא הי-תה כל עילה ממשית להכר-זת שביתת הרעב. הדיקן הט-עים, כי המוסדות האקדמיים בישראל ימשיכו לקלוט סטו-דנטים עולים על-פי הקריטר-יונים המקובלים כאן ועל פי הישגיהם של המועמדים.

הוא ציין, כי כלפי הסטוד-נטים העולים מברית המועצות ומרומניה נעשה מאמץ על-ידי המכינה להקל על כניסתם והשתלבותם בלימודים. לכאו-רה, נדמה היה לשובתים ש-לא מובטחת קבלתם לבתי ה-ספר לרפואה, למרות הסכ-מים שניתנו להם, אך קיים הסכם בין שלושת בתי הספר לרפואה בישראל לקליטתם של הסטודנטים העולים.

בעלי אניות נקנסו על זיהום הים

אוניות שניקו שמנים לתוך מימי נמל חיפה, שילמו בידי-רות קנס באלפי לירות.

בעלי האניה הגרמנית "סאי-לר איילי" שילמו בבית משפט השלום בחיפה קנס של 16 אלף לירות, לאחר שמפקחי משרד התחבורה גילו, כי האו-נית ניקתה מיכלים, בחודשים ינואר ואפריל השנה, שמנים למימי הנמל.

בעלי אניה אחרת, "פינ-ויך", נקנסו אף הם, בסכום של 8 אלפים לירות, לאחר שב-חודש ינואר השנה שפכו שמן מאוניה זו לתוך הים. (ע)

صكذا من الوحل

תלמידי העתודה הטכנולוגית שגוייסו למילואים - אינם זכאים לתגמולים

תלמידי כיתות י"ג, י"ד בבתי הספר להנדסאים וטכנאים שגוייסו לחודשיים מילואים בימי חופשתם מקבלים תשלום 3 ל"י ליום כ"דמי־כיס" ✱ המוסד לביטוח לאומי: בתי הספר אינם מוכרים כמוסדות להשכלה גבוהה ✱ דובר צה"ל: צה"ל ער לבעיה, ופועל לתיקונה

מאת דוד זוהר

מאות תלמידי העתודה הטכנולוגית, אשר גוייסו ב־עקשות לימודיהם לשירות מילואים לתקופה של חודשיים — אינם מקבלים תגמולי מילואים בגלל העדר החקיקה מתאימה, על אף שצה"ל קבע כי מעמדם הוא כשל אנשי מילואים.

מצב מוזר זה גרם להתמרמרות בקרב התלמידים והוריהם, כאשר בתום החודש הראשון למילואים קיבלו התלמידים שכר של 3 לירות ליום בלבד, כ"דמי כיס". נאמר להם, כי זהו כל התשלום המגיע להם מצה"ל.

מסתבר, כי בעוד כל אנשי המילואים, ובכלל תלמידים במוסדות להשכלה גבוה, נהנים מתגמולי מילואים מקרן ההשוואה של המוסד לביטוח לאומי, אין תלמידי העתודה הטכנולוגית נהנים מזכות זו — וכך נוצר מצב שבו לא קיים שום גוף אשר יפצה אותם על שני חודשי שירות מילואים.

תלמידי העתודה הטכנולוגית הם תלמידי הכיתות י"ג וי"ד בבתי הספר לטכנאים והנדסאים, כולם בני 19—20, אשר קיבלו דחיית שירות עד לתום לימודיהם, תמורת התחייבות לשרת לאחר מכן תקופה מסויימת בצבא קבע.

אינם זכאים לתגמולים

בימים אלה, במסגרת מבצע השיקום הגדול של כלי־רכב ולחימה בצה"ל, גוייסו מאות תלמידי העתודה הטכנולוגית לשירות מילואים לתקופה של חודש ימים, ובתום החודש הוארך שירותם בחודש נוסף.

אגף כוח אדם בצה"ל הודיע, כי שירותם זה — וכן כל שירות צבאי אליו ייקראו מעתה ועד גמר לימודיהם, ייחשב לשירות מילואים. אך מסתבר, כי איש לא דאג עד כה גם לעגן שירות מילואים זה בחוק, באופן ששכר התלמידים לא יקופח.

המוסד לביטוח לאומי, שנשאל לגבי זכותם של אנשי העתודה הטכנולוגית, מסר "ב־צערי", כי אין הוא יכול לשלם לתלמידים אלה תגמולי מילואים, מכיון שבתי הספר לטכנאים והנדסאים אינם מוכרים כמוסד להשכלה גבוהה לצורך חוק שירות מילואים (תגמולים). לפיכך, כל תלמידי בתי־הספר הללו אינם זכאים לתגמולי מילואים מקרן ההשוואה.

אין הסדר חוקי

שכר הלימוד שמשלמים תלמידי בתי הספר להנדסאים הוא גבוה כמו של תלמידים במוסדות להשכלה גבוהה. התלמידים נדרשו לשלם השנה שכר לימוד בסך 2,750 ל"י. גיוסם בתקופת החופש הגדול, בה הם פנויים מלימודים מונע מהם לעבוד על מנת להוסיף כסף למימון לימודיהם.

דובר צה"ל, אליו פנינו, בירר את הנושא אצל הגורמים המתאימים ומסר לנו, כי אכן גם שירותם של אנשי העתודה הטכנולוגית נחשב לשירות מילואים, וכי לפי שעה אין הסדר חוקי לבעייתם. יחד עם זאת, מסר הדובר, כי צה"ל ער לבעיה ובימים אלה, במסגרת התיכנון הכללי להטבת תנאי השירות פועל צה"ל לתיקון בעייה זו. בין השאר, יבוא למצוא הסדר עם המוסד לביטוח לאומי לתשלום תגמולים מקרן השוואה, בדומה להסדר הקיים עם תלמידי המוסדות להשכלה גבוהה.

שר העבודה בישיבת המוסד לביטוח לאומי:

הטיפול בנפגעי פעולות איבה יועבר תוך שנה למשרד הביטחון

מציע להבטיח תשלום קיצבת משפחה מהילד הראשון לעובדים עצמאים

שר העבודה, מר משה ברעם, מסר, כי העברת הטיפול בנפגעי תאונות איבה מהמוסד לביטוח לאומי לידי משרד הבטחון תבוצע תוך שנה, לאחר שאושרה ע"י הממשלה.

השר דיבר בישיבת מועצת המוסד לבטוח לאומי, אשר התכנסה בראשותו בירושלים. בביצוע ההעברה נענה השר לפניותם של ועדת העבודה של הכנסת ושל ארגון נפגעי פעולות איבה.

בנושא אחר הביע השר את דעתו, כי על הבטוח הלאומי לשלם לכל האוכלוסיה קיצבת משפחה החל מהילד הראשון. כיום מקבלת כל האוכלוסיה תשלומי המוסד מהילד השלישי, ורק עובדים שכירים מקבלים באמצעות מעסיקיהם תשלומים בעבור שני הילדים הראשונים. כ־30,000 ילדי שכירים זכאים לתשלומים אלה, אינם מקבלים אותם, בגלל העובדה, שהביצוע הוא בידי המעסיקים של הורים. המדובר, כנראה, במקומות עבודה קטנים ובלתי מאורגנים בהם נהוג לשלם שכר בלי פירוט תלושי משכורת.

תיקון החוק אותו יציע השר לממשלה ולכנסת, יבטיח גם לעובדים עצמאיים תשלומים עבור שני הילדים הראשונים, שיבוצעו לכל האוכלוסיה ב־מישרין על ידי המוסד לביטוח לאומי. השר ביקש מהמועצה לבדוק פרטי הצעה זו.

בסעיף מרכזי בתוכנית פעולתו רואה מר ברעם הגשמת הצעת חוק ביטוח פנסיוני, אשר יעניק פנסיה משלימה לפי רמת הכנסותו לכל מפרנס, נוסף לקיצבת הזיקנה של הביטוח הלאומי. כיום, לרבע מיליון תושבי המדינה אין ביטוח פנסיוני משלים, אמר שר העבודה.

השר מסר, שהממשלה אישרה זה העברת הטיפול בנפגעי פעולות איבה מהמוסד לביטוח לאומי למשרד הבטחון. העברה זו תבוצע תוך שנה, ובהצעה זו נענה השר לפנייתם של ועדת העבודה של הכנסת ושל ארגון נפגעי פעולות איבה.

נציגת ההסתדרות, גב' גאה ארד, ונציג ארגוני המעסיקים, מר משה לוי, קידמו בברכה את רצונו של שר העבודה לקדם חוק הפנסיה והבטיחו בשם ארגוניהם שיתוף פעולה לביצועו המהיר.

המועצה אישרה הרכב 7 ועדות המטפלות בענפי ביטוח, בבטטים ובתקנות.

קמחי, וולפיילר והרצפלד זוכו מאשמות קשירת קשר לגניבת ציוד "נתיבי נפט"

השופט "נטה לקבל את גירסת התביעה, אך לא הובא בפניו חומר משכנע" ✱ "אפשר היה לומר, שקמחי ניצל פירצה בנוהל המכירה של משרד הבטחון, אך ניצול זה אינו מגיע לכדי מעשה תרמית... אין מנוס, אלא לזכות את כל הנאשמים"

דניאל קמחי, מנהל חברת "מגל", מנהל לשעבר בחברת "נתיבי נפט", שמואל הרצפלד, מחברת "מגל", והקבלן אשר וולפיילר, זוכו אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב מן האשמות שהועלו נגדם בקשר לפרשת "נתיבי נפט".

השופט אברהם חליפה קבע, כי לא הובאו לפניו הוכחות ועדויות משכנעות להרשעת הנאשמים, וזיכה אותם מאשמה של קשירת קשר להונות את משרד הבטחון והשאלה ציוד מ"נתיבי נפט", מתוך מגמה לגנבו.

התביעה טענה, בין היתר, כי חברת "נתיבי נפט", החזיקה מחנה באבו־רודס ובו אוחסן ציוד מיכני כבד. היא טענה, כי ב־1968 הוצאו ממחנה זה, עפ"י הוראות דני קמחי, מפלסת ושני מדחסים, מתוך כוונה לשלול את הבעלות עליהם מ־חברה "נתיבי נפט" או ממשרד הבטחון.

נטען עוד, כי קמחי השתמש בשמה של חברת "מגל", שהוא מנהלה, כדי לשכנע שהציוד שהוצא, שימש את החברה, כשלאמיתו של דבר לא הגיע הציוד כלל לחברה זו.

הסניגוריה ביקשה להוכיח, כי הנאשם שאל את שלושת הכלים מאת חברת הנפט כדת וכדין.

השופט קבע, כי הוא מקבל את הגירסה, שהכלים אכן הושאלו כחוק לחברת "מגל".

קנייה ללא מכרז

התביעה טענה עוד, כי ב־יולי 1968 פנה מר קמחי למשרד הבטחון וביקש בשם חברת "מגל" לקנות את הכלים האמורים. המשרד נעתר לבקשה ומכר את הכלים ב־12 אלף ל"י וזאת ללא מיכרז. חודש מאוחר יותר נערך הסכם בין קמחי לבין הנאשם וולפיילר, בו נקבע, כי מימון הרכישה ייעשה על ידי זה האחרון, ש־התחייב לשלם ל"מגל" 27 אלף ל"י בצורת הלוואה. באותו הסכם נקבע, כי הכלים ישועבדו על ידי וולפיילר, אשר יעבידם לרשות "מגל", אך בתוך שנתיים הם יועברו לבעלותו היחידה.

המטרה: להונות

בחודש ספטמבר 1968 חזר קמחי ורכש ממשרד הבטחון כלים נוספים, באותו אופן, ובאותו מחיר לערך. התביעה טוענת, כי המטרה היתה ל־הונות את משרד הבטחון ע"י ניצול זכויותיה של "מגל", שהיתה זכאית לקנות מן המשרד ללא מיכרז. לכן גם היה המחיר נמוך. למעשה, נטען, היתה הקניה עבור הנאשם וולפיילר, שבהיותו קבלן פרטי לא היה זכאי לקנות ללא מכרז. נטען כי שלושת הנאשמים, כדי ליישב עסקות אלה, קשרו קשר פלילי ביניהם. כשהנאשם הרצפלד עזר לקמחי במשימה זו.

השופט קבע בהחלטתו, כי ישנם ליקויים ברישומי העיסקות וציין, כי סביר היה לצפות מאלה שבידיהם הופקד ציודה של חברה "מגל" — אשר הממשלה משתתפת בניהולה — שיקפידו, כי כל עיסקה והוצאה יירשמו כהלכה.

לא הובא החומר

השופט ציין, כי הפרטים ה־קשורים עם המקרה נשוא התביעה, אינם משתקפים ב־פנקסי החברה בצורה המבהירה את זכויות הצדדים כפי שנהוג בעסקים רגיל מחייב.

השופט העיר, כי נטה לקבל את גירסת התביעה ... שבאה לכפות על מעשה פלילי ... כל הנאשמים. אולם, ל... השופט, לא הובא לפנ... חומר משכנע. אמנם השו... פט קובע, כי אפשר ה... לאמור, שקמחי ניצל פי... צה בנוהל המכירה של מש... רד הבטחון, אך ניצול ז... אינו מגיע לכדי מעש... תרמית. בנסיבות זאת א... מנוס, אלא לזכות את כ... הנאשמים מן העבירה.

השופט ציין, כי חלק מן ה... עובדות כבראות לידי זיכ... מחמת הספק במעשים הפלי... ליים, אך בסיכומו של ד... התוצאה היא, שכולם מוזכ... מן האשמות ופרטי האשמ... המנויה על פני שלושה עמ... דים בכתב התביעה.

מטעם המדינה הופיעו עו"... י. אור ועל הנאשמים הג... עו"ד י. אדורה, גילבר וצימ... מן. (ע)

אושרו העלאות במחירי מזון תינוקות וניקוי יבש

נדחה תחשיב מחירי הובלה במשאיות
לוח מחירים מעודכן יפורסם בקרוב

ועדת המחירים הציבורית, בראשותו של מר אלכסנדר גולדברג, החזירה לממונה על המחירים במשרד התעשייה את התחשיב להעלאת מחירי ההובלה במשאיות שהובאה לדיון בפני הועדה בישיבתה אתמול. זאת, כיוון שבתחשיב היו מרכיבים שאינם נכללים בקריטריונים המוכרים ע"י ועדת המחירים הציבורית.

בהמשך ישיבתה אישרה הועדה את העלאות המחירים הבאות: חרדל, מיונז ומסרת צימקוני — אושרה העלאה של 13.2 אחוז.

מזון לתינוקות (סמאקי, ד־ויסברג). המחירים החדשים שאושרו לצרכן, לקופסאות בנות 200 גרם, הם כדלקמן: סולת 1.85 ל"י, סולת שוקולד 1.95 ל"י, אורז טחון 2.40 ל"י, קורנפלור 1.90 ל"י, מרלת־נות 2.20 ל"י.

ניקוי יבש (קטת, הלוי, אור־מגה, תבור) אושרה העלאה של 16.7 אחוז, בעוד שהמפעלים ביקשו לאשר העלאה של עד 40 אחוז.

שירותי שמירה ושירותי ניקיון: אושרה העלאה של 32.2 אחוז.

הממונה על המחירים, זאב בירנר, מסר אתמול, כי משרד המסחר והתעשיה יפרסם בקרוב לוח מחירים מכסימליים מעודכן, ליותר ממאה פריטים של מצרכי מזון וכולת, על מנת להביא לידיעת ציבור הצרכנים בצורה מוסמכת את המחירים המכסימליים המאושרים למצרכים השונים.

סנקציות במפעל "גשר נייר" לשקי מלט

יותר מ־100 עובדי מפעל "גשר־נייר" — המפעל היחיד המייצר שקי נייר למלט, עבור ביהח"ר "נשר" — נוקטים מזה שבועיים בסנקציות, בשל אי־היענות לתביעות שכר שהגישו.

מאז החליטו על הסנקציות, אין הפועלים עובדים שעות נוספות במפעל, שהוא שותפות בין "כור" ומשקיעים מפיגלבד. מ.פ.ח. טוענת, כי העובדים הגישו תביעות שכר חריגות.

גופת הצעירה שנתגלתה באשדוד טרם זוהתה

מאת עזרא ינוב

במשך כל השבוע שחלף לא הצליחה משטרת אשדוד לפענח תעלומת מותה של צעירה כבת 18 בחוף אשדוד. גופתה הועברה למכון לרפואה משפטית באבו־כביר, אך אין אפשרות לנתח אותה לקביעת סיבת המוות, כל עוד לא באו קרובי משפחה לזהותה. למרות פניה המשטרה לציבור עדיין לא התייצב איש במשטרה להודיע על העדרותה של צעירה, הדומה לזו שגופתה נמצאה בחוף אשדוד.

גופתה נתגלתה ביום א' ב־בוקר על ידי מציל, בחוף הים, כ־200 מטרים דרומית מחוף ברוזמה הקרוב של אשדוד.

הצעירה, שהופעת עורה שזופה, גבוהה ורזה, היתה לבושה רק בחזיה ותחתונים. צרור בגדיה נמצא מסודר בקפידה על שפת הים.

הוקמה אגודה של מחפשי דרך ליהדות

תקיים פעולות הסברה בבתי ספר, תנועות נוער וסדרות חינוך בצה"ל

כ־50 איש, בתוכם חברים מ־25 קיבוצים, קציני צה"ל ואקדמאים, שמצאו את דרכם ליהדות ולשמירת מצוות, החליטו להקים אגודה שתהיה כתובת מרכזית למחפשי הדרך ליהדות.

שמה של האגודה: "מכון מאיר", על־שם אליעזר מאיר ליפשיץ, שנפל במלחמת יום הכיפורים בקרב הצליחה על התעלה.

הגוף החדש מתכנן להמשיך בשיעורי ערב בנושאי יהדות, וכן לפתוח בפעולות הסברה בבתי ספר, בתנועות הנוער ובסדירות החינוך של צה"ל. (ע)

קורס קציני חיל הספקה נעתיים אתמול בבסיס צבאי במרכז הארץ.
קצין הספקה ראשי, תא"ל פנחס להב, ענד דרגות לחניך המצטיין, סג"מ יורם סאמן. בדברי ברכתו לבוגרי הקורס אמר, בין השאר, קצין הספקה ראשי: "אנו עומדים למבחן יום־יום, שעה־שעה. לפעמים, כל חייל מן השורה מהווה בסיס בזעיר־אנפין, המביא במשאית שלו ליחידה את הדרוש לה לביצוע המשימה ולחיי היום־יום.
צילום: רוני שמולביץ, י.פ.פ.א

"הסנה" רכשה את השליטה על "צור" מהחברה להשקעות של א"י־בריטניה

אנשי קבוצת ויליאמס במועצת המנהלים של "צור" יוחלפו באנשי "הסנה" ✱ בנק ישראל ישחרר מיליון ל"י שהחזיקה החברה בחשבון עו"ש בבנק א"י—בריטניה

מאת שאול אבירון

חברת "הסנה" רכשה את השליטה על חברת הבנייה "צור" מידי החברה להשקעות של "בנק א"י בריטניה". הרכישה נעשתה בתיאום עם בית המשפט המטפל במימוש נכסי קבוצת וויליאמס, כדי להחזיר כספים אלה לבנק.

הון המניות של "צור" הוא בן 2.5 מיליון ל"י. 150 אלף מניות שלה, בנות 10 ל"י כל אחת, רשומות בבורסה. מיליון מניות נוספות בנות לירה, המקנות כמעט 90 אחוזים מהשליטה בחברה (לכל מניה קול אחד מהצבעות ללא קשר לערכה הנקוב) אינן רשומות בבורסה. 850 אלף מתוכן, המקנות 74 אחוז מהשליטה בחברה, היו בבעלות החברה להשקעות של בנק א"י בריטניה, ונמכרו עתה ל"הסנה". ב־150 אלף מניות נוספות, בנות לירה, מחזיק מר זהבית מישור, המנהל את "צור".

מר מישור ימשיך לנהל את "צור" ולהחזיק במניותיו, אך במועצת המנהלים של החברה יוחלפו אנשי קבוצת וויליאמס באנשי "הסנה". הדירקטוריון של מועצת המנהלים הוא מר הרי לברי, התנגו האנגלי של וויליאמס.

"צור" החזיקה כמיליון ל"י בחשבון עובר־ושב בבנק א"י בריטניה, עד כה לא איפשר המפרק של הבנק לחברה למשוך את הכסף, משום שהיא קשורה בבעלי הבנק. עתה ישוחרר הכסף, וישולם לחברה על־ידי בנק ישראל.

"צור" קיבלה מהבנק גם ערבויות בכמיליון ל"י והפקידה בו כחצי מיליון ל"י כפקדון למתן הלוואות. לדברי מנכ"ל "הסנה", מר איתן אבניון, קיבלה הסנה התחייבות של החברה להשקעות וערבויות חיצוניות, לכל נזק שיגרם בעקבות ערבויות והפקדונות אל הבנק. המפורסמים של ההסכם ב־1973 ב־25 מיל ל"י, ועריות העסקי היה כמיליון ל"י. חברות ביטוח ומוסדות פיננסיים רבים התעניינו ברכישת החברה לאחר התמוטטות בנק א"י בריטניה.

סדקים בקירות ומים במיקלטים של בתי עולים בקרית מלאכי

שר השיכון סיים ביקור בן שלושה ימים בדרום הארץ

מאת עזרא ינוב

במקצת בכל 96 יחידות הדיור מבניה טרומית, שהקימה חברת אשמרום בשכונת חב"ד בקרית מלאכי — ישנם סדקים בקירות הבתים.

תלונה זו מסר אתמול ראש המועצה המקומית בקרית מלאכי, דוד אלבז עבדי, לשר השיכון אברהם עופר, שביקר בעיירה.

ראש המועצה אמר, כי משרד השיכון בנה את יחידות הדיור הטרומיות, וחברת שמי־דר מכרה אותן לתושבים; על שניהם לדאוג עתה לתיקון הסדקים בקירות. באותה פגישה נמסר, כי בשכונה סמוכה בקרית מלאכי נבנו כמה עשרות דירות בקומות, ומתחתן 24 מיקלטים, אשר רבים מהם מוצפים במי תהום. המיקלטים יצאו מכלל שימוש, ונשקפה גם סכנה ליסודות הבניינים.

את המבנים בנה משרד השיכון, שגם מכר אותם לעולים לפני 5 שנים. המשרד נתבקש עתה לתקן את פגמי הבניה במקלטים אלה.

דרושות הוראות איכלוס ברורות

את שר השיכון ליוו נציגי כל גורמי השיכון והאיכלוס במשרדו, ואנשי החברות שמהדר העמיגור בדרום הארץ. הוא העיר, בין השאר: "אנו כל כך מסתבכים בתוך עצמנו, שאיני יודע כיצד נצליח לצאת מתוך הסבך הזה של הוראות. דרושות הוראות איכלוס ברורות יותר, ויש לפשט את הצנית.

שר השיכון השמיע הערות אלו, כאשר התברר לו כי פקידים מקומיים של משרדו או של גורמים מאכלסים אחרים מסתבכים ומשגים החלטות המגיעות מלמעלה. הנושא הועלה בעקבות בעייתם של מורים, הרוצים לרכוש דירות בקרית מלאכי. לא הושגה א... גה בנושא גובה המשכ... תאי הכניסה לדירות. כש... התברר, כי אותו סוג דיר... ניתן לרוכשים בשני תשלו... שונים.

לשנות החוק

בהיותו באשקלון אמר ... השיכון, מר עופר, לס... שלושה ימי סיורו בדרום ... ארץ: "יש לעשות שינו... בחוק, ולבצע הפקעת שט... לצרכי בניה. יש לשנות ה... קרקעות, ולקנות מבנים ... עים (אזבסטונים, צריפים ... בר'), כדי שלא יהפכו תוא... מעבר למשפחות מכות גו... השר ביקר אתמול בש... גת, קרית מלאכי ואשקל... והבטיח כי כמה אלפי יח... דיור יוקמו בערים אלו בש... הקרובות. הוא חזר והזכיר ... תכניות החומש של משר... לבנות 300 אלף דירות בא... כהו 50 אלף דירות בדרום.

בדווים התלוננו על יריות לתוך מאהלם

שני בדווים, כאוזר אל־מגדבה שבקידמת סיני, בדרומית לביר לחפן, התלוננו במשטרת אל־עריש על נסיון רצח שהיה במאהל שלהם בראשית השבוע.

לדברי הבדווים, נורו מספר יריות מנשק אוטומטי לתוך המאהל ורק בדרך נס לא נפגע איש. היורים נמלטו. סבורים, שהיריות נורו על רקע סכסוך משפחתי ושמירת כבוד המשפחה. המשטרה פתחה בחקירה. (ע)

ההתאוששות באגרות החוב נמשכת בקצב מהיר

עליות שערים ו"קונים בלבד" בצמודים ✱ הדולר נת"ע עלה ב־5 אג' ל־4.95 ל"י ✱ מחזורים קטנים בשוק המניות

ההתאוששות בשוק אגרות החוב נמשכה אתמול, כשהקצב שלה אף עולה על זה שציפו לו בחוגי הבורסה.

ברוב המילוות הצמודים בסוג פיתוח ברירה ומילוות בפתיחת 1968 ו־1969 חלו עליות שערים של שלושה אחוזים והאגרות נרשמו "קונים בלבד". הצבם הקיפה תנועת הביקוש גם את האגרות הנושאות ריבית של 6.5%, אלא שכאן היו עליות השערים בשעור מבוצע של 2% ובוצעו עסקות לפי מחירים אלה.

גם במילווה הקליטה היו עליות שערים ניכרות, של כ־4 נקודה בממוצע.

בעקבות בקוש של חצי מיליון דולר עלה מחיר הנת"ע ב־5 אגורות והוא נסחר, בכמות של 90 אלף דולר, ב־4.95 ל"י.

בשוק המניות נמשכה ההרעשה במחזור, תוך מחזורים מצומצמים. עם זאת הספיקו בקושים קטנים לגרום, פה ושם, לעליות שערים לא מבוטלות. מניות "בנק הפועלים" עלו ב־4 נקודות, "דלק" על ב־6 נקודות (מחזור של 12 אלף ל"י) ולמוכייז עלו ב־10 נקודות (מחזור של 8 אלף ל"י). מניות חברת החשמל עלו ב־3.5 נקודות, אתא א' אתא ב' עלו ב־4 נקודות ומניות בנק לאומי עלו בנקודה.

מדד־פ־יא ל־20 מניות פעילות (31.12.72 100)

+0.52 90.36

המדדים הענפיים

המדד הכללי	246.90	+0.95
כספים וביטוח	223.97	+0.17
בנקים מסחר'	249.06	+0.75
בנ. למשכנתא'	210.61	+0.48
מוסדות מימון	176.22	—0.68
חברות השקעה	192.79	+0.76
תעשיה	385.36	+0.29
מסחר ושירו'	357.65	+2.15
מקרק' ובינוי	196.78	+0.53

ההרגשה הכללית היתה כי בשוק המניות אין די סחורה וכל ביקוש קטן שיופיע בעתיד הקרוב עשוי להביא לעליות שערים.

בשוק אגרות החוב קיים הרושם שגם בראשית השבוע הבא תמשך מגמת העליה, זאת משום שבנק ישראל עדיין לא הוציא לשוק את כל הסחורה שרכש בימים האחרונים והוא ממתין בכך עד שיתגברו עליות השערים. המגמה היא להביא להתאוששות מלאה של השוק, כדי לעודד גם רכישת ההנפקה החדשות של אגרות חוב מצד הציבור, שהוקפאה בימים האחרונים להלוכין.

בנק לאומי

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
צמיר	158.25	154.37
גביש	145.45	141.39
בדולח	158	154
שמיר	104.40	101.94
פ"א	306.3	294.7
יגדל	111.4	108.4

המנהל

מבצע ללא־תקדים
עד 30.8

חולצות 38—40 25 ל"י!
חליפות שרוולים ארוכים 125 ל"י!
מכנסיים 30 ל"י!
שאריות בדים למכנסים 20 ל"י!
שאריות בד לדקסים 25 ל"י!
שאריות בד לשמלות בלי שרוולים 20 ל"י!

שעות המכירה: 8.30—14

Ercoli

ת"א, חומה ומגדל 20
(פנת המסגר 19)

עם מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים —.3 ל"י

בוני בנין
(סוף מעמוד 42)

מ"א, 130,000 + שכונה, "בריקי" דירות"

דירות למכירה
(סוף מעמוד 42)

מציעה: ברוך בר־ + גג משוארת 400,000 ובבבלי 3 אקסקלוסיביות ובבבלי 4 כל השיכלי־ 400, בהרצליה 4 5 בניה איזור אקסקלוסי־ ים 2½ ברוך רבין, לי 395425.

הורד רק טלפון ד אומבר "בריקי" דירות".

חדרים
(סוף מעמוד 42)

1½ ק"ב למו 2 מרור ה אידיאלית 762870.

בלוינסקי 1½ + ארונות 60 מדרגות.

להשכרה 1½ מרר טלפון, בצפון ת"א —

חדרים
(סוף מעמוד 42)

2 + מ"א ע"ע מנוי 417690, 231.

במרכז חולון דירה 2 חדרים 848305.

גדולים + ארונות, שינקין 80 גבע.

3 חדרים ק"ק + 231317, 180.00.

דירת 2 חדרים, שקט.

להשכיר דירה 2 חדרים מלמון 867743.

חדרים
(סוף מעמוד 42)

בצפון בתוך מרום 4 כניסה 3, קומה

הזדמנות מיוחדת 2½ חדרים + חדר שינה, דירות נאות, אילת.

למכירה + הול — 762522 137 בערב

חדרים
(סוף מעמוד 42)

אשה בזוגות צעירים פיסיים, טלפון 613187

למכירה 3 חדרים 263106

3 + מ"א, 200,009

בת"א 3 חדרים 4 חדרים למשרד.

משכנ גדול, מטמים אוור 736251.

חדשה נהדרת, מע־ + חניה ק"ה, 884467.

3 ימים + ארונות קיר, 133,000 "בריקי" דירות"

3 חדרים בחולון, 150, כניסה כל.

3 מגוריה, 03-458559.

ק"ה, 115,000 הקר

3 חדרים 30947

3 חדרים + מ"א 828943

3 חדרים ק"א וחטוכנת 945638

הרוב ז'בוטינסקי — 739990

3 גדולים + הול, 729087

3 חדרים + 983030

3 חדרים בהזדמנות שכונת 05/16

חדרים ויותר
(סוף מעמוד 42)

חדרים, השקה וגן 3 מטבח גדול.

3 חדרים הסקה + בר יוסף מלצר

בגבעתיים 4 כפוא + כל הלוקסוס

וילות ובתים
(סוף מעמוד 42)

וילה באזור וילות 919430 בערב.

על ¼ דונם + הר־ים בבקום שקט בפ"ת

2½ דונם בחו־ 13.00—7.00

להשכיר בתוך השרון 921504

קלאות
(סוף מעמוד 43)

להשכרה לשנתיים דונם אשלות 4 דונם פנויים

קטורים
(סוף מעמוד 43)

אורו בלי ק 92553 בערב.

דירות להשכרה
(סוף מעמוד 42)

להשכיר דירת 3 חדרים ריקה בבבלי, אפשרי לזמן קצר, טל' 453670.

2 חדרים להשכרה מרוהט או ריק ברמת גן 410974.

דירה חדשה במרכז ראשל"צ — 3 חדרים ל"י, טלפון 845295.

4 חדרים מרוהטים במקום מרכ־ זי, בפתח־תקוה, טל. 916423, לא בשבת.

בפתח־תקוה דירה חדשה 3 חד־ רים ברח' שמרית, 788910.

דירה 3 חדרים + טלפון ב־ רמת־גן רח' ביאליק 41 (קרית גנ), 758433.

להשכרה 2½ בפרדסכץ מרוהט טל. 785036 בשעות הערב.

דירה יפה 2½ חדרים ברחוב שניאור "ישראלי", 3954334.

3 חדרים במרכז פתח־תקוה ל־ השכרה, טלפון 907597.

להשכרה בגם צינה 3 חדרים ברמת גן צבי 19/2 בה.

דירת 2 חדרים, דיפה ברח' בגנלסון בבתים, לטלפון 869758.

רמלה דירת 2 חדרים, פרצ'־ דה, שכון גיורא 304/19, אברהם.

בשכר חודשי

ברעננה, הגליל 58, 4 חדרים מ"א, ארונות, טלפון 417021 ובמקום.

משכירים לרווקים, גבעתיים, 3 חדרים ארונות קיר + טלפון. 762705.

בגבעתיים 3 חדרים + טלפון וארונות. ב־500, טל' 730488.

בדמי מפתח

ברמ"ג 2 חדרים כבר דיזנגוף חזיה ק"ב 287031, 284083, 624339 גם בשבת ללא תיווך.

בר"ש 3½ ימים במרכז העיר שליש מרפסות 75,000 בל יום בין 17.00 ל־20.00, 508125.

4 זוקנות מכון הסקה במירקין בגבעתיים, 788064.

ברמ"ש בצפון 2 חדרים ק"ב 3 כוונים למלפון 446753.

דירות מרוהטות
(סוף מעמוד 42)

2 מרוהטים + טלפון בצפון + מוגן, טלפון 440842.

בגבעת שמואל (בר־אילן) בשבר חדשי דירת 2 חדרים מרוהטים טלפון 856639.

דרושה שותפה רצינית לדירה במרכז פתח־תקוה טלפון 906038.

להשכיר 1½ מרוהטת מרכז תל־ אביב 230824 מנדלשטם 17.

2 חדרים בצפון תל־אביב, 247868 בלי מתווכים.

במרכז אביב בשכ"ה דירה מרוהטת, חדשה, 3 טורים עם חניה, 755681.

חדרים מרוהטים
(סוף מעמוד 43)

מעוניינת להצטרף כשותפה ל־ דירה בת"א בדבר טרמים 051-91433.

באמצע במדיה דירת חדר ותצי לחייה, כל הנוחיות 415257 בין 22.00—19.00.

תיירות מבוגרות מחפשות חדר בתל־אביב, בסביבת הילטון מלאר דיזנגוף, רצוי אצל משפ־ חה מסודרת, 03-852742.

חדר יפה + מרפסת מול היכל התרבות, טלפון 286608.

ברמת־אביב 3 חדרים, ק"ר + טלפון 800 ל"י, 418441.

ליחיד וכלכלה לנערה המורת עזרה בשעורים, פרטים במל. 727440.

ביקוש דירות
(סוף מעמוד 43)

אנו מעוניינים בדירת חדר או שני חדרים למשרד בצפון ת"א 236772.

עסקים
(סוף מעמוד 44)

שותף (בתספים) לשחרור סחר רות יבוא, רווחים 03-239287 19—20.

להשכיר חנות להלבשה + מובה. 841263, 14—15, רבי־ 20.

לרגל נסיעה לחו"ל למכירה — חנות פרחים בגבעתיים לטלפון 927508 בשעות 8—ה, 20—22.

מכרך "פרינג'ירד" אבריקאי — גדול לטלפון 223597 ת"א, בערב.

למכירה אזור לחלוקת מזון ב־ דרום + מכונה מרגנה טובה ט' 39668.

הזדמנות מיוחדת לאדם הנכון בחיפה, נתניה, רחובות, חדרה, אשקלון, אשדוד, באר־שבע הוד לבכירה רהיטים סיטונים עם אפשרות להכנסה גבוהה, דרושה השקעה של 25,000 ל"י ורכב. לראיון נא לפנות לטל' 230498 (לא בשבת) סוריה בוכבכות.

למכירה קיוסק ברמ"ם בבתים הצצאיות 75, קולנוע "סביון", 847361.

חנויות
(סוף מעמוד 44)

בהזדמנות בשכ"ה 15 כ', סותר ליב 37 רבנרכו, 397739.

למכירה הנוה באזור מרכזי בהמונגן טלפון 736252 בשעות אחה"צ.

למכירה מוגדת סבלה עובדת ברמ"ש, טל' 857718.

במרכזם חנות להשכרה 36 מ"ר במרכז טלפון 867535.

בשכ"ה — 3 חנויות בכבר כלבי ישראל אפשרי שלושתם יחד, לכל מסרה, טלפון — 888850, 231241.

להשכרה חנות בכבירבק 23 מ"ר לכל מסרה, רצוי ליורקה טל. 03-786307.

במרכז אלנבי בירמ"ם הנות 90 ל"ר + גלריה, ריהוט ודיכור ציוד חדש מתאימה לכל סח־ רה, טלפון 03-611346, יעקב 10—12.

מגרשים
(סוף מעמוד 43)

לקניה ולמכירה מגרשים בבת־ ים חולון וראשון־לציון תיווך זילברמן בתיים טלפון 868095.

הצעות עבודה
(סוף מעמוד 41)

לחברה העוסקה באספקת מים חמים לחסכת מרכזיות דרוש איבי כסלסור כניסרי סוג ב' עם ידע בעבודות אינסטלציות מים, לפנות לטלפון 37027, 35694.

דרוש נהג מכוניות מקצועי לעבודה קבועה בחברה, 03-419557.

לפיתוח גדול לאריגת דרושים אורגים, פרטים טל' 477251.

דרושות עובדות לעבודה קלה בתעשיה לפנות רק בצינוית טלפון 873473.

לחברת שיווק ארצית — דרושים/ות: סוכנים/ות להפצת מכשיר בייתי חיוני. אפשרות לעבודה בשעות הפנאי רווח 200 ל"י ליום. לפנות: "ה־ הברה הדינמית בע"מ" — רח' ה' באייר 6, תל־אביב — כבר המדינה. טלפון: 236701.

לתרישיל בבית דרושים עוב־ דים למפעלנו ברמת השרון: — מסגרים, רתך לריתוך השמלי. צבעי לצביעה בריסוס ומיבדי יוצור. טלפון בשעות העבודה: 472289 בערב 477151.

למפעלי "בלרם" דרוש מכנאי שרות בעל רקע מכני וריכיון נהיגה לפנות טלפון 900155 — 900288 לאורי.

למשרד אדריכלים דרושה מז־ כירה מנוסה ושרטטת מנוסה טל' 343746.

דרוש נהג לנרירה טלפון 913993.

דרושים טורנים למכונות לינקם לינקם אוטומטיות, משמרות טל' 760413.

מעבדקסטיות נאות דרושות, תנ־ אים טובים לפתאימות, אפש־ רות גם לפתלמדות, 289618 ל־ אבי.

דרושה קוסמטיקאית בעלת נסיון בהרצליה 981016.

עוזרות ומטפלות

מטפלת ליום שלם ברמת השרון בתים, 854901.

דרושה אשה למפל בבית ובשני ילדים בבלי, 03-453814.

... אשה לניהול משק בית חצי יום חוץ ילד בבי"ס — 419781 — 442206.

מטפלת מנוסה דרושה לתינוק הבור בן 20 חודש לשעות 7.30—14.30 (+ בישול) טלפון 82907 ת"א.

מטפלת לתינוק ולילד בנו ל־ 5½ שעות עם בישול לבית ברמת גן נבעתיים מאורר שעות 8—10 19—21.

דרושה עוזרת מטפלת למשפחה בהרצליה פיתוח, עם לינה — טלפון לראיונות 938405 הכל דרה, דרושים.

בבבלי דרושה לסורה אישה לתנות לטיפול בתינוק, ובילד נבוך, טל' 446310.

בהרצליה פתוח דרושה בחורה לטיפול בילדים ומשק בית — טלפון 938908.

... אשה לטפל + עזרה בבית 2.30—7.30 986853.

גזירה ותפירה

דרושות תופרות לאוברלוק ורגיל 5 ימי עבודה, רחוב עמרסי 7 בחצה, בפרסבא.

דרושה נערה לאוברלוק ועבודות יד, לפנות טלפון 53334.

דרוש: מתפרות למכבסים ותצאר יות, נהגן בעל נסיון לקונקפ־ ציה, 622718.

דרושות תופרות אוברלוק ללר לאות במתנים, מכינת רונית בע"מ, בורוין 5, גבעתיים. 760413.

פקידים

דרושה פקידה "עוזר לפרטסאי" בעלת נסיון בעבודות פרסום. השכלה תיכונית, כתיבה במכונה עברית, דרגה י"ו — י"א אוזר, לפנות מיד — ללשכת הפרסום המפלשלתית רח' קרליבך 14 ת"א.

למשרד שמאים. דרושה פקידה להרפסה ולעבודות משרד כלליות 237930.

לחברה פרסום בת"א דרושה התכנית עברית־אנגלית ליום עבר דה שלא לפנות טלפון 267147 — ל"ד.

שליחים

דרוש נער עם אופניים לשלי־ חויות טלפון 238250 239929.

מספרות

ספרית דרושה לסלון "ציפי" בתנאים טובים רבי עקיבא 135 בני־ברק. 790432.

ביקוש עבודה
(סוף מעמוד 41)

בחור נגריש + רשיון מיאאית מעוניין בעבודת מתאימה — 867527.

שידוכים
(סוף מעמוד 47)

בת זוג

פרופ', גרושה 47/168, אקדמאית, אירופאית הופעה נאה שולטת בשפות זרות, ותיקה בארץ — מעוניינת במשכיל נאה מסודר בלי מתותבים, ת"ד 2724 ת"א.

בן זוג

כרמטבכיק 26/173 נאה ומסודר מעוניין ברצינות לנישואין לכתוב בצרוף תמונה ת.ד. 53 סביון.

תימני (35) מעוניין בבחורה מבודרת. למסרת נישואין, לכ־ תוב בניון "מעריב", עבור דוס כילד 33 ה"א, למספר ר/7353/4.

נאה 33/11 מחפש נחמדה ל־ ספרת ידודות, ת.ד. 25088, תל אביב.

רציני, 23, מעוניין בנחמדה ל־ נישואין, ה"ד 9עגה, חולון (לי ציין טלפון).

חיות בית
(סוף מעמוד 43)

גורי פוינטר גרמניים עם תעוד דות 8 שבועות. 750619.

התנאלות ומסגים
(סוף מעמוד 43)

מתבייסטיות בטיפול איגדי־ דואלי מהגה ופרפה באוירה המיסה, דיזנגוף 122, ק"ק. 734918.

מכוניות למכירה
(סוף מעמוד 44)

קרייזלר משתה + עמודים במצב מצויין + רגליים הידרואליות 03-419557.

למכירה אאודי 60 אל במצב מצוין, טלפון 902821.

פריזקה הר"ה 1200 + מסם ב־ מצב מצוין 12,000 ל"י 872365, 51892.

למכירה ליילנר ביבר במצב עבודה + הייבר טל' 734137.

עד 1963

פיג'ו 403 62, מכס ביתי, 7,000 ל"י, יוספטל 58/11, בתים, כה.

פיג'ו 403 שנה 61 מנוע משופץ בעבודה, 913491.

פורד מאונטס 63, מסס + חוה במצב טוב, 877895.

ב.ט.ה. 700 1961 במצב טוב 51892, 872365.

משאית הייבר "מק" דאבל באקס קס מודל 1963 מנוע חדש, במ־ צב מצויין, טלפון 067-37683.

1964—1965

למכירה אופל 65 דיהורד, לפנות רחוב המסגר 60, בריכיית אסף.

אופל קדם 64 11,000 במצב טוב טלפון 827892.

אופל סטחריות 1965 מנוע חדש יד ראשונה — 848722.

מיניס 64, 220 יפהפיה, מצב מצויין, לרגל נסיעה, טלפון — 855547.

קוגמטה 900 64 מצויינת רדיו ככם לשנה 736204.

אופל רקורד 1965 אפשרות הד לפת 872365, 51892.

1966—1967

קונסטה 1300, 1966, מצב מכני חיצוני טוב, 231970.

סימקה 1000, שנת 1966, 9,250 לירות. לפנות למוסך נוסים, החנה מרכזית רמלה, 03-961298.

קונסטה 1300/4, 1967 במצב טוב, 892213.

פולקסווגן סודר מנוע מורד 15 ל"ה, שנת 1967, טלפון בעבודה 852130, בערב 769616, 7-00.

מאנסום ד"ה, שנת 67, מצב מצויין, 750173.

פרינץ 4, 67, מסס, אוברול, רדיו, טלפון 768371, 766955.

פולקסווגן חיפושית 66 מנוע 70 בהזדמנות, לרגל נסיעה + רדיו, מסס, במצב יוצא מהכלל 16,000 ל"י, טל' 55928.

1968—1969

שבל קורבנר 1969 פאואר סטי־ רינג פאואר ברקס, טלפון 750903 בעבודה 38005.

פיאט 600, 1968, 54,000 ק"מ. 851275 בערב או מוקדם בבוקר.

פיג'ו 404, 1968, מצב מצויין, 927991 רק בשבת.

הזדמנות, טיירה ! פרינץ 4, 68, במצב מצויין, 909239.

פולקסווגן דבל־קבינה 69, מנוע חדש, טלפון 904689.

פורד אסקורט 1300, 1969, יבוא למכירה לטלפון אחרי שעה 5, 849076.

הילמן 144 מודל 63 אוטומטי, 103,000 ק"מ, טל. 886953.

מאנסום מסחרי מודל 68 במצב טוב, 13,000, טלפון 724804.

ציטרואן דיאן 4, 1968, יפה וממודרת 8000, 769158.

1970—1971

ג'ופנט 1970 במצב טוב, מסם 7 חודשים, 723102.

פורד אסקורט 1970, רדיו, מסם לשנה, 18.000 ל"י, 0517462 אשקלון.

למכירה ב.מ.ה. 2000 1970 במצב מצויין יד ראשונה מסם לשנה טלפון 938405.

אופל רקורד מסחרי 70 טלפון 201698, עד 15.00.

מגדר דודג' די־100 1971 מסם שנה 063—22533.

ברמל 1970 תסבר ביום ראשון למרכבה בבחיר 963937.

פולקסוואגן חיפושית 1971 אר טומטית כחולה, 87,000 ק"מ, 624178.

אסקורט 71, 4 דלתות במצב טוב, מסם + רדיו — 21,500. 744869 ל"י.

דודג' 100 מודל 1971, מנוע 1973, טל. 909107.

1972—1973

מאסב 99 רגם 1973 מצב מצוין טלפון 739044.

פיג'ו 504 1972 סופר לוקס אוטו־ מטי עם אינג'קטור, ריפוד עור, מסס לשנה, 39,000 ל"י, 411379.

מיני מובארז אר־ג יד ראשונה 73, 916771.

פג'ו 404 1973 48,000 ק"מ רדיו במצב חדש 36,000 ל"י אפשרות החלפה 51892, 872365.

פורד מאנגום 1600 איקס.אל. סופה אוטומטית 1973 + רדיו 13,000 ק"מ 43,000 ל"י טלפון 442937, 459249.

ב.מ.ה. 1600 טוריגנ 1972 מזגן חדש בערב 343917.

היטראלית 1200 1972 60,000 ק"מ רדיו + מסם 22,000 ל"י, טל' 478564.

פייזם ברנז 1972, אדומה, במצב מצויין + רדיו. לרגל נסיעה, 914946, 748496, 760903.

אופל רקורד סמיוש 73, אוטו־ מטית, טל' 754277.

1974

פיאט 127 1974 רדיו, מסם ינו־ אר 75, 39561 בשבת 982719.

פולקסוואגן מסם, אוטומטית הד־ שה מודל 74, 43,500 ל"י — 226150.

אופנועים וקטנועים
(סוף מעמוד 44)

למכירה מילון 73, מצב מצויין, טל. 739197, רונן.

כלי נגינה
(סוף מעמוד 43)

למכירה מכונר מקוניה בזה טלפון 57214 גם בשבת.

פיגור עתיק שנת 1828 תיונר ליבו לוחייה, 053-21385.

פסינמו למכירה בהזדמנות מצב מצויין, לפנות 734918.

שאר מדורי הלוח" בעמודים: 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47

עם ירושלים
(סוף מעמוד 45)

דירות מרוהטות

מפלמיה דירה 2½ מרוהטת, הסתה, 31161, לא בשבת.

וסף סמה 5 חדרים מהודרת, טלפון שרותים בתולים. 32670

להשכרה דירה מרוהטת בת 3 חדרים, לפנות לטלפון 61083, 61046, בין השעות 16.30—08.00.

הצעות עבודה

לחברת שיווק ארצית דרו־ שים/ות: סוכנים/ות להפצת מכשיר ביתי חיוני, אפשרות לעבודה בשעות הפנאי, רווח כ־200 ל"י ליום. לפנות: "החב־ רה הדינמית בע"מ" רח' יפו 6, ירושלים, טלפון 233223 (13.00—08.00).

משרדים

דירת 3 חדרים להשכרה במי־ ריה, גבעות, 231922.

מכוניות למכירה

מאנגום 12 מסחרי אוברול 12,000, 223074 גם בשבת.

עם חיפה
(סוף מעמוד 47)

דירות למכירה

בנהריה דירות באר 5 חדרים בניה בינואר 1975, סביבה ש־ קטה. 3 כווני אויר, שרותים בבולים. 04-235270, 14—12.30, 17.00—20.00.

בכרמל דירה 4 חדרים הד־ שה למסירה מיידית 642918.

3 חדרים + מ"א שער העליה 46/11 קרית ספרינצק 523484.

דירה 3 חדרים שיפורים 110,000 מסירה מיידית קרית חיים — הרצוג 21, בן אפרים.

בהשכנה דירה נחמדה 2½ חד־ רים + 3 מרפסות סגורות, ק"נ 645186 טלפון 135,000.

כידר דירת הדר יפה נוף, 04—233931 יום א'.

וילות ובתים

כרמלה א', בבניה קוטג'ים דו־ משפחתיים בסטנדרט גבוה — פרטים 86351.

דירות להשכרה

2 חדרים ונחיות ברמי מפתח באחוזה 84349 בערב.

בפבריה ליד סביון 3½ + ארונות קיר 713548, 721596.

בזול, 3 חדרים מרוהטת האוני־ ברסיטה והטכניון 04-225578 — 065-66328.

ברמ"ש 55,000 בית ישן בהדר 3 חדרים גדולים 530874.

דירות מרוהטות

בנוה שאנן דירה 2½ מרוהטת + טלפון בשעה 18—22 — 03-474840.

ביקוש דירות

מורה מבונינת להצטרף כשות־ פות לדירה בחיפה, טלפון — 067—30524.

חדרים מרוהטים

חדר מרוהט להשכרה ברחוב ארלוזורוב בטלפון 526631 מ־17.00.

הצעות עבודה

פקידה יוצאת צבא בעלת הב־ נה מדיך ויוזמה טל' 724611.

אשה למשק בית + ילדים ב־ 11 ובי"ס, 4 פעמים בשבוע, — 80713.

דרושה חדרניה תוכרות מכבה מלון רהלי טלפון 82521.

לחברת שיוק ארצית. דרושים/ות סוכנים/ות לאזורים חיפה, קרית שמונה, טבריה, צפת, והסביבה להפצה מכשיר ביתי חיוני, אפש־ רות לעבודה בשעות הפנאי רווח כ־200 ל"י ליום, לפנות לטלפון 067—41826 (8.00—17.00).

מכוניות למכירה

פיג'ו 304, 74', מסיישן, 13,000 ק"ב, 662379, 529840.

פורד כרנוים, 73' כמו חדש, + 12 נוסעים, טלפון 713961.

פולקסווגן דבל קבינה, סוף 70', גג, 244356, 251522.

קונסטה 1966 1300/4 מסם ינואר, רדיו 254188.

פיג'ו 404 64 במצב מצוין + צמיגים רדיאליים, אזעקה, רדיו 533286.

קטנועים

ויספה 69', בצויינת, מסם ל־ שנה, טלפון 524155, קובי.

מכירות

למכירה סייס פיליפס מנוע על גלילים, טלפון 254071.

עסקים

למכירה חנות מכבסה במרכז הקיר עם מעגילה גדולה טל־ פון 669723.

מכירות
(סוף מעמוד 44)

מקרר קרירסטל 12 קבים טלפון 53214 גם בשבת.

תנור "אביס", מלונות, מכונת כביסה "וסמינגהאוז" מכונות ל־ יה, מודם בשר 759948, עד 22.

מכונת תריגה אמפיס8/, כפל מת מינולמה 8/אס, מכונות הגד־ לה, ציור שמן, טלפון 785092.

למכירה, שתי מכונות קיצול גלינן שלם, אחת אוטומטית, שתיים חנות יה רחוב המסגר 60 בריכית אסף.

מכנתר מערכת שולחן ענול ו־ כסאות מיוחדים לפינת אוכל או מטבח חדש תוצרת חוץ 248865 פרט לשבת, 452747.

רהוט עתיק סלון קופרלם, ארון עוץ 203210 פרט.

בהזדמנות מערכת סטריאו — שרור + טפיפון גרורד ורמ־ קולים 787398.

"הרמדיל" דגם רח־ דייל חדשים בהזדמנות בערב 743917.

שמלת כלה מפוארת 42—44 ל־ השכרה בהזדמנות נרבונרני, בר אילן 32, בתים.

למכירה תנור אפיה אמיראנו במצב חדש, טלפון 748855.

מכרטי תמונות שמן של משה גת, טל. 750019.

שואב אבק הובר, מיכסר כב־ ביש, 2 גרילים אמריקאים ועוד 470174.

מקררים
(סוף מעמוד 43)

מכירה אמקור 11 אוטומטי ומדיח כלים וסטינגהאוז 764591.

לרגל נסיעה ג'נרל אלקטריק 18 חדש, טלפון 476366.

וזה מגרש 1500 כ"ר + מכנה והשפל באזור התעשיה בכפר סבא אשר לקנות גם הצי מגרש טלפון 459518.

אמקור 13", אוטומטי במצב חדש + ביטוח, 456042, מ־18.

אמקור 11, 1,100 ל"י, טלפון 945393.

מכונות כביסה
(סוף מעמוד 43)

למכירה מכונת כביסה אוטו־ מטית "קנדי" במצב טוב לצלי צל 03—249701.

מכונת כביסה "הוספוינט" סחי־ רת יד, במצב טוב, 31628.

טלויזיות
(סוף מעמוד 44)

טלוויזיה "שאוב לורנץ" שנתיים 851275, בערב או מוקדם בבוקר, ציוד במרכז חולון קלינמורה.

סירות
(סוף מעמוד 43)

בהזדמנות מנוע ג'ונסון 35 מצב חדיש 477871.

רהיטים
(סוף מעמוד 44)

בהזדמנות ארון פורמיקה 4 דל־ תות כפולות + מיטה זוגית ב־ צבע לילה, טלפון 790157.

בולים
(סוף מעמוד 43)

בולאי, קונה ומוכר בזול מאוד ישראל ואירופה, גם בודדים. 732595.

אולמות
(סוף מעמוד 41)

בכפר המכביה להשכרה כרתם 130 מ"ר! טל' 03-250287.

להשכרה/למכירה אולם 270 מ"ר במרכז ת"א ק"ב טלפון 848314 אחרי 18.00.

משרדים
(סוף מעמוד 43)

במרכז בתים להשכרה משרד 3 חדרים מתאים לרופא וכו' 865071.

משרד + טלפונים + חניה, מכבל הבית בשבלת הידר — 222064.

המרכז לטלוויזיה לימודית
רחוב קלאוזנר 14, רמת־אביב

מנוי שנתי לחוברת "שידורי הטלוויזיה הלימודית"

לקראת תחילת שנת הלימודים תשל"ה, עומדת להתפרסם החוברת הראשונה של "שידורי הטלוויזיה הלימודית", הכוללת פירוט של נושאי המישדרים ומועדי השידור. במרוצת השנה יפורסמו שלוש חוברות כאלו.

כל המבקשים להצטרף כמנויים על החוברת, יואילו נא למלא את התלוש המצ"ב. החוברות יישלחו עם הופעתן לפי כתובת המנוי.

------ גזור ושלח ------

לכבוד
יחידת הקשר של הטלוויזיה הלימודית
רחוב טשרניחובסקי 17
תל־אביב

הנדון: מנוי על חוברות "שידורי הטלוויזיה הלימודית" לשנת הלימודים תשל"ה

הנני מעוניין להצטרף כמנוי לחוברות הנ"ל.
הנני מצרף בזה המחאה על סך 12 ל"י.

שם מלא: ______
כתובת מלאה: ______
טלפון: ______ חתימה: ______

מחיר מנוי שנתי — 12 ל"י.
מחיר חוברת בודדת — 5 ל"י.

מעריב לנוער בשיתוף עם ויצ"ו תל־אביב

מכריזים על

תחרות לגילוי כשרונות צעירים

בשטחים: נגינה, שירה, קריאה, משחק, מחול, פנטומימה, חיקוי וכד'.

למצטיינים שיופיעו בכנס אשר יערך ב"היכל התרבות" תעניק ועדת שופטים מיוחדת מילגות שונות.

המעוניינים להרשם (עד גיל 18) יפנו בכתב אל "מעריב לנוער", ת"א, ת.ד. 20020, לא יאוחר מ־30 באוגוסט 1974 ויציינו שמם, גילם, כתובתם, בית־הספר בו הם לומדים ופירוט טיב הופעתם.

למכירה מק B-61

2 צירים אחוריים
שנת ייצור 1962
עם מנוע 255 כ"ס חדש
וגיר חדש
במצב מצויין
להתקשר טלפונית
947409 אחרי שעה 16.00

למכירה בהזדמנות

לרגל נסיעה לחו"ל

נגריה

לנגרות בנין ורהיטים
בעלת חוג לקוחות רחב
נא לפנות בשעות העבודה
טלפון: 051-91692
בערב: 051-91770
ארגוב.

4 חדרים לוקסוס

בחברה "אלמגור" כניסה בקרוב
מרכז הרצליה, הקשת, גבוה ושקט, חמום מרכזי מעליות ושרותים כפולים
במקום, ובטל. 03-243021

משטרת ישראל

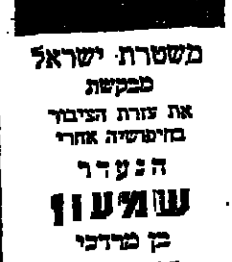

משטרת ישראל מבקשת את עזרת הציבור בחיפושיה אחרי הנעדר

שמעון
בן מרדכי
אדרי

אשר יצא את ביתו ביפו, רחוב 93 כסי 22 בתאריך 22.6.74 ומאז נעלמו עק־ בותיו.

תאורו: בן 16 שנה, גובה 168 ס"מ, מבנה גוף מלא, פנים עגולים, גון פנים בהיר, שער שחור, עיניים חומות, אף קטן, שפתיים דקות.

מדבר: עברית, ערבית ו־ צרפתית.

כל היודע דבר על מקום הימצאו, או שראה אותו לאחר התאריך 22.6.74 מתבקש להודיע למטה ה־ ארצי מו"פ/דרושים באמ־ צעות תחנת המשטרה הקרובה.

חשוב למסעדות ומטבחים

חומר בלעדי בארץ
אנגלי, תוצרת "דבי"

מרוכז, מסיר בקלות שומן וכל לכלוך מכל הסכו"ם, דודים, תנורי אפיה ועוד. מתאים לקירות, רצפות, דלתות, ולמכונות להדחת כלים.

18 ליטר בפח עם צינור התזה מיוחד המאפשר חסכון בחומר — 180.— ל"י

מספיק לחצי שנה ויותר. לא מזיק לעור היד.

התקשר לשם קבלת הדג־ מה 613564 בחברה מנ־ כיפורי 25 ת"א, או פרטי 764070 בערב ובשבת.

לעקרת הבית כבר מיוצרה לשנה — בבקבוק זה.

"חדשי כל־גיל"

לילדים שאנו אוהבים
ד.ב. קלוגיני, חיפה
רח' החלוץ 28.

בעל חנות גדולה בחיפה (בעיר)
מעוניין
בסוכנות רצינית
ת.ד. 484 חיפה — עבור דליה

למכירה
מבנה תעשייתי (1000 מ"ר)
בן 3 קומות
העומד על מגרש של כ־500 מ"ר ליד הסינרמה
להתקשר בשעות העבודה
טלפונים: 32176, 33108 ת"א

מחסן בציק־פוסט בחיפה

בנין של 500 מ"ר, גובה 6 מ' עם מים וחשמל עם משרד 70 מ' נוסף וחצר סגורה

מעונין לקבל הצעות על בסיס שכר חדשי ופקדון לבטחון.

לפנות לת.ד. 4496 חיפה למספר 52083

דרוש שטח
של 300-350 מ"ר לבית מלאכה

לתיקון מכונות משרדיות, למעבדה אלקטרונית ולמחסן, עם חשמל.
עדיף אזור רח' המסגר — יצחק שדה — ריב"ל, תל־אביב.

נא לצלצל לגבי צילה טלפון 37994—5 תל־אביב.

למכירה
מנוף זחל
כושר הרמה 7½ טון
טלפון בערב 01-719466

דרוש לקניה
מחסן טרומי
40—60 ממ"ר
להתקשר בטלפון 053-27338 בערב.

גופת הצעיר... באשדוד ...

הוקמה ... מחפשי ...

את השליטה ... קעות של א"י ...

בקירות ומים ... עלים בקר...

רשות באגר... שכת בקצב...

מכאן الارمل

صكنا من الاهل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • •

מוטורולה ישראל בע"מ

דרושים
פקיד שכר

לחכנה וחישובי שכר והוצאות, קבלת קהל עובדים, נדרשת השכלה תיכונית. נסיון בעבוד שכר ממוכן — רצוי.

כתב/עורך טכני

לכתיבה ולעריכה של ספרי הוראות לציוד אלקטרוניקה. נדרש ידע באלקטרוניקה, כושר הבעה בכתב בשפה העברית.
הכשרה תנתן במשך תקופת העבודה.

עובד משרד יצוא

לסיוע טכני/מנהלי לסוכנים ומפיצים בחו"ל, לטיפול בהצעות ובהזדמנות ללקוחות החברה תוך תיאום עם מחלקת היצור במפעל.
נדרש נסיון בעבודות משרד בשפות עברית ואנגלית.
רקע טכני בתחום התקשורת — הכרחי.

לבאר־שבע
איש מכירות

למכירת ציוד קשר אלחוטי מתוצרת החברה תוך משא־ומתן עם לקוחות באזור המכירה והתאמת מוצרים לדרישות הלקוח. נדרש טכנאי קשר או קצין קשר לשעבר, בעל ידע במערכות קשר אלחוטיות.
העובד ידרש לעבור תקופת הכשרה בת"א.

מועמדים יפנו בכתב או ישירות למוטורולה ישראל, תוך פירוט נסיון קודם למחלקת כח אדם, ת.ד. 25016 רחוב קרמניצקי 16, ת"א (ע"י המינרבה).

— סודיות מובטחת —

קורס סוכני בטוח חיים

למחוז חיפה והצפון

יפתח בתחילת אוקטובר 1974

ההרצאות בשעות הערב, למסיימים בהצלחה מובטח שילוב מיידי תוך כדי הדרכה בעבודה מכניסה.

מועמדים ומועמדות בעלי השכלה תיכונית יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים, ל„הסנה", רחוב הנביאים 28 חיפה (עבור קורס סוכני ביטוח).

הסנה

קצב הגידול שלנו הוא כמעט כפול לשנה.
מאחר ואנו זקוקים לכם
והיות ויודעים אנו להעריך
את נסיונכם ויכולתכם
לכן גם התנאים המוצעים על ידינו
הם הרבה ומעל ומעבר למקובל.

אתכם
מהנדסי וטכנאי ביצוע
בעבודות הנדסה אזרחית!!!

מחפשת חברה בינלאומית לעבודה בחוץ־לארץ.

מאחר והתפקיד והמקום מחייב מגורים בחו"ל וכן שליטה מוחלטת בשפה האנגלית.
אנא נסחו פניותכם בשפה זו לפי הכתובת:
ת.ד. 9090 ירושלים.

עמידר. החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ
המחלקה לכח אדם

דרוש עובד קהילתי

מחוז ירושלים — סניף קרית יובל

דרישות התפקיד

1. תואר אקדמאי בעבודה קהילתית/סוציאלית.
2. ידיעת השפה העברית על בוריה, רצויה השפה האנגלית.
3. כושר קיום מגע טוב עם קהל ועם מוסדות ויכולת הפעלה.
4. כושר ארגוני והכרת החברה הישראלית.
5. נסיון בעבודה מעשית, בעבודה קהילתית וכושר פיקוח על עובדים.

דרגת השכר

2—1 אקדמאים, או י"א—י"ג (יוד אלף — יוד גימל, 26—30 נק.) מהדירוג האחיד.

מועמד הגר מחוץ למקום העבודה המוצע יצוין כיצד הוא מציע לפתור את שאלת הדיור במקום.

המועמדים יגישו הצעותיהם בכתב יד למחלקת כח אדם של החברה ת.ד. 7045 מיקוד 61070 תל־אביב עד תאריך 5.9.74.

לחברת אסתרגל בע"מ

דרוש

טכנאי או הנדסאי חשמל

למכירת גופי תאורה ומוצרי חשמל אחרים לאדריכלים.

*

נא לפנות עם פרטים מלאים ומשכורת מבוקשת לת.ד. 7082 תל־אביב, או טלפון 03-269303 — 03-268023.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:
במחלקה להנדסת חומרים

מהנדס מחקר

עבור מחקר על התמצקות מתכות.

הכישורים הדרושים:
נסיון במחקר מטלורגי, או בפיזיקה של מתכות.
הערה: קיימת אפשרות להמשך לימודים לתואר שני או שלישי בזמן העבודה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, קרית הטכניון — חיפה, עד יום ו', 30 באוגוסט 1974, בציון מספר המכרז 108/74.

MAQUETTE — מקט

ביוז"ד למעילי עור. עבו

לרגל הרחבה דרושים:

* מנהל כספים/חשב
* מנהל אדמיניסטרטיבי
* מזכירה עברית-אנגלית לניהול משרד

רק מועמדים בעלי נסיון יפנו לטלפון 04-911532 או 04-913618.

לחב' חגור בע"מ

דרושים:

א. אורג — לעבודה בשתי משמרות.
ב. מפעיל — למכונת אימפרגנציה
ג. חייטים וחייטות — לתפירת חגור צבאי

למפעל כל התנאים הסוציאליים + פרמיות מאושרות

לפנות לחב' חגור, רח' הקישון 11, בני־ברק (ליד האיצטדיון), טל. 788473 — 786104.

לחברת בטוח גדולה בת"א

דרושה
כתבנית פוליסות

בענף אלמנטרי

בעלת נסיון של 3 שנים לפחות.

תנאים טובים למועמדת המתאימה
להתקשר לדליה טלפון 455188

דרושים בירושלים

* מנהל עבודה למוסך
* מכונאי דיזל — סוג א"א
* חשמלאי דיזל — סוג א"א

לפנות טלפונים: 225864, 233263.

דרושים דחוף

מפעילים

בתנאי שכר טובים

ל-D8, D9

לחברת רצינית

טל. 740395, 946526
ת.ד. 2037, רמת־גן

עובדי נקיון

מנוסים ואחראים דרושים מיד

לעבודה קבועה במלון בתל־אביב שעומד להפתח

●

המתאימים יטלפנו
03-234696
בשעות העבודה

תנאים טובים

לחב' „רים" סניף חיפה

דרושה

פקידה כללית

ידיעה בהדפסה בעברית
יום עבודה מפוצל

לפנות: רחוב חטיבת גולני 23, חיפה, טל. 532569.

לאלד

דרושות

פקידות

למחלקה הטכנית

5 ימי עבודה בשבוע
טל. 90 71 51

לפנות למר בוכמן

דרוש

גורן מודליסט

למכנסי גברים ונשים

בעל נסיון רב

לפנות:
ליצרני אופנה „דבש"
בשעות 16.00—18.00
למתאימים תנאים טובים

דרושה

פקידה

כתבנית עברית מנוסה, עם ידיעות אלמנטריות באנגלית ו/או גרמנית

שעות העבודה
8.00—15.00

נא לפנות בציון קורות חיים מפורטים לת.ד. 4868 עבור מס' 125.

למשרד עורכי־דין בגבעתיים

דרושה

עורכת דין

למשרה חלקית
טלפון 871640.

דרוש

טכנאי אלקטרוניקה

לתיקון טייפים וטרנזיסטורים

רדיו ליאון, חיפה, 524421 סמטת עזה 6

דרוש

מסגר

אחראי ליצוא

— תנאים טובים —

להתקשר טל. 621820

לחברת שרברבות

דרוש

טרקטוריסט

מנוסה

לעבודה על מחפרון

טל. 04-661709
בין 8.30—13.30

עירית אשקלון

דרוש

אחראי לעניני חרום

במוסדות חינוך

הכישורים הדרושים:

* יוצא צבא, בעל דרגת קצונה.
* בעל כושר אירגוני ומינהלי.

תפקידים וסמכויות:

* אחראי בפני הרשות המקומית על כל עניני הבטחון במוסדות החינוך.
* אחראי להפעלת הממונים על הבטחון במוסדות החינוך, הכשרתם ואימונם בתאום עם כוחות הבטחון ולפי הוראותיהם.
* מקיים קשר מתמיד בכתב עם מינהל המחוז במשרד החינוך, עם צה"ל ומשטרת ישראל.

דרגת שכרו תיקבע לפי כישוריו האישיים.
הצעות יש להגיש בכתב לפי הכתובת: עירית אשקלון ת.ד. 9001, עד ליום 3.9.74.

אהרון חייבי — ראש העיריה

למחלקת הגבייה בתל־אביב

דרושה:

מזכירה ופקידת קבלת קהל

העבודה כרוכה בשעות מחוץ לשעות הרגילות ובשעות נוספות.

לקביעת ראיון נא לצלצל טלפון — 611460, 612230.

דרוש

לחברת יבואנים ברמת־גן

פקיד רשום

עם נסיון בעמילות מכס

משרה קבועה ותנאים טובים לאיש המתאים.

נא לפרט קורות חיים ולפנות בכתב לת.ד. 134 ת"א.

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה על משרה פנויה

בפרויקט השו"ת לעובד

לצורך הכנת ספרי שאלות ותשובות לקליטה במחשב

הדרישות:

— רקע תורני נרחב;
— נסיון רב בהדפסה במכונת כתיבה עברית

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון אל פרויקט השו"ת, בנין המחשב, אוניברסיטת בר אילן רמת־גן.

לחברת בטוח בחיפה

דרושות:

* כתבנית אנגלית — למחלקה ימית
* פקידה — למחלקה אלמנטרית
* מרכזנית

לפנות בכתב לת.ד. 4505, חיפה
(עבור חברת ביטוח)

לעבודה משרדית מעניינת

דרושה בחורה

משכילה ואינטליגנטית

היודעת היטב עברית ואנגלית והדפסה ב־2 השפות.

לטלפון: 614461, תל־אביב
בין השעות 8.00—14.00.

לחברת שיווק דהיטים

דרוש

עוזר למנכ"ל

למטרת ניהול חנות גדולה,
טיפול ביבוא ובאספקה
* נסיון קודם רצוי *
תנאים מצויינים למתאימים
סודיות מובטחת
לקביעת ראיון להתקשר
בטלפון 623808

מור

המכון למידע רפואי

דרושות לעבודה במערכת אלקטרונית לבדיקות רפואיות רב־שלביות

★ דיילות רפואיות

שתוכשרנה במקום להפעלת מיכשור הבדיקות.
הכישורים הדרושים: תעודת בגרות או אחיות מעשיות, הופעה נאה. עדיפות תינתן לחיילות משוחררות שעסקו בשרותן הצבאי כתובשות.

★ כתבניות באנגלית

להזנת פרטי הנבחנים למחשב. ידיעת השפה העברית על בוריה, הכרחית.

העבודה למשרה מלאה.
תחילת העבודה בסוף אוגוסט.

תנאים טובים
מובטחים למתאימות.

נא לפנות לטלפון: 799164.

דרוש

מהנדס בנין בכיר

בעל ותק של 10 שנים לפחות
ובעל נסיון בניהול פרוייקטים גדולים
לעבודה בסביבות חיפה

— • —

להתקשר לטלפון 412252, ת"א.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה:

במדור לשרותים מינהליים

דפס - אופסט

הכשירויות הדרושות:

דפס אופסט בעל נסיון במכונות מולטיליט,
שליטה בעברית וידיעה באנגלית.
הערה: העבודה הינה במשמרות;
מס' המשרה: שמ.ד/74.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומספר המשרה עד יום ו' 6.9.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32000.

לחברה גדולה במרכז ת"א

דרושה:

פקידה כתבנית

עבור מחלקת החשבונות

רצוי נסיון בהדפסת מאזנים.
תנ"חות כספיים
תנאים טובים, אפשרות קידום לדרגת מזכירה.

להתקשר: 39841 למר גולדשטיין

דרושה

מזכירה מנוסה

בעלת הכישורים הבאים:

— לשונאים עברית,
— ידיעת אנגלית שוטפת,
— הדפסה באנגלית — עברית,
— הכתבה וקצרנות,
— נסיון משרדי כללי.

תנאים טובים לבעלת הכישורים המתאימים.

נא לפנות בין השעות 10.00—12.00 לאגודה למען ישראל טובה יותר רח' המעפילים 27, הרצליה פתוח 03-937598.

למפעל ליצור כימיקלים (קומפאונדינג)

דרוש לבורנט כימאי

לתפקיד ייצור

התפקיד כרוך גם בעבודה פיזית.
יובא בחשבון גם עובד בעל נסיון רב בעבודה עם כימיקלים.

לטלפון 21840 תל־אביב בשעות העבודה.

לסטודנט בחופשה

דרושים לתקופה קצרה
מצטרפים בעלי רכב
לביצוע פרסום ארצי
במשך המבצע 27 באוגוסט עד 16 בספטמבר

• בגוש דן
• ירושלים
• חיפה והצפון
• בארשבע וה...

אלביט מחשבים בע"מ

דרושים

מנחי מערכות
תכנתים

לעבודה במערכות תכנה גדולות

לסטודנטית / חיילת משוחררת

דרושות מועמדות לסיירת התנייה באיזור תל־אביב

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

לסטודנטים בחופשה!

דרושים לתקופה קצרה
סטודנטים בעלי רכב
למבצע פרסום ארצי

משך המבצע 27 באוגוסט
עד 16 בספטמבר

מקום העבודה:
- בגוש דן
- ירושלים
- חיפה והצפון
- באר־שבע והדרום

שכר נאה והוצאות רכב ישולמו למקבלי העבודה.

צעירים רציניים בלבד מתבקשים להתקשר טלפונית מייד 622551 תל־אביב לקביעת ראיון אישי.

אלביט מחשבים בע"מ

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושים

מנתחי מערכות־תכנתים

לעבודה במערכות
תכנה גדולות
בזמן אמיתי

הכישורים הנדרשים:
* 3 שנות נסיון או יותר
* ידיעה טובה בשפת אסמבלר
* רצוי ידע בעבודה עם „מיני" מחשבים

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

סטודנטית

או חיילת משוחררת
הרשומה לשנה"ל תשל"ה

דרושות מועמדות
לסיירת החנייה
באיזור תל־אביב
לעבודה במשמרות בשעות נוחות

מתקבלות בחורות הלומדות במוסדות חינוך על תיכוניים (אוניברסיטה, סמינר, מכללה).

לקבלת פרטים יש לפנות למשרדי הסיירת, דרך פ"ת 158, תל־אביב, בין 8.00—13.00, טל': 267239, 266219.

המועמדות שתתקבלנה תתחלנה לעבוד בראשית אוקטובר 1974

משרד התחבורה · סיירת הבטיחות

מ.ל.ל.

מכון לסטטיסטיקה ולמיכון משרדי בע"מ

לשכת השרות הגדולה בישראל המפעילה מערכות מחשבים חדישים מסרית מחשבי 370 בתקשורת

דרושים

1. **מתכנתים** — בעלי נסיון בשפות R.P.G. ו־COBOL הבקיאים במערכות הפעלה D.O.S.
2. **נקבניות** — בעלות נסיון. לבעלי נסיון מובטחים תנאים הולמים ועבודה דבת אתגר.

*

מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 20168 תל־אביב או לטלפון 9־257354 תל־אביב.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ
מודיע על משרות פנויות במדור בתל־אביב

1. **פקיד חשבונות** — השכלה תיכונית וידע בהנהלת חשבונות. משרה מלאה, יום עבודה מפוצל שלש פעמים בשבוע.
2. **פקידה כתבנית** — השכלה תיכונית. הדפסה מעולה בעברית, הדפסה באנגלית רצויה. משרה מלאה, יום עבודה מפוצל פעמיים בשבוע.

נא לפנות: הטכניון, המדור ללמודי חוץ, רחוב ליסין 14, תל־אביב, טל. 268126/7, 266992.

למפעל תעשייתי באזור תל־אביב

דרושים

1. **מנהל חשבונות** — המתמחה ביבוא ויצוא והשולט בעברית ואנגלית.
2. **מסגר חרט** — לטיפול באחזקת המפעל.
3. **פקידה** — היודעת להדפיס.

לפנות טלפון 910450 — 916981

MICROELECTRONICS LTD.

מיקרואלקטרוניקס בע"מ
מפעל לרכיבים אלקטרוניים

דרוש

מנהל עבודה

דרישות המשרה: לפחות 6 שנות נסיון בניהול עבודה בתעשיית המתכת או האלקטרוניקה.

המעוניינים יפנו לקביעת ראיון לטל. 851186/7/8; 297102.

למפעלי מצברים וולקן בע"מ

דרושה

כתבנית

מנוסה על מכונת הנהלת־חשבונות אוליבטי, לתקופה מוגבלת של מספר חודשים לעבודה מלאה או חלקית. מקום עבודה: מפרץ חיפה.

תמורה נאותה למועמדת המתאימה.

●

לפנות אישית למנהל כח־אדם במקום או טלפונית מס' 720016.

למפעל תעשייתי גדול בהרחבה בנצרת עלית

דרושה פקידה כתבנית

תנאים טובים למתאימה.

נא לפנות טלפונית 065—54752/3 או בכתב לת.ד. 675 נצרת עלית.

לחברה מסחרית בחיפה

דרושה מזכירה וכתבנית

בעברית ואנגלית.

שעות העבודה 07.30—15.30

לפנות לחברת הקדם בע"מ טל. 533111

למוסד בירושלים

דרושים

בוחני רכב

הכישורים הדרושים:
- רשיון נהיגה,
- כושר מגע עם לקוחות
- ידיעה מינימלית במכונאות רכב.

סודיות מובטחת. פרטים מלאים לת.ד. 3341, ירושלים

דרוש/ה פקיד/ה או פנסיונר

הבקיא בעשית משכורות פועלים והנה"ח.

לפנות:
גבי מודל בע"מ
לבנדה 32 ת"א
טלפון 37666.

דרוש סוכן מכס

בעל רשיון
למחלקת המטענים של חברת נסיעות ידועה

נא לפנות בפרטים לת.ד. 7261 ירושלים, עבור „סוכן" סודיות מובטחת

למפעל מתכת תעשייתי דרוש

חרט

ופועלים מקצועיים ולא מקצועיים

בתנאים טובים.

לפנות ל־א.ר.ג. אלפסי 32 ת"א.

דרוש מנהל עבודה

לעבודות חשמל תעשיה ובנינים ציבוריים
רשיון נהיגה הכרחי.

נא לפנות:
37062 8.00—16.00
415720 16.00—20.00
תל־אביב

למשרד למבנים קונסטרוקציות־בנין

דרוש

מהנדס מתחיל

לפנות לת.ד. 7091, חיפה. טלפון 04—253135

למשרד מהנדסים

דרוש

מהנדס בנין

לבצוע עבודות באזור ירושלים, בעל נסיון לפחות שנתיים;
להתקשר החל מיום ראשון לטל. 02/414025, 03/416546 בשעות הערב בלבד.

למושב חצבה בערבה

דרוש גנן

(עובד נוי)

המעונינים יפנו למזכירות מושב חצבה דואר נע ערבה.

דרושה פקידה

לעבודה חלקית
עבודה מתאימה במיוחד לסטודנטית למתמטיקה
שעות העבודה ניתנות להתאמה. לפנות: ת"א ת.ד. 21107

דרושה פקידה מנוסה

עם ידע בהנהלת חשבונות
לפנות טלפון 224407 קרליבך 55 ת"א.

חברת תרופות אמריקאית גדולה

המבוססת היטב בשוק הישראלי
מעוניינת להעסיק בכל הארץ:

MEDICAL REPRESENTATIVES (תועמלנים רפואיים)

במשרה מלאה

תינתן עדיפות למועמדי שישלטו היטב בעברית ובאנגלית, יהיה בעל נסיון ו/או בעל רקע רפואי/פרהרפואי מתאים ויצטיין בעבודה מבורך ויוזמה. רשיון נהיגה הכרחי.

למועמד המתאים תינתן הדרכה מקיפה, משכורת טובה, מכונית והחזר הוצאות.

באם הינך מעוניין באתגר המשלב עבודה מעניינת, פנה אלינו לפי ת.ד. 20207 — עבור מספר 228, בצרוף פרטים וקורות חיים.

— סודיות מובטחת —

אן דסקט קנדי קומפני (ישראל) בע"מ

מפעל לסוכריות בירושלים

דרוש

טכנאי מכונות

עם נסיון במכונות ייצור
תנאים טובים למועמד המתאים

●

נא לפנות בשעות העבודה טלפון 02־61208, 02־61209.

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה על משרות פנויות של:

מכרז מס' 83/74
א. מזכיר הפקולטה למדעי היהדות

ב. מזכיר הפקולטה למדעי הרוח
מכרז מס' 84/74

הכישורים:
- בעל תואר אקדמאי ראשון לפחות; (רצוי במדעי היהדות ו/או הרוח)
- נסיון בעבודה מינהלית;
- שליטה מלאה בעברית ואנגלית;
- שומר מצוות.

הדרגה תקבע בהתאם לכישורים

נא לפנות בכתב בציון מס' המכרז אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן.

הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ
מודיע על משרה פנויה של

מרכז השתלמויות

במשרדי המדור בתל־אביב

- תפקידיו העיקריים: ייזום וארגון קורסים והשתלמויות אשר יענו על צרכי התעשיה.
- הכישורים הנדרשים: השכלה אקדמאית בהנדסה או במדעי החברה. יועדפו מוסמכים בעלי רקע תעשייתי.

נא לפנות בכתב: המדור ללמודי חוץ, רחוב ליסין 14, תל־אביב.

דרוש

מזכיר חוץ־גזבר

למושב עדמות־דבורה

פניות בצרוף קורות חיים לפי הכתובת: מזכירות שדמות־דבורה ד.נ. הגליל התחתון טל. 065־37532

דרושה שליחה

עבור שליחויות
ועבודות משרד קלות
שעות העבודה 8.30—16.30
תנאים טובים למתאימה.

לפנות ישירות אמפיסל, המלך ג'ורג' 47 ת"א ולבקש את מר ברוך.

מנהלי חשבונות

בעלי נסיון — ומתלמד
דרושים למפעל תעשייתי גדול באזור חולון.

משכורת טובה מובטחת!
ת.ד. 2905, תל־אביב.

אלביט מחשבים בע"מ

A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA

דרושה

מזכירה

אנגלית־עברית

למחלקת שיווק

ידיעת אנגלית ועברית כולל הדפסה בשתי השפות — הכרחית.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

קבוץ גבעת חיים מאוחד

מחפש

מהנדס מכונות

בתנאים של חבר קבוץ

לעבודת תיכנון ופיתוח במפעל „לימת", ליטוש אלקטרוכימי של מתכות.

●

לפנות: בכתב אל אשר גולן, מפעל לימת, קבוץ גבעת חיים מאוחד, טלפון: 063־23096 — בשעות 07.00—16.00.

נער לשליחויות

המעוניין בקידום מקצועי

דרוש

ללִיאון דגון בע"מ

למועמד המתאים תינתן אפשרות לימוד מקצוע (מכניקה עדינה) על המועמד להיות לפני שירות צבאי, חרוץ ומהימן.

אופניים או טילון הכרחיים.

לפנות טלפונית לגבי רוזי טל. 51458, ת"א.

LIFE

המבנה והנדסה תעשייתית — לייף בע"מ

למפעל הפלסטיקה במפרץ חיפה

דרוש:

חשמלאי אחזקה

עם ידע בלוחות פקוד ובקרה.

נא לפנות אל ת.ד. 1031 חיפה או טלפון 720126 (04) אל מר ד. פינצ'ק.

תל אביב קאונטרי קלוב

ת.א. ת.ד. 21023 טל. 418191

דרוש

איש אחזקה

נא לפנות טלפונית למנהל אחזקה

דרושה

פקידה כתבנית

רצוי ידע בשפה האנגלית
לעבודות משרד כלליות

לפנות ישירות — „אמפיסל"
המלך ג'ורג' 47, תל־אביב.

לפרסום אדמון דרושה

למחלקת החשבונות

פקידה מתחילה

לאחר צבא

בדבר פרטים להתקשר בטלפון 623562 בין השעות 8.00—15.00.

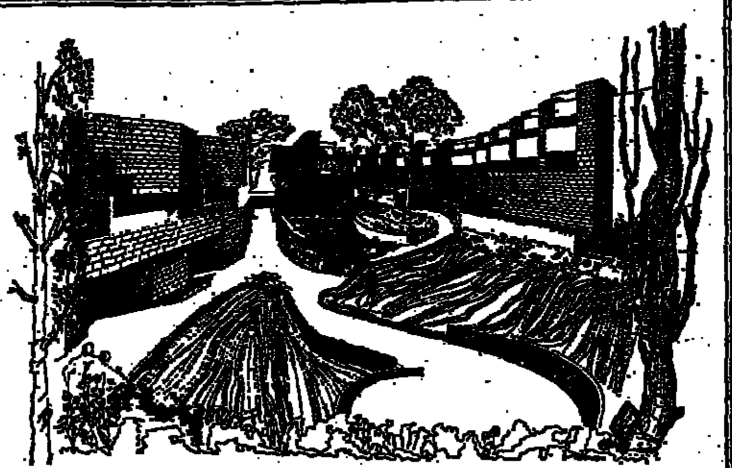

גני מרחביה בע"מ
מציעים למכירה
במעלות דפנה בירושלים
דירות פאר עם כל השכלולים
קוטג'ים בני 4—5 חדרים • דירות גן 4½, 5½ חדרים
ביצוע וניהול ע"י הקבלן מתתיהו ליפשיץ בע"מ
בלעדי פרטים: שקלים בע"מ חברה לתווך השקעות טל' 02-222439, רח' קרן היסוד 41 ירושלים.

קרית התעשיה ע"ש י. צ. סלומון יהוד
מציעה למכירה
במרכז איזור התעשיה ביהוד
מבנים לתעשיה ומלאכה
בכל הגדלים
בקומות מרתף, קרקע וקומות עליונות
כניסה — נובמבר 1974.
השקעה בטוחה ורווחית
פרטים: „מראות נוף" בע"מ, רח' טרדור 7, פתח תקוה, טלפון 903882, בין השעות 16.00—19.00.

ספות
הנהפכות למטה
חדרי שינה
מברזיל ומאירופה
15 דוגמאות בצבעים ומידות שונים החל מ-2,750.— ל"י, למסירה מיידית.
„סומה" בן־יהודה 92 תל־אביב טל. 231421
אולם התצוגה רח' סמולנסקין 1, ת"א (פינת בן־יהודה) במרתף החנות.

תהב
חברה להנדסה ולבנין בע"מ
חיפה, רחוב הרצל 29, טל. 04-642595, 04-646276
אנו בונים
בהדרה: דירות יוקרה ופנטהאוזים במרכז העיר
בנהריה: דירות 2, 4 חדרים ברחוב קפלן
בעפולה: דירות 2, 4, 5 חדרים, מרפסות סלון לרחוב וולפסון או לגן ציבורי, 3—4 כיווני אויר
בקרית־חיים: דירות 4 חדרים במרכז
לכל הדירות:
* משכנתאות בלתי צמודות עד 40,000.— ל"י
* תכנון מעולה
* סטנדרט בניה גבוה

למכירה
דירה חדשה 3 חדרים
כניסה מיידית!
הדירה לוקסוס עם גג מרוצף ותאורה.
גודל 250 ממ"ר
נוף מרהיב. עליה לגג מתוך הדירה.
לפנות: פתח־תקוה, רחוב ההגנה 15 — בשעות 17—19 אחה"צ.

מעוניין להשקיע
חצי מליון ל"י ויותר (במזומנים)
בעסק רציני, רווחי בלבד!
לפנות לת.ד. 550 הרצליה נוף־ים. בפניה נא לציין מספר טלפון.

משרדים
180 מ"ר או 220 מטר
חנות 60 מ"ר
רחוב מודיעין פינת הראי"ה רמת־גן
לפנות טלפון: 257866 — 265412.

חיל.
אבא שלי קבל חופשה קצרה. עזור לו להגיע הביתה - תן לו טרמפ!
רוני

ועד בית הכנסת „בית אברהם" בקרית־חיים
מכרז
לעבודות בניה — הקמת בית כנסת
פרטים על העבודה הנ"ל והתכניות אפשר לקבל במשרד מהנדס ברקורא הרצל 29, חיפה, טל. 642593, החל מ־22.7.74 (לפנות לצפורה). התכניות יימסרו תמורת 80 ל"י שלא יוחזרו.
את ההצעות בצירוף ערבות בשיעור 10% יש להגיש ליושב ראש הועד מר קרמל חיים, רח' ג' מס' 51 קרית חיים בדואר רשום לא יאוחר מיום 6.9.74.
אין הועד מתחייב לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
קרמל חיים, יו"ר הועד

נגנבה מכונית
סוברו לבנה
מס' 520—274
המוצא מתבקש להתקשר לטל. 795620 אחה"צ ולפנה"צ 614319 ויבוא על שכרו.

גרפיקאי
מנוסה
מתפנה
בהצעות רציניות לפנות בשעות העבודה טל. 614070

דרוש מפעיל
לשופל 950
לעבודה באיזור ת"א
לפנות טל. 03-282553

למוסך אוטוקרס בת"א
דרושה
פקידה
תנאים טובים
טלפון 254641

למכירה ברעננה
קוטג' 5 חדרים
גמר בניה בעוד 3 חודשים.
לפנות בשעות העבודה טלפון 913888.

דרושים
מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

למפעל תעשייתי בירושלים
המבצע פעולות פיתוח והרחבה ניכרות דרושים מועמדים למשרות הבאות:
1. **מהנדס מכונות**
אחריות הנדסית על קבוצת מוצרים, טפול במערכות ציוד מורכבות.
נדרש נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
2. **מהנדס מכונות**
אחראי על פתוח ותכנון מכונות וציוד.
נדרש נסיון קודם של 5 שנים לפחות בשטח התכנון.
3. **מכונאי מכונות**
לעבודות פיתוח ותכנון מכונות וציוד.
רצוי בעל נסיון קודם של 3—5 שנים.
4. **מכנאי ייצור**
לבקורת ונתוח תהליכי ייצור.
רצוי בעל נסיון קודם של 3—5 שנים.
5. **מנהלי עבודה**
לנהול מערכות ייצור.
בעלי השכלה מקצועית, רצוי בטכניקה עיונית. נדרש נסיון קודם של 5—8 שנים בנהול עבודה ורמה מקצועית גבוהה.
6. **אנשי אחזקה**
לעבודות מסגרות מכנית ואחזקה.
דרושה השכלה מקצועית מתאימה ונסיון קודם של 3—5 שנים.

איוש המשרות כרוך בהשתלמויות בארץ ובחו"ל.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות לת.ד. 9266 ירושלים ולצרף קורות חיים בכתב־יד.

דרושה
מזכירה כתבנית
מעולה
עם 3 שנים נסיון, לפחות.
שעות העבודה: 8—16
להתקשר: טל. 229322 או 228016, תל־אביב.

מכונמטיק, חברה לאוטומציה בע"מ
דרושים
חרט עם נסיון
מסגר מכני
רצוי בוגר בית ספר מקצועי.
לפנות בכתב לת.ד. 10120 מפרץ חיפה או טלפונית 04—725978.

לתמר בע"מ
דרושה
מזכירת הנהלה
בוגרת ומחייבת הדפסת עברית ואנגלית
לקביעת ראיון נא לטלפן בשעות העבודה 786104 — 788473

למוסך סוסיתא בתל־אביב
דרושים
מכונאי מעולה
צבע מעולה
טלפון 254641

דרושים:
1) **חרש ומסגר** לייצור תבניות פלסטיק
2) **נער מתלמד**
טלפון 911562
בערב 744636

דרוש/ה
טבח/ית
לעבודה בסיני
טלפון: 448137
ובערב: 446695.

לחברה כלכלית הפועלת בחו"ל
דרוש
מרכז משק מכונות
עבור משק חקלאי גדול המגדל כותנה
הכישורים הדרושים:
* כושר ניהול צוות עובדים גדול וידע מקצועי לתחזוקת משק הד מכונות.
* כושר ניהול מוסך לתחזוקה שוטפת של משק המכונות.
* ידע ונסיון בגידול כותנה.

נסיון:
— נסיון בטיפול מעשי של תחזוקת משק מכונות — 5 שנים לפחות.
— נסיון בביצוע תקונים ושיפוצים של ציוד חקלאי לצורך תחזוקה שוטפת כולל הכנת טרקטורים וכלים לעונה.
— נחוץ רשיון נהיגה וידיעת השפה האנגלית.
על המועמד לפנות לטלפון 03-260111—2 לקביעת ראיון לא יאוחר מיום 29.8.74.

לאגודה צרכנית ברעננה
דרושים
א. **עובדים**
לחנות חומרי בנין וכלי עבודה
ב. **קופאיות**
(הכשרה תינתן במקום).
ג. **עובדים בלתי מקצועיים**
המעומדים יפנו בכתב לאגודה. צרכנית רעננה, רחוב אחוזה 114.

לחברת תמכין מחשבים בע"מ
דרוש
מחסנאי
על המעוניינים לפנות לטלפון — 622472 קו פנימי 48.

למפעל נירוסטה בבית־שמש דרושים:
* רתכים בארגון
* פחחים
רצוי בעלי נסיון בעבודות נירוסטה
למתאימים מובטחים תנאים טובים
לטלפן 02-911833

למלון גני שולמית באילת
דרושים: —
* **מבקר לילה**
NIGHT AUDITOR
* **קונדיטור**
* **חדרנים וגם חדרניות**
רק בעלי נסיון וותק במקצוע יפנו בכתב בציון קורות־חיים ונסיון למלון גני שולמית, אילת.
מובטחים תנאים טובים עם מגורים במקום

למשרד התיירות בירושלים
דרושות
★ **מזכירה-** בשפות עברית ואנגלית.
★ **מזכירה-כתבנית** בשפה האנגלית
בדבר פרטים נא לפנות למשרד התיירות, רחוב המלך ג'ורג' 24, ירושלים, טלפון — 223361 קו פנימי 220.

דרושים
1. **משרטט מכונות**
2. **הנדסאי מכונות**
לעבודות תכנון ופיקוח במפעלים כימיים
טכנו הנדסה בע"מ
רח' הגפן 5, קרית ביאליק, טל. 04-731018

למושב כפר־מונאש
דרוש
מנהל חשבונות
ראשי
לפנות במקום או לטלפון 053-98089

לאילת, סוכני מכס
דרוש שליח
עם קטנוע או אופניים
לפנות: אחד העם 12, בשעות העבודה

סונול
דרוש
מנהל חשבונות
מדופלם
דרישות התפקיד:
— הכנת דו"חות כספיים חודשיים ושנתיים.
— הדרכת וניהול צוות.
כישורים:
— מנהל חשבונות מדופלם,
— 3 שנות נסיון או יותר,
— שליטה מושלמת בעברית ובאנגלית
התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמד
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל מנהל כח־אדם סונול, ת.ד. 214, חיפה.
— סודיות מובטחת —

לפנימית ילדים בגיל הרך בתל־אביב
דרושה
עובדת סוציאלית
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות.
נא לפנות בצרוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 4265 תל־אביב.

למפעל תעשייתי בתל־אביב
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
★
לפנות
טל. 296046

פרסום צימס בע"מ
מציע
למנהל/ת חשבונות
עבודה אחראית בתנאים טובים 3—4 שעות ביום
נא לפנות: 58481
בין השעות: 14.00—16.00 בלבד.

לדפוס צעיר ותוסס בחיפה
דרוש
מדפיס אופסט
למכונת היידלברג
לפנות למשה
טלפון: 535248

לחב' י.ד.א. בע"מ
דרוש/ה
עורך מעגלים מודפסים
כישורים: נסיון וידע רב בעריכה
למועמד/ת מתאים/ה תנאים מבטיחים
פרטים: טל. 725819
ז'בוטינסקי 61, ר"ג

דרושה
טלפוניסטית
לארגון אמריקאי
שעות העבודה 8—16
לעבודה קבועה
תנאים טובים
למתאימה
טל. 03-235644
03-247574.

למוסד ציבורי בת"א דרוש
עוזר למנהל חשבונות ראשי
הכישורים:
— מנהל חשבונות עצמאי,
— נסיון בעבודה של 5 שנים לפחות,
— כושר בניהול צוות עובדים.
דירוג אחיד בהתאם לכישורים
— סודיות מובטחת —
נא לפנות לת.ד. 33157 תל־אביב עבור מס. 842.

מודעות „דרושים" גם בעמודים: 39, 40, 48, 49, 50, 51, 52.

אורט ישראל
בית ספר לחניכים „אורט"
יד יוסף שמואל שפירא

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

במגמות:

* דפוס, צילום ואופסט
* טכנאות שיניים
* מסגרות
* חשמל
* נגרות
* תפירה (אופנה)

ההכשרה כוללת לימודים עיוניים כלליים ומקצועיים ועבודה מעשית במעבדות ובסדנאות.

תנאי קבלה: בוגרי בתי־ספר יסודי או ט' חטיבת ביניים.

בעת ההרשמה יש להביא:

* תעודת ציונים שליש ב', כיתה ח'.
* תעודת כיתה ז'.
* תעודת זהות.

ההרשמה: כל יום בין השעות 8.00—12.30 בבית הספר, רחוב נס לגויים, תל כביר טל. 8—829147.

רהיטים
ביריד הרהיט
מאיבות מעולה ביותר
במחירי הפתעה-עד 50% הנחה
רהיטי ילדים ונוער רהיטי סלון
מעודפי יצוא, עודפי ייצור.
ורהיטים שנפגעו קלות בזמן המשלוח
יריד הרהיט ייפתח במוצאי שבת 24.8.74
בשעה 19.00
ברחוב מנדלי 9 בתל־אביב (במרתף).
המכירה תימשך זמן קצר ביותר
כל הקודם זוכה!
רהיטים לכל-גיל בע"מ
רהיטי עין חרוד — נגרית עין חרוד

מאיר עולים גרפיקה פרסום

בחן את כשרונות הכתיבה שלך!
תחרות לבחירת כתבי־נוער חדשים
של מעריב לנוער

כבכל שנה, אנו מכריזים על תחרות לבחירת כתבי־נוער חדשים, מאחר שרבים מן הוותיקים מסיימים את תפקידם לרגל גיוסם לצה"ל.

נסה כוחך! לעולם אין לדעת!

שמא חבוי גם בך ניצוץ של סופר...

שלח אלינו שתי רשימות (מאמרים או סיפורים) מפרי־עטך — על כל נושא שהוא. ציין בראש הרשימות את הפרטים הבאים: שם, כתובת, גיל, בי"ס. שלח את יצירתך ל„מעריב לנוער", תל־אביב, ת.ד. 20020.

מועד אחרון למשלוח החומר — 30 באוגוסט 1974

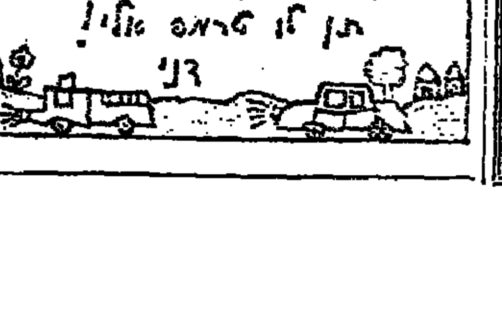

...לת מודעות
למעריב
לכל העתונים
מחירי העתון
פרסום־אידיאלי"
דיזנגוף 110 ת"א
טלפון: 227117/8

אוניברסיטת תל-אביב
דיקנאט הסטודנטים
הגשת בקשות לסיוע, מענקים, מעונות והלוואות לתשל"ה

הננו להביא לתשומת לב תלמידי אוניברסיטת תל־אביב כי החל מחודש אוגוסט ניתן להגיש בקשות למגורים במעונות הסטודנטים, למענקים והלוואות.
את הבקשות מגישים באמצעות טפסים אותם ניתן להשיג במזכירות דיקנאט הסטודנטים (בנין רקנטי, קומת קרקע), ביחידה למירשם (בנין מקסיקו), במזכירויות הפקולטות ובמשרד מנהל המעונות.
מעונות הסטודנטים — בקשה למגורים במעונות הסטודנטים זכאים להגיש סטודנטים רווקים מקומות הגרים בריחוק מהעיר.
את הטפסים יש להגיש למשרד דיקנאט הסטודנטים (בנין רקנטי). מספר המקומות מוגבל ביותר.
המועד האחרון להגשת בקשה זו 15.9.74.
מענקים (הנחות בשכ"ל) — בקשה למענק זכאים להגיש סטודנטים לתואר ראשון בלבד שמצבם הכלכלי מצדיק זאת.
המועד האחרון להגשת בקשה זו — 28.10.74.
מילגות — בקשות למילגות זכאים להגיש סטודנטים שהישגיהם בלימודים ומצבם הכלכלי מצדיקים זאת.
המועד האחרון להגשת בקשה זו הינו 28.10.74.
הלוואות — בקשה להלוואה מקרנות ההלוואה של האוניברסיטה זכאים להגיש סטודנטים שמצבם הכלכלי מצדיק זאת.
את הבקשות יש להמציא למזכירות דיקנאט הסטודנטים החל מראשית שנת הלימודים ובמשך כל השנה.
בקשות לכל החטבות דלעיל ניתן להגיש למשרד דיקנאט הסטודנטים אישית או בדואר רשום.

מכרות נחושת תמנע בע"מ
מכרז מכירה מס' 19/74

מוצעים בזה למכירה כלי הרכב המפורטים דלהלן: —

	סוג	FWD	שנת ייצור	מס' רישוי	דגם
1.	משאית משטח + מיכל מים		1958	61—209	ג'יין פול (לפרוק)
2.	פרטי — רכב שדה	וויליס	1968	251—287	OJ—5
3.	פרטי — רגיל	רנו	1971	289—298	R—8
4.	פרטי — רגיל	רנו	1972	307—567	L—4
5.	פרטי — רגיל	פורד	1973	314—024	אסקורט
6.	משאית רגילה	דודג'	1967	115—677	D—300
7.	טנדר — קבינה כפולה	דודג'	1970	126—424	D—200
8.	קומנדקר	דודג'	1970	125—345	WM-300
9.	קומנדקר	דודג'	1970	125—451	WM-300
10.	טנדר	פיג'	1972	136—045	404

את כלי הרכב הנ"ל ניתן לראות בחצר משרדי החברה ברח' מ' מס. 2 הקריה, תל־אביב, בכל יום מלבד שבת בין השעות 08.00—14.00 עד למועד סגירת המכרז שהינו יום ב' 26.8.74 שעה 13.00.

הסברים, הבהרות, טופס הצעת מחיר ונספחים ביחס לכלי הרכב הנ"ל ולתנאי המכרז, ניתן לקבל בכתובת הנ"ל.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

יקב הגליל
רכב למכירה עם מסם

משאית שברולט 8½ טון
ארגז דו תכליתי שנת ייצור 1966
משאית שברולט 4.55 טון
שנת ייצור 1963
פרטי **שברולט סטיישן** שנת ייצור 1958
פרטי **זאפיר סטיישן** שנת ייצור 1961
טנדר קבינה כפולה אלפא רומאו
שנת ייצור 1966

הרכב הנ"ל אפשר לראות בחצר המפעל אחרי תאום מראש בשעות העבודה טל. 04-721525, 04-726262.

יקב הגליל
יוסף גולד ובניו בע"מ

בירושלים
פנטהאוז אקסקלוסיבי
בקרן־היסוד
5 חדרים

בדבר פרטים שקלים בע"מ
טלפון 02—222439

למכירה דירות
בנות 3½ - 3 חדרים
ברחוב מולדת 3 תל־אביב
כניסה בעוד 4—3 חודשים
●
פרטים במשרדנו
קבלנים ליסטנברג ושות' בע"מ
רחוב הס 29 תל־אביב בין השעות 13—8
טלפון 298078/9.

דירת 2½—3 חדרים בצפון תל־אביב
מרוהטת יפה בשכירות
לתקופה קצרה של 2 חדשים
ספטמבר — אוקטובר
מחפש מוסד ציבורי
בהצעות נא לפנות אל טלפון 210484
בין השעות 8.00—12.00.

לפרדי חיימוב

משתתפים באבלך הכבד
על מות

אחיך

„בית פיאט"
העובדים, עובדי המוסך המרכזי
וההנהלה

לרחל צרפתי

אתך באבלך הכבד
במות

אביך ז"ל

„סוביט"
סוכנות לביטוח כללי בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

מטה מרחב הגליל
משטרת ישראל

משתתף בצערו של

רב־סמל אליהו גבאי

במות עליו

אמו ז"ל

לשושנה ומיכה שעבדיה היקרים

אתכם ביגונכם
עם הבאתו למנוחת עולמים של
בנכם יקירכם

אלי ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

משפחות: ארזי, ברזגגר, דגני, דורון
חייט, ירושלמי, צוריק,
שור, שני

לעובדנו **אברהם כהן**

משתתפים באבלך הכבד במות
הרעיה

יוליאנה ז"ל

מרכז הרפואי י. ברזילי אשקלון
ההנהלה
וועד העובדים

המחלקה לזאולוגיה אוניברסיטת תל־אביב
אבלה על

דוד רוטנברג ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים ביום רביעי, י' באלול תשל"ד (28.8.74), בשעה 12.00, בבית הקברות בראשון־לציון.

לשושנה דודאי ומשפחתה

אתכם באבלכם הכבד
בפטירתו ללא עת של הבעל

אברהם דודאי ז"ל

יעקב פומס ומשפחתו
ד"ר צבי רוטנברג ומשפחתו

מ.נ.פ
חברה קבלנית לבנין בע"מ
מציעה למכירה בפתח־תקוה

1. לכניסה מיידית דירת 4 חדרים 3 כווני אויר, הסקה ומים חמים מרכזיים, לוקסוס מלא.
2. דירת 5 חדרים עם חדר המתנה, כניסה נפרדת בקומה א' (מתאימה לרופא), שרותים כפולים.

כמו כן בשלבי בניה 4—3½—3 חדרים

פרטים: מ.נ.פ רחוב הגנה 12, פתח־תקוה
בשעות 17.00—19.00
טלפון: 908904, 907991 במשך כל היום

במלאת שלושים לפטירת אמנו וסבתנו היקרה

לאה - לנה אורבך
ז"ל

תערך אזכרה וגלוי מצבה בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, ד' באלול תשל"ד (25.8.74), בשעה 5 אחה"צ.

תודתנו נתונה לידידינו ומכרינו שהשתתפו באבלנו והביעו לנו תנחומים בכתב ובע"פ.

רות ומשה פורר הבנות
והנכדים

במלאת 4 שנים לפטירת יקירתנו

צליה בריצמן ז"ל
לבית גולדהבר

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה
ביום א' 25.8.74 ד' אלול תשל"ד בשעה 4.30 אחה"צ
נפגשים ע"י השער החדש.

משפ' בריצמן
משפ' גולדהבר
משפ' גלעד

ביום א' 25.8.74 ד' באלול תשל"ד
נקיים טקס גילוי מצבה על קברם של יקירינו

ד"ר ארטור וברכה גרסטל ז"ל

האזכרה תתקיים בבית העלמין בזכרון יעקב בשעה 4.15 אחה"צ.
יוצאים משער המשק.

משפחות: גרסטל
סלומון וזונגשיין
ובית מעין צבי

אזכרה וגלוי מצבה
של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

זינה אלשטיין ז"ל

בת דוד ז"ל, ממלבורן — אוסטרליה

תתקיים ביום חמישי י"א אלול תשל"ד (29.8.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית־שאול.
נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 3.30.

המשפחה

ביום השנה לפטירת יקירנו

שמחה בקמן ז"ל

נעלה לקברו לגילוי המצבה ולהתייחדות עם זכרו, ביום שני, ח' באלול תשל"ד (26.8.74), בשעה 16.00 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים בשער בית העלמין.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירת אמנו וסבתנו היקרה

רבקה דרוקמן - אבוש

נעלה לקברה לגילוי המצבה ביום ראשון ד' אלול תשל"ד (25.8.74) בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

דוד פיילר ז"ל
(סקרקוב)

נעלה לקברו לאזכרה וגלוי המצבה, ביום ראשון, ד' באלול תשל"ד (25.8.74), בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

صكنا من الأمل

בשבת, ו' אלול תשל"ד ימלאו שלוש שנים
להלקח מאתנו יקירנו הבלתי נשכח

אינג'

ישראל קירשטיין
ז"ל

כל ידידיו ומכריו מתבקשים להתייחד עם זכרו ביום זה.

חיפה, 23.8.74 — המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי ואבינו היקר

ר' אברהם צורף ז"ל

תערך אזכרה וגלוי מצבה

ביום ראשון, ד' אלול תשל"ד (25.8.74)
בשעה 5 אחה"צ בבית-העלמין בקרית-שאול.
נפגשים ע"י השער.

אשתו — שרה צורף
בנותיו — צביה ונורית
חתניו — אריק גרבר
ואורי מרקוזה
ונכדיו

במלאת שנה לפטירתה של
אשתי אמנו ואחותי היקרה

שטרול ליביה
לבית רופ

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ה' י"א אלול תשל"ד (29.8.74) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין חולון.
אוטובוס יצא מרח' הפרדס 8 ת"א בשעה 3.00 אחה"צ.

משפ' ד"ר א. שטרול

במלאת שש שנים לנפילת בננו יחידנו היקר
רב"ש

דב לנגה
ז"ל

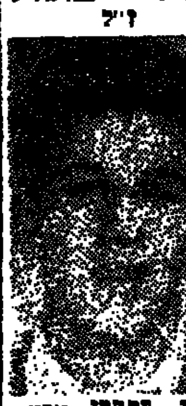

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי, ט' אלול תשל"ד 27.8.74 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית-שאול.
קרובים וידידים נפגשים ליד השער.

ההורים השכולים
אליהו ומכינה לנגה

חלפו 9 שנים לפטירתו
של דודנו היקר

משה שורצברג
ז"ל

משה היקר,
דמותך עומדת לנגד עינינו.
את טוב לבך ואת חיוכך המתוק לא נשכח אף פעם.

מלכה שורצברג
והמשפחה

לכל המעוניינים בגיור

בית ידידי הגר בישראל תל-אביב ללא כל תשלום לכל הפונים אליה בבירור והדרכה בגיור. ת.ד. 1323, טל. 225853, 479786; בנתניה, ת.ד. 1101, טלפון 034110-053; בבאר-שבע ת.ד. 2018, טל. 3787; בבני-ברק ת.ד. 401.

לעורך דין זאב הדבי ומשפחתו

השתתפותנו הכנה
באבלך הכבד על מות אביך

שמעון ז"ל

חברת „גילת" אשדוד
הנהלת החברה ועובדיה

לשמואל גלר

משתתפים בצערך במות

האם ז"ל

נתיבי הגלעד בע"מ

ליצחק אורלוביץ

השתתפותנו הכנה באבלך
על מות

אמך ז"ל

הנהלת ליאו גולדברג בע"מ
והעובדים — מוסך שברולט

לחברנו
יהודה שבים ומשפחתו

השתתפותנו באבלכם
על מות

האב ז"ל

בית יכין

למשפחת שמיר

אתכם באבלכם על יקירכם

ד"ר דן שמיר הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים
משפחות: ברק, עירון, קירה, פאר

המועצה האזורית מרחבים
על כל ישוביה

מרכינה את ראשה עם הבאתם למנוחת עולמים
של יקיריה

מוטי טל ז"ל — קב' אורים
שיובא לקבורה בתאריך 26.8.74 בשעה 16.00
בבית העלמין בקבוצת אורים

יוסי ימיני ז"ל — „אשל הנשיא"
שיובא לקבורה בתאריך 27.8.74 בשעה 12.00
בבית העלמין בבאר שבע

יואב הדר ז"ל — מושב בטחה
שיובא לקבורה בתאריך 28.8.74 בשעה 16.30
בבית העלמין בבאר שבע

חביב שרבף
יו"ר המועצה האזורית מרחבים

יקירנו

סמ"ר יוסף ימיני ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים
י"ט בתשרי תשל"ד (15.10.73)
יובא למנוחת עולמים בבית העלמין בבאר-שבע ביום שלישי, ט' באלול תשל"ד (27.8.74), בשעה 12.00.
אוטובוס יצא מאהל הנשיא בשעה 11.00 בבוקר.

המשפחה

יקירנו
המ"ס סרן

יששכר נוה (יששו)
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים (6.10.73)
יובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בנתניה ביום חמישי, י"א אלול תשל"ד (29.8.74) בשעה 6.00 אחה"צ.

מתאספים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

חברנו לעבודה

אבוטבול אברהם
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בחזית הצפון

יובא לקבורה ביום שלישי, ט' באלול, 28.8.74,
בבית הקברות בחולון, בשעה 4.00

קומט, חברה למסחר
וחלקי מכוניות בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

בעלי ואבי היקר

בהיותך עמנו אהבת אותנו בכל ליבך כבעל ואב טוב, נאמן ומסור.
חיוכך המקסים עומד לנגד עינינו ולא ישכח.
בלכתך השארתנו המומים ודואבים
והסיום חייך לקחת את ליבנו.
נזכור אותך לעד.
יהיה זכרך ברוך.

אילן ירדן (אבינה) הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים ביום שמחת תורה 17.10.73
יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בקרית-שאול, ביום ראשון, ד' באלול תשל"ד (25.8.74) בשעה 4.30 אחה"צ.
אוטובוס יצא מהבית ברח' שדאר' 25, יפו, בשעה 3.00 אחה"צ.

המתאבלים: האשה מזל
הבן איציק

בני ואחי היקר

מוטי בן אברהם שמיר

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יוכרז כחלל שמקום קבורתו לא נודע, ביום ראשון, ד' באלול תשל"ד (25.8.74).
המשפחה יושבת שבעה בבית האם, רח' ויצמן 74, דירה 6, כפר-סבא.

המשפחה האבלה

יקירנו

סמל ג'וליאן אברמוביץ
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים
ביום 10.10.73
בקרבות הבלימה בדרום
יועבר ממשמר הנגב ויובא למנוחת עולמים בבית העלמין בקרית-שאול, החלקה הצבאית, ביום רביעי, י' באלול תשל"ד (28.8.74), בשעה 9 בבוקר.
אוטובוס מיוחד יצא מתל-אביב, שכונת מונטיפיורי, רחוב איסרליש 10, בשעה 8 בבוקר.

אמו דבורה
אביו אברהם
אחיו צביקה
והמשפחה

יקירנו

יעקב (יקי) לוי
הי"ד

בן ויוה ולאון

אשר נפל במלחמת יום הכיפורים בחזית הסינית
כמפקד פלגת צנחנים
כ"א בתשרי תשל"ד — 17.10.73

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון, ד' באלול תשל"ד (25.8.74), בשעה 13.30 אחה"צ, בבית הקברות הצבאי קרית-שאול.
התחבורה מבית הוריו תצא בשעה 12.30, מרחוב שבטי-ישראל 91, יפו.

המשפחה

למשפחת בוכוול

אנו משתתפים באבלכם הכבד
עם הבאתו למנוחת עולמים
של בנכם

דס"ן עמיחי בוכוול
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

רות וינק שטוקפיש
עובדי „מולכביש"

יקירנו

סגן גדעון (גידי) שבן
ז"ל

אשר נפל במלחמת יום הכיפורים בקרב מול קנטרה
ביום י"ח בתשרי תשל"ד (14.10.1973)
יובא למנוחת עולמים ביום שני 26.8.74
בבית העלמין בסביון, בשעה 16.00.

ההורים: לולי, איתנה
האח והאחות: דוד, דינה

לזאב קפלן ומשפחתו

השתתפותנו באבלכם על
נפילת בנכם

סגן חיים הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

צוות העובדים
בי"ח לנעליים „מיוחד"

ליצחק מלול ומשפחתו

אתכם באבלכם במות עליכם

סולומון (סומי) מלול ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן

ההנהלה ועובדי הרקדים את מנפיר

לאברהם ברום ומשפחתו

אתכם ביגון ובצער
עם הבאת בנכם היקר

סגן-אלוף יואב ברום ז"ל
למנוחת עולמים

בית „מקורה"

יקירנו
סמ"ר

עזרא (אברהם) מועלם הי"ד

שנפל במלחמת
יום הכיפורים ברמת-הגולן
ב-12.10.73

יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בפתח-תקוה ביום שלישי ט' אלול תשל"ד (27.8.74)
בשעה 9.00 בבוקר.
אוטובוס יצא מבית הוריו ברחוב חזון איש 5, פתח-תקוה בשעה 8.00

המשפחה האבלה

יקירנו

סגן אבי-אברהם שמעוני הי"ד

שנפל במלחמת יום-הכיפורים
בחזית סיני

יובא למנוחת עולמים ביום שני ח' באלול תשל"ד (26.8.74) בשעה 10.30 בבוקר בבית העלמין הצבאי בקרית-שאול. תחבורה להלויה תצא מבית הוריו לוד, שכון חסכון ג' 21 בשעה 9.00 בבוקר, מרחבת היכל התרבות בתל-אביב בשעה 9.30 בבקר.

אשתו — אביבה
הוריו — שרה ופרנסואה
אחיו ואחותו — שמואל, משה, חיה

אהוד דפנא ז"ל
מנחם ורדי ז"ל
שוקה יהלום ז"ל

שנפלו במלחמת יום הכפורים
יובאו לקבורה בקבוץ מעוז-חיים

ביום שלישי, ט' אלול תשל"ד 27.8.74 בשעה 16.00.
אוטובוסים להלויה יצאו:
מקרית מוצקין רחוב גרוצקביץ 5, בשעה 13.30
מגבעתיים רח' פועלי הרכבת 11, בשעה 12.30
מקצין העיר עפולה בשעה 14.30

המשפחות
וקבוץ מעוז-חיים

בננו אחינו וגיסנו היקר
והבלתי נשכח

סרן שלמה דנק הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים ממערב לתעלה
ביום כ"ז תשרי תשל"ד (23.10.73)
יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בחיפה ביום רביעי י' אלול תשל"ד (28.8.74) בשעה 16.30.
אוטובוס ייצא מבית ההורים רח' הנביאים 4 חיפה בשעה 15.30
אזכרה בבית ההורים לעילוי נשמתו ביום שלישי ט' באלול (27.8.74) בשעה 19.00.

המשפחה

יקירנו

סגן מרדכי אהרונסון (מוטי)
ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים בחזית סיני
א' סוכות ט"ו בתשרי תשל"ד — 11.10.73
יובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בקרית שאול, ביום רביעי, י' באלול תשל"ד (28.8.74), בשעה 10.30.
אוטובוס מיוחד יצא מבית ההורים, יפו, רחוב שבטי-ישראל 45, בשעה 09.30.

אשתו: רבקה
הוריו: אסתר ותאודור
אחיו: בנימין
הורי אשתו: לאה ושמואל קומוכסקי
והמשפחה

חברנו

יוחנן גולדשטיין
(גדרון)

שנפל במלחמת יום הכפורים

מובא למנוחת עולמים

אנו מלווים אותו בכאב
ומשתתפים באבל המשפחה.

פז חברת נפט בע"מ
ההנהלה והעובדים

בנינו–יקירנו

...נוך דור (דורלכבר) הי"ד

בן צילי ומשה הלוי

...אלעזר נחלון הי"ד

בן שלמית ואהרן

אשר נפלו במלחמת יום הכיפורים

...או למנוחות בבית העלמין בקבוצתנו ביום ...י, ט' אלול (27 לאוגוסט) בשעה 16.00 מרחבת בית הכנסת.

המשפחות
וקבוצת שדה אליהו

...בוסים מיוחדים יצאו מעפולה, בשעה 14.45 ...ר', רציף טירת־צבי); מירושלים („אגד" רציף ...אר 1) בשעה 13.30, וחזרה אחרי ההלויה.

...ולמית. לאהרן
...בני המשפחה

אתכם בכאב
...עם הבאתו למנוחות של יקירכם

הטייס
...אלעזר נחלון

יפה, ישראל ומאירקה

בהדר יוסף והסניפים,

ההנהלה והעובדים של מפעלי
כיתן דימונה
משתתפים בצערו הכבד של מר
משה גלר
ומלווים ביגון את ארונו של הבן
...ד מרדכי גלר
הי"ד
שנפל במלחמת יום הכיפורים

...ויה תתקיים ביום א', 25.8.74, בשעה 3.00 ...צ בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.

יקירנו

...ד יאיר יששכר
פירסט הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים
כ' בתשרי תשל"ד (16.10.74)

...למנוחות עולמים בבית הקברות הצבאי ...שאול, ביום שלישי, ט' באלול תשל"ד (27.8.74), בשעה 12.00.

...וסים יצאו בשעה 11.00 מרחבת היכל התרבות וכרמת אביב, רח' מיכמן 11.

המשפחה

יקירנו

אלוף חיים זין (זלוטצר)
הי"ד

...נפל במלחמת יום הכיפורים בקרב להעלה
...למנוחת עולמים, ביום רביעי, י' באלול ...ד (28.8.74) בשעה 9.00 בבוקר, בבית העלמין הצבאי בחוף הכרמל, חיפה.
... בשעה 8.00 בבוקר משדרות ניל"י 43, זכרון יעקב.

המשפחה

כל חבריו ומוקירי זכרו של יקירנו

הטייס

...ן רפי אלישע הי"ד

מזמנים לפגישה לרגל הופעת הספר
„תן לי להיות"
...שיצא להנצחת זכרו וכולל חלק מעזבונו.
...שה תתקיים אי"ה בבית הוריו, שכונת המקסר ...מספר 8, קרית־משה ירושלים, ביום שלישי, ...באלול תשל"ד, 27.8.74, בשעה 6 אחה"צ.

משפחת חנה ויהודה אלישע

בנינו יקירנו

הס"ן רפאל לב ז"ל
סרן אברהם קלוג ז"ל
סמל חיים וקסר ז"ל
סמ"ר אהרן ביאליסטוק ז"ל
סמל ראובן גל ז"ל

אשר נפלו במלחמת יום הכפורים

יובאו למנוחת עולמים בביתנו, ביגור, ביום שלישי ט' אלול תשל"ד (27.8.74). ההלויה תצא בשעה 16.00 מרחבת יד־לבנים.

המשפחות
ובית יגור

יקירנו

סרן ישעיהו (שייקה)
מקוביצקי הי"ד

שנפל בחזית הדרום
במלחמת יום הכפורים ב־19.10.73

יובא למנוחת עולמים ביום ב', 26.8.74 בשעה 6.00 בערב, בבית הקברות הצבאי בקרית שאול. התחבורה מבית משפחת מקוביצקי, ריינס 54 ת"א בשעה 5.00 בדיוק.

הוריו: מרים ושאול מקוביצקי
אשתו: אילה מקוביצקי
אחותו וגיסו: עדנה ויוסף כצנלסון

יקירנו הבלתי נשכח

פרבר חיים ז"ל

(חיפה — קבוץ „אילות")
שנפל במלחמת יום הכיפורים
„בחוה הסינית" ציר „טרטור"
ב־16.10.73 כ' בתשרי תשל"ד

יובא למנוחת עולמים

ביום שלישי 27.8.74 בשעה 16.30 ט' באלול תשל"ד בבית הקברות הצבאי בחיפה.

אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים:

1) ביום שלישי מבית ההורים שדרות מס' 6 חיפה — בשעה 14.30, יעבור דרך גבעת־זכרון ע"י עיריה חיפה דרך הרכבת, תחנת „אגד" החדשה לרכבת־חיפה בת־גלים וימשיך לבית הקברות הצבאי בחיפה.

2) יצא מקבוץ „אילות" בשעה 07.00 ויעבור דרך תחנת „אגד" באר־שבע „קסטינה" לתחנה הרכבה צפון תל־אביב דרך צומת „הרצליה" וימשיך לבית הקברות הצבאי בחיפה.

המשפחה

יקירנו

סמל יהונתן (יונה) וינר הי"ד

שנפל בגזרה המערבית של תעלת סואץ
במלחמת יום הכיפורים
כ"ג תשרי תשל"ד (19.10.73)

יובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בחיפה ביום שלישי ט' באלול תשל"ד 27.8.74. ההלויה בשער בית העלמין בשעה 3.00 אחה"צ.

הסעה:

בקרית מוצקין — מבית ההורים רח' הדר 15 שעה 13.30
בקרית מוצקין — ממרכזת הלשונים שעה 13.45
בחיפה — בנין השק"ם י. ל. פרץ 32 שעה 14.00

הוריו פרידה ושמואל
אשתו בלה ובנו שרון
חבריו לעבודה
ועד עובדי דאר
הנדסה חיפה והצפון

ביום ב' ח' באלול תשל"ד (26.8.74) בשעה 16.00
יובא למנוחת עולמים במשק אילת השחר

חברנו בננו

יעקב וידנפלד (פלה) ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים
ברמת הגולן.

המשפחה
ובית אילת־השחר

ביום ג' ט' באלול תשל"ד (27.8.74) בשעה 16.00
יובא למנוחת עולמים
בקבוצת שדה נחמיה (הוליות)

חברנו בננו

יצחק מרוק ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן.

המשפחה
קבוצת שדה־נחמיה
ומשק אילת־השחר

בעלי, אבי, בני
ואחינו היקר
סמ"ר
שאול
אקו
הי"ד

שנפל במלחמת
יום הכיפורים
ברמת הגולן (10.10.73)

יובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בנהריה, ביום שלישי, ט' באלול תשל"ד 27.8.74 בשעה 3.00 אחה"צ.

אוטובוס יצא מבית אמו ברחוב הפלמ"ח 39, קרית־שמונה, בשעה 2.00 אחה"צ.

המשפחה המתאבלת

יקירנו

עופר רותם

שנפל במלחמת יום הכיפורים בסיני

יובא למנוחות ביום שלישי ט' אלול תשל"ד (27.8.74) בשעה 6 אחה"צ, בבית העלמין הצבאי בעפולה.

אוטובוס יצא מבית ההורים בשדרות שאול המלך 9 ת"א, בשעה 3,30 אחה"צ.

חיה ויעקב רותם
שרה וניסן בורשטיין
חנה רוטנברג

בננו

סרן שלמה בידץ ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחות ביום ד' — י' באלול תשל"ד (28.8.74) בשעה 16.00 בחלקה הצבאית בבית־גן (יבנאל).

הסעה: אוטובוסים יצאו מרחבת היכל התרבות בתל-אביב בשעה 13.30.

דקלה, אורי, רוגית ויוסי בידק
חנקה גרבר, שרה בידק

יקירנו

אלכס גור־אריה

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא לקבורה בבית העלמין בקרית־שאול, ביום רביעי, י' באלול תשל"ד (28.8.74), בשעה 12.00.

אוטובוסים יצאו מבית ההורים, בני־ברק, רחוב אנילביץ 82; ומתל־אביב רח' רבה 19, בשעה 11.00.

המשפחה

ביום שני, ח' אלול תשל"ד, (26.8.74) בשעה 15.00
בבית־הקברות הצבאי בקרית־שאול
יובא לקבורת קבע

סמ"ר רמי לוין ז"ל

שנפל במלחמת יום הכפורים, בחזה הסינית.

אוטובוס יצא מבית ההורים, רח' תולדה הנביאה 3, בני-ברק, בשעה 14.00

ההורים, האחות
והמשפחה

יקירנו

סמ"ר מיכאל פטר
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בחזה הסינית בסיני
כ' תשרי תשל"ד — 16.10.73

יובא למנוחת עולמים ביום שלישי, 27.8.74, בשעה 13.30, בבית הקברות הצבאי בחיפה.
אוטובוס יצא בשעה 10.30 מבית ההורים בכפר סרקין.
אוטובוס יצא מקבוץ יפעת בשעה 11.45, ויעבור ע"י בית משפחת פטר בשעה 12.30, רח' כברי 4 ק. חיים.

המשפחה

יקירנו

סמ"ר יוסף (יוסי) נוה
הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בסיני

יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול, ביום שלישי, ט' באלול תשל"ד, 27.8.74, בשעה 6 אחה"צ.

אוטובוס יצא בשעה 5 אחה"צ מבית הוריו שאול המלך 11, קרית אונו.

הוריו: משה ופנינה
אחותו: תמי
אשתו: שרה
בתו: ניליי

אהובנו

סמ"ר מוטי (מרדכי) קורב הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בחזית סיני
ביום כ"ה תשרי תשל"ד 21.10.1973

יובא למנוחת עולמים

ביום שלישי, ט' אלול תשל"ד 27.8.1974 בבית הקברות הצבאי בקרית שאול, בשעה 4.30.

אוטובוס יצא בשעה 4.00 מביתנו, רח' תלפיות 10, ר"ג.

שפרה וליאון קורב
רוחמה וגדעון עליס

התעשיה האוירית לישראל
על כל שלוחותיה ועובדיה
מלווה בכאב וביגון למנוחת עולמים את

בניה - עובדי החברה
ואת בני משפחות העובדים

אשר נפלו במלחמת יום הכיפורים.
יהי זכרם נצור בלבנו לעד!

יקירנו

סמל יגאל רוזנבלום הי"ד

בן מרים ויואב

אשר נפל במלחמת יום הכיפורים בקרב לצליחת התעלה ליד „החוה הסינית" ביום כ' תשרי תשל"ד (16.10.73)

יובא למנוחת עולמים

ביום שלישי, ט' אלול תשל"ד 27.8.74 בשעה 16.30 בבית העלמין הצבאי בחיפה.

הסעה: בשעה 16.00 ליד בית הכנסת „אליהו הנביא" שד' סיני 16, אחוזה, חיפה.

המשפחה

בנינו חברינו היקרים

נועם זיתן
עזרא פיינשטיין

אשר נפלו במלחמת יום הכיפורים
בקרבות על החרמון

יובאו למנוחת עולמים בקבוץ להבות הבשן ביום שני 26.8.74 בשעה 16.00.
אוטובוס יצא בשעה 15.00 בקרית שמונה ולאחר ההלויה לחיפה ותל־אביב.

המשפחות
קבוץ להבות הבשן

בננו
סמל
דוד פטל
ז"ל

שנפל במלחמת
יום הכפורים
בהתקפה על העיר סואץ

יובא לקבורה ביום רביעי, י' באלול תשל"ד (28.8.74), בשעה 6.00 בבית הקברות הצבאי מול חוף הכרמל בחיפה.

אוטובוס יצא מהבית ברח' פינסקר 4, אזור (ע"י בנק הפועלים) בשעה 3.30. מקרית־שמריהו רחוב דן, אוטובוס יצא בשעה 4.00

המשפחה

יקירנו הבלתי נשכח

רב"ט צדוק פרג הי"ד

אשר חרף נפשו על הגנת העם והמולדת בקרבות במעבר לתעלת סואץ

יובא למנוחת עולמים בבית־העלמין הצבאי בהר הרצל, ביום רביעי, י' באלול תשל"ד 28.8.74.
אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים בבית הוריו ברחוב חזון־איש 38, בני־ברק, בשעה 7 בבוקר.

המשפחה

למשפחות פרג ופרידמן
השתתפותנו הכנה בצערכם בנפול הבכל—הבן

צדוק הי"ד

במלחמת יום הכיפורים

ירמי ולאה נוילנדר

לכל המעוניינים בגיור
בבית ידידי הגר בישראל תפו"ע ללא כל תשלום לכל הפונים אליה בבית ובהדרכה בת"א ת.ד. 3333, טל. 225853, 479786; בנתניה, ת.ד. 1172, טלפון 053־24110; בבאר־שבע ת.ד. 2018, טל. 3787; בבני־ברק ת.ד. 601.

בחיפה! קבלת מודעות דחופות בשעות הלילה (מ־18—24) לכל העתונים טלפון 718018

صكنا من الاصل

نسخة من الاصل

מדינת ישראל
משרד הבטחון / אגף השקום
המחלקה להנצחת החייל

מועדי הבאת חללי מלחמת יום הכפורים לקבורת קבע

ביום שני ח' אלול תשל"ד (26.8.74) יובאו לקבורה

בבית הקברות — אודים
סמ"ר פל מרדכי ז"ל בשעה 16.00

בבית הקברות — אילת השחר
רב"ט רוזנפלד (פלד) יעקב ז"ל בשעה 16.00

בבית הקברות — החותרים
סמל מרשיק גבריאל ז"ל בשעה 16.00
רב"ט סקרבינסקים פבלו ז"ל בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — חיפה
סמל אבירי חיים ז"ל בשעה 12.00
רב"ט אוליאל אלישע ז"ל בשעה 12.00
רב"ט איזנגרט צבי ז"ל בשעה 15.00
סמל אלימלך אליהו ז"ל בשעה 13.30
סמל אללוף עוזי ז"ל בשעה 13.30
סמ"ר גולדשטיין (גדרון) יוחנן ז"ל בשעה 15.00
רב"ט הכהן אברהם ז"ל בשעה 18.00
טוראי טובי הרצל ז"ל בשעה 16.30
סרן כרמי נדב שמואל ז"ל בשעה 10.30
רב"ט מיכלוביץ משה ז"ל בשעה 10.30
רב"ט משולם יצחק ז"ל בשעה 09.00
סרן צוקר רפי ז"ל בשעה 09.00

בבית הקברות — טבריה
סמל אלגרבלי מאיר ז"ל בשעה 13.30
רב"ט בוקריס יוסף ז"ל בשעה 09.00
סמל ביטון בברט (אברהם) ז"ל בשעה 10.30
סמל זהאן ציון ז"ל בשעה 15.00
סמל ורכניש דוד ז"ל בשעה 12.00
סמל זרזר חיים ז"ל בשעה 16.30

בבית הקברות — להבות הבשן
רב"ט זיתן נעם ז"ל בשעה 16.00
רס"ל פיינשטיין עזרא ז"ל בשעה 16.00

בבית הקברות — סביון
סגן שנן גדעון ז"ל בשעה 16.00

בבית הקברות הצבאי — קרית שאול
רב"ט אנגילו יעקב ז"ל בשעה 10.30
סמל בן זקן מיכאל ז"ל בשעה 09.00
סמל ברטוב ונייה יצחק ז"ל בשעה 13.30
סמל גליגוס משה ז"ל בשעה 09.00
סמל גלס שמואל אליעזר ז"ל בשעה 12.00
סמל גרוסמן ברוך (בורים) ז"ל בשעה 18.00
סמל גרינברג נתן ז"ל בשעה 15.00
סמ"ר דרדיאן פרץ ז"ל בשעה 13.30
רב"ט דניאל רחמים ז"ל בשעה 12.00
רב"ט ודל אליהו ז"ל בשעה 16.30
סמל חבה עמי ז"ל בשעה 16.30
סמ"ר לוין רם ז"ל בשעה 15.00
סרן מקוביצקי ישעיהו ז"ל בשעה 18.00
סגן שמעוני אברהם (אבי) ז"ל בשעה 10.30

תאום ההסעות נעשה בין המשפחות לבין קציני הערים

"למנוחה עד אשר יעמוד לגורלו לקץ הימים"

בנינו חברינו
שנפלו במלחמת יום הכפורים

דוד גלזר הי"ד
בן מרים ואריה

יהודה הלפרן הי"ד (אפה)
בן שרלוטה ושמואל

יובאו לקבורה בבית הקברות של טירת צבי
ביום רביעי, י' אלול תשל"ד 28.8.74, בשעה 16.00.
אוטובוסים: מתל־אביב — היכל התרבות 13.15
מחיפה — רחבת העיריה 13.30
מקרית ים, רח' פרץ 7 14.00

המשפחות
קב' טירת צבי

ב"ה

יקירנו

רב"ט אליהו (אלי) הכהן ליברמן הי"ד

תלמיד ישיבת "הכותל"
שנפל על קידוש ה' במלחמת יום הכיפורים
בקרבות חציית התעלה בכ"ג בתשרי תשל"ד

יובא למנוחת עולמים בירושלים בהר הזיתים
בחלקה הצבאית (מול תחנת הדלק בדרך יריחו)
ביום שלישי, י"ט באלול תשל"ד (27.8.74),
בשעה 12.00.

אוטובוסים יצאו מת"א, דרך השלום 95, בשעה 9.45
ומירושלים מרחבת בנייני האומה בשעה 11.15.

המשפחה

יקירנו

סמל שמואל אברהם הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים בסיני
ביום י"ג בתשרי תשל"ד (9.10.73)

יובא למנוחות בבית הקברות הצבאי בחולון,
ביום שלישי, ט' באלול תשל"ד (27.8.74).

ההלויה תצא מפתח בית הקברות הצבאי בחולון מהשער הישן,
בשעה 10.30 בבוקר.

אוטובוסים יעמדו לרשות המלווים מביתנו, פיקוס 12, יפו,
בשעה 9.30 בבקר.

המשפחה

ועד מקומי סביון
מלווה ביגון ובכאב את

סגן גידי שנן ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים
בקרבות סיני.

יובא למנוחת עולמים ביום שני 26.8.74
ח' אלול בשעה 16.00 בבית העלמין בסביון.

טוביה לשם
יו"ר הועד

יקירנו

סמל חיים אבירי הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים ב־17.10.73,
בקרב על התגת הרכבת פרשאם מעבר לתעלה

יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בחיפה,
ביום שני, ח' באלול תשל"ד (26.8.1974).

ההלויה תצא מפתח בית הקברות הצבאי חוף הכרמל חיפה,
בשעה 12.00 בצהרים.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים מביתנו, רחוב פרעה 20,
חיפה, בשעה 11.00.

המשפחה

יקירנו

סגן לזרוביץ (דרוך) עמיר

אשר נפל במלחמת
יום הכיפורים
מול התעלה הסינית
ב־16.10.73

יובא למנוחת עולמים ביום שלישי, 27.8.74
בשעה 13.30, בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.
החבורה מבית ההורים, בגבעתיים הבלכים 67 בשעה 13.00.

מתאבלים: ההורים: צבי ועליזה רון
האח: מיכאל

סגל ועובדי
הפקולטה לפיסיקה בטכניון

מלווים ביגון ובצער את חבריהם היקרים
שנפלו במלחמת יום הכיפורים
ויובאו לקבורת קבע

דס"ן רפאל לב ז"ל

ביום ג' ט' אלול תשל"ד 27.8.74 בשעה 16.00
בקבוץ יגור.

סמל ישעיהו בוקשפן ז"ל

ביום ה' י"א אלול תשל"ד 29.8.74 בשעה 18.00
בבית הקברות הצבאי, חוף הכרמל.
אוטובוס יצא מהפקולטה לפיסיקה בשעה 17.15.

סמל שמואל קוכן ז"ל

ביום ו' י"ב אלול תשל"ד 30.8.74 בשעה 13.30
בבית הקברות הצבאי, קרית שאול.

לבנו עם המשפחות השכולות

בכאב ובזעם נביא למנוחת עולמים
את יקירנו

סרן יאיר סווט

שנפל במלחמת יום הכיפורים ביום א' י"א
תשרי תשל"ד 7.10.73 בקרב הבלימה ברמת הגולן
באזור החרמונית, ובאו חרב עולמנו

איזי יובא לקבורה בחלקה הצבאית בהר הזיתים
בירושלים ביום שלישי ט' אלול תשל"ד 27.8.74,
בשעה 18.00.

אוטובוס יצא מאפקה, רח' הנוטר 12 בשעה 15.30.

הוריו: רות וצבי
אחיותיו: דבי נונה
אחיו: מיקי (ומשפחתו) נעמי וקרן רמי

"בלע המות לנצח
ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים"
בננו ואחינו היקר

סמ"ר שבתאי הכהן סבתו הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים בקרב השריון
ליד העיר פואד בכ"ח תשרי תשל"ד 24.10.1973

יובא למנוחת עולמים
בבית הקברות הצבאי בבאר שבע ביום חמישי, י"א
אלול תשל"ד 29.8.74 בשעה 3.00 אחה"צ.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בשעה 2.00 אחה"צ
ליד ביתנו, שכון ד' 224/16, באר־שבע.

ההורים: רחל ואברהם
והאחיות: פרידה ומרים
האח הגיסה: דוד ורונית
האחים: רפי ומשה

יקירנו

סמל מיכאל בן זקן ז"ל

שנפל במלחמת
יום הכיפורים
בחזית הדרום

ביום שהלכת מאתנו
[illegible]

יועבר למנוחת עולמים
בבית הקברות הצבאי
קרית שאול ביום ש'
ח' באלול תשל"ד 26.8.74
בשעה 9.00 בבוקר.
הסעה מבית ההורים בשעה
8.00 בבוקר, [illegible]
בת־ים, בלוק 10.

משפחות בן ז[illegible]
משפחת יפת

יקירנו

רב"ט יהודה אריה (אפה) הלפרן הי"ד

בן שמואל ושרלוטה

שנפל ביום ט"ז בתשרי תשל"ד (12.10.73)
במלחמת יום הכפורים בחזית הסורית

יובא למנוחת עולמים בבית הקברות בקבוץ
טירת צבי ביום י' באלול תשל"ד (28.8.74)
בשעה 16.00.

אוטובוסים יצאו:
מתל־אביב, היכל התרבות בשעה 13.15.
מחיפה, מול העיריה, גן־הזכרון בשעה 13.30.
מבית הוריו, קרית ים א', רחוב פרץ 7, בשעה 14.00

ההורים ואחיו

יקירנו

סמל שלמה מילס הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים
בקרב על התעלה הסינית

יובא למנוחת עולמים ביום ד' 28.8.74 בשעה 3
אחה"צ, בבית הקברות הצבאי בהר־הרצל, ירושלים.
אוטובוס יצא ממושב כרם בן־זמרה בשעה 10
לפני־הצהרים.

ועד מושב כרם בן־זמרה

יקירנו

נתן גרינברג ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים בחלקה הצבאית בקרית־
שאול, ביום שני, ח' באלול תשל"ד 26.8.1974
בשעה 3.00 אחה"צ.

הסעה מבית הוריו בשעה 2.00 רח' עלית הנוער 8,
תל־אביב.

הוריו: מרגלית ויעקב
אחיו: משה ואלי

נדב ורדי

בן מרתה ויעקב

יובא לקבורת קבע בבית הקברות הצבאי בקרית
שאול ביום ג' 27.8.1974, בשעה 9.00 בבוקר.

המשפחה

יקירנו

רב"ט צביקה איזנגרט הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יועבר לקבורת קבע, ביום שני, ח' באלול
26.8.74, בשעה 15.00, לבית הקברות הצבאי בחיפה.
החבורה מבית ברח' בר־גיורא 27, חיפה, בשעה 14.15.

ההורים השכולים:
חוה (לבית הכהן) ויעקב איזנגרט
האחות: רחל שוהם ובעלה
ויתר בני המשפחה

בננו, אחינו וחברנו היקר

רב"ט נחום נפתלי (נפתלוביץ) הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים 6.10.73
בחזית המערבית של התעלה

יובא למנוחת עולמים ביום רביעי, י' באלול
תשל"ד (28.8.74), בשעה 15.00, בבית הקברות
הצבאי בחיפה.

אוטובוס יצא מבית ההורים ברח' החשמל 18א',
חיפה, בשעה 14.15.

המשפחה

יקירנו

חיים בן־חיים הי"ד

שנפל במלחמת יום הכיפורים, ביום כ"ב בתשרי
תשל"ד — יום שמחת תורה (18.10.73)

יובא למנוחת עולמים ביום שלישי, ט' אלול
תשל"ד (27.8.74) בשעה 9.00 בבקר, בבית הקברות
הצבאי בחולון.

הסעה תצא מבית הוריו ברח' קוגל 36, חולון
בשעה 8.30 בבוקר.

המשפחה

חברנו

חיים פרבר

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בחוף
הכרמל — חיפה ביום שלישי ט' באלול תשל"ד
(27.8.74) בשעה 16.30.

קיבוץ אילות

יקירנו

רב"ט יעקב (ג'קי) אנג'לו

שנפל במלחמת יום הכיפורים
בחזית סיני ב־24.10.73 כ"ח תשרי

יובא למנוחת עולמים בחלקה הצבאית בקרית־
שאול, ביום שני 26.8.74 ח' באלול תשל"ד
בשעה 10.30 לפנה"צ.

אוטובוס יצא מבית ההורים רח' טייבר 7, גבעתיים
בשעה 9.15.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

ההורים חנה ואליהו
האחות מלכה

יקירנו

סמל סמייה יעקב הי"ד

שנפל במלחמת יום הכפורים

יובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בשכונת
בן־ציון בנתניה, ביום שלישי ט' אלול תשל"ד 27.8.74
בשעה 13.30.

אוטובוס יצא מבית אמו שכון סלע נתניה בשעה 13.00.

המשפחות האבלות

מעריב לספורטאים

נבחרת הכדורסל גילתה שיפור ביכולתה גברה על „אמבסדור" האמריקנית 86-71

מאת משה לרר

נבחרת הכדורסל של ישראל יכולה לשאוב עידוד רב בנבחרתה, אמש, על הקבוצה האמריקנית „אמבאסאדור" 86—71, במשחק שהתקיים ב„היכל הספורט" ביד־אליהו. אחרי הפסד במשחק הראשון, ביום ג', (79—81) גילתה הנבחרת יציבות רבה יותר והמשחק השלישי והאחרון בין שתי הקבוצות, מחר בערב (8) ב„היכל הספורט" בנעמן, יסיים את סידרת הכנותיה של נבחרת הכדורסל לקראת משחקי עמי אסיה בטהראן.

עדיין ללא על ברודי — ה„קפטן" שיצפה לחבריו בטהראן — גילו אחדים מהשחקנים שיפור רב ניכר כי כדורסלני מכבי ת"א שהצטרפו למעגל האימונים לאחר שעזבו את סיור קבוצתם באוסטרליה, השתלבו בצוות היטב. במיוחד ניכר הדבר בכשרם של מיקי ברקוביץ ושמואל אבישר, כשמבצעיו האישיים של הראשון, סחטו תשואות מ־2500 הצופים שחזו במשחק.

למרות ההפסד במשחק הראשון לא חשש המאמן המו לשתף אמש את כל שחקניו. הוא נתן לכולם הזדמנות, אבל ידע לשמור על איזון מסוים, שהעניק לו בסיום את הנצחון. יש לקוות כי נוצרה אצלו תמונה ברורה, פחות או יותר (גם בלי ברודי, שאותו יצטרך בוודאי לקחת בחשבון) לגבי יכולתם של אי־אילו שחקנים לעמוד במעמסה הכבדה של משחקי עמי אסיה. אבל לטווח ארוך — תהיה זו בוודאי השקעה טובה בשחקנים צעירים וחסרי־נסיון בינלאומי בנבחרת כמו מוטי ארואסטי, שוקי שוורץ, שמי זסלבסקי ושמואל נחמיאס.

• הגבוהים צריכים להשתפר

עד להופעתם הראשונה בטהראן יצטרכו הכדורסלנים הגבוהים שלנו, בועז יגאי ר־ביק איתנר להשתפר בנבחרת קיצונית. יהיה עליהם לתרום הרבה יותר מכפי שעשו אמש.

אין יציבות במשחקם וכך היינו נאלצים לצפות 25 דקות עד ש„בודי" יגאי קלע את הסל הראשון שלו במשחק. כאידך, השתלב יותר שמואל אבישר בהרכב ביוזמתו ממתחת לסל, ממש מתחת לאפם של האמריקנים הגבוהים, הניכד סלים חיוניים.

• דקות מלהיבות ו„מתחי"

שובו של הגן קרן לכושר־קליעה, אחרי תקופה ארוכה של הנזרות מפעילות סדירה בגלל פציעה, מעורר תקוות רבות לקראת טהראן, אם כי במשחק אמש — נדרשה לו תקופת־הסתגלות, בגלל שמירה צמודה שהוטלה עליו. אבל כאשר השתחרר ממנה — שוב הצטיין בקליעות ארוכות־טווח וקלע 7 סלים מ־13 נסיונות. אחוז קליעה דומה השיג גם ברקוביץ — 10 סלים מ־19 נסיונות קליעה, אם כי אצל ברקוביץ הסתמן שיפור רב במשחק ההגנה. בעונשין, ממשיך ברקוביץ לגלות חוסר דיוק ומאזנו אמש היה נקודה אחת מ־4 קליעות. אחרי תקופה ארוכה, היו אמש דקות טובות גם לאביגדור מוסקוביץ.

נבחרת ישראל הובילה לאורך כל הדרך, למן הפתיחה (2—8) ועד לסיום. אבל במהלך המשחק הסתמנו אצלה עליות וירידות, ובצד דקות מלהיבות מאד, שבמהלכן היגתה הנבחרת את הקהל במבצעים מצויינים, באו דקות „מתחי", אותן ניצלו האמריקנים להקטנת הפער. חילופיו של המאמן (לעתים גראתה במגרש חמישיה שהורכבה בעיקר משחקני נבחרת הנוער) גרמו להאטת קצב המשחק ורק לאחר שלמגרש הוחזרו השחקנים המתאימים — צמח ועלה יתרונה של הנבחרת, שלקראת המחצית הובילה ביתרון של 14 נקודות (32—46) ועד לסיום (71—86) הגדילה אותו בנקודה נוספת.

בכל אחת מהקבוצות האמריקניות שביקרו אצלנו באחרונה, נתגלה שחקן בלתי מפורסם, לפחות אחד, והכל כי השופט הראשי במשחק אמש, הבינלאומי החזיק יצחק פיסטינר, לא הגיב בצורה הנכונה על פגיעותיו החוזרות ונשנות של האמריקני פטרסון (מספר 12). זה הלם שוב ושוב בשחקנים שלנו. מן היו"ר החדש של איגוד השופטים, ציפינו ליד תקיפה יותר. יחד עימו שפט גולדפישר.

• לישראל קלעו: ברקוביץ 21, קרן 15, אבישר 14, מוסקוביץ 10, יגאי 8, איזנר 6, שוורץ, נחמיאס ומריל 4 כ"א.

• ל„אמבאסאדור": אוקמן 16, לאוי 14, דרולינגר 13, פטרסון 12, בוסטיק 6, סיידלר 4, פרנקלין 4, ארמנדס 2.

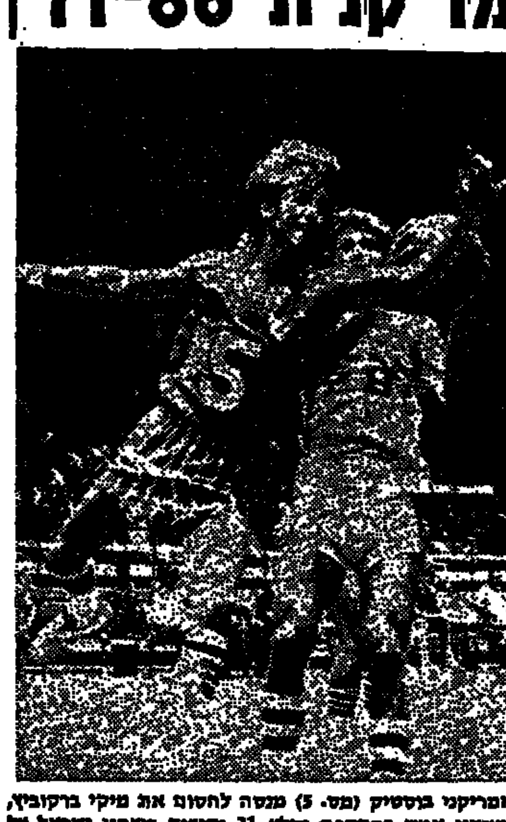

האמריקני בוסטיק (מס. 5) מנסה לחסום את מיקי ברקוביץ, שהצטיין אמש בהתקפה וקלע 22 נקודות בנצחון ישראל על „אמבסדור" 86—71. (צילום: אסף קוטין)

„סולחה" עם שופטי הכדורגל

השופטים יקיימו ביום א' בחירות להנהלה שתוכר ע"י ההתאחדות

שופטי הכדורגל יתכנסו ביום א' לאסיפה כללית כדי לבחור הנהלה — שהפעם תוכר על־ידי ההתאחדות לכדורגל, לאחר שהשופטים הסכימו לקבל את תנאיה.

יו"ר ההתאחדות מנחם הלר, דיווח אתמול לחברי המזכירות שהצליח להגיע להסכם עם נציגי השופטים לסיום הסכסוך בבחירות שיתקיימו ביום א' — אך מאידך מתחייבים השופטים כי ההנהלה שתיבחר, תכהן לא יותר משנה אחת. כן מתחייבים השופטים לקבל על עצמם את התקנון החדש, כלומר: להבא תבחר הנהלת איגוד השופטים על־ידי אלקטורים.

לאור סיכום זה, יתמנה זאת ניצב אברהם לוין לנשיא הכבוד של איגוד השופטים והשופט הבינלאומי נפתלי אית"ן ייצא עם הנבחרת למשחקי טהראן.

80 ל"י נטו ליום

התשלום החדש לשחקני הנבחרת

מזכירות ההתאחדות לכדורגל אישרה אתמול את התשלום החדש בעד אובדן ימי עבודה לשחקני הנבחרת: 80 ל"י נטו ליום לשחקן נשוי עם ילדים.

כן החליטה המזכירות שלא להגדיל את דמי הכיס לשחקני הנבחרת מעבר למה שקבע הוועד האולימפי שבחסותו נוסעת הפעם נבחרת ישראל. בהתאם לכך ייקבל כל שחקן דמי־כיס בסך 4 דולר ליום. השחקנים דורשים תשלום של 10 דולר ליום. עד כה, כאשר נבחרת ישראל יצאה לחו"ל בצורה עצמאית (לא במשלחת כמו, לטהרן עם ספורטאים בענפים אחרים) היו דמי הכיס אצלה 6 דולר ליום.

בדיון הוליטו חברי המזכירות כי בנקודה זו אין הם מוכנים לסגת, גם אם הדבר לא יימצא חן בעיני השחקנים.

מזרח־גרמניות קבעו עוד 4 שיאי עולם בשחיה

ארבעה שיאי עולם חדשים בשחייה נקבעו אתמול בווינה באליפות אירופה — כולן על־ידי שחייניות מזרח גרמניה.

• אולריקה ריכטר בת 15 קבעה ב־100 מטר גב שיא־עולמי חדש — 1:04.09 דקה (הקודם, שלה — 1:04.43 דקה).

• קורנליה אנדר בת ה־16 קבעה ב־200 מטר 2:03.22 דקות (הקודם 2:03.56 ד').

• רוזמרי קוטר קבעה ב־100 מטר פרפר 1:01.99 דקה.

• ורנסה פוגל בת ה־19 קבעה ב־100 מטר חזה 1:13.74 דקה.

בגמר נוסף זכתה בריה"מ במדליית זהב, כאשר אלכסנדר סמסונוב ניצח ב־400 מטר חופשי — 4:02.11 דקות.

✱ קבוצת הכדורגל של הפועל מטה־יהודה (ליגה ב') גברה בגרמניה, בעיר מיין על קבוצה מקומית 2—8 (השערים: בעדני — 4; בכר — 2, רוזנפלד חדד).

✱ אלופת הטניס של ישראל, פאולינה פסטוב נוצחה בסיבוב השני של טורניר „וירג'יניה סלימס" ברוד־איילנד, ארה"ב, על־ידי הציגית גויינאנובה 5—7, 2—6.

שאו (ארה"ב) קבע שיא עולמי במשחה 400 מ'

האמריקני טים שאו קבע שיא עולמי חדש במשחה 400 מטר חופשי — 3:56.96 דקות — בקונקורד, קליפורניה, ביום הראשון של אליפות ארה"ב. השיא הקודם — 3:58.18 דקות של ריק דמונט.

✱ נשיא ההתאחדות הבינלאומית בשחיה, הרולד האניגג נתן הסכמה, על אחריותו האישית, ששחייני סין העממית יוכלו ליטול חלק במשחקי אסיה בטהרן — נמסר בהודעה שפורסמה בטוקיו. יחד עם זאת דרש כי טאיוואן לא תגורש מפינ"א.

הוועד האולימפי הודיע: רק 18 כדורגלנים ייצאו לטהרן

הוועד האולימפי הודיע אתמול באורח סופי כי רק 18 כדורגלנים ייצאו ביום ב' למשחקי עמי אסיה בטהראן — ואילו שני שחקנים נוספים יצטרפו לנבחרת רק במקרה שתצליח במשחקי השלב הראשון.

הוועד האולימפי אישר צירופו של המעסה אושרי שמרון למשלחת, אך ותיקי הכדורגלנים בנבחרת הודיעו כל בגרסי לכך הם דורשים בתוקף נסיעתם של 20 שחקנים.

המאמן דוד שוייצר סירב להגיב על ההחלטה, בטרם יקבל דיווח רשמי מנציגי ההתאחדות לכדורגל. „קפטן" הנבחרת צבי רוזן הודיע כי השחקנים לא יפסיקו להתאמן אבל יעקבו, ככל הנראה, בצעדים אחרים.

יהושע שלום — סטורק ורטהיימר — פרנבד

היום אחה"צ, בפתיחת מאבק „גביע דיוויס" נגד לוכסמבורג — ברמת־גן

מאת ישראל לויכטר

היום בשעה 2.30 אחר הצהריים, יעלה יהושע שלום אלוף ישראל להתמודדות נגד תיאו סטורק בן ה־25, כדי לפתוח את ההתמודדות הבין־ארצית במסגרת משחקי „גביע דיוויס" בין נבחרות לוכסמבורג וישראל שתיערך באיצטדיון הטניס ברמת־גן (כביש אבא הילל ברוך ליד איצטדיון הכדורגל).

יהיה זה המשחק ה־26 של ישראל במסגרת זו, בה זכתה עד כה ב־4 נצחונות על תורכיה (1—4) פורטוגל פעמיים (2—3, 1—4) ועל נורווגיה (1—4).

במאזן לוכסמבורג נרשמו עד כה 3 נצחונות על תורכיה, אירלאנד ומונאקו יהיה זה איפוא מאבק בין שתי נבחרות, שהטניס שלהן נמצא בהתקדמות מתמדת.

במשחק השני היום יתמודד יאיר ורטהיימר בן ה־19, מי שזכה בשנה החולפת להיכלל בין 16 הנערים המצטיינים בעולם, וקלוד פרנבד בן ה־22, שגם לו תהיה זו — הופעה בכורה בין היחידים.

מחר בשעה 4 אחר הצהריים ייערך משחק הזוגות בו יופיע הטניסאי הלוכסמבורגי בן ה־43 ג'ורג' אופנהיים (20 שנה במדי נבחרתו) שישתף פעולה עם פרנבד נגד יוסף שטביהולץ ובן־זוג שייקבע מבין הצעירים הישראלים — יאיר ורטהיימר ויאיר פורגס. ביום א' יושלמו שני משחקי היחידים, כאשר שלום יתמודד עם פרנבד וורטהיימר עם סטורק.

המנצחת בין שתי הנבחרות, תארח בשלב הבא — במחצית השנייה של חודש ספטמבר — את נבחרת שוויץ.

תעלומה: היכן נמצאים טניסאי השולחן מוייטנאם

לא הגיעו לארץ לתחרות שנועדה לאמש

מאת שמואל סבן

סיבת אי־בואה לישראל של נבחרת דרום־וייטנאם בטניס שולחן עדיין לוטה בערפל. מן ההתאחדות הדרום־וייטנאמית לא הגיעה עד כה שום הודעה על ביטול הביקור.

הנזק הכספי, כתוצאה מביטול המשחק שעמד להערך אמש במלון „הילטון" בתל־אביב בין נבחרת ישראל ודרום־וייטנאם איננו רב — כ־1500 לירות.

כ־50 איש באו אמש ל„הילטון" — למרות פרסום ההודעות על ביטול המשחק — ביניהם היה אחד משני מאמני נבחרת ישראל, זאב קראוס, שהגיע במיוחד למקום לאחר 6 שעות נסיעה ממקום שירותו הצבאי. קראוס סיפר כי עשה את כל הדרך הארוכה עד ל„הילטון", לאחר שפקידה בהתאחדות לספורט מסרה לו בצהריים כי הנבחרת הדרום־וייטנאמית הגיעה לישראל דרך פריס...

לאן השבת

שחיה

תחרות הגמר באליפות השחיה של ישראל לגילאי 13—16 תתקיים מחר בבריכת מכון וינגייט.

כדורמים

הפועל פ"ת — אפיקים (6)
ג. חיים — מכבי חיפה (5)
הפועל ת"א — ב.ב.ע. (6)
אס"א י"ם — הפ. גבעון (5)
(כל המשחקים היום אחה"צ)

אבדה פוליסה לביטוח חיים

ע"ש פלג שאול, שמספרה 60126 שהוצאה על־ידי „סהר" חברה לביטוח בע"מ. כל המוצאה, מקבלה או מחזיקה אינו יכול לרכוש זכויות כלשהן בגינה.

תוצאות הגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 34, שנערכה ביום 22.8.74 זכו הכרטיסים הבאים.

בסך 250,000 ל"י זכו המספרים: 225175, 779030 ר' בלי ספח בסך 150,000 ל"י.

בסך 50,000 ל"י זכה המספר 622605.

בסך 12,500 ל"י זכו המספרים 174953, 231450.

בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 256667, 366286, 442514, 512388.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 14705, 21235, 32703, 50231, 59025, 63337, 66377, 85745, 85975, 92940.

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 05106, 12795, 13314, 19540, 22472, 24772, 27446, 29111, 32091, 39898, 42799, 45017, 47168, 52388, 55299, 57551, 63127, 64653, 64703, 67184, 71202, 82961, 85591, 90096, 92017.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0891, 1349, 2422, 3665, 5417, 7872, 9758.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 0200, 0427, 0441, 0549, 0856, 1078, 1216, 1505, 1814, 1978, 2209, 3310, 3426, 3435, 3935, 4089, 4334, 4379, 4529, 4945, 5190, 5213, 5225, 5580, 5623, 5793, 7097, 7877, 7971, 8269, 8428, 8620, 9044, 9449, 9684, 9735, 9740, 9871, 9896.

בסך 6 ל"י זכו כל הכרטיסים עם ספח שמספריהם מסתיימים בספרה 3, ובלי ספח בסך 4 ל"י.

בסך 1250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 000603, 008526, 057805, 060243, 079862, 120847, 250401, 256595, 238429, 328667, 365102, 410319, 520827, 612224, 631811, 671871, 740268, 746075, 767575, 787241, 797247.

הגרלת הספחים

בסך 5000 ל"י זכו כל הכרטיסים עם הספחים שמספריהם מסתיימים ב־: 12170, 33628, 38204, 46775, 96928.

בסך 1000 ל"י זכו כל הכרטיסים עם הספחים שמספריהם מסתיימים ב־: 0239, 0494, 3805, 6917, 8944.

תוצאות הגרלת זוטא סדרה 34

בסך 30 ל"י יזכה כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־062, ר'666.

בסך 10 ל"י יזכה כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־361, ר'561.

בסך 8 ל"י יזכה כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־53, ר'72.

בסך 4 ל"י יזכה כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־: 03, 04, 05, 07, 09, 14, 21, 24, 30, 36, 40, 41, 47, 49, 62, 64, 68, 69, 87, 88, 89.

כל כרטיס זוטא שמספרו מסתיים ב־062 זכה בסך 30 ל"י ובסך 4 ל"י, סה"כ 34 ל"י.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

המספרים הללו נמסרו לפרסום ע"י מפעל הפיס.

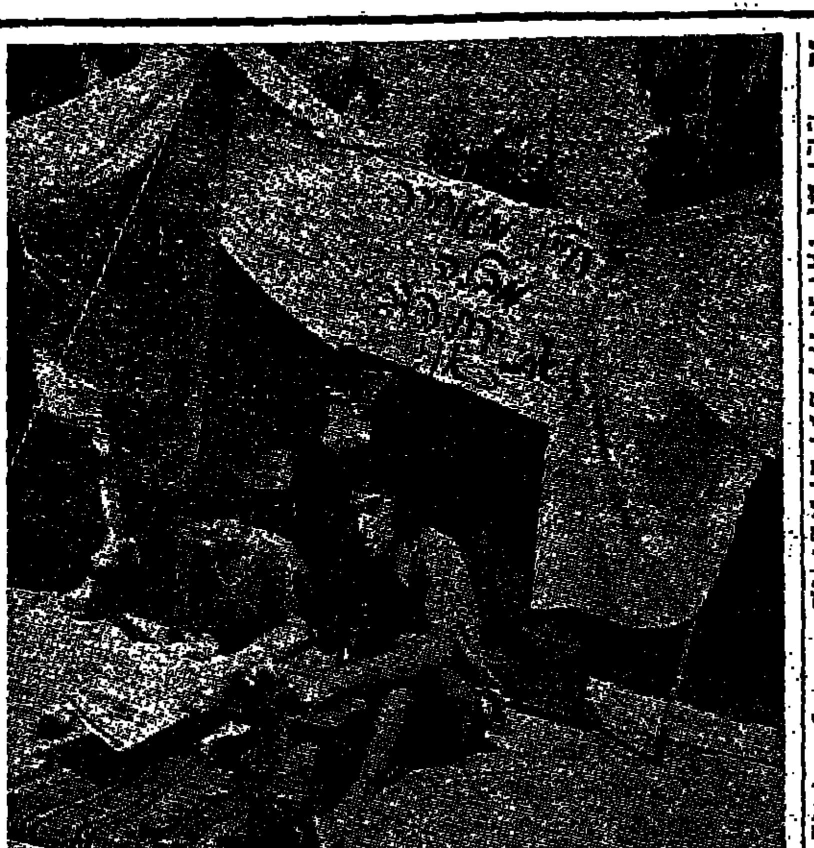

בין 25 המשפחות השובתות שהקימו „מעברת אוהלים" ליד בנין עיריית חולון — בגלל הבטחותיהם לשיפור־דיור, נמצא גם זוג צעיר — החייל המשוחרר מוריס בר־שושן ואשתו אומי — המבלה כך, בהפגנה זו, את „ירח הדבש" שלו... (צילום: שמואל רחמני)

„משרדי הממשלה אינם מקיימים הבטחות בעניין פיתוח העיירה שלומי"

קובל ראש המועצה המקומית במכתב אל יו"ר ועדת הפנים של הכנסת

מאת מנחם רהט

ראש מועצת שלומי דוד חזן התלונן, במכתב ששיגר אל יו"ר ועדת־הפנים של הכנסת ח"כ יוסף תמיר, על עיכובים במימוש ההבטחות שהבטיחו משרדי־הממשלה שונים, בקשר לפיתוחה של העיירה שלומי בגליל המערבי.

לדברי ראש־המועצה, מקים עתה משרד־הבטחון בעיירה 250 חדרי־בטחון צמודים לדירות המגורים, אך חסרים עדיין חדרי־בטחון נוספים. מר חזן גם קובל על כך, שהמשרד צימצם תכניתו לבניית מקלטים נוספים בשלומי, ומסתפק עתה בבנייה שלושה מקלטים נוספים בלבד.

אשר לבנייה לצורכי מגורים בעיירה טוען ראש־המועצה, כי בעוד שלגבי שלומי תוכננה בניית 216 יחידות־דיור ב־1974, נבנות כיום רק 100 יחידות־דיור, ועוד 62 דירות נוספות נבנות על בסיס התכנית של אשתקד. משרד־השיכון טרם החל בבניית מרכז מסחרי ובריכת־שחייה, כפי שהובטח, וכן לא נראה כי תושלם בניית המרכז הקהילתי עד תחילת ספטמבר כמובטח.

מר חזן קובל גם על „סימנים המעידים שמשרד־החינוך נסוג מהחלטתו להקים חטיבת־ביניים בבתי־הספר בשלומי בשנת הלימודים תשל"ה". לדבריו, מעכב המשרד בניית בית־ספר תיכון מקיף בעיירה, אף ש־210 מילדיה לומדים מחוץ למקום. „המשרד גם לא אישר הקמת חימום מרכזי במוסדות החינוך בשלומי, לא הסדיר בעיית הדירות למורים (שרובם גרים מחוץ לעיירה) ולא אישר תקציבים למטרות חינוכיות, כמו תוספת שירותים לאולם ספורט, תוספת ריהוט למרכז הקהילתי ופיתוח גן חדש ו־4 כיתות לימוד".

משרד האוצר — הוסיף ראש המועצה במכתבו — לא אישר עדיין הענקת הלוואה עומדת בסכום של 15 אלף ל"י לרוכשי דירות בעיירה, כפי שתבעה המועצה המקומית.

מר חזן מציין עוד, כי משרד החקלאות לא אישר עדיין הגדלת שטח השיפוט של שלומי, למרות ניצול כל רזרבות הקרקע בעיירה; משרד־התחבורה לא הסדיר כניסת כל האוטובוסים מהכביש הראשי הסמוך לתחומי העיירה ולא העניק עד כה אף רשיון אחד להפעלת מונית בשלומי; משרד־הקליטה לא עומד בהבטחתו להקים בעיירה 100 דירות לקליטת עלייה; משרד־הבריאות טרם הסדיר מגורי רופא מקומי בעיירה.

העברת גופות החללים תסתיים ב־15 בספטמבר

העברת 1800 הגופות של חללי מלחמת יום הכיפורים לקבורת קבע תסתיים ב־15 בספטמבר — מסר השבוע מר שלום סרי, ראש מחלקת ההנצחה במשרד הבטחון, במסיבת עתונאים בתל־אביב.

מר סרי אמר, כי כ־30 גופות ישארו טמונות בבתי הקברות הצבאיים מסיבות שונות (הורי החלל בחו"ל, או חולים, או שטרם הוכרע הוויכוח בין האלמנה להורי הנפטר לאן להעביר את הגופה).

נודע, כי מספר גופות הועברו לקבורת קבע ללא הלוויה רשמית, לבקשת ההורים.

✱ בעקבות פניותיו של ח"כ משה שחל, לכנס את ועדת הכספים של הכנסת לישיבת פגרה כדי לדון מחדש בפרשת התמוטטותו של בנק איי־בי־בריטניה, שיגר אתמול יו"ר הועדה, ח"כ ישראל קרגמן, מכתב אל שחל, בו הוא מודיע לו כי הסמכות לכינוס הועדה בפגרה נתונה אך ורק בידי יו"ר הכנסת. את כינוס

...ר חשד הונאה ...מיליון ל"י

...רה ממשיכה בחקירה בעקבות חשד בהונאה ...מיליון ל"י על חשבון לפרחיים שבשרון ...איש צוות החקירה בית המשפט השלום בתל־אביב...

...ורדיגר פנה ...בין שיפעל ...ר קו הטלפון ...רא־מודיעין

...ר להפריע ...תפללים ...בית הלל"

...ה אם להמשיך ...נית התתנה — בשבוע הבא

חזרה כללית של סדרי בטחון נערכה באצטדיון של טהרן

חזרה כללית של סידורי הבטחון הקפדניים, נערכה אתמול באיצטדיון המרכזי של טהראן, שבו יפתחו בעוד 10 ימים משחקי אסיה. החזרה נערכה לרגל ביקורו של השאה האיראני באיצטדיון ובכפר האולימפי.

השאה, שבא בלוויית רעייתו וראש ממשלת איראן, הביע את שביעות־רצונו ממיתקני הספורט וההכנות לקראת משחקי אסיה.

בטהראן נמצאים כבר 200 עתונאים שיסקרו את המשחקים, ו־200 נוספים עומדים להגיע. בהקמת המיתקנים הושקעו 150 מיליון דולאר. (אי.פי.)

במלאת 5 שנים לפטירת

צבי דוד צפור ז"ל

תערך אזכרה על קברו ביום שני, ח' באלול תשל"ד (26.8.74), בבית העלמין בנחלת־יצחק.

ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים בכניסה לבית העלמין בשעה 16.00.

אוטובוס מיוחד יצא בשעה 16.00 מבית צפור, רחוב מוא"ת 63, תל־אביב.

משפחת צפור

לסרן זומר סורל

אתך באבלך על מות

אביך

ממפקדך וחיילי יחידתך

...נער רב אנו מודיעים על פטירתו הטראגית של יקירנו

...ודה דקלו ז"ל

...תתקיים היום, יום ששי, ה' באלול תשל"ד (23.8), בשעה 13.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. הפגישה בכניסה הישנה.

...ס מיוחד יצא בשעה 13 מביתו ברחוב ז'בוטינסקי 37, חולון.

המשפחות המתאבלות:

דקלו, מטרני, סליקטר, פרחי

בתנו־חברתנו היקרה

...דה גוסדינר (דיסקינד)

נפטרה לאחר מחלה קשה

הבעל יגאל
הילדים אפרת, ערן, סיון
ההורים יוסף ודינה
האחות אילנה
האח שמואל
והמשפחות

...ה בקיבוץ גל־און ביום א', 25.8, בשעה 16.15.
...ס יצא מרחבת היכל־התרבות בשעה 14.30.

בית גל־און

איש טוב ומיטיב הלך לעולמו

אנו מתאבלים מרה על

פנחס שכטר

משפחות שכטר — שקד ויקואל
הרעיה, הבנים והבת,
החתן, הכלות והנכדים

על מועד ההלויה: בטלפון 86 28 92.

...ות אבל גם בעמודים: 11, 12, 53

מעריב
עמוד 56 — יום ו' 23.8.74 — ה' באלול תשל"ד

חוגי תעופה בישראל:

גרמניה לא תוכל לאסור טיסות „אל־על" לעטרות

מאת רחל פרימור

הסכם התעופה בין ישראל לגרמניה אינו יכול למנוע מחברת „אל על" ל־קיים את נתיב הטיסה ה־חדש שהיא מתכננת בין פראנקפורט ועטרות — אמרו אתמול אנשי תעופה בישראל.

ההסכם מתיר לשתי חברות התעופה הלאומיות „אל על" ו„לופטהאנזה" לקיים טיסות סדירות אל ערים בכל אחת מהמדינות. אנשי התעופה ה־ביעו תמיהה על כך ששלטו־נות גרמניה מנסים לערער על זכות „אל על" לטוס מ־גרמניה לעטרות.

אותם אישים טענו כי גר־מניה יכולה לאסור רק על חברת התעופה הלאומית ש־לה להמנע מטיסות למקומות אחרים בישראל, פרט לנמל התעופה בן גוריון, אולם אי־נה יכולה להניא את „אל על" מטיסות לערים אחרות בארץ, מכוח ההסכם שבין שתי המדינות.

בעניין העמדה הגרמנית נמסר, כי נציג „אל על" ב־גרמניה הוזמן לישראל כדי לדווח להנהלת החברה ול־מינהל התעופה האזרחית על עמדת משרד החוץ הגרמני בשאלה. הנתיב פראנקפורט־עטרות. בהקשר זה הוסבר כי משרד החוץ הגרמני נתון ב־לחצים מצד מדינות ערב, ה־טוענות כי הכרה בטיסות ל־עטרות כמוה כהכרה רשמית בירושלים המאוחדת.

בינתיים, מתכוונת „אל על" לבצע כמתוכנן את טיסת־הבכורה שלה פראנ־קפורט־עטרות ב־6 בספ־טמבר. בטיסה זו ישתתף גם נציג רשמי של הממ־שלה, שייפגש בפראנק־פורט עם שגרירו הגרמני.

בדעת „אל על" לבצע טי־סה אחת בשבוע בנתיב הח־דש, המיועד לצליינים. בשל מגבלות שדה התעופה בעט־רות, תוכל הטיסה להתבצע רק באור יום ובתנאי מזג אויר בהיר.

יו"ר מועצת המנהלים של א"י־בריטניה מכחיש שידע על עסקות בן־ציון

הארי לנדי, יו"ר מועצת המנהלים של בנק א"י־בריטניה הכחיש כי היתה לו ידיעה כלשהי על העס־קות הבלתי חוקיות של ג'ושוע בן־ציון.

מר בן־ציון מואשם בהע־ברת הבלתי חוקית של מיל־יונים רבים מהבנק בישראל, לחברות השייכות למשפחת וויליאמס בליכטנשטיין.

מר בן־ציון — מי שהיה מנהל הבנק בארץ, הואשם בגניבה. על פי סעיפי האשמה ידע רק לנדי על העברת הכסף. אך לנדי אמר לסופר „ג'ואיש כרוניקל": „אני מכ־חיש נמרצות שידעתי על עס־קות אלה".

לנדי סירב להגיב על דיווח העתונות הבריטית כי חברת־הבת של בנק א"י־בריטניה הילוותה 30 מיליון לי"ש ל־חברות בלתי־ידועות בלוכסמ־בורג, ליכטנשטיין ושוויץ.

לנדי עומד בראש חברות רבות בלונדון. אחדות מהן ידועות. מאוד ונראה שלנדי ושותפיו עושים מאמצים גדו־לים כדי להציל מכשלון ה־מוסדות בעקבות התמוטטותו של בנק א"י־בריטניה.

נעצרו 5 חשודים בפיצוץ בעפולה

חמישה אנשים נעצרו בהמ־לך חקירת הפיצוץ, שאירע אור ליום ד' בביתו של סגן ראש עיריית עפולה, צדוק יוסף.

בין העצורים שני צעירים, תושבי עפולה. חוקרי המש־טרה קבעו כבר בבירור, כי הפיצוץ לא היה מעשה שיש ליחסו למחבלים.

החשודים יובאו היום לפני שופט שלום, לצורך הארכת מעצרם. (ע)

הדלקת נרות
שבת פרשת שופטים

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	18.38	19.52
תל־אביב	18.56	19.50
חיפה	18.49	19.54
באר־שבע	18.53	19.50
אילת	19.04	10.05
הר־חרמון	19.00	19.56

3 נערים הענישו עצמם על יידוי אבנים בבי"ס

מאת מרדכי אלקן

שלושה נערים, מבוגרי ה־מחזור האחרון של בית־הספר המלכותי „גולף" ברמת־השרון, נתפסו שלשום בידי ראש ה־מועצה המקומית פסח בלקין, בעת שערכו „מטווח" אבנים וניפצו שמשות חלונות בית־הספר.

ראש־המועצה הציע לנערים שיפסקו לעצמם עונש חינוכי, תמורת אי־הגשתם למשטרה. ואמנם, הנערים פסקו לעצמם עונש חינוכי לדוגמה: הם הת־נדבו לנקות את בית־הספר במשך שבוע ימים, החל מיום א', ולהכשירו לפתיחת שנת־הלימודים.

10 מיליון דולר תרמה ארה"ב לפליטים הערביים

מאת פרידה בן

שגריר ארה"ב בארים, ג'ון סקאלי, מסר המחאה בסך 10 מיליון דולר כתרומה נוספת לפעולת סוכנות או"ם לפלי־טים הפלשתינאיים לשנת ה־כספים 1975.

התשלום בא בתגובה לבקשה מצד המזכיר הכללי של או"ם לסיוע דחוף, כדי שסוכנות ה־פליטים תוכל להתגבר על מש־בר כספי חמור שפקד אותה.

בהסבירו את פעולת ארה"ב אמר סקאלי: „רק לפני שלו־שה שבועות תרמנו תרומה מיוחדת בסך 4.2 מיליון דולר כדי להקל על הבעיה הכספית המיידית, העומדת לפני סוכנות אונר"א. השוק האירופי המ־שותף תרם אף הוא תרומה מיוחדת בסך 7.9 מיליון דולר בסוף חודש יולי. לנוכח שתי תרומות אלה יחוסל הגרעון בסך 12 מיליון דולר — גרעון סוכנות אונר"א לשנה זו.

„ארה"ב היתה תמיד התו־רמת הגדולה ביותר לסוכנות הסעד לפליטים. השנה נתרום כתרומה רגילה סכום של 22 מיליון דולר. יש להוסיף על תרומות אלה של ארה"ב ושל חברות אחרות באו"ם לא היה די בהן וכי היה צורך בגיוס כספים נוספים.

„בעוד שהמצוקה הכספית של סוכנות הפליטים היא ענין לדאגה עמוקה בשבילנו, יש להזכיר שהמצב הכספי תמ־יד הולך של ארגון האומות המאוחדות בכללותו, הנובע מ־סירובן של כמה מדינות ל־שלם בעד פעולות של או"ם, וזו בעיה גדולה הרבה יותר".

פרנג'ייה נועד עם סאדאת

נשיא לבנון סוליימאן פרנ־ג'ייה נועד אתמול בארמון ה־קיץ שלו בצפון המדינה עם מנהיג המחבלים יאסר ערפאת. בפגישה נכח גם ראש הממ־שלה, תאקי אל־דין אל־צולח. מקורות של המחבלים מסרו, כי הפגישה היתה „ידידותית וחיובית". אולם נראה, כי היא עמדה בצילה של המתיחות ש־נוצרה לאחרונה בין המחבלים לבין שלטונות הבטחון, בעק־בות תקרית־האש בצידון.

מצמצמים תפוקת הנפט כדי לשמור על רמת מחיר

כוויית ונצואלה הודיעו אתמול שצמצמו את תפוקת הנפט, כדי לשמור על ה־מחירים, וכי בחודשיים ה־באים קוד יוסיפו לצמצם את הייצור.

שר הנפט של כוויית, עבד אל רחמן עתיקי, אמר בראיון לשבועון „אל־סייר" המופיע ב־ביירות: „בהתבסס על חוק ההיצע והביקוש נצמצם את ה־היצע של הנפט שלנו, כדי ל־העלות את הביקוש".

עתיקי לא מסר פרטים על היקף הצמצום הנוכחי בתפוקה הכוויתית, שהגיעה עתה ל־2.5 מיליון חביות ליום. כמות זו נופלה ב־15 אחוז מרמת־היי־צור של ספטמבר 1973, שהיא ראשית הטלת אמבארגו הנפט הערבי.

בקאראקאס אמר דובר ממ־שלתי שצמצום התפוקה בונצ־צואלה לא יביא לידי פגיעות בלקוחותיה המסורתיים כגון ארה"ב וקנדה. (יו.פי.)

קפוצ'י דרש „יחס כמו לניכסון"

התלונן על בית־המעצר בבית־שמש; הועבר לפתח־תקוה ולפי בקשתו הוחזר למקום הקודם * קבל על טיב האוכל והורשה להזמין מזון על חשבונו

מאת מרדכי אלקן

„הנשיא האמריקני לשע־בר, ריצ'ארד ניכסון, עבר עבירות חמורות כלפי העם האמריקני. עם זאת, כש־הגיע הזמן לדון אותו על מעשיו — התייחסו אליו בכבוד הראוי למעמדו. מדוע אני לא אקבל יחס הראוי לאדם רם־מעלה במעמדי?"

שאלה זו הציג שלשום ב־ערב הארכיבישוף הילריון קפוצ'י, למפקד משטרת פתח־תקוה, רב־פקד אליהו נגר, ש־ארח אותו בלשכתו וכבדו ב־ספלון קפה תורכי.

קפוצ'י התלונן על תנאי מקום מעצרו בתחנת משטרת בית שמש וביקש להעבירו ל־מקום מעצר אחר. מבוקשו ניתן לו ושלשום לפנות ערב הועבר הארכיבישוף ל„אכס־ניה" אחרת — תחנת משטרת פתח־תקוה. (ראה כתבה בעמוד 5).

ואולם, לאחר שבילה לי־לה אחד בתחנת משטרת פתח־תקוה — ביקש להחז־ירו למקום מעצרו הקו־דם בבית שמש. אתמול בשעה 1 בצהריים עזב את תחנת משטרת פתח־תקוה, מלווה בשלושה אנשים לבו־שים אזרחית, נכנס הארכיבי־שוף למכונית פורד לבנה, ש־הסיעה אותו למקום המעצר הקודם.

בתשובה על שאלת סופר „מעריב", מדוע בחר קפוצ'י לנטוש את ה„אכסניה" בפתח־תקוה ואם לא נהגו בו כנהוג בהכנסת אורחים, כראוי למע־מדו — סיפר מפקד משטרת פתח־תקוה, רב־פקד אליהו נגר:

„הארכיבישוף בקש לנהוג בו יחס שווה, לזה שנהג ה־עם האמריקני בנשיא ניכסון, כשהגיע הזמן לדון את ה־נשיא לשעבר. הארכיבישוף סיפר לי, כי הוא רגיל לגור בדירה מרווחת בשלושה משרתים, ואין זו בעיה בש־בילו לגור על חשבונו בבית־מלון (הארכיבישוף הפקיד עמו במשטרת פתח־תקוה כמאה אלף לירות במזומן, רוב ה־סכום במטבע זר). הרגעתי את הארכיבישוף והסברתי לו, כי במשטרת פתח־תקוה אין תאי מעצר טובים כהתא ש־הועמד לרשותו.

„שוחחתי אתו בצרפתית וב־ערבית. הוא הכיר מיד במב־טא המצרי שבשפתי הערבית, בגלל היותי יליד מצרים. קב־לתי את הארכיבישוף בלשכתי בשיחה נעימה על ספלון קפה תורכי. הארכיבישוף התמרמר, כי אינו מרוצה מהאוכל של בית המעצר וביקש לקנות על חשבונו אוכל ומשקה. נע־נינו לבקשתו ושוטרים הגישו לארכיבישוף העצור, אוכל ו־משקה, שהוזמן על חשבונו".

הארכיבישוף היווני־קאתולי הילאריון קאפוצ'י, מוצא ממשטרת בית־שמש, לאחר ה... שהייתה לו אתמול עם אנשי הכומרה שבאו מלבנון — ומועבר לתחנה אחרת להמשך ה... (צילום: ישמח)

מיכליות דלק הושבתו בנמל אילת

בגלל סכסוך עם עובדי הסיפון

מאת ראובן בן־צבי

כמה מיכליות־דלק — ביניהן אחת שמטענה רבע מיליון טון — מושבתות זה שלושה ימים בנמל אילת. נמסר כי הופסקו עבודות פריקה וטעינה של דלק.

הסיבה לשביתה: סכסוך שפרץ בין החברה המפעילה את המיכליות לבין עובדי הסי־פון באיגוד הימאים הדירוגים.

העובדים דורשים תוספת כוח־אדם — שני עובדי־סיפון ל־מיכליות — דבר שעומד ב־ניגוד להסכם הקיים בקשר לציוות המיכליות. החברות ה־טוענות מוכנות למסור את ה־סכסוך להכרעת ההסתדרות, ולכך מתנגדים נציגי הנטיבת הסיפון.

סופר „מעריב" באילת, ברוך מאירי, מוסיף:

כמה מן המיכליות המוש־בתות שייכות לחברה „צים" או החברות של ידה.

אלה מיכליות חדשות שבהן הוכנסה אוטומציה שהקטינה את מספר אנשי הצוות. עתה דורשים הימאים תוספת עוב־דים ועם זאת להוסיף ולקבל גם את התוספת הכספית ה־מיוחדת, שהוענקה להם לפני הציוד החדש שנוסף להם.

אחת המיכליות המו... — בעלת נפח של 250 אלף טון — סיימה את פריקת הנפט עוד ביום ג' אך מוסיפה לעגון במזח, הו מונעת קשירתה של מיכלית אחרת למזח זה.

במגמה הנמשכת, בנמל באילת, מהנהלת עבודת הק... לכתירה.

מולות!!!
קאופמן מציע
לרגל ראש השנה
מחירים מיוחדים ללא תקדים
החל מתאריך 23.8.74 עד 1.10.74
הספקה מיידית, הרכבה באיכות מעולה.
טלפון 03-910958 כל היום וגם בערב 03-913095

צינורות P.V.C.
ואביזרים למרזבים, שפכים וביוב
לפי תקן ישראלי
למכירה במחירים נוחים
אספקה מיידית
לפנות טלפון 32907 בשעות 16.00—...00

נפתחה מסעדה
IL CANNIBALE
בהנהלת פיפי, יוסף, אנטונלו ומרקו.
בת־ים, שד' העצמאות 7
(מול האמפי) טל. 863202

כורסת נדנדה
לטלוויזיה
במחיר מפתיע!
„אורנית", בת־ים
מגדל נחום טל. 885305

מכתב באנגלית
תוך 24 שעות!
the english letter
המכתב האנגלי
03-614113

1975
העידן החדש
של SUBARU
פרטים בקרוב

hamavri המבריא
מעון לפנסיונרים — בכפר־סבא
הורים ופנסיונרים
מקומכם אתנו
למגורים - נופש - ומרגוע
בסביבה שקטה ושלווה, בחיק הטבע.
במבנים המהווים שלוב נפלא של מלון מפואר ומעון לפנסיונרים.
* מזון משובח לאנינֵי הטעם בהשגחת הרבנות המקומית.
* ארוחות דיאטטיות.
* השגחה רפואית משך 24 שעות.
נותרו עדיין מקומות לחגים
המבריא בע"מ
כפר־סבא, רח' רופין 15 טל: 927785, 928131—4.

פתרון לבעייתך
ברכישת דירה!
לאור התייקרות מחירי הדירות וקשיי המימון של רוכשי הדירות החלטנו לאפשר למספר מוגבל של רוכשי
דירות "גבן"
הידועות בטיבן
בפתח־תקוה
לקבל הלוואות לא צמודות עד 70.000 ל"י
ע"י משכנתא בנקאית רגילה עד 40.000 ל"י
והלוואה נוספת של חב' "גבן" עד 30.000 ל"י
"גבן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, דר' חיים עוזר 20 טל 918591-2-3

מבצע החודש!!!
בהנחות גדולות!!!
מרכז לציפויים למושבי רכב מבד מגבת סטרץ' ופוליאסטר
בצבעים מרהיבים ועליזים
מהיצרן לצרכן
מתוצרת האיכות של
„פאר"
הרכבה במקום — ללא תשלום
סלמה 111 ת"א (פינת צ'לנוב)
(ע"י קולנוע זמיר)

סגירת מרפסות
תריסי פלסטיק הזזה ב־165.— ל"י ממ"ר החל מ־10 ממ"ר. חלונות זכוכית במסגרות אלומיניום 220.— ל"י ממ"ר. קונסטרוקציות + גגות.
הביקור אינו מחייב
טל. 734311 — 785565

למכירה
בירושלים
בקרית שמואל
4 חדרים
חדשה
ק"א + הסקה
לין־דר
חברה לבנייה והשקעות בע"מ
ירושלים
רח' שמאי 12 ב', ירושלים טל. 233778 ; 221937 02
תל־אביב
רח' גורדון 11, טל. 244...
הרצל 11, טל. ...

אל תסכנו את ילדיכם!
בשיטות חימום מסוכנות, כגון תנורי גז, חשמל ודומיהם, העלולים לגרום: לכוויה, דליפת גז, דליקה והתפוצצויות.
הסקה מרכזית
בשינה האמריקאית
באמצעות קונבקטורים
זול בהתקנה ובהפעלה, בטוח ויעיל. מתאים לדירות, וילות ומוסדות גם בבנינים קיימים.
שלום/פין־הירדן בע"מ
שד' בן־ציון 7, ת"א, טל. 228840, 288717 חברת בת של Slant/Fin Corp. New York

מכירת חיסול עודפי יצוא
60% הנחה
בוטיק שרית
רח' בית־שאנן 6, ליד קולנוע „מרכז", תחנה מרכזית, תל־אביב

חולצות טריקו לילדים	במקום 32	— 10 ל"י
חולצות מיוחדות לילדים	במקום 48	— 20 ל"י
חולצות טריקו מודפס לנשים מבחר גדול	במקום 42	— 15 ל"י
בגדי־ים לנשים שלמים + ביקיני	במקום 115	— 30 ל"י
מבחר חולצות לגברים ונשים		
מודלים חדישים	במקום 72	— 25 ל"י
חלוקי מגבת אקספורט	במקום 98	— 30 ל"י
מכנסי ג'ינס אמריקאי אורגינל		
לגברים ונשים	במקום 110	— 45 ל"י
מכנסי גברדין מודה צרפתית	במקום 105	— 40 ל"י
מבחר גדול של שמלות בכל המידות	במקום 95	— 35 ל"י
חליפות מגברדין וג'ינס	במקום 280	— 70 ל"י
חליפות מג'ינס אנגלי	במקום 260	— 70 ל"י
פיג'מות וכותנות לילה מכותנה	במקום 69	— 20 ל"י
חליפות לילדים ולילדות	במקום 110	— 40 ל"י
אוברולים לילדים	במקום 160	— 20 ל"י
מכנסיים לגברים	במקום 95	— 45 ל"י

המכירה תמשך שבוע ימים בלבד
מיום ראשון, 25.8.74, משעה 8 בבוקר עד 7 בערב

בור
הלבשה
מיטב האופנה החדשה באולמי בור הלבשה
מבצע מיוחד של
ג'ינס אורגינלי משופשף לתלמידים
בור הלבשה
רח' יפו 49, ירושלים

תערוכת
צמחי נוי
במשתלות ראובני
רח' עמק רפאים 65 ירושלים
27.8.74 עד 3.9.74
הציבור מוזמן

בבת־ים
בביני תעשיה ומלאכה
למכירה ולהשכרה.
* * * * * * * *
דירות פאר
באזורים היפים ביותר
בבת־ים.
גולדבין
GOLDBIN
בלפור 47 בת־ים טל. 865985

הגשר לעולם
עם טיולי
גשר
הופעת קוקטייל
בתו הטובות
ממלכת דה מיורקה
שבספרד וביקור
במדריד וברומא.
הוא זהו, סוכה ל־
מהדרין ומטבח כשר
התרשמה:
פרישמן 42 ת"א
טל. 245295
ובכל משרדי הנסיעות

מעריב של שבת

יהושע א. גלבוע

החריגות הזעירות של האלוף זעירא

בשעה דברי יורשה לי להודות בהיסוסים ובלבטים שאני חש לגבי עצם העיסוק הפומבי בשאלה הנדונה במאמר זה. ודאי אין זו שאלה שהמחויקה יפה לה. אבל יש שכתבנים אלי הרהורי חרדה מפני איזו תאווה „עליהום" המהלכת בארץ כלפי כל מימסד ואנשיו (אנשים חשובים מאוד).

אתה מבחין בגלים גואים של ביקורת, חישוף פגמים, ניפוץ אלילים. לכשעצמם, קשה לי לבטל ולדחות את הגלים האלה. לדאבון־לב הם אינם בבחינת קצף מלוכלך של מי מים נקיים, אלא שהמים מלוכלכים.

ובכל־זאת לוחשים לפעמים בתוכי קולות: שמא עלולים אנו לשפוך את התינוק יחד עם המים המלוכלכים? אולי נתקעו ונדבקו במאווייהם? האם אין אנו מאבדים את חוש הפרופורציה? לאן מוליכה המהומה־של־כביסה? כלום אין ה„גילויים" התוכפים ההולכים מוסיפים פצעים לחברה המתייסרת בכאבים — במקום לרפא אותם?

וכאשר אתה עומד בפני „פרשה" קונקרטית, עם גיבורים נקובים בשמותיהם, קוראים הקר־לות־שבלב למשנה־זהירות. אתה חייב להי־שמר מבולמוס של עריפת־ראשים, מאווירה של חיפוש שעירים־לעזאזל, מפסיכוזה של לינץ' ציבורי. ואין לשכוח את האפשרות של חשבונות ויצרי־נקמנות אישיים המעורבים בשער־וריות ובחישופן.

מכאן — למקרהו של האלוף אליהו זעירא. קראתי כל מה שיכולתי לקרוא בנידון, כלומר דברים שפורסמו. כידוע, הדו"ח המלא של החקירה, שהתנהלה בידי האלוף ישראל טל, הוכר על־ידי גורמי־צה"ל מוסמכים כ„מיסמך צבאי" שעליו חלים כללים מקובלים של איסור הפירסום. אני מטיל ספק בתבונתו של הסיווג הזה לגבי אותו דו"ח. על כל פנים, אי־פירסומו או פירסומו המקוטע מהווים קרקע נוחה לצמיחת שמועות, להתפשטותה של רכילות, לחשדנות יתירה.

אבל גם בלי לדעת פרטי החקירה ומימצ־איה, הנני נכון להניח מראש כי יש מרחק ניכר ביניהם לבין פירסומי העתונות. אני מביא בחשבון תיאורים מוגזמים, סיפורים כוזבים. אוזני גם קלטו — מאנשים המסוג־לים יותר ממני לדעת או לשער „סודות" — כי בין העובדות שפורסמו לבין העובדות לאמיתן קיים פער אדיר. כן, חריגות, אבל איך נוהגים להגיד בימינו — לא ב„סדר־גודל" כזה.

ובכן, אקבל — בעיניים סגורות (באין ברירה): החריגות של זעירא הן לא מאותו כוכב שעליו דובר בעתונות. הרבה יותר קטנות. אני נכון — שוב: באורח עיוור — להתפשר על מחצית, שליש, רבע... הרי אם לא יישאר אפילו „מינימום" זה, או משהו בסמוך לו, יהיה צידוק לראות עוול גם בנזיפה שנזף הרמטכ"ל באלוף זעירא (בר מזל שלא אחד חושב כי היא עונש לך מה').

✶

דן צורך לדייק במידתן ובספירתן של החרי־גות הוא כלל אלמנטרי של הצדק. ואף־על־פי־כן נדמה לי, כי לא הכמות היא כאן הקובעת. בעיני הרבה יותר חשובה — אם אפשר להתבטא כך — „איכותה" של הפרשה.

קודם־כל עלי להעיר, כי ערכים ומנהגים מעניינים קנו שביתה בחיינו. כך מדובר — במקרהו של זעירא — בחריגות מנורמות ה„מקובלות" בצה"ל.

מה פירוש — מקובלות? על־פי חוק, על־פי תקנון — או על־פי מנהג בנוסח „בכה יהי"? שימוש פרטי ברכב של צה"ל ובנהגים־שבשירות לצרכים פרטיים, משפ־חתיים — האם הוא בגדר „נורמה"? במה מעוגנת נורמה זאת? הנוהל והטישטוש ודאי אינם בריאים למסגרת ולגבוגן צבאיים. ראוי לדעת: מותר או אסור?

לפתע עולה בזכרוני פרט ממשפטו של שוורצבקוף שהובא בלי להתייחס לעצם הנושא שבדין (אני מסתמך על הזכרון ולא על דו"ח בכתב). העיד שם אלוף אחד, מכובד מאוד, וסיפר על מכונית שקנתה בשביל רע־ייתו. הוא אמר (האין כל יסוד לא להאמין לו) שלא הכיר את שוורצבקוף, לא דיבר אתו. העיקר (לעניין שאני חוזר עליו כרגע) — הוא בכלל לא טיפל בקנייה הזאת ובסידורים השונים הכרוכים בה. נהגו הוציא את המכונית, מזכירתו טיפלה בצדדים פור־מאליים שונים. אני חוזר על הסיפור הזה לא בתוך השמצות, אלא כדי להוסיף ולהמחיש את השאלה: שימוש כזה (והאי נפוץ) של מפקדים באנשי־שירות — בגדר „נורמה" הוא?

כאן כדאי, בכלל, לשים לב לתופעה מאלפת בחיינו הציבוריים. אמירות המתכוונות רק לציין מצב מסויים מחליפות לאט־לאט את תפקידן ונהפכות לקובעות כללי־התנהגות. הייתי אומר: „הצילום" של העובדות — ואפילו מהווים, כי הן פסולות — נעשה ל„נורמה". זהו ההמשך ההגיוני־כביכול של הגישה הפופולארית בנוסח „הכל נוהגים לעשות כך". על־פי התפתחות זאת אפשר כבר לשמוע (בקשר לפרשה אחרת: השתכנו תושבים ותיקים במעונות־עולים) צירוף־מלים מקורי ומיוחד ביותר: זריצים מקובלים על הדעת...

✶

אחזור למקרה זעירא. באמת אינני יודע האם היתה או לא היתה סכינה חמורה האינטימית כזאת של חייל(ים) השותל(ים) דשא בחצר הווילה שלו. אבל מה חשיבות לדבר? מספיקים לי, כאמור, עשרים־שלושים אחוזים מהמעשים המסופרים שנוגעו את הנזיפה בו. מספיקים — כדי לתהות על הזיזוק.

אינך יכול, בראש וראשונה, שלא לראות את האיש. באורח פרטי לחלוטין, שלא לדבר על הצד הלאומי, איש שלא לוקח לאחריות, אף כי לא נוטל מעמדה בכירה בצה"ל. מהדמויות המרכזיות — והמתולולות הרגישות ביותר — ב„מודל". ניתן לומר: אדם נוכח. השכל הישר, אפילו אינסטינקט טבעי צריך היה לצוות על אדם במעמדו של זעירא מידה זהירות באורחות־חייו, ב־עיקר בהתנהגותו לגבי כל מה שיש לו איזו־שהיא נגיעה למסגרת הצה"לית. אך כמתברר, כי השכל־הישר נגנז אי־שם וה־אינסטינקט הטבעי נשתק. ומניין אותה אטימות־לב? האם סתם „עור עבה"? האולי קהות־החושים הזאת לאורתודוקא של זעירא עצמו מלכתחלה.

החריגות הללו — בין קלות ובין חמורות — של איש כזעירא, במעמדו הרשמי ולאחר שקרה מה שקרה אחרי מלחמת יום הכיפורים, מתקרות על רקע זכבן.

זאת השנה שבה נשתברו הבלוטי „רעידת־אדמה" — הוא רק ביטוי משלים למציאות של דם ודמעות, שכול וכאב, מסגרת שחו־רות הלוויות. אלה ימים שבהם עמדה לחיכות זקנתו של צעיר, „הסנה לבכי". מהיכן באים בימים כאלה לאלוף זעירא — דוקא לו! — תצבעות־נפש להתעסקות בשיפוצי הווילה שלו עם קצה־קצה (נגיש) חריגות?

הזמן הוא גם הזמן של הפקת לקחי המלחמה. זעירא הוא ללא ספק יודע חכם, בעל מוח אנאליטי. מותר לשער, כי הוא מבין שלקחי המלחמה אינם מצטמצמים בבחינות אופראטיביות והם נוגעים לא מעט באטמוספירה חברתית, במוסר ציבורי, בשאו־לות של מנהיגות ודוגמה אישית של הניצ־בים בראש הסולם.

הימים ימי אזהרות וקריאות לכוננות. יש בין גדולי־האומה שאפילו נקבו את המועד — קרוב מאוד — בו עלולה לפרוץ מלחמה חדשה. מכל גרון נכבד בוקעות המלים: שעת חירום! עלינו להסתגל ולחיות בהתאם למציאות של „עם במצור"!

והיו אלה חודשים ארוכים של חילופי־דברים זורבים על אי־שוויון בחלוקת־הנטל. אף דיבורים חשובים על תיקונים ושינויים שיביאו לניצול מירבי של כוח־האדם בצה"ל למשימות הצבאיות. ותוך כך אנו מתבקשים לא לשגות באשליות: הצול לא יוקל בהרבה גם בעתיד הקרוב. צעירים ולא כל־כך צעי־רים — אך יוזרו משירות־מילואים ממושך למדי, הם מבתינים כבר לצו הבא.

ואחרון־אחרון: עם כל הוויכוחים והאבל — הנעורים של מלחמת יום־הכיפורים חידשו ערכנות ורומים, הולידו ולוחות חדשים. מיליוני מלים קראתי בכספי (ולא מעט שכתבתי) על התחדבויה בארץ־נשק, על כהיות שבוזאו בחולות המידבר, באוהלים, בתוגיות, ליד הנקים: כיסופים לארץ־ישראל יפה! בהוק־תוכו של צער וההוכי בבטחו אמונה ביהם להבחרה־פניבה: יהיה אחרת!

החברה הישראלית — אמרו רבים וטובים — צריכה להבריא. נבאמת הרדידות של הקיום. מסביב שבצת: הלילה, מותרות, יוקרה מדומה, סטאטוס — הבלים! הבו לנו איכות חיים, תוכן־חיים, משמעות־חיים! יכמה זוכר, כי מה שהיה — לא יהיה עוד!

✶

והאומנם לא יהיה? מקרים כאלה כמו של זעירא — יהיו פעוטים בכל שיהיו — כורים קבר להלוכות ימים.

הוא הדין ב„חריגות" דומות במישור האזרחי־האזרחי. באלו האחרונות אין לנו, חלילה, מחסור. אודבנ, שערוריה רודפת שערוריה. האם לא זכורה הפרשה של הלו־קח־הדירה ברובע היהודי בירושלים? וקשה להפריד מכאן גם את פרישת בנק ישראל־בריטניה, על אף האספקטים הפליליים הבדו־קים שבה. ומן הגדולים הטריים ביותר של אווירת־חיינו: כיוהכים או כקוברים־לקבורה הבונים מדור־לעולים. ועוד כהנה וכהנה.

אולם באלה לא אאריך עתה את הדיבור. איני מעלים, כי ייחודו המעם — לרעה! — את המקרה שמצא מקומו במישור הצבאי. ושוב: לאורתודוקא מהמות בובר־בפני־עצמו. אפשר שאמות־המידה שלי משובשות במקצת. אולי אני נוקט איפה ואיפה. אבל ייתכן שאין כלל צורך להצטדק על שדעת־הקהל רגישה יותר להידרדרות מוסרי המתמחן בצה"ל מאשר למעשה־שחיתות „ציבילי". הגישה־יתר זאת היא, בסופו של דבר, סימן טוב לצה"ל. והדוקא משום אמונה, כי צה"ל, ביסודו, נותר איתן במוסדו יש רצון לומר ולהדגיש: הסיסמה „אחרי", זו בבחינת־הפאר של המפק־דים בצבאנו, יכולה להשפיע לא רק במשמ־עותה המקורית, הטובה, והדראית. גם ל„חריגותיו" של המפקד עלול להיות כוח הרפנטי מידבק בנוסח „אחרי"...

בוננות

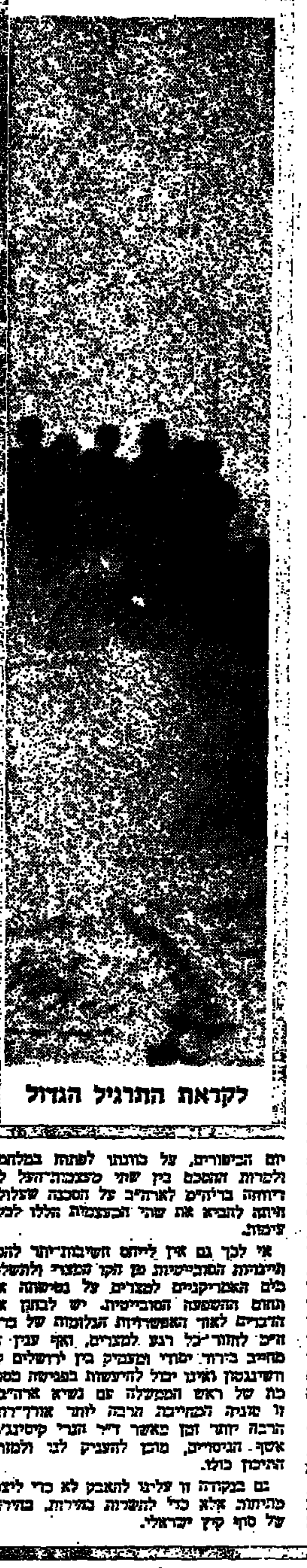

לקראת התרגיל הגדול

משה ז"ק ● מסע סוף הקיץ

...שורות שבה הודיע ד"ר הנרי ... לממשלת ישראל של ... ראש הממשלה בוושינגטון ... פני. הוא יצחק רבין ... כי אין ... אל צריכה לפרוח ולחפש ... הממשלה לוואשינגטון. ... בידיו של שר החוץ האמריקני. ... מולטה אלא אף ...

...כן, ספק אם יכלה ממשלה ... מן ההגבלות שהממי־ ... מעניין ביותר בביקורו של ... השותף כבר ... שפורסמה בירושלים ... ניקסון באמצע יוני. ... באומרו: „הנשיא הזמין את ... רבין לבקר בוושינגטון בהקד־ ... שנתפרסמה ימים אחדים ... באומרו: „הנשיא הזמין את ... בארצות הברית בשנת 1974, ... לקבל הזמנה". ... להבחין כבר אז בשוני ... לבין „בשנת 1974". אך ... בנוסחות אלה יכול להי־ ... ראש ממשלת ישראל ... לקבל את ההזמנה; ... ההזמנה להבטיח את בואו, ... באמר ש„הוא נעתר ...

...שעתידו יבקר בוושינגטון ... הבחירות לקונגרס האמרי־ ... יצחק רבין נתבקש לבקר ... הבחירות לקונגרס. ... לבית הלבן חידוש. הנשיא ... את ההזמנה לסאדאת ולרבין, ... של ניקסון־קיסינג'ר לגבי ... סאדאת — אחרי הבחירות ... השינוי היחיד בקביעת המועד ... שינוי ל„בהקדם" — הנשיא ... את „בהקדם" כסוף הקיץ.

...עדיין לא הספיק להודיע ... דבר מועד הביקור, ועדיין חשב ... לבקר בוושינגטון שר החוץ ... ישראל לסיבוב שיחות שני ... לרגל של שרי החוץ המזרח ... כבר נוהרה ד"ר הנרי קיסינג'ר ... כי מר יצחק רבין יבוא ... בספטמבר.

...לפות אלה בין מגן ראש הממ־ ... הממשלה לא רק חילופים ... גם שינוי מהותי. שהרי ... יגאל אלון קיים מעין פתיחה ... הנוסח ואמר לבוא לוושינגטון ... של שרי החוץ, להמשכה של ... הפייצאציה על גיבוש התכנית.

...עומד בין בה הגה לבסוף ... בספטמבר, כדי לעמוד בראש כשר ... למושב עצרת האו"ם. הכנה ... הממשלה לעבל את הדיוש של ... שלה ולא הספיקה לשכוח את ... רק ראשיתן של השיחות ואת ... כר אלון בספטמבר, הכבר ... החוץ האמריקני כי הוא מקבר ... המעביר את הדיון לשלב יותר ... המדינות, כלומר מייד לשלב ... הפייצאציה ההנכנת אשר צרי־ ... אשר בבקשת שתי מדינות יחד־ ... תוכנית פעולה מוסכמת.

...לא עניין הפגישה בטקס הוא ... עיקר אינו בכך ששר החוץ ה־ ... היתה להשובתו של ראש ממ־ ... בדבר מועד ביקורו, אלא גם ... את תהליך ההתייעצות שעליהן ... ישראל וארה"ב בעניין כה גורלי ... בנה ההסדר בין ישראל לשכנותיה.

●

...ישראל המצוך לרון עתה ולהכ־ ... מיניסטריון החוץ האמריקני ... את כרונו של הכסע לוושינגטון, ... כרונו של סוף הקיץ — האם ... הקיץ האמריקני או סוף הקיץ ... לכל מקום, גם אם הוגדרה דרך ... שר החוץ האמריקני כבם כר ... כי ממשלת ישראל הרוצה ליצור ... עבר או מהיהה, כלשהו ביוזמי־ ...

...עם המר גבאל בעצם ימי מל־ ... הכיפורים, כאשר רכבת האוויר ... לנו לא רק כלי נשק אלא ... לבנים ומצילים. רכבת זו היא ... הדרך להסכם מוסקווה של ... לתקבל בלי התייעצות מוקדמת ... בעצם, דגצים יחסינו עם ... אמנה כרובות, שהרבה מאד מהן ... אנחנו בלועים.

...אין ספק ביצירת מתיחות ביחסי ... וושינגטון. יצחק רבין אינגו גיאורג ... הוא אינגו יכול, ואף אינגו ... „לאו" להזמנה לבקר בוושינגטון. ... ישראל גם, אינה צריכה להציע את ... לבעים האמריקני בבירואים, ... ריקנים רוצים להשאר בבירואים ... להכירה בחיפה.

...ממשלת ישראל ייצגה להוכנה ... עם ממשלת ארצות־הברית על ... והאת לא רק כדי להמגין ... של ממשלת ישראל לקבוע ... אמריקאים ולא לקבל הכתיבים ... האמריקני, אלא גם לגופו של ...

...כל ראש ממשלה מחייב הכנה ... הביקור הוא בבחינת קציר ... המושקעת בדיגים השונים, ... מבקשים ענינים לסיכומם של ...

...ביקור בוושינגטון הוא יום הזוים ... עם טקסים ואווזיות וגם ... כעשיותים של עבודה אי אפשר ... כל הבעיות הנבוכות שהדי ... במישור הדו־צדדי ביננו לבין ... לא בתחום המכולש ביננו לבין ... בין הערבים.

...ש כאן יותר כאשר כשולש, שהרי הערבים אינם מקשה אחת, הן בעצם בעיית הבעיות העומדת עתה להכרעה בשיחות ה־מקדימות בוושינגטון — עם מי מהארצות תגבול ישראל את תחומיה בתחומים הקרובים?

קיימת המחרים בין המדינות הערביות, קיימים ניגודי אינטרסים, הדברים מחייבים ליבון ולפני שתוכל ממשלת ישראל לגבש את עמדתה שלה לגבי הבעיות העומדות עתה על הפרק עליה לקבל דו"ח על השיחות הבירורים שהיו לממשלת ארה"ב עם שרי החוץ הערביים שעדיין לא הושלמו (שר החוץ הסורי עדיין שוהה בוושינגטון) ולהי־וכח כיצד מעריכה ארה"ב את האפשרויות הקרובות למשא־ומתן. רק אז תוכל ממשלת ישראל לבוא בהצעותיה שלה לארה"ב.

אבל אם מגמה ד"ר הנרי קיסינג'ר לקצר את התהליך ולהביא את ראש ממשלת יש־ראל לוושינגטון מייד, הרי זה כאילו עליו לקבל את התוכנית האמריקנית המגובשת ואת סיכום סיבוב השיחות שלו עם שרי החוץ הערבים מוכנים, לשמוע את התכנית בלא אפשרות להתדיין ולהתמודד אתה.

בתשובתו לנשיא פורד על ההזמנה לבקר בסוף הקיץ אין ראש הממשלה צריך לומר „לאו", אין הוא צריך להפגין היפגעות מהתנ־הגות של שר החוץ האמריקני בהקדמה ההודעה לתוכנית, אלא להעמיד דברים על תוכנם ולא על צורתם. והתוכן הוא דו־שיח יותר ממושך בעניינים חיוניים כגון רכש, סיוע כלכלי ודרך המשא־ומתן עם ה־ערבים, שאפשר יהיה לסכמם בפגישה בין שני ראשי המדינות.

אם מעוניין נשיא ארה"ב להאיץ או להחיש את מועד הביקור של יצחק רבין מוטב גם כי יחיש או יתערב להחשת תהליך הדו־שיח המשא־ומתן על הרכש, שהם בבחינת הכסף למסע הבא.

●

אין איפוא הכרח ליצור מתיחות ביחסים עם וושינגטון, גם אם מתווכחים על תאריך של ביקור או על קדימויות של הסדרים בין ישראל לשכנותיה.

ויכוחים אלה ההדדיותיות אלה אינם חייבים להעכיר את היחסים בין ישראל לבין ארה"ב, משום שהויכוחים נטושים גם בתוך הממשל בארה"ב ובקרב דעת־הקהל האמריקנית.

כאשר ביקרו ניכסון וקיסינג'ר בירושלים הם הסבירו לישראל כי לדעתם צריך השלב הבא של ועידת ז'נווה להתרכז בהסכם בין ישראל למצרים. אך ערב בואו של שר החוץ יגאל אלון לוושינגטון החלו האמריקנים להמ־ציר עליו בקשות להיות נכונים להסדר עם ירדן. ממשלת ישראל נאלצה למהר ולהיערך לקראת אפשרות זו, ולקבל החלטה על נכונות לנהל מו"מ עם ירדן בניגוד להצהרות קוד־מות שלה כי היא רואה את המו"מ עם מצרים כמקדים למו"מ עם מדינות ערביות אחרות.

האמריקנים ביססו את השינוי בעמדתם על השינוי שחל בהערכות הערבית הפנימית, כאילו הבטיחה מצרים לירדן לתמוך בתבי־עותיה שישראל תיסוג מנהר הירדן לפני ש־תתחיל מצרים בשלב השני של המו"מ עם ישראל. ברוח זו התנבאו איפוא כל המפקידים האמריקנים המוסמכים למיניהם, שראו את הקיים הירדני כהכרחי לכל התקדמות נוספת בסכסוך הישראלי־ערבי.

האמריקנים גם סירבו להתחשב באותו שלב בקשיים הפנימיים שכיוון זה של המו"מ יוצר לגבי ממשלת רבין, המחוייבת להדחות ככל האפשר את מועד הבחירות בישראל עד ש־התבסס תשיג הישגים כלשהם, שעמם תוכל להתייצב בבחירות. האמריקנים סירבו לש־עות להרבסים אלה של הבעיות והסבירו את הצורך הרב להציל את ירדן מהאידיאולוגיה הבלהבתית הסורית ולסייע לה להשתלב, כביכול, באוריינטציה המצרית של הסדרים עם ישראל.

והנה, לא הספיק יגאל אלון לשחוח את כל היקרו ולעכל את כל שיחותיו בוושינגטון ו־כבר אנו מתבשרים על תמורה מסויימת ועל רוח אחרת הנושבת בוושינגטון. שר החוץ המצרי אסמעיל פאהמי ביקר בוושינגטון והוא לא אישר את ההבנות הירדניות כאילו מצרים תוותר על ההישגים שהיא יכולה להשיג עכשיו בהסדר חלקי נוסף עם ישראל, תמורת נסיגה ישראלית מנהר הירדן.

לפתע נתגלה לאמריקנים, כי החזית הער־בית אינה כה מאוחדת, שיש אינטרסים שו־נים ונוגדים למצרים ולסוריה, לירדן ולסעו־דיה. ואולי דוקא משום כך כדאי למי ש־מעוניין בשבירת התנופה של המו"מ לבחור בדרך הקודם עם מצרים, היכול להלכה להביא תוצאות מיידיות, במקום המו"מ עם ירדן שעקב תלותו בבחירות בישראל יכולות תוצאותיו להיראות רק במחצית השנה הבאה.

●

בשלב זה יש הסבורים בוושינגטון כי כדאי להקדים את המו"מ עם מצרים ל־מו"מ עם ירדן. אבל היום יושב בוושינגטון שר החוץ הסורי והוא מעוניין למנוע את מצרים מהידברות עם ישראל, כדי שארצו לא תישאר בבדידות.

סוריה, בשלב זה, עשתה ויתורים רבים לירדן, אפילו על חשבון „האירגון לשחרור פלשתין", כדי להכליל את ירדן בגבת המל־חמתית של החזית המזרחית, ומשום כך, היא תתבע שהנסיגה הישראלית מנהר ירדן תהיה הצעד הבא בחיפושי ההסדרים במזרח התיכון.

בשבוע הבא עומד להגיע לוושינגטון שר החוץ הסעודי ועימו של פייצל לירושלים, והוא עלול להעמיד גם תביעות אחרות. מ־שום כך, מה שנראה היום כקו של אמריקנים יתכן שישונה מחר או מחרתיים, וראש ממ־שלת ישראל אינו יכול איפוא לבוא לוושינג־טון כל עוד לא הובהרו דברים אלה עד תומם.

זאת ועוד, בשלב זה התגובה האמריקנית — והישראלים קיבלו אותה — היא שיש קרע מסויים בין מצרים ובריה"מ. יש סימוכין לכך. בריה"מ סיפקה מטוסי „מיג 23" ונשק חדיש אחר לסוריה ולא סיפקה אותו למצרים.

אך במלחמת יום הכיפורים נוכחנו לדעת כי רכבות האויר יכולות להשלים את החסר תוך שבוע־שבועיים. אין אנו יכולים לשכוח את העובדה, שערב מלחמת יום הכיפורים פיטמו אותנו שירותי ה„דיס־אינפורמציה" של הערבים בידיעה על „קרע" בין סוריה ובריה"מ. עוד ב־2 באוקטובר הפיץ דובר צה"ל עלון ובו ציטטות מפורשות לבעיית על הקרע בין בריה"מ וסוריה. היו פרשנים שהסבירו, כי בריה"מ איננה מספקת את הנשק החדיש לסוריה משום שממשלת דמשק מסרבת לחתום על חוזה ידידות עם בריה"מ בדומה לחוזה הידידות שנחתם בין בריה"מ לעיראק.

לא נשכח גם את הפירסומים על הקרע בין מצרים ובריה"מ באותם ימים. רק בעת המלחמה נוכחנו לדעת, שלמצרים ואויר היו טילי קרקע־קרקע סובייטים ארוכי טווח, ורק עתה אנו יודעים בבירור כי סאדאת הודיע במפורש לברז'נייב ימים אחדים לפני מלחמת יום הכיפורים, על כוונתו לפתוח במלחמה ולפרוץ את ההסכם בין שתי מעצמות־העל לא דיווחה בריה"מ לארה"ב על הסכנה שצלולה והיא להביא את שתי המעצמות הללו לכלל עימות.

אי לכך גם אין לייחס חשיבות־יתר להת־פתחויות הסובייטיות מן הקו המצרי ולהשלד־חות האמריקנים למצרים, על נסיעות את תחום ההשפעה הסובייטית. יש לבחון את הדברים לאור האפשרויות הגלומות של בריה"מ לחזור־כל רגע למצרים, ואף עניין זה מחייב בירור יסודי ומעמיק בין ירושלים ל־וושינגטון ואינו יכול להיעשות בפגישה מסכ־מת של ראש הממשלה עם נשיא ארה"ב; זו סוגיה המחייבת הרבה יותר אורך־רוח. הרבה יותר זמן מאשר ד"ר הנרי קיסינג'ר, אשף הניסיונים, מוכן להעניק לנו ולמזרח התיכון כולו.

גם בנקודה זו עלינו להאבק לא כדי ליצור מתיחות אלא כדי להשיג בהירות, בהירות של סוף קיץ ישראלי.

יובל אליצור ■ הסופה בדימונה

הפסקת עבודתם של 145 הפועלים הערבים מן השטחים במפעלים „סיבי דימונה" בראשית השבוע בלחץ הפועלים היהודים שפוטרו מעבודתם במחלקה אחרת של המפעל היא אחד האירועים המחמירים ביותר בהקד־פתנו המסועפת. לא רק הסיכוש באלימות ובאיומים להרחקתם של הפועלים הערבים מעורר מחשבות נוגות, אלא גם — ואולי בעיקר — המסקנה שיש להסיק מן המקרה לגבי עתיד היחסים בין יהודים וערבים בארץ־ישראל השלמה או המבוהרת.

קשה להשתחרר מן הרושם, שאף כי נסיבות המקרה היו מיוחדות והתלוותה לו גם מידה גדולה של תוקפנות, הבעיה שנתוספה בעת ה„סופה בנגב" היא כללית לכדי האם לא ניתן דעתנו על משמעויותיה בתחום הכלכלי האנושי ואף בתחום מעמדה של מדינת ישראל בין הדרומה במרחב, עלולים אנו למצוא עצמנו בזמן הקרוב ביותר במצ־בים המסוכנים ביותר.

נראה, כי המצב של תעסוקה מלאה במשק ואולי אף כשרונם של הרשויות העוסקות בכך ואורך רוחם של הפועלים היהודים הם אשר צמצמו בשנים האחרונות עד לשיעור אפסי חיכוכים בין פועלים יהודים לערבים במקו־מות העבודה בישראל.

יש להודות: גם הקיצונים שבין חוגי השמאל המטיפים לאחווה יהודית־ערבית מ־עולם לא דיברו שחייתה מלאה בין יהודים וערבים בזכות למקום עבודה כשמדובר הוא במקום עבודה בתחומי „הקו הירוק". העקרון של „עניי עירך קודמים" תמיד היתה גם את הלכה וגם את הבעיה למן שנות השלושים מאז העמידו פועלים יהודים (ובניהם בעלי עמדה ציבורית כיום, לפעמים ספיר למשל) משמרות־מחאה לכניסת העסקת פועלים ער־בים, במרדסי השרון ועד לימינו אלה.

■

בשנה שפועלים שהגיעו כללקילה, מבית להם וזכתה נקלטו במקבצת עבודה בי־ישראל ומן קצר לאחר מלחמת ששת הימים החייגו בכך לפתור את המחסור ההולך ומע־מיק בפועלי העשיה, בבנין והקלאות בישראל, כבר נמצאו רבים שדעתם לא היתה נוחה מתהליך זה. הם הביעו דאגתם לגבי התוצאות החברתיות המסוכנות של הזיקה הפועלים מן השטחים ל„חוטבי עצים ושואבי מים" של ישראל וכן מהיווצרותה של „פצצת זמן" בצורה של 50 או אף 60 אלף פועלים ערבים.

היה ברור למדי לכל העוסקים בנושא זה, שכל מיתון ולו גם קטן ביותר במצב התע־סוקה בישראל יביא בראש וראשונה לפיטו־ריהם של הפועלים הערבים מן השטחים. דוד בן־גוריון, שר האוצר פנחס ספיר ואף שר הקליטה יוסף אלמוגי הזהירו בשעתם מפני פיטורי ערבים בשעה שיתהפך הגלגל ותורגש המצוקה הקלה ביותר בשוק העבודה. רבים הזהירו כי ככל שתארך התקופה שיוכל כל ערבי הרוצה בכך למצוא תעסוקה ביש־ראל, כן תכבד המהלומה שתונחת על ראשם אם יפוטרו לפתע.

הנסיון של מלחמת יום הכיפורים הוכיח כי תקופה קצרה יכולים מרבית הפועלים הערבים להתקיים ללא תעסוקה בישראל. הם חיו כהסתכותוהים, שבו לעבוד שדות שוליים שהוזנחו או הסכימו לעבוד בבניה בשכר נמוך — עבודות שהתובגו בשעה שה־פרנסה היתה מצויה אצל המעבידים היהודים.

המהירות שבה חזרו הפועלים מן השטחים לעבוד בישראל אחרי מלחמת יום הכיפורים הוכיחה את תלותם המוחלטת במקור תעסוקה זה. פיטורים המוניים של הפועלים מן השט־חים עלולים לגרום זעזועים חמורים ביותר ולהוות „פצצת זמן" שממנה הזהרנו בשעה שהחלו להגיע אלינו מדי בוקר האוטובוסים מעבר ל„קו הירוק".

■

אכן, איננו עומדים עדיין בפני האטה חמורה של הפעילות הכלכלית בישראל. סימנים של האטה באים אמנם כבר נראים פה ושם אך ממיתון של ממש אנו עדיין רחוקים ולדעת כל המומחים לא תוקשה הממשלה, אם תניח ידה על דופק המשק, למנוע הידרדרות לאבטלה וסגירת מפעלים. אולם הפגיעה בכמה ענפי יצוא, ובראש ו־ראשונה בענף הטקסטיל ובביחוד אלה הע־וסקים בסיבים סינתטיים. היתה לעובדה קיי־מת.

במשבר הטקסטיל מדאיגה גם העובדה כי הפגיעה מרוכזת יותר בעיירות הפיתוח, ש־בהן עלולים פיטורי כמה מאות עובדים להכ־ריע את כף המאזנים בתעסוקה ואת הלך הרוחות בעיר מאווירה של שגשוג ובטחון למצב רוח של משבר ויאוש.

תהיה זו איוולת להניח כי בתנאים אלה תסכים דעת הקהל בעיירות שפוטרו פועלים יהודים במחלקה אחת של המפעל בעוד אשר במחלקה אחרת יועסקו פועלים ערבים מן השטחים. לחצים כאלה להעדפת פועלים מקו־מיים על פני „פועלים אורחים" מורגשים כיום במדינות בעלות מסורת סבלנית כגון שוודיה והולנד שבהן הפועלים הזרים אינם אויבים לשעבר ואולי אף בעתיד, כבני תושבי השטחים המוחזקים הבאים לעבוד בישראל.

בלית ברירה חייבים אנו איפוא להגיע לכלל מסקנה כאובה, כי „שבע השנים הטו־בות" בהעסקתם של ערבים מן השטחים בי־ישראל עלולות להסתיים וכי את כל הצעדים שעליהם כבר דובר בעבר, אף לא נבקשו בחוסר דחיפות, יש לנקוט היום. בין השאר עלינו לעשות להקמת מפעלים ביהודה ושומ־רון, ברצועת עזה ובאזורים יהודיים לאורך „הקו הירוק" עצמו.

■

אך דומה שעלינו גם להתכונן — הכבה נטשיה לפתוח — לאפשרות שלא ייתבצר ... יהודים יהיו מוכנים להקים מפעלים יצרניים בשטחים המוחזקים וכי הפיטורים יקומו אמ־לו מפעלי גבוה, כגון אלה ליד „בתוכם ארל". מה יהיה אז? נראה, שכשם שישראל לא תוכל להרשות לעצמה אבטלה בתחומיה גם לא תוכל להסכין עם מספר גדול של מובטלים בשטחים המוחזקים על־ידיה. אם לא תמצא להם תעסוקה בדימונה, בירושלים וברמת־גן יהיה על השלטון הישראלי להפעיל תוכניות בניה ועבודות ציבוריות בתחום ה־שטחים עצמם כדי לספוג את כוח העבודה העודף.

המומחים יוכיחו, כי אפילו הוקצה של מאות מיליוני ל"י בעבודות אלה עשויה להי־יות כדאית. המדינות הישראלית נטענה באש 1967 כי „בטן מלאה היא מגן מפני תבהלה" ובוודאי לא נוכל להסכים שבחוצות הערים והכפרים בגדה יתגודדו אלפי מובטלים שלא יהיה להם מה להפסיד הם יותכנו ללא כל היסוס להפעלת פסיונים.

אולם לפרשת „סיבי דימונה" השבוע יש גם משמעות נוספת, אולי חמורה יותר. אם אכן תהיה האטה בפעילות המשק ואם יפוטרו אלפי פועלים ערבים המועסקים כיום ב־ישראל, האם לא יחליש הדבר את הסיפון שבפי הדוגלים ב„אי החזרת שטחים"? מה המשמעות של התנגדות ל„חלוקת מחדש של ארץ־ישראל" אם באחרים לבהם „הקו הירוק" והיה הדרכה ברורה, חד־משמעית, של הפועלים היהודים? כלום ישתכנע מישהו בעולם ש„ישראל השלמה" אכן תבטיח זכו־יות מלאות למיעוט ערבי בן למעלה ממיליון איש החי בתחומיה, בשעה שכבר היום נוטלים מהם את זכותם לעבודה באזורים שבהם מצויה תעסוקה עבורים?

הזכות לתעסוקה אינה זכות פוליטית כמו הזכות לבחור ולהבחר, אלא זכות אנושית אלמנטארית שאין כל אפשרות למנוע אותה מתושבים שרוצים להיות עצם במדינה אחת. אם זכאים יהודים להתיישב בכל מקום בתחו־מי ארץ ישראל — כפי שטוענים רבים בתוכנו — האם לא רשאים הערבים לעבוד בכל מקום שבו רשאים יהודים להתיישב?

■

אלה הן שאלות שקבות הנלוות לפרשת ה„סופה בנגב". ומכיוון שהמגמה היא, כפי שהתברר לעיל, הרחקת הפועלים מן השטחים ככל שתיפגע פרנסתם של יהודים באותו מפעל, באותה עיר או באותו ענף, קשה לראות כיצד לא תשפיע מגמה זו שנתגלתה השבוע בדימונה בבירור על עצם אחריותה של ישראל על אזורי יהודה ושומ־רון ועל רצועת עזה ועל תושבי אזורים אלה.

הגאות — הבלתי־ריאלית לעתים — בשבע השנים האחרונות טישטשה במקצת את ה־נטיה הטבעית לתת עדיפות לפועלים יהודים בתעסוקה ויצרה בקרב רבים במדינה אשליה, כי סיפוח השטחים המוחזקים לישראל אינו אלא בעיה מדינית, ומבחינה ביטחונית וכל־כלית די בכליכה קולבה הכל יבוא על מקומו בשלום.

מי שראה בפרשת „סיבי דימונה" רק סכסוך עבודה והתעלם מן המשמעויות הכל־כליות, החברתיות והמדיניות הנובעות בה, מועד להפתעה כאשר מציאות חדשה תטפח בפתאום על פניו.

...ס כמו לני...
...הושבתו בנ...
פתרון לבעי... ברכישת די...
...דות „ב"
הידועות ב... בפתח־תק...
קבלנית רבין

صكنا من الاهل

هكذا من الأمل

חנוך ברטוב

הפרס הקטן

מנא מנא תקל וקפריסין

קפריסין צריכה להדאיג אותנו מאוד, להיות לנו לאזהרה מפני ידידינו לא פחות מאשר מפני אויבינו. כל מה שמפחיד ומדכדך בעולמנו תומחש במהלכה של הטראגדיה הזאת, שנראתה כבר לפני ימים, כאותה כתובת במשתה בלשאצר, על חומות האי היפה ההוא ובכל־זאת ירדה עליו — לעיני עולם אדיש, אילם ובוגדני — כשוד בצהריים.

לא נדבר על היפהפה הפטפטן, סאמפסון הגיבור, שקם יום אחד והודיע שמכאן ואילך הוא הנשיא. לא נדבר גם על הפאטריוט ההלני הלוהט ובעל המוח המצומצם, הקולונל המנוח גריוואס, שדחף כבר לפני שנים לעבר האסון הזה לבני־עמו.

המתקנים האמיתיים במערכה הראשונה היו מאחורי הקלעים. גם מי שהיה מסוייג באשר משלטון הקולונלים על יוון, היה מוצא להם צד זכות בזה שפילוסוף השליטו שם ‚חוק וסדר'. אחרים ראו ברכה גם בחיסול כל אותם דברים המשחיתים את נפש הנוער ומרדימים את רוח העם, שירים של תיאודוראקיס, שער ארוך וחצאיות קצרות, עתונות חפשית וכנסיות ריקות. העיקר שיהיה דיכוי כל הכוחות סביב הרוח ההלנית, זו של ספרטה הנצרות האורתודוקסית.

כל זה עדיין אינו מירשם לטראגדיה. כאשר נזרק סאמפסון אל הבמה כדי לשחק את גיבורה של קפריסין ההלנית, אמר לו כנראה מישהו מאחורי הקלעים: סמוך! כולנו עומדים כצוק איתן לימינך, ויוון היום היא לא מה שהיתה אתמול. בראשה עומדים הקולונלים.

דבר אומלל כזה קשה לזכור. תיאורי הכתבים על מלחמתם של הקפריסאים בפולש התורכי נוגעת ללב: רובי־אויר, בקצת תותחים ומרגמות, אבל בלי חיל־אויר, בלי שריון, ובלי שהצבא היווני עצמו, עד עצם הרגע הזה, לא הזיז אצבע. כל הפרוה הקולונלית נתגלתה כבאלון מנופח באוויר פאטריוטי חם.

●

הדבר השני: הקהילייה הבינלאומית. הי ‚גאראנטוריות' לשלמותה ושלומה של קפריסין, והראשונה בהן בריטניה. לא עלה כלל על דעתה של בריטניה לאחוז בצעדים שיהיו עוצרים את הצבא התורכי, ועם כל הכבוד לאימפריה העותמאנית לשעבר. יש עוד כבודה הצבאי של האימפריה הבריטית לשעבר להשמיע שאגה.

אבל למה לעשות זאת? משום שישנה התחייבות? התחייבות ‚מיי פוט', בלשון האנגלים. כבר אסור להתחייב?

שתי דברים אמורים לא בכוחות הניצבים משני עברי מסך־הברזל. מדובר בעולם החפשי, בעולם המערבי, בברית האטלנטית, בנאט"ו. יש כאן לקח מפתיע: הצטרפותה של מדינה לנאט"ו מבטיחה אולי עזרה של חברות אחרות במקרה של התקפה מצד מדינה עוינת אך לא מפני תוקפנות מצד חברה אחרת בנאט"ו.

את אירופה, זו כבר ראינו בשעת משבר הנפט, לא מחייב כנראה שום דבר. בעוד אי קטן וגחל־מגן, שהופקר על־ידי שארלאטאנים יוונים לאומניים, הולך וחרב בידי תורכים אכזריים החמושים בנשק אמריקני טוב, שומרת אירופה על שתיקה אולימפית. פתאום לא נורא כל־כך אם יש כבר מאתיים אלף פליטים. אם פאנטומים מפציצים בתי־חולים וקווי־מים, האין המעצמות מאיימות בהתערבות בטענה ש‚אין לפתור בעיות מדיניות בדרכים צבאיות'. הנגעת־השלום הקומוניסטית וכל חסידי המערב פשוט אינם. שתלך קפריסין לעזאזל. פתות אי.

למה להאפים את זולתנו: הנה אנחנו כאן, בישראל, השכנים הקרובים ביותר לקפריסין. האם באמת מגלים אנחנו איזשהו זעזוע נוכח המתרחש שם? האם אין נתונים ראשנו ורובנו בעניינינו שלנו? ובכלל, כולנו למדנו לחשוב לא כבני־אדם כי אם כשרי־חוץ. מייד אנחנו עורכים חשבון: להרגיז את התורכים — חמור מאוד. לתמוך בקפריסאים — בזכות מה? מאקאריוס היה כזה ידיד? יוון כל־כך ידידה שלנו? המשכיל בעת כזאת יידום.

וכך עושה העולם כולו. היום בקפריסין, מחר במקום אחר. מנא מנא תקל וקפריסין.

●

מדאיג ביותר הרושם שנוצר מן התגובות האמריקניות.

קשה להאמין שיש אפילו גרעין של אמת בידיעות שמביא ‚שפיגל' הגרמני, כאילו באה ההפיכה המטומטמת שיזם שלטון־הקולונלים היוני בהתייעצות עם שר החוץ האמריקני. קשה גם לקוות, שעובדות מהימנות ייוודעו לנו במהרה על מידת מעורבותה של וושינגטון במה שעשתה אתונה לניקוסיה.

אבל התנהגותו הצוננת של שר־החוץ קיסינג'ר במהלך מלחמת־הדמים הזאת צריך למלא את הלב חרדה עמוקה.

האזנתי השבוע, ב‚בי.בי.סי.', לשיחה עם מרווין קאלב, הביוגראף הידידי של קיסינג'ר. המרואיין תיאר את עולמו של האיש הזוכר עדיין איך היו נאצים מכים אותו כל יום בלכתו לבית הספר ובשובו ממנו. השקפתו על הטבע האנושי פסימית ביותר, ואין הוא מאמין שאפשר לשים קץ לאלימות. אפשר רק לצמצמה על־ידי מערכות מורכבות של ‚כוחות מאוזנים'. אשר לאי־תמיכתו של קיסינג'ר ביוון, ידידתה הנאמנה של אמריקה, או כפי שחשים היום יוונים רבים, בגידתה של אמריקה בהם, אמר קאלב (ואין זה ציטוט מדוייק), כי קיסינג'ר העריך את כוחם של שני הצדדים במאבק, והואיל ולתורכים יש עליונות ברורה מן הבחינה הצבאית, עליו להתחשב בעובדה זו, שכן בראש וראשונה הוא ריאליסט פוליטי. אם איני טועה גם אמר שר החוץ עצמו, כי התורכים הבטיחו לו לסגת מעט מתוך שטחים המוחזקים כבר בידם. מתוך ריאליזם אמר זאת. חלוקת קפריסין היא עכשיו עובדה גמורה, השאלה היא רק מה יניחו התורכים בידי היוונים ובאילו תנאים.

מרבים אצלנו להזכיר את לקח צ'כוסלובאקיה, אבל כדאי אולי להזכיר גם זאת: היו הלכי־רוח חזקים מאוד נגד הנאצים ובסופו של דבר פרצה המלחמה גם על כך, גם על זכותה של מדינה קטנה כפולין להתקיים, גם על כיבוד חוזים להגנה הדדית, גם על האמונה שייכון עולם חדש.

בעולם הפסימי הזה של קיסינג'ר, המיוסד כנראה הרבה יותר משסברנו על נסיונות להתפשר עם מי שנראים כפרוצים יותר ללחצים על חשבון מי שנדמה כי ברגע זה הם חזקים יותר. עולם של ריאל־פוליטיק ביסמארקי ותמונת־עולם של הסדרים מסודרים בין הגדולים על חשבון הקטנים — אין כנראה כל מקום למלים רמות כמו אהבה, צדק, חרות. הגנה על החלש, התייצבות נגד האלימות המשולחת־הרסן.

לא, יושבים ומחכים, מעריכים את סיכויי שני הצדדים, אוחזים בזה וגם מזה אין מניחים את היד, מצפים ל‚סימטריה', לרגע מתאים להתערבות, להפקת מירב התועלת למתווך עצמו.

●

מכל לקחי המלחמה באי השכן, זה האחרון הוא אולי המדאיג ביותר אותנו. מפני שאם אינו מלמד שום דבר אחר, הריהו מגלה את אופייה האלים וחסר־המוסר של הציביליזציה שלנו, המצופה שיכבה דקיקה ומתפוררת של תרבות.

יפה מאוד, שד"ר קיסינג'ר השתתף השבוע בבר־מצווה של בנו, אבל לעובדה זו יש משקל בפוליטיקה שהוא מכוון כמו לעובדה שנשא לאשה את העלמה נאנסי מגינס.

יפה מאוד, ששר החוץ שלנו קורא לו הנרי והנרי קורא לו יגאל, אבל זה חשוב כמו סברתו של שר החוץ הקודם, שאנשי קיימברידג' מנהלים את העולם. הם תרבותיים.

הדילמה האמיתית שלנו היא הצורך שלנו לא רק להראות חזקים, כי אם להיות חזקים. קפריסין לא חולקה. וכל עוד הצליח מאקאריוס להתמרן בין כל הכוחות שמסביב, היה כמעט לאחד מעמודי־התווך של ‚העולם השלישי' ולקיים את האיזון הרופף. סאמפסון והקולונלים יצאו להרפתקה בלי שיהיה בידם אלא אקדח־צעצוע. במערכה השלישית, שבה צריך האקדח לירות, נכנסו התורכים ועשו מה שהם עושים.

●

מאורעות קפריסין מחייבים ביתר־שאת להחזיר בה שכבר צריך היה לקרות מאז שבו מצרים וסורים לשחק אתנו ב‚קר וחם'. בהבדל יסודי מן הקפריסאים, הכוח היהודי שלנו קיים בפועל. אך כה שהוא בפועל אינו אלא חלק מן האנרגיה הלאומית שלנו, וזו עדיין אינה באה לכלל ביטוי, לא בעוצמה הנדרשת, ולא בקול שיישמע למרחוק, עד ללשכתו של שר־החוץ שברגע זה הוא בלא־ספק בעל השפעה גדולה יותר אפילו מאשר בימי ניקסון האחרונים.

ומשהו בצליל הפילה מירושלים אינו מספיק חד, אינו מספיק חד־משמעי.

כנגד זה אינך יכול שלא להבחין בהרגליו הקטנים של שר החוץ האמריקני, שהוא ריאליסט, אינו מאמין בחולשה, מכבד כוח. לאחר השיכחה המפורסמת לספר לישראל על הכור הגרעיני המצרי, אירעו עוד כמה הקלות קלות. כולן לא מלמדות הרבה, ואמריקה היא ידידתנו הגדולה היחידה וכו' וכו', אבל הפקרתה האיומה של אוכלוסיית קפריסין הנה, לכל הפחות, אור אדום. אולי צדקו אותם יהודים אמריקניים — ולא יהודים — שהשמיעו באוזנינו, בסתר ‚ונכפוכב' אזהרות מפני מה שעלול לקרות כתוצאה מתפיסת־העולם המטטרניכית של שר־החוץ קיסינג'ר. שלא יאהב אותנו, שיכבד אותנו. הוא עוד חייב לכולנו דין־וחשבון משכנע על הימים, שהרכבת האווירית השתהתה, ועדיין איננו יודעים באשמו של מי, שלזינג'ר או קיסינג'ר.

מאורעות קפריסין הם אזהרה איומה להרפתקנים. הם גם מעוררים מחדש את שאלת המדינה הדו־לאומית הקטנה, ועכשיו לא צריך אפילו בדמיון כדי להבין מה היה קורה במדינה החילונית הדימוקראטית של ערפאת וחבריו. עדיין צריכים אנחנו לחכות ולראות מה יעלה בגורלם של מאתיים אלף הפליטים היוונים בקפריסין, ואם גם שם יותנה כל הסדר ב‚פתרון שאלת הפליטים היוונים'.

אבל הלקח העיקרי הוא כלפי כל החלוקים לצבהם לאוכיה כמשית. הרגליו הקטנים של ד"ר קיסינג'ר כלפינו נראים לאור התנהגות אמריקה בקפריסין ולאור הסבריו שהשמיע ידידו ב‚בי.בי.סי.' הדוקטור מכבד חזקים. איננו יכולים להיות חזקים יותר מכפי שאנחנו באמת, וצריך לקוות, ששום אדם רציני לא ישוב עוד לנעלם אל הפיטפוט על ‚העצמה ב־נתית אם לא למעלה מזה', אבל עדנו לא חזקים כפי שאנחנו יכולים להיות.

לא רק כלפי הערבים. גם כלפי שר־החוץ של ארצות־הברית. ההודעה והבטחה עם חוסיין היא בפירוש אור אדום. האופן שבו הרשה לעצמו להודיע לראש ממשלת ישראל שהוא מוכן לאמריקה הוא אור אדום. אם אמנם חי הנרי קיסינג'ר את החוויה הנוראה הזאת של נעוריו — כפי שסיפר השבוע ידידו — הוא רואה את עצמו מוכה בידי נאצים בלכתו לבית־הספר ובשובו ממנו, כדאי שיזכור שזו החוויה המכוונת כאן את מעשיה של אומה שלימה: כשהוא שוקל את כוחנו במאזני הכוח, אל ישכח לצרף את הזכרון הזה. אל ישכחוהו אותו גם מנהיגינו, ואל ימחלו על כבודנו. יותר מדי דובר בעת האחרונה על כבוד שנגאל, ופחות מדי דובר על כבודו של הנער היהודי שכדי לגאול אותו אנחנו עומדים כאן. על כבודו.

חד גדיא

השמחה שבגיל

באמשים אלו, ליתר דיוק הבוקר, החל החשש לנקר במעי, שמא בכל זאת אינני עלם עוד. לא כאילו יום הולדתי הפתאומי הבהיל אותי. למעשה אין זה מאורע מיוחד לגבי דידי, כבר היו לי ימי הולדת, אין זה עושה עלי שום רושם. מה שמדאיג אותי, זה מספרן המפורז, יורשה לומר הבלתי מציאותי של ההולדות האלה. איך זה יכול להיות גילי האוטנטי, מה פתאום אני בן חמישים היום, אף פעם בחיים שלי לא הייתי בן חמישים, תמיד הייתי צעיר יותר. זוהי אל־נכון טעות מצערת, כרישום התושבים חייב לספל בדבר. לפי מיטב הרגשתי, טרם עברתי את גיל השלושים, יותר על כן אהיה בן 28—29 בסוף נובמבר או כיוצא בזה. מה רוצים איפוא ממני?

הראיה הניצחת לטענותי, היא מצבי הפיסי הבלתי־רגיל לעומת גילי הפורמאלי, שמשרד־הפנים כופה עלי. אני הולך, יושב, קם בדיוק כמו בימי נעורי. האף שלי ושתי אזני הם עדיין אורגינאליים ונמצאים בדיוק באותו מקום שהיו קודם, אז מה מבלבלים לי את המוח עם מספר כזה של שנים?

השינויים שחלו בי ברבות הזמנים הם אינם מהותיים כלל ועיקר: נגיד, שאינני רץ עוד אחרי המכוניות ברחוב, אלא צועק יותר חזק לעברן, נגיד, שלמדתי להעריך את ביצלות הכעלית, או מה? ייתכן שגם קופסת התרופות שלי הולכת ונעשית גדולה וססגונית יותר מנסיעה לנסיעה, אבל זה קשור יותר במצב הכללי באיזור. אני זוכר, שפעם חציתי את האגם בבלאטון בשחייה כדי להיפגש עם נערה אינטליגנטית במיוחד, ואתמול רציתי לנסוע לבריכה עם הילדים ולא היה לי כוח, פשוט לא היה לי כוח...

הקיצור, אני די מיואש. בפעם האחרונה הייתי כל כך מיואש כשעברתי את הגיל 19, והרגשתי שהזיקנה קפצה עלי, וזה הסוף.

ומה עוד שכל הזמן מזכירים לי את מצבי העדין. אתמול אני נוסע באוטובוס, ועיני נתקלות בגברת אחת מצומקת ותמוצה פאר־אכסלאנס, היושבת עם סל מזונות בין ברכיה הרזות, ולתדהמת לבי אני מגלה כהרף־עין, כי זוהי כל מה שנשאר מן הנערה היפה ביותר שנזדמן לי לחזר אחריה בשחר נעורי. ‚ריבונו של עולם', אני אומר בלבי, ‚כמעט לא הכרתי אותה, איך היא הזדקנה, המסכנה!' ואז היא, הזודה הזאת, קמה ומוסרת לי את המקום שלה באוטובוס...

או הנה בתי, רננה, בת הכר. אנחנו רואים את הסרט ‚בן־חור', השוקק, כידוע, חיילים רומיים ונוצרים מרומיים. ‚אבא', שואלת בתי בלחישה, ‚אבא היה שם?'

כן, יש לי גיל מרשים. אפילו בו־

מאוד. אם כי הוא נותן בי את אותותיו במובן הנפשי בלבד. כגון שאינני זוכר עוד שום דבר. אם אני לא רושם לי על פיסת נייר כל מחשבה העולה בראשי, הרי הן יפרחו להן ויילכו לאבדון בשביל הזוודות הבאים תוך מספר שניות. גם את זה רשמתי אתמול לעצמי, שלא אשכח להזכיר ברשימתי, שאני שוכח הכל. אחרת הייתי שוכח.

במיוחד אני שוכח פנים. מכרים ותיקים, ידידים בנפש, בני־משפחתי הולכים על פני בראש־חוצות, ואני בשום פנים ואופן איני מסוגל להיזכר, מניין אני מכיר אותם? כמובן, אני מחזיר את ברכתם בתנופת שלום אדירה, אך הבריות מבחינים בליקויים החמורים שבזכרוני הרופס. ‚קיץ 1955!' רומזים לי נעלבים עד מוות, ‚בריגדיר, נו!'. פני תיכף אורים:

רידים את השנתיים שהקדשתי להיזוג מספרים תמוגים, זה גיל מרשים

‚כמובן!' אני שואג, ‚מה שלומך, הביבי?'. מי זה, איזה בריגדיר?

אני כבר לא זוכר אפילו את האויבים שלי. חושבים אותי, בשגגה, לרחב־אופק. זה, בלי ספק, שלב הגמר.

אני חלש גם בשמות. בשנים האחרונות אני קורא לכל מכרה צעירה שלי באותו שם (‚מותקובסקי'), כדי לעשות רושם של אדם במיטב שנותיו הזוכר טוב מאוד מכרות צעירות. בספרות ואמנות אינני קולט בכלל. אני קורא זה שנה תמימה את העמודים הראשונים של ‚יום אחד בחייו של איוואן דניסוביץ'' לאלכסנדר סולז'ניצין. כשאני מגיע לשורה: ‚גלובציק — פנה ולאדימיר פרודצינקו אל פאוול פטרוסיליה ציופציק, שהסתודד ליד הגדר עם פיוטר ניקולייביץ' קוסטובלובסקי', ובכן אצל השורה הזאת אני תמיד נעצר ואיני יכול להמשיך, מפני שאינני זוכר עוד מי הוא מה? על פי רוב אני מתחיל את הספר מחדש.

רק דבר אחד נותר בזכרוני לנצחים, כאילו נחצב במפסלת־פלד ללבו של צוק חלמיש: שמות הכדורגלנים ההונגריים משנות השלושים. כאן אין מקום לטעויות, אפילו מעירים אותי משנתי הטובה ביום, אני נזכר ללא מאמץ: שארושי, פדי, קוהוט, ציה מאטי, וכמו סוראי־שניים, ששמר באופן מלא על סינדלאר החלוץ המרכזי של נבחרת אוסטריה במשחק הגומלין בפברואר 1938...

חוץ מזה — ערפל סמיך. אם מבחינת ההופעה לא ניכר בי דבר, כאמור. איש אינו יכול לפלל ולומר שאני מבוגר מגיל ארבעים־ושש מאכסימום ארבעים־ושמונה. הסיבה העיקרית: אני הולך בגנים. שלשום אמרתי לגברת אחת רכה, שביקשה לנחם אותי בגזון — גברתי הנאוה, אני מעדיף להיות בן 25 הנראה בן 52, להיפך!

מרגיזים את האדם. אידיוט פלשתי המציא בערוב ימיו את התיאוריה המסובכת, שכל אדם מבוגר בדיוק כמו שהוא מרגיש את עצמו. להוי ידיעת כל הקשישים הקשים להשלים עם גילם: כל מבוגר כמו מספר שנותיו! אם הוא רוצה לדעת מה גילו, אין הוא צריך להרגיש דבר, אלא פשוט לפתוח את הדרכון שלו, שם כתוב במפורש מתי הוא נולד. וכאשר הוא מתחיל להרגיש דומה לתצלומו בדרכון, הגיע זמן להחליף את עצמו.

מאידך מעניק הגיל המופלג לראש האדם הבשל שלוה רוגעת חכמת־חיים. הנה אני לדוגמה: מקנא עוד באיש, עיני אינה צרה בחלתם, הזדקקתי מחולשות ועשיתי שלום עם עולם ומלואו. היחיד העשוי עוד להוציא אותי משלוותי הוא גבר בגילי הנראה צעיר ממני כמו אותו סוכן־ביטוח אלמוני נפגש, מבוגר ממני לפחות בחודש שאין לו שערת שיבה אחת על ראשו בעוד שבי זרקה השיבה כיד ה...

— איך — שאלתי את הסוכן בהזדמנות — איך זה, שאין לך שערה לבנה אחת?

— משמעת — קבע האיש בחיוך של זחיחות־דעת — אסור לך מעל 40 להיכנע לגילו! אני אדוני, עד עצם היום הזה בשש בבוקר, מתקלח במים צוננים ומשפשף את גופי עד זוב דם במברשת־ברזל. אחר כך אני רץ שלושה קילומטר לאורך שפת הים, עושה סאונה פעמיים, אוכל כמות בלתי־רגילה של פירות ויוגורט, אני רוכב על סוסים, קורא את ה‚פלייבוי מגאזין', אני חי את ריתמוס החיים בכל רמ"ח אברי...

עמדתי שם בפה פעור.

— חוץ מזה — הוסיף האיש — אני צובע את השערות.

א. קי

משה שמיר

גם כלבים רוצים לטרוף

מה קרה במדינת ואשינגטון?

העתון האמריקני ‚הראלד טריביון' שבסיסו בפאריס אך עיניו והשפעתו מתפשטים והולכים על פני העולם כולו, מצא לנכון להביא השבוע בעמוד הראשון ובהבלטה סיפור־מעשה דל־חשיבות לכאורה, אך סיגניפיקאנטי מאוד. דומני, כי אני קולט את איתותו של העורך הפאריסאי כשאני מביא את הסיפור עצמו ומנסה להוציא ממנו מסקנות בדוחה־למחצה, אך רציניות למדי בשביל שתביאנו להרהורים על האדם ועל החיה, על עמים ועל מדינות, על כוח ועל חולשה, על טפשות ועל חכמה. וזה הסיפור:

במדינת וואשינגטון שבארצות־הברית הופסק זה עתה מחקר שנתמך בקרנות־הציבור (50,000 דולאר), שנועד לבדוק דרכים לאילוף קיוטים (מעין שועלי־טרף אמריקניים, נאמר: זאבוני ערבות) שיימנעו מלטרוף כבשים. המחקר הופסק, משום שהכבשים אשר שימשו בניסוי נאכלו על ידי כלבים.

ד"ר קארל גוסטבסון, פרופסור לפסיכולוגיה באוניברסיטה המקומית, אמר כי שמונה כבשים שהוחזקו בדירים נטרפו על ידי להקת כלבים. הכלבים דילגו בקל לגדר של 3.50 מטרים כדי להגיע אל טרפם. ד"ר גוסטבסון היה אחראי על תוכנית שמומנה על ידי מחלקת החקלאות של מדינת וואשינגטון ואשר נועדה לפתח שיטה לפיה ייעשו הקיוטים חולים באורח זמני לאחר שיאכלו מעשידות בשר־כבש שהוזרקו בהן כימיקאלים מסויימים. הרעיון הוא, שבאופן זה יאבדו הקיוטים את החשק לאכול בשר־כבש.

‚הרי זה אירוני; עוד אנו מנסים ללמד את הקיוטים לא להרוג כבשים והנה נהרגים כבשינו על ידי כלבים,' אמר המלומד. הוא אמר כי הוא יעביר עתה את פעולת־המחקר למקום אחר, בו יהיו הכבשים בטוחים יותר.

(‚הראלד טריביון', 20.8.74)

לאחר שחייבנו דיננו, הבה ננסה לערוך מחקר קטן משלנו. מה כאן האירוניה, מה כאן הטעות — ומה כאן הלקח?

הסיטואציה הקומית היא ממש קלאסית: אדם נזהר לפסוע על שלולית ברחוב ופתאום — באץ! — יורד עליו דלי־מים מהקומה השניה. אבל גם הטעות היא קלאסית, כטעה שגודה של המחשבה המיכאניסטית הממלאה תשעים אחוז מהקתדראות ומהמוחות הפרופסוריים בעולם. הפרופסור הנכבד ניסה למצוא פיתרון לבעיית הכבשים בתוך חלל טהור של חוקי־מוסר: לא להרוג את האוייב־הטורף אלא רק להחליאו לזמן מה, על מנת להוציא ממנו את יצרי הטרף. בתוך אוירה זו של ‚שמורות טבע' והגנה על בעלי־חיים מכל הסוגים נעלם ממנו חוק־מציאות יסודי: הסכנה לחיי הכבשים נשקפת לא רק מכיוון אחד, לא רק מאויב אחד. בכל הצניעות, חוששני כי עלינו לחזור ולהזכיר לד"ר גוסטבסון כלל גדול בלימודי הטבע. כאשר מדברים על אותו ‚שיווי משקל' מפורסם ב‚אקולוגיה' של בעלי החיים, על אותו מעגל מסובך וקשור הדדית של טורפים ונטרפים, אסור לשכוח, כי אם מתנים טרף (כלומר, מזון) ממשפחת בעלי־חיים מסויימת — אין התוצאה מכך רק זאת שהמשפחה הטורפת תיחנק, או תיאלץ לנדוד, או תיאלץ לשנות את הרגלי התזונה שלה, או אולי אפילו תיעלם. תמיד אפשרית גם תוצאה נוספת — שהמשפחה הנטרפת (זו ששימשה מזון) תמשוך אליה את היש של טורפים, אשר ייכנס לתמונה ולמחזור המזון לאחר שקודם לכן נמנע ממנו הדבר בשל המונופול שהיה בידי משפחת הטורפים הראשונה, שסולקה מן התמונה.

במלים אחרות: אם מבקשים דרך להגן על בעלי־חיים שלפי טבעם הוא מסוג ה‚אוכל־ליב' — אין די באמצעים לדחייתו או לריקונו או לביטול יצרי־תוקפנותו של אוייב־טורף מסויים. לשם הבטחת קיומו של בעל־החיים האכיל יש צורך בהגנה אקטיבית, צמודה לאובייקט־הטרף, הגנה שתצייד אותו ותגביה אותו נגד כל טורף, בכל מצב ובכל זמן.

מה קורה בקפריסין?

הדבר הקל ביותר בעולם הוא להוכיח, כי אין הנמשל דומה למשל. מה גם, שבמקרה זה איני טוען כך אפילו. תפקידו של המשל אינו להיות ראי לנמשל — אלא להיות ידעון לאדם, החי בתוך עולם הנמשלים, לשוב ולהתבונן סביבו מחדש, במבט מרוענן — ואין כמשל לריענון המבט. בקפריסין היו תחילה הטורכים — הכבשים. עתה מסבבים בתפקיד זה היוונים, ובבחוך כל הזמן — קפריסין היתה לטרף, כשתחילה בניה זאבים זה לזה, ואחר־כך בא הזאב מן החוץ. והדוב הנשר והארי מבהיקים באחורי הקלעים להורם.

מה קורה שם? ההסכם המדיני (התורכי־יווני־בריטי), הזלבות האו"ם ובית הדין של האו"ם היו מיועדים להגנת קפריסין מפני הקיוט (כלומר: מפני שאיפות הקיצוניים משתי העדות בתוך האי עצמו) — אבל ברגע שהתברר, כי האו"ם עיבן אפס, כי הסכמים החתומים אינם שווים את הנייר עליו הם כתובים, כי ערבויות המעצמות אין להן תוקף — הופיע הטורף החדש, ששום חיה ושום אדם לא היה מוכן לקראתו או מוגן מפניו — צבא הפלישה התורכי.

גם האירוניה איננה חסרה כאן, ואף בזאת יטיל המשל אור צדדי־חושפני. השפם כופצה המדיניות האמריקאית באיצבלת הפרופיסור המאוכזב. הנה מכינה אמריקה שתי מדינות למלחמה נגד אוייב גדול בשותף. הנה היא מציידת אותן בנשק, מאמנת את צבאן, ממלאה את כרסיהן — באותה: מאלפה אותן, מתכננת אותן לפרוגראמה מסוימת, לפיחת תגובות ומעשים ופעולות לפי קונצפציה סדורה ובמשמעת — ולפתע, רק עלה ריח הטרף באפן, וכל האילוף והתיכנון מתפוגגים ונעלמים בין־לילה, וכל דאבים נבר. זה נגד זה, אח באחיו, מדינה ברעותה, שותף נגד שותפו. איפה נאט"ו? איפה תורת־הבטיחות ההדדית נגד הסכנה הסובייטית? איפה הכמהג החשיבה של מומחים דיפלומאטים?

לשאלות אלו אין תשובה — אבל כדאי לפחות לראות את העובדות. מדינת קפריסין, עם הרוב היווני המכריע שבה, אינה מסוגלת להגן על עצמה מפני התקפה, כי במושגי הים התיכון כיום היא הרבה למטה מבינונית בעוצמתה — זו היא העובדה הקובעת. כל שאר הניגודים התגוננים הם פספטי־הבל. בשל עובדה קובעת זו — נשפך דם באי, נהרסו חייו ויכולתו להרעיל להרבה זמן עתיד ואולי גם עודעה צבאית. האי הנה היה כבשה — ושום פרגודות דיפלומאטיות לא הצליחו להצילו ביום צרה. מי שאינו מבין את המשל הזה — ירחם עליו האלוהים.

מה יקרה אצלנו?

כל הרשימה הצידקניות־ההבטחות כולן, ההבטחות לנו ‚שלום על המסקל' כבכלל האדמות שנכסנו כן משקל השלום שנקבל) — מבוססות על תורתו של ד"ר גוסטבסון. כל הכבשבשים־בקודש, מן ההדיוטות שאצלנו עד הכוהן הגדול הנרי (שהיונים קוראים לו היום ‚קיליגגר') — כולם משעינים את תורתם על נוסחה אחת: פיוס התוקפן. איך שהגהה להפוך או לתקן או לנהוץ את התורה הזאת. לא תצליח למעות את צבע היסוד שלה: תנו להם, לאויבינו, לספק בקצה מתאוותם, וותרו להם, קנו את ליבם, שיברו את רעבונם, השליכו להם נתחים בתקבלים בהתאוות כימיות כאלו או אחרות. את זאת שמענו במשך כל השנים (הרבה לפני מלחמת ששת־הימים) כפרקים בתורה מופעטת ומטופפה, שכולה ענייני צדק ויושר, ואת זאת שמענו באחרונה גם בעניינים ‚פרגמאטיים' כמו הנסיגה בחזית המצרית והנסיגה בחזית הסורית — ועתה בנויאה הנסיגה בארץ יהודה ושומרון: תנו להם להחזיר את כבודם, תנו להם ‚קצת' ניצחון, תנו להם הרגשת הישג — ותראו איך תנוח יצרי המלחמה ייכבו בהם תלום הה־שלום.

אבל מה יקרה באמת, אם נלך בשיטה זו?

ראינו מה קרה אצל המצרי ואצל הסורי — ההביגה לעדי־ועוד טרף ללא כל גבורת לשיני יהם לגבי מדינת ישראל. אותו דבר עצמו, וביתר חומרה, ותוך יתר סיכון לגבי גוף־קיומנו — עומד לקרות בחזית המזרחית ובחזית הבית.

אלה ש‚מפייסי' על ידי ויתורים ישראליים, אלה שלרגליהם יושלכו הנתחים הראשונים — יתבצרו ביד הוספה. הם ירצו עוד, הם ילמדו שאפשר לקבל עוד. התאבון בא לא ייחלש אלא יגבר.

אלה שלא יפוייסו ירצו עוד יותר, יעבידו להן עוד יותר — כי הם יהיו ‚מקופחים' פנימיים: מבה ש‚גולה' מהם ישראל מלכ־תחילה, בעצם ייסודה וקיומה ובקבע לחיה והריבונותה ונוסף על כך במה נתנה להם ותתנה לאחרים.

אכן, גם לכאן מתנגבת האירוניה ומכאיבה, ככל אירוניה יהודית. מופיעים אצלנו חכמים־להופיל, ולהשגים חדש בפיהם: ‚יש למהר ולהכניס את ידוגים של חוסיין (והוא זו כניעה מהם אומרים) — כדי שלא נצטרך לטרוריסטים של ערפאת'... הקיוטים מן הכלבים, להושיע לנו, כי להם להכניס כימיקלים אל תוך המטשירה.

אבל, שוב — מה יקרה באמת? — יקבל את שלו, מחצית או רבע או מדרישתו (ואולי כולה?) ואז יבוא וידרוש את שלו, גם על חשבון חוסיין בעיקר על חשבוננו, ואז למרבה הא יבואו שוב חכמי־לחש ויגידו לנו: מהר, תנו לו לערפאת — שאם לא כן רך להת להבשר. והנה פיקוחו של פיסור נמשיך בגיסור־הנתחים — נתח נתח, פיוס אחר פיוס.

*

שום דבר לא יוכל לטשטש את היחיד והברור: במקום הנוסחה של התוקפני צריכה להדריך אותנו שוב, במיטב שנות מאבקנו ומפעלנו בארץ, הנוסחה של הייפת התוקפן. עקרות השרף צריכה להקים כל נבונות לשלום ובלעדיה לא תהיה נבונות לשלום. אם כבשים יוסיפו להיות כבשים — זה תמיד הטורף אשר יבוא להשביע את רעבו בבשרם. על הכבשים לחדול להיות כב... א כל תורת הפיוסות.

„...י מצטער שחרגת מההבנה והסיכומים שהשגנו בשיחותינו..."

השדר של יגאל אלון להנרי קיסינג'ר, שמחה על חריגת וושינגטון מההסכם עם ישראל לגבי השיחות עם ירדן, הגיע לשר־החוץ האמריקני רק אחרי פירסום ההודעה המשותפת האמריקנית־ירדנית • תשובת ההרגעה של קיסינג'ר • גם בפירסום תוכנית רוג'רס והכור הגרעיני למצרים הפתיעו האמריקנים את ישראל כדי להעמידה בפני עובדה • לפני כשנה התבטא קיסינג'ר בישיבה סגודה של ועדת החוץ של הסינאט כי ישראל צריכה לסגת לעבר קו 1967" • „הבה נדבר בגלוי לב", אמר קיסינג'ר לאלון — והסתיר משגריר ישראל את תוכן ההודעה המשותפת האמריקנית־ירדנית • הזמנת יצחק רבין לוושינגטון מבשרת דיונים מהותיים: ישראל רוצה שהדיונים בשלב הבא יהיו עם מצרים; ארה"ב — עם ירדן • בשיחותיו עם אלון הסכים קיסינג'ר כי „לסורים אין מה להציע יותר" ובשיחותיו עם רבין יבקש לשכנע כי יש לבודד את סוריה בהסכם שירגיע את המצרים

מאת יוסף חריף

מצטער כי חרגת מן
הבנה ותסיכומים שהגע־
אליהם בשיחותינו ב־
שינגטון — קבל שר־
ל אלון, בשדר שהריץ אל
האמריקני ד"ר הנרי
כאשר נתקבל כאן בסוף
זת ההודעה המשותפת
ג פורד והמלך חוסיין
נה שהוסכם בין ארה"ב
ומשכו ההתייעצויות „כדי
עד מוקדם ומתאים ב־
ומשות נושא לדאגה מיר־
רדן, לרבות הסכם ירדני־
ופרדת־כוחות".
מה שסיכמנו בשיחותינו... גם
ג לסיכומים עם כל גורם ערבי
התייעץ אתכם תחילה — השיב
בשדר לאלון, שכן ביומו את
דיקנית־ירדנית, שעוררה זעם
עך כוונה לשכנע את ממשלה
צמר בדיבורו.
קיסינג'ר גיכר מאמץ לעקור
התחושה, שהוא הוליך אותה
הוא עם שר־החוץ הישראלי תוך
שעות ב„כל האופציות האפש־
מצרים ובין עם ירדן; מחלי־
יוחה מר אלון בשובו לממשלה
הבטחון, כי שום סיכומים
לפי שעה. לגבי המהלכים ה־
אחר שחשוב וושינגטון להתייעץ
זנה כרעם משמים תכולים מגיע
ישראל בוושינגטון ובו נוסח
המשותפת האמריקנית־ירדנית, הער־
ברבים כעבור שלוש שעות,
„סיפולי בהפרדת־הכוחות עם

ישראלי מנסה להציל את אשר
תוך התמודדות עצבנית עם
הוא קובל מרה על „הדינמי־
ומוכיח אותו על שהעלים מכל
מה הוא מציע, שלפחות תוצא
הפיסקה המדברת על „הפרדת־
יש לה פירוש ירדני אחד ויחיד
„ל אורך הירדן" — ובמקום זה
ה"ב הפעל למען הסכם שלום
ישראל, אך לשווא. השדר של
קיסינג'ר, שעשה אותה שעה
שההודעה המשותפת של ה־
כבר פורסמה ברבים.

היה המינימום"

...חד התוקף של אלון ולמשמע
שעורר זעמו בירושלים, ש־
ההתייעצות עם ראש הממשלה
לדחות באורח חד־משמעי את
„ריקני־ירדני בתגובה פומבית,
שלא לשגר ללא דיחוי דברי אר־

היה וקבע כי הכלל של התייעצות
לפני כל מהלך שנקבע בשיחותיו
אלון שריר וקיים; אין כל כוונה
תה של ישראל; ארה"ב לא
צמה לשום הסדר מנוגד והכל
למשא־ומתן; לחוסיין לא ניתנה
ואין לראות בהודעה המשותפת
בסך־הכל — הדגיש קיסינג'ר
ישראל את ההודעה היא הוכל
כל מה שנאמר בה הוא שסוכם
„התייעצויות בלא שנקבע מועד
מועד מוקדם ומתאים"...
...ת הכל, מדוע צריכה היתה
כלול בהודעה את הפיסקה בדבר
...ה, שאינה אלא דרישה ירדנית
בית במסגרת הסדר חלקי, כלו־
לום?
...הוה לקיסינג'ר תשובה אחת: זה
היה אפשר לתת לחוסיין בתום
ה"ב ושיחותיו עם הנשיא, לאור
בעולם הערבי, ומחמת הצורך
לעמוד בפני תרשבי הגדה מול
...חינאי.
...ים, קיסינג'ר ביקש להרגיע את
כי עיון מדוקדק בטכסט ישכנע
ב לא התחייבה על מסלול פעולה
לגבי המועד ולא לגבי המהות
הבא, ואשר לביטוי הפרדת את
הפרדת כוחות" — יש לו, לשר־
...קני, הסבר „פשוט": יש נירסות
משמעותה של התוכנית להפרדה
בין ארה"ב מצדדת בתוכנית כל־

הסבר זה נתכוון ד"ר קיסינג'ר
שבעת אשר בשיחותיו עם מר
במפורש כי ארה"ב מתנגדת לתוכ־
ה ה„אנכית" של ירדן (כלומר
„הר הירדן), צלול היה להתקבל
ההודעה הבטוחה, שאין ארה"ב
התוכנית המקורית של ירדן
עם ישראל. בא, איפוא, השדר
ההדגיש כי דבר לא נשתנה אצל
יצא מר אלון את וושינגטון
סוכם באותן שיחות קיים ועומד.

מלה לשגריר

האמריקני לא התמסק בשדר
עבינו הישראלי, ובמסיבת־עתונ־
נצמן חזר על עיקריו בפומבי.
הדל להבהיר, כי מצד ארה"ב לא
התחייבות ממשית לירדן.
טוב הכל טוב?
בבראה, קביעה כוזבת. טוב —
זהה בירושלים — שבאו דבריו
של ד"ר קיסינג'ר, אבל הרף
גיבה הכבעס־אינסטינקטיבית שנקט ד"ר
קדור קלו עדיין אי־אפשר לקבוע,
קה הכל חכדי. עדיין יש מקום
מתעוררת שאלה: מדוע כאשר
קיסינג'ר עם שגריר ישראל בוושינג־
שבת — לפני שניתן פומבי להוד־
הפה — לא ראה לומר לו, ולו
על תוכנה של ההודעה וביחוד
פיסקה רגישה? הרי אין להסוד
קיסינג'ר בתמימות ולהניח כי לא העלה
שישראל תפריש את הפיסקה בדבר
„כוחות" דווקא להוראה.
שבונה לדון אם שר־החוץ האמ־
...יקנית, לאור השדר ה„חריפי" שלו,
ופיה „שאילו נבע הדבר מהדוק
שיחה עם השגריר הישראלי, אומ־
ה „חוטפת" בפני שקיסינג'ר היה
...ביני הבר־מצוה של בנו ובעניני
בשאר בעיית הבגיעות אל שולחנו
דיבר עם השגריר דיניץ בקיצור
רדן, בעקבות שיחותיו של חוסיין
...ה.
...ה דוחק בבקשה. אפילו היתה העי־

זה „התמהוי", כלום דווקא את הפרט הקטן הזה צריך היה להשליט?

נראה, כי היתה כאן כוונה מכוון. כך דרכו של קיסינג'ר, כשהוא חושש שפירסום מסויים יקומם את ישראל אם יודע לה עליו מראש. הוא ומקורביו, מלומדי נסיון, יודעים, כי במקרה כזה מקימה ישראל צעקות ויש לה כוח — בהפעלת דעת־הקהל האמריקנית — לשבש את המהלך המתוכנן.

● לפני עובדות מוגמרות

לכן נוטה הממשל בוושינגטון להעמיד במקרה כזה את ישראל לפני עובדה מוגמרת — ולהרגיע אותה לאחר־מעשה. כך בדיוק קרה אך לפני זמן קצר כשוושינגטון שמרה בסוד, עד לרגע האחרון את הפירסום בענין ההסכם האמריקני־מצרי להקמת הכור הגרעיני. משנתפרסם הדבר בהודעה המשותפת של ניקסון וסאדאת, בתום ביקורו של הנשיא לשעבר בקאהיר ביוני, וישראל הקימה „רעש" וראתה עצמה נפגעת מן העובדה שעניין כה רציני לא הובא לידיעתה מראש — „הרגיע" קיסינג'ר את אנשי־שיחו בישראל וטען, כי היה זה Oversight — התעלמות מתוך שיכחה.

אבל לישראל נתברר, כי היתה החלטה מפורשת לא לומר לה על כך דבר מראש ואם תבוא בטענות — אף זאת הוחלט במפורש — ייאמר לה, כי היתה כאן פשוט „שיכחה". ואין זו אלא דוגמה אחת מרבות.

בעת ביקורו של ניקסון הובטח לישראל במפורש, כי להבא לא יישנה הדבר. למר אלון היתה סיבה ל„התרגשות" כאשר מצא את עצמו מופתע מן ההודעה האמריקנית־ירדנית, שהרי לבד מן ההכרזה הכללית שוושינגטון תתייעץ עם ישראל לגבי מהלכים שיש להם נגיעה לישראל, הובטח לו, למר אלון, בעת ביקורו בוושינגטון במיוחד, כי סיבוב השיחות עם המנהיגים הערביים, שי־יבואו לוושינגטון, נועד בשלב זה לבירורים כלליים בלבד והסיכום יבוא רק לאחר סיבוב נוסף של שיחות וישראל לא תועמד בפני שום הפתעה.

שר־החוץ יכול למצוא „נחמה" נוספת — ככל שהשדר שקיבל מד"ר קיסינג'ר נראה לו כמרגיע — גם בעובדה שאין הוא שר־החוץ היחיד של מדינת ישראל שוושינגטון מפתיעה אותו. גם קודמו בתפקיד, אבא אבן, הופתע פעם בנושא הירדני.

הדבר היה בדצמבר 1969. ראש הממשלה דאז, גולדה מאיר, ערכה את ביקורה הרשמי הראשון בתפקידה כראש ממשלה בבית־הלבן בספטמבר 1969. דבר לא נאמר לה על התוכנית האמריקנית להסדר במזרח־התיכון, העומדת להתפרסם כעבור זמן קצר. לא יצאו אלא ימים מועטים ובאוקטובר באותה שנה באה לעולם התוכנית הנודעת, שנשאה את שמו של שר־החוץ דאז — „תוכנית רוג'רס".

● „תרגיל" רוג'רס־אבן

בדצמבר אותה שנה ביקר שר־החוץ דאז, אבא אבן, בוושינגטון ובין המשימות שנטל על עצמו היה נסיון להשפיע על המימשל לגנוז את התוכנית, שהציעה הסדר בין מצרים וישראל על בסיס של נסיגה ישראלית אל הגבול הבינלאומי. רוג'רס ביקש להסביר לעמיתו הישראלי, כי בסך־הכל אין השד נורא כל כך (כזכור, הכריזה גולדה מאיר באותה עת, כי כל ממשלה בישראל, שתתן ידה לתוכנית־רוג'רס, תעשה „מעשה בגידה"), שהרי גם ישראל הציעה פעם את הגבול הבינלאומי בין מצרים וישראל כגבול של שלום; לבד מזאת נקבע בתוכנית שעל שארם־א־שייח' יש לנהל מו"מ ואין מדובר בה על החזרתה הבלעדית למצרים. ורצועת־עזה גם היא הושקפה מידי מצרים — בקיצור, תוכנית לא־כל־כך רעה...

בהמשך אותה שיחה נגעו רוג'רס ואבן גם בירדן, אבל לא נכנסו לפירוטים מיוחדים. חלפו אך חמישה ימים מצאת אבן את וושינגטון ובשעה שנמצא בלונדון, בדרכו לישראל, נתפרסמה תוכנית־רוג'רס לגבי ירדן!

מסתבר, כי בשעה ששוחח רוג'רס עם אבן ולא אמר לו דבר על הכוונות האמיתיות של וושינגטון לגבי ירדן היתה הטיוטה של תוכניתו מונחת בכיסו.

מה שנאמר באותה תכנית ידוע: ארה"ב הציעה שגבולות השלום בין ירדן וישראל יהיו בערך קווי שביתת־הנשק משנת 1949 (בין השאר דובר גם על מעמד ירושלים, פירוזי שטחים ומעמד רצועת־עזה, שהיתה אמורה להמסר לידי ירדן כדי לאפשר לה מוצא אל הים).

● הרגעה חסרת משמעות

מאז לא שמעה ישראל כי חל שינוי כלשהו בעמדתה זו של ארה"ב לגבי ירדן. להיפך, פעם בפעם, במעמדים סגורים, חוזר שר־החוץ דהיום, הנרי קיסינג'ר, על אותה תורה עצמה. כך, למשל, התבטא לפני כשנה בישיבה סגורה של ועדת־החוץ של הסנאט (אגב דיון באסטרטגיה של ארה"ב במזרח־התיכון לקראת ועידת־ג'נבה), שהסדר סופי בין ישראל לבין מדינות ערב צריך לכלול נסיגה ישראלית „לעבר קווי 1967".

„לעבר" אין פירושו בדיוק קווי 1967, אלא משאיר מקום לאי־אלו תיקונים מיזעריים, אבל בוודאי פירושו ויתור כמעט מלא על יהודה ושומרון.

מבחינה זו אין להגזים בערך שדר ההרגעה של ד"ר קיסינג'ר ליגאל אלון. יתר־כן, שמן הבחינה המאקטית נודע לו משקל כלשהו. מן הבחינה המעשית לא נשתנה, כבר־דומה, דבר במדיניות האמריקנית — לא בתוכן (בלי נסיגה ישראלית מירבית לא ייתכן שלום) ולא בצורה (אפשר „לשכוח" פעם בפעם להביא דברים מסויימים לידיעת ישראל).

פרשת ההודעה המשותפת עם חוסיין נראית במידה מסויימת אף חמורה יותר מן הפרשה של הצלחת תוכנית רוג'רס לגבי ירדן מאבא אבן, מפני שספק אם נהג רוג'רס כיוושו בכל הגיונים ה„אינטימיים" והדיבורים „האי־שיים", כפי שעשה זאת קיסינג'ר בשיחותיו עם יגאל אלון.

מספר פעמים חזר קיסינג'ר באוזני שר החוץ הישראלי ואמר: „הבה נדבר בגילוי לב". יתרה מזו, מדברי קיסינג'ר משתמע שהוא בעצם מעוניין ב„תיאום עמדות" גבי „הבנה הדדית", שעליהן מדובר בהודעה ה־משותפת ניכסון־רבין מ־71 ביוני. קשה לראות בפרשת ההודעה האמריקנית־ירדנית ביטוי לגילוי לב ולשאיפה כנה „לתאם עמדות" מצד וושינגטון.

על כל פנים, אם יש משמעות להצהרה החגיגית, כי קיים „שיתוף פעולה אינטימי המאפיין את היחסים הקיימים בין ארה"ב וישראל" (כפי שנאמר בהודעת ניכסון־רבין), מוטלת חובת הראיה בעניין זה על וושינגטון.

קיסינג'ר עורר במעשהו ספקות בירושלים. אין לדעת עתה כיצד תנהג וושינגטון בשי־חות המצפות בחודש הבא לראש הממשלה יצחק רבין, אבל דבר אחד ברור: המימשל יהיה חייב לנהוג עתה ביתר זהירות בהפרחות אמירות אינטימיות. בסחורה זו בלבד יקשה על קיסינג'ר להרדים את ישראל. מבחינה זו היתה השלב של יגאל אלון תרומה חשובה מאוד.

מה קרה בימים הספורים שחלפו מאז ביקר מר אלון בוושינגטון, שהצריך את זימונו הד־חוף של רבין?

● דיון בגופי דברים

כשנשאל השבוע ראש הממשלה בפורום ממלכתי לגבי מטרת ביקורו בוושינגטון, אמר כי הוא מבין שיהיה עליו לדון שם על סדר המגעים של השלב הבא — עם ירדן או עם מצרים.

זה בוודאי נכון, הן כך במפורש סוכם בין קיסינג'ר לאלון כאשר דובר על הטקטיקה של השלב הבא („באיזה מהלך מדיני נבקש — עוד בחודש לדון על כך"). אבל נדמה, כי לא על סדר הקדימויות בלבד מבקש קי־סינג'ר לדבר. אילו לשם כך בלבד הוזמן ראש הממשלה, הלא הנשיא פורד ושר החוץ קיסינג'ר יכולים לדון על כך עם יגאל אלון בבואו בחודש הבא לארה"ב (לרגל העצרת הכללית של או"ם).

להפלאה דרג השיחות יש משמעות מיוחדת וככל הנראה יש כוונה לדבר לא רק על סדר הקדימויות אלא גם על גופי דברים. ידועה לוושינגטון דעתו של יצחק רבין, כי השלב הבא צריך להיות שיחות בין ישראל ומצרים ולא עם ירדן, בראש ובראשונה, משום שאין הוא מוכן לשום הסדר שפירושו נסיגה כלשהי מיהודה ושומרון (נסיגה לפי ההשקפה ה־מקובלת על ראש הממשלה ועל הרוב בממ־שלה יכולה לבוא בחשבון רק במסגרת הסדר שלום כולל).

בעצם, עשויות להתעורר גם שאלות אם מדובר בהסדר „פונקציונאלי" — כלומר, השארת השליטה הצבאית של ישראל בכל הגדה המערבית והעברת פונקציות אזרחיות בתחום המינהל לידי ירדן — שכן במובן מעשי פירוש הדבר התורתה של ירדן לגדה ואפשר שגם בשל כך יהיו כאלה — ולאו דווקא מקרב האופוזיציה — אשר יטענו כי הדבר מחייב בחירות חדשות.

אבל השאלה לא תתעורר מן הטעם ה־פשוט: ירדן אינה מוכנה ללכת לשום הסדר חלקי עם ישראל, אלא אם כן תיסוג מחלק של הגדה.

וושינגטון דווקא היתה רוצה שהשלב הבא יהיה עם ירדן. בשיחה שהיתה לאיש השגרי־רות הישראלית בוושינגטון בתחילת החודש שעבר עם הממונה על „השולחן הירדני", שמע מפיו כי „מדיניותה של וושינגטון מר־סיפה להיות שיש לנהל את המו"מ עם ירדן".

● לקראת בוא סאדאת

אבל ברעתה את עמדתו האיתנה של ראש ממשלת ישראל ספק אם תדחוף ארה"ב לעי־מות עם ישראל בנושא זה. הדעת נותנת כי וושינגטון תנסה לבחון עם רבין את היתר־נות שיש במהלך בכיוון שיחות עם ירדן, מ־תוך נימוק, כי עלייתו כך יתחזק מעמדו של חוסיין מול הפלשתינאים.

בהקשר זה ראוי לציין, כי שר החוץ ה־מצרי איסמעאיל פהמי, שהופיע לפני ימים מספר בעת ביקורו בוושינגטון לפני ועדת החוץ של בית הנבחרים האמריקני, חזר ו־אמר, כי דעתה של מצרים היא שהגדה המערבית אינה חלק מירדן, אלא רק בחזקת פקדון בידיה. משמע, מצרים גורסת כי הגדה מיועדת לפלשתינאים של ערפאת.

אם בכל זאת לא ישתכנע יצחק רבין כי ראוי שירדן תהיה הבאה בתור בשיחות — יבקשו, כנראה, הנשיא פורד ושר החוץ קי־סינג'ר לדבר על הצד המהותי של ההסדר עם מצרים, לקראת בואו הקרוב, בחודש נובמבר של הנשיא סאדאת לוושינגטון.

עד היכן מוכנה ישראל לסגת בסיני בשלב השני?

כאן, מנקודה זו, עלול להתעורר ויכוח נוקב. אמנם שר החוץ המצרי דיבר בוועדת החוץ של בית הנבחרים האמריקני על שלום ואמר כי הוא מאמין כי סאדאת רוצה בשלום, אבל השאלה, כמובן, באיזה מחיר.

יש להניח, כי אילו היתה ישראל מוכנה לסגת מכל השטחים שכבשה מידי מצרים, היתה קאהיר מוכנה ל„שלום" — שלום על פי דרכה, שאינו אלא שביתת־נשק חדשה.

בישראל ברור, כי השלב השני במגעים עם מצרים פירושו נסיגה נוספת, אבל היא תסכים לכך רק אם תהיה מגובה בשלום דה־פאקטו. עדיין אין סימן שמצרים מוכנה להכריז על ביטול מצב המלחמה תמורת נסיגה לא־שלמה.

● תנועה שפירושה נסיגה

קיסינג'ר טוען כדרכו, כי לארה"ב אין תוכניות משלה לא לגבי ירדן, ולא לגבי מצרים. כך גם אמר בשעה שבחן עם יגאל אלון את „כל האופציות". אבל כך הוא אמר תמיד עד שיום אחד הוא זורק רעיונות משלו, כפי שקרה בשיחות על הפרדת הכוחות עם סוריה.

ותמיד מתברר, כי הרעיונות שלו קרובים איכשהו לצד הערבי. דבר זה רק מחזק את ההכרה כי גישתה של מצרים אחרי ארה"ב בעקבות מלחמת יום הכיפורים נובעת מן ה־עובדה שבאחד המגעים הבטיח קיסינג'ר לשכנע את סאדאת שאם רק ינתן לו מן הוא יבטיח להחזיר לידי מצרים את השטח שנכבש מידיה, לשוות את רובם הגדול (קרי: מימוש „תוכנית רוג'רס").

לא יקשה לתאר את התסריט של השיחות עם ראש הממשלה. הוא מצידו לא יתחייב, כמובן, לשום הצעה מעשית ויטען כי עליו להתייעץ עם ממשלתו, אבל קיסינג'ר יחזור מן הסתם על התרגיל הידוע: הבה נאמר מה עלול לקרות אם לא תהיה „תנועה" ואם לא תהיה „התקדמות" (שפירושה האחד הוא — נסיגה ישראלית נוספת). על פי המסקנה שאליה יבקש קיסינג'ר להוביל את אורחו — נעמוד שוב במלחמה רצינית, וכאן ניתן לשער שר החוץ האמריקני יחדש את המלול להתרחש לאור שגיאות העבר: „יופעל נשק הנפט בארה"ב ולא רק באירופה, יקשה לגייס תמיכה לישראל — וכו' וכו'".

ואם במלחמה מדובר, יוכל קיסינג'ר להצ־ביע על דברים שאמר פהמי באותה הופעה בוועדת החוץ של בית הנבחרים. כשנשאל שר החוץ המצרי איך תגיב מצרים אם תותקף סוריה במלחמה השיב: אנו לא נצטרף, אבל — הוסיף — אם תצא מצרים למלחמה, יצ־טרפו אליה כל יתר מדינות ערב.

נסיעתו של יצחק רבין מהווה לגבינו מבחן רציני. מהלך עם ירדן הוא פסול, אבל גם מהלך עם מצרים מורכב למדי שכן אפילו יש מקום להסדר חלקי נוסף בין ישראל לבין מצרים אין מסלקים בכך את סכנת המלחמה, הרי כל התקדמות בחזית המצרית מעוררת מחדש את שאלת החזית הסורית.

דמשק רואה את עצמה צמודה למצרים. היא יצאה עמה יחד למלחמה ועל כן — כך היא טוענת — כל הסדר שיש עמו נסיגה נוספת בסיני מחייב הסדר מקביל עם סוריה, ולא תחל היא שוב בהתגרויות עשר מהרה עלולות להתפתח למלחמת התשה חדשה.

● לבודד את סוריה

במקרה כזה אין כלל ספק שלכן תעמוד בריה"מ, המגבירה עתה את משלוחי הנשק לדמשק, ואף על פי שבשיחות עם אלון הס־כים קיסינג'ר בבירור, כי „לסורים אין מה להציע יותר", לא היינו אומרים כי הסכמה זאת היא המילה האחרונה של וושינגטון, אלא אם כן תנהג מצרים כפי שהצהיר פהמי (שמצרים לא תצטרף למלחמה, שתפתח סור־יה בניגוד לדעתה של קאהיר) וארה"ב תבהיר למוסקווה, כי לא תניח לגורמים מחוץ לאזור להתערב במלחמה סורית־ישראלית אם תפ־רוץ.

על כך ידובר עם קיסינג'ר בעת זמרים של הפרדת־הכוחות בחזית הסורית האם אין אנו טועים הבטיח קיסינג'ר שארה"ב תתייצב ל־ימין ישראל במלוא משקלה המדיני, כדי להבטיח שסוריה לא תקבל עידוד אם תחליט לפתוח במלחמה חדשה.

נראה, כי זאת גם הבהיר קיסינג'ר לנשיא סוריה, ואמנם אל אסד, כאשר היה מוכן למלא את דרישתו ו„השפיע" על ישראל לוותר על קונייטרה. יש איזו הבנה בין ישראל לבין וושינגטון, כי השלב הבא עם סוריה צריך להיות הסכם שלום.

ואולם, דווקא משום כך יבקש, כנראה, קיסינג'ר לשכנע את יצחק רבין, שעל מנת להקל על ארה"ב ועל ישראל כאחד, ראוי „לבודד" את סוריה בהסכם שירגיע את מצרים.

● העיקר שישראל תזוז

חישובים אלה ידועים, כנראה, גם ליצחק רבין ערב צאתו לוושינגטון. קודמתו בתפ־קיד, גולדה מאיר, עמדה לא אחת בעימות עם ד"ר קיסינג'ר (היה זה, למשל, כאשר קיסינג'ר תבע ממנה בתקיפות להרפות את הכיתור על הארמיה השלישית ואילו גולדה מאיר אמרה ברורות, שאם לא תסכים מצ־רים לשחרר את השבויים הישראליים — לא יורשה מעבר אספקה לארמיה המצרית ה־בצורה) ומשו שקיסינג'ר ריכך את עמדתו.

הנהגתו של יצחק רבין מנוגדת עתה על כף המאזניים: אם באיום מלחמה אפשר לשכנע את ישראל לוותר בשטחים חיוניים בלא תמורה נגדית ממשית — הרי זו פשיטת־רגל מוחלטת של מדיניות החוץ ה־ישראלית.

על צד האמת, מן הבחינה האובייקטיבית קשה מצבה של ממשלת־רבין מזה של ממ־שלת־מאיר, שכן לממשלה הקודמת היה על מה לוותר: היא יכולה להסכים לסגת בחזית המצרית אל מעברי המיתלה והג'ידי, והיא יכלה להסכים לסגת בחזית הסורית אל אחר קוניטרה בלא שמצבה הבטחוני, לדעת ה־מומחים הצבאיים, יורע. מרחב־התימרון של ממשלת רבין קטן יותר.

אבל ההצלחה במישור המדיני תלויה לא רק במצב הפיסי בשטח. היא תלויה גם, ו־אולי בעיקר, ביכולת נפשית לא להיגרר ולדחות — אם יש צורך בכך — את עצותיו ה„אבהיות" של קיסינג'ר, המתיימר לדעת „מה טוב לישראל" יותר מממשלת ישראל עצמה.

במחקר שנתפרסם באחרונה בארה"ב על מדיניותו של הנרי קיסינג'ר, שבחלקו השני הוא ביקורתי למדי, מודגשת העובדה, כי כאשר מדינה ערבית, תהא זו מצרים או סוריה, פותחת במלחמה־התשה בניגוד להס־כמי הפסקת־האש, לא טורח שר־החוץ האמ־ריקני להפעיל את השפעת ארה"ב כדי לשים קץ למלחמה כזאת, אלא עונה לישראל, כדי שהיא תשלם את ה„חשבון" למען הפסקת המלחמה.

אולי מכוח „הרגל" זה כותר לעצמו שר־החוץ האמריקני מהלך זה או אחר מתוך הנחה, כי בסופו של דבר כבר ישכנע איכשהו את ישראל. עובדה, עד כה היו הישגיו האישיים של קיסינג'ר במקרים כאלה מרשי־מים למדי.

ידוע למה היה רוצה קיסינג'ר להגיע אילו הסכימה ישראל להיכנס למו"מ עם ירדן — לפתוח לנסיגה כלשהי. למה הוא חותר להגיע בשלב הבא עם מצרים? איש אינו יודע. אבל משהו כבר מתבשל שם, בוושינגטון.

לא חשוב לקיסינג'ר היכן תזוז ישראל, אם בגיזרה הירדנית ואם בגיזרה המצרית, אבל העיקר שתזוז.

לשם כך „הובהל" יצחק רבין לוושינגטון בלא שנועצו בו תחילה לגבי המועד, ימים אחדים בלבד אחרי צאתו של יגאל אלון משם.

מצרים תובעת דמי עמלה מארה"ב בעד הנפט הערבי

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

פהאמי בא לגבות את המקדמה בצורת חיטה ✱ קיסינג'ר שילם, כדי למנוע פנייה מצרית למוסקווה ✱ אחרי תשלום המפרעה בא תור ה„שטחים"

מדוע ראה הנשיא ניכסון להזכיר בנאום הפרידה שלו כהישג גדול את ה־עובדה כי 100 מיליון ער־בים, שרק אתמול ראו באמריקנים את אויביהם, מתייחסים אליהם היום כאל ידידים?

מדוע היה אורחו הראשון של ג'ראלד פורד בבית הלבן המלך חוסיין?

מדוע חותם הנרי קיסינג'ר עם כל מבקר ערבי — עם המצרי ועם הירדני, ובעוד ימים אחדים בוודאי עם הסורי והסעודי — על הודעות ארוכות המבטיחות כינוס מוקדם של ועידת ז'נווה כדי לסיים „את כל העסקים שטרם סוכמו"?

כמה מ„עובדות החיים" באמריקה יענו ל־שאלות אלה. בעלי־הבתים בניו־יורק כבר מושבים בתום הקיץ הלהט על צינת החורף ומשלמים 40 סנט בעד 4.5 ליטר של דלק להסקה; לפני שנה שילמו רק 20 סנט בעד אותה כמות. בחורף שעבר, בעיצומו של מש־בר האנרגיה, לא חשו האמריקנים בקור, אך עתה הם חוששים מפני חידוש אמברגו ה־נפט הערבי ומפני החורף שיהיה קר יותר מהחורף שעבר, שבאורח מפתיע לא היה קר ביותר.

הנהגים משלמים בעד דלק למכוניותיהם כמעט כפליים מאשר לפני שנה, וזוכרים כי־צד בחורף אשתקד נאלצו להמתין שעות רבות בתורים בתחנות־הדלק, תחנות דלק רבות נס־גרו בימי סוף השבוע ואחרות נסגרו גם בימי חול. מיבצע „עצמאות" לשחרור ארה"ב מן התלות במקורות נפט זרים יוגשם רק בשנות ה־80, והביניים חוששים הנהגים להתחדשות המשבר.

כל דבר מתייקר, ולעתים תכופות ההסבר היחיד לתהליך הוא עליית מחירי הנפט. מש־פחות רבות בארה"ב עברו בשנים האחרונות לבתים שכל המיכשור בהם על טהרת החש־מל; והנה, בחודשים האחרונים עלה מחיר החשמל פי כמה והעתונים נתמלאו מכתבים המתלוננים על שחשבונות החשמל הגיעו לכ־200 דולר לחודש. רבים אינם יכולים לעמוד בכך ונאלצים לעקור מדירתם המודרנית.

אותם צרכני דלק, דלק־הסקה, וחשמל שמ־עו לא מכבר מפי שר האוצר בכבודו ובע־צמו, ויליאם סיימון, כי מחירי הנפט ירדו אם „יהיה הסדר במזרח־התיכון", ולמרות ש־לא אמר זאת בבירור הבינו הכל כי זה יקרה אם יהיה „הסדר" לפי טעמם של שליטי הנפט המלך פייצל בראשם.

ריבית, מיסים, קיצוצים

הנשיא פורד קרא לאינפלאציה „אויב הצי־בור מספר 1", והליך רק להיכנס לסופרמארקט כדי להתפס מה פירוש שחיקתו הנמשכת של כוח הקניה של הדולר לגבי המשפחה האמ־ריקנית. שיעורי הריבית הגבוהים, אפילו על איגרות־חוב ממשלתיות, שניתן לפדות אותן בתוך משנה אחת, מגיעים עתה לריבית של 9 אחוז.

אמריקני ממוצע אינו שוכר דירה. הוא קונה בית — משלם 10 אחוזים במזומן כתש־לום ראשון, וכל היתר במשכנתא ל־30 שנה. שיעור המשכנתא גבוה במיוחד — 9.5 אחוזים — וכיצד יכול אדם פשוט המשתכר כ־300 דולר בשבוע, לשלם ריבית זו?

אבל אפילו בשיעורי ריבית גבוהים כל כך קשה למצוא משכנתא. מדוע ילוו הבנקים כסף ב־9.5 אחוזים אם הם יכולים להלוותו במסגרת מלוות אחרים ב־12, 13 ואפילו 15 אחוזים? התוצאה — השנה ניבנים כמחצית ממספר הבתים שניבנו בשנה שעברה.

המתלונן על האינפלאציה חושב קודם כל על מחירי הנפט הגבוהים והאחריך הוא מת־לונן גם על המסים. באמריקה, כבכל מקום אחר, הם עולים בהתמדה — ולא רק מסי ה־ממשלה אלא גם מסי העיריות.

ממשלת ארה"ב מוציאה עתה למעלה מ־300 מיליארד בשנה והכל אומרים שכדי ללחום באינפלאציה חייבת הממשלה לתת דוגמה ול־קצץ בהוצאותיה, וקודם כל בהוצאות הצב־איות. הנשיא פורד דיבר בהחלטיות נגד צמצומים בתקציב הבטחון אך הקונגרס קי־צץ את תקציב ההגנה ב־5 מיליארד דולר.

ועוד גורם חשוב יש במציאות האמריקנית: חולשתו של הדולר. במשך שנים הוציאה ארה"ב בחו"ל יותר כספים משהרוויחה שם. כתוצאה מזה סבבו כמאה מיליארד דולר מחוץ לארה"ב. פעמים היה פיחות בערך הדולר, ואז בא משבר האנרגיה ומחירי הנפט המריאו והגבירו עוד יותר את הגרעון במאזן התש־לומים.

בשבועות האחרונים התברר כי השייחים של הנפט גילו שדולרים רבים מדי נמצאים בידיהם, דולרים שלא רק האמריקנים, אלא גם האירופים והיפנים משלמים בהם בעבור הנפט. השייחים החלו לקנות איגרות־חוב של ממשלת ארה"ב. בעוד שנה־שנתיים, ואולי חמש שנים, יגרום דבר זה סיבוכים עצומים, אך לעת עתה מוצא הדבר חן בעיניהם של אילי הכלכלה האמריקנית. הם מכירים טובה לפייצל — ומבקשים שלוה שבע־רצון.

ולבסוף — ה„דטאנט". היום כבר מסכימים כמעט הכל כי הגזימו בחשיבותו וכי ערכו לארה"ב איננו כה גדול. מטרתה העיקרית של ה„הפשרה", לחזק את יוקרתו הנחלשת והה־לכת של הנשיא ניקסון, נכשלה. אפשר ש־ג'ראלד פורד יראה בדטאנט מסוג אחר — מצב שבו לא תיתכן מלחמה אטומית — אחרת תהיה מורשת הדטאנט תמורות גוברת שאין חזרה ממנה.

ההישג של קיסינג'ר, שנחשב לאחת מהצ־לחותיו הגדולות, היה הוצאת מצרים מתחום ההשפעה של ברית־המועצות והכנסתה לתחום ההשפעה של ארה"ב, אבל לכל דבר יש מחיר ובשבוע שעבר הגיע שר החוץ של מצרים איסמאעיל פהאמי לקבל את המקדמה הרא־שונה.

החשבון שהגיש היה מדהים. ככלות הכל הגיע מספרם של תושבי מצרים לכ־37 מיליון ורוב המלווים שלה סבלו מתזונה לקויה. פהאמי דרש, איפוא, מצרכי מזון ביותר כ־700 מיליוני דולר.

איום בתפנית למוסקווה

אולם מומחי החקלאות של ארה"ב הגיעו לכלל מסקנה כי טעו טעות גדולה בהערכה האופטימית שהעריכו את יבול החיטים של השנה. היובש באזור המערב התיכון של ארה"ב, ארץ החיטים והתירס — האיזור החקלאי העשיר ביותר בעולם — היה בלתי־צפוי ו־יבולי הדגנים יהיו קטנים. כבר בשבוע הצי־עו כי ארה"ב חייבת להטיל איסור על יצוא החיטים, כפי שעשתה לפני שנתיים, אחרת יתייקרו בקרוב מחירי הלחם, הבשר, החלב והביצים בארה"ב עצמה.

אך קיסינג'ר יודע היטב — ואם שכח ידענו פהאמי את זכרונו — כי אם מצרים לא תקבל חיטה מארה"ב תשוב ותפנה לברית־המועצות כפי שעשתה פעמים כה רבות בעבר. ושליטי מוסקווה אינם צריכים לבקש אישור מן ה־סובייט העליון. מבחינתם יהיה פחות לחם לעם הסובייטי ובלבד שאפשר יהיה לקדם את ה־אינטרסים של מדיניות החוץ הסובייטית. באין יכולת להעניק לפהאמי כל מה שביקש, הציע לו קיסינג'ר לפתות חיטים במידה מספקת ל־זמן־מה.

אך מצרכי מזון היו רק סעיף ראשון בחש־בון שהגיש פהאמי. המחיר שתצטרך ארה"ב לשלם בעבור „נצחונה" מובהר בהודעה המש־ותפת הארוכה: שיתוף־פעולה בתחומי מדע וטכנולוגיה, אמנות ובריאות; מענקים ממ־שלתיים והשקעות פרטיות. והכל יעלה מיליר־דים, אפשר שמאות מיליונים, של דולרים אמריקניים טובים הזורמים בכיוון הד־סיטרי — מארה"ב למצרים.

עוד הודעה משותפת — אחרי ביקורו של המלך חוסיין — ונראה שגם זו נוסחה במטרה להשביע את רצונו של האורח: הוא רוצה שתחילה תוכר הפרדת כוחות? הוא מקבל את מה שהוא רוצה. האם יהיה פייצל מרוצה מזה? האם ימנע הדבר אמברגו־נפט חדש?

יותר ממוקד אחד

וקאהיר, האם לא תשוב לציידה של מוס־קווה? והרי לסאדאת יש לו בוודאי נימוקים מעולים לריב עם מוסקווה ואין ספק שלא נטש את הסובייטים רק משום אהבתו את הנרי קיסינג'ר, אף שהוא יודע היטב כי הצילו מתבוסה צבאית וכתוצאה מזה ממוות פוליטי ואולי אף ממוות ממש.

בתנאים אלה קשה מצבה של מדינה שאין לה נפט רב למכירה, שאין לה מיליארדים של דולרים להשקיע באיגרות אמריקניות, של־היפך. היא זקוקה להרבה חיטה, להרבה דו־לרים — ומעל לכל להרבה נשק שרק ארה"ב יכולה להעניק לה — וכמה כלי־נשק יקרים היום פי־מאה בהשוואה לימים שאהוד אבריאל ואיש שנסע בדרכון שהוצא על שם מר קולובסקי קנו „בארעמיסים" במחיר 20 אלף דולר ובמטוס.

אולם ארה"ב היא מדינה שיש בה 100 מוקדים של כוח. אם אחד ממוקדים אלה נלהב ל„דטאנט" ולתמורות העיה שגרם, יש לצומתו מוקדים אחרים המסוגלים להבין, כי משבר אנרגיה ובצורת הם עניינים חולפים, בעוד אשר אינטרסים קהילתיים המבוססים על אבר־שיות, על אמונה בפרט ועל חירות אינטלק־טואלית ונפשית חשובים ובני־קיימא לאין ערוך יותר.

[illegible]

صكنا من الامل

2 שגרירים אמריקנים נרצחו בשנה אחת

שגריר ארה"ב בחארטום נרצח על־ידי מחבלים פלשתינים ועמיתו בניקוסיה - על־ידי קנאים יוונים־קפריסאים

מאת דן ארקין

מסוק של חיל האוויר המלכותי הבריטי נ־חת ביום שני במקום נופש באי הקטן באי־דה, סמוך לחוף המערבי של סקוטלאנד. צוות המסוק הטריד את מנוחתו של ה־דיפלומט האמריקני לינזי גראנט, האיש מספר שניים בשגרירות האמריקנית בניקו־סיה. השגריר האמריקני ב־קפריסין, רוג'ר דייוויס, נה־רג ביריות מפגינים יווניים בבניין השגרירות ולינזי, ש־

נפל בניקוסיה
שגריר ארה"ב בקפריסין, רוג'ר דייוויס

היה בדרכו לארה"ב עם סיום תקופת כהונתו, נצטווה לשוב לניקוסיה עד בוא שגריר מח־ליף מארה"ב.

בביירות קיבלו אן דייוויס, בת עשרים, וג'ון דייוויס, בן שש־עשרה, מבזקי תנחומים מהנשיא ג'יראלד פורד על מות אביהם „בעת מילוי תפקידו בכבוד". מברק דומה קיבלה אמם השלישה של השגריר בקלי־פורניה.

שמו של רוג'ר דייוויס יחרת ב־ודאי על לוח השיש הירוק בבניין הסטייט דפרטמנט בוושינגטון, שם חרותים שמות 103 דיפלומטים אמרי־קניים שנהרגו בעת שרותם בארצות שונות מאז שנת 1871. לפני שמו של דייוויס חרותים על לוח השיש שמותיהם של קליאו נואל וג'ורג' קרטיס־מור, שגריר ארה"ב בסודאן וסגנו, שנרצחו על־ידי אנשי „ספ־טמבר השחור" בבניין שגרירות סעו־דיה בימים הראשונים של מארס 1973.

שלושה ימים אחרי רצח השגריר האמריקני בסודאן נאם הנשיא לשע־בר ריצ'רד ניקסון באוזני כ־2,000 עובדי משרד החוץ האמריקני בטקס חריתת שמותיהם של שני הדיפלו־מטים על לוח השיש הירוק. אולי כדי לרומם את רוחם של השומעים, גילה ניקסון כי בשיא תקופת חטיפת המטוסים ערך מי שהיה אז שר ה־חוץ, וויליאם רוג'רס, סקר בקרב עובדי ־רות החוץ, ושאל האם צריכה ה־ממשלה האמריקנית להיכנע לסחטנות ולשלם כופר נפש להצלת דיפלומטים אמריקניים. התשובה היתה פה אחד: לא!

המשותף בין שני השגרירים האמ־ריקניים שנרצחו זה במרתף השגרי־רות הסעודית בחרטום וזה במסדרון השגרירות האמריקנית בניקוסיה הוא הימנותם עם קבוצת ה„ערביסטים" במשרד החוץ האמריקני. שנים רבות שירתו בבירות מזרח־תיכוניות והת־מחו בבעיותיו, ובאזור זה של העולם בא קיצם.

גורל טראגי

אחרי רצח קליאו אלן נואל בידי אנשי „ספטמבר השחור" כתב עתו־נאי אמריקני: „בעובדה שקליאו הוצא להורג על־ידי טרוריסטים ב־שמם של ערבים פלשתינים טמון גורל טראגי במיוחד, כיוון שהשגריר בסודאן היה ידוע כל שנות שרותו הדיפלומטי כערביסטי". עוד לפני ש־החל בשרותו הדיפלומטי, ב־1949, התעניין נואל במורשת התיכון ובעמי ערב, ותואר אקדמי גבוה הוענק לו במכללת הרווארד על לימודיו בהיס־טוריה ערבית ובלשון הערבית.

הוא שירת בביירות, בג'דה ובבי־רות ערביות אחרות ועשה שתי תקו־פות כהונה בחרטום. ב־4 במארס נכנסו חיילים סודאניים למרתף ה־שגרירות הסעודית ומצאו שם את גופתו נקובת הכדורים של נואל, וכן את גופותיהם של סגנו, קרטיס מור, ושל מיופה הכוח של בלגיה, ג'י איד. שלושתם נמצאו בשלולית דם, ליד המעלית.

המחבלים כבלו את הדיפלומטים ואחרי כן ירו בהם בתת־מקלעים. קרטיס מור גם הוכה מכות קשות לפני מותו. לפני שנורו למוות הורשו השלושה לכתוב מכתבי פרידה למש־פחותיהם וכמה דקות אחרי מותם הצ־בירו המחבלים הודעה לסודאנים, ש־היו מחוץ לבניין: „תביעותינו לא התמלאו. הוצאנו זה עתה להורג את שני האמריקנים ואת הבלגי".

דיפלומטים של ארצות אחרות, ש־היו גם הם באותה מסיבה בשגרירות הסעודית, הצליחו להימלט. השגריר הסובייטי ברח מהבניין בתחילה הת־ברפתי טיפס על חומת הגן ונמלט החוצה.

באותם ימים ישב רוג'ר דייוויס בביטחה בשגרירותו בניקוסיה ולא העלה בדעתו כי אנשי חיל הנחתים, המוצבים בכל שגרירות אמריקנית ב־

מדים באים, ייתכנו ביום מן הימים ליהירה להוכה לשיור הפגנות אלימות.

השבוע, כאשר צרו המפגינים ה־קפריסאים על בניין השגרירות ה־אמריקנית, המצטנפת במשעה אליכה ומסובבת מגע לרצע, היתה פקודתו האחרונה של השגריר לנחתים שלו לפזר את ההפגנה ברימוני גאז מדמיע.

במקום בטוח

אולם זה היה מאוחר מדי. „השג־ריר דייוויס היה במסדרון עם שני עוזרים — סיפר אחד מעובדי ה־שגרירות — לפתע ראיתי את גופו כאילו קופא במקום, ושניה אחרי כן נטה ראשו הצידה. נסיתי לאחוז בו בזרועותי, אך הוא החליק ונפל על

נפל בחארטום
שגריר ארה"ב בסודאן, קליאו נואל

הרצפה. דם זרם מחזהו ותזמו על־ידי. כרעתי על ברכי ונסיתי להסיר מפניו את מסיכת הגאז, ואז הגיעה מזכירתו וניסתה לעזור לי. ואז היא נפגעה. כדור מראשה ניתז ממנה מעוצמת פגיעתו של הכדור. היא מתה בזרועותי".

לכל שגרירות אמריקנית ספר תקנות ובו הוראות מפורשות ומפו־רטות כיצד יש לנהוג בהפגנות מסוג זה, המוכרות היטב לדיפלומטים אמ־ריקנים מסייגון ועד אמריקה הלטי־נית. גם בניקוסיה פעלו השבוע ה־עובדים על פי ההוראות. חצי־תריסר הנחתים תפסו עמדות ליד החלונות, וכאשר החלו המפגינים היוונים־קפ־ריסאים להעלות באש ולפוצץ את מכוניות השגרירות בחצר, הצטופפו העובדים במסדרונות הקומה השניה ליד דלת לשכתו של השגריר דייוויס, במקום הנחשב כבטוח ביותר ב־בניין.

השגריר והמזכירה אנטואנט דר־

הכבוד האחרון: גופת שגריר ארה"ב בסודאן מוצאת, עטופה בדגל האמריקני, מבניין השגרירות הסעודית בחרטום

באווה נהרגו בשעה 12.35. איש „מאריינס" אמיץ פרץ אל הרחוב, מתעלם מאש ה־מפגינים, והחל זועק לשוט־רים: „הביאו לי אמבולנס, הביאו לי אמבולנס". בעוד השגריר גוסס הגיע לבניין נשיא קפריסין, גלאפקוס קלרידס, שהפסיק מסיבת עתונאים בבניין סמוך. הוא עלה לקומה השניה, הגיע למסדרון, לא אמר מלה, ראה את השגריר דייוויס מוטל שם ואז פנה ויצא מהמסדרון. הוא נסע בג'יפ אחרי האמבולנס שהוביל את דייוויס למרפאה פרטית ס־מוכה, שבה נפח השגריר את נשמתו.

רוג'ר דייוויס נמשך ל־תרבות הערבית, והיו שאמ־רו כי היה „מאוהב בערבים" (את ירח הדבש שלו עשה בדמשק), אך במגעיו עם ישראלים הדגיש שהוא אינו אנטי־ישראלי.

בחקירה התברר כי כפי הנראה היתה כוונת כמה מ־המפגינים היוונים להרוג את השגריר דייוויס, ואמנם הו־צאו צווי־מעצר נגד שלושה חשודים. דיפלומט אמריקני צעיר שניצב בבניין שגרי־רותו בניקוסיה, שזגוגיות חלונותיה מנופצות אמר: „התעוללתי לאהוב את קפרי־סין וחשבתי לבקש הארכת שירותי כאן, אבל עכשיו די לי. לא אשאר אחרי מה שקרה כאן ביום שני".

דרשתו של קיסינג'ר ה…

מאת חיים גיל (בוסטון)

השבוע עשינו פה, בבוס־טון, בר־מצווה לדוד קיסינג'ר הצעיר. עשינו — אני מתכוון אנ ח־נו בני העם היהודי. באופן פרטי לא הזמינו אותי לטקס הזה. חבל, הייתי ברצון משתתף אבל באמת רק מעטים הוזמנו.

כל העניין כולו היה אפוף אווירה של מבצע סודי וכל האינפורמציה ש־הצלחתי ללקט כאן היא ממה שסיפרו עתונאים מקומיים ומכמה מקורבים למשפחה שהשתדלו לא להרבות ב־דברים.

ובכן, התברר כי הנרי קיסינג'ר נהג גם פה באופן המקובל עליו בפגישות מדיניות. באיפוק האדיש ו־החייכני שלו, כשהוא נזהר שלא ל־עשות דברים שיחייבו אותו ואת ה־מדיניות האמריקנית.

מעבר לזאת הסכים קיסינג'ר להת־ייצב מול מצלמות הטלוויזיה בחברת בנו, אך סירב להתראיין בכל צורה שהיא משום שהעניין הוא ענין פרטי. ראיתי את ההופעה הזו בטלוויזיה והבן נראה דומה מאוד לאבא וחייך גם הוא חיוך מאופק, אדיש ודיפלומטי מאוד. אבל ברצינות אפשר לומר כי הנער היה נרגש מכל המעמד.

עוד נמסר לי כי מלבד כמה סוכנים של שרותי הבטחון לא היתה תכונה מיוחדת לפני בית הכנסת בו נערך הטקס.

הטקס נערך בבית הכנסת על שם הרב ברלין של אוניברסיטת ברנדייס וערך אותו הרב אלברט אכסלרוד, יו"ר האוניברסיטה.

ננסי, אשתו של הנרי קיסינג'ר לא באה כמובן אבל אשתו לשעבר של שר החוץ, אן כהן, היתה גם היתה. היא באה לטקס בחברת בעלה הנ־וכחי, שאול כהן, שהוא ראש החוג לכימיה באוניברסיטת ברנדייס.

כאן חשוב להוסיף כי אוניברסיטת ברנדייס היא אוניברסיטה יהודית וכי באוניברסיטה זו לומדים יהדות ממש כבאוניברסיטת בר־אילן שלנו. אפשר אם כן לומר כי דוד נמצא בבית יהודי טוב.

היו גם 15 אורחים וביניהם גם נעמי הירשברג, ישראלית המשמשת מורה לעברית לדוד אלא שנעמי סיר־בה כמו כולם למסור אינפורמציה על לימודיו של הנער כדי שלא לגרום למשבר במדיניות של אמריקה.

רבי אכסלרוד מוכן היה רק להוסיף את הפרטים הבאים: ראשית, ש… עצמו במשך 90 דקות והדוד הקטן … דרשה מתוכמת מאוד ומאוד נוגעת לב. הדרשה, מוכן היה הרב לאשר, עסקה בערכים יהודיים המסורתיים נכתבה על ידי הנער על סמך … התורה שלמד. הרב חזר והדגיש … את הדרשה כתב הנער במו ידיו.

קיסינג'ר עצמו, בתו אליזבת, ה־16 ועוד שני אנשים אחרים נק… לעלות לתורה ואם אתם מתעני… איך זה עולה אליזבת לקרוא בת… — אל תתפלאו. כאן גם זה אפ…

הצלחתי גם לשמוע מה אמר הקטן בדרשה שלו: נאמר לי … דיבר על הנסיון ההיסטורי של היהודי מתוך לארצו וגם בישראל מתחדשת, הוא אמר כי זוהי גאו… אומה שהשיגה הישגים כה גדו… והוא באה להיות בן לעם שתרם רבות לציביליזציה. כדי להמחיש דבריו הביא כמובן דוגמאות מס… שופטים בספר דברים — היא פ… השבוע.

כשנגמר הכל נסעו כולם הב… והיתה שם קבלת־פנים קטנה.

אחר־כך נסע קיסינג'ר לוושינ… לפגוש שם את המלך חוסיין. ואליזבת נסעו אתו. שאול כהן נסעו לחופש על חוף הים ורק … הוא ששאול כהן לא נסע לוש… שהרי בכל הזדמנות הוא נוסע ל… אל.

מכל מקום לפני שנסע לוושינ… אמר קיסינג'ר לעתונאים: „זה … יום מרענן ומרגיע מאוד".

„בעוד כמה ימים לא יהיה לנו מה לאכול"

הכפריים היוונים־קפריסאים בשטח הכיבוש התורכי תולים תקוותם ב„צלב האדו…

מאת ברנארד נוסיטר, שליח „וושינגטון פוסט" בקפריסין

מודסטו זאנדס הוא א־חד מעשרות היוו־נים־קפריסאים שנל־כדו בכפר יאלוסה בשטח שהתורכים כבשו אנתו והוא מלא דאגות לגורלה של בתו בת ה־17.

כאשר הגיעו הנה התורכים, ביום ראשון, הוא מספר, לא היתה התנה־גות החיילים כל כך נוראה, אבל סיפורים על החיילים התורכיים „הלוקחים כל בחורה שמוצאת־חן בעיניהם" הגיעו לאוזניו והוא אומר: „אני פוחד כמה עלול לקרות ל־בתי". מודסטו עבד בבלוז־קיס ב־פאמאגוסטה והוא דובר אנגלית רהוטה.

יאלוסה שוכנת בצפון־מזרח ה„זנב" של קפריסין הנוהקה כשכבשו התורכים והקדכו בשבוע שעבר. הכפר שבתיו לבנים ונקיים שוכן מעבר לקו הפסקת־האש, ליד העמדה המזרחית ביותר של התורכים.

להלכה כפר זה עדיין חלק מקפ־ריסין היוונית, אך למעשה הוא נמצא בשליטת התורכים והדגל התורכי מתנוסס מעל אנטנת הטלוויזיה ה־מרכזית של בית הקהילה — המיבנה הגבוה ביותר בכפר.

התורכים הטילו פחד בליבות ה־תושבים בכמה צעדים מחושבים. הם נטלו עמם 9 בחורים שהיו סבורים כי הם עלולים לקחת נגדם הבלאי את השופט המקומי — למען יראו וייראו.

הכפריים מספרים כי קצין תורכי הזהיר את נכבדי הכפר כי כל מי שיימצא מעבר את אדמתו יירה בי־מקום. העבודה בשדה חייבת להיפסק עד שאנשי הצבא התורכיים יסיימו את חיפושיהם אחר נשק מוסתר בבתים.

לא התעללו

איש אינו מתלונן כי התעללו בו או היכו אותו והדאגה הגדולה ביו־תר היא המחסור במזון הגובר והולך. מחסור זה היה נושא השיחה העיקרי בין הכפריים שנאספו שלשום ליד המלון הריק שבכפר.

אספקת החשמל נפסקה ועמה אספ־קת המים. הלחם אזל והולך ומא־פיית הכפר המופעלת בחשמל אינה יכולה לספק להם חדש.

הכפריים היו מחליפים את הטבק שלהם במזון ובמצרכים אחרים בפאמאגוסטה. עתה הם מנותקים ממנה. זה כמה ימים אין חלב טרי ואבקת־חלב אוזלת והולכת. על רועי העיזים נאסר לצאת למרעה והעדרים נשחטים.

מכוניות וגרמופונים

דימנטרה אשיוטה, בת 23, ש־עבדה במפעל הטבק של משפחתה, אמרה לי: „כמעט לא נשאר לנו עוד מזון. בעוד כמה ימים לא יהיה לנו מה לאכול. האם יגיע „הצלב האדום"? האם אתם יכולים להביא הנה את „הצלב האדום"?" … אנגלית רהוטה את הכתבים שהגיעו למקום דרך קוי ה…

כדי להכביד את העול, … תורכים את הסופרמרקט ה… הכפר ויחד עמו חנויות־…

בעניין ביזה ושוד סיפר … כי החיילים נטלו לעצמם … שעמדו בדרך וכן גרמופונים, רדיו ושעונים שהיו בחנויות … תים לא בזוז. לבעלי־המכו… בעצם לאן לנסוע אלא מה… בתוך ה„זנב" המנותק … קשה, משום שתחנת הדלק ש… נסגרה בידי התורכים אח… ממנה דלק לשימושם.

הכביש המתפתל מניקוסי… רחוקת כ־130 ק"מ, חולף … בתריסר כפרים יוונים, כולם רטאים. התושבים נבלטו ורק תורכיים שוהים בהם עתה.

בלפקוניקו, במרחק של כ… ממזרח לניקוסיה, נותר זוג אחד. הם היו קשישים מ… להימלט עם האחרים.

מפתח ביתם והתבוננו, שלש… מחלקת חי"ר תורכית שאנש… שו בבתים הריקים אחרי … משמר הלאומי היווני שאולי … בהם. תורכי־קפריסאי המתנח… כפר הדריך אותם.

המלחמה שיבשה כליל את … כלה והסחר בכפרים, אך המו… כי הכפריים התורכיים מכ… דה לחיילים על ששיחררו … המשטר היווני „המדכא".

„אני מקווה שהצבא התורכי כאן לנצח", אמר המורה.

הסורים משקמים את הריסותיה

תקציב הפיתוח של סוריה, הגדול בתולדותיה — מדווחת כתבת מד…

אירין ביסון, שליחת „גארדיאן" לדמשק

חום מחניק, המוני אדם, תנועה צפופה הזונקת ונעצרת חלי־פות לקול צופרים, תלת־אופנים מזמזמים כצר־עות, מוסיקה מחרישת־אוז־ניים הבוקעת מבתי־קפה פתוחים, עבודת בנייה רבה, סלילה של כבישים חדשים.

סוריה, העסוקה בשיקומה, מקיימת כאן את היריד הבינלאומי העשרים ואחד שלה, וכל אחר צהריים, כאשר נפתח היריד בשלל אורות צבעוניים, נדמה כי הארץ כולה מתכנסת בשד־רה המרכזית של דמשק.

מצב־הרוח והאווירה שונים השנה לגמרי מכל שידעה סוריה מאז קיימה את היריד הראשון שלה. יום הספי־קה לסיים את מלחמת יום הכיפורים — שהרי הלחימה בחזית הסורית לא נסתיימה אלא ב־31 במאי, כאשר נחתם הסכם אי־ההפרדה — טרם הס־פיקה להיחלץ בצפורני מלחמת ששת הימים — שהרי חלק ניכר משטחה כבוש על ידי ישראל — החלה ב־מבצע אדיר של שיקום ופיתוח ו־פתחה שעריה לפני משקיעים זרים.

אולם בעת ובעונה אחת סבורים הסורים באפשרות של בעיות ביח־סים עם ישראל. הם טוענים כי רצונם בשלום. הם מקווים לשלום. אבל הם רואים סימנים קלושים בלבד לשלום באופק.

„בעולם לא הגיע זרם כה עצום של נשק אמריקני לישראל כפי ש־מגיע היום", אומרים פקידים סורים ומוסיפים שרבים הסימנים כי יש־ראל שרויה במצב רוח מלחמתי. תמ־רוני צבא, גיוס של אנשי מילואים, הקמת ישובים חדשים בשטח הסורי, הכרזות רשמיות כי רמת הגולן לעו־לם לא תשוב לסוריה, ותעמולה אנ־טי־סורית נמרצת אין בהם כדי להר־גיע.

יש רק לקוות, אומרים הם, שכל אלה אינם אלא חלק מ„הפגנת ה־שרירים" הישראלית כהכנה לוועידת השלום בז'נבה ולא למלחמה.

ארה"ב קורצת

מעטים מאוד הדברים בדמשק ה־מזכירים למבקר כי העיר שוכנת בלב „אזור מלחמה". בנוסף על הזרם הרגיל של אורחי קיץ מלבנון לבירה אנשי עסקים ומנהלי חברות מחוץ לארץ המתנהרים על החוזים, ומציעים מלוות ויודע בציפיה לשגשוג של אחרי המלחמה.

בפעם הראשונה מאז שנת 1966 נפתח ביתן אמריקני ביריד ומרגע פתיחתו עד נעילתו הוא שוקק סורים שופעי התפעלות. מחוץ לביתן הוצב דגם של מעבורת חלל ובתוכו … דגם של רכב־ירח. טלפי … אסטרונאוטים ופרטים על … על החיים בארצות־הברית.

באותה שעה, בבינה לרוב, … מצרי אל הנשק של אמריקה סוריה לקראת ארה"ב באוניה הכודגנת. שום סורי, הוא בספק שלחי וגמור במלצר או בנהג … אינו מצפה לנס דיפלומטי או … מצד אמריקה. ההנחה הרווחת שאין בכוחה ובכוונתה של א… הברית לבקש יותר מן ההפרדה כחות בחזית המזרח.

אשר לשיקום ולפיתוח מנ… בהם סוריה במהירות מירבית. … ציב של השנה בסך של 400 … לייש היה הגדול ביותר של … עד כה — אמר לי עיצ… תת־השר לתכנון. 40 מיליון נוספות הוקצבו לתוכניות שיקום … ספות.

כ־2.25 מיליון לייש יוקצו … היקון ושיקום מפעלים … שנהרסו בהתקפות האוויר הישרא… כגון בית־הזיקוק ותחנת הכוח … כוית בהומס, שסיפקה 20 אחוז החשמל של המדינה, ונהרסו כלי… מסוף הנפט והמכלים בבניאס, … קני נמל ומחסנים בלאטאקיה ו… טוס נהרסו (מסורות אוריות … שנפגעו היו אזורי מגורים בדמ… שבהם נהרגו 500 אנשים, וכן … מגורים בערים ובעיירות ברחבי ארץ).

כרטיס לעולם הילדים, כרטיס מפעל הפיס

ילד קטן בן 6, עם תיק האוכל והספר הראשון; ילדה בת שתים עשרה, שזה עתה גילתה "עולם חדש"; נער בן שש־עשרה, כמעט "גבר" - העולם הצעיר, התוסס והמתפתח.

הנוער שלנו. לאן הוא יגיע? מה תהיה דמותו? איך יראה המחר שלו? כדי שיוכל לעמוד באתגרים של עולם המחר, חייבים אנו לתת לו את התוכן והכלים - היום.

לעזרה במשימה זו נרתם מפעל הפיס. מאות בתי־ספר מקיפים, בתי־נוער, מיתקני גדנ"ע מפת"ן וחניבות, נבנו בשנים האחרונות בסכומי ענק, שהוזרמו למטרה זאת על־ידי מפעל הפיס, והתכניות לעתיד - רבות. כרטיס הפיס, שתקנה השבוע, עשוי להצטרף אל כל אותם כרטיסים, המסייעים לעיצוב עתידו של דור ההמשך שלנו, ואולי אף לעתיד הפרטי שלך...

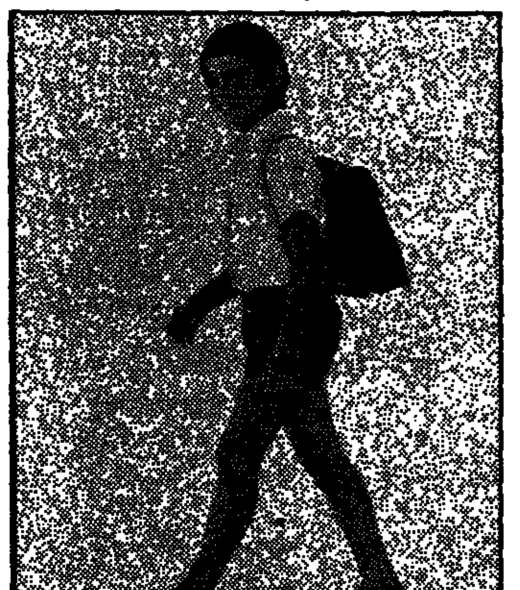

מפעל הפיס - לשיפור איכות החיים

ה' באלול תשל"ד

…קון ג'קס…

בין הנשיא … הוסכם שיח… הושגה הב… דוברינין מ… לבריה"מ מ…

"תיקון ג'קסון" — המאבק והפשרה

בין הנשיא פורד לסינאטורים ג'קסון, ריביקוב ויעבץ הוסכם שיוחלפו בינידם מכתבים על הנקודות שבהן הושגה הבנה, ועתה תלוי הדבר בתשובה שיביא דוברינין ממוסקווה ★ המאבק סביב התיקון הוכיח לבריה"מ מה רב משקלן של ישראל והיהדות אפילו ביחסים בין שתי מעצמות־העל

מאת אלי אייל

פשרה שהושגה בין הסנאטורים תומכי תיקון ג'קסון לבין שר החוץ האמריקני קיסינג'ר — ויתור ... של הקונגרס בענין מעמד מדינה מועדפת ... בסחר עם ארה"ב, ... ריכוך העמדה הש... בענין הטרדות יהו... מיכסות הגירה — אפשר ... ממנה על דרכי המאב... ציבורי היהודי בארה"ב, ... נערך מחדש לעצור ... השתף בעמדת ארה"ב ... ישראל.

...ורד־קיסינג'ר לבין הסנאטורים ... יוחלפו ביניהם שנים או ... מכתבים. שר החוץ יכתוב ... ה־הברית קיבלה הבטחות מ־ ... מועצות בעניני הגירה, הטר־ ... דים, מעצרים וכיוצא באלה, ... סנאטורים מצדם יוותרו לשנה ... התיקון. על השאלה מה היה ... ביטו של קיסינג'ר באשר הה־ ... הסנאטורים יתן התשובה הי־ ... הסובייטי בוואשינגטון אנטולי ... ן שיצא השבוע במפתיע למוס־ ... די לחזור משם עם הפשרה.

... כי נפילתו של ריצ'רד ניק־ ... מה דווקא להישגים אמריקניים ... עם מוסקווה. אף שממשלו ... של ג'רלד פורד מעוניין בהמ־ ... רציפות של מגמות החוץ — ... ם לקיים התחייבויות של ה־ ... הקודם. ניקסון — הרי הובן ... שצריך להבין, כי ההתפשרות ... יתרות גם לחוץ לוויתורים על ... קודם צריך היה ניקסון, ... בבינה והרגיש, להוכיח כי ... זע נבחנות דיפלומטיים ובכך ... בבית הלבן. עתה ברז'נייב ... ריך להוכיח בקרמלין כי הוא ... הדטאנט לא הסתכנו מדי כא־ ... אליו יחבב על ניקסון ועל ... : כי יחזיק מעמד על אף ... ם. גם ברז'נייב רוצה להוכיח ... במוסקווה כי מדיניות ה־ ... נמשכת תחת שלטונו של ... מוסקבה: גבר כוח המיקוח של ... ההוכרה ליהודים מצד ברית־ ...

...רת בעתה

בשבוע בו נדמה היה, בירו־ ... שוואשינגטון הקיסינג'רית קצת ... קצת בולמוס, קצת משמעת ב־ ... ישראל, בא שלבו האחרון ... ...בק תיקון ג'קסון כתוצאות ל־ ... הסכון הקצר בדבר אפשרויות ... ...ור־ישראלי בארה"ב. שכן, ...בוזתו של ג'קסון התיקון שלו ... ...בנין יהודי בלבד, הרי התור־ ... ...רשימה של המאבק ועבודו־ ... ...סי שתי הבעצבות קמים והופ־ ... ...ם על מצב יהודי בריה"מ — ... כי בנושא שההודות האמרי־ ... ...נושה לו ושרעת הקהל הכללית ... ...בלפי סימפטיה והבנה, יכול ... ...ם האמריקני לעצור את ... התיהודים של עגלת הממשל. ... ...בי מצב יהודי בריה"מ כן — ... ...ת כמה וכמה בשאלה בטחון

שתיקון ג'קסון לא השיג את ... שרצה ושאף. הן הסנטור ה־ ... בודאי לא יכול היה לגייס ... של 78 (!) מתוך 100 סנטורים ... שיטרפו את הדטאנט. ההידב־ ... ם בריה"מ היא אינטרס אמ־ ... והיא מישאלה של דעת הקהל ... ...קנית. אבל לא „דטאנט בכל ... הדטאנט, כפי שהסביר פעם ... ...בין (זמן קצר לפני היותו ראש ...) הוא „המשך המאבק בין ... ...ועיטת עולם (קפיטליסטית ו־ ... ...סטית), בין שני ענקים, אבל ... בשווק אחרים". לכך נרתמו ... סאל"ט על הגבלת מירוץ ה־ ... הגרעיני ולכך נועדה גם רוק־ ... ניקסון־קיסינג'ר על אי התפר־ ... ...שכסוכים מקומיים. כי המדי־ ... האמריקני — יהיה יכבי ואנטי ... ...וכו בכל כיוון — שאחרי מל־ ... ...ויטנאם וכבר הרוח הבדלני ב־ ... ...יעו לגרום ההיפך. אלא ש־ ... ...אמר על־ידי התיקון כלו: זהי ... ...ה הסטוריה. כאשר לארה"ב ... ...סכוהגי והכלכלי, לאלץ את ... ...לליברליזציה בחברה הסובייט...

...וסימפטיה

...לי רגשות עזים לתה", אמר ... לפני שבוע אחרי פגישתו עם ... פורד. ג'קסון ושני חבריו ה־ ... ם אברהם ריביקוף ויעקב יעבץ ... יחד עם הנשיא פורד ארוחת ... ובהזדמנות יחסר להה רמז בוהר ... את הבעשקה הרוסי הוא אוהב ... , אולם „אני תקיף בעבודתי ... תוף".

... שביקשו להדגיש כלותה הסנ־ ... בהם ארוחת הבוקר שארכה ... עשר דקות (חביתה, כריך הפר־ ... המניות אנגליות ולחמניות מתוך ... קוהלי חזיר הקניקיות) הוא כי ... פעם הראשונה שהנשיא בכבודו ... ...ו שותף לדיונים אלה על תיקון ... ג'קסון בגנע ממפגשים יש־ ... ם בנציגי הזרוע המחוקקת בענין ... ג'קסון (אם כי נפגש עם כני ... יהודיים) ולציור את קיסינג'ר ... הקפיטול להשפיע על סנטורים ... בית הנבחרים להסיר המיכתב ... שבע הנשיא ארה"ב לתת אש־ ... ...יד רחבה לרוסים.

...טורים גבלו לפורד על המתוה. (הנשיא) אשר יצטרך לערוב ... רם ועליו יהיה להוליך מה הם ... דים שהוא עושה עם הרוסים", ... ג'קסון. „אבל הוא הבטיח לנו ... ל אשר יוסכם עליו, הוא ילצג ... בן הערבות המתאימות. ואנו

סומכים על יושרו ביחס להבטחות אלה ויש לנו אמון ביושרו". כמובן, קשה לצפות שהרוסים יתנו התחייבויות בכתב בענין הגירה חופשית או שיצהירו כי יפסיקו את מסע ההטרדות — כי בכך הם מודים שהציקו והטרידו את פעילי העלייה והמבקשים לעלות — אבל אם תושג מן הסובייטים הבטחה למיכסת נסיון (ג'קסון רצה מיכסה גדולה מזו שהתפשרו עליה: סביב 45 אלף לשנה. אבל ג'קסון עמד על קביעת מיכסה כלשהי כי בעוד שבענין הפסקת ההטרדות קשה הפיקוח, הרי בענין מיכסה יש אפשרות ממשית לבדוק את הנכונות הרוסית) ולצוד כמה הבטחות של מוסקווה, יהיה מוכן הקונגרס להניח ל ש נ ה לנשיא לנהוג בסחר כלפי ברית־המועצות כ„מדינה מועדפת ב־יותר". כלומר, מצד אחד יוכל המימ־של לקיים התחייבותו לברז'נייב תוך השגת נוסחה ש„תיבלע" על־ידי הרו־סים, ומצד שני הצמוד התנהגות ה־סובייטים למבחן כל שנה מחדש. למעשה פירוש הפשרה הוא שהקונ־גרס יחדש כל שנה את סמכות הנשיא — אם הרוסים יקיימו את ההתחייבויות שלהם. הסנטורים המנוסים וה־ממולחים ידעו כי ביטול חוזה סמכות קשה יותר מאשר לחדש אותה, ולכן לא ויתרו על הנשק שבידם: אי ביטול תיקון ג'קסון, אלא דחייה בדיון בו, ובקבלתו, מדי שנה.

תועלת לאומית ושיקולי בחירות

למבקרי הדטאנט של ניקסון־קיסינג'ר יש טיעון חזק. עיסקת החיטה, שעוד לפני שנה נראתה כאינטרס של החקלאים האמריקנים שרצו להיפטר מעודפי חיטה, נסתברה כבלתי מוצ־לחת מנקודת מבט של ביזנס אמרי־קני. גם חילופי הידע נגלו כמו־סיטריים. מאות (!) מדענים אמריקנים שחזרו מבריה"מ סיפרו כי הרוסים מצצו מהם פרטי־פרטים ולא היו מו־כנים לנהוג בהדדיות ולגלות משהו של המתחולל בתחומם בבריה"מ.

ג'קסון הירבה, איפוא, „להכות" על הקלף של „קח־ותן", של הדדיות, של כבודה וחשדה, של מיקוח מייגע. ניקסון וקיסינג'ר, הנבגד, פיזרו הב־טחות, אך לא עמדו במידה מספקת על תמורה נאותה. גם בשיחות סאל"ט נגלה פרצופם העקשני והערמומי של הרוסים. יותר מכל שגו הסובייטים בהערכת כוחו של הקונגרס. שכן, אחרי שבפסגה במאי 1972 הבטיח להם ניקסון את כל הקלות והטבות הסחר, לא פיללו כי הזרוע המחוקקת עלולה להטיל וטו, או להתנות תנאים, או לטרפד את העיסקה. דווקא אז הכבידו ידם על היהודים, הגבירו את ההצקות לסולז'ניצין ולסחרוב. הם פשוט נתנו חומר טוב לאלה שהלימו את עיר־צות המשטר הסובייטי ובכך היקשו על יצירת אווירה אהודה, אפילו בקרב החוגים הליברלים וחסידי הדטאנט ב־ארה"ב, למען מתן מעמד מדינה מוע־דפת בסחר. קיסינג'ר עצמו הודה פעם כי יש יסוד לטענה של ג'קסון כי המאבק סביב התיקון חיזק את כושר המיקוח האמריקני. אדרבה, ערב ה־בחירות של 1972 ביקש ג'קסון מן הנשיא ניקסון להסיר את התנגדות הבית הלבן לתיקון בגלגולו הראשון הצליח לשכנע את ג'קסון כי זהו כבשיר להפעלת לחץ פוליטי על הרו־סים. העובדה כי הנשיא בעצמו קיבל נימוק זה — אולי גם משיקולי בחי־רה — הוסיפה אז את חתימותיהם של עשרה סנטורים, שהתחשבו בעמ־דת הנשיא, על התיקון. המספר של 78 סנטורים פלוס רוב גדול של חברי בית הנבחרים הפך את תיקון ג'קסון לקונצנזוס של יונים וניצים, של חסי־די הדטאנט ומבקריו, של ליברלים ושמרנים.

כופר התעודה וחופש ההגירה

לכאורה הופקע התיקון מן הביכוד היהודי. אבל היה ברור כי בכוחה של הקהילה היהודית לחזק את חזית תומכי התיקון או להחלישה. האמת המצערת היא כי בעצם ג'קסון רץ קדימה והמימסד היהודי פיגר אחריו. בגילגול הראשון של התיקון לפני שנתיים (אוגוסט 1972) נסוב המאבק נגד כופר התעודה. הסנטור יעקב יע־בץ אמר בהפגנת מחאה בניו־יורק כי „עלינו לדרוש צדק ליהדות בריה"מ כתנאי ליחסים מסחריים וכספיים קרו־בים יותר עם הסובייטים". יותר מאו־חר אף אמר במפורש כי כוונתו ש־ההטבות הכלכליות לרוסים יותנו ב־שיפור היחס כלפי היהודים בבריה"מ. במשרדי הסנטורים ג'קסון, ריביקוף ויעבץ הוחל בדיונים על המאבק לבי־טול גזירת כופר התעודה שהוטל על בעלי דיפלומות המבקשים להגר מ־בריה"מ. הוצע להחתים סנטורים על עצומה לבריה"מ. יועצו הקרוב של ג'קסון, ריצ'רד פרל, העלה רעיון לקשור את ההטבות המסחריות עם מצב יהודי בריה"מ. חוגים שייצגו ארגונים יהודיים התנגדו לכך. כדור השלג המשיך להתגלגל, התעבה ואסף אליו סנטורים נוספים (האמפרי, מונ־דיל, בירץ' באיי, שוייקר) וכמה כ־חברי בית הנבחרים. אחד הניסוחים הראשו־נים להצעת החוק מנע מעבר על כדי־בה מרוצה מבריה"מ המגבילה כאוהדיה להגר על־ידי הטלת מס על אשרת

סנטור הנרי ג'קסון
הקדים את היהודים

ההגירה. אבל ג'קסון התנגד לכריכת מעמד מדינה מועדפת לענין כופר התעודה בלבד, אלא ביקש להרחיבה לכל שאלת חופש ההגירה וכן לענין ההטרדות והמאסרים.

ואמנם בראשית 1973 קרא אליו הנשיא ניקסון כמה ממנהיגי יהודי ארה"ב ויחד עם קיסינג'ר הציג לפ־ניהם שני מיסמכים החתומים על ידי המנהיגות הקולקטיבית במוסקווה ו־בהם הבטחה להפסיק את גביית ה־כופר. היה ברור שהבעיה אינה הכו־פר אלא חופש היציאה.

ויכוח פנים־יהודי

בין היהודים החל ויכוח במי לה־מוך: בתיקון ג'קסון או בהבטחות ניקסון? הברירה של הדיפלומטיה היהודית היתה עדינה ורגישה: איך לשמור על ידידות ניקסון בלי לפגוע בידידות הסינט, ואיך לשמור על תמיכת הסינט בלי לפגוע בתמיכת הנשיא. אך ג'קסון התקדם בנחרצות והציג את הענין כאינטרס אמריקני כללי. „הורי נולדו בנורווגיה", הס־ביר, „ואילמלא היה להם חופש הגירה כשם לא הייתי מעולם מגיע להיוולד ולחיות בארה"ב". אמריקה היא ארץ של מהגרים והמיעוט נתקבל על ליבם

של האמריקנים. שושבינותו של ויל־בור מילס ממדינת ארקנסו הדרומית, אף שהיו לה שרשים של יחסים אישיים עם ידיד יהודי בניו־יורק, נתפרשה גם כרצון לבלוט בתמונה האמריקנית הארצית לקראת אפשרות של התמודדותו על מועמדות הדמו־קרטים לנשיאות (היו שראו במילס בן זוג לצמד של נשיא וסגן נשיא, טדי קנדי ווילבור מילס).

בינתיים החלו אנשי עסקים אמרי־קנים להתום על עיסקות מסחריות. ארמנד הבר מחברת „אוכסידנטל" חתם על עיסקה להפקת גז בסיביר בסך עשרים מיליון דולר. המר, שהוא פליט יהודי מרוסיה, נעשה לאיש מפתח ביחסי הסחר עם בריה"מ. אך הסובייטים חיכו לקרדיטים הנוחים של בנק יצוא־ייבוא ולשפע הידע הטכנולוגי שיירד עליהם מארה"ב.

בהיכוח היהודי סביב תיקון ג'קסון ביצבץ החשש מפני שירבוב הנושא היהודי בהקשר המלחמה הקרה. והיה מעניין בזמנו לעקוב כיצד עובר מר־כז המאבק היהודי למען יהודי בריה"מ מבריסל לניו־יורק. ללא תכנון מוקדם עבר מוקד המערכה מאירופה לארה"ב כשנתחוור כי הרוסים אינם מקשיבים כל־כך לקולות ליברלים ושמאלנים באירופה (כגון של מנהיגי מפלגות קומוניסטיות באיטליה ובצרפת) אלא מבינים את שפת כוח הביזנס והתע־שיה של הכספים והמסחר. כוח זה נמצא באמריקה — דווקא השמרנית.

תיקון ג'קסון קבע עובדה חדשה במעמד הקהילה היהודית: הבית ה־לבן הכיר ביהדות האמריקנית כגורם משפיע ומכריע לגבי יחסים עם ה־קרמלין. ניקסון וקיסינג'ר פנו, איפוא, בעקיפין לישראל שתסייע בריכוך יהדות ארה"ב כדי שזו תסייע בריכוך (או ביטול) תיקון ג'קסון.

בהיותה ראש ממשלה גרסה גולדה מאיר את הקו של אי־התערבות ממ־שלת ישראל בוויכוח על תיקון ג'ק־סון. אבל התעלמות מן הנושא היתה בלתי אפשרית. „גברת מאיר הסבי־רה לי היטב את מצב יהודי רוסיה", אמר ניקסון למנהיגים היהודיים. „היא הבריה הקאירה עלי רושם משכנע". הישראלים הרשמיים הציעו למימשל להתפשר עם ג'קסון ול־„הצעה" זו היתה משמעות של הזד־הות עם ניקסון, כפי האמריקנים שדחפו את עגלת הדטאנט נשמעו אף איומים מוסווים שתיקון ג'קסון עלול לפגום ביחסי ישראל־ארה"ב. ניקסון עצמו היה זהיר. הוא לא

אמר בגלוי „אני תומך בישראל ועכ־שיו תמכו בי (היהודים) נגד תיקון ג'קסון". הוא אמר כי הרוסים לא יוכלו להסכים למה שכלול בתיקון: הגירה חופשית מבריה"מ. אדרבה, קבלת התיקון, אמר ניקסון, תחזק את בעלי הקו הנוקשה בקרמ־לין והיהודים יתעוקו מנשקם ולא ישיגו דבר. שכן הרוסים לא יוותרו בשום פנים ואופן הגירה כללית. ואם לא יהיה בכלל פתר פשרה, לא תרגיש ממשלת בריה"מ איזו שהיא חובה לנהוג בגמישות ובמתינות ב־ענין היהודי. אבל אם נושא יציאת היהודים מבריה"מ יהיה בידי ה־נשיא, אזי שהוא (ניקסון) יוכל להשתמש בנשק הסחר ללחוץ על הרוסים.

האמת היא כי היהודים התרשמו מנימוקיהם של ניקסון וקיסינג'ר שכל אחד נהג לסיים פגישה במילים „בט־חו בי". היו בקרב המנהיגות היהודית שהסכימו כי קבלת תיקון ג'קסון עלו־לה להרוס את כל סיכויי העליה מ־בריה"מ. אבל המנהיגות הזאת כבר לא יכלה להחזיר את גלגל התיקון אחורנית. גם ניקסון הבין שהיהדות האמריקנית לא תסתייג מתיקון ג'ק־סון.

במהלך הדיונים של תיקון ג'קסון ניצבו יהודים משני צידי המיתרס. את הפשרה בין סנטור ג'קסון להנרי קיסינג'ר ניסחו עוזריהם — שניהם יהודים — ריצ'רד פרל (עוזרו של ג'קסון) והלמוט זוננפלד (עוזרו של קיסינג'ר). וכאשר בפגישה בבית ה־לבן גדרנו עקרונות הפשרה, הרי ליד ג'רלד פורד והנרי ג'קסון, ניצבו זה מול זה בחדר שלושה יהודים: הנרי קיסינג'ר, יעקב יעבץ ואברהם ריבי־קוף.

הכדור במגרש חדש

הנשיא פורד עצמו ניצל ממבוכה שיכול היה לבוא בה אילו תמך, כחבר ביהנ"ב בזמנו, (לפני מינויו לסגן נשיא באוקטובר 1973) על התי־קון של ג'קסון—ואניק. אמנם לפורד יחס נוקשה יותר כלפי הדטאנט וב־היותו חבר קונגרס היה מקורב לאנשי הפנטגון. אבל בשלב זה הוא מסור שבחים ל„הנרי" ואינו סר ימינה ושמאלה מעצתו.

האם הפשרה היא נסיגה מן הנוסח המקורי והכוונה המקורית של תיקון ג'קסון?

„לא", השיב ג'קסון על שאלה זו. „ראה, הבה נבהיר דבר אחד בבירור. לא דרשנו מעולם שהתיקון יקבע כי כל אלה הרוצים לצאת יוכלו לצאת — כולם ומיד. זו לא היתה עמדתנו אף פעם. אנו מגבשים גישה הגיונית שהיא ריאליסטית ובת יישום. אנו רוצים התקדמות רבה יותר משאנו עדים לה עתה. הם הגבילו שוב את מספר היוצאים לאלף בחודש וזהו צעד בכיוון לא נכון. אנו מתעניינים בזכויות אדם... יש לנו אמון בנשיא, ביכולתו לגלות חירות, ואותו סוג של שיקול דעת שיסייע להשיג את הדבר שכולנו חושבים עליו".

עתה עבר הכדור למגרש חדש: ישראל. יכולת הקליטה שלה תהיה המבחן להישג העיקרי בתיקון ג'קסון.

אדיבות חשודה

ביום ד' השבוע נכ־נסתי לחנות רהי־טים והמוכר אמר לי „שלום". כל כך נדהמתי, עד שיצאתי ונכנסתי שוב. המוכר שוב בירך אותי לשלום. הסתו־בבתי כדי לראות אם לא עומד מאחורי גיסו של המוכר או מפקדו מהמי־לואים, אבל לא. הייתי לבד. ל י הוא אמר שלום.

לאמיתו של דבר, נכנסתי רק כדי לשאול איפה יש ב־קרבת־מקום בית־מרקחת, אבל האדיבות הבלתי־רגילה ביל־בלה את חושי וקניתי כורסה. המוכר שאל אם אני מוכן, אולי, במקרה, לשלם במזומן — כי אז אקבל הנחה ניכרת. את הכורסה הוא ישלח הבי־תה — על חשבונו. הוא הו־סיף כשי מברשת לניקוי סידו־רים והציע לי לשבת ושאל אם לא חם לי ואיך העניינים.

בסוף שכחתי לשאול על אודות בית־המרקחת, אך רשמ־תי לפני, כי גם בימים טרו־פים אלה עוד ניתן למצוא סוחר חביב ואדיב בארצנו. סוחר, שלא הכסף שלי מעניין אותו, אלא האדם שבי! בערב סיפרתי לאשה וגם היא מאד התרשמה.

אתמול נכנסתי לחנות ל־אביזרי חשמל. עוד לפני חוד־שיים רצינו לקנות מיקסר, הבטחנו אותו לחנוכת הבית של הגרינבוימים. גרינבוים כבר כמעט שילם את המש־כנתא ואני עוד לא קניתי לו את המיקסר. אבל מה לעשות, בחודשים האחרונים משום מה אי־אפשר היה להכנס לחנות חש־מלית. הדוחק היה רב מדי והמוכר כלל לא נאות לשוחח אתך על שהות מטר־בידה.

אז אתמול אני נכנס — וריק. מקצה החנות מנתר לקראתי בעל העסק, אישית. פניו קורנות מאושר, הוא מו־שיט יד, לוחץ את ידי, כמעט מחבק אותי.

אם אני אשלם בשביל ה־מיקסר במזומן, הוא אומר, אקבל גם פנס כיס, עם הסול־לה. והוא שואל אותי אם אני נשוי וכמה ילדים יש לי ומה שלומם. הקיץ חם. ואולי אני רוצה לשבת.

אני מתחיל להאמין באנו־שות. אני שמח להצהיר, כי משהו מתחיל להשתנות אצל־נו. כל המאמרים שכתבנו נגד גסות הרוח בחנויות וכו' לא היו לשווא. או שמא כל זה רק הודות לקסם האישי שלי?

האשה טוענת, כי אלה הם סימנים ראשונים של מיתון. היא לא מאמינה בקסם האישי שלי.

אם אתה רוצה שכרטיסי הברכה
לשנה החדשה יגיעו ליעדם
אל תשלח
כרטיסים או מעטפות
שמידותיהם
קטנות מ-14×9 ס"מ

בשל גורמים
שבתיפעול שרותי הדואר,
לא יקבל
משרד התקשורת
כרטיסי ברכה ומעטפות
קטנים ממידות אלה

אם רצונך שברכותיך יגיעו ליקיריך בזמן
הקדם ושלח אותן
אם יצטברו כל עשרות מליוני הברכות במתקני הדואר
בשבוע האחרון שלקראת החג, קשה יהיה להבטיח שהקומס הגדול לא ישבש
את חלוקת הדואר הרגילה ושכרטיסי ברכה רבים יגיעו לאחר החג.

בברכת שנה טובה
משרד התקשורת

משרד התקשורת/המחלקה ליחסי ציבור.
לשכת הפרסום הממשלתית

صكنا من الامل

לקחי קפריסין

מתתיהו פלד

ה התרחשויות של ה־שבועות האחרונים בקפריסין הסבו את שימת־הלב אצלנו ל־דמיון הרב בין מצבנו ומצבה של קפריסין. אכן, רבים קוי הדמיון, והטרגדיה הנוראה של רבבות המשפחות הקפ־ריסאיות שנותרו ללא קורת־גג בולטת באימתה נוכח שוויון־הנפש שבו מתבונן העולם על אסונו של עם קטן אחד נוסף.

יתכן שהמועקה שמאורעות קפרי־סין יוצרים בקרבנו ביותה לא מעט מן העובדה כי גם אנו, כעם וכמדי־נה, מרגישים איכשהו, כי התגובה ההולמת ביותר את האינטרס הלאומי שלנו היא להדגיש כי איננו צד בסכסוך. הרי לנו הוכחה נוצרת לכך שאפילו הרגשה של קירבה — קירבה גיאוגראפית וקירבה של גורל — אינה מסוגלת לגרוף עם שאינו מהווה חלק בלתי־נפרד של הסכסוך למער־בולת פעילה, ההולמת את עוצמת הסערה שבלב.

אולם גם אם מצליחים אנו לקיים ניטראליות מדינית, מעטים בתוכנו המסוגלים לא להיות מוטרדים מן ההרגשה כי יתכן שאת בבואת עצמנו אנו רואים בקפריסין. רבים מעיקים את הציבור שלנו לתת דעתו יפה על אירועי קפריסין, שכן לקח רב צפון בהם עבורנו. המאבק בין שני עמים, שאחד הוא מיעוט החרד לקיים את זכויותיו, ואחד הוא הרוב המבקש להגשים מאוויים היסטוריים שאין המיעוט מוכן להשלים איתם, מזכיר לנו כל כך את עצמנו.

נוכחותו של כוח צבאי בינלאומי המתגלה בכל אוזלת ידו בעת מש־בר, והתערבות זהירה ובלתי־יעילה של מעצמות העולם, המושכות חו־טים בקור־רוח שעה שהמוני אדם נרמסים בגלגלי המאורעות — כל אלה מוכרים לנו יפה מנסיון ישיר של העבר. וכל כך קרובה הזירה, וכל כך דומות הבעיות, עד שלעיתים נדמה כי אין לנו כלל אפשרות להת־בונן בקור־רוח במתרחש ולהפיק את הלקחים העגומים מטרגדיה של עם שכן.

סבורני כי הלקח הגדול עבורנו מצוי לא במה שהתרחש בקפריסין לאחר ההפיכה נגד נשיאה לשעבר מקריוס, אלא באותה הפיכה עצמה. דומני כי איש לא עמד על כך עד כה — זולת ח"כ בנימין הלוי — שמצביע על הבכשה הגמורה של אותם קצינים יוונים, מטורפים מטר־פים, שלא השכילו לראות מראש את גודל האסון שעתידים הם להביא על עמם.

אמנם גם ח"כ הלוי הציין בדבריו (,,מעריב" 18 אוגוסט) כי אין הוא מוכן לומר כי יש דמיון מלא בין המצבים, אולם הוא לא יכול להס־תיר את חרדתו נוכח האפשרות כי מעשים נמהרים, הנעשים מתוך רגש פטריוטי בעלמא אך ללא שיקול דעת, עלולים להביא שואה גם עלינו, ב־ישראל.

הדמיון בין מה שעשו אותם קצי־נים יוונים, בהשראתם של מנהיגיהם באתונה, לבין מעשים העלולים להי־עשות אצלנו מתוך כוונים זהים, הוא המחייב את שימת ליבנו. כי מה עשו אותם קצינים יוונים, בסופו של דבר? הם רק ביקשו להגשים, הלכה למעשה, זכויות היסטוריות של עם הרואה עצמו קשור [illegible], ליוון, בהגבאים כבראו הולכים מע־שה כוח.

וכי יש מי שיוכל לערער על הקשר ההיסטורי שבין קפריסין ליוון? יווני קפריסין ויווני חצי האי יוון הם בני עם אחד, לשונם לשון אחת, והקשר ההיסטורי של יוון וקפריסין עתיק יומין וברור כשמש. חלקים חשובים של המיתולוגיה היוונית הקלאסית קשורים באי קפריסין, וכאן קמה האימפריה ההלניסטית והיה האי חלק בלתי נפרד ממנה עד לכיבוש הרומי.

וגם אז מעולם לא ניתק הקשר בין שני חלקי העם עד שבאו הת־ורכים במאה הי"ו והפכו את האי יחד עם יוון כולה, לחלק של האימ־פריה העותמאנית. עם הקמתה של המדינה היוונית המודרנית, בעקבות המרד היווני בתורכים, נמנע צירופה של קפריסין ליוון רבתי אך ורק משום שבינתיים נכבש האי על ידי האימפריה הבריטית. מה אם כן יכול להצדיק את ההפרדה שבין האי והמ־מולדת לאחר שהשלטון הבריטי הס־תיים? הלא התורכים, שמעולם לא התנחלו באי, אינם אלא פחות מ־20% מכלל האוכלוסיה, ואיך זה תינתן בידם הזכות למנוע מן הרוב למלא את שאיפתו הלאומית להחזיר לחיק המולדת?

■

אם קיימת מערכת טיעונים היסט־וריים רבת עצמה, זולת זו שלנו לגבי ארץ־ישראל, דומה כי היא מצויה באידיאולוגיה של הדוגלים ב,,אנוסיס" — האיחוד של יוון וקפ־ריסין. גם איש לא היה מערער על התביעה הזאת, אלמלא אותו מיעוט ,,טורדני", שמעולם לא ראה עצמו כלאום העומד בפני עצמו, שאינו אלא רסיס של האומה התורכית, ה־יכול ללא קושי להעתיק מושבו ל־תורכיה רבתי, כשם שעשו מאות אלפי תורכים אחרים לאחר מלחמת־העולם הראשונה, בעת שנעשו ,,חי־לופי האוכלוסין" בין יוון ותורכיה החדשה.

אלא שאותו מיעוט תורכי נעזר בכוח גדול יותר, שקולו נשמע ברמה ואי אפשר היה להתעלם ממנו. קול זה היה קולה של תורכיה, שכל זכותה להתערב בעניני קפריסין מו־טלת בספק. האי היה תחת שלטון תורכי רק שלוש מאות שנה בערך, והאי מעולם לא הפך להיות תורכי, כשם שאסיה הקטנה, אף היא ארץ יוונית במקורה, הפכה להיות מולדת לתורכים.

אולם די היה לנתון מדיני זה כדי לשכנע את מקריוס, לוחם יווני בדול ופטריוט נאמן, כי יש לוותר על ,,אנוסיס" על מנת להעניק לעם הק־פריסאי אפשרות לקיים מדינה שבה יוכל הרוב היווני לנהל חיים מדיניים עצמאיים.

אמנם, השלום והשלוה לא ירדו על קפריסין, במידה שניתן היה לקוות, עקב עמדתו המתמשכת של מקריוס. הלאומנים היוונים המשיכו להיאבק, ואת מאבקם הפנו נגד ממ־שלת קפריסין. משום כך לא ניתן לפתח באי חיים תקינים וסדירים ואפילו אותה חוקה שהוסכם עליה, שבאה להבטיח את זכויותיו של ה־מיעוט התורכי, לא ניתן להגשימה, הלכה למעשה. אבל כך או אחרת החלו להיווצר בקפריסין חיים תק־נים, וישראלים רבים, שיצאו אל האי הסמוך לנופש, או לעשות עס־קים, או אפילו להנשא, יכלו לראות במו עיניהם כי נוצר בו מודוס של דו־קיום בין הרוב למיעוט שלא היה נעדר יסודות חיוביים, שאפשר היה לבסס עליהם בעתיד חיים [illegible] מסודרים.

בעצם כמעט כל מה שהרוב היווני שאף להשיג הושג, זולת הצטר־פות ליוון כלומר, זולת הגשמת מלוא ,,הזכויות ההיסטוריות". זה היה ה־הישג התורכי היחיד, והוא נשמר על־ידי המיעוט התורכי בקנאות רבה. כל נסיון לכפות עליו שינוי של אותו מודוס, נתקל בהתנגדות נמ־רצה, שהיתה נתמכת על־ידי התער־בות צבאית של תורכיה עצמה, בין אם על־ידי משוטי קרב שהיו מגיעים אל האי ופועלים בו, ובין אם על־ידי האיום בפלישה.

כלומר, לתומכי ה,,אנוסיס" לא היה כל מקום לשגות באשליות לגבי טיב הכוחות העשויים לפעול נגדם במקרה שינסו בכל זאת לכפות את האיחוד עם יוון על אוכלוסי האי. גם לא היה צריך להיות להם כל ספק לגבי השיקולים שינחו את המעצמות ב־מקרה שתורכיה תתערב באופן פעיל למנוע איחוד זה. אולם ברגע מסוים, נדחו כל השיקולים מפני היצר של הגשמת המאוויים הלאומיים, והאסון בא על הארץ.

■

מקורו של האסון ברוח הלאומנית של כת הקצינים שנטלה את ה־שלטון ביוון עצמה. לפתע התברר כי ביוון עדיין שורדת המנטליות ה־צבאית של שלהי המאה התשע־עשרה וראשית המאה העשרים, ש־אפיינה את אירופה כולה באותה התקופה. ההכוונות הצבאיות המקצו־עית עדיין נתפשות שם כאילו מחייבת היא את אימוצה של השקפת עולם לאומנית קיצונית. זו היא תופעה ה־ניתנת להסבר היסטורי וסוציולוגי, אולם ברור כשמש כי אין כל קשר מהותי בין המומחיות הצבאית לבין תפישת העולם הלאומנית הקיצונית.

איש הצבא יכול להיות מומחה גדול במקצועו, האמיץ לב ביותר, ועם זאת לנקוט עמדה מדינית שקולה והגיונית, בלא לאבד אף מידה של אמינות בתחום המקצועי. למסקנה זו הגיעו כבר רוב עמי העולם המפו־תחים, והאיש שלוף החרב, הרוכב על סוס אביר, חדל להיות הסמל ה־מובהק של הכבוד הלאומי. אבל לצערנו הצער, עדיין רבות הארצות בהן שורדת מנטליות זו של העבר, ונוצרה קשר הכרחי בין המקצועיות הצבאית לבין הלאומנות הקיצונית. יוון היא לבטח אחת מהן.

וכך, עם תפישת השלטון על־ידי כת הקצינים, החלו הכוונות נגד השלטון הבוחן בקפריסין, אותו של־טון שידע להעדיף את הקיום הלאומי העצמאי על פני מחוזות ריקות של לאומנות בלתי מציאותית. הדברים לא התרחשו ביום אחד, כידוע, אולם סופו של מקריוס שהודח על־ידי חבר קצינים הרפתקנים, ששוגרו למטרה זו מיוון, והאסון התרחש.

כוונתם של מחוללי ההפיכה היתה ברורה: הם ביקשו להגשים את רעיון ,,אנוסיס". כלומר, הם ביקשו לשלול מן המיעוט התורכי, הנתמך על־ידי תורכיה עצמה, את הזכות להיות חיי מיעוט במדינה קפריסאית עצמאית ולכפות עליו חיי מיעוט ב־מדינה היוונית, אשר בה אין קיום למיעוט תורכי.

במלים אחרות, הם העידו למיעוט התורכי גורל הדומה לזה שנפל ב־חלקם של אותם תורכים שנאלצו לנ־טוש את יוון לאחר מלחמת־העולם הראשונה. שאיפה זו נגדה את חוקת קפריסין ואת ההסכמים הבינלאומיים שבחסותם נתקבלה אותה חוקה, ותור־כיה נחלצה למנוע זאת.

לא היה בתגובה התורכית משום הפתעה, אף כי אולי לא ניתן היה לנחש כיצד בדיוק תבקש תורכיה להגן על זכויותיו של המיעוט ה־תורכי בקפריסין. הרוב היווני לא היה רשאי להשלות עצמו כי ארה"ב או רוסיה או נאט"ו יחושו להגן עליהם מפני הצבא התורכי. כמעשיהם של מחוללי ההפיכה היו חסרי אח־ריות, הם נגדו את מה שנראה לרוב הקפריסאי ולדעת הקהל העולמית כ־הסדר מבית את הדעת, והיה זה חוסר אחריות משווע לקוות כי כר־חות כל יהם בעולם, או בתוך ארה"ב, יוכלו להניע את ארה"ב לפעול נגד תורכיה שעה שזו תחליט לפעול.

לשיא של חוסר אחריות הגיעה הכת הצבאית ביוון עצמה: לאחר שנוכחה כי הביאה אסון על קפריסין, וכי קרובה היא להמיט אסון על יוון כולה, הסתלקה כת השלטון והניחה לאזרחים, שנקראו לפעול על פי ה־חוקה שבוטלה על־ידה, לחלץ את שני העמים, היווני והקפריסאי, מן האסון. גם זה שייך למנטליות ה־צבאית המסויימת: הכניעה היא עניין לאזרחים, לא לאנשי צבא.

יתכן שהיה על האזרחים ביוון, שהתבקשו ליטול מחדש את השלטון בשעת משבר, לדחות את ההזמנה, ולהניח לקצינים עצמם לחלץ את ארצם מתוצאות מעשיהם. שהרי ברור כי לממשלת יוון אין עתה ברירה אלא להשלים עם פתרון שיעניק ל־מיעוט התורכי ביוון מעמד עוד יותר חזק ויותר מכריע משהיה לו עד ל־הפיכת הקצינים. אלא שהפטריוטיות של אותם אזרחים נתגלתה באורח החיובי, והם מיהרו למלא את תפ־קידם הלאומי.

ואמנם הם עושים ככל יכולתם לסייע לקפריסאים האומללים, שבעצם לא ביקשו כלל את הגשמת שאי־פותיהם של הקצינים היוונים ומעולם לא נשאלו לדעתם. מי שרואה את [illegible] הגדולה, מלינה מר־קורי, קוראה לעולם לחוש לעזרת אומללי קפריסין, יכול היה להווכח בגודל הטרגדיה והאירוניה: אלה שלא השלימו עם שלטון הקצינים ביוון הם המנסים עכשיו לחלץ את קפריסין מן האסון שאותם קצינים המיטו עליה.

אך גורלה של קפריסין איננו תלוי עוד בעצמה או בידידיה. כוחות גדו־לים יותר נכנסו לפעולה, והם יפעלו לפי קני־מידה החשובים בעיניהם. אפשר להעריך את פעולתם של אותם כוחות באופנים שונים. אך מי ש־הניח לשד לצאת אל המרחב, יכול רק לרחם על עצמו ולקוות כי אחרים ירחמו עליו אף הם. אולם אל לו לצפות כי מישהו יבקש ממנו עצה כיצד לרסן את השד ולהחזירו אל תוך הבקבוק.

כפי שאמר ח"כ בנימין הלוי, הזירה הפוליטית מורכבת מאד, והנוסחאות משתנות, אינן הולמות את מי ש־מבקש לפעול בה. [illegible] מכל הסו־גים, [illegible] לאומניות, יומ־רניות, המעלימות מן הציבור את הסכנה הצפונה בכוחות השולטים לבאות לפעולה לאחר שהצעד הגורלי, הרהבני והראוותני, נעשה.

הכומר, ה,,מרצדס" הכסף והנשק

מתחת לגלימה של איש הדת הנוצרי, יליד חאלב, הסתתר רודף בצע ונשים שהעביר במחתרת את פגזי הקטיושה שכוונו בשעתם מול מלון ,,המלך דוד"

מאת אורי דן

כ ל בני־תמותה ממין זכר, לקה הבישוף קאפוצ'י, בנוסף ל־שאר חולשותיו, ב־חיבה יתרה לנשים. בירושלים המזרחית סיפרו השבוע מיו־דעיו של קאפוצ'י כי ה,,רומ־נים" שלו היו מרובים אבל התנהלו במחתרת, הרחק מ־אור היום — ממש כמו ה־פעילות החבלנית שלו.

מתחת לגלימה ההדורה של איש כמורה עמד לא רק ערבי לאומני יליד חאלב, הלוחם בשלטונות ישראל, כפי שרצו להציגו במתכוון, או שלא במתכוון. אלא גם אדם הדואג לענייני עצמו — אם בענייני נשים ואם ב־ענייני כספים — ונראה שלא אחת היה קשר הדוק בשני הנושאים. כדי לספק את תאוותיו היה כלי הקודש זקוק לכספים.

אך הוא רצה בכסף גם כדי להיות בעל אמצעים חומריים מדאגות, ולכן אין זה מפתיע שבשבוע שחלף מאז מעצרו העלתה החקירה שקאפוצ'י קיבל מארגון הפתי"ח תשלומים גבוהים עבור הברחות הנשק. לפחות לגבי שתי הברחות גדולות אין שכן ספק ש־בישופנו הוא שביצען.

מדובר איפוא לאו־דווקא באיש־כמורה רם־מעלה שפעל לשם שמים או מתוך אמונה מלאה ברעיון ה־פלשתינאי, אלא במי שניתן לקנותו בכסף — וזאת בדיוק עשו קציני המיבצעים של הפתי"ח בביירות, אשר מסרו את משלוחי הנשק וחומרי ה־נפץ לקאפוצ'י כדי שיעבירם ירושלי־מה. קאפוצ'י קיבל תשלומים לכיסו — וכנראה גם למימון מיבצעים בישראל ובשביל משפחות אנשי פתי"ח העצורים בישראל.

600 ק"ג ב,,מרצדס"

לאור אופיו זה של קאפוצ'י אין זה פלא שמיד אחר מעצרו החל לשתף פעולה עם חוקריו הוא לא נתגלה כ־איש מחתרת או קנאי לאומי אלא כ־סתם מבריח נשק שעשה מה שעשה עבור בצע כסף, ואשר כדי להציל את עורו היה מוכן להיענות לתביעות החוקרים בלא לנסות להסתתר מאחורי גלימת החסינות וחסות הוואטיקן.

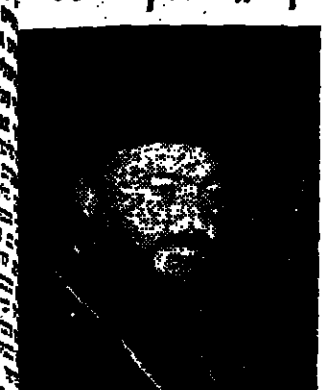

הארכיבישוף קאפוצ'י. בלדר של הפתי"ח

השלטונות הישראלים לא התרשמו כלל מהלחץ הכבד שהפעיל הוואטיקן למען שחרורו של קאפוצ'י. הבישוף נחקר ביסודיות תוך הקפדה לא לפגוע בכבודו ובלא שימוש בכוח.

קאפוצ'י סיפר סיפור מדהים: שיתוף הפעולה בינו למחבלים, אשר שהעוסקים בירושלים עדיין מסרבים להרבות בפרטים. כל שניתן לאמר הוא שקאפוצ'י פעל בשיטה מחתרתית מובהקת וזהירה ביותר, ונראה שזאת ניתן לאמר גם לגבי מפעיליו הפלשתינאים.

ה,,סליקים" לצורך הסתרת נשק וחומרי נפץ שנתגלו במכוניתו מעשה ידיו של אומן ואין ספק שהפלשתינאים התמחו בתחום זה מ־החלו לשגר את מכוניות ה,,מרצדס" עמוסות הנשק שלהם לאירופה, שם נתגלו או התפרצו. 600 ק"ג של חומרי חבלה נתגלו ב,,מרצדס" של הבישוף ולכל הדעות זו כמות מרש־ימה. אילו הגיעה זו ליעדיה עלולה היתה לגרום אסונות כבדים בירושלים ומחוצה לה.

ובכן, בישופנו ראוי היה לכל תשלום שקיבל מהפלשתינאים, ולא בגלל הכמות והסוגים של אמצעי הלחימה שהעביר למענם השגו שהובלו ללב ירושלים, אלא גם משום המסירות הרבה שהפגין בהברחות נשק ובהולכתו.

קרוב לודאי שהממצאים שנתגלו [illegible] לתולדות שונות של אנשי פתי"ח [illegible] פעולות בשטח ישראל. כיצד היה הבישוף מעביר להם את הנשק? היכן היה מסתירו? כל אלה מן הראוי שיתבררו בין כותלי בית־המשפט. מכל מקום, העובדה היא שמשלוח [illegible] שהביא קאפוצ'י כלל קטיושות שנתגלו מכוונות לעבר מלון ,,המלך דוד" בעת ששהה שם הנרי קיסינג'ר.

הישג לשרות הבטחון

צריך להבין את מידת ההסתכנות של בלדר זה של הפתי"ח ולהביא בחשבון את המעמד המיוחד של [illegible] קדושתו, כדי להעריך כראוי את הישגי שירות הבטחון בלכידת קאפוצ'י. ישראל, הנמצאת למעשה [illegible] במלחמה בלתי־פוסקת באירגוני [illegible], יכולה לזקוף לזכותה בעני[ן] קאפוצ'י את אחד המיבצעים המוצלחים ביותר שלה מאז החל המאבק בארגו־נים אלה, מיבצע מורכב ומסובך [illegible] איפשר לשרות הבטחון לתפוס את קאפוצ'י בשעת מעשה — ובכך [illegible] לחסל צינור הברחה מסוכן.

בכל פעם שסותמים שלטונות ישראל דרך אחת, באים הפלשתינאים ומנסים לפעול בדרך אחרת, ללא לאות. [illegible] עובדה שהורגש מחסור באמצעי לח[ימה] בגדה וברצועת עזה בשנת ה[illegible] אחרונה, היא ללא ספק גם תוצאה [illegible] הפיקוח הקפדני בגשרים [illegible] לעתים בעשיית שם הביקורת [illegible] [illegible] — תופעה שיש ויש לתמוה — אך [illegible] ביקורת שהצדיקה את עצמה בצמצום אפשרויות העברה של המחבלים.

עתה מן הראוי יהיה לשנות את [illegible] הגישה הסלחנית של שלטונות ישראל כלפי האישים־רמי־המעלה — כגון ראשי הכמורה — שמכוניותיהם חוצות ללא כל [illegible] את הגבולות. המקרה של קאפוצ'י מוכיח שכל מכונית חייבת להיבדק בלי להתחשב במעמדו של הנוסע בה.

לכן, למרות חשש מסתבכות [illegible] גורמים זרים, יש לקוות שתתקבל החלטה להעמיד את [illegible] בגלל מצב המלחמה המתמשך בינינו לבין הערבים, ובגלל סיבה נוספת — בין אם תידחף ישראל ללכת לוועידת ז'נווה, ועל אחת כמה וכמה אם לא יכנסו ארגוני החבלה להעביר את פעי־לות הטרור שלהם בתוך ישראל [illegible] מחוצה לה.

מעשי טרור נוספים עומדים להת־חולל לאלתר גם בשל התרגשה ה־פלשתינאית, שהתפתחות המצב ה־בינלאומי — גם בארה"ב — נוטה לשיבתם. מנקודת־הראות של בטחון ישראל אף גלימותיהם של כמרים אינן חסינות עד כדי הסתכנות ב־קרבנות מיותרים בגלל קדושתן [illegible] החיצונית.

תשובה להזמנה

יעקב שרת

ואני אומר לכם שיצחק רבין אינו טיפש חסר־דעת ● הערכת־מצב הוא יכול לעשות שקולה, מדוייקת וקולעת ● אינני חושב שטח עיניו מראות את הכוונות האמיתיות ● של מצרים, סוריה, ירדן, בריה"מ וכל החזיתות הפלשתינאיות ● ויש לו ברוך השם שכל להבין לא פחות מכל עתונאי ● שקיסינג'ר הוא מיסלקת־אינטרסים ולא בעל־ברית בכל נסיבה ותנאי ● אני בטוח שלא פחות מכל אדם ואולי אף ביתר הצלחה ניתח יצחק רבין את פרשת קפריסין נכוחה ובעין פקוחה ● ויש לי הרגשה מסויימת אפילו מושרשת למדי ● שעוד לפני קפריסין הוא ידע שאין תחליף לכוח וכי בימינו לעזור לחזק בדרך כלל יותר משתלם וכדאי ● שלא לדבר כי בוודאי לא היו לו אשליות כמוא־הו ● לגבי אפסותו של כוח האו"ם למיניהו ● ואין ספק שהוא מכיר כי לא היתה בדרום או בצפון שום הפרדת כוחות ● היתה נסיגה ישראלית והיתה התקדמות ערבית והכוחות נשארו צמודים מאד מאד ● (מה שהיה הוא הפסקת אש או הפוגה שנקנתה במחיר שטחים שנכבשו במלחמה ● ורק העתיד יוכיח אם זה היה מיקח טעות או מיקח חוכמה) ● אני גם משוכנע שרבין מודע את האמת הנוראה והעירומה ● שישראל חלשה היא כבשה אבודה וישראל חזקה לא תהיה אם לא תבצע לפחות כבששת הימים בפרוץ מלחמה..

ולכן אם החליט ראש הממשלה להגיד ,,גשם די" על הרוק הקיסינג'רי המוכר עד בחילה ● ולנסוע וושינגטונה לפי לוח־זמנים אמריקני והזמנה מש־פילה ● אין זה נובע דווקא מהליכה בסנוורים או חולשה ● מאי־הכרת המציאות או מבריחה מדרך נכונה אך קשה ● שכן אין זה בלתי־אפשרי כלל ועיקר ● כי גם ליצחק רבין עצמו יש לוח־זמנים מסויים, ברור ומוגדר ● ומתוך הת־כוונות אליו הוא נכון להתפשר בדרך אל המטרה ● כדי לא לעורר כלבים נמים בטרם עת, לא לדחוק ולא להדרג מעשים בגירוה ● והמבחן לתיאוריה שלי, שהיא אופטימית וקצת מתחכמת ● יהיה בתשובה שעוד ישיב רבין לקיסינג'ר כשיחזור הלה וישאל את שאלתו המפורסמת:

,,אז מה האלטרנטיבה, מיי דיר רבין, שוב מלחמה ?"

,,קיסינג'ר מיי דירסט, רשום לפניך שהת־אוששנו ולך לשאל זאת את הצד השני, כי־ביני־ובינך מה ?"

VOLVO
שוב עושה היסטוריה

VOLVO
1975
רק כאשר תראה אותה־
תאמין שהיא אפשרית
נמשכת ההרשמה
לדגמי 1975
היבואים הבלעדיים:
"מאיר" חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
בבעלות מאיר קן ובניו תל־אביב, רח' קרליבך 23, טלפון 289191
המפיצים: ירושלים: אוטו דון, המלך דוד 8, טל. 221588. חיפה: אברהם דייף בע"מ, אלנבי 3, טל. 645882. נצרת: שוכנות עפיפי, רח' פאולוס השישי. באר שבע: צ.מ.ה. בע"מ, נגבה 9, טל. 72230. נתניה: אחים סברדלוב, רח' הרצל.
VOLVO
once VOLVO always VOLVO
פרסום איתן בע"מ

ה' באלול תשל"ד

בנית רימ

יהודה ושומרון יזכ

תל־אביב ולהתגודד ב

ים יוכלו להתנחל

בית האמיצים במוצא

מאת **מנחם תלמי**

מוצא תחתית. „מושבה" קטנה בצד הכביש הגדול העולה לירושלים. קומץ בתים מן „הימים ההם", בנויים אבן סלע עבה ו־נוקשה, מוקפים אילנות עתיקים. ארובה אחת של בית חרושת אדמדם לרעפים ולבנים שרופות; שני יקבים נסתרים; בית חרושת אחד לנקניק; וחקלאי אחד, המקיים את אחרון המשקים החקלאיים שבמקום.

מוצא תחתית. „מושבה" עם היסטוריה, עם המיית לב של ימים שחלפו, עם „זכרונות ארץ ישראל". נקודה קטנה בצדי דרך גדולה, חולפים על פניה ביעף, קולטים כהרף את נתה המיוחד במינו. מושבה קטנה. עשרים משפחות. חמישים וארבע נפשות.

רובה של המושבה מעבר המזרחי של הכביש. במערבו, בגיא עמק הארזים, מבצבץ בית אחד, אפוף אילנות עתיקים. ביתו של ר' יהודה רוז'ני. פעם קראו לבית הזה „בית מקלף".

לפני 45 שנה בדיוק, ביום בו נערך הטבח הגדול ביהודי חברון, הותקף בית זה בידי עשרות ערבים מן הכפר הסמוך קולוניה. יושבי הבית נרצחו באכזריות. רק שנים שהיו בו ניצלו: נער בן 9 ואחותו בת ה־13. לימים יהיה נער זה הרמטכ"ל השלישי של צה"ל.

במאורעות 1936—38 שבו הערבים ו־תקפו את הבית הזה. בעת מלחמת העצמאות עמד בקו האש הראשון וכמעט שנפל בידי הערבים, לאחר שאלה הצליחו להשתלט על „משק הילדים" שבעבר הסמוך. בעת מלחמת ששת־הימים ספגו הבית ו־סביבתו מאות פגזים. במסמכים ירדניים, שנמצאו בעת הקרבות, הובהר כי מקום זה צויין כאחד היעדים של הלגיון הירדני לכבשו ולהשמידו.

חלב לחיילים

בית אבן גדול ונושן, שגג רעפיו דהוי, שנדבכו התחתון אסם ורפת. בית איכרים טיפוסי. שניחוח זבל וחציר אופפים אותו. כלבים המופקדים על שערי חצר נובחים על כל זר הקרב למקום. פרות כבדות עטין גועות ומעלות גירה. גפנים עמוסות אשכולות מטפסות על גדרות האבן. יהודי מזוקן, ארוך פיאות שציציותיו מתבדרות לרוח פותח בפנינו את השער. מבטי העיניים שופעים חיוך ותמימות. הוא מהסה את הכלבים הזועמים ומוליך אותנו לעבר הבית הישן.

ר' יהודה רוז'ני הוא בעליו השני של בית זה. הגיע לכאן לפני 45 שנה, זמן מה לאחר שיושביו נטבחו. הוא שיקם את הבית השרוף ואת המשק ההרוס ומאז לא נטש את המקום. להוציא תקופה קצרה, בשנת 1948, כאשר עלה עם עדר פרותיו לירושלים הנצורה.

„אז המצב היה כזה: ירושלים היתה במצור, לא היה אוכל. חלב היה מיצרך נדיר מאד. וכאן ירדו הפגזים ופרות נפגעו. יום אחד קיבלתי פקודה מדב יוסף, שהיה הקומאנדר של ירושלים, לבוא עם העדר שלי לתוך מחנה שנלר ב־ירושלים, כדי שהפרות לא ימותו ול־חיילים יהיה חלב. לקחתי את העדר ועלינו לירושלים. קיבלתי מקום בתוך המחנה הצבאי ושם החזקתי את הפרות. את החלב היינו נותנים לחיילים. אחרי שהעניינים כאן התחדדו, חזרנו עם הפרות. עוד הספקתי לראות את הערבים של קולוניה, ימחה שמם וזכרם, בורחים מ־הכפר".

מעמק יזרעאל להרי ירושלים

לפני חמישים שנה הגיע ר' יהודה רוז'ני, בנו של הרב מגרודנו, לגאול את הארץ ולהגאל בה. הוא רכש כאלפיים דונם בפתחו של עמק יזרעאל, באדמות קוסקוס־טבעון, כשהמטרה היא להקים ישוב חקלאי של חסידים. תלאות רבות עברו על גרעין המתיישבים, עד שעזבו את המקום והצטרפו לישובים אחרים.

„נשארתי שם לבד. גרנו בצריף וסביבנו הרבה ערבים, שלא חדלו להציק לנו. ניסו לחבל ולגנוב. בלילה הייתי קושר את הפרות בחוט ואת החוט העברתי דרך הקיר אל המיטה שלי, כדי שאם ינסו לגנוב את הפרות, ימשוך אותי החוט ויעיר אותי משנתי".

לאחר הטבח במוצא חיפשה חברת „בני בריתי" משפחות חקלאיות צעירות שיאותו להתישב במושבה העזובה. ר' יהודה רוז'ני היה בין הבאים.

„אני רכשתי את הבית הזה של משפחת מקלף. הוא היה שרוף ומפוייח. על כל צעד ושעל יכולת לראות את סימני הזוועה שעשו כאן פראי האדם מהכפר הערבי קולוניה. הנה, תראה את המרפסת הזאת. מכאן קפצו מרדכי מקלף ואחותו למטה וכך ניצלו מן הטבח".

לפני 45 שנה היה מרדכי מקלף — כיום רב־אלוף (מיל.) ומנהל „כימיקלים ישראליים" — ילד בן 9. אביו, אריה מקלף, היה ממייסדי המושבה מוצא, שבאלף לנטשה לאחר הגרת דמים עם האריסים שקדמו למתיישבים היהודים. לאחר מכן היה בין מייסדי העיר חולדה ושם הכניס חידוש חקלאי מהפכני: מחרשת ברזל בעלת שני להבים, שנודעה בכינוי „בי־סוקי". מאוחר יותר התנחל במושבה מוצא.

„שמונה ילדים היינו בבית, — מספר רב אלוף (מיל.) מרדכי מקלף — המשק כלל כרם ומטעים, בקר וצאן וכן לול. החיים היו קשים. בדוחק רב הוצאנו לחם מן האדמה. עד היום אני זוכר שכדי לטעת את העצים היה צורך להציב בורות בתוך הסלע הקשה. אני, כילד קטן, הייתי אחראי על עדר הכבשים והעזים. יום יום הייתי יוצא אתם למרעה למקום בו יורד היום הכביש החדש מהקסטל למוצא. באזור ההוא השתרע הכרם שלנו. את הענבים היינו דורכים בבית ועושים מהם יין. קשה היה להחזיק מן המשק ובקיץ היתה אמי מקיימת פנסיון קטן לנופשים מיפו, כדי להשלים את החסר בכלכלת הבית. כל המושבה מנתה אז, אם אינני טועה, חמש משפחות. ילדים בני גילי לא היו חברי למשחק היו ילדי הכפר הערבי קולוניה. כמה מ־אנשי הכפר היו עובדים אצלנו במשק ואחרים היו פוקדים את ביתנו כדי לקבל טיפול רפואי מאמי, שאמנם לא היתה רופאה, אך היתה בעלת נסיון רב ב־תחום זה. היא ריפאה את פצעיהם ו־את עיניהם וכל זאת שלא על מנת לקבל פרס".

עובדים קשה ונהנים

ר' יהודה רוז'ני מוזג יין לכוסיות. יין מענבי המקום. מברך ולוגם.

„אני לא הכרתי את משפחת מקלף, — הוא אומר — אבל שמעתי עליהם הרבה. הם היו איכרים טובים. עבדו קשה מאד. גם אנחנו עובדים קשה. אבל נהנים. עבודת האדמה היא גאולה לגוף ולנפש, וזהי מצווה גדולה. יש לנו כאן מה שהיה למשפחת מקלף בעבר: מטעים, לול, פרות. החלב של הפרות שלנו מפורסם בטיבו ובנקיונו. משלמים לנו כמה אגורות יותר על כל ליטר בגלל טיבו המיוחד.

אני, כמו שאתה רואה אותי, באתי לארץ כחלוץ ונשארתי חלוץ. אני כבר בן 74 ועדיין עובד יחד עם בני מנץ החמה ועד שעת ערב מאוחרת. רק בעבודת האדמה אתה יכול להרגיש כל כך טוב בגיל שלי. וכשהילדים שלי אומרים לי כבר הרבה שנים: אולי מספיק כבר, אבא? אתה כבר לא צריך לעבוד כמו חמור, גם בלי זה יהיה לך קיום בכבוד, תנוח קצת, מגיע לך אחרי כל כך הרבה שנים, — אני לא שומע להם. העבודה מחזיקה אותי. אני קם בחושך ומספיק ללמוד דף גמרא לפני שמתחיל בעבודת היום. המשק גדול, צריך לעבוד קשה כדי להחזיק אותו".

בית האבן בעמק הארזים
בו נרצחה משפחת מקלף בפרעות אב תרפ"ט

בזיעת אפיים

במשרדו, שבקריה בתל־אביב, עוצם מרדכי מקלף את עיניו לרגע וצולל אל העבר הרחוק.

„תמיד עבדו שם קשה במשק במוצא. את הפסוק בזיעת אפיך תאכל לחם מיצו הורי עד תום. יום העבודה היה מתחיל בחושך ונגמר עם החושך. יום יום היה אבי עולה בעגלה שלו לירושלים כדי למכור את התוצרת ואנחנו, הילדים הקטנים, לפני הלימודים ואחריהם, היינו עוזרים ככל הניתן. ב־1926 ידעה הארץ משבר קשה. הוא לא פסח עלינו. אז הוחלט כי אחד מאחי הגדולים יצא לאוסטרליה, שהיתה אז ,ארץ האפשרויות', לשכור שבר ולסייע לנו כאן. עד היום אני זוכר את הלילה שלפני צאתו. אמי ישבה ותפרה לו אבנט מיוחד, כדי להטמין בתוכו את מעט הכסף שנאסף להוצאות הדרך. למחרת ירד ליפו ומשם הפליג בדרכו לאוסטרליה. כעבור שלוש שנים, לאחר האסון, חזר ארצה שבור ורצוץ. לא, אף אחד מבני המשפחה ששרדו לא חזר למשק. לא יכולנו לחזור אל המקום בו התחוללה הטרגדיה הנוראה".

אנשים חרוצים ומצויינים

„את מוצא לא הכרתי ואת משפחת מקלף אף פעם לא פגשתי לפני שבאתי לכאן, אומר ר' יהודה רוז'ני — הם גרו ליד ירושלים ואני גרתי בעמק יזרעאל. אבל כמו שאמרתי לך כבר, שמעתי עליהם רבות לאחר שהתיישבתי כאן. סיפרו לי שהם היו משפחה יפה, איכרים טובים חרוצים, אנשים מצויינים. סיפרו לי איך היו עוזרים לאנשי הכפר קולוניה ואיך הגברת מקלף היתה מטפלת במסירות בחולים שלהם. ואותם מנוולים, שנעזרו על ידם, שאכלו מתוך הידיים שלהם, קמו עליהם ורצחו אותם באכזריות נוראה. כשבאתי לכאן הכל היה נראה כאילו זה קרה רק אתמול: בית שדוד ושרוף, הכל חרב ורמוס. הנה, במקום הזה הם הרגו את הרב הזקן מיפו וכאן למטה שכבה הגברת מקלף שותתת דם, ומהדלת הזו יצאו הבן מרדכי ואחותו ל־מרפסת..."

ר' יהודה רוז'ני, יו"ר המועצה המקומית ואחרון האכרים במוצא (מימין). בית החרושת ללבנים ורעפים — אחד מסימני ההיכר ה־מובהקים של מוצא־תחתית.

אב תרפ"ט

„ארבעים וחמש שנים חלפו מאז. הייתי ילד בן תשע. אבל אני זוכר הכל בבהירות, — מספר לנו מרדכי מקלף במשרדו שבתל־אביב — הגיעו אלינו, אמנם, ידיעות על המהומות המתחוללות בירושלים וסביבותיה, אבל כאן הכל היה שקט ושליו, ואיש לא היה מודאג ב־מיוחד, שכן היחסים עם השכנים הערבים היו מצויינים. זה היה ביום שבת. 24 באוגוסט 1929. הגברים שבבית חזרו מבית הכנסת. אותה שעה היו בבית אבי, אמי, שלושה בנים ושלוש בנות וכן שני אורחים מיפו, אחד מהם הרב הישיש כץ. לפתע שמענו רעש מבחוץ. עשרות ערבים התקרבו מכיוון קולוניה אל ביתנו. נורו יריות ונשמעו צעקות „עליהום־י". היה לנו רובה בבית. אחי חיים תפס אותו וירה לעבר ה־מתנפלים. בחילופי היריות נהרגה מיד אחותי. אבי יצא לעבר המתנפלים לדבר על ליבם, אך הם הרגוהו. לאחר מכן פרצו לעבר הבית מכיוון מזרח. אחי הרג אחד מהם ונראה היה כי ההתקפה שככה. הוא לקח אחד הסוסים ודהר להזעיק עזרה. בינתיים התחדשה ההתנפלות. ה־ערבים פרצו לבית הרגו כל מי שניקרה בדרכם. התחבאתי עם אחותי הבכירה ל־מרפסת, עליה היו פזורים בצלים לייבוש. התגלגלנו על גבי הבצלים ונפלנו לחצר. אחותי נקעה את רגלה. זחלנו והסתתרנו מאחורי גדר אבנים, משם יכולנו לראות כיצד מעלים הערבים אש במתבן ו־איך הבית עולה בלהבות. אז התרוממנו והמשכנו לברוח מזרחה. חצינו את הכביש לתוך המשק של משפחת ברוזה".

הנשק מוכן

מהבית המבוער הוצאו גוויותיהם של ראש המשפחה, בנו ושתי בנותיו וכן גוויותיהם של שני האורחים מיפו. האם, שהיתה פצועה אנושות הובהלה לירושלים ושם מתה כעבור יומיים.

משק מקלף חרב. כעבור זמן מה בא לשם ר' יהודה רוז'ני והחל מקימו מ־הריסותיו.

„יום אחד, — מספר ר' יהודה רוז'ני — בא אלינו יצחק בן צבי המנוח. הוא הביא לי שני אקדחים בלתי ליגליים, שיהיה לנו במה להתגונן אם שוב יתקיפו המנוולים את המקום. החבאתי את האקדחים בתוך שעון האורלוגין הגדול שהבאתי מפולניה. מאז היה לנו תמיד נשק בבית, חוקי ו־בלתי חוקי, ולא פעם השתמשנו בו. כדי להמשיך ולחיות כאן היינו תמיד מוכרחים לקיים את הפסוק ,באחת ידו עושה ב־מלאכה ואחת מחזקת בשלח'. היום, ברוך השם, הכפר המנוול הזה קולוניה כבר איננו קיים. ומאז מלחמת ששת־הימים השתנה המצב הבטחוני לטובה. אבל נשק אנחנו מחזיקים, מוכן הכיד לפעולה. כי לעולם אינך יכול לדעת מה יקרה כאן מחר".

„תכנית רימלט"

תושבי יהודה ושומרון יוכלו לרכוש תים בתל־אביב ולהתגורר בהם - כשם יהודים יוכלו להתנחל בשכם"

מאת דני דגן

תוך קלחת הוויכוחים ה־פנימיים ב„ליכוד" הוטל בימים אלה נושא קונטרו־ברסיאלי חדש: „תכנית [..]" לגבי עתיד יהודה ושומרון והסדר אפשרי עם מצרים.

… במפלגה הליברלית: ח"כ ד"ר אלימלך … לאפשרות שהתכנית תהיה נושא … בתוך הליכוד. „עם זה, אמר, … לכך שמפלגתו תאמץ את התכ־ … הליכוד גם אם יקבל אותה כקו … מדיניותו. לדעתי, התכנית מפרשת … קרים ותחומים לשפת המעשה ה־ … מאפשרות לנו להראות באיזה פת־ … אנחנו דוגלים".

… תכנית הסדר מגובשת רא־ … מכלל מדשו של ה„ליכוד", ובעצם … יש משום חידוש. עד עתה … עיקר, אך ורק, על תכניות מדינ־ … שהוצעו על ידי אישים באגף הנגדי … של הפוליטיקה הישראלית — כמו … אלון", „תכנית דיין", רעיון הקאנ־ … של שמעון פרס, והסדר „החלוקה … הפונקציונלית" המיוחס לאישים שונים ב־ … העבודה.

הליכוד דיבר כל העת על העקרון … הולקת ארץ ישראל המערבית", … למעשה, מה הם שוללים; עתה … לבדוק ביתר בהירות באיזה פתרון דוגל אחד המנהיגים המרכזיים של … שעניינו לפרש את עקרונות הגוש … ציוני בדרך משלו.

… תנועת החרות ח"כ מנחם בגין ניסח … חודשים אחדים „עקרונות להשגת … שאותם המשיל ל„בניין בעל קר־ … היסוד הראשון, לדבריו, הוא בטחון, … באים, לפי הסדר: אי לחמה, תנו־ … שים וסחורות, וחילופי נציגויות דיפ־ … ולבסוף חוזי שלום. ואולם עקרו־ … לא כללו כל פירוט ממשי, ולא … באופן מפורש על ויתורים טריטוריא־ … אחרים.

… אריק שרון פרש בהזדמנות אחת את … הסדר שהוא רואה הן עם מצרים, … על החזקת כוחות צה"ל בנקודות … בלב סיני (אך אף על גבול התע־ … משך תקופה ארוכה — 15 עד 20 … לגבי ירדן העלה שורה של אפשרו־ … טריטוריאליות, אך לא ציין בפירוש … מהן הוא דוגל, וממילא לא גיבש … תכנית מגובשת.

… מחדש איפוא עתה הן בעצם העלאת … והן במגמה שלו להביא אותה … ולהכרעה — קודם כל במוסדות מפלג־ … כך בפורום שונים של הליכוד.

… של רימלט כוללת עקרונות להסדר … מצרים והן עם ירדן. לגבי סוריה אין … יכול לחדש הרבה, כיוון שלדעתו … ישראל בהסכמי ההפרדה את … היתרונות הטריטוריאליים ברמת־ … ויתורים נוספים בקנה מידה רציני … לסכן את אחיזתה שם. למעשה, … ההסדר הסופי עם סוריה היא הקשה — ומשום כך גם הרחוקה ביותר.

… מצרים מציע רימלט, כי לאחר חוזה … יחולק שטח חצי האי לשלושה סו־ … של תצורה שלישית:

… איזורים שיהיו גם בריבונות ישראל … שליטתה הצבאית.

… איזורים שיהיו בשליטתה הצבאית של … אך לאו דוקא בריבונותה.

… איזורים מפורזים, שהביקורת והפי־ … עליהם ייעשו במשותף על ידי מצרים … ישראל.

… לא תיתכן, לפי התכנית, מסירת שטח … בסיני הן לריבונות מצרית הן לשליט־ … צבאית מצרית? על כך משיב ח"כ … הליברלית באחת ההזדמנויות: „לא … מראש אפשרות כזאת, אך ברור לי, … שטח חצי האי שלא יהיה בריבונותנו … להיות מפורז". לגבי המפה הסו־ … של ההסדר, סבור רימלט, שהדבר … התייעצות עם מומחים כתומאים … וממילא אין טעם להתוות עכשיו קווים … אך לגבי שארם־א־שייך, למשל, יש … ברורה, כי עליה להיות גם ב־ … ישראלית וגם בריבונות ישראלית.

… לגבי עתיד יהודה ושומרון מבוס־ … ההנחה, כי ישראל איננה צריכה ל־ … את עתידה ובטחונה הפיזי עם המשך … השושלת ההאשמית בעבר־הירדן. שוש־ … „נשתלה" על ידי האנגלים לאחר … ישראל ההיסטורית משני עברי ה־ … חלוקה לשניים, ואין כל בטחון שהיא … מעמד לאורך ימים. ערביי ארץ־ … יכולים לקיים ריבונות מדינית. אם … בכך, באותה מדינה שבה הם בוחים … כלומר ירדן. המדינה הערבית ממזרח … הירדן יכולה להיות פלשתינאית או … ית, כרצון תושביה. הכלכלי שיאמצו … הערבים בעבר הירדן, והמשטר ה־ … שבו יבחרו — הוא עניינם. ואולם … להיות ברור, לדעת רימלט, כי ריבונות … ערבית לא תיתכן בשטח ארץ ישראל … המערבית, ששטחה הוא רק בשליש מארץ־ … ההיסטורית.

… כה, אם כן, אפשר לדון עם ירדן, … עם המדינה הערבית הפלשתינאית ש־ … לנהר הירדן? התשובה לשאלה זאת, … שעולה מתוך התכנית, קשורה בעיקר … הדים הכלכליים שהוכל ישראל להציע … המזרח. כך למשל מציע רימלט, … רשות משותפת לניהול נמלי עקבה … בחוף ים סוף; להעניק לירדן איזור חופשי בחיפה או באשדוד, ועל ידי כך … בשבילה קשר ימי לים התיכון; … בכבותי את אוצרות ים המלח; ולע־ … פעולות נוספות שיגדילו את הרווחה … של שני העמים. כלומר: משא … עם ירדן ללא ויתורים טריטוריאליים, … עם נכונות להעניק זכויות מיוחדות ב־ … הכלכלה והסחר.

… יכול רעיון כזה לשמש בסיס ריאלי … שלום כלשהו? משיב על כך …: „אני יודע היטב, שאין זאת תכנית … שהערבים יקבלו אותה היום. אך הערבים … מקבלים גם תכניות הרבה יותר ותרנ־ … כולל תכנית ממש. הם עדיין דור־ … את ירושלים. אינני יודע על שום תכ־ … ישראלית שמתקבלת על ידי הערבים, … על ידי הרוסים. ספק רב אם יש תכנית … שהיא המתקבלת על דעת ציחיבה".

יהודה ושומרון, בציע רימלט, ישתלבו במסגרת מבנה אדמיניסטרטיבי חדש של מדינת ישראל כולה, שבמסגרתו תחולק ה־ארץ למחוזות. מבנה רגיונאלי זה יבטיח לכל מחוז אוטונומיה נרחבת בענייני בריאות, חינוך, התעבורה, תרבות, דת ופיתוח מקומי. בראש כל מחוז תעמוד מועצה, שתוסמך לחוקק חוקי עזר באישור הרשות המדינית המרכזית המוסמכת, ושעליה תוטל אחריות הביצוע.

לערביי יהודה ושומרון תובטח, לפי התכנית, אפשרות לקבל אזרחות ישראלית או אזרחות של המדינה השכנה לישראל ממזרח לירדן — לפי בחירתם. בהתאם לכך, יוכלו לבחור להיבחר או לכנסת ישראל בירושלים — או לפרלמנט ברבת־עמון. כל אזרח בחבל יהודה ושומרון הוא שיכריע איך לנהוג בעניין זה, ומי שיחליט על אזרחות ישראלית — יקבל אותה ללא שהות.

מה יקרה, אם על מחוז בעל רוב ערבי ישתלטו יסודות לאומניים קיצוניים, שיחתרו תחת בטחונה של המדינה? משיב על כך רימלט: „תכניתי מבטיחה, שצה"ל יישאר בבסיסיו בכל שטחי יהודה ושומרון, ויהיה אחראי על הבטחון. אל נשכח, שגם ב„ישראל הקטנה" יש 400 אלף ערבים, ויסודות לאומניים מתוכם יכולים לכבוש את השלטון בעיר כמו נצרת, או בשלטון המקומי בכפרים. ההנחה היסודית שלי היא, שניתן לחיות ביחד בתנאים של ארץ חופשית ודמוקרטית. ברור שכל פעולת חתרנות שתפגע בבטחון המדינה תגרור אחריה הענשת ה־אחראים".

ומה על ה„סכנה" של מיעוט ערבי גדול מאד בכנסת, העלול לשנות את אופיה ה־יהודי של המדינה?

רימלט: „אינני מאמין שערביי יהודה ו־שומרון יקבלו אזרחות ישראלית כחלק מ־מזימה בינלאומית לכבוש את השלטון ב־ישראל מבפנים. אני יכול להביא כדוגמה לכך את המצב בירושלים המזרחית — שם לא קיבלו רוב התושבים את האזרחות ה־ישראלית שהוצעה להם.

„כשנחייה יחד במדינה אחת, בשוויון זכויות מלא — אינני יכול לחזות, שכל האזרחים הערבים ישתייכו לכחות חתרניים. הליכוד קיבל בבחירות האחרונות כמעט מנדט שלם מקולות מיעוטים, ואין סיבה שלא יזכה לתמיכה גם בקרב ערביי יהודה ושומרון שיבחרו באזרחות ישראלית".

לפי תכניתו של רימלט, יהיה לכל תושבי ארץ־ישראל המערבית חופש תנועה והתיישבות מלאה — יהודים כערבים. תושבי יהודה ושומרון יוכלו לרכוש בתים בתל־אביב ולהתגורר בהם — כשם שיהודים יורשו להתנחל בשכם וסביבותיה. המינהל האיזורי יבטיח לערבים מידה מסויימת של שלטון עצמי בענייניהם הפנימיים, ויתן גם לתושבים היהודים אותה מידה של שלטון עצמי. הדבר יביא, לדעתו, ליתר שיתוף של כל חלקי האוכלוסיה באחריות לקיום המדינה, וליתר דמוקרטיזציה.

האם יש בתכנית „חלקים אופרטיביים," שניתן אולי להגשימם כבר עתה — גם ללא הסדר שלום עם השכנים הערביים? על שאלה זאת לא יכולה להיות תשובה ברורה, שכן התכנית היא לפי שעה „רעיון אישי" של מנהיג מפלגה אופוזיציונית. ביישום ה־ביצוע נדרשת כמובן הכנה מתאימה, ולכן אפשר לצפות רק במי שעומד ליד הגה השלטון.

בהנהלת הליכוד, שבה הועלתה לראשונה התכנית, התחלקו הדיעות. אחדים תמכו ב־רעיון של רימלט, בעוד אחרים הסתייגו ממנו. ח"כ מנחם בגין עדיין לא אמר את דברו, והבהיר בתנועת החרות אינם מוכנים, בשלב זה, להתייחס לתכנית. מה ש־ידוע לגבי בגין הוא, שעד כה הוא שלל דיבור על ויתורים טריטוריאליים כשלהם (כפי שמציע רימלט לגבי מצרים).

ראשי הרשימה הממלכתית, הנמצאת עתה ב„גלידה איחוד" עם הליברלים, דיברו ל־אחרונה על הצורך ביוזמות מדיניות ישראליות. ייתכן מאוד, שדבר קיומה של „תכנית רימלט" גונב לאוזניהם לפני שנודעה בציבור. מכל מקום נראה, שאין להם סיבה להתנגד להסדרים המוצעים על ידי רימלט.

המרכז החופשי חצוי עכשיו בצמוד בין עמדות בעלות גוון ניצי ויוני. חברי הכנסת שמואל תמיר ועקיבא נוף מיתנו במקצת את עמדותיהם המדיניות, בעוד שחברי הכנסת אליעזר שוסטק ואהוד אולמרט טוע־נים, כי הם שומרים על הקו המסורתי של מפלגתם. אלה ואלה טרם התייחסו בפומבי לתכניתו של רימלט, ואין לדעת באיזו מידה יהיו מוכנים לתמוך בעקרונותיה. אסור לשכוח גם, שבתנאים של המשחק הפוליטי הפנימי מושפעות לעתים העמדות כלפי ענינים קרובים גם מן העיתוי ו„התנאים בשטח" — ולאו רק ממסגרת סדורה של עקרונות צרופים. ייתכן בהחלט, שהתנגדות בלי־כדי להכניתו של רימלט יבואו לאחר ש־יתבהר המצב לגבי תכנית האיחוד בין ה־ליברלים והרשימה הממלכתית. ויוברר אם היא ריאלית יותר מזאת המוצעת לגבי עתיד יהודה והשומרון.

ומה סבור רימלט עצמו? „תכניתי," הוא אומר, „מבוססת על כך שיש להתכונן ל־אפשרות של מלחמה, אך עם זאת צריך להתוות עקרונות לאפשרות של מצב של שלום. התכנית תואמת את עקרונות הליכוד, ובוודאי שאינה נוגדת אותם. באמצעותה אנחנו יכולים להסביר את עקרונותינו ביתר בהירות גם לאחרים וגם לעצמנו".

תברה לעיבוד פרדסים וממעים

מעוניינת ברכישת

מתקני קטיף AFRON

(„מיכלוונים") מכל הדגמים

בהצעות רציניות בלבד

●

נא לפנות לת.ד. 1639 תל־אביב (עבור מ־64)

מחיר פינת ישיבה זו-.600 ל"י

מודלר שיטה לרהוט ועצוב פנים המאפשרת יצירת פריטי ריהוט ע"י צרופים של יחידות מודולריות. היחידה הבסיסית הנה תיבה פתוחה בצד אחד ומחולקת ל 4 תאים. התיבה יצוקה מפוליסטירן מוקצף (קל־קר) בלתי דליק. בצפיפות גבוהה. החלוקה הפנימית של כל תיבה ניתנת לשינוי בהתאם לצרכי האומן. היחידות ניתנות לצביעה לציפוי ולהדבקה. כמו כן אפשר להוסיף לכל יחידה דלת ולהבריח ל־קה. שיטת מודלר מאפשרת לכל אדם לעצב דירתו בהתאם לצרכיו

(המקצוע הראשי במודלים נמכרים ביחד להתאמה בתוך הפינה שבתמונה 600 ל"י). היחידות המשמשות לספריות. אהוביה, פינות ישיבה ושולחנות הן ז־ הות וחלופות. תמונה זו מאפשרת שמי קל ומהיר של הרהוט בדירה הן ל־ כוס בעמק היחידות, תצוגה המכירה של יחידות מודלר וכן של שאר האבי־זרים והחומרי העזר ב„מודלר" תל־אביב רח גורדון 26 טלפון 2-4-1-19

מודלר

בהוס מודלי מקליקה". תל אביב, רח' גורדון 26, טל.

مكانس الرمل

صكنا من الامل

דב גולדשטין — ראיון השבוע עם יהושע רבינוביץ, שר האוצר

המס השולי בישראל הוא מעוות ובלתי נסבל; הוא הונהג באשמת ההסתדרות ובאפריל 1975 יירד ל־60 עד 65 אחוז

העלמות המס בישראל מגיעות לכמה מיליארדים לירות לשנה; נגלה את המעלימים ונתבע מבתי המשפט להושיב אותם בכלא לתקופות ארוכות ● אין פרות קדושות: יש לבדוק מחדש את מבנה תוספת היוקר ולהנהיג בה שינויים, לפי הצורך ● התעשייה והחקלאות לא יוכלו לעמוד בעליות שכר גבוהות, כמו בשנתיים האחרונות ● באפריל 1975 נגהיג את מס ערך מוסף ● לכל בית צריכה לחדור ההכרה, כי אין אנו יכולים לחיות כמו עד למלחמת יום הכיפורים: עלינו לעבוד יותר ולצרוך פחות ● אין טעם להטיל מס גבוה יותר על מוצרי יבוא של מותרות, שהם מרכיב קטן ביבוא של שישה וחצי מיליארד דולאר השנה ● החוב המצטבר של ישראל במטבע חוץ הוא עתה שישה מיליארד דולאר ● השקעות אמריקניות במשק הישראלי יכולות לחולל מפנה מכריע, שלא ידענו מעולם ● אם לא נעבוד יותר ונצרוך פחות — לא נוכל לפנות אל ארה"ב ואל היהדות בבקשת עזרה.

כך מצאתי את מר יהושע רבינוביץ, שר האוצר, בלשכתו התל־אביבית: הראש נטוי מעט ימינה. העיניים משפילות מבט. הסנטר חבוק באצבעותיה של יד ימין — והאמה מחבקת את הלחי, חזור וחבק, חזור וחבק. עוגה של פירות היתה מונחת על שולחן העבודה רחב־המידות. עננה של כובד־דעת, דאגה ורצינות היתה תלויה בחדר.

בתבקשה איזו מלה קלה, להפגת המתח. אמרתי: „בבקשה, רצית להיות שר האוצר..." ועוד ה„צר" על לשוני, הרים השר את ראשו, תקע בי מבט גלוי ונוקב ומאשים: „אני רציתי? שר?! ועוד שר האוצר?! לא רציתי ולא דהרתי לזה ולא ביקשתי את זה ולא חמדתי..."

— עוד יתברר שאתה מתגעגע לעיריית תל־אביב...

אוהו, אוהו, ימים ימים היו, ימים ישים מאוד...

מי שעשה שנות מרובות, כמראיין, בפתיחתו של שר האוצר הקודם, מר פנחס ספיר, אין לו מנוס מן ההשוואה: שר האוצר הנוכחי מדבר במתן מינורי, שוקל במשורה, הוזר־בימוד. אין הרמת־קול. אין הנפת ידיים. אין הוא קם, מתהלך בחדר, יושב, קם, מתהלך בחדר, יושב. אין פלפולים. דממה דקה. אין עניינים צדדיים. אין הלצות להפגת הרעה. אין שאלות ריטוריות, שמכלל הן שלה, לומפים לאו — ולהיפך. המשפטים — בהירים וקצובים ומדודים. אין הנשם הסמבטיוני, שכל דיבורו ואורחו של מ. ספיר היו טבועים בחותמו.

כל השאלות וכל התשובות

אומר לי מר רבינוביץ: אתה רוצה, בבקשה, להציג לי קודם את השאלות? אני מציג. הוא רושם בשקדנות: ייצוא הייבוא ומיסוי דראקוני ופער תשלומים בלי הדלדלות של קופת המטבע הזר של המדינה ומוסר עבודה לקוי והעלמות מס כבירות, שהן מראיגיות או מבהיקות — הכל לפי הטעם האישי; הקפאות האשראי וסכנת המיתון והאבטלה ותוספת־היוקר ומלה השחוקה מאומת שימוש, שכל אורח חש את משמעותה יום־יום: האינפלאציה הדוהרת.

„הקשיב, בבקשה. טוב? — אומר שר האוצר באותו קול שקט ומתון שלו, בכשור טיפות גשם זעירות, אבל מדוייקות מאוד והחודרות אל המוח — הקשיב בבקשה: אני אתן לך סקירה כללית, עם פרטים. אם זה יענה על השאלות שלך — גמרנו. אם לא — תחזור ותשאל. טוב?

טוב.

אז ככה, אמר השר, ככה: שואלים אותי בכל מיני מקומות: מה קרה? חודשיים אתה שר האוצר והבאת על ראשינו את המהפיכה הגדולה, את התוכנית הכלכלית החדשה? פתאום? הצרכים הם חדשים? קודם לא היו בעיות? למה לא הכנתם את התכנית קודם? הדברים הם חדשים?! יש איזו נימת־קובלנה בדברים, כאילו זה גורם לי נחת להכביד, להכאיב לאחרים. האמת היא, כמובן, פשוטה: היתה מלחמה קשה. היו בחירות. היו ממשלות, שהורכבו והתפטרו. היתה איזו תקופת־מעבר. אילו ספיר היה נשאר בתפקידו — היה מקבל אותן ההחלטות, בדיוק ההחלטות שאני קיבלתי לטיפול במצב. זה, כמובן, זה מקרה, שאני קיבלתי אותן ולא מישהו אחר. זה ברור?

האינפלציה והגרעון

טוב. ברור. עכשיו, כשאני נכנסתי לעניין והתחלתי לצלול לתוך המבוך הכביר של מספרים ועניינים וקשיים אדירים — ראיתי שנקלענו לאחר המלחמה לשתי תמורות קשות: האינפלאציה והגרעון הגדל במאזן התשלומים שלנו.

האינפלאציה בישראל מהירה מאוד. בשנת 73 היא היתה, עדיין, 26.4 אחוז. השנה היא עלולה לעלות על שלושים אחוז. גורמי האינפלאציה אצלנו ידועים. אנחנו פועלים בארבעה תחומים חיוניים, שאיננו יכולים בלעדיהם וכל אחד מהם הוא בדרגת עדיפות עליונה. ראשון — הבטחון. עניין נדוש, אבל בלעדיו אין כל יתר העניינים חשובים. להוצאות הבטחוניות שלנו אין אח ומשל בעולם. השנה נוציא לבטחון תשעה מיליארד לירות ישראליות (לעומת שלושה וחצי רק לפני שנתיים) ושני מיליארד דולאר לצורכי רכש (במקום כשבע מאות מיליון דולאר, רק לפני שנתיים). אלה הם סכומים אדירים! הם נוטלים שליש מהתוצר הלאומי הגולמי שלנו. שליש! בארצות־הברית, עם ההוצאות הבטחוניות הגדולות והתמיכה בארצות שונות והפיתוח הבטחוני המקיף, מגיעות כל הוצאות הבטחון לשבעה אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי. לאמור: כחמישית אחת, כעשרים אחוז, מן ההוצאות שלנו. באירופה — כארבעה אחוז מהתוצר הלאומי הגולמי, מופנה אל הוצאה הבטחון.

זה חושף בבת־אחת את ההשלכה הכבירה, שיש לבטחון על כל מערכת חיינו. אמרתי השבוע לשגרירים שלנו בארצות אירופה, שאילו היו הוצאות הבטחון שלנו גדולות יחסית כמו של ארצות־הברית, כמו של המעצמה האדירה, היינו יכולים לוותר על כל מס ההכנסה, שהממשלה גובה מכיסי האזרחים — עשרה מיליארד לירות לשנה — ולא לגבות אף פרוטה אחת! אף פרוטה! אתה יכול לתאר לך מה היינו יכולים לעשות במשק, אילו השווינו עם ארה"ב בהוצאות הבטחון שלנו? גדולות!

אבל זה הרי לא תלוי בנו. אנחנו מוכרחים להוציא מה שאנחנו מוציאים על בטחון, עם כל ההשפעה השלילית, שיש לזה על האינפלאציה ועל הפער במאזן־התשלומים.

תחום הכרחי שני: העלייה. שלושה מיליארד לירות לשנה. ואם, אמנם, יגדילו הסובייטים את המיכסה של היתרי־יציאה — הלואי, הלואי! — ויבואו יותר יהודים, נהיה מאושרים עם בואם, ונצטרך עוד כסף.

הירידה בעליה

— אתה חושב, שהירידה בעליה מברית־המועצות, בשנה האחרונה, היתה מפני שהם נעלו בפניהם את שערי־היציאה, או מפני שאנחנו לא פתחנו להם את שערי־הקליטה ולא קלטנו אותם כמו בדיור ובעבודה?

הלא הסכמנו ששאלות נוספות תשאל בסוף השיחה?! טוב, אענה לך, בבקשה: ישנם קשיים בקליטת העלייה. זה נכון. הקשיים הם, בעיקר, בתחום השיכון והדיור. נעשים מאמצים לפתור את הבעיות. אף מדינה אחת בעולם איננה יודעת היקף כזה של קליטת אזרחים חדשים. נקלוט אותם. לא רק מפני שזהו ביתם, אלא גם מפני שאנו זקוקים להם. אין לנו שום מקורות של עושר, שום מחצבים, שום ערוצי נפט שופעים — מלבד האדם היהודי והמוח היהודי. ישראל מסוגלת — מחוייבת להיות מסוגלת — לקלוט מיליוני עולים. תמיד עומדות נגד עיני שתי ארצות באסיה: אינדונזיה ויפאן. הראשונה — משופעת עושר טבעי עצום. השנייה — דלה ועניה. כלום אין לה. בכל אחת מהן — מאה מיליון תושבים. רמת החיים באינדונזיה היא מהנמוכות בעולם. יפאן היא הארץ התעשייתית השלישית בעולם. מפני שאין לנו אוצרות טבע, אנחנו מוכרחים לנצל את האוצרות האנושיים שלנו.

התחום השלישי: קידום סוציאלי. ישראל אינה יכולה לשאת פערים סוציאליים עמוקים מדי. רק לפני שנתיים הוציאה ישראל חמישה מיליארד לירות לשנה על צמצום הפערים הסוציאליים. השנה — אחד־עשר וחצי מיליארד לירות! זה צורך חיוני, הכרחי, מבחינה לאומית חברתית. אבל זה מאיץ את התהליך האינפלאציוני ואין מנוס מזה.

התחום רביעי: כדי שנעמוד בצרכי הבטחון וקליטת העלייה והחינוך וצמצום הפערים הסוציאליים — עלינו לפתח את המשק שלנו, להגדיל אותו בלי הרף. כאשר אתה משקיע במשק כספים גדולים — זה, בשלב מסויים, גורם אינפלאציוני.

— וכל הצרכים החיוניים האלה, שאי־אפשר להם בלעדיהם, משפיעים לרעה על התמורה השנייה, על הפער במאזן התשלומים?

החוב — שישה מיליארד דולר

בדיוק! הגרעון גדל ועולה. לפני שנתיים — מיליארד דולאר, לשנה. השנה — 3.3 מיליארד דולאר! סכום אדיר! מצבת ההתחייבות של ישראל במטבע חוץ הולכת וגדלה, אנחנו צוברים. החוב יגיע השנה לשישה מיליארד דולאר. הבטחון תורם כאן, כמובן, את תרומתו העיקרית. מהגרעון הענק של השנה — כשישים אחוז הם בגלל היבוא הבטחוני.

כאשר גיבשנו את התוכנית הכלכלית החדשה — היו לה שלוש מטרות ראשיות: מימון הרכש הבטחוני, או לפחות חלק גדול ממנו, ממקורות עצמיים בלתי אינפלאציוניים; צינון המשק והאטת קצב העלייה במחירים; צמצום הגרעון במאזן התשלומים, על ידי האטת הקצב של הייבוא, הבטחת גידול המשק וגידול הייצוא.

— נבחן, ברשותך, את העניין הבטחוני: אתה בטוח, שנקבל מארצות הברית סכומי כסף גדולים כל־כך, כפי שביקשנו, לרכש בטחוני?

עוד לא ברור. עוד איני יודע. ישנם דיונים. אני לגמרי לא בטוח, שההיענות מצידם תהיה בסדר גודל, ההולם את צרכינו ואת בקשותינו. אבל נניח שכן. הנחת מייענו — כדי לשמור על יחס של אחד לשלושה בכלים ובאמצעי לחימה, בינינו לבין הערבים ולא להרע אותו עוד יותר, נצטרך, נוסף על מה שביקשנו מהאמריקאים, שלושה מיליארד דולאר בשלוש השנים הקרובות. מיליארד דולאר כל שנה — נוסף על מיליארד וחצי דולאר לשנה שביקשנו מהאמריקאים. מלבד זה נצטרך בשלוש השנים הקרובות עשרים ושישה מיליארד לירות לבטחון, להוצאות מקומיות, נוסף על צורכי הרכש.

„הצינון" והאינדקס

— האם ישנם סימנים ראשונים, המעידים על צינון המשק והאטת עליית המחירים, כתוצאה מהמדיניות הכלכלית החדשה של הממשלה?

כן, ישנם. האינדקס עלה בחודשיים האחרונים באופן מתון יותר. ישנם סימנים של רגיעה בקניות. ישנה האטה בקצב עליית המחירים. אלה הם סימנים חיוביים מאוד. ישנו סימן גלוי אחד: ירידת הערך של אגרות חוב צמודות. ספקולאנטים רבים רכשו אגרות אלו — ולא אחת קיבלו מימון על־ידי אשראי בנקאי. הציפייה שלהם היתה, שהאינדקס יוסיף לטפס לגבהים ואז, באופן ברור, יתייקרו האגרות, בגלל ההצמדה, הרבה יותר ממה שהם משלמים כריבית לבנק. זהו אחד הביטויים של ריבית שלילית, שאינה מדביקה את קצב ההתייקרות. עתה, נכזבו התקוות האלה. האינדקס אינו קופץ „קפיצות משוגעות". הוא מתון יותר. לעומת זאת מצמצמת הקפאת האשראי את סכומי הכסף שבידי הציבור. עכשיו „זורקים" לבורסה כמויות גדולות של אגרות־חוב צמודות והמחיר יורד.

— אבל לאורך־ימים אין לממשלה עניין לצמצם את התעניינותו של הציבור באגרות חוב, שהרי זה אחד מאמצעי המימון העיקריים של הממשלה?

נכון בהחלט. זה יותאם. אנחנו רוצים שזה יהיה אמצעי טוב לחיסכון ולשמירת ערך ההשקעה של רוכש האגרות. אבל לא אמצעי להתעשרות מהירה, תוך ניצול אשראי בנקאי בריבית שלילית.

— האזרחים טוענים, כי במהלך של צינון המשק הקודח, הממשלה חייבת להיות דוגמה בהנהגת חיסכון. האם תוכל להגיד בכנות, כי הממשלה מילאה את הציפייה הזאת?

האזרחים צודקים לחלוטין והממשלה אכן נתנה דוגמא! בתקציב של 36 מיליארד לירות לשנה, היינו צריכים, לאור ההתייקרות, להגיש השנה תקציב נוסף של שניים וחצי מיליארד לירות. לא הגשנו שום תקציב נוסף! זה מחייב לקצץ בפעולות המשרדים השונים בסכום של מיליארד ושמונה מאות חמישים מיליון לירות — מזה 1.25 מיליארד בתקציב הרגיל ושש מאות מיליון לירות מתקציב הפיתוח. יש לנו עדיין בעייה שלא הוכרעה: תוכניות הבנייה של משרד השיכון.

הגבלות הבנייה

— מהו פרי־הצל של הבנייה, על פי ההנחיות המוקדמות, לפני שהטלתם את ההגבלות?

עמדו להשקיע השנה בבנייה 13 מיליארד לירות. כאשר כושר הביצוע של המשק אינו עולה על 11 מיליארד. היינו מוכרחים לקצץ בשני מיליארד לירות. ענף הבנייה הוא הכספית הרועשת של המשק. כאשר יש בבנייה תעסוקת־יתר, היא משפיעה באופן שלילי על כל המערכת הכלכלית. עם כל הקשיים שיש בצמצום הבנייה, הכרח הוא לנו להפסיק את התנופה של תעסוקת־יתר בבנייה.

במסגרת הפעולות לצינון המשק אנו מתכוונים לספוג מידי הציבור, באמצעות המיסים והמלוות ועל־ידי העמקת הגבייה, סכום של 3.7 מיליארד לירות. החוקים כבר עברו בכנסת. בחודש הקרוב, ספטמבר, הם כבר יתנו את אותותיהם.

— איך אתם מתכוונים להקטין את הפער במאזן התשלומים?

קודם־כל על־ידי הסטייה הממשית: היטל רכש על הייבוא, בגובה של עשרה אחוז, שיכניס לאוצר סכום של כ־300 מיליון לירות לשנה. ההפקדה, שהייבוא נתחייב בה — כשמונה מאות מיליון, עד מיליארד לירות לשנה. הממריץ לייצוא הישראלי הוא הצד השני של המטבע. אם נוכל לייבא פחות ולייצא יותר — יצטמצם הפער במאזן התשלומים. בלאו־הכי ישאר הפער גדול, שהרי את הוצאות הבטחון והרכש, אין אנחנו יכולים להקטין. אלו הן הפעולות הפיסקאליות שנקטנו.

— הפעולה המוניטארית שאתם מבצעים, הקפאת האשראי הבנקאי: האם אתה סבור, כמו שהתעשיינים אומרים, כי מפעלי התעשייה יתמוטטו?

הקפאת האשראי היא לשלושה חודשים. על תעשיות הייצוא לא הכבדנו. להיפך, הטבנו את תנאי האשראי. בתחום הזה לא היה מחנק — אני מתכוון לאשראי המכוון ולקרנות הייצוא. אבל הכבדנו כאמור על האשראי החופשי. העלאת האשראי על־ידי הבנקים מאז יוני השנה בחצי מיליארד לירות, סיכנה באופן רציני את הצלחתה של התוכנית הכלכלית החדשה. אילו היינו סופגים מן הציבור כספים והבנקים היו מרחיבים את האשראי — לא היינו משיגים שום תוצאה חיובית. מכאן, איפוא, על ההקפאה. אני יודע, שזה יכביד מאוד. אבל זה היה הכרחי לצינון המשק.

„קרב הבלימה" של המשק

— אתה מאמין, כי הפעולות האלו ישפרו את המבנה הכלכלי של ישראל? באיזה מידה ישפרו?

לא, לא הפעולות האלו בלבד. זה היה רק קרב־הבלימה של המשק נגד ההדרדרות הכלכלית — הספיגה, הורדת בבנייה, המיסים המוטלים, הקפאת האשראי וצמצום התקציב. אבל בכך לא די. התחלנו הטבות. בהשתתפותו של ראש הממשלה, לבחון את האמצעים לטיפול עמוק יותר בשורשי המדיניות הכלכלית. אני רואה כהכרחי לטפל מייד, בכל הכלים במשולב ובבת־אחת. בחמישה הגורמים: 1.) קידום ההשקעות במשק. בהם של המשק בגידולו המהיר. רק כך הוא יכול לעמוד בבחני המלחמה וקליטת העלייה. עובדה היא, כי לאחר מלחמת ששת הימים גדל התוצר הלאומי בשיעורים של בין שמונה לאחד־עשר אחוז לשנה, ואילו בשלוש השנים האחרונות ירד הגידול לארבעה אחוזים לשנה בלבד. אם לא יהיה לנו כושר צמיחה לא נוכל להשיג אף אחד מן היעדים הכלכליים שלנו. רק על־ידי עידוד ההשקעות נוכל להתקדם. עתה נברור לנו ביתר הקפדה את ההשקעות — התעשיות המיועדות לייצוא והתעשיות באזורי פיתוח. ניצור אקלים מיוחד להשקעות רצויות לנו.

שר האוצר האמריקני, מר סיימון, שגילה בעת ביקורו בישראל ידידות רבה, הסביר לנו בגילוי־לב, כי גם בארה"ב המצב הכלכלי לא כל־כך שפיר וכי העזרה לישראל צריכה לעבור דרך ארוכה, עד שתתקבל. הסכמנו עמו, כי השקעות אמריקאניות בישראל הוא תהליך רצוי מאוד. הוחלטנו להקים ועדה בדרג של שרים ולידה — ארבע ועדות־משנה מקצועיות, משותפות לנו ולאמריקאנים — להשקעות, לסחר, לחומרי גלם ולידע. הוועדות כבר פועלות. נוסף לזה תפעל ועדה ציבורית סדירה, בת עשרה נציגים מכל צד. אנחנו נהיה מיוצגים בה על־ידי ראשי המשק הפרטי, הציבורי וההסתדרותי. הודעתי לראשי המשק שלנו, שאני תובע שלושה מהם יתפנו לשנה, פשוט יתייצבו אל הדגל, לבחון בצורה מעשית את המגמות של האמריקאנים בעידוד השקעות בישראל. אם נטפל בעניין הזה כראוי, ובאופן הנמרץ ביותר, נוכל להשיג על־ידי השקעות וגידול הייצור, הרבה יותר מאשר באמצעים אחרים, לשם צמצום הפער במאזן התשלומים.

ההשקעות והפריון

— כמה כסף הושקע השנה בגידול המשק?

כ־15 מיליארד לירות, כולל השקעות מבחוץ והשקעות שלנו.

— לאיזה גידול של השקעות אתה מצפה מארה"ב?

לא אוכל בשלב זה לנקוב במספרים. אבל זה פותח לפנינו אפשרויות של ייצוא, שמעולם לא חלמנו עליהם. זה יכול להיות מפנה מכריע במערכת הכלכלית שלנו.

— איזה ערך יהיה להשקעות, אפילו יהיו גדולות ומבורכות, אם פריון העבודה שלנו יישאר נמוך והמוצרים שלנו לא יהיו כושרי־תחרות בשווקי חוץ?

ברור. גידול מהיר בפריון העבודה והייצור הוא תנאי לצמיחת המשק, לא פחות חשוב מהשקעות. לאחר שנות המיתון, גדל הפריון בצורה מהירה. בשנה שעברה ירדנו לגידול של 4.3 אחוז לשנה. זה רע. לתודעת הציבור שלנו לא חדרה ההכרה, כי אנחנו עם במלחמה, גם כאשר התותחים אינם רועמים. אנחנו חייבים — ויכולים! — להגיע לפריון יותר גבוה. אם אנחנו מצפים, עלינו לקחת את עצמנו בידיים. הייצוא הוא לנו שאלה של חיים ובלי פריון עבודה קשה מאוד לייצא. אם לא נחולל מהפיכה בהרגלי העבודה שלנו ובפריון הייצור — אני חוזה חזות קשה מאוד. בידינו הוא להעלות את הפריון, הן על־ידי ניצול הכוחות הקיימים היום במשק והן על־ידי הכנסת כוחות עבודה נוספים.

בענין זה יש לי ויכוח עם חברי בהסתדרות...

— ההסתדרות טוענת, כי תוספת היוקר מביאה מקצת את גל ההתייקרויות והשכר יוצא בקופות. ואילו אתה אמרת השבוע, כי השכר ותוספת היוקר הם גורמים בהאצת תהליך האינפלאציה. איך יוצאים ממעגל־הקסמים הזה?

יש לי ויכוח בנושא הזה עם חברי בהסתדרות. השכר אינו הגורם המוביל בעליית המחירים, אבל גידול מהיר כל־כך של השכר, מוכרח להשפיע על האצת האינפלאציה. זה ברור. לפני שנה עלה השכר כ־25 אחוז. השנה — יעלה ב־33 אחוז, לערך. המשק משלם השנה תוספת שכר, לרבות תוספת היוקר, ארבעה וחצי מיליארד לירות. 65 אחוז מזה היא תוספת היוקר, הצמודה כמס. זה מוכרח להשפיע באופן שלילי על המשק ולהאיץ את התהליך האינפלאציוני. ישנם ענפי ייצוא שנפגעו קשה, ולא בפעם בגלל עליית השכר בשנתיים האחרונות.

לישראל — שני מכשירים חשובים, שהעולם בא ולומד מאתנו — תוספת היוקר, לשמירת שכרו הריאלי של העובד, והצמדות לאינדקס. כאשר האינפלאציה מעיקה על כל העולם וערך הכסף יורד — באים אלינו ללמוד. אבל מכשיר תוספת־היוקר נצעות בידינו. אין כל הצדקה לתת תוספת יוקר לשכיר בגלל התייקרויות במוצרים, שמקורן במדיניות האנטי־אינפלאציונית של הממשלה. אם נותנים על כך פיצוי לשכיר — אתה מנטרל כל אפשרות של הממשלה לנהל מדיניות של התמודדות עם האינפלציה.

ברור לי, שהתעשייה והחקלאות לא יוכלו לעמוד בהתייקרויות השכר כמו שבאו לידי ביטוי בחדשים האחרונים. התעשייה תילחץ להכניס את עליית שכר־העבודה במחירי המוצרים. שוב יוצר המעגל הבלוני של עליית שכר — התייקרות — עליית שכר — התייקרות. זהו גורם אינפלאציוני, אין לו סוף.

רמת החיים ותוספת היוקר

— אתה טוען, איפוא, להלום בהסתדרות בשר ביטול או שינוי המבנה של תוספת היוקר על־ידי מנגנון בצורה הישנה?

ידידי, אין פרות קדושות! אין בהיקף התייקרות כמו אצלנו והתוספת המכשיר הזה וצריך לבדוק אותו, לפי הצורך להנהיג בו שינויים, כדי למנוע את ההדרדרות. תוספת־היוקר אפשר לשלם רק אם אין כוללים בה את התייקרות חומרי הגלם ואת התייקרויות, הנגרמות כתוצאה ממסים נוספים, שאנו מתכוונים באמצעותם לספוג כספים מידי הציבור.

— ואתה הולך להיאבק על עקרון זה עם ההסתדרות?

אני הולך להסביר, לשכנע, להגיע... יש להסתדרות עניין, לא פחות מאשר לממשלה, לבלום את האינפלאציה.

— מה יהיה על רמת החיים של העובד, אם תוספת־היוקר שלו תקוצץ?

אנחנו מוכרחים לשבור את המעגל הזה. אם האינפלאציה תיבלם — רמת החיים של העובד לא תרד. האינפלאציה פוגעת בשכירים יותר מאשר בשכבות אחרות. ולכן — עניינו של השכיר הוא לבלום אותה, יותר מעניינו של כל סקטור אחר. תוספת היוקר הנוכחית היא רדיפה אחרי מיקסם־שווא: כך לא ידביק השכיר לעולם את ההתייקרות. זהו, אגב, אחד הגורמים הראשיים להתסיסה חברתית.

— האם הצריכה הפרטית של האזרחים מצטמצמת?

אנחנו מוכרחים לצמצם אותה. זו באמת עד לפני זמן קצר. עכשיו נרגעה מעט. העם הזה מוכרח להבין, כי אינו יכול להרשות לעצמו לחיות כך. בשום אופן ופנים לא! רק אם נקצץ את הצריכה הפרטית ונשנה את אורח־חיינו, נוכל לתבוע עזרה מארצות הברית ומהעם היהודי.

— איך מצמצמים את הצריכה הפרטית?

פעם, בהקשות ההלוואות, ויוקרם, יש אנשים מרצונם על מה שידעו. ואסור להם לקנות. פעם דיברו אל הלבבות. במדינה של מתנים חוזרים לדבר אל הכיסים: מדיניות מסנת של הממשלה, על־ידי ספיגת כספים בצורת מלוות חובה ומסים ועל־ידי מדיניות שכר מאוזנת. אלה יורידו את רמת הצריכה הפרטית, או לפחות יקפיאו אותה.

— פריון־עבודה ומוסר־עבודה, או שיויים, להערכתך, במערכת מיסוי היא קשה, כמו שלנו? הרי מס שולי של 87.25 אחוז משתק את הכרזת ההישגים של עם־של־שקרנים?

„הביקורת צודקת!"

הביקורת על המיסוי הגבוה — צודקת! זהו שיעור מס שולי בלתי נסבל. כדי להגיע מהר להבראת המצב, אנחנו מוכרחים להנהיג רפורמה במיסוי. הגענו אל המצב הבלתי נסבל הזה בגלל סירובה של ההסתדרות להסכים לבקשתנו — בקשה, ולא נסיון להכריח — להקפיא מקצת מתוספת־היוקר לתקופה של חמשה חודשים. רצינו — וקיווינו, שתעשה זאת באורח וולונטארי. קיווינו שההסתדרות תורה לעם את הדרך, כפי שנהגה בעבר. אבל ההסתדרות, לצערי, לא יותרה. היינו מוכרחים לספוג את הסכום בדרך אובליגאטורית. לכן הגענו למיסוי כזה — ועל זה אני מצטער.

— ואי אפשר לתקן זאת?

המצב אינו יכול להשתנות עתה. הוא ישתנה באפריל 1975. במועד זה נהנהיג את מס ערך מוסף, הכורת את כל המהלכים הנוגעים למס זה. בסוף החודש נביא אותו לממשלה ועם חידוש ישיבות הכנסת נניח אותו על שולחנה. עם הנהגת המס הזה נגהיג רפורמה במסים הישירים ונפחית כמה מסים עקיפים.

כל אחוז של מס ערך מוסף...

— מה פירוש הדבר ביחס למס ההכנסה הגלובלי?

המס יהיה בשעורים נורמאליים. ההפחתה תהיה ניכרת, ניכרת מאוד. אני מעריך, בלי להתחייב, כי נוכל אז להגיע למס־הכנסה שולי של בין 60 ל־65 אחוז. זה יעודד לאנשים את רצון העבודה וישפר את מוסר התשלומים לאוצר המדינה.

— בשעתו היתה הערכה באוצר, כי

(סוף בעמוד 26)

EUROPA

הצעירים של אירופה

יודעים לבחור בטוב־ארומה עשירה, טבק מעולה, ויחד עם זאת דלת ניקוטין

עלילות ה־C.I.A.

תולדות ,,סוכנות הביון המרכזית" (סי.איי.אי.) ופרשיות מיבצעיה סופרו פעמים רבות. אך זו פעם ראשונה העלה אותן על הכתב אדם ששירת באירגון זה 14 שנה ופרש ממנו אחר שהגיע בו למעמד בכיר של עוזר מנהל הסוכנות. האיש, ויקטור מארצ'טי, כתב יחד עם ג'ון מארקס (איש ה,,סטייט דפרטמנט" לשעבר) ספר ושמו ,,הסי.איי.אי. ופולחן הביון", המחזיק 400 עמודים וחושף פרשיות נעלמות, לרבות הצעתו של הסי.איי.אי. להפציץ בסיס של חיל הים הישראלי מייד אחר הטבעת ספינת הביון האמריקנית ,,ליברטי" בחופי דרום הארץ במלחמת ששת הימים. שלטונות הסי.איי.אי עשו בכל יכולתם למנוע את הוצאת הספר לאור ועלה בידיהם להשיג צו של בית המשפט הפדראלי האמריקני, שחייב את המחברים למסור להם לצרכי צנזורה, עותק של הספר לפני פירסומו. הצנזור של הסי.איי.אי. מחק בספר 339 קטעים אך בלחץ פרקליטי המחברים התיר מחדש 171 מהם. המאבק המשפטי סביב הקטעים האסורים, נמשך, אך, הספר יצא לאור, זרוע כתמים לבנים במקומות שצונזרו. ,,הסי.איי.אי. ופולחן הביון" הוא ספר ביקורתי שכותביו אינם מסתירים את מגמתו — להוכיח שמאירגון שנועד לאיסוף מידע וניתוחו בשביל נשיא ארה"ב, הפכה ,,סוכנות הביון המרכזית" לגוף ריבוני אדיר, המעצב מדיניות ומבצע אותה. ,,מעריב" רכש את הזכות הבלעדית לפרסם פרקים מן הספר.

ת ה. מארצ'טי וג'. מארקס

דבר התחיל בברלין מיד אחרי מלחמת העולם השניה: סוכני שירות מודיעין אמריקני שאך זה עתה התערבו ב,,מלחמה הקרה" ניסו לעודד התקוממויות בגוש ושילמו כספים למדינאים ועסקני מקצועיים גרמניים.

מקץ 30 שנה, ,,סוכנות הביון המרכזית" היא המנגנון המעמתי הגדול ביותר בעולם. סוכנות רודפים מנהיגי גרילה ומפילים ממש־ קריה ומהנדסיה, בונים לחייני ביון ומתקני קרונים. היא מחזיקה שכירי־חרב ומממנת גנה מודיעים ושרים, מממנת קתצרטים ועד־

נשיא ארה"ב אינו יודע בדיוק מה עושה השאי שלה. ויקטור ל. מארקטי, מי שהיה 14 שנה בסי.איי.אי., מספר להלן על החשאיים ביותר של כוסד זה.

היום בפולין נראו כשורה. במערב־ברלין בי סי.איי.אי. והפעילו בה רשת מסועפת של תורה אנטי־קומוניסטים. הקשר עמם קיים מהגרים פולניים שנמלטו למערב לפני תפיסת על־ידי הקומוניסטים והוחדרו בעזרת סי.איי.אי. מולדתם, כדי לתגבר את תנועת ההתנגדות. ית הפולנית דרשה בלי הרף סיוע, בראש כסף. הסי.איי.אי. שילמה בזהב שבלודים פולין כדי לממן את רשת הסוכנים המתרחבת. ל התנועה הינה להפיל את המשטר הקומו־ יידי התקוממות עצמית ולהחזיר את פולין חופשי.

פולנים הערימו

ה היה בראשית שנות החמישים. אבל מבצע חים בכשלון. הסי.איי.אי. נזקקה לשנים שנוכחה כי השירות החשאי הפולני הכשיל שקרי ,,תנועת ההתנגדות", כמעט מן היום הוא הוליך שולל את הסי.איי.אי. והניח להימשך בהנהלתו כדי לפתות בדרך זאת נוספים פולניים לחזור מן הגולה — היישר ת. ובכוונה אותה השיגו מהסי.איי.אי. זהב ליוני דולרים.

פעולותיה של סי.איי.אי. באוקראינה ובאלבניה כוני גרילה בכשלון.

ת תוקפה חשאית נגד השלטון הקומוניסטי ושה לא נכללו במשימות הסי.איי.אי. כאשר רא טרומן את ,,שירות הביון המרכזי" בשנת עורה היתה הרבה יותר צנועה: הסי.איי.אי. הידיעות והשאיות המצטברות במיניסטריו־ ים השונים, תבדוק אותם ותעמיד אותם בית הלבן אחר עיבודן.

ה טרומן מינה את הקונטראדמירל רוסקו ה. למנהל הראשון של סי.איי.אי., ובהוראה זאת מדיע על ,,המטות" שכיוון את ,,מסע ה־ בכוון הרפתקני. האדמירל הביא לסי.איי.אי. חוקים מ,,משרד השירותים האסטרטגיים", ד חשאי, שהפעיל בזמן המלחמה יחידות מאחורי החזית הגרמנית.

ראשי משרד זה שכונה או.אס.אס., אנשים כ הגנראל ויליאם ,,ביל הפראי" דונובאן, נסתיימה המלחמה — רק האויב התחלף. לחם בנאצים רצו עכשיו להלחם בקומוניסטים ים שיגו את האפשרויות החוקית לכך. אישר הקונגרס האמריקני את ,,חוק הביון המתיר לסי.איי.אי. ,,למלא גם תפקידים קשורים בשירותי המודיעין" לפי הוראות מועצת הלאומית.

שיא אישר

מגורפל יחיד זה היה בעל משמעות מכרעת התפתחות של סי.איי.אי. הוא העניק לסוכנות ש לפתוח במבצעים חשאיים. תתן לה זכות בצורה חשאית בענייניהן הפנימיים של ארצות הסי.איי.אי. עשתה זאת אחר־כך באישור של הבית הלבן, אך כמעט תמיד בלי הסכמתו רס.

שנכשל הנסיון לדחוק את רגליהם של ים ממזרח־אירופה התרכזה הסי.איי.אי. ב־ רופה. מערב־גרמניה נעשתה לתחום הפעולות שלה. כאן היה כדאי לשקם את המערכות הפוליטיות שנהרסו במלחמה הזאת — כפי את הסי.איי.אי. — כמחסום יציב נגד ההתפ־ שטות הקומוניסטית.

ימים, כאשר המלחמה הקרה הגיעה לשיאה, היה בשטח הכיבוש האמריקני שבגרמניה אי, עסקן של האיגודים המקצועיים או מנהל לכלי להצליח אם לא נופה לפני כן על־ידי סוכני הסי.איי.אי. הכריעו איזה אנשים קבל רשיונות להוצאת עתונים או להקרנת

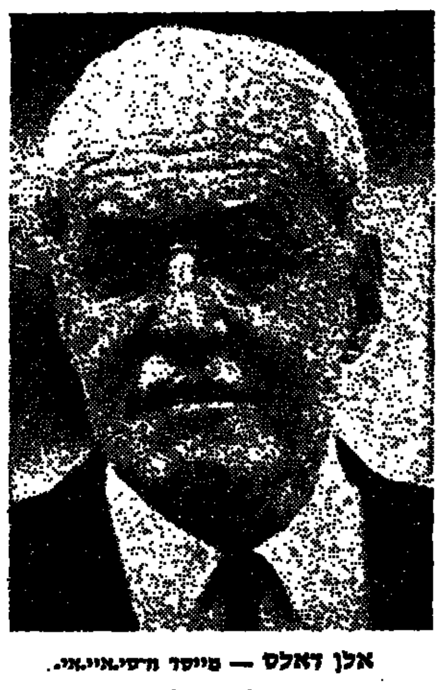

אלן דאלס — מייסד הסי.איי.אי.

סרטים וקידמו את עלייתם של פוליטיקאים בכל ה־ מפלגות האנטי־קומוניסטיות.

באותו זמן היה תום בראדן ראש המדור ל,,ארגו־ נים בינלאומיים" של הסי.איי.אי. במאמר שכותרתו ,,אני מאושר שהסי.איי.אי ,בלתי מוסרית' " כתב בשנת 1967 ב,,סאטרדיי איוונינג פוסט": ,,באחד הימים נסעתי לדטרויט ונתתי לוולטר רותר (מנהיג איגוד פועלי המכוניות בארה"ב) 50 אלף דולר בשטרות בני 50 דולר. וולטר, שביקש את הכסף הזה, כדי לסייע לאיגודים המקצועיים באירופה, העביר אותו לעסקני איגודים מקצועיים, בעיקר במערב־גרמניה".

■ משכן בחוטים

הסוכנים הקימו רשת של ,,קרנות בעלות תועלת הדדית" הארגונים שבעזרתם מימן שירות הביון האמרי־ קני בצורה שאינה מעוררת חשד מפלגות, ארגוני סטודנטים ומוסדות תרבות. אחד המוסדות האלה היה ,,הקונגרס לחופש התרבות" שהתכנס ביוני 1950 בפעם הראשונה בברלין. לנשיאי הכבוד שבהם נמנו גם הפילוסופים ברטראנד ראסל וקארל יאספרס. לא היה כל מושג, שהקונגרס עובד בכספי הסי.איי.אי. ותומך בכתבי־עת חשובים כ,,אנקאונטר" הבריטי, ,,מונאט" הגרמני, ,,פרויס" האוסטרי ו,,פרוד" הצרפתי.

רק בשנת 1969 נודע כי הסי.איי.אי. משתתף גם במימון ,,הברית הבינלאומית של הנוער הסוציאליסטי" הסי.איי.אי. נהגה להעביר את כספיה למטרה זאת בעזרת קרן בניו־יורק, ,,הקרן לענייני נוער וסטודנטים". מטרתו של שרות הביון האמריקני היתה בראש ורא־ שונה לחדור אל המבצעים ההמוניים של תחרויות הנוער הבינלאומיות של הקומוניסטים בעזרת הנוער הסוציאליסטי מהמערב. הפרובוקאטורים הצעירים, שאירגנו בשנת 1959 בוינה ,,אנטי פסטיואל" קיבלו את כספיהם מהסי.איי.אי.

אין כל ספק, כי הסי.איי.אי. מנעה או מירבה, השירות החשאי הסובייטי ק.ג.ב., לחדור למערב־ אירופה ולהכשיר אותה להשתלטות הקומוניזם. מצד שני הכשיל הק.ג.ב. את אסטרטגיית ההתקפה של הסי.איי.אי. במזרח־אירופה. הסובייטים שמרו על מעמדם. מסך הברזל נשאר במקומו.

בינתיים הקימו ותיקי האו.ס.ס. בראשותו של אלן דאלס, אחיו של מי שהיה אחר־כך שר החוץ ג'ון פוסטר דאלס, מנגנון עצום בתוך הסי.איי.אי. — מחלקה ,,השירותים החשאיים" — עם מדור־מישנה ל,,מבצעים מיוחדים" שבו פועלים לוחמי מחתרת, מומחים למעשי חבלה ולחימה חשאית. אין להם כל קשר למשימה המקורית של הסי.איי.אי. — איסוף של ידיעות וניתוחן; אחרי שנכשלה כלהמתם בבריה"מ גילו שטח חדש לפעולותיהם: העולם הכליתי.

בזמן מלחמת קוריאה גייס מדור ,,השירותים החשאיים" שכירי־חרב ואירגן מבצעי קומנדו מאחורי קו החזית. רובם נכשלו, הגנרל דאגלס מקארתור, המפקד העליון של תכוחות האמריקניים בקוריאה, סילק לבסוף את סוכני הסי.איי.אי. מזירת המלחמה.

■ מחנות סודיים

ידיה של הסי.איי.אי. לא רפו. בארה"ב הקימה מחנות אימונים סודיים, שבהם אומנו סוכנים ושכירי־ חרב לפעולות סודיות וצבאיות למחצה. האימונים היסודיים מתנהלים במה שמכונה ,,החווה", מחנה של הסי.איי.אי., שהוקם ליד הבסיס הצבאי פירי בקרבת ויליאמסבורג (וירג'יניה).

במחנה אחר של הסי.איי.אי. בצפון־קארוליינה אומנו סוכנים ושכירי חרב בצניחה, בשימוש בנשק כבד ובחומרי נפץ. צנחנים וטייסים של הסי.איי.אי. מקבלים את הכשרתם גם בשדה־תעופה של הסי.איי.אי. בטאקסון, אריזונה.

באיזור האמריקני של תעלת פנמה קיים מחנה סודי של הסי.איי.אי. המכשיר את אנשיו לחיים בהגאי חרום ולוחמת ג'ונגל. אחרון אחרון הוא מחנה סודי באי סייפאן באוקינוס השקט המשמש להכנת מבצעים מיוח־ דים של הסי.איי.אי. באסיה.

בין השנים 1950 ו־1955 גדל מספר סוכני ה־ סי.איי.אי. מ־5,000 ל־15 אלף, באותו זמן הקים המדור ,,שירותים חשאיים" לא רק יחידת יסוד דרוכה לקרב, אלא גם גיבש אידיאולוגיה שלפיה קומוניסטים הם לא רק סובייטים וסיניים, אלא כל מי שלוחם נגד האינטרסים של הקפיטליזם האמריקני.

כאשר עלה לשלטון משטר מארכסיסטי בגואטמלה ב־1950 והעז להלאים בשנת 1953 את ,,חברת הפרי המאוחדת" האמריקנית הכל־יכולה, הקימה הסי.איי.אי. בניקאראגואה והנדוראס הסכנות מחנות סודיים: סוכני הסי.איי.אי. אימנו שם יחידה של שכירי חרב, שתקפה בשנת 1954 את גואטמלה והחזירה את ,,מדינת הבננות" של אמריקה המרכזית ל,,חברת הפרי".

■ חרפה בקובה

שנה לפני כן התערבה הסי.איי.אי. גם באיראן, כאשר ראש ממשלת פרס מוחמד מוסאדק הלאים את חברות הנפט המערביות בארצו וסיכן את כס המלכות, אירגן סוכן הסי.איי.אי. קרמיט רוזוולט את ההפיכה שהביאה לנפילתו של מוסאדק בשנת 1953 והצילה את כסא המלוכה של השאה רזה פאהלווי.

אלן דאלס אמר על כך: ,,כאשר צפויה סכנה של תפיסת השלטון על־ידי הקומוניסטים בארץ כלשהי איננו יכולים לחכות עד שיבקשו מאתנו עזרה בהזמנה אדיבה".

אחרי שתי ההצלחות האלה באו כשלונות כבדים. יחידות החבלה שהשירות החשאי האמריקני הנחית תקופה ארוכה ביבשת הסינית נעלמו ללא עקבות. באינדונסיה נכשלה בשנת 1958 תנועת ההתקוממות שנתמכה על ידי הסי.איי.אי. נגד נשיא המדינה סוקארנו. גם הדאליי־לאמה לא הצליח לחזור לטיבט.

במחנה אימונים במדינת קולוראדו בארה"ב אימנה הסי.איי.אי. שכירי חרב טיבטאניים לשם כיבוש טיבט מידי הסינים, אך העניין הסתיים בהתקפות אחדות על משלטים צבאיים סיניים ותו לא.

כשלונה הגדול ביותר של הסי.איי.אי. התרחש בשנת 1961, כאשר רצתה להפיל את המשטר המארכסיסטי של פידל קאסטרו באי הסוכר קובה, בעזרת 5,000 איש ובהם 1,500 גולים קובניים.

■ פרשת צ'ה

לכשלון ב,,מפרץ החזירים" היה אחראי אלן דאלס, שעלה בשנת 1952 מדרגת מנהל המדור ,,שירותים חשאיים" לכהונת המנהל של סי.איי.אי. מנתחי המידע שלו התהירו אותו מפני הפלישה, אבל דאלס נתן אמון ב,,אנשי המבצעים בשדה".

אחרי אותו אסון נשבע הנשיא קנדי: ,,אקרע

וויליאם קולבי — המנהל הנוכחי

לגזרים את הסי.איי.אי. ואפזר אותה לכל הרוחות", אך לבסוף הסתפק בסילוקו של אלן דאלס. הסי.איי.אי. נשארה שלמה ואיתה יחד הבוטחים לפעולות צבאיות־ למחצה, שהמשיכו במלחמתם נגד פידל קאסטרו באין מפריע.

עד אמצע שנת 1965 נשלחו יחידות חבלה לקובה ושנה אחת לפני ההתנקשות בג'ון קנדי עצר השירות החשאי הקובני בהאוואנה חוליית רצח בשירותי הסי.איי.אי. שהושלה עליה משימה לרצוח את פידל קאסטרו. למאורע זה התייחס כפי הנראה לינדון ג'ונסון, כאשר חשד אחרי רצח קנדי כי קאסטרו היה המושך בחוטים: ,,הרי גם אנחנו קיימנו חוליית רצח ארורה באיים הקאריביים".

רוב סוכני הסי.איי.אי. מתייחסים במעין בוז כלפי חבריהם מהמחלקה למבצעים מיוחדים. פעולות צבאיות־ למחצה נראות בעיניהם כגסות ואלימות, ואת הסוכנים העוסקים בכך הם מכנים ,,החיות". רבים מהאנשים האלה נשכרים על־ידי הסי.איי.אי. לעבודה זאת לפרק זמן מסויים. הסוכן המקצועי איננו מזהם את ידיו ברצון בדם. בפעולות חשאיות הוא מעדיף לנקוט טכניקות מעודנות.

סוכני הסי.איי.אי. שהשתתפו בציד על אחיו לנשק של פידל קאסטרו, ארנסטו ,,צ'ה" גווארה, עשו הכל כדי להציל את חייו של הרופא והמהפכן המקצועי הארגנטיני. כאשר ניסה צ'ה בשנת 1967 לחולל תנועת מהפכה בדרום ההררי של בוליביה נגד משטר באריינ־ טוס הפרו־אמריקני, הפעילה כיד הסי.איי.אי. סוכנים שעמדו לשמש כ,,יועצים" ליחידות האנטי־גרילה של בוליביה.

■ היומן הוברח

סוכני הסי.איי.אי. היו נוכחים כאשר צ'ה נפצע ונשבה ב־8 באוקטובר סמוך לכפר ההררי היגראס. לבפקה, קולונל בוליבי, היתה הוראה לירות כיד בצ'ה ולהעביר את ראשו ואת ידיו לבירה לה־פאז, אך הסי.איי.אי. לא רצתה להפוך את המהפכן המקצועי לקדוש. בעוד סוכני הסי.איי.אי. בהיגראס לחצו על הקולונל הבוליבי להשהות את ההוצאה להורג, נאבק מפקד הכניף של הסי.איי.אי. בלה־פאז על חייו כל צ'ה גווארה. אך נשיא המדינה באריינטוס לא רצה לבטל את צו ההוצאה להורג.

למחרת הבוקר — הדבר היה ב־9 באוקטובר — אושר צו ההוצאה להורג. צ'ה שכב פצוע בבניין בית הספר של היגראס. האחראי מטעם הסי.איי.אי. פיתר אליו כדי לעשות נסיון אחרון לדובב את צ'ה, אך המהפכן היה נכון רק לדבר על הפילוסופיה הפוליטית ועל התנועות המהפכניות בכלל. הוא סירב למסור פרטים על תנועת הגרילה ועל פעולות הגרילה הקודמות שלו. הוא צריך הוסיף להאבין, כי איכשהו יציל את חייו.

כאשר הבין לבסוף כי הוא עומד למות, נפלה המסכה מפניו, אך חיש מהר התאושש וביקש קצת טבק. נדמה היה כי רגלו הפצועה אינה גורמת לו עוד כאב. באמונה של אדם שהשלים עם גורלו ויותר על מעשה חסד אחרון. סוכן הסי.איי.אי. לא חדל להתפעל מן המהפכן הזה והזמינו נבגרד על האיש שבנידוד השתתף, ששבה אותו המגיד למוות. כעבור דקות אחדות לא היה צ'ה גווארה בין החיים.

מותו של צ'ה גרם תוצאה מגעית לסי.איי.אי. בקיץ 1968 הופיע יומנו של גווארה בהאוואנה, ובחודש יולי נמלט שר הפנים הבוליבי אנטוניו ארגדאס לצ'ילה, שם הבריז בפומבי כי הוא העביר לפידל קאסטרו את יומנו של צ'ה גווארה. המנהלים במרכז הסי.איי.אי. בוושינגטון נדהמו, שהרי אנטוניו ארגדאס היה מאז שנת 1965 סוכן של שירות הידיעות האמריקני.

הממונה עליו לשעבר טס לצ'ילה כדי לדבר קשות עם הבוגד, אך ארגדאס לא נרתע. הוא הודיע בפומבי כי הסי.איי.אי. איימה עליו באיומים בשנת 1965 שתגלה את עברו הראדיקאלי בתקופת לימודיו באוניברסיטה ותהרוס בכך את הקריירה שלו. גם מדינאים בוליביים אחרים נמצאו בשירות של סי.איי.אי.

שנתיים אחרי מותו של צ'ה גווארה הותר לארגדאס לחזור לבוליביה. נשיא המדינה באריינטוס ניספה זמן קצר אחר כך בתאונת מסוק. בחייו של ארגדאס בוצעו כמה התנקשויות אך נכשלו. בשנת 1970 נעלם אי־שם במחתרת המהפכנית.

■ רצח איינדה

הקורבן החשוב והאחרון של הסי.איי.אי. הוא נשיא צ'ילה סאלוואדור איינדה. גורלו הוכרע בוושינגטון ב־27 ביוני 1970, באחד מימי אי הבהירים. כאשר התכנסה בבית הלבן ,,ועדת ה־40", הדנה בכל הפעולות החשאיות של הסי.איי.אי.

על סדר היום עמד הנושא איינדה. חמישה אנשים בלבד ישבו ליד שולחן הישיבה: הנרי קיסינג'ר, שר המשפטים ג'ון מיטשל, ראש הסי.איי.אי. ריצ'ארד הלמס ושני תת־שרים ממשרד החוץ וממשרד ההגנה. קיסינג'ר ניהל את הישיבה. בתור יועץ הנשיא לענייני בטחון לאומי שימש כמפקח העליון של הסי.איי.אי. — כאז כן עתה.

אז, ביוני 1970, עמד העסקן המארכסיסטי סאלוואדור איינדה במרכז מאבק הבחירות והיו לו סיכויים טובים להיבחר כנשיא צ'ילה. דבר זה הדאיג את קיסינג'ר. שר החוץ האמריקני חשש, כי משטר מארכסיסטי בצ'ילה עלול ,,להדביק" גם את ארגנטינה, בוליביה ופרו ואמריקה הלטינית שהיא תחום פעולה מכניס לחברות האמריקניות, עלולה לפנות לסוציאליזם.

קיסינג'ר היה נחוש בהחלטתו למנוע את הדבר. הוא דרש מהסי.איי.אי. לעשות משהו בנדון.

הסי.איי.אי. לא היתה בלתי־מוכנה. זה שנים רבות הציבה המחלקה ל,,שירותים חשאיים" בכל המפלגות של צ'ילה, באיגודים המקצועיים ובצבא את סוכניה והניחה יסוד להתערבות חשאית בעניינים הפנימיים של צ'ילה.

■ נוסח ווטרגייט

הלמס מסר ל,,ועדת ה־40" דו"ח על תוכנית פעולה שנערכה על ידי ראש המדור שלו, ויליאם ברו, עם מנהלים ראשיים של חברת ,,אי.טי.טי." (חברת הטלפונים והטלגרף). אם יגיע איינדה לשלטון, יסילו אי.טי.טי. וחברות אחרות בעלות אינטרסים פינאנסיים בצ'ילה את המדינה לתהו ובהו כלכלי במעשי חבלה שיטתיים. צבא צ'ילה יוכל אז, באמתלה של החזרת הסדר על כנו, לסלק את משטר איינדה באמצעות הפיכה.

שלוש שנים אחרי שנבחר כנשיא המדינה שרר בצ'ילה התהו והבהו כלכלי. הצבא חולל הפיכה. איינדה הומת ונרצח בארמון הממשלה. ממשלת ניכסון כפרה בהשתתפות כלשהי בהתרחשויות האלה. אך העובדה שניכסון הפעיל את הסי.איי.אי. נגד איינדה היתה ברורה עוד במאי 1972, כאשר כנופית פורצים חדרה בחשאי לשגרירות צ'ילה בוושינגטון כדי לגנוב את הצפנו לשידורים דיפלומאטיים באלחוט. הסי.איי.אי. יכלה לצתת להתקשרות האלחוט בין הדיפלומאטים של צ'ילה וממשלת איינדה בסאנטיאגו.

כומהים אחדים לפריצה שהשתתפו במבצע הזה חזרו על פעולתם כעבור חודש: הם פרצו למטה הראשי של המפלגה הדמוקרטית בווטרגייט וחוללו את השערוריה המדינית הגדולה ביותר בהיסטוריה האמריקנית. מתוך שבעת פורצי ווטרגייט למדו חמישה את מלאכתם אצל הסי.איי.אי. היו ,,סוכנים ברווחה". אחד מהם — אויג'ניו מארטינס — עדיין קיבל כסף מהסי.איי.אי. כאשר נתפס בפריצה של ווטרגייט.

פרק נוסף: ביום ד' הבא

הנהלת "דן" מתכבדת להודיע על פתיחת הקו לרמת השרון
קו חדש שמספרו 24

החל מיום א' 25.8.74
קו רמת־השרון - צפון ת"א - שוק הכרמל

מסלול הקו:

מרמת השרון — לתל אביב
התחנה מתאם, בית הלל, המלכים, שבטי ישראל, הזית, טרומפלדור, כיכר ההסתדרות, אוסישקין, כיכר העצמאות, שדרות ביאליק, סוקולוב, הכפר הירוק, (חלק מהנסיעות יסעו משד' ביאליק, שד' ויצמן, למורחב, בוסתנאי, זרובבל, סוקולוב, הכפר הירוק). פ. קרית שאול, דרך הרצליה, רשפון, רח' האוניברסיטה, איינשטיין, ברודצקי, רדינג, האוניברסיטה, דרך חיפה, יהודה המכבי, אבן גבירול, כיכר מלכי ישראל, פרישמן, דיזנגוף, כיכר צינה, דיזנגוף, המלך ג'ורג' — נחלת בנימין, פוהליבר, יעבץ, הכרמל, אלתנן.

מתל אביב — לרמת השרון
מנשיה — רח' אלתנן ברזנברג, מזאה, יוחנן הסנדלר, העבודה, המלך ג'ורג', דיזנגוף, כיכר צינה, זמנהוף, המלך ג'ורג', כיכר מסריק, פרישמן, אבן גבירול, יהודה המכבי, דרך חיפה, האוניברסיטה, רדינג, ברודצקי, איינשטיין, האוניברסיטה, רשפון, דרך הרצליה, פ. קרית שאול, הכפר הירוק, סוקולוב, שד' ביאליק, כיכר העצמאות, אוסישקין, כיכר ההסתדרות, טרומפלדור, הזית, שבטי ישראל, בית שמאי, התחנה סופית.

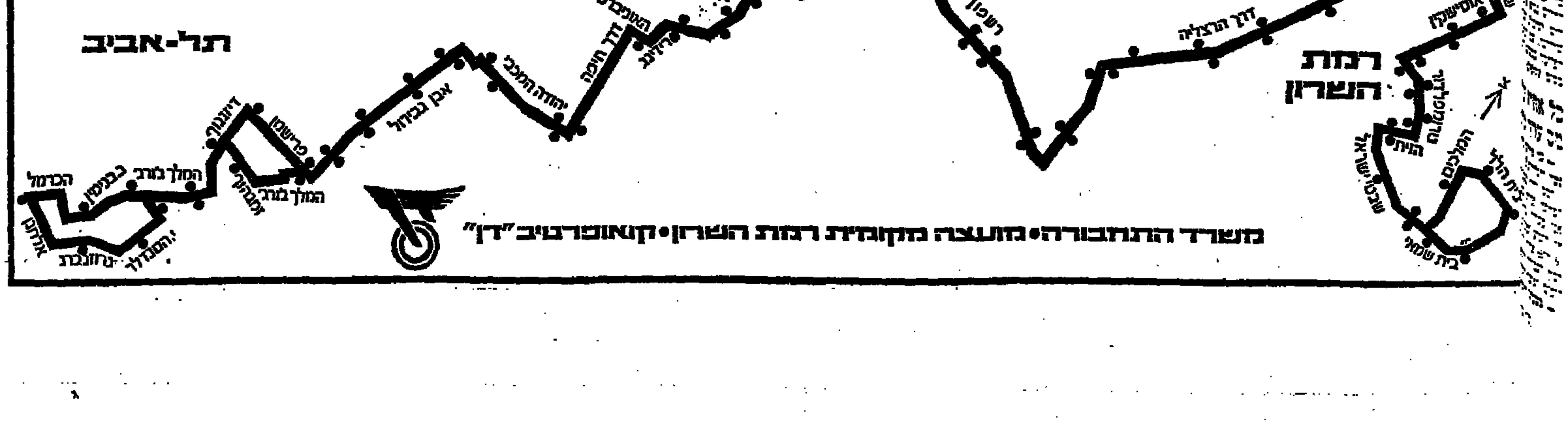

משרד התחבורה • מועצה מקומית רמת השרון • קואופרטיב "דן"

صكنا من الامل

„אוסטפוליטיק" של ישראל

פניה לבריה"מ ולפלשתינאים תחזיר לישראל כושר תמרון ותיטול את היוזמה מידי סאדאת

נקודה לויכוח

מאת פרופ' עמוס פרלמוטר

הקאנצלר אדנואר יכול לקבוע בוודאות, כי הוא הנחה את ההיסטוריה של גרמניה אחרי שנת 1945 בכיוון הנכון, בשלבו את ארצו באירופה ובעשותו אותה ציר מרכזי של הברית האטלנטית. לעומת זאת, נקט הקאנצלר וילי בראנדט מדיניות אלטרנאטיווית במימוש האופציה המזרחית של גרמניה, הקרויה בעגה המדינית „אוסטפוליטיק".

ה„אוסטפוליטיק" בוודאי לא היתה מדיניות הכרחית. בראנדט יכול היה להמשיך במדיניות המערבית הברורה של ה„נוצרים הדמוקראטים", אך הוא דגל בפשרה עם שכניו במזרח, ומרגע שנקט ב„אוסטפוליטיק" אף חיזק את מעמדו הפוליטי ואת סיכויי מפלגתו הסוציאלדמוקרטית בבחירות.

פירות ה„אוסטפוליטיק" היו פשרות — הסדר עם בריה"מ ומזרח־גרמניה. „אוסטפוליטיק" אין פירושה איחוד שתי הגרמניות. אדרבה, פירושה שכל גרמניה תחתור באורח עצמאי להגשמת עתידה האידיאולוגי־פוליטי, אולם תעשה זאת בלא לפגוע ברעותה ובלא לסכנה.

כי עדיין מוקדם מדי אפילו להוציא משפט מוקדם על הצלחת ה„אוסטפוליטיק" או כשלונה. אך כבר אין ספק, כי היא פעלה לטובת שתי הגרמניות.

ממשלת ישראל, אם אכן היא שואפת לייצב את עצמה ולזכות בנצחון בבחירות הבאות, חייבת לנקוט מדיניות משולשת אשר: —

* תחזיר להיקנו את אמון העם, אשר נפגם באוקטובר 1973 ונחלש והלך מאז;
* לא תחזור על מדיניות הסטאטוס־קוו מלפני אוקטובר;
* תעלה בקנה אחד עם המציאות שנוצרה לאחר אוקטובר 1973 באזור ובקהיליה הבינלאומית.

על חשבון ישראל

בטרם אשרטט את האופציות אפשריות החדשות לגבי ישראל רצוני להדגיש:

* הערבים לא שינו דעתם לגבי חיסול הריבונות המדינית הישראלית;
* בריה"מ תאבק בדבקות להשרשתה במזרח התיכון בעתיד הנראה;
* ארצות הברית תמשיך במלוא המהירות והדחיפות לתור להשגת „דטאנט" מזרח־מערבי במחיר ויתורים ישראליים (שכן על מה יכולים הערבים לוותר — על הנפט? על קבלת סיוע מבריה"מ? על הצעדים שוהפים כלכליים עם ארה"ב?).

נוכח גורמים אלה ועקב האמור חייבת ישראל לנקוט מדיניות „אוסטפוליטיק" בשני כיווניה, ובהדר אפרט להלן:

אין לכפור בכך שבריה"מ נעשתה מעצמה מזרח־תיכונית ובכך שמדיניות ה„דטאנט" האמריקנית מכוונת לקבל, ולמעשה לכסד, את ההשפעה הסובייטית באזור. כאן ממלאת ישראל תפקיד מרכזי. הדיונים על הסכמי הפסקת האש בסואץ ובגולן והסגת הכוחות הפגינו בבירור כמה להוטים הסובייטים למלא תפקיד מהותי יותר במז"ת וכמה חוששים הם מפני „שלום אמריקני" במזרח התיכון ובמפרץ הפרסי.

שוב, כבעבר, חוזרת המדיניות האמריקנית ל„איזון" ול„אהבת הערבים". ישראל השלב במסגבותיה שלה תבורה התלויה בארה"ב, שעה שעצם תלותה זאת, בייחוד בתיווך האמריקני לצורך הכור"ב (ולאו דווקא בנשק) תחזק את מדיניות „השלום האמריקני" הצופנת מלכודות פרו־ערביות לישראל.

לתמרון בשתי המעצמות

מה שדרוש לישראל הוא איפוא לתמרן הן בבריה"מ והן בארה"ב (ראו את העיסקה הגרעינית האמריקנית־מצרית ו„ההסכם" הירדני־אמריקני להפרדת הכוחות שנעשה בלא התייעצות מוקדמת עם ישראל). על ישראל לצרף את הברית האמריקנית־רוסית הקיימת בז'נווה. הדבר שעליה לעשותו הוא להעניק לבריה"מ תפקיד עצמאי בתיווך בין ישראל וארה"ב.

בריה"מ מעונינת בתפקיד זה לאור העובדה שהדבר יעורר תקווה בלב לקוחותיה הערבים ויעצור את הדחיפור הקיסינג'רי של „השלום האמריקני". ובכן, ישראל צריכה לכונן יחסים דיפלומטיים עם בריה"מ ולבקש משר החוץ שלה, אנדרי גרומיקו „לעזור" לה בכור"ב בינה ובין מצרים על השלב הבא של פירוק סיני, בשעה שקיסינג'ר „יעזור" לה בכור"ב עם ירדן.

באורח זה יבלאו שתי המעצמות הגדולות תפקיד שווה בכור"מ. שתיהן זקוקות לישראל שכן היא המפתח לכל הסדר באזור — השטחים הערבים מצויים בידיה.

עלינו להפר את „הברית הלבבית" האמריקנית־רוסית לגבי המז"ת בז'נווה ולהקטין את תלותנו באיש הפלא קיסינג'ר. בתוך כך תינטל היוזמה מסאדאת הוסיף ותמתן באקי־מיקת הלחץ של קיסינג'ר שאותה יפעיל יותר ויותר אם יתמוטט המו"מ בז'נווה.

התמרון בתפקידי המעצמות במשא ומתן יעביר את היוזמה לידי ישראל — היא תקבל סיוע מדיני מארה"ב ובריה"מ גם יחד וסיוע צבאי מארה"ב. ובכך תשתווה אל מצרים, שיש לה עתה אופציה פוליטית לגבי ארה"ב ואופציה צבאית לגבי בריה"מ.

ישראל יכולה להכתיב

המנהיגים הפוליטיים בישראל, הם אומרים לציבור כי הסובייטים אינם מעוניינים בתפקיד התיווך, מוליכים אותו שולל (כפי שהרבו לעשות לפני אוקטובר 1973), או אולי לא ניסו כלל לפנות אל בריה"מ או לא עשו זאת בתוקף הדרוש.

ליאוניד ברז'נייב יודע, כי השפעה על ישראל פירושה עוצמה פוליטית בכור"ב שלו עם הערבים, שכן מה תעשה מצרים — תבטל את עיסקת הנשק עם בריה"מ אם תעזור זו לישראל במו"מ? האם ענשו הערבים את בריה"מ על שהתירה ליהודים רוסים לעלות לישראל?

המנהיגים הפובליציסטים בישראל, הטוענים כי אי־אפשר לגבש יחסים של „ראלפוליטיק" עם בריה"מ, פשוט אינם אומרים אמת — או שמא הם נטולי כל דימיון? איני יודע מי מבין השניים הוא החטא הפוליטי הגדול יותר.

כוחה של ישראל בכך שהיא יכולה להכתיב כי יהיה המתווך. לפנינו כיכר־הזהב הפוליטי המזומן לכל מי שיצליח ליישב את הסכסוך באיזור. „מצרים יכולה לקבל נשק מבריה"מ, אך שטחים היא יכולה לקבל רק מארה"ב", אמר קיסינג'ר כדברי מארווין קאלב בספרו „קיסינג'ר").

הסובייטים יודעים היטב מה ביכולתם להרוויח אם הם — ולא הנרי קיסינג'ר — „יגישו" למצרים את סיני הכפורה. כוחה של ישראל טמון ביכולה להעניק סמכות למי שלדעתה ראוי לשאת ולתת בשמה — הבה איפוא נחלק כוח זה בין ארה"ב ובריה"מ כדי שיבטלו זו את כוח זו ויבוזו את היוזמה בידי ישראל.

המנוף נמצא בידינו

אנו יכולים לקבוע את מידת הצלחה של המעצמות הגדולות במז"ת. בידינו שטחים ערביים שהם המנוף היחיד שיש לנו לגבי המעצמות. „אוסטפוליטיק" אין פירושה אהבת רוסיה, אלא רק אי־מוגבלות לברית עם ארה"ב בלבד. הנה, לא הנרי קיסינג'ר, „יגיש" את השטחים לערבים.

נאומיהם של סאדאת ומנהיגים ערביים אחרים מבהירים כי החזית הערבית בז'נווה לא תישא־ותתן על שטחים עם ישראל. היא תגיע ל־מעצמות לכסור לה את השטחים הללו. הערבים לא יבואו לז'נווה לעשות שלום או, חלילה, להכיר בעצמאותה הפוליטית של ישראל. המדיניות הערבית בז'נווה תהיה מתקפה דיפלומטית־פוליטית נגד ישראל כמדינה קולוניאליסטית שאינה מוותרת על „שטחי כיבוש", ישראל ש„אנו הערבים איננו יכולים להכיר בה", וכו'.

את הסכנה התעמולתית של הערבים בז'נווה אפשר לנחש כבר עכשיו, ו־כדי להשמיט את המרבד מתחת רגליו של סאדאת ותביתיו עלינו לחלץ מידיהם את היוזמה. זאת נוכל לעשות אם נטפל ישירות בפתרון הבעיה הפלשתינאית.

איני מאמין בפלשתינה עצמאית ו־בוודאי לא אוכיח שערפאת ועמיתיו יהיו סכנה, אך המדיניות הישראלית־ירדנית הנוגלה בכך שפלשתינה היא ירדן נכשלה לפני 1973 ותיכשל שוב. עלינו ליצור איפוא משלחת פלשתינאית לדיוני ז'נווה — לא מדינה ירא מדינה פלשתינאית, אלא רק משלחת.

נציגות נבחרת לפלשתינאים

עלינו לנטוש את המדיניות הבוטית של משה דיין בדבר פתרון ירדני־פלשתינאי. אין אנו חייבים לחוסיין דבר יותר משאנו חייבים לגיעברי.

הבה נקרא מיד לבחירת משלחת פלשתינאית בגדה המערבית וברצועת עזה, ונאמר כי אנו נישא וניתן רק עם מי שמייצג את 1.2 מיליון הפלשתינאים החיים בארצם שלהם. באורח זה ניפטר מן הבעיה של הקמת פלשתינה פרו־ישראלית, ירדן־פלשתינה, או כל פלשתינה עצמאית שהיא. אנו נישא וניתן עם המשלחת הפלשתינאית, אשר בה נכיר כנציגות חוקית יחידה. על בחירת משלחת זו, אשר תצא לז'נווה, יפקח האו"ם.

כך תישלף היוזמה מידי סאדאת, חוסיין, ערפאת וחוסיין בז'נווה, ואנו נישא וניתן רק עם המשלחת הפלשתינאית שנבחרה כהלכה, באורח דמוקרטי, בגדה המערבית וברצועת עזה. עם חברי משלחת זו נקבע את גבול הטריטוריה, הגבולות, הפירוז ועניני המשק לגבי הפלשתינאים ועתיד היחסים הישראליים־פלשתינאיים.

אם יסרבו הפלשתינאים לבחור משלחת משלהם יהיה בפינו טיעון טוב בז'נווה. אם יבחרו, נוכל אנו להטיל מקל אל בין גלגלי סאדאת, ערפאת והגוש הערבי בז'נווה. „חזית השחרור הפלשתינאית" תתפלג ומדינה ערבית אחת תצא נגד רעותה. הבה נעניק לפלשתינאים המייצגים את עמם שלהם סיכוי לשאת ולתת עם ישראל ונניח לערבים אחרים להפגין לעיני הקהיליה הבינלאומית כי לאמיתו של דבר אין להם ענין אמיתי בפתרון הבעיה הפלשתינאית וכי אין הם אלא לאומנים אנוכיים המבקשים להשמיד את ישראל.

לחטוף את היוזמה

מדיניות „אוסטפוליטיק" גם תקטין את סיכויי קיסינג'ר להתערב בעניניה הפנימיים של ישראל. אם נלך לז'נווה ובידינו התוכנית שהוכרזה על־ידי הממשלה, החדשה תתמוטט ז'נווה תוך שלושה חודשים והנרי קיסינג'ר שוב „יציל" את ישראל, אך הפעם נוותר על שטחים ועל עצמאות פוליטית בלא רווח פוליטי ובלא תמורה.

עלינו לחטוף את היוזמה מסאדאת ומן הגוש הערבי ומ„ידידנו" פרופ' קיסינג'ר. מדיניות „אוסטפוליטיק", כלומר יחסים חדשים עם רוסיה ומו"מ עם פלשתינאים עצמאיים שאינם מחבלים, תעניק לנו את היוזמה הדרושה לנו. אחרת נמצא בחסות אמריקנית בתקופה שבה „שלום אמריקני" פירושו פשרה עם סאדאת ופייסל.

אבא אבן ואנדרה גרומיקו לוחצים ידים בועידת ז'נווה בדצמבר 1973

מוסקווה ותנועות השחרור

דעת הקרמלין על „הזכויות הלאומיות" של הפלשתינים

מאת דורית לנדס

קץ האידיאולוגיה, לו ניבאים מומחים מאז תום מלחמת העולם השניה, עדיין לא חל על בריה"מ; גם אם סותרים עקרונות אידיאולוגיים שבמוצהר דבקה בהם בריה"מ, את הפיכחון הפרגמאטי המציין את מדיניות החוץ הסובייטית, נעשים מאמצים בלתי נלאים לאחות את חלום האידיאולוגיה עם שברו במציאות.

בשנותיה הראשונות של בריה"מ הירבתה מנהיגותה להזדהות עם ה־מורה המהפכני. סטאלין האמין כי מהפכת אוקטובר היא החוליה הראשונה שתגרור את העמים המדוכאים למאבק באימפריאליזם. כשאיבד ה־מערב את אחיזתו הקולוניאליסטית במה שעמד ליהפך תוך זמן קצר ביותר ל„עולם השלישי", הבריח חרושצ'וב בקונגרס המפלגה הקומוניסטית של 1956: „הגיע העידן ה־חדש בהיסטוריה העולמית אותו חזה לנין". בלהיטותה להרחיב את השפעתה הגלובאלית ביקשה מוסקווה שתי מטרות מנוגדות: אפוטרופסות על תנועות שחרור לאומיות שפעילותיהן „שניות בחשיבותן רק ל־מערכת הסוציאליסטית העולמית" — ותמיכה במפלגות הקומוניסטיות של העולם השלישי.

הקומוניסטים המקומיים אינם אהודים

עד מהרה הסתבר כי הקומוניסטים המקומיים אינם אהודים על התושבים ובמנהיגיהם, והעכים סיכוייהם להגיע לשלטון באמצעים חוקיים. חרושצ'וב פיסה את בן בלה והנאצר, תמך בגאנה, גיניאה, מאלי ובורמה בטענה כי מדינות אלה עלו על ה־דרך הלא־קפיטאליסטית. בדצמבר 1963 נתפרסמה בכתב העת הסובייטי „זמנים חדשים" הקביעה כי „עם מבוגרת והמקבלת על עצמה את הסוציאליזם, יכולה תנועת שחרור לאומי להחליץ מיד ממסגרת המהפכה הבורגנית־דימוקראטית ולהתחיל ב־שלב המעבר למהפכה סוציאליסטית". נראה שזו היתה הנקודה בה השלימה בריה"מ עם העובדה שהדירוה לעולם השלישי הצלח דווקא דרך שיתוף פעולה עם הכוחות הבלתי קומוניסטיים — וניתן הכבר ליישב את המציאות עם דרישות האידיאולוגיה.

בזכות בסיס ימי

בימי יורשיו של חרושצ'וב נעשתה מדיניות נלהבת פחות ובאחונה יותר כלפי העולם השלישי. מנסיונם המר למדו הסובייטים כי התקווה שתלו בברית טבעית של בריה"מ עם מדינות שזה אך זכו בעצמאותן — לא נתגשמו, כי ההתקדמות ה־מהירה לקראת הפרוטו־סוציאליזם לה ציפו — לא באה. בהיותה מעצמה גלובאלית הכירה בריה"מ בצורך ל־הקים ולבסס מערכת מורכבת של בריתות ההדדיות. בשנות הששים התגבשה בבריה"מ ההכרה כי שום הבנה עם ארה"ב איננה יכולה להפרית מזומרת הסכסוך עם סין: סין טוענת ללניניזם צרוף וראוי יותר, ולקירבה גדולה משהיתה אי־פעם ל־בריה"מ עם מהותן ושאיפותיהן של מדינות שהשתחררו לא כבכבר, היא מחליפה בהצלחה את בריה"מ כידידת העולם המדוכא והמתפורר ו־מגישה עידוד ותמיכה לתנועות שחרור גם כשסיכוייהן להיהפך למימשל לגיטימי אינם טובים.

עד 1968 נעשה מאמץ להגדיר ב־דיוק את מדינות העולם השלישי במינוח האידיאולוגי הנאות. ולמקם את הראוניקליים שלהם במסורת הדיאלקטית של מדינות מתקדמות. במדינות המסמכות הסובייטיות האחד במאי ויום המהפכה, הציגו את קו המדיניות הסובייטי, רק מדינות שהכל בעצמאות לפני שעדיין אינן עצמאיות — אין הפוליטית תשובה לת עתה הסיכסוך בגישתה של בריה"מ בכך שלא כותבים עוד על מפהו הפורטוגל באפריקה, ואין מאשי את ה„גידול האימפריאליסטי הניאו־קולוניאלי" בפיגור הכלכלי של אזורים מסוימים. במקום לתמוך רדיקאל מטפחת בריה"מ קשרים משטרים מבוססים, כשפניה אל המציאות הגיאופוליטית. מ־רציניים בתחומי הדימוגראפיה, גיאוגראפיה, ניצול אוצרות הט ומידת נכונותן של תרבויות מ־היות לקלוט חידושים מתבצעים לכוון את מאמצי הסיוע הט־בספרות הציונית שנכתבה באמ מודגש הצורך בסבלנות ואיפוק מעשי השלטון הפועלים בקומוני מקומיים — „למען טובת העני כפי שגורס אוליאנובסקי, סגן המחלקה הבינלאומית בועד ה־של המפלגה הקומוניסטית הסוב בריה"מ יהרה על התייצבות של מדינות שהאידיאולוגיות מקורבות אליה, לטובת יתרונו גלומים בקשרים הדוקים עם מ אחרות. כך נהפכה סומאלי, שה בתחילה בעתונות הסובייטית כ נחשלת ביותר, למדינה העלה פסים פרוגרסיביים בלתי־קפיט מיים בזכות הבסיס הימי בחוף דרומי של סומאלי שניתן לבר

מוסקבה וארגוני הטרור הפלשתיני

על רקע זה ראוי לבחון את של בריה"מ לארגוני הטרור פלשתיניים הידועים בכינוי רשמיים כתנועות שחרור לאומי. בריה"מ לא תמכה מעולם בהו ישראל, אך היתה נאלצת לתת לפלשתינים תמיכה פשרת המו־קודם כל מהגדרתם העצמית כת־שחרור. למוסקווה אין חופש ה בתחום זה כיוון שבלה הארוך פקינג מגלה את נחישותה ל־הון פוליטי מכל ביטוי סובייטי

ב־1970 השתהלה בריה"מ את עמדתה כלפי הפלשתינים: רות שהסכימה לספק נשק ל גיהם, התנתה זאת בכך שימנו לחולל הפיכות פוליטיות בירדן ולבנון; העתונות הסובייטית למעט את סיעותי הפלשתינים כי לאחר שיושג פתרון מדיני שהצרים וירדן הוותרו אליו, גם הבעיה הפלשתינית. בעקבות חמת האורחים בירדן ומנעי עז — מוסקווה, רבו בישראל ה על קו חדש בביכול שהותוו ברז'נייב ומצטיין באהדה יתר פלשתינים. כיום ברור שרישום רוב הידיעות היה מופרז ויצר מצב מעוותת. בישראל קיימה מרבה הצער, הנטיה לקבל בלא עור את דיוחי הפלשתינים על יחסיהם עם מוסקווה — למרות ראוי לפחות להשוותם עם ה המתפרסמות באותם נושאים בכר ברוב המקרים כלמדת ההשווה מוסקווה מסויגת, הזהרה ופ על ריסון.

ב־30 באוגוסט 1972 יועץ דהי לפלשתינים שלא ללכת בק „הכל או לא כלום", אלא להבו מאבקם שלב אחר שלב, להקים לאומית בעלת מצע פוליטי, ו פתרון לבעיה הפלשתינית בר מאבק השחרור הכללי של עמ

בפברואר 1973 ממליץ „זמנים שים" לפלשתינים להמנע מ טירור וממליץ על שיתוף פעולה הממשלות הערביות המתקדמות. הו הדש שולל „פראבדה" קיום „שליחות מיוחדת" אצל התנוע פלשתינית. הפרשן הבכיר יורי מגנה מעל דפי „פראבדה" את קפות הטירור שבוצעו כנגד כאים ושגרירויות. היות בריה"מ ספקי הנשק של המחבלים, מאז לה אמצעי־לחץ עליהם; בספ טובר 1973 דיווחו סופרי „דייל גראף" מביירות כי בריה"מ הו לערפאת, בתיווך שליח איש הנשיא בומדיין, כי עליו להח תקיפת ישראל בעת הפסקת ולא — יפסקו משלוחי הנשק סובייטי.

„הזכויות הלאומיות החוקיות"

ב־15 בנובמבר 1973 נאמר בה משותפת שנתפרסמה בתום די של ברז'נייב וטיטו: „על הנ הישראלים לפנות שטחים שכבשו ידי הערבים. יש לשמור על ה הערבים, הזכויות הלאומיות החו של ערביי פלשתין צריכות להתי „לה מונד" ו„גארדיין" הטעימו שבהודעה זו דובר לראשונה על יות לאומיות חוקיות, וניכרת לייחס ביטוי זה להתקרבות מ של בריה"מ למחבלים. איש לא דעתו לעובדה שבהודעה לא פו מהן אותן זכויות לאומיות חוק וכלל לא ברור אם זוהי הרחבה סיוג של התבטאויות קודמות. בנובמבר נמסר במוסקווה כי ברי לא הבטיחה הכרה רשמית לאו המחבלים; למחרת נמסר בטא „טאס" לכבוד משלחת החזית לר רור פלשתין שבאה לביקור בבריה כי „תמיכתה העקבית והידידותית בריה"מ היא תרוחבת את הער להצלחה במאבקם של זכויותיהם לאומיות. והאינטרסים שלהם".

(סוף בעמוד 26)

מה אנחנו עושים למען נקיון תל־אביב־יפו?

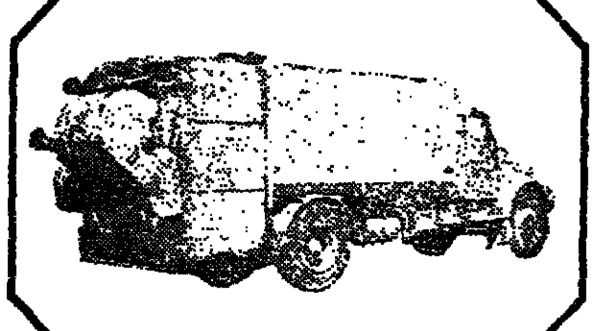

משאית אוטומטית משוכללת לאיסוף פסולת.

מכונית מיני אוטומטית להדחת מדרכות וכבישים.

עיריית תל־אביב־יפו השקיעה זה עתה סכומים ניכרים ברכישת ציוד חדיש ומשוכלל לניקוי רחובות העיר, מדרכותיה וכיכרותיה.

אולם כל המאמצים יהיו לשוא אם אתה, התושב והאורח בתל־אביב־יפו, לא תעזור על־ידי שמירת הניקיון, כראוי לחברה תרבותית.

אל תזרוק. אל תתרשל. אל תזלזל. שמור.

אריה קרמר
ראש אגף התברואה והפיקוח
עיריית תל־אביב־יפו

מכונה אוטומטית לטיאוט הכבישים ושאיבת הפסולת והאבק.

מה אתה עושה למען נקיון תל־אביב־יפו?

סיבה ומסובב ב„סיבי דימונה"

נסיונה של ההנהלה לשקם את המפעל — שבעיותיו נגרמו גם בשל משבר עולמי בענף — ע"י פיטורין חלקיים, נתקל בהתנגדות העובדים, הדורשים להמשיך ולהעסיק פועלים ותיקים (יהודים) ולפטר „זמניים" (ערביים) ● במקביל מתנהל מו"מ על גובה הפיצויים במאות אחוזים...

מאת עזרא ינוב

...ימונה סוערת השבוע. פיטורין המרגיים ודרישה לפיטורין גזעניים. יהודים ערבים. יצרים לוהטים. ...קרה בדימונה?

...ד אנשי הנהלת המפעל הגנק דימונה": „היתכן כדבר הזה? יהודי ניצב מול אבור ערבי ... עליו בליבך זי".

...רים יו"ר מועצת העובדים ב־...פי מהלוף אלון ומזכיר ועד ...ים הזמניים, מר אלי בן קסוס: ...ד דברים מעולם.

...שימים אותנו בגזענות. אין ...של אמת בכך. עובדה היא כי ...ובדים עם ערביי השטחים כבר ... היחס ביניהם מצוין. אולם ...הנהלה המפעל שיגרה ביום ...ההערות הודעות פיטורים לכל ...ובדי מפעל הקירזול, מפעל ה־...ועובדי הארוגים — כאשר ...מועסקים כבר מ־6 ועד 14 ...— אין אנו יכולים להבליג. אנו ...ם כי על הנהלת המפעל לה־...חזילה את הערבים הזמניים ...זה 150 ערביי השטחים מ־...יה בדימונה ולקלוט שם את ...ים הנפלטים משני המפעלים ...ים.

...ין של „סיבי דימונה" נתון היה ...ן על כף המאזנים ובגורל ה־...קשור לא במעט גורלה של ...יירות במיבה כמו דימונה. ...ראים כי מצב התעסוקה ב־... תלוי על בלימה, כיוון ש־...לה ניכרה את כל כח האדם ...עיר בשני מפעלי טקסטיל צב־...העלולים להתמוטט בבת אחת, ...משבר בענף הטקסטיל" — זעק ...ג חבר מועצת עיריית דימונה. ...זהכון לכך שבמפעל „כיתן דימו־...העסיק 1600 עובדים ואילו „סי־...מונה" מעסיק עד 1800 איש.

...קרה בדימונה? ...הוקמה ב־1956. 4 שנים ל־...זכן הוקם מפעל הטקסטיל „סי־...מונה". הוא היה אחד ממקורות ...קה של העיר המתפתחת וליווה ...ימונה בטוב וברע כל השנים. ...שהמפעל הגדול — תשלובת ...אזי מטוויות בדימונה ובאור־...שותי מצבעות בדימונה ובאור־...מפעל לחוטים מעובבים (קיר־...מפעל לסריגה בדימונה — עבר ...ים ושקע בחובות, נמכר ועבר ...ילה. לפני שנתיים חזר הציל ...לפיתוח התעשיה את „סיבי ...ה", כאשר רכש אותו מידיים ..., עם חובות של עשרות מיל־...ל"י ובכך מנע את פירוקו ...י לידי כונס נכסים.

...שה כדאית

...ק עשה כאמצעים בלתי פור־...מכור את המפעל לידים פרטי־...יוכלו לנהלו ולפתחו ואולי גם ...ו ולהביאו לידי רווחים.

...27.3. עברו מניות המפעל מ־...פיתוח התעשיה לידי משקיעים ...חברות אמריקניות המקימות ...ות בארה"ב ובישראל. הללו ...ת למעשה על ידי מר רובין ...בעל המניות הראשי. בידי־...ן המנהלים מונה מר יעקב ...מתל־אביב. כמנכ"ל החברה ...לפני 5 חודשים מר איתן צור ...אביב.

...דים כי העיסקה היתה כדאית ...מר איתן צור אומר שהחברה ...צה ברכישת „סיבי דימונה" 87 ...לירות ולקחה על עצמה חו־...של כ־50 מיליון לירות, הרוב ...ל המפעל מהמכרה העבר, כא־...ערבות היא ממשלתית. על ה־...להתחיל לכסות חובות אלה ...ירות למפעל וייכנסו רווחים ...ה, נציגי העובדים טוענים אח־

...הכנסת יצחק פרץ מדימונה, ...ותף בדיון במועצת עיריית די־...בפרשה „סיבי דימונה", אמר ...ותי:

...חברה התחייבה לשלם כ־8 מיל־...לירות, אך שילמה למעשה רק 2 ...ולקחה על עצמה 60 מיליון ...חובות והלוואות המפעל..."

...או אחרת — ההנהלה החדשה ...נה להתחיל ברגל ימין ולהצ־...החברה החדשה הציגה להס־...30 מיליון לירות נוספים בפי־...התשלובת הגדולה — ומרכז ...זה אישר השקעה של 31.6 ...לירות, רק לפני פחות מחודש ...דובר, כי במקצעה החדשה ...חברת „סיבי דימונה" ציוד ...לטוויה ובעיקר להצבעה — ...ניצול המצב בשוק העולמי, ל־...התערבות בחירה של דיאלון עם ...הצמר.

...מה? ...משבר עולמי בענף הפוליאס־...— ואמר הגלם לייצור חוטים ...רים במפעלי הקירזול. מחירי ה־...ופי של הפוליאסטר עלו בעו־...ד 70 אחוזים בעקבות ההיקד־...מחירי הדלק — כנגד זה מיקד־...לעומת זה הביקוש למוצר ה־...— מחירים האריגים של פולי־...— לא עלה בכל ההחזרות ה־...בעולם כנגד הוזים הכבביים ...ת הצמר) אשר כובבים את ...העולם עתה, בעוד מהיכרע מק־...לאחר לירות.

...סיבי דימונה" היו מועסקים 250 ...במפעל לקירזול „יהודים ...קב־...ועוד 60 במפעל הסריגה ב־...ה, עבודות המייצר מסיבי מפעל ...זול את וריאולון לזפם.

...גולם פותחה השנה שיטה חד־...שרת לדלג על התהליך המבוצע ...ונות הקירזול כגון ב„מקסטיל" ירוחם", כך שהשינוי בעולם מנע כל יצוא של חוטי דימונה ואילו ה־שוק הארצי לכך קטן ביותר. מה עוד שעוד 4 מפעלים גדולים באשקלון, מגדל־העמק, קרית־גת וירושלים מתחרים באותו ענף על ייצור כמות ארצית של חוטי קירזול, כאשר כל אחד מהם מסוגל למלא את כל צריכה הארץ.

פועלת ב„סיבי דימונה": לקטוע את הקטע הנגוע, כדי להציל השאר.

ח"כ י. פרץ מדימונה אומר כי את כאבקה של העיר דימונה יש להפנות לא נגד הנהלת המפעל, כי אם נגד הממשלה, באשר זו התחייבה להפעיל את המפעל ולהזרים בו כספים ולא לפטר עובדים. עתה, כאשר אין מנוס מסגירת שני המפעלים — ובכך מודים כולם, מראש העיריה מר ארמנד לרדו, מזכיר מועצת הפועלים מר אלברט אבוטבול, מזכירי ועדי העובדים ומרבית חברי מועצת העיריה — כתב שר המסחר והתעשיה אל ראש עיריית דימונה, בפרשת פיטוריהם של 345 עובדי שני המפעלים, כי משרדו אינו צד בדבר...

כאשר נוכחו אנשי הנהלת „סיבי דימונה" כי כל רווחי 2 המטוויות (1400 עובדים) המצבעות (80) מובעים בים ההפסדים של מפעל הקירזול (250 עובדים) ומפעל הסריגה (60 עובדים) — החליטו, כי אין מנוס מסגירת שני המפעלים כדי להציל את שאר המפעלים בתשלובת.

„איך סוגרים מפעל בדימונה?"

אמר מנכ"ל המפעל: „החלטנו כי מוטב לקטוע חלק מהרגל עם הגמק שפשה בה ולהציל את היתר. 350 עובדים מול 1400 האחרים". ההחלטה באה לפני 3 שבועות. היתה פניה לשר המסחר והתעשיה לבדיקת המצב. משרדי ממשלה וגורמים בתעשיה רמזו: לסגור מייד.

עוזריו של מר בר־לב באו ואמרו לסגור. ביקשו לבל יעשה נסיון למכור את שני המפעלים למשקיע כלשהו, לבל ייגרם נזק נוסף. שר המסחר והתעשיה קבע, כי ההחלטה לסגור את מפעל הקירזול והסריגה נבונה אך קשה, („איך סוגרים מפעל בדימונה"?) אולם הבנק לפיתוח התעשיה, בעל ההלוואות — חובות של 50 מיליונים — קבע כי אין מנוס מסגירה.

ואז החלו הגלגלים לנוע בקצב מהיר:

ב־2 באוגוסט נפגשו נציגי הנהלת המפעל עם ראש עיריית דימונה, מזכיר מועצת הפועלים, נציגי העובדים, נציג שר המסחר והתעשיה ונציג ההסתדרות, בנק לפיתוח התעשיה הודיע המפעל והבעיה הוצגה בהרחבה על ידי יו"ר מועצת המנהלים מר י. שפירא ומנכ"ל החברה איתן צור. כמעט לא היה מתנגד להצעה שהפכה להחלטה.

באו נציגי העובדים וביקשו שבוע ימים, בטרם יוצאו מכתבי הפיטורין. חלפו שבועיים. העובדים בדקו בכל. לאן לא הלכו? לכנסת, לשרים, לועדת הכספים, להסתדרות, לבדוק אם מישהו יכול להציע פתרון אחר. לא היו כאלה.

אז החל הסיבוב הבא: פיצויי פיטורין. בשבוע השבועיים האחרונים יקבו העובדים במעט כדי יום. ב־5 באוגוסט הגישה ההנהלה לועדים רשימת 345 המפוטרים שיועסקו רק עד 28 בחודש (קבועים) ועד 15 בספטמבר (הזמניים).

מחפשים עבודה למפוטרים

הועדים ביקשו לעכב הודעות הפיטורים.

ב־14 בחודש החל להתנהל קרב בין הצדדים. הועדים הגישו רשימה נגדית ובה 345 שמות זמניים וביניהם גם שמות 150 עובדים שכירים מהשטחים.

אנשי הנהלת המפעל יצאו בינתיים למפעלי האזור, לייצור רשימת מקומות עבודה עבור המפוטרים. השגה רשימה של מקומות עבודה לכ־600 איש. התברר, כי אין מחסור במקומות עבודה באזור, אם כי הרוב דווקא מחוץ לדימונה. אולם מפעל כיתן דימונה הודיע מיד כי הוא יקלוט 100 מבין המפוטרים. במפעלו של מר הוגו בורוך (לסרטי בלימים) שיופעל במארס 1975 יידרשו 600 עובדים. בכפרית „סיבי דימונה" ניתן לקלוט כמה עשרות מהמפוטרים.

הוכרז כי כל עובד ייצור בשני המפעלים שנסגרו, יוכל לעבור למטוויה ויחליף את אחד הארעיים ובמיוחד את השכירים מהשטחים, אלא שלא זה היה סלע המחלוקת.

נציג העובדים מר אלי בן קסוס התבטא כי הוא דורש פיצויים ל־350 המיועדים לפיטורים, בסכום כולל של 11 מיליון לירות. הנהלת המפעל השיבה, כי הפיצויים הרגילים המגיעים להם הם בגבול של 1.5 מיליון לירות והיא מצידה תוסיף עוד 300 אלף ל"י עבור מפוטרים קשישים יותר, בעלי משפחות מרובות ילדים או נכים. הנהלה „סיבי דימונה" הוכיחה את מוסדות הסעד, התעסוקה, משרדי ממשלה והסתדרות להשתתף בכספים ובכך להגדיל את הוצאות של אותם הבעייתיים מבין המפוטרים.

אחרים — ייקלטו במטוויה או במפעלים אחרים ויקבלו את הפיצויים הרגילים של 100 אחוזים. אך נציגי העובדים ביקשו 700 אחוזים ואחר כך ירדו ל־400 אחוז פיצויים — היינו פי 4 מהמקובל. בשלב מסויים ירדו ל־350 אחוז אך חזרו ל־400.

כנגד זה טוענת הנהלת המפעל, כי אין לה כספים מיותרים, אין לה מזומנים וכל אשר ביכולתה הוא סכום של 1.8 מיליון לירות ותו לא.

אומר מר מהלוף אלון יו"ר מועצת העובדים ב„סיבי דימונה":

השאלה היסודית שלנו היתה והינה מה קודם למה — כהן פיצויי פיטורין או הסבת העובדים מהמפעלים הנסגרים לשאר המפעלים בתשלובה. אנו דורשים כ־100 מקומות עבודה במטוויית המפעל. יו"ר מועצת המנהלים מר י. שפירא הציע כי קודם נסכם גובה הפיצויים הבטיח כי תוך יומיים לאחר מכן נדון בהעברות עובדים במפעל. אולם מדוע פועלים מיועדים לפיטורים לא יוכלו להחליט מה כדאי להם? סכום הפיצוי או קליטתם במטוויה?

בעוד המפעל מציע לנו פיצויים של 100 אחוז ועוד תוספת של 20 אחוזים על פרשיה מוסכמת — היינו סכום כולל של 1.8 מיליון לירות — הרי קודם כל יש לזכור כי הסריגה מבצעת גם ל־30 וגם ל־50 אחוזים לעובד ולא רק 20 אחוזים."

מי קיבל 250 אחוז?

מוסיף מר אלי בן קסוס:

„מדוע אנו תובעים פיצוי פי ארבעה? להנהלת המפעל יש סכום של 2.7 מיליון לירות לפיצוי זה. הנהלה זו שילמה לפני חודשיים למפוטרי ציונם (שפוטרו אז 108 עובדים, כולל שכירים מהשטחים) גם פיצויים של 250 אחוזים.

והוא שולף מכיסו רשימה ומסביר כי הפועלת רבקה אוחנה, שעבדה 13 שנה, קיבלה פיצוי של 250 אחוז וכמוה גם ברכה מרקו, אדלין הילמי, סופיה הגולר ואחרות.

אם הן קיבלו 250 אחוז, מדוע לא יקבלו המפוטרים עתה יותר?

מאחר שהצדדים לא הגיעו לעמק השוה ביום המיועד בשבוע שעבר. שיגרה הנהלת המפעל את הודעות הפיטורים ביום שישי, ה־16 לחודש. כאשר הגיעו ההודעות לידי המיועדים לפיטורים — הם באו, הפגינו במשרדי המפעל, איימו על אנשי ההנהלה.

ביום ראשון האיימו את מאבקם ותבעו את פיטורם המיידי וסילוקם מהמפעל של 150. עובדי השטחים.

הדבר נעשה, לדברי נציג ההנהלה, כדי למנוע שפיכות דמים ולהציל חיי אדם.

אחר כך התפזרו הצדדים בעמדותיהם וביום שלישי השבוע החליטה מועצת עיריית דימונה לאחר דיון סוער בחצות הלילה, לייעץ כוחה של מועצת הפועלים להמשך המאבק.

למחרת יצאו כל הצדדים לפגישה אצל מר אוריאל אברמוביץ בשגד הפועל, כשהמגמה לדחות את הפיטורים לאחר החגים.

סכנת סגירה

אתמול (יום ה') נפתחה מערכה נוספת בדימונה. היתה דרושה התערבות המשטרה כאשר שני מחנות של פועלים ניצבו זה מול זה: מאות מבין המיועדים לפיטורים מזה ועשרות עובדי משמרות. מבין 150 שכירי יום מחברון, עזה ורפיח מזה. הראשונים מונעים מהאחרונים כניסתם למפעל לחידוש פעולות המטוויה המשותקת והללו ממתינים לפעולת המשטרה והנהלת המפעל בשיכנוע והסברה. המטוויה עומדת משותקת לאחר שהנהלת המפעל החליטה, כי ללא שובם של הפועלים מהשטחים לעבודתם במטוויה, לא ניתן לחדש את העבודה וסכנת סגירה מרחפת על „סיבי דימונה".

„המשמרת השנייה" חוזרת

שנת הלמודים תשל"ה נפתחת בסימן קצוצי תקציב

מאת יחיאל לימור

תשע מאות ועשרים ושבעה אלף ילדים יישבו ביום ראשון הבא על ספסלי בתי־הספר עם פתיחת שנת הלימודים החדשה שעליה אומר ד"ר דן רונן, יועצו של שר החינוך והתרבות, — „שנת תשל"ה תהיה שנה בעייתית".

הגילויים של מבוכה ואף של ניכור בקרב בני־הנוער לגבי זכות העם היהודי על ארץ־ישראל והעבדה הישראלית בסכסוך היהודי־ערבי, כהיינו בדק בית במערכת החינוך. „בכל שהדברים תלויים בשר עצמו נשים בשנה הקרובה דגש על חינוך לערכים", אומר שר החינוך והתרבות, מר אהרן ידלין, „לא זילזלתי מעולם בהישגים הלימודיים, אך לא ראיתי מעולם ניגוד בין הוראה וחינוך. לדעתי יש להגיש את החינוך במסגרת ההוראה, כדי שלתלמיד ישארו משקעים מוסריים וערכיים. אני רוצה בהוראה מוגנת, אני רוצה שלמערכת החינוך תהיה תחושה כי זה לא רק זכות להנך לערכים, אלא זו חובה.

„אינני מאמין באינדוקטרינציה או באילוף, אלא בהתמודדות מחודשת עם הבעיות, כדי שהתלמידים יוכלו להבין — מעבר לבעיה הפוליטית — את הזכות של עם ישראל על ארץ־ישראל, ללא כאוויכוח עצמי.

„העמקת החינוך הערכי תיעשה על־ידי הגברת לימודי תולדות הישוב, אבל הייתי רוצה שלא רק בשיעורי מוגבר ידונו בשאלות אלה. המורים המקצועיים אינם צריכים להירתע מליבון בעיות ערכיות. מותר למורה למתמטיקה לוותר על שיעור במקצועו ובמקומו לקיים שיחה עם הלבדיה.

שר־החינוך א. ידלין
„חינוך לערבים — זכות וחובה"

יועצו של שר החינוך חושש מפני מגמה לאינדוקטרינציה שתבוא מתוך לחצים למתן חינוך ערכי־לאומי בהיר — תוך הגרית תגובה של דחיה אצל התלמידים. הוא גורס שיחות, דיונים ומופת אישי. „לא ייתכן שמורה ידבר על צורך בהתנדבות בלי שהוא עצמו יתן דוגמה אישית".

שוויון לפי דרישה

עם בעיות חיזוק הערכים היהודיים־ציוניים יש להתמודד בדרכים חדשות. „הנה, למשל, יום י"א באדר. במקום לקיים טקסים ושמיים, ומלווים בצמידות דום, אולי כדאי לקיים שיחה על בורח ההתנהגות שלנו. יתכן שאז יעלו דמויות אחרות של גיבורים לאומיים, שאיתן ניתן להזדהות, ולאו דווקא זו של יוסף טרומפלדור".

מוקד שני לחצים והצפויים בשנה הקרובה על מערכת החינוך הוא הלחץ של בני עדות המזרח להשגת תוצאות מהירות בתחום צמצום הפערים בחינוך.

„לחץ זה גובר בעקבות המלחמה. יוצאי עדות המזרח מבקשים „שוויון" בהישגים הלימודיים, בטענה כי „הילדים שלנו אינם מגיעים להישגים כי לא נתתם להם מורים טובים", אומר ד"ר רונן, שברי לו, כמובן, ששוויונות בהישגים אינה בת־השגה בזמן קצר. „אין תרופת פלא בחינוך. התהליך החינוכי הוא, מטבע טבעו, איטי וממושך".

בצד התביעה להשגיות מהירה אצל ילדי עדות־המזרח, צפויים לחצים להכרה בתרבויות עדות המזרח. אנשי משרד החינוך סבורים כי המלחמה הגבירה את רגשות הגאווה של בני עדות שונות והם יתבעו יותר ויותר, הכרה בתרבויותיהם.

„ישראל השיגה רבות בהבאת ילדים 'טעוני־טיפוח' אל מסגרות החינוך, אבל לא השקיעה די בילדים אלה כדי שנוכל לצמצם את הפערים. צמצום תקציב משרד החינוך (במסגרת הצמצומים בכל משרדי הממשלה), אינו מאפשר לנו להשקיע את הסכומים הדרושים לצמצום הפער ולמיסוליו", אומר ד"ר רונן.

משרד החינוך נאלץ לקצץ השנה 88 מיליון ל"י מתקציבו. 35 מיליון ל"י מסכום זה ינוכו מהקצבות למוסדות להשכלה גבוהה, „אך יתרת הסכום וכל הקיצוצים גורמים לי כאב לב", אומר שר החינוך אהרן ידלין. בשל הקיצוצים הוקפא ביצוע חוק חינוך חובה חינם בכיתות י', בוטל הפטור הקולקטיבי על שכר־הלימוד ביישובים רבים, יצומצמו פעולות שונות וייתכן שיהיה צורך גם לקצץ שעה אחת במיכסת־הלימודים של תלמידי חטיבות־הביניים.

הנפגעים ירימו זעקה חוזרת

הקיצוצים התקציביים כובלים את משרד החינוך בביצוע התוכניות ל„טיפול שווה" בשכבות החלשות, כבר בשנה הקרובה, אך בשנה הבאה אומר משרד החינוך להקציב כ־120 מיליון ל"י לפעולות מיוחדות ב„אזורי טיפוח". המאמץ ירוכז בשלושה תחומים: גילאי 3—4, טיפול בגילאי 12—16 הנושרים מלימודים ומתן סיכוי נוסף לבני עדות המזרח להשתלב בלימודים אקדמאיים על־ידי הרחבת פעילות המכינות הקדם־אקדמאיות.

התכניות המפורטות לפעילות בתחומים אלה הובאו השבוע לאישורה של ועדת השרים לענייני רווחה, אך לא ברור אם משרד האוצר יפתח את ה„ברז" למימון פעולות אלו. שר החינוך מדגיש כי הפעולות הללו מתוכננות רק לחלשים, להבדיל מפעולות כמו הרפורמה, שבהן נהנים גם החלשים וגם החזקים.

הקיצוצים התקציביים יהפכו חיש־מהר לעובדות מוחשיות והנפגעים ירימו קול זעקה. דוגמה ראשונה לכך ניתן לראות בהתארגנות של עיירות פיתוח נגד ביטול הפטור הקולקטיבי של שכר־הלימוד במיכון שהיה להתשביזון, תוך איום להשבית את הלימודים.

שר־החינוך, המדגיש כי „אותי לא משכנעים באיומי שביתות", סבור כי זה היה צעד נכון, אם גם מכאיב, שכן, עדיף להטיל עומס רב יותר על ההורים מאשר לקצץ בפעולות החינוכיות עצמן.

אלא שגם הפעולות נפגעו בחלקן — יוקטנו ההקצבה לפעולות תרבות, יצומצמו התקציבים להפקות תוכניות לימודיות ברדיו ובטלוויזיה, יצומצמו שיעורי עזר לתלמידים־עולים ותבוטל השעה השלישית בחינוך גופני לתלמידי כיתות ד'.

אהרון ידלין נאנח: „במקום מאמץ כל המדינה להשקיע בטיפוח — בגני־ילדים, בתזונה, בניצול הרדיו והטלוויזיה לצרכים לימודיים, אנו נאלצים לעסוק בקיצוצים".

„המשמרת השניה"

רעה חולה ששנים רבות נעלמה מנוף מערכת החינוך עלולה לצוץ השנה בחדש ולהחריף בשנת תשל"ו, היא „המשמרת השניה". במספר ישובים, ובראשם ראשון־לציון, יהיה כנראה צורך לקיים „משמרת שניה" מכן בניית מוסדות החינוך לא הדביקה את גידול האוכלוסיה.

ההתהוות בתחום זה לגבי שנת תשל"ו אינן מזהירות בשנה הנוכחית חל גידול של יותר מ־6 אחוזים במספר התלמידים במערכת החינוך, וצפוי לגידול גם בשנה הבאה, אך לאיש עדיין לא ברור מה יהיו ההשפעות המעשיות של צמצום־הקצאת הבנייה על קצב הבנייה של בתי־ספר וגני־ילדים. אם הבנייה לא תספק את כל הצרכים יהיה אי־אפשר לבצוא פתרונות אלטרנטיביים באותם (עבירה דירות להדרי־לימוד, הסעות תלמידים) עלולה „המשמרת השניה" לחזור.

לא רק מחסור במיבנים יעיק על מערכת החינוך. השנה, כבעבר, יחסר מורים ובעיקר מורים מוסמכים. בכל אחת מחמש השנים הקרובות תזדקק מערכת החינוך ל־8,000 מורים חדשים להרחבת הפעילות החינוכית ולהחלפת מורים ומורות היוצאים ממעגל ההוראה. הסמינרים למורים ובתי־הספר לחינוך באוניברסיטאות אינם מסוגלים לספק את הביקוש הגובר, גם אם מספר בוגריהן גדל מדי שנה בשנה.

בצד המחסור במורים מוסמכים חסרות גם גננות ואין די מיבנים לגני־ילדים. גם בתחום זה צפויה זעקה, ואולי גם הפגנות ושביתות.

תשעה ימים לפני פתיחת שנת־הלימודים אין איש יודע בוודאות היכן הפרוצה ה„דליקות", אך נסיון השנים הקודמות מלמד כי מדי־עם אין שנה לימודים הנפתחת ללא תקלות.

ספרי לימוד חדשים וחדישים בתנ"ך

ספרי לימוד וחוברות עזר בתנ"ך

פרקי תנ"ך לכיתה ה'
ר"2 חוברות עזר להכנת שעורים:
שמואל א'. שמואל ב'
מלכים (א'-י"א)
ומגילת אסתר

פרקי תנ"ך לכיתה ו'
ר"2 חוברות עזר להכנת שעורים:
מלכים א'. מלכים ב'
ופרקים בירמיהו.
עזרא ונחמיה

בעריכת: **יעקב ניב, יוסף יעקבסון ועמנואל שחראי**

* תואם את תכנית הלימודים החדשה *

הספרים כוללים את התנ"ך בטקסט מלא, מנוקד ומסומן בסימני הטעמים, לפי המקראות הגדולות. אותיות ברורות ומאירות עיניים, הסברי מלים ומאורעות ומילון ערכים. חוברות העזר משובצות בציורים ובמפות המצויינות של כרטא.

ספרית מעריב

מחיר כל ספר — 10 ל"י — מחיר כל חוברת עזר — 4 ל"י

להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות תלוש זה

לכב' ספרית מעריב, ת.ד. 20208 תל־אביב
א. נ.,
אבקש לשלוח אלי את הספרים הבאים ....
שתמורתם מצ"ב ע"ס .... ל"י, בהמחאה מס' .... בנק ....
השם .... הכתובת ....
ת. ז. .... תאריך .... חתימה ....

صكنا من الامل

ה„קטנות" נערכות לקרב האחרון נגד שינוי שיטת הבחירות

לאחר שמנוי וגמור עם „עבודה" — בסיוע הליברלים, ע"מ והמרכז החופשי — להעביר במושב הבא של הכנסת את „תיקון יעקבי" לחוק־היסוד, הקובע שינוי שיטת הבחירות מיחסית לאיזורית, נערכות המפלגות הנידונות להיעלם למאבק מר ואין זה מן הנמנע של"ע תתן ידה להפלת הממשלה כצעד של יאוש נגד התיקון המוצע

מאת יהושע ביצור

המפה הפוליטית של מדינת ישראל עתידה להשתנות בצורה מכרעת, אם יונהגו אצלנו בחירות אזוריות לכנסת. הנהגתן תשים קץ למפלגות הקטנות ומשום כך יוצאות הללו עתה לקרב על קיומן הפוליטי.

הדיונים בוועדת הכנסת המיוחדת לחוקי יסוד, בראשותו של ח"כ בנימין הלוי, התנהלו בשבועות האחרונים בקצב כיאות. בוועדה זו כבר אישרו הסעיפים העיקריים של תיקון „חוק יסוד־הכנסת", פרי יוזמתו של שר התחבורה גד יעקבי, הקובעים את העיקרון כי רוב חברי־הכנסת ייבחרו להבא באזורי בחירה ואילו מיעוטם ייבחרו מתוך רשימות ארציות.

תיקון זה אושר ברוב של עשרה קולות „העבודה", הליברלים, ע"מ ו„המרכז החופשי", כנגד שבעה קולות „חרות", מפ"ם, המפד"ל, אגודי, ל"ע ור"צ. עד שהגיעו להכרעה זו, ניהלו נציגי השוללים קרבות ותרגילים בתמשכים כדי לתקוע יתדות בגלגלי טחנות החקיקה.

אך כל זה היה ללא הועיל. מנוי וגמור עם תומכי החוק להביאו לקריאה ראשונה בהתחדש ישיבות הכנסת לאחר פגרת הקיץ. את הגלולה המרה למפלגות הקטנות, הם הסכימו להמתיק רק בנקודה אחת: קביעת סייג בחוק המתוקן, פרי הצעתו של ח"כ ש.ז. אברמוב מ„הליברלים", שלפיו מפלגה שאינה זוכה ברוב קולות בקלפיות, לא תוכל לקבל רוב המנדטים בכנסת.

סייג זה נקבע בעקבות הסכם שהושג בין ראשי „העבודה" והליברלים, שהם החושבנים של הנהגת הבחירות האזוריות.

הליברלים עמדו על כך בשל דרישת שותפיהם מ„חרות", השוללים את שינוי שיטת הבחירות לחלוטין לבל יקרה אצלנו מה שקרה לא אחת בארה"ב ובבריטניה, האמונות על בחירה אזורית.

לא כבארה"ב ובבריטניה

בארה"ב כבר אירע שנשיא נבחר למרות שיריבו זכה ברוב קולות, מפני שניצח במדינות־המפתח אשר להן משקל מיוחד בגוף האלקטורים. בבריטניה אירע פעמים מספר, שה„לייבור" או השמרנים צברו רוב בבית־הנבחרים למרות שלא קיבלו רוב קולות, מפני שכל הקולות הניתנים באזורי הבחירה למועמדים המפסידים הולכים לאיבוד.

ובכן, אצלנו לא יוכל לקרות כזאת. גם אם יונהגו בחירות אזוריות, הדבר גם יובטח בשילוב מעשי של השיטה האזורית והיחסית, כמקובל בגרמניה המערבית ובמדינות אחרות במערב־אירופה (אצלנו עדיין לא נקבעו פרטי השיטה החדשה, ולפי שעה יאושר בתיקון „חוק יסוד הכנסת" רק העיקרון).

יו"ר ועדת הכנסת לחוקי יסוד, ח"כ בנימין הלוי, סבור כי את התיקון העקרוני של החוק ניתן להעביר בכל הקריאות הדרושות במליאת הכנסת תוך חודש עד חודשיים. במצב הקיים מובטח לכך הרוב המיוחס הדרוש של 61 ח"כים, בזכות צרוף הכוחות של „העבודה", הליברלים, ע"מ ו„המרכז החופשי", הדוגלים בעקביות בשינוי שיטת הבחירות.

ואולם אז תתחיל המלאכה הגדולה והעיקרית: קביעת פרטי השיטה שלפיה יונהגו אצלנו הבחירות האזוריות. הגירסה המתגבשת בחוגי „העבודה" לפי הצעתו של השר גד יעקבי, ובתמיכת ראשי הדוגלים בשינוי שיטת הבחירות כמו שר המשפטים חיים צדוק, היא לחלק את הארץ לשמונה־עשר אזורי בחירה, שתחומיהם יקבעו ע"י בית המשפט העליון, כדי להכשיר כל חשד של קביעת „גבולות פוליטיים".

90 לעומת 30

בכל אזור כזה ייבחרו חמישה חברי־כנסת לפי השיטה היחסית. כל רשימה תציג חמישה מועמדים באזור שבו תרצה להתמודד וחלוקת המנדטים תיעשה באופן יחסי לפי מספר הקולות שתקבל בו כל רשימה. לבסוף ייבחרו תשעים חברי כנסת מתוך האזורים ושלושים הח"כים הנותרים ייבחרו מתוך רשימות ארציות, לפי גודל העודפים שיישארו בידיהן מן האזורים השונים.

ביטוח־מינימום זה צריך לערוב לייצוג מינימלי גם למפלגות קטנות, שאינן מסוגלות לזכות במנדטים באזורי הבחירות.

לפי כל הסימנים תימשך קביעת פרטי השיטה זמן רב למדי. יו"ר הוועדה הכנסת, ח"כ בנימין הלוי, סבור כי הדבר יימשך שנה עד שנתיים.

מפלגת העבודה תצטרך לגבש את הצעתה הסופית בדבר צורת חלוקת המנדטים. אחר־כך יצטרכו כל השותפים לסמוך ידיהם על הצעה זו, ובעניין זה יש גישה שונה לליברלים, לע"מ ול„מרכז החופשי". ייתכן איפוא מאבק לא קטן כדי להביא כל אלה לידי מכנה משותף ורק אז יהיה אפשר לגשת לתיקון חוק הבחירות לכנסת — ועל כך יתנהל קרב קשה וממושך עם שוללי החוק.

הבחירות הבאות לכנסת יוכלו להיערך לפי השיטה החדשה רק אם תאריך ממשלת רבין ימים ותחזיק מעמד מרבית הקדנציה החוקית של הכנסת הזאת.

ח"כ בנימין הלוי

השר גד יעקבי

דרך יחידה ליציבות

אם הממשלה הנוכחית תיאלץ ללכת לבחירות תוך השנה הקרובה — בגלל התערערות בסיסה הפרלמנטרי הצר, או בגלל ההבטחה הממשלתית כי ייערכו בחירות בטרם ייחתם הסכם כלשהו עם ירדן הכולל ויתורים טריטוריאליים — לא יהיה מנוס מעריכת הבחירה לפי השיטה היחסית הקיימת.

בכל אופן, תומכי החוק תקיפים בדעתם לא להרפות מהליכי החקיקה המסובכים, כדי שהכנסת הנוכחית תוכל לברך על המוגמר, ולא יהיו לשווא המאמצים הרבים שהושקעו בהכנת החוק.

בצמרת מפלגת העבודה הגיעו לכלל מסקנה, כי הנהגת הבחירות האזוריות היא הדרך היחידה שתעניק למדינה שלטון יציב לתקופות ארוכות. המצב הנוכחי, כאשר הממשלה מתקיימת בבדידה רבה בזכות תמיכה לא־מבוקשת של השמאל הקיצוני, רק"ח ו„מוקד", הנמנעים בהצבעות מכריעות או אף מצביעים בעד הממשלה כדי להצילה מצפורני ה„ליכוד" והדתיים — רק מחזק את התחירה לשנוי שיטת הבחירות.

אין כבעם ספק, לפי החישובים הנוכחיים, כי המערך יזכה בייצוג הרבה יותר גדול בכנסת אפילו יקבל רק את מספר הקולות שבהם זכה בבחירות האחרונות. שיטת הבחירות האזוריות היא „המאוץ הגדול", המבטיח כוח גדול יותר למפלגות הגדולות, ולכן לא תרפה צמרת העבודה מעונג־הגלה זה לייצוב שלטונה במדינה.

השינוי ירחיק סיכוי

גם ה„ליכוד" יתחזק בבחירות אזוריות, כמובן, על חשבון המפלגות הקטנות, אלא שראשי „חרות" אינם נלהבים לתוספת כוח שכן הם חוששים כי שנוי שיטת הבחירות ירחיק עוד יותר את הסיכוי להביא אי־פעם לחילופי שלטון במדינה.

מלבד זאת רוצים ראשי „חרות" ליהנות גם להבא ממושך הקולות מספר אחד שלהם בהיקף ארצי, מנחם בגין, ואינם נוטים להגביל את השפעתו המכריעה לאזור בחירות אחד.

אולם נראה כי אנשי „חרות" ייאלצו, בכלות הכל, לקבל את דין שותפיהם ב„ליכוד", התומכים יחדיו בשנוי שיטת הבחירות. הם יענו בעל כורחם אמן.

הבחירות האזוריות יחרצו לשבט את גורלן של כל המפלגות הקטנות גם יחד. לפי החישובים הנערכים על גבי הנייר, תוכל המפד"ל לזכות ב־4—5 מנדטים באזורי התיישבות דתית ובשכונות דתיות, במקום עשרה המנדטים הנמצאים עתה ברשותה (שגם הם פחות משהיה לה בעבר).

ראשי החזית הדתית התורתית אומרים בגלוי, כי יוכלו לצבור לכל היותר שני מנדטים — אחד בבני־ברק ואחד בשכונות החרדיות בצפון ירושלים. אנשי רק"ח יחפשו את ישועתם באזור נצרת ובכפרי המשולש, והליברלים העצמאיים יוכלו לזכות בספק מנדט מתוך העודפים שיצטברו ברשימה הארצית שלהם. כל האחרים ייעלמו, קרוב לוודאי, לחלוטין.

שני גדולים ונמושות

בזירה יישארו רק שני הגדולים, המערך מכאן וה„ליכוד" מאידך, וביניהם יסתובבו כמה שרידים של המפלגות הקטנות, שלא יהיה להם צד מה למכור.

לכן ניסו המפלגות הקטנות להציע חוק משלהן, שגובש ע"י ח"כ יהודה שערי, יו"ר סיעת ל"ע, המנהיג את עקרון הייצוג האזורי בלי לשנות את שיטת הבחירות היחסיות כפי שהן נהוגות עכשיו.

יהודה שערי הציע כי חלוקת המנדטים בין המפלגות תיעשה לפי המקובל עכשיו על בסיס החישובים היחסיים, אולם כל מפלגה תציג את מועמדיה באזורים השונים, והשגר לכנסת את המועמדים מאותם אזורים שבהם זכתה במירב הקולות שלה. הקולות שייתנו למפלגות הקטנות לא ילכו לאיבוד, ולכל אזור בארץ תהיה נציגות כלשהי בכנסת.

אך ראשי ה„עבודה" והליברלים כבר הבהירו שאינם מוכנים לתת ידם לתמרונים כאלה — מנהיגים בחירות אזוריות כמקובל במתוקנות שבמדינות, כדי להשיג את היעד של מימשל יציב, או מוותרים כליל על הרעיון של שינוי שיטת הבחירות. שיטה של „כפור חם" אינה מתקבלת על דעתם.

ההכרעה תצטרך איפוא להיות חד־משמעית ומשום כך התארגנו המפלגות הקטנות בימים האחרונים ל„מועדון", שינהל את הקרב המכריע נגד שנוי שיטת הבחירות כרצון הגדולים.

המפתח בידי ל"ע

ההרגשה הברורה היא, כי גורלם במערכה נואשת זו יהיה דומה לזה שנפל בחלקם במאבק חסר הפשרות שניהלו נגד „חוק בדר־עופר". גם אז נלחמו לילה תמים נגד החוק, אך לא הצליחו להעביר את רוע הגזירה.

המפתח במאבק זה נמצא עתה במידה רבה בידי ל"ע. ממשלת רבין מכהנת בזכות קולות ל"ע וסיעת ר"צ המצטרפת לה, ולכן אומרים עכשיו ראשי ל"ע בגלוי כי אם „העבודה" תתעקש על קבלת חוק הבחירות האזוריות יצטרכו הם להסיק מסקנות מרחיקות לכת לגבי המשך השתתפותם בממשלה.

במלים אחרות, אם תלך „העבודה" בדרך שתביא בהכרח לחיסול קיומה של ל"ע, לא תראה זו כל חובה מוסרית ופוליטית להבטיח את המשך קיומה של ממשלת רבין. במקרה זה תגרום ל"ע משבר ממשלתי ע"י הצטרפות להצבעת אי־אמון בממשלה, או ע"י הימנעות בהצבעה כזאת.

מה ישיגו בזאת? ממשלת רבין תוהפך לממשלת מעבר, אשר תיאלץ ללכת לבחירות תוך חודשים מספר. ל"ע ישיגו בכך יתרון כפול: שריה יוסיפו לכהן בממשלה מכוח היותה כממשלת מעבר, ואילו הבחירות הבאות ייערכו לפי השיטה היחסית הקיימת, מפני שלא יהיה סיפק בידי הכנסת להשלים את חקיקתו של חוק בחירות חדש.

צפוי חורף „חם"

זה יהיה הצעד האחרון שתנקוט ל"ע אם אמנם יגיעו מים עד נפש, ועל צעד מכריע זה של הפלת ממשלת יצחק רבין על רקע הנהגת בחירות אזוריות ישליכו יהבן גם כל המפלגות הקטנות האחרות.

כל הסימנים מעידים, איפוא, כי צפוי לנו „חורף חם" בזירה הפוליטית הפנימית גם יחד, ואם תצליח ממשלת רבין לעבור בשלום את שדה המוקשים החיצוני, עדיין היא צלולה להתנגף אל סלע החזית המלוכדת של המפלגות הקטנות, ואז ייאלץ יצחק רבין לערוך את חשבונו — האם כדאי לו לסכן בהנהגת בחירות אזוריות למען הצלת הממשלה, או שמא כבר בשלה השעה להתייצבות מחדש לפני הבוחר.

מאת אברהם פלג

ועידת או"ם הגדולה ביותר שנערכה עד כה נפתחה השבוע בבוקרשט ומוקדשת לבעיות הדימוגרפיה בעולם. משתתפים בה כ־5,000 איש מ־149 מדינות והנושא העיקרי שיעסיקה הוא בלימת גידול האוכלוסיה המהיר על פני כדור הארץ.

בשלושת אלפי השנים שקדמו למאה ה־17 הכפילה האוכלוסיה האנושית והגיעה לכדי חצי מיליארד. המהפכה החקלאית והמהפכה התעשייתית העניקו תנופה ותאוצה לריבוי הטבעי של בני־האדם וב־200 השנים בין 1650 ו־1850 הוכפלה האוכלוסיה האנושית שוב. ב־80 השנים הבאות — עד 1930 — שוב הוכפלה האוכלוסיה ולפי שיעור הריבוי הטבעי הנוכחי תוכפל האוכלוסיה שוב בסוף שנה זו. מאז שנה 1850 גדל מספר בני־האדם פי ארבעה!

„התפוצצות האוכלוסיה" מסכנת לדעת מומחים את החיים עלי אדמות לא פחות — ואולי יותר — מפצצות הגרעין.

חוקרי הביודינמיקה — הדינמיקה של הפריון האנושי — מציינים שהשנה נולדים מדי חודש בחודשו כ־10 מיליון תינוקות ומתים כשלושה מיליון, כלומר ריבוי של שבעה מיליון איש בחודש. מספר בני האדם על פני כדור הארץ יתקרב השנה לארבעה מיליארד נפש.

הפיות מתרבים

מומחים לדינמיקה אנושית טוענים שהריבוי הגבוה בימינו אינו תוצאה של עליית הפריון אלא של הירידה הקיצונית בתמותה: מספר הילודים המתים פחת ותוחלת החיים שלהם גדלה. תוחלת החיים הממוצעת בעולם עלתה ב־50 השנים האחרונות מ־25 שנה ל־45 בארצות רבות, וביחוד באסיה, אפריקה ואמריקה הלטינית. שעור התמותה בארצות אלה שהיה גבוה לכדי בתחילת המאה הנוכחית מגיע עתה ל־10—20 לכל 100 תושבים בשנה, ואינו גבוה בהרבה מבארצות מפותחות.

לפני כ־200 שנה נתן הכומר האנגלי תומאס מאלתוס דעתו על בעיית ריבוי האוכלוסיה וטען כי האנושות מתרבה בקצב גיאומטרי ואילו אספקת המזון גדלה רק בקצב אריתמטי, שהוא כמובן איטי הרבה יותר, ולפיכך מאיים עליה משבר. שאכן הפער של הפער בין מספר הפיות ובין כמות המזון הזמינה היא בעיה, תעיד העובדה שאו"ם קבע את שנת 1974 כ„שנת האוכלוסיה העולמית".

בשנות ה־60 של המאה הקרובה „קרי יצור המזון בעולם לנקודת משבר, ובשנים 1972—1973 שוב קרבה הפקת המזון העולמית לנקודה קריטית. למרות הטכנולוגיות החקלאיות והתעשייתיות החדישות, מרחפת סכנת רעב על חלקי האנושות, בראש ובראשונה בארצות המתפתחות, בשל השיעורים הגבוהים של הריבוי הטבעי ושל גידול התוצר הלאומי העולמי מתעשרות המדינות העשירות עוד יותר והמדינות העניות נשארות עניות.

סקרים שנערכו ב־20 השנה האחרונות העלו שמרבית ההורים בארצות המפותחות רוצים במשפחה בת שלוש עד ארבעה ילדים, אך למרות זאת קטן המספר הממוצע של ילדים במשפחה בארצות הללו בשל נישואים מאוחרים, יציאת האשה לעבודה, השקעה הרבה יותר הנדרשת לגידול ילד ותפוצת אמצעי־מניעה.

ב־40 ארצות מתפתחות מנהלות הממשלות מסע הסברה לצמצום הילודה, לפי שעה ללא תוצאות מרשימות.

אכן, הפיקוח על הילודה אינו „פטנט" של הזמנים המודרניים. עמים הקדמונים ערכו פולחני פריון כשביקשו להגדיל את אוכלוסיתם והפעילו אמצעים שונים לצמצום (לרבות מלחמות עקובות מדם, כמו בת ספרטנים), אולם רק בתקופה החדשה החל ביישום שיטות מדעיות והומניות לבלימת הריבוי הטבעי.

היפנים המצופפים באייהם הקטנים חוקקו חוקים לצמצום הילודה עוד ב־1948 והצליחו במדיניות זו. ב־52 הלכה בעקבותיהם הודו, אך ללא הצלחה יתרה.

אפריקה מתמלאת

ב־1985 תימנה אוכלוסית העולם כ־5 ביליארדים וכמחציה מאוכלוסיה זו תהיה באסיה. הריבוי הטבעי באסיה יהיה 2.3 אחוזים לשנה ובאפריקה 2.6 אחוזים בשנה. אוכלוסית אפריקה קטנה עתה מזו של אירופה, אך כיוון שבאפריקה הריבוי הוא בשעור של אחוז לשנה — תדביק אפריקה את אירופה בשנת 1985.

בארצות־הברית ובברית־המועצות שעור הריבוי הוא אחוז אחד לשנה. ב־1985 תגיע אוכלוסית ארצות־הברית וקנדה ל־275 מיליון נפש וברית־המועצות ל־290 מיליון נפש.

אוכלוסית מצרים, שנאמדה בתחילת שנה זו בכ־37 מיליון נפש, בעלת ריבוי של 2.1 אחוזים לשנה. לפי שעור ריבוי זה תוכפל אוכלוסיית מצרים בעוד 33 שנים. אוכלוסית עיראק היתה בתחילת השנה 10.8 מיליון נפש ובעוד 21 שנה צפויה הכפלתה. אוכלוסיית ירדן היא 2.6 מיליון והיא תוכפל בעוד 21 שנה. אוכלוסיית סוריה — 6.8 מיליון תוכפל בעוד 21 שנה. לבנון מנתה בתחילת השנה 3.1 מיליון נפש ואין בידי האו"ם נתונים על שיעור הריבוי בארץ זו, שככל הנראה דומה לממוצע בארצות ערב.

לפי נתוני או"ם מנתה אוכלוסיית ישראל בתחילת שנה זו 3.1 מיליון נפש. קצב הריבוי הטבעי הוא 3 אחוזים לשנה, הוא גבוה משל מצרים וירדן. אוכלוסייתנו תוכפל לפי נתונים אלה — בעוד 29 שנה.

משלחת ישראל תדווח בוועידת בוקרשט על הישגי ישראל בצמצום תמותת התינוקות והארכת תוחלת החיים.

כי מחיפה תצא אנרגיה

מדעני פיסיקה בטכניון, שתיכננו שיטה להפקת אנרגיה טרמו־גרעינית חוזים את יישומה בעוד 5—10 שנים

מאת ראובן בן־צבי

השבוע, פורסם לראשונה, כי קבוצת מדענים בכירים מהפקולטה לפיסיקה בטכניון בחיפה — ד"ר קרלה אבולעפיה, יכין אפק, פרופסור יאן גינוסר, פרופסור אמנון דר, פרופסור אשר פרס, פרופסור יכמה רבזן, פרופסור עמירם רון וד"ר מיכאל ספיר — גילתה כנראה דרך לפיתוח תהליך הפקתה של אנרגיה טרמו־גרעינית, על־ידי דחיסת חומר הדלק הגרעיני בלי צורך בחימומו בטמפרטורות גבוהות.

אם תגיע התגלית לשלב של ביצוע היא עשויה להיות פריצת דרך ושלב חשוב בהתגברות על משבר האנרגיה. השמינית מבין שמונת מדעני הקבוצה עמלו על ההמצאה במשך כשנתיים. עבודתם היתה עיונית כולה ונתבססה בעיקר על חישובים במחשב. תוצאות המחקר, שכבר עורר הדים בינלאומיים מרובים, פורסמו בחלקה בבטאון העת החשוב ביותר בעולם לפרסומים מדעיים של האגודה האמריקאית לפיסיקה, „פיסיקל רוויו לטרס".

מדעני הפיסיקה בטכניון שהגיעו את המחקר כבר עומדים במגעים עם קבוצות מחקר שונות בעולם ובאוניברסיטאות ישראל.

שתי גירסות עיקריות נהוגות בהפקת אנרגיה טרמו־גרעינית. הראשונה, שבה מחזיקים פיסיקאים זה בעשרים שנה, מנסה להשיג בעירה טרמו־גרעינית מבוקרת על־ידי חימום חומר גרעיני לטמפרטורות עצומות של מאה מיליון מעלות (פי־עשרה מהטמפרטורה במרכז השמש) ובעת ובעונה אחת לכלוא אותו על־ידי שדות מגנטיים. הגישה השנייה, שפורסמה לראשונה לפני כשנתיים על ידי קבוצת מדענים אמריקניים במעבדת הוועדה לאנרגיה אטומית, מבוססת על דחיסת חומר דלק גרעיני וחימומו בטמפרטורה גבוהה.

דחיסה וחימום אלה מושגים בעזרת „לייזרים" רבי־עוצמה, המתוכננים ונבנים עתה בצרפת, ארה"ב וגרמניה (תהליך דומה נעשה בפצצות מימן, אלא שהטמפרטורות הגבוהות מושגות בהן על־ידי פיצוץ גרעיני). על פי הפרסום המדעי שלפני שנתיים, יאפשר השימוש ב„לייזרים" יצירת תנאים דומים במטרות זעירות יותר של חבר דלק.

טמפרטורות ישימות

פרסום זה עורר תקוות חדשות ונתן דחיפה לקבוצת מדעני הפיסיקה בטכניון. השיטה שפיתחו הם אינה מצריכה טמפרטורות עצומות, ועל־ידי כך מפשטת את התהליך. ההמצאה הישראלית תאפשר להשיג בעירה טרמו־גרעינית גם בטמפרטורות ישימות על פני כדור הארץ.

פרופסור אמנון דר, חבר בצוות הממציאים, אמר לי: „המימן הכבד (דאוטריום) מצוי בתבל בכמות כמעט בלתי מוגבלת המספיקה למאות מיליוני שנים. כל מדינה תוכל להפיק את חומר הדלק בתהליך זול ופשוט אם אמנם יצליחו המדענים בטכניון לאפשר ביצוע התהליך המוצע בצורה מעשית.

„הדלק הגרעיני — אומר פרופסור דר — המיוצר בעיקר על ידי מי־מות־הים, בתהליך יקר ומסובך, ממש לא אחת, כמפצ, אמצעי מחית הלות. הדלק הטרמו־גרעיני יהיה זול ומשום להפקה".

יתר על כן, כורי הגרעין המקובלים גורמים זיהום סביבתי מסוכן של הפסולת הרדיו־אקטיבית, בעוד שכורי כוח טרמו־גרעיניים לא יעוררו בעיה זו ולא יסכנו את הסביבה. במקרה הגלה זו האנרגיה הטרמו־גרעינית תהיה בסופו של דבר גם זולה הרבה מאנרגיות אחרות.

10 מיליון דולר

לדעת פרופסור דר יעברו לפחות 5—10 שנים עד שתבדק סופית סבירות השימוש בשיטה החדשה, המותנה בעיקר בבניית ה„לייזרים". לא נמנע כי כבר בסוף שנות השמונים תופק אנרגיה טרמו־גרעינית ויתחולל מצב חדש בכל הכרוך בשימוש באנרגיה בעולם.

האתגר של ייצור אנרגיה טרמו־גרעינית עומד בפני הקהילייה המדעית כבר עשרות בשנים, ויתכן מאוד, כי תגליתם של מדעני הפיסיקה הישראלים בטכניון תהווה צעד חשוב לקראת הפתרון המיוחל. בטכניון עתה נעשה מאמץ להשגת מימון להקמת מכון מחקר שיתרכז בשיטות חדשות להפקת אנרגיה טרמו־גרעינית מבוקרת, ושבמסגרתו ימשיכו המדענים בעבודתם. דרושים 10 מיליון דולר, והשגתם מיבעא לא פחות מאשר המחקר עצמו.

מזל★טוב!

טולדתי בפארק הספארי ברמת־גן ומשקלי בעת הלידה 80 ק"ג

בואו לראות אותי ואת שאר חיות הג'ונגל המתהלכות חפשיות בפארק הספארי בכל יום בין השעות 6-9 (ביום ששי עד 4). תוכלו לנסוע במכוניתכם או באוטובוסי הספארי בלווית מדריכים.

הם מציירים „בעל-פה"...

„אמני הציור בפה וברגל בע"מ" מכניסים כל שנה 300 אלף ל"י ממכירת גלויות. מזה מקבלים חמישה אמנים ישראליים סה"כ של 15 אלף ל"י (5%) והיתר הולך להוצאות ולתמלוגים לחו"ל...

מאת יוכבד בוקסר

כבר בחודש אב הן מגיעות אל תיבות הדואר — מעטפות ובהן כרטיסי ברכה לראש השנה. שימת-לב מיוחדת מעוררות גלויות עשנוניות של הדפסי תמונות, ששולחים „אמני הציור בפה וברגל בע"מ" פתח-תקוה, רח' הגיצנים 12.

פניתי בשאלה אל אגודת הציירים הנכים בישראל והנציגי שאין הם קשורים עם האגודה. ב„בית הלוחם" לא יודעים עליהם כלום. יצאתי איפוא לפתח-תקוה, ובשכונה מזרחית המטופחת, בבית דו-קומתי ברחוב הגיצנים 12, מצאתי את יהושע בריל ורעייתו.

באתי כעורכת בלתי קרואה, אך נתקבלתי במאור פנים. בין שיחות טלפוניות שבאו בזו אחר זו, ובין שולחנות עמוסים גלויות, לוחות שנה, מעטפות וספרים, סיפר יהושע בריל בנפש חפצה על הארגון שהוא עומד בראשו:

„ארגון אמני הציור בפה וברגל בע"מ הוא ארגון בינלאומי שמרכזו בנסיכות ליכטנשטיין. הוא פועל בשלושים וארבע ארצות. מייסדו ונשיאו הוא הצייר פרופ' אריך שטגמן המתגורר בנסיכות".

יהושע בריל מדגיש, שבימי הנאצים ישב הצייר הגרמני בשבי מלחמה רימה. בהיותו בן שנתיים חלה אריך שטגמן בשיתוק ילדים ושתי ידיו שותקו.

52 חברים, 90 מועמדים

הוא פיתח את שיטת הציור בפה, ונוכח בצוקתם של אמנים נכים שממכירת תמונה בלבד לא יוכלו להתקיים, הכין רפרודוקציות מן הציורים המקוריים שלהם והפיצם בגרסתם כאגרות ברכה וכך הגיע ליסוד הארגון שהקים.

כיום מונה „ארגון אמני הציור בפה וברגל" שמרכזו בנסיכות ליכטנשטיין 52 ציירים, שהם חברים בקואופרטיב, וחמשים מועמדים המקבלים מילגה חדשית.

הציירים חברי הארגון יושבים ב-34 ארצות. בישראל תומך הארגון בחמישה ציירים, שניים מהם נכי צה"ל, אך עדיין אין ישראלי חבר בארגון. 105 ציירים מועמדים מחכים לתורם, והישראלי הקרוב ביותר לחברות הוא ה-48 ברשימת המועמדים.

אחת מטרות הארגון היא למנוע מהנכים מלקבל מתת חסד ולכן הוא פועל כחברה מסחרית. כאשר נכנס לקופת הארגון כסף מעל למחיר שנקבע במשלוח, מחזירה החברה מיד בכסף או באגרות ברכה, לוח קיר, ספרים או תמונה מקורית.

„איננו מסתפקים בשליחת אגרות ברכה ולוחות שנה — אומר מר בריל — אנו מארגנים תערוכת תמונות ניידת, הערכת בכל הארץ, וההכנסה נמסרת במלואה לצייר. איננו משאירים לעצמנו דמי עמלה".

תרומתם השנתית של חמשת האמנים הישראלים לארגון היא תמונה אחת עבור אגרות ברכה, ואחת ללוח השנתי. תמורת זה מעניק להם מרכז הארגון בליכטנשטיין מילגה חדשית, בסך 350 ל"י בחודש. צייר אחד, הטוב ביותר, מקבל 500 ל"י (בהתחלה היתה מילגתו 50 ל"י בחודש).

מבין האגרות המוצעות בארץ, שייך חלק ניכר לאמנים זרים. תמורת כל תמונה שמתפרסמת כאן לראשונה, מחויב המשרד המרכזי להעביר סכום של 1,800 פרנק לצייר.

על חלוקת הכספים בארץ אומר מר בריל: „בשנת 1972 קיבלו הציירים 61% מההכנסות. 22% הוצאו לרווחה וקרן פנסיה, 10% בערך הוצאו לארגון התערוכה והקמת סניפים חדשים, ו-7% הוצאו עבור האדמיניסטרציה".

תמלוגים והוצאות

הסבר מפורט על הנהלת הכספים של הארגון מסר לי מר אלוני ממשרד רואי החשבון של הארגון. בשנת המס 1972 הסתכמו מכירות הארגון ב-300.000 ל"י. מתוכם קיבלו הישראלים סכום 15.000 ל"י כמילגות, התמלוגים לציירים זרים נשלחו בסך 95.000 ל"י וכל השאר היו הוצאות (86.000 ל"י להדפסה; 30.000 ל"י דואר; שכר ניהול למר בריל ואשתו 25.000 ל"י; שכר עובדים אחרים 23.000 ל"י; הצגות 6.600 ל"י, פרסום 9.000 ל"י).

„לאחר מיסוי נשאר לחברה רווח נקי של 14.000 ל"י", אומר מר בריל. „אני שכיר של המרכז, אבל משכורתי, המילגות וכל ההוצאות של הארגון בארץ באות מההכנסות בישראל. לאחר הגרדת מס הכנסה אנו בקושי מתקיימים. בשנה שעברה קיבלנו פעמיים תמיכה מחו"ל".

כיצד נענים משלוחי הדואר?

משיב מר בריל: „קרוב ל-45% עונים בחיוב. 15% מחזירים את האגרה בלי לשלם והיתר לא מחזירים ולא משלמים. התחלנו את פעילותנו בהפצקת פעמים

מספר הטלפון. הרי שכותים עשינו ביחד. יכבשי אנו שולחים 75% מהאגרות לאלה שרכשו מאתנו בשנים קודמות".

הציור הבולט בשטר הלוח השנתי חתום בשם מירלה. נושאו הוא זר פרחים בצבעים עליזים. הציירת היא מירה דנישבסקי, המתגוררת בבית החולים „איסאי", ליד תל-השומר.

מירלה, נאה, עליזה, תכולת עיניים, מספרת על עצמה ועל עבודתה בעיבריות ובהומור בלי שמץ חמלה עצמית:

„זה היה ב-1959, בערב ראש השנה, הייתי בת שבע-עשרה, שחיינית די מעולה. קפצתי ליד בריכת גורדון כדי לשטוף את עצמי. המים היו רדודים. שברתי את חוליות הצוואר ואני משותקת בכל הגוף חוץ מהלשון. אולי בגלל זה אני מדברת כל כך הרבה". היא צוחקת.

„נכות — זה מקצוע"

„עליך לדעת, נכות זה מקצוע. לומדים ,טריקים'. ברגע שרואים שאין עזרה לומדים להסתדר לבד. בהתחלה הייתי בבית. אבי בנה מיטה מיוחדת בשבילי. אלא שלפני שבע שנים הכל הלך לי ממקום. אבי נפטר, ובאתי אני פה."

שכנה של מירלה בבית-החולים הוא עזרא אשכנזי. „אני חולה בגיל 18. קוראים לזה ניוון שרירים מתקדם, בהתחלה התגוררתי בבית, במושב ,צור משה'. במלחמת ששת הימים שברתי רגל, לא היו תנאים מתאימים בבית והגעתי למוסד."

„את רוצה לדעת — שואלת מירלה — איך הגענו לציור? ובכן ישבנו כאן, החידינו, התאמנו שתות או יותר מבחינת הגיל ההבנתליה, חיפשנו תעסוקה, שתעניק לנו עד כמה שאפשר גם דמי-כיס, בלי טובות ובלי רחמים.

„לפני שש שנים, הגיע ארצה נציג של ,ארגון אמני הפה והרגל'. הוא בא מליכטנשטיין. שמו אריך שטגמן. הוא הציע לנו לצייר למרות שמעולם לא היה לי ולמורא כשרון ציור. לי כבר היתה שליטה בפה. כתבתי בעזרת הפה, וגם חייגתי בטלפון. גם הדפסתי במכונת כתיבה בעזרת מכשיר, שנאחז בין השיניים.

„התחלנו להתאמן. קודם ניסינו בשינים הקדמיות. נוכחנו לדעת שהעפרון מתחלק. העבירו אותו למקומה שונים בפה, עד שלמדנו כי בין השינים הטוחנות יש לעט ולעפרון מירב יציבות. התחלנו לרשום בעפרון ובצבעי מים. בהתחלה היו אלה ציורים כמו של ילדים בגן. אפילו יותר גרועים.

אוטובוס ושמו... סטודיו

„אחר-כך התחלנו לקבל הדרכה על-ידי בחור שהוא עצמו נכה צה"ל, גמום גפיו שמו. הוא נתן לנו את הדחיפה הראשונה והעיקרית. אחרי כמה זמן ראינו שיש לנו תמונה אחת או שתים טובות".

„היום יש לנו סטודיו", מירה ועזרא מוליכים אותי למיבנה של אוטובוס שבתוכו הצבנו שולחנות מיוחדים ולוחות של צבעים ומזרה תאורה מיוחדת.

„יש לי הרבה חברים ב,דן', הם תרמו לנו את האוטובוס", אומרת מירה. „ארגון אמני הפה והרגל, אינו ארגון פילנתרופי. בהתחלה קיבלנו מילגה של 25 ל"י לחודש, אבל כאשר הציור הלך והשתפר. מר בריל בא, לוקח מאתנו התמונות, הופך אותן לגלויות, ומחזיר את הציור המקורי, או שולח אותו למרכז בליכטנשטיין, להתערוכה בתמונות. לפעמים נשאר המקור לתערוכה הנערכת בארץ".

אומר עזרא: „היום הציור הוא הדבר היחיד הנותן לנו טעם לחיות. בהתחלה קיבלתי עבודה מאילין, להבריג ברגים. מצבי הגופני לא איפשר לי להשתלט על העבודה וכשהגיע ארצה נציג הארגון הציע לי לצייר קיבלו חיי תוכן חדש. לולא נתן לנו הוא את הדחיפה לעולם לא היינו מגיעים לזה. עכשיו יש לי תעסוקה מכובדת, אני כותב תמונות, ויש לי כסף".

מוסיפה מירה: „המילגה של 350 ל"י מתחלקת כך: 150 ל"י מקבל המורה לציור שלנו. ב-125 ל"י אנו רוכשים בדים וצבעים, והשאר דמי כיס. בעתמכי סעד זה דבר לא מבוטל".

„אם כבר להיות נכה", אומר יוסי זינגר, „אז להיות נכה צה"ל," בהומור המיוחד שלו. ואכן, המזדמן לשיכון נכי צה"ל, בנוה-מגן נוכח לדעת, שנעשה כל שאפשר למען הבחורים שנפגעו בגופם.

יוסי זינגר מצייר „אם כבר להיות נכה..."

ה„אנדרטאות" של יוסי...

ליד החילה עומדת מכונית צבקית. הגינה הגדולה סביב הבית מטופחת, בגג צמוד, יושב ליד יוסי, שבשנת 1962 נורה בלי כוונה, נפגע בגבוהרו, שתוק בכל גופו, ידו האחת נקטעה. ציוריו התלויים על הכתלים מעידים על רמה טכנית גבוהה ומעורדים בי דימויי מלחמה. יוסי מכנה אותם „אנדרטאות".

מספר יוסי: „לאחר שנפגעתי ישבתי בבית, וכמה שנים לא עשיתי כלום. איני יכול להניע את היד מלבד את כף היד ומכילא נאלץ להעזר בפה. בשנת 1969 פנה אלי הארגון דרך נכי צה"ל."

הערתי, שב„בית הלוחם" נמסר לי שאין הם מכירים את הארגון ואז פרץ יוסי ואמר: „איך זה יתכן? הרי המדיל מוכרים לארגון נכי צה"ל גלויות. יתכרה יציב מארגון הנכים מטפל באשרוכות שלנו, ויהושע בריל תרם ציורים של אמני הפה והרגל' ל„בית הלוחם", כנראה שלא לידבת עם האדם הנכון".

והוא ממשיך: „עד שארגון אמני הציור בפה וברגל פנה אלי, ציירתי רק בגראש, לימדה אותי באופן פרטי ציירת יודאת רוזמניה, רנה סולוטריוב, והכשרה המקורית שלי היתה רק ציון ,טוב מאד' בציור שקיבלתי בבית הספר.

„היום יש לי יכולת בציור ואיני נעזר בהדרכה. בציורי אני משתדל לבטא את עצמי, את הרגשותי. קודם יש לי רעיון, ואחר כך אני מביע אותו בציור. אני שמח כשהמסתכל בציור שואל אותי, זה מוכיח שהיצירה עוררה בו ענין".

עזרא אשכנזי מצייר בסטודיו שלו

מירה דנישבסקי מציירת ליד שולחנה באוטובוס שהפך לסטודיו

ממטולה עד אילת

הכל מפילין...

בכנסת הנכשר לאחרונה שתי הצעות חוק פרטיות, המבקשות להעניק לגיטימציה לביצוע הפלה ע"י נשים שאינן רוצות להעלים את הפריון, כדי שהדבר לא ייעשה במחתרת, כאשר רופאים מכבים השלוקים אגדתיים בעד ביצוע הפעולה.

אומר ח"כ הרב מנחם הכהן, המתנגד להצעות החוק הללו: לאחרונה כולם רוצים להפיל את כולם. האופוזיציה רוצה להפיל את הממשלה בכל האמצעים, והממשלה רוצה להפיל את המתנחלים השואפים להתנחל בשומרון. עכשיו עוד רוצים שכל ההפלות יהיו חוקיות, אז שום דבר לא יישאר על תלו...

איך קוראים לו...

בפרשת הדיונים על התמוטטות בנק אי־בריטניה שנתגלו מאז הוויכוח בין הקואליציה והאופוזיציה, בוועדת הכספים של הכנסת. עוד יותר מזה נתגלו בקיעים בתוך סיעת המערך, כאשר יו"ר הוועדה, ח"כ ישראל קרגמן, התייצב מאחורי נגיד בנק ישראל, בעוד חברי-הכנסת צבי גרשוני ומשה שחל, אף הם אנשי המערך, נוקטים עמדה בקורתית מאד כלפי הנגיד.

הפיר דובר הליכוד בוועדת הכספים, ד"ר יוחנן בדר, על התופעה בלתי רגילה זו: כאשר יש הסכם בין החטיבות השונות במערך, על אף חילוקי הדעות שבו, קוראים לזה קנוניה. כאשר יש הסכם כזה בין המערך וביני, קוראים לזה הידברות...

לפחות שני מיליון...

מזכיל ההסתדרות סייר השבוע במוסדות ומפעלי שקים ונפגש עם הבכירי מיוצגת העובדים. אחד מחברי המועצה התריע באוזניו על הפרוטקציוניזם שעושה גם במוסדות ההסתדרות ולדוגמה הביא את הקשיים בקבלת מקום בבית הבראה, או בבית חולים, בבקרת הצורך.

המזכיל השיב כי הוא יפעל נגד תופעה זו. בין השאר סיפר, כי לפני ימים מספר

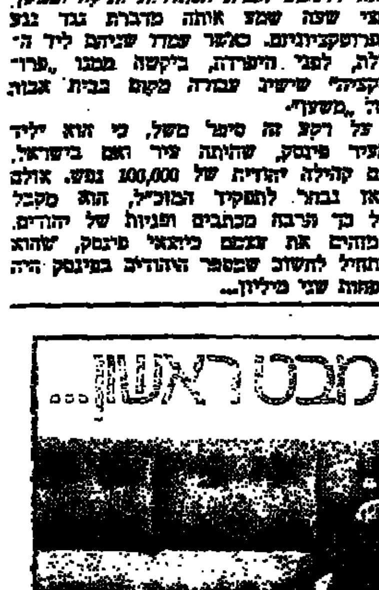

באה לשכתו חברת הסתדרות ותיקה ובמשך חצי שעה שטפה אותה מדברת נגד נגע הפרוטקציוניזם. כאשר עמד שיחם לידי הדלת, לפני הפרידה, ביקשה ממנו „פרוטקציה" שישיג עבורה מקום בבית אבות של „משען".

על רקע זה סיפר משל, כי הוא יליד העיר פינסק, שהיתה עיר האם בישראל, עם קהילה יהודית של 100,000 נפש. אולם מאז נבחר לתפקיד המזכיל, הוא מקבל כל כך הרבה מכתבים ופניות של יהודים המזהים את עצמם כיוצאי פינסק, שהוא מתחיל לחשוב שמספר היהודים בפינסק היה לפחות שני מיליון...

...רות, קרי"ב!...

...את ההתנגשויות המילוליות החריפות, ואפילו באלימות על דיוני הוועדה ה־ ...של הכנסת ושיבשו את הקיטה. עבר אחר חבר הוועדה ח"כ עדי אמוראי: ...אשמת, הק.ג.ב. השולט על הוועדה. ...מה לשרותים החשאיים הרוסיים ...הכספים? ...אמוראי: הק.ג.ב. שהשתלט על ה־ ...גם קרגמן, גרשוני, באדר...

חצאי סגנים...

...יבות שתנאים, בלשכתו של ראש ...ריה קרית גת, אריה מאיר, הציר ...שתוממים על הביזבוז הרב ברשויות ...יות, בתקופת הקפאות הצימצומים. ...הביא את עירית אשקלון, אשר לה ...עיריה עם שלושה סגנים בשכר מלא.

...מרוחים ששופצו באחרונה, עם ...מכונית פרטית וריהוט חדיש עם ...

בו ראש עירית קרית-גת והציג ...את סגנו, מר שמואל קיזלר ...ל), אשר גילה כי בשל המצב ה־ ...בארץ הוא הסכים להיות סגן בחצי ...בעיריה (בראש מערכת החינוך) ...ציות משכורתו והוא מקבל מעבודתו ...במשרד החקלאות. גם הסגן השני ...ראש העיריה, מר גטומובין, מועסק רק ...המישרה — כך ששניהם ביחד ...סגן אחד...

...תברר כי צופף בבנין עירית קרית־ ...לא שכרו משרדים מרווחים, כי אם ...ליד מוסכי העיריה עוד שתי... בבי־ ...בה שתכנו מחלקות מהנדס העיריה, ...העבודה והגינון. ימי הזוהר של ...יש וזהו איפוא לקרית גת...

...יבים

...המושב השנתי הראשון של הכנסת ...יבית סיכם הסדרן הותיק, צינלר, ...מיוחדת: בכנסת הזאת התחלפו שרים ...נסת בקצב מסחרר. הדבר הציב ה־ ...נסת, היו הסדרנים.

...עופף...

...מספר ימים ביקר באילת מנהל ...ת התעופה הבריטית „בריטיש קלדוניין ...— מר ביון דלור ושהה בה ...ים.

...דלור עמד על הצורך בהנהגת טי־ ...ר לאילת, „שהיא עיר מקסימה ל־ ...בתום ביקורו באילת שאל מנכ"ל ...התעופה הבריטית את גבי שילה ...מחברת הנסיעות האילתית „יעלהי", ...היה רוצה שישלח לה מלונדון. ...מעושף — השיבה גבי מלצר, ...עצמה מוצאת אגלי, בבדיחות הדעת. ...עברו מספר שעות ולאילת הגיע — ...הכל — הגיע המעושן במטוס ה־ ...הבריטית ישר מלונדון...

אהבה ממבט ראשון...

מיגוון העשיר והמקסים של רהיטי אפרתי... ליופי, לאיכות, לחוזק, לגימור המושלם, למחירים הסבירים במיוחד...
ברהיטי אפרתי תמצא גם רהיטים לסטנדרט ולכיסך.
הפתעות בעת האספקה!
רהיטי אפרתי
12.5% *הנחה*
תל אביב, רח' הרצל 102
תל אביב, רח' הנגב 4
בת-ים, שד' העצמאות 67
חולון, ככר ויצמן מס. 1

רוכלים לאנטיפטרוס

עם סיום עונת החפירות השלישית בתל-אפק, שליד פתח-תקוה, עסקו הארכיאולוגים בחשיפת חלק של העיר אנטיפטרוס, מן התקופה הרומית, בנוסף לחשיפת חלקים של הקיר הכנעני, מתקופת כיבוש הארץ על-ידי יהושע בן-נון.

בסיור עתונאים שנערך בפקוד הפלג ראש הממשלה, הד"ר משה כוכבי, כיוון של אדם אכיד בחלק העיר אנטיפטרוס, אשר ירושלה ההורדים מרצפות אבני פסיפס, עם דבניה נאות. לא הרחק בבית אביר זה, בריכה גם החלק המסחרי של העיר, הראים שרידי חנויות רוכלים (כדי חרס גדולים, שבהם היתה מאוחסנת הסחורה למכירה).

הד"ר כוכבי, שהסביר זאת, ציין כי הרוכלים עמדו כחוץ לחנות ומשכו את הקונים לקנות סחורותיהם. בשמעו את הדברים הגיב ראש העיריה מר ישראל פרינברג: „אולי אני אעביר את רוכלי פתח-תקוה למקום זה ?"

עודו של פרינברג טובלה דבית בלבה הרוכלים וגם לאחר שהעיריה הקימה שוק רוכלים מיוחד, עדיין לא נפתרה הבעיה.

הפגנה — נגד מי?

מנהל המטבע הישראלי אמרן פרימס ניתא בתואר „הבית-דיר הראשון". דבר זה לא נבע מבצעיו ביותר להפגין נגד הנהלת המטבע הישראלי על שהזמינה את האיצעה על הבבריג להורות הוצעה בישראל. אחד ממארגני ההפגנה, חבר ברכבן הנוצה וזרוה, יצחק שבזאלי, טען, שעל ישראל להכנע מטוה לקרי הרבוה על גרמניה, כל עוד היא רה נאצים, ובמוקאה על כך שתרבה להעלי הצברה נשף אבריבי בישוה בעת מהלכה יום הכפורים.

[illegible], שנגד מוצה ההפגנה — צריך לאהריגה לכתובה הבובה הנכונה...

תודה מהקופסה הצהובה

בבאון הטיפבה האיחודית הבל אילות — „הערבר" — קראנו את מכתב התודה הבא:

„לכל ידידי בין המבוגרים והילדים, לכל שוכני אשר בכסף שנה שירותו באוצר לא רצו להיעזר בו כדי להגיע למוצא האפס לכל התגים אשר בזכותו זכו לבקר את כבים רבים ברחבי הארץ.

„לכולכם הרבה תודה מהקופסה הצהובה הכרויה יפה. בצער רב נפרד אני מכם ונשאר בכפתן היות והנאי המידבר קשים עבורי.

„רב התודה הגן הן, שלכם.

„הקופסה"

هكذا من الاصل

صكنا من الامل

ראיון השבוע עם שר האוצר

(סוף מעמוד 20)

כל אחוז במס ערך מוסף יכנסו לקופת האוצר בחמש מאות מיליון לירות ויעלו את האינדקס בנקודה אחת. בי־אם הערכה זו עדיין נכונה?

— לא החלטנו עדיין כמה אחוזים יהיו מס ערך מוסף. מה שחשוב הוא, כי נוכל להפסיק עם מס ההכנסה המגונה של היום ולהחזיר לאנשים את התמריץ לעבוד ולהשתכר.

— ומה יהיה על המלוות?

כשאני מדבר על מס שולי של 60 עד 65 אחוז, הכוונה היא, כי בזה יהיו כלולים גם כל המלוות, שישארו בעינם, וחלק מהמלוות יבוטל.

אנו מתכוונים להקים כמה ועדות לטיפול במשק: ועדה לייעול המשק ופריון הייצור. ועדה לבעיות הונ־מוקה והון־האדם במשק; ועדה לבע־יות חברתיות. כמו כן אציע להסתד־רות להקים ועדה לבדיקת תוספת היוקר והצורך להנהיג בה שינויים.

— שמועות בקרב הציבור תדירה, שכל התכניות הכלכליות החדשות הב־רים למיתון ורש. הוכרזנו הב מ־יש. האם אתה בטוח, שסכנה כזאת איננה נשקפת?

המגמה היא לשמור על תעסוקה מלאה אבל לסלק את העסוקת־היתר. אין לחשוש מפיתון. אבל — אם ה־ענין יגלוש, יש לנו תכניות רבות־היקף, לא כמו ב־1966, למניעת אב־טלה. נגמיש, במידת הצורך, את ה־מדיניות הכלכלית והגלגלים יבצעו.

— איך אתה רואה את התקציב הממלכתי הבא? גם בו הקמוך של ריסון והסכון?

כן. גם הוא יהיה מאופיין על־ידי הריסון והצמצום, למהוראים את בי־טויים בתקציב הנוכחי. נשתדל ש־הדבר לא יפגע בשכבות המחלשות שלנו.

על העלמות־מס

— אדוני השר, מה יהיה עם העל־מות המס בארץ? הן בדוק שבעלי המקצוע העצמאים כמשיים ימשיכו ...

ישנה העלמת מס בלתי נסבלת ב־ישראל! שערורייתית! אני מעריך את הסכומים שמעלימים ממס־הכנסה ב־מיליארדים! חלק מההעלמה יבוא על סידורו עם הנהגת מס ערך מוסף — כך אומרים לנו המומחים. ישנם הד־רים רבים בבניית התופעה והיא חמו־רה מאוד. חלק מן ההעלמה ייסגר על־ידי הפעלת אמצעים דראסטיים. נעמיק את הגביה. נתבע מבחי הכשי־פט להחמיר בכל חומר־הדין ולהושיב אנשים בכלא לתקופות ממושכות. נה־מיר באופן הקיצוני ביותר. זהו שרי־קה מבשיאה בצל הלאומי והטלת ה־מעמסה על אחרים. הציבוריות בארץ, העתונות וכלי התקשורת והארגונים החברתיים, הין צריכים ליצור אווירה של הוקעה, בידוד וחרם, נגד מי שמשתמט בימים קשים אלה מחובות, שאחרים ממלאים אותן — לא פעם בקשיים גדולים.

— כאשר מר ספיר העביר לך את תיק האוצר, אמר: "אני משאיר לך משק איתן". האם תוכל לאשר, או לשלול, את ההגדרה הזאת?

אני מאשר זאת בפה מלא, בפה מלא! מדינה בת שלושה מיליון תו־שבים, שהגיע השנה לייצוא של ש־לושה וחצי מיליארד דולר, יש לה משק איתן. זהו דבר עצום! איני מת־כוון — כמובן, לטעון, שהכל בסדר. המשק שלנו קודח. נטפל במחלות שלו.

— מדוע איננו מעלים את המכס על מוצרי מותרות, כמו מעליים איטל־קיות וזיפקי, בשעה זמר כאה?

זה לא פשוט, לא פשוט! אנחנו מדינה, שחיה על הייצוא. אסור לנו לעשות צעד בלתי סביר, שיזיק לנו במערכת הרגישה של הסחר הבינ־לאומי שלנו. יש לעניין מוצרי המות־רות השפעה פסיכולוגית שלילית, אבל באופן מעשי המדובר בסכומים קטנים. ישנם ספיקות רבים אם מס על מותרות משיג מטרה כלכלית כל־שהי וגם באשר לצד החברתי, הגדרת המותרות היא קשה והדברים שהם מותרות מובהקים — אליבא דכל, גם היום מוטל עליהם מס כבד. ב־סופו של דבר הדרך היעילה היא לספוג כספים מהציבור ואז קטנים ממילא ממדי צריכת הראווה.

— מר רבינוביץ, במטמשה הכבדה האת שעל שכמך, אתה אופטימי, או פסימי ביחס לעתיד המשק?

תפקידי הראשון היה לומר לציבור את האמת המלאה על המצב. הציבור צריך לדעת. המצב — קשה, קשה. יש לי יסוד לתקווה, שאם נלמד לח־יות, כפי שהמציאות כותבת עלינו — נתגבר על כל הקשיים. לבהים רבים לא חדרה עדיין ההכרה, שאיננו יכו־לים להמשיך ולחיות, כמו עד למלחמת יום הכיפורים. להסתגל למצב החדש פירושו: לעבוד יותר ולצרוך פחות. אם נסתגל לזה — וזה ענין קשה, ארוך, לא בן־חלוף — נדע שנים יפות.

דב גולדשטיין

מוסקווה ותנועות השחרור

(סוף מעמוד 22)

דקיות בהודעה זו — מדובר בערבים בכלל ולא בפלשתינים כפרט, והפעם מוכרות זכויות לאומיות אך המילה איקות הושמטה. רק למטרת הבריות בריה"מ בהודעה במינות מקובל, על תמיכתה בפלשתינים.

בריה"מ בתגאה בפני הפלשתינים כי ברז'נייב הצליח להעיד בביקורו בארה"ב ב־1973 את חתימת ארה"ב על מסמך רשמי בו הוכרו הזכויות החוקיות של ערביי פלשתין, אך גם עומדת בדיבורה לוושינגטון שלא ל־העניק הכרה מדינית לארגונו של ערפאת. "אוהסטיה" יעץ לפלשתי־נים ביולי "להגדיר מטרות שקפיות ולהעמות תבניות אסטרטגיות", ובעת ביקור ערפאת במוסקווה באוגוסט טרב לא אוזכרה התוכנית להקמת מדינה פלשתינית. בריה"מ אינה יכו־לה להתעלם מארגוני החבלה, גם כיון שהם גורם רב משקל במזה"ת, וגם בצל לחצן של סוריה ועיראק, המקורבות לבריה"מ, כי תסייע להם. הצעת הפשרות על קירות המשׂ־ברות באמצעי התקשורת הסובייטיים למחבלים מעידות שבמהות הקשר בין מוסקווה למחבלים — נישואי־נוחיות: בריה"מ אינה יכולה להרשות לעצמה לזנוח את המחבלים לאחר הכירסום במעמדה במזה"ת בעקבות מלחמת יום הכיפורים. דוקא ערב כינוסה המחודש של ועידת ז'נבה בעניין השלום במזה"ת מצליחות בריה"מ ל־הדגיש באמצעות קשרית עם המחב־לים את משקלה במזה"ת.

אך אפשר שקלע לדעת מוסקווה דוקא פרשן רדיו מוסקווה בערבית שאמר כי "ברור מאליו שפתרון בעיית פלשתין תלוי קודם כל ב־פלשתינים עצמם" (1.2.74) — וב־דברים אלה יש אולי אמת רבה מ־כפי שהפלשתינים — והסובייטים — מוכנים להודות.

דורית לנדס

שלם את חשבון הטלפון דרך הבנק

מנוי טלפון!

עפ"י הסדר מיוחד של משרד התקשורת עם הבנקים המפורטים מטה, יוכל מעתה סניף הבנק שבו מתנהל חשבונך, או חשבון מפעלך, לשלם עבורך את חשבון הטלפון.

הסדר זה יסיר מעליך את הטירחה והדאגה הכרוכים בתשלום החשבון במועד, וימנע ניתוק הטלפון בשל אי תשלום - כל זאת ללא כל הוצאה נוספת מצידך.

משרד התקשורת שולח הודעה מתאימה לכל מנויי הטלפון. אם ברצונך להכלל בהסדר החדש, אנא מלא את הוראת־הקבע המצורפת להודעה, ושלח אותה לסניף הבנק שלך. טופסי הוראת קבע אפשר לקבל גם בכל סניפי הבנקים.

הבנקים הנכללים בהסדר הם:

בנק איגוד, בנק אוצר החייל, בנק ברקליס־דיסקונט, בנק דיסקונט לישראל, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק הדואר, בנק החקלאות, בנק המזרחי המאוחד, בנק הפועלים, יהב, בנק יפת, בנק ישראלי לתעשיה, בנק כללי לישראל, בנק לאומי לישראל, בנק למלאכה, מסד, בנק מרכנתיל, בנק קופת עם, בנק שיקגו.

משרד התקשורת/המנהלה

לשכת הפרסום הממשלתית

הופיעה
המהדורה החדשה
נופים ואתרים

הספר הממצה והמעודכן ביותר, שנשאו אתרים בארץ ישראל, מקומם הגיאוגרפי, עברם ועולם החי והצומח בסביבתם.

בספר 320 עמודים, מהם 32 עמודי צבע, שפע צילומים ומפות והצעות לטיולים. פורמט מהודר, נייר משובח. הפצה על ידי ספרית „דבר". המחיר בחנויות הספרים 39.50 ל"י.

- - - - - - - - - -

לכבוד
ספרית „דבר" ת.ד. 199 ת"א — תאריך.........
אבקש לשלוח לביתי את הספר „נופים ואתרים"
רצ"ב שיק / או המחאת דואר ע"ס .... ל"י
שם .... כתובת ....
חתימה ....

ספרית דבר

משרד החינוך והתרבות — אגף הנוער — המרכז לידיעת הארץ והלשכה להכשרה ולכח אדם
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י — המרכז לתרבות ולחינוך — המחלקה להשכלה
אוניברסיטת תל־אביב — החוג לגיאוגרפיה — המכון לארכיאולוגיה — המכון לחקר שמירת הטבע

מכון לידיעת הארץ ע"ש ח. אבשלום
מודיע על פתיחת מחזור נוסף של
לימודי ארץ ישראל - מגמה למורים ולמדריכים
בשנת הלימודים תשל"ה

הקורס מיועד: למורים בבתי הספר היסודיים והעל־יסודיים, מדריכי גדנ"ע, מדריכי נוער בחינוך המשלים ובבתי ספר שדה השואפים להתמחות בידיעת הארץ בכלל ובהכנה נושא הטיולים במוסדותיהם בפרט.

בתכנית: פרקים בגאולוגיה, גיאוגרפיה פיזית, היסטוריה, כלכלית וישובית של ארץ ישראל, ארכיאולוגיה והיסטוריה של הארץ, החי והצומח בארץ ישראל.

היקף ומשך הלימודים: 1200 שעות הוראה בתוספת 40 ימי סיור בשנתיים. הלימודים יתקיימו במשך שתי שנות לימודים בימי ג' אחה"צ ובמשך כל ימי ו', בתוספת ריכוזים לימודיים וסיורים בימי פגרה.

עם סיום הלימודים יוענו המגמים לתעודת גמר של מכון אבשלום. המסיימים, שיתקבלו לאוניברסיטה לחוגים הקשורים לנושאי הלימוד בקורס, יובאו בחשבון הישגיהם במקצועות החופפים.

שכר לימוד: 600 ל"י לשנה.

פניות לקבלת פרטים נוספים והרשמה — בכתב בלבד, לפי הכתובת: מכון אבשלום, אוניברסיטת תל־אביב, ת"א — עד 15.9.74.

נותרו רק 6 ימים!!
מכירה!
מחירים חסרי תקדים על כל מוצרי עבודות היד!!

גובלנים מעל 600 דוגמאות — 20% הנחה
כריות לרקמה עצמית — פתיל — 15% הנחה
צמר לשטיחים 89 אג' לאריגה עצמית — במקום 1.40 ל"י

חוטי D.M.C. — במקום 60 אג' רק 50 אג'
אהילי פלסטיק וברזל — מ־10% עד 30% הנחה
גובלנים עם צמר „פרגון" מארה"ב — 10% הנחה

אמפיסל

במקום של עליית מחירים · אמפיסל · מבצע הורדת מחירים!

תל־אביב: המלך ג'ורג' 62, אלנבי 98, אבן, הלל 9 תחנה מרכזית
ירושלים: רח' יפו 43, המלך ג'ורג' 21
חיפה: הרצל 31
באר־שבע: הרצל 66
חולון: סוקולוב 66
ראשון־לציון: רוטשילד 48
רחובות: הרצל 194
אשדוד: שבי ציון 127
רעננה: אחוזה 109
הרצליה: סוקולוב 16
נתניה: בזאר, הנהגה מרכזית, הרצל 7
נהריה: רייכטל, הרצל 77
* באילת נפתחה סוכנות „אמפיסל" חדשה, במרכז התיירות החדש.

טרקלין חשמל
פ. זילברשטיין
חיפה, רחוב הנביאים 25, טלפון 2226
ברשותנו כמות מוגבלת של מכונות כביסה

SIEMENS
SIWAMAT 230
פאר תוצרת גרמניה.

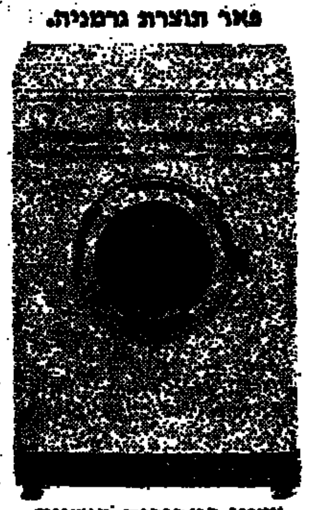

עדיין במחירים הישנים.
כל הקודם זוכה!!
מוצרי סימנס
עם השרות הנאמן של רדיו קלינק.

המועצה המקומית יקנעם עילית
מכרז מס' 6/1974

המועצה המקומית יקנעם־עילית מכריזה בזה על ביצוע עבודות בניית 4 מקלטים ציבוריים ביקנעם עילית.

פרטים על העבודות והתוכניות אפשר לקבל במזכירות המועצה המקומית בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום של 100.— ל"י אשר לא יוחזר.

את ההצעות בצירוף ערבות בנקאית בשעור 10% מערך ההצעה יש להגיש למזכיר המועצה במעטפה סגורה נושאת ציון מכרז מס' 6/1974 עד לתאריך 6 בספטמבר 1974 שעה 12.00.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

אילן גבריאלי
ראש המועצה המקומית יקנעם־עילית

למושב עובדים חדש בבקעת הירדן נותרו מספר יחידות־משק בודדות

מועמדים זוגות צעירים בעלי רקע מתאים, עם ילדים גילאי הגן יפנו לפי הכתובת:
1. תל־אביב ת.ד. 23019
2. מושב משואה ד.נ. בקעת הירדן

למכירה
1200 ממר
צינור פלדה
משומש
10"—12"

חות „הזורע" — יזרעם ד.נ. הנגב על יד נתיבות
טל. 057—94015
נא להגיש הצעות בכתב.

לימודים

יסוד על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

מכון ישראלי להשכלה
ליד המרכז לתרבות ולחינוך
מישלב בי"ס בוקר לאכסטרנים

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה לכיתות י"א–י"ב

— שכר לימוד מודרג —

* * *

הנרשמים לכיתות י"א ישובצו במקצועות אנגלית ומתמטיקה בהתאם לרמת ידיעותיהם. למעוניינים במתמטיקה ריאלית — קורסים מיוחדים למתמטיקה ופיזיקה מורחבת.

שירותי־עזר לתלמיד
- ייעוץ פדגוגי
- הדרכה אישית
- שיעורי עזר
- חוברות סיכום ותרגילים
- מערכת מבחנים לדוגמה
- פעילות חברתית
- טיולים וסיורים לימודיים

פרטים והרשמה:
תל־אביב: רח' ויצמן 53, טל. 263185, 9.00—13.00, 17.00—19.00.
חיפה: שבתאי לוי 26, טל. 520797, 8.00—11.00, 16.00—19.00.

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה מודיעה על סיום הרישום לשנת הלימודים תשל"ה ללימודי הסמכה לקראת תואר שני

הפאקולטה למדעי הרוח
ארכיאולוגיה ותרבויות המזרח הקדום
פילוסופיה
לימודים קלאסיים
שפה וספרות צרפתית
אנגלית
בלשנות
תורת הספרות הכללית

ביה"ס למדעי היהדות
מקרא
תלמוד
לשון עברית
ספרות עברית
היסטוריה של עם ישראל

ביה"ס להיסטוריה
היסטוריה קלאסית
מרכז אירופה וצרפת בעת החדשה
היסטוריה צבאית
ימי הביניים והרנסנס
תולדות היישוב (באמצעות ביה"ס למדעי היהדות)
מסגרת לימוד בין מגמתית
רוסיה ומזרח אירופה בעת החדשה
המזרח התיכון ואפריקה המזרחית בעת החדשה

הפאקולטה לאמנויות
אמנות התיאטרון
תולדות האמנות
מוסיקולוגיה
האקדמיה למוסיקה

הפאקולטה למדעי החברה
מדע המדינה
סוציולוגיה ואנתרופולוגיה
כלכלה
סטטיסטיקה
ארצות מתפתחות
לימודי עבודה
לימודים אורבניים

הפאקולטה להנדסה
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
הנדסה מכאנית ותעבורה

הרישום יסתיים ביום ה' 29.8.74

מועמדים המתעודדים להיבחן השנה בבחינות גמר במועדים יולי או אוקטובר 1974, יירשמו במועדים הנ"ל בלי לחכות לתוצאות בחינות הגמר.
חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לקבל אישית במשרד הרישום, בניין מכסיקה, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.

שעות הקבלה
בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00—17.00
טלפון: 411191

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל־אביב
בפקוח משרד החינוך והתרבות נוסד בשנת 1945

שנת הלימודים תשל"ה
תפתח ב־1 לספטמבר 1974

- * פסנתר
- * פתוח קול, זמרה

מחלקת כלי מיתר
- * כנור
- * צ'לו
- * בס
- * גיטרה (קלאסית)

מחלקת כלי נשיפה
- * חליל
- * חלילית (בקבוצות)
- * קלרנית
- * אבוב
- * פגוט
- * חצוצרה
- * קרן־יער
- * טרומבון

חוגים למבוגרים בתיאוריה:
סולפג' ותולדות המוסיקה, מקהלה, אנסמבל וחוג למוסיקה מזרחית.

ההרשמה: ברח' לילינבלום 7, תל־אביב, בין השעות: 8.00—12.30 בבקר, ובימים: ג', ד', בין השעות: 16.00—18.00 בבית־הספר: „הר נבו" רח' הר נבו 6, ת"א.

נמשכת ההרשמה לכיתות ט'. י'. י"א. י"ב.
תיכון ברק מעניק לך: * תעודת בגרות ממשלתית * תעודת גמר ממשלתית * תעודת בגרות+ לימודי:
אלקטרוניקה, מחשבים, שרטוט.
יום לימודים ארוך הכולל שעורי עזר באנגלית ובמתימטיקה.
חוגים: ציור. דרמה. צילום. ספורט: כדורגל. כדורסל
תלמידי ט' ורוב תלמידי י'. י"א. י"ב פטורים משכר לימוד
הרשמה א'־ה' 10־12 לפנה"צ.
ת"א. רח' החשמל 27 (ליד התחנה המרכזית) טלפון: 421098

גמנסיה ריאלית

הרישום לשנת הלימודים תשל"ה לכתות בוקר י', י"א, י"ב

תיכון עיוני במגמות הומניסטית ריאלית ביולוגית	ומגמות מקצועיות: רדיו אלקטרוניקה וטלויזיה, גרפיקה * שרטוט. כל המגמות כוללות הכנה לבחינות בגרות הנערכות על־ידי משרד החינוך. הלימודים בהתאם לחוק הפיקוח.

* נפתחה ההרשמה לקורסי ערב בכל המגמות.
הוראה על ידי מורים אקדמאים בעלי נסיון * סטיפנדיות.

פרטים והרשמה: בשעות לפנה"צ מ־9—1, בשעות אחה"צ מ־5—7.
ת"א: רח' ברנר 17, פינת אלנבי 55, טלפון 285592 * ר"ג: ביאליק 12

טכניקום גרפיקה

עיצוב גרפי, אריזות, ביתנים לתערוכה
נמשכת ההרשמה לקורסי יום וערב ברמה מקצועית
את בוגרים תמצא בכל הסטודיות
ברחבי הארץ. שאל אותם בטרם תבחר בקורס המתאים לך
חיפה, הרצל 44 . ת"א בן יהודה 28

למד תכנות IBM בביתך בזמנך הפנוי

אנו נכשירך במתכנת IBM בביתך בזמנך הפנוי. הודות לשיטה האמריקאית המהפכנית המתאימה לכל אחד – למדו עשרות אלפי גברים ונשים בעולם כולו את מקצוע התכנות בביתם.
המכונים האמריקאים יציידו אותך בידע הדרוש, ישלחו אליך את חברי העזר השונים, ויריצו את תכניותיך דרך המחשב IBM 360 העומד לרשות המכון.
לימוד שלוש שפות תכנות, אסמבלר, קובול, ה.פ.ב.י.
החיילים המשוחררים — לימוד חינם
לקבלת פרוספקט חינם כולל מבחן פסיכוטכני עצמי להתאמה מקצועית, גזור ושלח במעטפה אל: המכונים האמריקאים ת. ד. 28124 תל־אביב למסי' 7

השם: ________ גיל: ____
כתובת: ________ טל. ____
מסלול יד: ________ שיעורי כתב: ____

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב
I.C.S. INTERNATIONAL TECHNICAL SCHOOLS

מורשת
בית ספר תיכון דתי
למינהל, לפקידות ולחשבונאות
בפקוח משרד החנוך והתרבות
רח' „שפע טל" 13, תל־אביב, ת"ד 7086
הכניסה מדרך פתח תקוה 128 טל: 251510

ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ה

לכיתות: ט', י', י"א, י"ב — נמשכת במשרד בית הספר כל יום בין השעות 8.30—12.30 ובימים א', ב', ה' גם בין השעות 5.00—7.00 אחה"צ.
* שכר לימוד מודרג * ...

בית הספר למסחר פיטמן
בפקוח משרד החנוך
ת"א רח' בלפור 38

פקידות, מזכירות, משבונאות
בחינות בגרות במסמ"ת
שכר לימוד מודרג וממשלתי.
נמשכת ההרשמה לכתות ט'–י"א

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום וקבלה
מודיעה על
המשך הרישום ללימודים לקראת התואר

„מוסמך למדעים"
במחלקה למדעי הסביבה
בפאקולטה למדעים מדויקים
לשנת הלימודים תשל"ה

מסלולי הלימוד הם:

1. גיאופיסיקה
סיסמולוגיה מתמטית, מבוא לגיאופיזיקה שימושית, פיסיקה של כדור הארץ, מבוא לגיאולוגיה וגיאורלוגיה של א"י, גיאולוגיה סטרוקטורלית לגיאו־פיסיקאים.
2. אטמוספירות פלאנטריות ופיסיקה של אוקיאנוסים
מטאורולוגיה דינמית, פיסיקה של עננים ומשקעים, ספקטרוסקופיה של אטמוספירות פלנטריות. זרמים באויר ושפל באוקינוסים.
3. תחום מדעי החלל
פיסיקת החלל, דינמיקה של לוינים וכוכבי שביט. התפשטות גלים ביונוספירה.

תלמידים מצטיינים יוכלו לעבור, לאחר שנה, למסלול לימודים ישיר לדוקטוראט.

טפסי רישום ניתן לקבל אישית או בכתב במשרד הרי־שום, בניין מכסיקו, קרית האוניברסיטה, רמת אביב.
שעות הקבלה
בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00
בימי ד' גם בשעה 15.00—17.00
טל' 411191

למד מקצוע נדרש בתנאי תשלום מיוחדים!

- * אלקטרוניקה, תקשורת סוגים 2,1
- * חשמלאים ראשיים
- * חשמלאים מוסמכים
- * שרטוט בנין ומכונות

לחייל מילואים משוחרר על פי החוק — לימודי חינם

לבוגרי 9, 8 שנות לימוד כתות מיוחדות

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 8.00 ועד 19.00, ביום ו' עד 13.00
תל־אביב: רח' בוגרשוב 66, טל' 225690, 225795
יד דוד הבוך 39, טל' 267436, 264193
ירושלים: רח' יפו 68 (בית סולומון), טל' 226455
חיפה: רח' הנביאים 20, טל' 666182, 664671
בהרשמה יש להציג תעודה המעידה על השכלה

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
אורט ישראל · משרד העבודה

טכניקום

נמשכת ההרשמה לקורסי יום וערב
בפיקוח משרד העבודה
אלקטרוניקה
• טלוידיה
כולל טרנזיסטורים
שרטוט
בנין וארכיטקטורה • מכונות • עיצוב פנים
לימוד חינם לזכאים
לפי חוק חיילים משוחררים
הטבות וחדרי שרטוט לעבודה מעשית
חיפה הרצל 44 • ת"א. בן־יהודה 28

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר „דימון" ת"א, רח' דיזנגוף 35, טל. 281985
שיטה עיוורת · פיקה בשלוה

האם אתה אוהב לצייר?

אם אתה מתעניין בגרפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את הגרפיקה בביתך בזמנך הפנוי? ... המכונים האמריקאים להשכלה בכתב ... בביתך את כשרונך ... לקצוע הגראפיקה!

... המכונים האמריקאים להשכלה בכתב, ... 28124 תל־אביב, למסי' 77
נא לשלוח אלי, ללא כל התחייבות מצדי, חוברת הסברה ומבחן התאמה כשרון ... מקצוע הגראפיקה.
(1) ________
________ טל. ________

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

אוניברסיטת חיפה
המחלקה להשתלמות

נמשכת ההרשמה
קורסים לתעודה

במינהל עסקים (תלת־שנתי)
למנהלי מכירות ראשיים (דו־שנתי)
קורס בנושא הקואופרציה (דו־שנתי)

*

פרטים: המחלקה להשתלמות, אוניברסיטת חיפה, טל. 254404.

...מד כתיבה במכונה ...וך 12 שעות בלבד!

... קורסים בעברית ובאנגלית מתחילים כל יום!

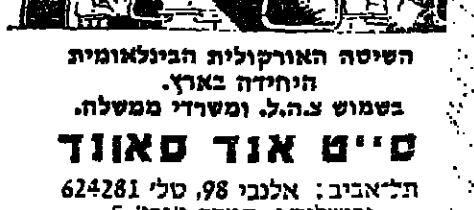

השיטה האורקולית הבינלאומית היחידה בארץ.
בשמוש צה"ל ומשרדי ממשלה.

סייט אנד סאונד
תל־אביב: אלנבי 98, טל' 624281
ירושלים: המלך ג'ורג' 5.

מודיעין

● יום שישי ✶ ה' באלול תשל"ד ✶ 23 באוגוסט 1974 ✶ שקיעת החמה: 19.15 ✶ זריחתה מחר: 6.10

● פרק יומי: דברי הימים ב, יח
● משנה יומית: מנחות, א, ז—ח
● דף יומי: חולין, צב
● הלכה יומית: שבת, שם, ב—ד
● פרשת השבוע: שופטים

● יום שבת ✶ ו' באלול תשל"ד ✶ 24 באוגוסט 1974 ✶ שקיעת החמה: 19.15 ✶ זריחתה מחר: 6.10

● פרק יומי: דברי הימים ב, יט
● משנה יומית: מנחות, א—ב, ט—א
● דף יומי: חולין, צ
● הלכה יומית: שבת, שמא, א—ב
● פרשת השבוע: שופטים

● ברדיו ● בטלוויזיה

ראה „ימים ולילות" עמודים 46—47

● בתי-קולנוע

✶ מבחר סרטי השבוע — ראה „ימים ולילות" עמוד 41

● רכבת

מירושלים
● לתל־אביב — 07.52, 10.56, 12.52, 14.13.
● לחיפה — 07.14, 12.12.
● לבאר־שבע הדימונה — 7.52, 12.12.

מתל־אביב
● לירושלים — 7.00, 10.06, 12.08, 14.00.
● לחיפה — 6.40, 8.00*, 8.52, 9.40, 10.44*, 12.20, 13.16, 13.46, 14.50*, 15.42*, 16.00*. במוצ"ש 21.00*, 22.50.
● לנהריה 8.00*, 13.16*.
● לבאר־שבע — 6.33, 9.02, 13.00.
● לדימונה 9.02, 13.00.

מחיפה
● לירושלים 6.50, 11.50.
● לתל־אביב 6.25*, 7.10*, 7.55, 8.42*, 9.53, 11.30*, 12.33, 13.23*, 14.10, 15.00*, 15.50*. במוצ"ש 20.58*, 22.42.
● לבאר־שבע ולדימונה — 6.50.
● לנהריה — 6.30, 9.08*, 14.34*.

מנהריה
● לחיפה ולתל־אביב — 5.57, 7.47, 10.38*.
● לירושלים, לבאר־שבע ולדימונה — 5.57.

מדימונה
● לתל־אביב ולירושלים — 6.18, 12.47.
● לחיפה — 6.18.

מבאר־שבע
● לירושלים 6.47, 13.17.
● לחיפה 6.47, 9.28, 13.17.
● לחיפה 16.18.

* רכבת מהירה.

● מטוסים

● נחיתות: אל על 002 מניו־יורק 10.20; אל על 364 מאיסטנבול 11.30; אולימפיק 738 מרומא 13.25; אוליפיק 201 מאתונה 13.50; אל על 004 מניו־יורק 13.55; ט.ו.א. 800 מניו־יורק וציריך 14.40; אל על 162 מבוקרשט 14.50; אל על 468 מתאיים 16.05; ט.ו.א. 810 מבוסטון, פאריס ורומא 16.30; אל על 362 מוינה 16.40; אל על 338 מבוקרשט 16.50; אל על 464 מרומא 17.10; אל על 348 מציריך 17.20; ט.ו.א. 840 מלוס אנג'לס 18.00; אל על 410 מאתונה 18.25; אל על 336 מאמסטרדם.

● המראות: בריטיש איירווייס 483 ללונדון 10.25; אל על 645 לפאריס ולונדון 11.20; אל על 409 לאתונה 13.50; אליטליה 739 לרומא 14.10; אולימפיק 302 לאתונה 14.35; ט.ו.א. 810 לבומביי ובאנגקוק 17.40.

מועדי נחיתה והמראה משתנים בגלל תנועה בנמל התעופה. ניתן לקבל מידע מעודכן בטלפון 03-614656.

מספר הטלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 03—614656

● עזרה!

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה 22444; טבריה 20444; קרית־שמונה 40444.

מגן דוד אדום
ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק גבעתיים — 7811111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון־לציון — 942333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר־שבע — 3333; חדרה — 22333; פ"ת — 912333; נצרת — 54333.

מכבי אש
ירושלים, תל־אביב, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, הרצליה — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842112; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5622; קרית־שמונה — 40133.

עזרא ראשונה נפשית 02—69911.

● רופאים

תל־אביב והמרכז

ד"ר הראבן, אמסטין 6, טל' 443281.

מד"א טל' 614333, שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעה 8 בערב עד 7 בבוקר.

עזרה ראשונה למיטול בבתיים

במרפאת המתה־רות ברח' פינקר 31 ת"א, טל' 288098. בערבי שבת 17.00 אחה"צ — 21.00. בשבת 09.00—13.00 לפנה"צ.

קופ"ח „מכבי"

תל־אביב — שישי (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת) מד"א טל' 101.

שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר מרק דוגה (כללי), התשבחאים 4, 248228; ד"ר קנסורק (ילדים), ארלוזורוב 47, טל' 236256. מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר — מד"א טל' 101.

גבעתיים — שישי (מ־14.00 עד 19.00): ד"ר גולדשטיין (כללי), רמת־חן שלם 18, טל' 762988; ד"ר בוגוחובסקי (ילדים), הרצל 43, ר"ג, טלפון 738591. מ־19.00 עד 07.00 בבוקר — רופא תורן במד"א, ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.

שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר רכלר (כללי), רמת־חן, שלם 18/2, 763896; גב' ד"ר גיסנבאום (ילדים), ר"ג אהרונסון 23, טל' 769377. מ־20.00 עד 07.00 ביום א' רופא תורן במד"א, ר"ג, הגלגל 42 טל' 781111.

פתח־תקוה: טל' 912333.
בת־ים: טל' 863333.
חולון: טל' 843133.
לוד: טל' 962133. מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר יום שבת, ומ־19.00 בשבת עד 06.00 בבוקר יום א'.

קופ"ח „מאוחדת"

תל־אביב: מד"א, טל' 101. ג־ר־גן: מד"א: טל' 781111. בת־ים: מד"א, טל' 863333. חולון: מד"א, טל' 843133.

נתניה והשרון

קופ"ח „מאוחדת"

נתניה: מד"א, טל' 2333/4. רמת־השרון: מד"א, 981333. הרצליה: ד"ר קרליבך 930230. כפר־סבא: ד"ר קראוס 925772. הוד השרון: ד"ר לשן 924133. אבן־יהודה: ד"ר כץ, 99439.

קופ"ח „מכבי"

נתניה: טל' 4—2333.

ירושלים

קופ"ח „מכבי" שירות לילה

מד"א, טל' 523133, שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעה 8 בערב עד 7 בבוקר.

קופ"ח „מאוחדת"

שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 54122/4.

חיפה והצפון

רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פריהן (כללי ילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.

קופ"ח „אסף"

רופא תורן כללי וילדים — טלפון 254530.

קופ"ח „מאוחדת"

נצרת: ד"ר עמאללה, טלפון 54096.
קריות: מקסי ביאליק, טלפון 711515, 713232.
נהריה: מד"א, טל' 923333.
כפר המכבי: ד"ר א. קולה טל' 37212.

קופ"ח „מכבי"

חיפה: הורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00. שבת (מ־13.00 עד 07.00 בבוקר יום א') מד"א טל' 101.

רחובות והדרום

קופ"ח „מכבי"

ערד: מ.ד.א. טל' 057-97222. אשדוד: טל' 22222.

קופ"ח „מאוחדת"

רחובות: מד"א, טל' 95133. ראשון לציון: מד"א 94233. רמלה: מד"א, טל' 961022. אשדוד: מד"א, טל' 22232. באר־שבע: מד"א, טל' 3333.

● בתי-מרקחת

ירושלים:

שישי: אברמוביץ, רח' המלך ג'ורג' 21, טל' 224972; אל סנטראל, רח' צלאח א־דין טל' 282196.

שבת: מעין הבריאות, מרכז מסחרי, טל' 415081.

מוצ"ש: כרם אברהם, רח' צפניה 19, טל' 286950; אל־שעב אל ג'דידה, בתוך שער שכם, טל' 283401.

תל־אביב:

שישי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; יאני, רח' יהודה הלוי 67, 612474; מעין חיים, רח' בן־צבי 2, טל' 821607.

שבת: גרוסו, רח' שינקין 27, טל' 284791; נורדאו, רח' בן־יהודה 183, טל' 242673; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.

מוצ"ש: הנביאים, רח' המלך ג'ורג' 72, טל' 286740; תרופה, רח' דיזנגוף 217, טל' 223488; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.

חיפה:

שישי ושבת: בלפור, רח' מסדה 1, טל' 662289.

רמת־גן ובני־ברק:

שישי: גבעה, דרך גבעה 38, טל' 743159; רפואה, רבי עקיבא 62, בני־ברק.

שבת: אסותא, ז'בוטינסקי 41, טל' 731874.

חולון ובת־ים:

שישי: בלפור, רח' בלפור 90 בת־ים; אסותא, סוקולוב 4, חולון.

שבת: שיינין, רח' סוקולוב 68, חולון; גני בת־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים.

באר־שבע:

שבת: יובל, שכון ה', רח' ביאליק 5.

נתניה:

שישי: המגן, רח' ויצמן 13, טל' 23866.

שבת: הרטה, רח' הרצל 24, טל' 22243.

פתח־תקוה:

שישי: אסותא, רח' ברון הירש 21, טל' 911710.

שבת: הירקון, רח' שטמפר 24, טל' 910946.

הרצליה:

שישי ושבת: כפר רבלין, רח' הנגיים 142, 939014.

בתי־חולים תורניים

ירושלים:

שישי: שערי צדק (ילדים, פנימית); הדסה (כירורגית כללית, א.א.ג., נשים, עיניים, כירורגיה).

שבת: ביקור חולים (ילדים, נשים); הדסה (עיניים, כירורגית כללית, א.א.ג., כירורגיה, פנימית).

תל־אביב:

שישי: הדסה (פנימית).
שבת: איכילוב (פנימית).

חיפה:

שישי: רמבם (כירורגיה, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, א.א.ג., נוירוכירורגיה, כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (נשים).

לראשונה בארץ ובעולם הופיע

ספר עזר חיוני למורה, לתלמיד, לסטודנט, לחקלאי ולכל שוחר דעת.
מילון אנציקלופדי האוצר בתוכו אלפי ערכים בטבע ובחקלאות.
מילון אנציקלופדי המלווה במאות רבות של איורים מרהיבי־עין ובעלי רמה מקצועית גבוהה.
הערכים במילון מופיעים לפי סדר אלפא־ביתי. שמות הערכים ניתנים בעברית ובלטינית. ההגדרות מדעיות, אך פשוטות ומובנות לכל אחד, תוך שימת הדגש על ערכים המלווים את האדם בחיי יום יום.
בסוף הספר מובא אינדקס מורחב באנגלית ובלטינית.

ספרית מעריב בשיתוף עם ספרית דבר

המחיר - 41.- ל"י

ההפצה במוסדות, מפעלים, ועדי עובדים. קבוצים ומושבים ע"י „ספרית דבר"

לחתוך ולשלוח באמצעות תלוש זה

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב
א.נ.,
נא לשלוח אלי את המילון האנציקלופדי לטבע ולחקלאות. מצ"ב המחאה ע"ס 41.— ל"י
מס' .... משוכה על בנק ....
שם .... ת.ז. ....
כתובת ....
תאריך .... חתימה ....

מרכז המחול

מנהלה אמנותית: ליה שוברט

הכשרה מקצועית לרקדנים ומורי מחול.
הכשרה קדם־מקצועית לילדים ונוער.
שעורים בכל הרמות לילדים, נוער ומבוגרים.
משחקי מחול לילדים בני 5—8.

שנת הלימודים תחל ב־1 בספטמבר 1974

בלט קלאסי	ליה שוברט, אילנה רובינשטיין (רוסיה), משה דוידסון
ריקוד אופי	קלרה וולינר
מחול מודרני	דרק לינסון (ארה"ב), גאס לסטואר (הולנד), ליפו ברנדסקי
יצירה	רחל כפרי
ג'ז	גאס לסטואר (הולנד), יחיאל דוד, משה אפשטיין
משחקי מחול	אביבה, הבה, לאורה גת

הרשמה:
תחל ב־18 באוג' 74 ימים א'—ה' בשעות 6.30—7.30 בערב ימי ו' בשעות 11.00—13.00 לצהריים
בבית ג'ייקב א. דה־רוטשילד, שדרות הנשיא 142, חיפה, טל. 83424, 82749.

חופשה עם אנגלית
בבית הארחה כפר בלום

שהיה של שבוע בתנאי פנסיון מלא עם חצי יום אנגלית, ללא תוספת מחיר, מ־27.8—3.9

המחיר: 80 ל"י לאיש ליום
(אפשרות השתתפות משפחתית)

במקום אויר צח, בריכת שחיה אולימפית, מגרשי טניס (תעודת כשרות).
נצל את חופשתך לקידום אישי ע"י שיפור וריענון האנגלית המדוברת.
הרשמה ישירות בבית ההארחה (טל' 067-40468) או ע"י מכתב וכן דרך חברות הנופש השונות.

קורסים באנגלית במשך כל השנה

מתקיימים קורסים באנגלית ברמות שונות הנמשכים שבועיים או שלושה.
פרטים על מחיר, תאריכים מדויקים והרשמה אפשר לקבל ישירות בבית ההארחה.

משרד התיירות / המח' לעידוד תיירות פנים / וועדת התיירות הגליל העליון

פטיפונים רמקולים אמפליפיירים

יותר זול אצל:
פוטו־סטראו פספורט
בן יהודה 8, תל־אביב

הנהג,

בהיותך בדרכים אל תשכח לאסוף את החייל

בית ספר למחול - צליה גולדשטיין

רח' המלך ג'ורג' 103 תל־אביב (ליד ככר מגן דוד)

פתיחת שנת הלימודים ביום א' ה־1 בספטמבר

כתות בוקר — אחה"צ וערב
למתחילים ומתקדמים

✶ כתות לילדים
✶ כתות למחול מודרני (מתחילים ומתקדמים)
✶ בלט קלסי

ג'אז - בהדרכת יחיאל דוד

ההרשמה בימים א'—ה' בין השעות 5.00—7.00 אחה"צ בסטודיו ברח' המלך ג'ורג' 103 תל־אביב (ליד ככר מסריק).

הודעה

הקוסמטיקאית מימי

שמטפלת בעור בגרות ותוך שבועיים, מודיעה כי תעדר בתאריכים 1.9—6.9
בשל השתתפותה בקונגרס הבינלאומי של קוסמטיקאיות.
עקב זאת כל הטיפולים שנקבעו בין התאריכים הנ"ל ידחו עד לאחר שובה.
הקבלה מתחדש בתאריך ה־8.9.74
מימי רח' טרומפלדור 22 כניסה 2
טל: 296930 ת"א.

כלה!!!

מבצע מיוחד עבורך

שמלת חופה מפוארת תוצרת חוץ, תסרוקת, קוסמטיקה־איפור, מניקור, פדיקור וארוחות, הכל

ב־500 ל"י בלבד

אצל „ברוריה" הסלון בעל המוניטין
פתוח מ־9—18.30
תל־אביב, רח' אלנבי 13, טלפון 57993

להשכרה עסק פנים
1. בית יציקה לברזל ולמתכות אל־ברזליות
2. מסגריה לעבודות בנין ואלומיניום
בפרטים 68 לפנות מ־6 בערב טל. 22306

מכירת עודפי יצוא הלבשה לנשים במחירים מוזלים „שטרן מודל" תל־אביב, אלנבי 44

אחות מוסמכת מקבלת בביתה המרווח לפנסיון מלא והשגחה רפואית זוג קשישים ממוצא אירופאי (בריאות סבירה) בתנאים טובים. לפנות ת.ד. 8073

סטודיו למחול קלרה לנדאו — ההרשמה לשנת 1974/5 מתחילה מ־28.8.74 כל יום מ־4 עד 6 בבית ספר ארלוזורוב, גן העצמאות

מבצע עבודה חרסינה קרמיקה ותיקונים טל. 760285, 763235

למכירה תנור יבוא עם אוורור בגודל 4X1,4X1,4 בא להתקשר בשעות הערב

כתיבה במכונה מלמדו ב־12 שעות בבי"ס למסחר „רימון" ת"א, רח' דיזנגוף טלפון 281985 שיטה עיוורת פיקוח ממשלתי

נבחרת הנשים לא תיסע

שחמט

האליפות הארצית הפתוחה, שכבר הפכה למסורת. אמנם בביצוע התחרות זו מסייעת גם עיריית באר־שבע, אבל נטל כספי ניכר מוסיף לרבוץ על האיגוד, אף שגם השחקנים משתתפים במשהו.

למרות הגרעון הכספי אין האיגוד מתכוון לבטל את ה־אירוע הזה, המרכז כמאה שח־מטאים מכל הארץ. לנוכח אי־רוע כזה הכרח איפוא לוותר על שיגור נבחרת הנשים ל־חו"ל, עם כל הצער שבכך. האפשרות היחידה העומדת לפני האיגוד היא רק לד־רוש הגדלת התקציב מצד משרד החינוך והתרבות.

המחשב הסובייטי ניצח

תחרות מחשבים, שחמט ב־תכנית שחמטית, נסתיימה ב־נצחון המחשב הסובייטי על המחשב האמריקני. המשחקים אמנם אינם מצטיינים בעמ־קות שחמטית, אך יש ענין לעקוב אחרי דרך „מחשבתו" של „הגולם". המחשב האמ־ריקני פתח בלבן.

1. ה4 ד5, 2. ה:ד פ־ו6 (מענין שהמחשב הסובייטי הוזן שלא להיחפז בלכידת רגלים, אלא להקדים פיתוח כלים), 3. ר־ב5+ ר־ד7, 4. ר־ג4 ר־ו4, 5. ו3 ר־ג8, 6. פ־ג3 (גם לבן גורס פיתוח, תוך הגנה על שללו) פ־ד7, 7. פ־ה4 (כאן לא הוזן המח־שב נכון, כי עדיף פיתוח ע"י ד3) פ־ה5, 8. פ:פ+ ה:פ, 9. מה־ה2 מה־ה7, 10. ר־ב5+ ג6, 11. ד:ג ב:ג, 12. ר־א4 ר־א6? (הקריבה שאסור לקב־לה בגלל פ־ד3+ ומט במסע הבא), 13. מה־ה4 (אסור ד:ר בגלל מה־ב4+ וזוכה ב־רץ) ט־ט8, 14. פ־ו3 ר:פ, 15. מ:ר מה־ד6, 16. ד3 צ־ה8, 17. ר־ה3 ר־ד6, 18. ג3 ר־ב8, 19. ר־ב2 פ־ו6, 20. מה־ב4 פ־ד4+, 21. מ־ה2 צ:ו2 (המח־שב „ראה" שאסור ללבן להכות את הצריח בגלל הפ־סד מלכה, אך יריבו האמרי־קני פועל לפי התכנית שצריך להכות כשמותר, מה גם ש־החישוב הטכני כאן הוא ש־מכים צריח תמורת רץ), 22. מ:צ פ־ו5+, 23. מ־ה2 פ:מה, 24. ג:פ מה־ד4, 25. צא־ב1 צ־ה8+, 26. מ־ו1 מה־ה3, 27. ד4 (אין להציל את ר־ג2, כי על ר־ב3 יבוא מה־ד3+ וזו־כה בצריח) מה־ה2+, 28. מ־ז1 מה:ר, 29. מ־ז1? (עכ־שיו נתבלבל המחשב לגמרי ובמקום להרחיק את הצריח המותקף הוא מבקש מתח ל־מלך הכלוא) מה:צ+, 30. מ־ז2 מה:ב2+, 31. מ־ז1 (גד־לם נשאר גולם...) מה־ה2+ ומט במסע הבא.

אלוף העולם לנוער

הסטודנט האנגלי למתימטי־קה, אנתוני ביון מיילס, בן 19, חולל הפתעה גדולה באליפות העולם לנוער, בהכניעו את יריבו הסובייטי אלכסנדר קר־צ'ייב בסיבוב השמיני של אליפות העולם, הנערכת ב־מניליה. נצחון חשוב זה הותיר את מיילס לבדו במקום הראשון, עם 6.5 נקודות, בהפרש נקודה וחצי לפני הבא אחריו. בכך הובטח לו התואר העולמי עוד לפני תום האליפות, אפי־לו יפסיד בסיבוב האחרון.

לקראת הסיבוב האחרון תפס ההולנדי דיאקס את המקום ה־שני עם 5 נקודות. אחריו: קר־צ'ייב, השוודי שנייגר והיוגוס־לבי מריאנוביץ עם 4.5 נקודות כל אחד.

בגבר ב' הובילו הבלגי דה־יונגה והספרדי מארס, עם 6.5 מ־8. אחריהם השווייצי אבמאן והפיליפיני גרי עם 5 כל אחד. דוד ברנשטיין מישראל תפס רק מקום שביעי עם 3 מ־8.

בראון אלוף ארה"ב

ולטר בראון כבש בשיקאגו את אליפות ארה"ב, בצברו 9.5 מ־13 נקודות, בלי שום הפסד: 6 בנצחונות ו־7 תיקו. אחריו הגיעו אבאנס, בנקו וד"ר סיידי.

אולם באליפות הפתוחה, ש־נערכה בניו־יורק, הגיע ראשון הדני לרסן עם 8.5 מ־9 ובראון הגיע בחצי נקודה אחריו. בתחרות זו השתתפו 790 איש בכמה קבוצות, שכל אחת התמודדה ב־9 סיבובים תוך 5 ימים.

● ליסבון: דוראו כבש שוב את אליפות פורטוגל (זו ה־פעם ה־14!) עם 7.5 מ־9. אחריו סילבה וקורדוביל 6.5 מכסום 6.

● בודפשט: נבחרת הנשים של הונגריה ניצחה את נב־חרת הנשים של רומניה — 21.5:26.5.

● בולגריה: בתחרות בינ־לאומית בפלובדיב ניצחה למאצ'קי עם 10 מ־11 (9 נצ־חונות ו־2 תיקו).

● אוסטריה: נבחרת המדי־נה גברה בקרוב על נבחרת שווייץ 11:13. דיקשטיין ניצח 0:2 את לומברד על הלוח ה־ראשון, פראמסטלר—הוג שני תיקו על הלוח השני. באלי־פות הפתוחה של אוסטריה ה־תחתית ניצח שטופל, שהקדים בחצי נקודה את דיקשטיין ואת שייף. בתחרות בוינה ני־צח אלוף המדינה יאנאצ'ק.

● לובלין: בתחרות הנוד־לה שנערכה כאן ניצח טל עם 12.5 מ־15.

● רמת־גן: בתחרות לזכר דב פורת מבלל חיים שניידר עם 5 (1) לאחר 7 סיבובים. אחריו כגנוי 4.5 (1).

● שהבט: הופיעה חוברת יולי ובה חומר מגוון מהארץ והעולם, קרבות, סיומים, בעי־יות וכו'.

● אורי ספר מחיפה כבש מקום שני באליפות הנוער, ובטעות נשתבש שמו בשבוע שעבר.

קצר ומהיר

בקרב הבא נחל הרוסי צצ־חון מהיר על יריבו הדני ב־אולימפיאדת הסטודנטים.

קופרייצ'יק — פורנד

1. ד4 ו5, 2. ר־ג3 ד6, 3. פ־ג5 ר־ו6, 4. ה3 ג6, 5. מה־ד2 פ־ה7, 6. ט־ט8 0־0, 7. ר־ה2 ד5, 8. ה4 פ־ב7, 9. ה5 ר־ה8, 10. ה:ג ג:ה, 11. פ־ה6 פ:ה6, 12. ר־ו4 ג4, 13. ד:ה ה:ג, 14. פ־ג4 ז:ו8, 15. מ:ב ו:ב (במצב זה נראה שחור ולכאורה סיגורו בהתקפה. זות מתבקשת הקריבה זו, ה־הרצת במהירות את גדול ה־קרב) ג:פ, 16. ר:ב5+ מ־ח7, 17. ח4 ר־ה6, 18. ר־ד4 ה5, 19. מה־ה4+ ר־ו8 (כפוי, כי על מ־ה7 יבוא מה־ו5+), 20. זר שחור נבגע, כי על ר־ה6 יבוא 21. ו:ה+ מ:ה6, 22. פ־ח7+ ר:ח, 23. מה־ה4+ ו־זוכה.

בקרב הבא, שנערך באו־לימפיאדת ניצה, מכניע פט־רוסיאן את יריבו הספרדי ב־סגנון נאה.

פטרוסיאן — דיאז

1. ר־ו3 ג5, 2. ג4 ר־ג6, 3. ר־ג3 ר־ו6, 4. ד4 ג:ד, 5. ר:ד ה6, 6. ר:ג6 ב:ג, 7. ג5 (עדיף על 4א כמו שעשוק פטרוסיאן נגד בנקו בבאטום אייזם 1961) ... 8. פ־ו4 ... 9. ה3 ... 10. ה4 ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... (המלך ה־שחור נותר ללא כלי הגנה) ... 15. ... 16. ... 17. ... (התקפה ישי־רה על המלך) ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... (כד־רי תילוף מלכות על פ בגלל ... 24. ... (מסתבר המסע ה־קודם. עכשיו מאיים ...) 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... שחור נכנע.

שאול הון

תשבץ „מעריב" מס. 919

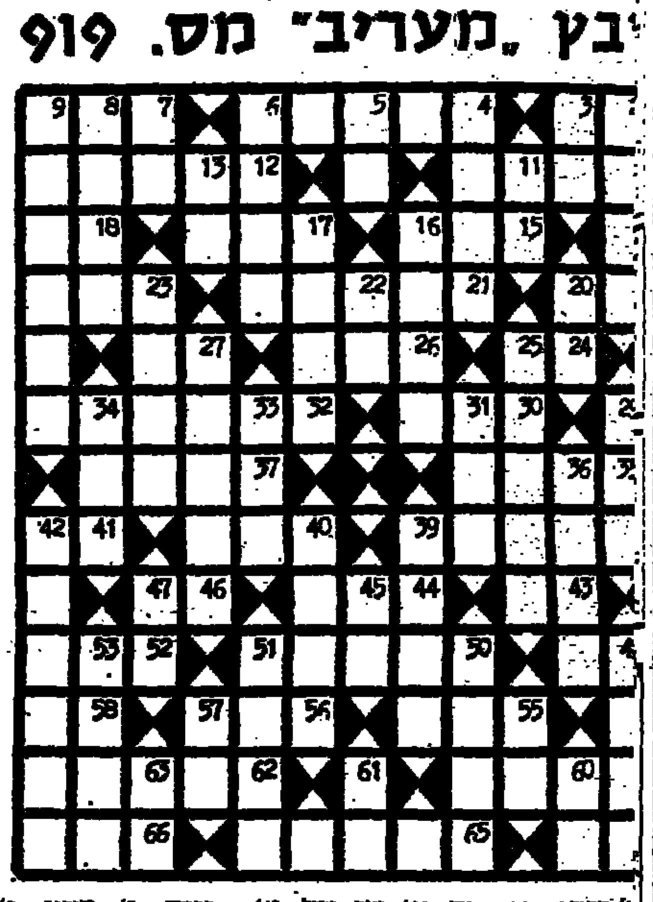

...עה, 46) ענף גדול, 48) משועבד, 50) עיר בסוד־קו, 52) בהתאם, 54) מלת זרות, 55) חוף הגזור, 56) עובר ממקום למקום, 58) גבעה, 59) יצירה מוסי־קלית קטנה מנגנת בקצב מהיר חזי, 62) כלב אוסט־רלי, 64) פילוג, 65) בנין קטן לכלב בחצר, 66) נאד.

מאונך: 1) מדינאי אתו־נאי קדמון, 2) מלחינגאי, 3) אחת מצורות האנרגיה, 4) סימן לעייפות או ל־שיעמום, 5) כסף יפני, 6) שם אילן שעצו הום־שחור, קשה וכבד מאד, גדל ב־עיקר באסיה הדרומית, 7) מקורה, 8) שיפור, 9) עיר בבריה"מ, 11) גערה, 13) מוף למפרים, 16) משוה, 17) נשירת שלים, 20) מדור, 22) קרגיל ב־ראשו, 23) בן זיזה, 25) השמדה, 27) מין עץ, 29) דהנמה, 31) חרבן, 33) סיבים המופקים מקליפת עצים ומשמשים לבערה, 34) כלי לגריפת אשפה, 36) משורר ומקובל, 38) עיר מולדתו של בן־גוריון, 39) צעב, 40) שטרם מלאו לו שמונה עשרה, 42) לשון הרע, 45) רוח רעה, 47) מצער, 49) מש־קיף, 50) שעירה, 51) מר־ציא דבש מהכוורת, 53) מימרה קצרה, המכללת חכמת־חיים, 55) גיצוץ, 57) מספיק, 60) ידיד, 61) בתוגו, 63) נמצא ב־מנוחה.

פתרונות לחידונים הקודמים

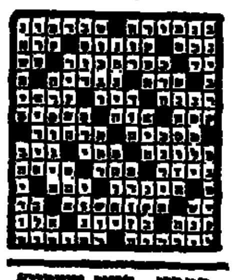

פתרון „בואו חשבון" (908): „האדם מאושר לא במידה שהוא מקבל, אלא במידה שהוא נותן".

פתרון „ד"ר המעגלים": המעגל הגדול: אצטקים; המעגל הבינוני: כוש; מבחוץ פנימה: מכל־אבר־צוד־טוד־קשר־ישר.

*

שלחו את הפתרונות ל„מעריב", ת"ד 20044. צרפו את הפס־פים דלעיל ורשמו על גבי המעטפות „תשבץ מעריב" מס' 919", או „בואו חשבון (909)", או „נא להשלים". שלושים פרסים יוגרלו בין ה־פותרים.

אברהם סלמן

...ואו חשבון (909)

נ ג י ג . ק
א י ג
א ב פ ה ע .
פ ה ע א ש ב
נ ע א ב כ א
א ב ב ע א ש ה א

...ימרה: 6פ9381 מ"ל 32־8063

3745

...ת כפל זו התו־ ...רות באותיות. ... ערכה של כל ...הם את האות־ ...תאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את ה־אותיות והרי פיענות אימרה של אברהם שלונסקי.

...נא להשלים

ב ה | א ח ל ק
כ ה | ה — —
— ה ח
— — —
— — —

...הרגיל הילוק ...ר חלק כספור־ ...לטר באותיות ר־ ...ערות. בשכל ה־ישר רשום ספרות מת־אימות במקום הקוים או האותיות ועתר את ה־תרגיל.

זהירות בדרכים - על בולים

פינת הבולאי

הקטל בדרכים הוא מדהים, הבולאות מהווה אחד הגורמים ההסברתיים למלחמה בתאונות דרכים, אולם ללא הרבה הצ־לחה, ואז מופיעה סדרה חד־שה על בולים, הם נשלחים לבתי־ספר, לנוער, וממשלות מחכות לתוצאות.

גאנה שינתה בחודש זה את כיווני הנסיעה ועברה לצד ימין. בכך היא התאימה את

בטיחות בדרכים בלוכסמבורג

עצמה לסדרי הנסיעה הבינ־לאומיים. לקראת השינוי הזה ניהלה ממשלת גאנה מסע הס־ברתי שכלל גם 5 בולים ב־ערך של 5, 15, 30, 50, 100 פ., המציגים כיווני תנועה חדשים וכן הסברה למען זהי־רות בדרכים. הבולים ראו אור ב־16 ביולי.

הנהיגה בצד ימין בגאנה

הסכנה להולכי רגל — על רקע עומס בכבישים הוא הנו־כן הבול הלוכסמבורגי שהונ־פק ב־4 במאי 1970 בערך של 3 פרנק המציג סמל הארגון הלוכסמבורגי למלחמה בתאו־נות הדרכים וזוג המעביר ילד ברחוב סואן.

זהירות בדרכים בבלגיה

באוסטריה הנפיקה ב־28 ב־נובמבר 1967 בול המראה שו־טר מכוון את התנועה בערך של 3 פני.

התערוכה בינלאומית לתחבורה במינכן

גרמניה המערבית הנפיקו בולים רבים בנושא „בטיחות בדרכים". לקראת ה־תערוכה הבינלאומית לתחבו־רה שנערכה ב־1965 במינכן הונפק בול בערך של 5 פניג המציג סימני וכיווני דרך שו־נים; אם מבכה את בנה — קרבן תאונת דרכים, מופיע על בול שהונפק ב־1953 בערך של 20 פניג; ב־1971 הונפק בול של 50 פניג המדריך הו־לך רגל לעבור את הכביש.

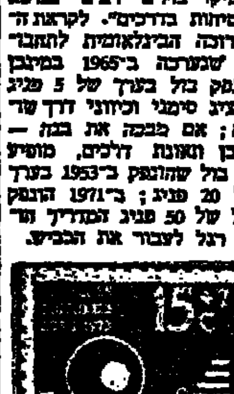

זהירות בדרכים באנטילים

4 בולי מורה נרמצים ש־הונפקו ב־1966 בערך של 10, 15, 25, 50 פניג מציגים את התנועה הבלתי זהירה ברחוב והקריאה הבאה מופיעה מתחת לכל בול: „הרחוב אינו מקום למשחקים"; „כוסית אחת יותר מדי" (נגד השיכורים); „עי־ניים על התנועה", „האזהרה".

בלגיה הנפיקה ב־1972 בול בערך נקוב של 3.50 פרנק המוקדש לבטיחות בדרכים.

סימני דרך בצרפת

ילד במשחק מתחת לגלגל של מכונית־משא מופיע על בול שוודי שהונפק ב־20 ב־אוקטובר 1971 בערך של 35 ארה.

זהירות בדרכים בהונגריה

עיוור חוצה כביש מופיע על בול מצרי שהונפק ב־24 באוקטובר 1973 בערך של 10+20 מ.

ברזיל הנפיקה ב־20 בדצמ־בר 1972 בול בערך של 10 ס. המוקדש לזהירות בדרכים ו־מציג דמויות חוצות כביש.

באנטילים ההולנדיים הונ־פקו באפריל 1973 3 בולים בערך של 12+6, 15+7, 40+20 סנט המציגים סימני דרך, ילדים עוברים את ה־כביש ומכוניות בכביש על יד תמרור.

ילד משחק בגלגל מכונית על בול שוודי

3 בולים העבריים שהונפקו באוגוסט 1973 בערך של 40, 60 ם, 1 ספ. מציגים נהג אדיב, נהג שיכור ונהג בלתי זהיר, הגורם להתנגשות בין מכונית ואופנוע.

5 בולי בטיחות בדרכים (שצויירו ע"י א. ויסהוף מבת־ים) הונפקו בישראל ב־22 ב־יוני 1966 בערך של 0.02, 0.05, 0.10, 0.12, 0.15 ל"י המציגים את הסיסמאות ה־

שוטר מכוון את התנועה בארצות־הברית

באות: „חבוש כובע מגן", „תן אות ברור על כוונתך", „התחשב בזולת — אל תסכ־ן", „משחק ברחוב — סכנה", „עבור רק במעבר הציה". על השוגלים מופיע סמל ה־מועצה הלאומית למניעת תאו־נות (אגב, באותה שנה הגיע הקציר השנתי של תאונות־דרכים ל־350 הרוגים, 15 אלף פצועים ו־90 מיליון ל"י נז־קים).

זהירות בדרכים בברזיל

„עצור את תאונות הדרכים" — סיסמה זו מופיעה על בול מיוחד שהונפק בארצות־ה־ברית ב־3 בספטמבר 1965 ב־ערך של 5 סנט המציג גם אור אדום.

עיוור חוצה את הכביש במצרים

שומר הנוער וילדי בית־ספר מופיעים על בול אמרי־קאי שהונפק ב־4 במארס 1952 בערך של 3 סנט המוקדש ל־יובל ליסוד ארגון המכוניות בארצות־הברית. הבול מראה מכוניות משנת 1902 ו־1952 ומוקדש לחינוך לבטיחות ב־דרכים.

שוטר מכוון את התנועה בג'מייקה

זהירות, ילדי בית ספר! — מופיע על בול צרפתי שהונ־פק ב־21 במאי 1960 בערך של 20 סנט המוקדש ל־150 שנה ליסוד בית־הספר היסודי בשטרסבורג.

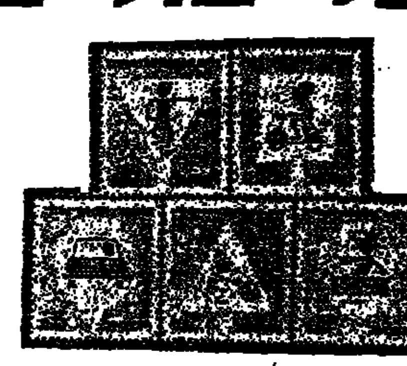

בולי בטיחות בדרכים שהונפקו בישראל

למען פעולה מונעת לתאו־נות דרכים הונפק בצרפת ב־ראשית 1968 בול של 0.25 פרנק המציג תמרורים.

בול נורווגי מוקדש לגיאולוג היהודי גולדשמידט

דיוקנו של המינרלוג, קריס־טאלוגרף וגיאוכימאי היהודי ויקטור מוריץ גולדשמידט (1888—1947) מופיע על בול נורווגי שיראה אור ב־4 ב־

הגיאולוג היהודי מוריץ גולדשמידט

ספטמבר, בערך של 85 אורה. גולדשמידט התמנה פרופסור בגטינגן, אך ב־1935 עזב את גרמניה הנאצית וחזר לאוסלו. בעת הכיבוש הנאצי נרדף ו־נאסר על ידי שלטונות הכי־בוש ובדצמבר 1942 הצליחה המחתרת האנטי־נאצית להב־ריחו לאנגליה דרך שוודיה. שם השתתף במאמץ מלחמתי, בעיקר במחקר האנרגיה ה־אטומית. ב־1946 חזר לאוסלו כשהוא חולה אנוש ומת כע־בור שנה.

אליעזר בן

משטרת ישראל

אתה מחפש ענין בעבודה

משכורת נטו עד 1350 ל"י לחודש*
(בכלל שעות נוספות)

סיוע בדיור - לרווקים ולזוגות צעירים

הטבות והנחות אחרות:
נסיעה חופשית בתחבורה ציבורית.
הנחות ניכרות: במיסי עירייה, מוסדות לימוד,
כרטיסים למופעי בידור, שרותי שקם
ועוד הרבה הטבות אחרות.

ומעל לכל אנו מציעים - עבודה בטחונית חשובה ומלאת אתגרים עם אפשרויות קידום מהיר לאנשים המתאימים.

אם אתה בעל 10-12 שנות לימוד - פנה אל אחת מלשכות הקליטה שלנו ושמע פרטים נוספים על סוגי התפקידים ותנאי השרות אצלנו.

ירושלים - רח' יפו 100 (ע"י התחנה המרכזית) טל. 02-521444
תל־אביב - רח' הרכבת 14 טל. 03-62521
חיפה - רח' יפו 26 טל. 04-64444
טבריה - בנין המשטרה דרך נצרת טל. 067-22444
באר־שבע - רח' האבות 53 טל. 057-77344

* זוהי המשכורת לאחר ששה חודשי לימוד וניסיון.

לשכת הפרסום הממשלתית

صكنا من الامل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ... לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

תל־אביב „אלהמברה" הערב יום ו' 23.8 ב־9.30
ירושלים „התיאטרון העירוני" מחר מוצ"ש 24.8 ב־9.30
נס־ציונה „אמפי" יום ה' 26.8 ב־9.30
רמת־גן „רמה" יום ד' 28.8 ב־9.30
נהריה „חוד" יום ה' 29.8 ב־9.30
חיפה „ארמון" יום ו' 30.8 ב־9.30

צוותא לתרבות מתקדמת

ליל שבת 23.8 — ב־9.00 „ההנאות הקטנות שבחיים" — ערב ברטולד ברכט בשירים ופזמונים. עם מירי אלוני, יוסי פולק, בני אמדורסקי.
בהצגה „קצת אחרת" עם שלמה גרוניך — פסנתר, שלמה ידוב — גיטרה, שם טוב לוי — חליל.

שבת 24.8 — ב־11.11 בבוקר: סדרה 11.11 שחרית מס' 1 עונה רביעית. קונצרט קאמרי חגיגי בביצוע נגני הקורס הארצי למוסיקה קאמרית בהדרכת רמי שטלוב. בתוכנית: רביעיות ושלישיות מאת היידן, בטהובן, שוברט.

יום א' 25.8 — ב־9.00 זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל) יהונתן גפן וחני ליטני.

יום ב' 26.8 — ב־9.00 ערב שירים חסידיים עם הרב שלמה קרליבך.

יום ג' 27.8 — ב־9.00 זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל).

לאור ההצלחה הכבירה בהיכל התרבות ת"א
של
מופע הפולקלור הרומני הייצוגי
ד"ש מרומניה היפה
עם ראדו סמיון ולהקתו
בצליל ובזמר

נמשך סבוב ההופעות בארץ:

חולון — 23.8.74 קולנוע רינה	שעה 9.00
ירושלים — 24.8.74 בנייני האומה	שעה 8.45
כפר סבא — 27.8.74 קולנוע עמל	שעה 9.00
עכו — 28.8.74 קולנוע גרעדין	שעה 9.00
חיפה — 29.8.74 קולנוע ארמון,	2 הצגות

הצוות השורק — דן אלמגור
טוב לאהוב

הערב 23.8 חיפה שביט ב־9.15
מוצ"ש 24.8 ת"א בית החייל ב־9.30
יום ב' 26.8 ליחידות צה"ל
יום ה' 29.8 ת"א בית החייל ב־9.00

בני הדוקטור

הצגות אחרונות
הערב 23.8 חיפה — ב־9.15
מוצאי־שבת 24.8 בן דוד — ב־9.00
יום ב' 26.8 תל־אביב — ב־9.00

מועדון
בר־מינן
בהנהלת דליק
הערב ליל שבת 23.8
מארח את:
★ מוטי גלעדי
ריקודים לצלילי נסמורה עוגות השנה
באודיטוריום בר־שירה בשעה 22—24
יוקרן סרט מעולה בהשתתפות: גלנדה ג'קסון ופיטר פינץ'

מחר מוצ"ש 24.8
ריקודים באולם ממוזג אויר לצלילי הקליטה עשירה
באודיטוריום בר־שירה ממוזג האויר בשעה 21.00 יוקרן סרט מעולה של היצ'קוק
המועדון פתוח בימי ה' ו' שבת
הכניסה עם תעודת סטודנט בלבד!

האגודה למען החייל בתל־אביב
מזמינה אותך
ל„ערב בינגו"
שיתקיים בבית החייל, רחוב ויצמן 60, ת"א במוצאי שבת, 24.8.74, בשעה 9.00 בערב.

בואו לשחק „בינגו"
המשחק המלהיב והמרתק לכל המשפחה!

השתתפות במשחקי „בינגו" מאפשרת זכיה בפרסים יקרי־ערך!

10.— לירות מקנות השתתפות ב־10 משחקים ראשונים
כל ההכנסות קודש לפעולות למען חיילינו.

„בינגו מיוחד" יתקיים באמפיתיאטרון ב„גני התערוכה", רמת אביב, ב־31.8.74

טיפות מגשם
כרמולה קורן להיטי ברט בכרך

התיאטרון מארץ עוץ
הצגות אחרונות בחופש הגדול

שמלה השבת של הנסיכה
תל־אביב „בית החייל" יום א' 25.8 ב־4.30
פרדס חנה „דקל" יום ב' 26.8 ב־4.00
ירושלים „בית העם" יום ג' 27.8 ב־4

הילדי בת־ההרים
ת"א „אלהמברה" יום א' 25.8 ב־4.30
תל־אביב „בית החייל" יום ב' 26.8 ב־11.00 לפנה"צ
בת־ים „מרכז" יום ג' 27.8 ב־4.30
ירושלים „בית העם" יום ד' 28.8 ב־4

כרטיסים: „עתיד" 31688 ובכל משרדי הכרטיסים בארץ

אסור להחמיץ!! את
עדנה פלידל ואת אברהם מור

בקומדיה הנפלאה
„שיר ערש" לילד בן 37

★ בקולנוע „אורלי" תל־אביב ★
הזדמנות! שבוע 4 ואחרון
פסטיבל סרטי ילדים בצבעים
כל יום סרט אחר, בשעה 11 לפנה"צ, מחיר אחיד 3 ל"י
ביום ראשון החתול במגפיים
ביום שני היידי בת ההרים
ביום שלישי אי המטמון
ביום רביעי נסיך העניים
ביום חמישי בן המלך והעני
ביום ששי סינדרלה

היפה בימת הבידור
מועדון התיאטרון
בהנהלת ארי בביאלי
642542 660900

תכנית חודש אוגוסט — ערב ערב (פרט ליום א')
★ ג'ורג' שליק — תמרילוג — מופע בובות משעשע ומיוחד במינו מרומניה.
★ LYNE BABEL — הזמרת מוזיקלי מפריס
★ TAKY DE PEKIN — סטריפטיז מלהיב מה„סקסי" בפריס
★ לאס פאמפאס — ריקודים בקצב דרום אמריקאי
★ פרדי דורה — מנחה ומבדר

אמפיתיאטרון
עין הוד
הערב משעה 10
ערב ג'אז ענק
עם הלהקה שחזרת מפסטיבל הג'אז העולמי
הפלטינה
בהשתתפות:
אהרל'ה קמינסקי
רומן קונצמן
אלונה טוראל
ואחרים
★ ביקור בגלריות הכפר
★ כרטיסים בכל קופות משרדי הכרטיסים בחיפה ובערב המופע בעין הוד

מועדון לילה
הליילה בת־ים
הערב יום ו' 23.8 מ־9.30 ועד אחרי חצות
מופע ענק עם אהובי הקהל
★ טריפונס
★ דליה עמיהוד
★ דיאנה — רקדנית אוריינטלית
★ אסמרלדה
חשפנית סקס
★ „הקונסולים" — מנחה דודו
כרטיסים להשיג בערב המופע בקופת הריביירה

בבמת בר־אילן
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת בר־אילן
במוצ"ש 24.8.74 ו' אלול תשל"ד
בשעה 21.45
יופיעו אי"ה באודיטוריום הגדול
שלמה ארצי
ולהקת „גברת תפוח"
לאחר ההופעה ריקודים באגודה.
הכניסה עם תעודות סטודנט בלבד.
התזמורת תהיה מהכרתה.

שחקני החאן מציגים

„שחקנים נגד הקהל" — שערורית תיאטרונית — מחר ב־9.30 „בית המורה" תל־אביב

„הצעת הנישואין וחגיגת היובל" — מחר מוצ"ש, ב־8.30 בחאן — הצגה אחרונה!
„...חגיגה תיאטרונית מעולה..." (בימות ובדים)

„הפרסים" / אייסכילוס
הערב, יום ו', 9.30 בבית רוטשילד חיפה
עם תום ההצגה יערך רב־שיח בהנחיית של העתונאי ד"ר אורי מילשטיין על הנושא:
תבוסת הפרסים ומלחמת יום הכיפורים — האם קיימת אנלוגיה הסטורית
„...המילים של אייסכילוס כמו נכתבו אחרי מלחמת יום הכיפורים והן נופלות עלינו כמו אבנים. זה מחזה חשוב מאד. הדברים הם חזקים ואמורים באופן ישיר אל הקהל..." (מעון עפרה — בימות ובדים)

הגשש החיוור
ס. הכרמל „אמפי" הערב 23.8 ב־9.30
חיפה „שביט" מחר מוצ"ש 24.8 ב־9.45
חולון „רינה" יום ו' 30.8 ב־9.45
נס־ציונה „אמפי" מוצ"ש 31.8 ב־9.30
גבעתיים „הדר" יום ו' 6.9 ב־9.45

יעקב בודו
מוישה ונטילטור
ק. אונו „אור אוף" יום ג' 3.9 ב־9.00
מ. א. גליל התחתון „בית קשת"
יום ד' 4.9 ב־9.00
נתניה „אסתר" יום ה' 5.9 ב־9.30
חולון „רינה" יום ו' 6.9 ב־9.45

עדנה פלידל - אברהם מור
בקומדיה הנפלאה
שיר ערש
נהריה „הוד" הערב 23.8 ב־9.45
ת"א „אהל" מחר מוצ"ש 24.8 ב־9.30
יפו „אלהמברה" יום ו' 30.8 ב־9.45

להקת „בוורת"
סיפורי פוגי
גבעתיים „שביט" הערב 23.8 ב־9.45
צפת „צלילי" מחר מוצ"ש 24.8 ב־9.30
שער הנגב „אמפי" יום ב' 26.8 ב־9.00
ירושלים „ב. העם" יום ג' 27.8 ב־9.00
פרדס חנה „דקל" יום ד' 28.8 ב־9.00

הערב 23.8
בשעות 10—12
יוצג הסרט
הציפור עם כנפי הבדולח
סרט סרטי המתח
העולה על „פסיכו".
מוסיקה: אניו מוריקונה
בבנין „נאות אביב"
ת"א, אבן גבירול 30
ע"י אולמי „צוותא" „בבידור"
טל. 260773, 255209

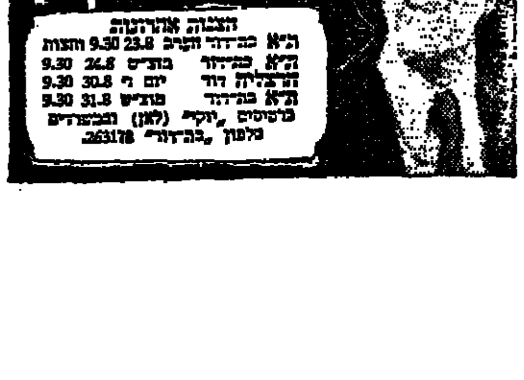

הצגה אחרונה
ת"א בבידור הערב 23.8 9.30 וחצות

שבוע בבתי הקולנוע

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00—9.00
בימי חול: 3.45—7.00—9.00

אדיסון: 9.00 מונג לי בסרט הקרטה הטוב והמהודר

אוריון: שבוע 2 7.30, 9.30 פרדות דקמרון

אוריה: ג'ון וויין, אדי אלברט כלש לשכור מקיף

ארמון: ג'ון פיליפ לאו, קרולין מונרו מסע הזהב של סינבד

ארנון: שבוע 4 צ'רלי צ'פלין הדיקטטור הגדול

הבירה: 7.25, 9.30 מייקל מפולי הלילה הגדולה

חן: 7.30, 9.30 ז'אן פול בלמונדו הרפתקאות במכסיקו

ירושלים: 7.30, 9.00 שבוע 2 לואי דה פינס רבי יעקב

מיטשל: 7.30, 9.30 שבוע 6 אלן דילון שני גברים בעיר

סמדר: שבוע 3 וודי אלן שחק אותה סאם

עדן: 7.30, 10.00 שבוע 9 פול ניומן העוקץ

רקס: 7.30, 9.30 ג'יימס קובורן האויר הבוער

לוד

אורלי: 7.15, 9.45 אל פצ'ינו פרנק סרפיקו

גוהרית: 7.15, 9.15 הרוכבים הנועזים

הדגמה: 7, 9.30 מרלון ברנדו הטנגו האחרון בפריז

ראשון־לציון

בשעות: 7.15—9.15

נפקד: אורסולה אנדרס החוזמנות האחרונה

ראשון: המסע המופלא?

תמארה: 7, 9.15 ולטר מתאו פיט הדיילי

תרשיש: 9.00 אורסולה אנדרס החזדמנות האחרונה

נס־ציונה

נוה: 7.15, 9.45 ג'ין פינץ' היצ'קוק — פרנזי

רחובות

בית העם: 7.30, 9.45 שייקה אופיר אבד אל בגאות

חדר: 7.15, 9.45 ג'יימס מייסון, רחל וולש מי רצח את שירה

חן: 7.30, 9.45 יול ברינר הבוש

אשדוד

בשעות: 7.30—9.30

אורלייטה: הערייק

אסתר: 7.00, 9.15 מרגם היל קוראים לי אף אחד

אשדוד: בקים מתמיין מאריק האהבה

דגון: מרגם היל קוראים לי אף אחד

קרית מלאכי

בשעות: 7.30—9.30

בירה: סדאום

הוד: ליל הבלולות של דייר דגאליי

אשקלון

רחל: 8.00, 10.00 שבוע 4 לואי דה פינס רבי יעקב

נתיבות

שביט: 8.30 שייקה אופיר אבד אל בגאות

אופקים

בית העם מרחבים: 8.00, 10.00 לי ואן קליף יום הדינים

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.30—9.30

ארמון: ברמן של חלם דיפני שמים בשלג

אורדן: שבוע 2 הנרי פונדה טרנס היל קוראים לי אף אחד

אורלי: אלי מקגרו ריאן אוניל ספור אהבה

ארמון: ויליאם הולדן סטלג 17

גלאור: דקאמרון מס' 2

הדר: 7.00, 9.30 שבוע 2 סמיב מקווין פרסר

לילי: 7.15, 9.30 שבוע 4 אל פאצ'ינו פרנק סרפיקו

רמה: ג'יימס מייסון, ג'ין סיברג נשיקת המוות

רמת־חן: שבוע 3 ואחרון גלנדה ג'קסון אהבת החיים

שלום: ג'וליאנו ג'מה גם בלאסים אוכלים שעועית

קרית אונו

אורנאן: 7.00, 9.15 קירק דוגלס גבר עם כבוד

חיפה

במוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00

אורדן: הצלף מאתרליצה אליוט גולד מ.א.ש.

אורה: שבוע 2 והאהבה היא רק מילה

אורלי: מימוטי בלמאן אגבת נבחים

אמפי: שבוע 3 האוריסטים במוטרוציקל

ארמון: 6.30, 9.00 שבוע 6 פול ניומן העוקץ

בית רוטשילד: קרי סנודגרס יומנה של אשה נשואה

גלאור: כרואם הארץ

חן: שבוע 2 סרטו של חלם דיסני שירת הדרום

כרמל נצרים: שבוע 3 הסרט התגרכי המגזל

כפורה: בן ג'ונסון האגנת הקולנוע האחרונה

מירון: ג'וזפין האושקה

עצם: דליה פרידלנד שרית

סמטון: שבוע 2 ג'ורג' ס. סקוט יומו של הדולפין

פאר: אליוטס מיילור גורלה של אשה יפה

רון: 8.00 שבוע 5 היוויאן לי חלף עם הרוח

שבים: פול ניומן המסך הקרוע

שמש (נוה שאנן): ראת גורדון הרולד ומוד

בית העם (קרית חיים): דיאנה רום הליידי שרה בלוז

היובל (ק. חיים): ג'ים בראון אקסיה שחור

סביון (ק. ביאליק): 7.15, 9.30 דיאנה רוס הליידי שרה בלוז

ספיר (קרית ביאליק): ג'ולי כריסטי המסע

כיכר (קרית ים): 7, 9.15 רוג'ר מור זיהה ותן לעמות

תמר (ק. טבעון): 7, 9.15 ג'אק בירל הגבר הדיגוטי

הוליווד (ק. מוצקין): 7, 9 קיץ של התבגרות

עכו

ברקת: 7.00, 9.00 צ'רלס ברונסון המקצוען

קרית־שמונה

הרמון: 6.15, 8.30 מלכודת למסקה

שאול: 6.45, 9.00 קירק דוגלס תמרון לי מרבה

פרדס־חנה

דקל: 7.15, 9.30 אורי זוהר, אריק איינשטיין שוכים גדולות

חדרה

בשעות: 7.30—9.30

חדרה: פול ניומן, ג'יימס מייסון מלכודת המפלצ?

חוף: ולטר מתאו פיט הדיילי

נתניה

שרון: 7.00 צ'רלסטון הסמוי עשרת הדיבורות

הרצליה

בשעות: 7.30—9.30

דגניה: דקאמרון האסור

דוד: 7.15, 9.30 גלנדה ג'קסון אהבת החיים

היכל: וירנה ליזי משחק לשניים

תפארת: 7.15, 9.30 ברברה סטרייסנד בד הדיגט

רעננה

אורנה: 7.15, 9.15 קליגט איסטווד צל קיד

כפר־סבא

בשעות: 7.30—9.30

הדר: 9.00 הלמוט ברגר הקולנוע של דוריאן גריי

הוז: שייקה אופיר אבד אל בגאות

עמל: ג'וליאנו ג'מה גם בלאסים אוכלים שעועית

פרספקטיבה

בבית־סוקולוב

היום, יום ששי ב־2.30 "DJIMBO"

ב־10 בערב: "רגעי עצבות" BLEAK MOMENTS

הקרנה בכורה ארצית

בחצות: "SET—UP" "המתאגרף" סרט האיכות של ROBERT WISE

סינמטק הישראלי

בית עובד הציונות הכללית בתל־אביב

שבוע האחים מרכס

שבת 24.8	שעה 19.30	לילה בקזבלנקה — ארצ'י מאיו	
	שעה 21.30	לילה באופרה — סם וד	
ראשון 25.8	שעה 19.00	המדבר האדום — אנטוניוני	
	שעה 21.00	תיאורמה — פזוליני	
שני 26.8	שעה 17.00	מרק ברווז — ליאו מקרי	
	שעה 19.00	קן הנוצות — נורמן מקלויד	
	שעה 21.00	שירות חדרים — וילאם סייטר (דובר אנגלית ללא תרגום)	
שלישי 27.8	שעה 20.00	סינימטק 2 — "קולנוע פוליטי בישראל" לחברים כניסה חפשית	
רביעי 28.8	שעה 17.00	לילה בקזבלנקה — ארצ'י מאיו	
	שעה 19.00	מלך הציידים — ויקטור הרמן	
	שעה 21.00	מונקי ביזנס — נורמן מקלויד (דובר אנגלית ללא תרגום)	
חמישי 29.8	שעה 19.00	מרק ברווז — ליאו מקרי	
	שעה 21.00	בסופרמרקט — צ'רלס רייסנר	
ששי 30.8	שעה 14.30	לילה באופרה — סם וד (יוקרן במוזיאון ת"א)	

סרט לנוער: יום ה' שעה 16.30 — אבוט וקוסטלו והמומיה

טל. מכירה: 284425, טל. קבלה: 255865

ההוצאות הקטנות שבחיים

נעמי ספל מציג

ערב ברטולד ברכט

שירים ופזמונים בלווי תזמורת

מורי אלוני־יוסי פולק

בני אמדורסקי

תל־אביב „צוותא"

הערב יום שישי 23.8 בשעה 9.00

מחר מוצ"ש 24.8 בשעה 8.00

כרטיסים: בצוותא טל' 250156/7 ובמשרדים

קבצה אחרת

קולות וכלים עם שלמה גרוניך מסנהר שם טוב לוי חלילים שלמה יידוב גיטרות

תל־אביב „צוותא"

הערב יום ו' 23.8 בחצות

הופקת הצגה „האמרגן בסכומי" טלפון 223212 תל־אביב

אני פשוש

הצגה לילדים מאת: ע. הלל

בהשתתפות:

רפי גרנות שלומית אהרן

עזרא דגן פנינה ויילציר

הצגה לכל המשפחה

היום 23.8 קולנוע סביון בת־ים	10.30
ראשון 25.8 קולנוע שלום פתח־תקוה	10.30
יום שני 26.8 תל־אביב „בית החייל"	ב־5.00
יום שלישי 27.8 ת"א „ב. אורלוזורוב" 2 הצגות	11־6
יום רביעי 28.8 קולנוע חוף חדרה	10.30
יום חמישי 29.8 קולנוע ארמון חולון	10.30
יום שישי 30.8 קולנוע שביט חיפה	4.30

כרטיסים להשיג ב„יוקי" „קסלר" ו„הדוד" בפרק א. ברגנון 441908, 456141

מועדון התיאטרון

תל־אביב • רח' מנגלי 7 • טל. 230039

הרביעיה חוזרת

יעקב בר־סימן, שמשון בר, גדעון זינגר, ראובן שפר

ליד הפסנתר: רפי קדישזון

הערב יום ו' שתי הצגות ב־9.30 ובחצות

מחר מוצ"ש שתי הצגות ב־9.00 וב־11.00

גם בימי חול

בימים: שני, שלישי, רביעי, חמישי — ב־10.30

כרטיסים ב„יוקי" (לאן), במשרדים ובמועדון

עושה אנשים יפים Lee

מועדון הזמר לגילאי 35-23

בהדרכת צבי כספי

ילמד אותך: פיתוח קול, שירים ופזמונים, הופעות על הבמה, יסודות המוסיקה ונשפים אמנותיים.

בפרטים טלפון 58164 תל־אביב.

בית הצנחן

רמת־גן

ריקודים והרמת בידור

במוצאי־שבת 24.8.74

בתכנית:

הזמרת

רחל (אגוז) חדרי

הפקיר טלוויזיה

בהופעת עוצרת נשימה.

ריקודים לצלילי להקת

הכוכבים הכחולים

החל משעה 20.30

במוצאי־שבת 31.8.74

הבדרן מאיר רמז

כרטיסים בערב ההופעה בקופת בית־הצנחן

באולם מיזוג אויר מלא.

כתובת: רחוב רוקח, כבי־שה דרך אבא־הלל 155 (לפני שילוח)

חברותא

לצעירים דתיים

ב"ה, במוצ"ש ו' אלול

24.8 מהשעה 8.45

באולם בני ברית

רח' קפלן 10 תל־אביב

בתכנית:

שלישית

הנשמות

הטהורות

רוקדים לצלילי תזמורת

ההורוסקופ המצויינת

הכניסה לדתיים וסטודנטים

האמרגן הזמן הבגלג

ז'אק כהן

בקומדיה הישראלית

בעלי במילואים

כתב גביים

יואל זילברג

הערב גבעתיים „הדר" 9.30

מחר מוצ"ש 24.8

יפו „אלהמברה" 9.15

הצגה אחרונה בתל־אביב

טל. קופה אלהמברה 823457

המשרד: טל. 03-222753

מועדון 2.2 במבניון

יום שישי 23.8.74

* שני סרטי קולנוע
— אשקי החופש —
סרט ישראלי
— ד"ר פאוסטוס —
עם ריצ'רד ברטון ואליזבט טיילור
* ריקודים לצלילי תקליטים
* בחצות ברציל:
דני גרנות בתכניתו
לאהוב את החיים
ומתכורה להדר וקריזות בסוף הערב.

במוצ"ש ויום שלישי תכנית רמלה של ריקודי עם, דיסקוטק וסרטים.

הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד!

מתחתנים? לא רוצים תזמורת?

הזמינו מוסיקה מוקלטת לפי טעמכם

אצל „מוסיקול" 04-233135, חיפה

הערב 23.8

בשעות 10—12

יוצג הסרט

הבריחה

סטיב מקווין, אלי מקגרו

ת"א, יונה הנביא 2

טל. 57952

חצות

הירקון 106

(מול „מלון דן")

הלילה 10—12

סרט המתח של היצ'קוק

„פרנזי"

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

קולנוע דרייב־אין ת"א

קולנוע „דרייב־אין" טל. 477177

הקולנוע ללא בעיות חניה • בייבי־סיטר • פרטיות • אויר ואורות

הצגה ראשונה בשעה 7.30

בכורה ארצית

* ג'יימס גרנר
* ורה מיילס
* קליי או'בריאן

בסרטו של וולט דיסני

שבוע 2

„האינדיאני הקטן"

"ONE LITTLE INDIAN"

סיפור הרפתקאות מרתק ומשעשע

הצגה שניה בשעה 10.00

בכורה ארצית ממוצ"ש 24.8

* סידני ג'יימס
* קנט וויליאמס
* צ'ארלס האוטרי

בפצצת הצחוק של השנה!

„חופשה מטורפת"

"CARRY ON ABROAD"

שבעה כוכבים — בצבעים

במוצ"ש 24.8 ב־12.00 בלילה!

* טריש ואן דבר * בנט לי * מלוין דוגלס

„סיפורה של גרושה"

"ONE IS A LONELY NUMBER"

בילוי אחרון לפני סוף החופש

ילדים עם דליה ושלמה

שלמה ארצי
דליה פרידלנד

מספרים ספורים ושרים שירים

עם להקת „גברת תפוח"

והקוסם יהודה קריב

חיפה „שביט"	יום א' 25.8 ב־4.00
כפר־סבא „עמלי"	יום ב' 26.8 ב־4.00
תל־אביב „בית החייל"	יום ד' 28.8 ב־3.30

תיאטרון סוון

הקומדיה שכבשה את כל הקהל

נשבר לי...

עם יהודה ברקן

הרצליה „דוד"	הערב יום ו' 23.8 ב־9.15
תל־אביב „גוטמן"	מוצ"ש 24.8 ב־9.00
תל־אביב „גוטמן"	יום ב' 26.8 ב־9.00
פתח־תקוה „שלום"	יום ג' 27.8 ב־9.15

כרטיסים „עתיד" 31688 ובשאר משרדי הכרטיסים.

ערב ריקודים ובידור לסטודנטים דתיים ואקדמאים

יערך במוצ"ש 24.8.74

באולמי רות

ברחוב בן־יהודה 84 ת"א (מול קולנוע בן־יהודה)

עם להקת LIFE STONE

בתכנית הבדרן והחקיין רולינו

הערב!

בשעה 11

בבית ציוני אמריקה תל־אביב

תכנית בידור עם:

אבי טולדנו
דודו דותן

בלווית תזמורת

כרטיסים בקופה.

מיזוג אויר באולם

נועם סמל מציג:

יוסי בנאי

בערב שירים ופזמונים

פרצוף של צועני

לתושבי ת"א

הערב יום ו' 23.8

אולם „אהל" ב־9.30

כרטיסים בקופת אהל טלפון 283894

רמת־גן „אורדע" יום ו' 30.8

מועדון סטודנטים הפגש

רח' המסגר 51 ת"א

יום ששי ומוצ"ש

בתכנית

* צמד יוצאי סדנת השריון
* הזמר משה הלל
* בימי שלישי ריקודים לצלילי תקליטיה עשירה

הכניסה עם תעודות סטודנט

שנה טובה לאוהבים

LA BONNE ANNÉE

בתסואו בביאן, כ'ינו ונטורה

שבוע 6

פאר

קולנוע ת"א

4.30, 7.30, 9.30

סרט בימי הצבעים

צ'רלי צ'פלין

בתפקידו הגדול ביותר

הדיקטטור הגדול

שבוע 4

„לימור" ת"א

„ארנון" ים

סינמטק ת"א

טל' 267888, 222759

אולם א', בן־יהודה 77

הערב ב־10.00

קיץ של אהבה

עם ג'ניפר אוניל

מומלץ!

הלילה ב־12.00

סרטו עטור הפרסים של פיטר בוגדנוביץ' (ירה של ניר)

הצגת הקולנוע האחרונה

אולם ב'

אבן גבירול 62

הערב ב־10 וב־12

מלוין הוון

אדוארד אלברט

פרפרים הם חפשיים

הערב 23.8

ב־10.00

* צ'רלס ברונסון

בסרט המתח

„המקצוען"

רח' דיזנגוף 101 (פסגי)

טל. 226226

מועדון דרייב־אין מב.דרונלדו

מועדון „דרייב־אין"

בערב טל. 477177

ביום, בשעות 8—13

טל. 44 61 72

פול ניומן

רוברט רדפורד

כוכבי „העוקץ"

קיד וקסידי

שבוע 4

קולנוע תל־אביב

9.30, 7.30, 4.30

קולנוע שרון נתניה

טל' 22909

היצירה הגדולה של כל הזמנים!

סרט הענקים של סטיבן דה מיל

„עשרת הדיברות"

בצבעים

בתנע"ש ב' 7 4.30 8.45

באוגוסט מאקסים

במוצ"ש 24.8.74

התזמורת המעולה

הנשרים

הזמרת מריה

ודוד אלשיך

בניין קולנוע עצמה (במרתף)

הצגת דוגן בנוף סרט טוב. האורך משחק מצוין. מעריב

7 בקולנוע „תודה" ת"א

...נפשה עד חצות

"CINDERELLA LIBER...

مكتبة الأمل

صكنا من الاجمل

בוא אל הסדרות הנפלאות של ספרי TIME LIFE בעברית

התנהגות בעלי החיים — הבנת התנהגותו של החי חשובה לעתיד האדם. המחקר בנושא זה נמצא לאחרונה בתנופה רבה. הספר שלפנינו מלמדנו איך ולמה מתנהגים רוב בעלי החיים, כפי שהם מתנהגים.

הים — הפירמידה הגדולה של החי הימי, מבט מקרוב על אורח חיית של אוכלוסיית הים, ומקומו של הים בעתיד האדם, הינם נושאים מרתקים המחקרים עתה בתנופה עצומה הגדלה משנה לשנה.

כדור הארץ — כדור הארץ הינו כוכב לכת קטן אך מיוחד מאוד. הודות למחקרים המגלים עובדות חדשות ומפתיעות, קנינו לנו הבנה מקיפה הרבה יותר של הטבע ומקומו של האדם בתוכו.

היקום — היקום המורכב, המדהים בהיקפו ואינסופיותו היה בכל הזמנים אתגר להשערות, צפיות ומחקר המגיעים לשיא בתקופתנו בה כבש האדם את הירח, ועצמים שלרחים הגיעו לכוכבים מרוחקים יותר.

הציפורים — הספר „הציפורים" מגולל את מסכת הקשרים החזוקה והארוכה בין העופות והאדם. בין דפיו נגלים בין השאר סודות התעופה של בעלי הכנף והמיסתורין המרפלאים של נדודי העופות.

הדגים — העולם הקסום מתחת לפני המים משתקף בספר זה: אורחות חיים של זכר החי כטפיל על חשבון הנקבה ועוד עובדות מפתיעות אחרות בספר מדעי־עממי מותח זה.

סדרת הטבע לנוער ולמבוגרים

הופיע הספר החמישי בסדרה ב'

הציפורים

מסכת קשריו של האדם עם העוף היא ארוכה והדוקה כאחת. ציפורים כמוהם כבני אדם, מגלים מידה רבה של פעילות כמעט בכל שעות היום ולפיכך הם חולקים במשותף עולם מוכר של צבע וקול. במשך מאות בשנים נמצאו אנשים שניסו לחקות את עצם המעוף — היו בהם אף כאלה שהרחיקו לכת עד כדי בניית כנפיים והצמדתן אל גופם שלהם. בסופו של דבר עלה אמנם בידי האדם להמריא במטוסים, אבל ברי שמפלצות פלדה אימתניות אלו אינן יכולות להתמודד כל עיקה עם החן והקלילות של העופות הממריאים, צוללים, או נישאים על כנפי הרוח, בכושר תעופה מופלא תודות לאנאטומיה מיוחדת במינה. ספר זה מספר לנו על התופעה המופלאה והמיסתורין של נדידת העופות; על אוצר המילים של „שפת העופות" המאפשרת להם „להידבר" בינם לבין עצמם, וכמובן על ההיסטוריה בת 140 מיליון השנים בהם מצויים העופות בעולמנו.

ספר זה כשאר הספרים בסדרות הטבע של טיים־לייף נכתב ונערך ע"י טובי המומחים בעולם בשטח זה, ותורגם ונערך בעברית ע"י אנשי מדע ישראלים, שהוסיפו ועדכנו את הספרים לצורך הקורא הישראלי.

פרס מיוחד

לכל הרוכש את אחת הסדרות

ומשלם תמורתה עד ל־30.9.74 — זכות השתתפות בהגרלה מיוחדת בה יעלו הפרסים הבאים:

- טיסה לניו־יורק הלוך וחזור (לא כולל מסים)
- טיסה ללונדון הלוך וחזור (לא כולל מסים)
- טיסה לרומא הלוך וחזור (לא כולל מסים)
- טיסה לקפריסין הלוך וחזור (לא כולל מסים)
- טיסה לקפריסין הלוך וחזור (לא כולל מסים)

EL AL
אל־על נתיבי אויר לישראל

כל הטיסות במטוסי אל־על, נתיבי אויר לישראל

ביצד תרכוש את הסדרה:

אתה חוסך סכום כסף נכבד ברכישת סדרות הטבע בשלמותן, לדוגמה:

מחיר ספר יחיד מסדרות הטבע —.25 ל"י

המחיר ל־6 ספרים במכירת לספרים יחידים —.150 ל"י

המחיר לרוכשים את אחת הסדרות בשלמותן —.130 ל"י

תוכל כמובן לרכוש גם ספרים יחידים במחיר —.25 ל"י הספר, או את שתי הסדרות יחד במחיר כולל של —.260 ל"י.

להשיג בחנויות הספרים או שלח ישירות אלינו את התלוש הרצ"ב.

מפיצים וסוכנים יפנו — „תרבות לעם" רח' בארי 17 ת"א טל. 234613.

ספרית מעריב

תלוש הזמנה

לכבוד „ספרית־מעריב" ת.ד. 20208 תל־אביב
הריני מזמין בזה את הספרים הבאים:

סדרה א'	סדרה ב'
המדבר	התנהגות בעלי החיים
ההתפתחות	הים
האדם הקדמון	כדור הארץ
היונקים	היקום
קופי אדם	הציפורים
הזוחלים	הדגים*

מצ"ב המחאה ע"ס ______ מס' ______ בנק ______

שם ______ כתובת ______

תאריך ______ חתימה ______

* הספר „הדגים" יופיע בעוד מספר שבועות וישלח מיד לביתך.

סדרת הטבע (א) לנוער ולמבוגרים כוללת את הספרים הבאים:

המדבר — המדבריות „השוממים" אינם נטושים כל עיקר. כולם מכילים צמחים, בעלי־חיים, ואפילו בני אדם המתמודדים עם איתני הטבע, בנופים הנופים שהם מן המסעירים ביותר שבעולם.

ההתפתחות — ספר זה מהווה תעודה על מסע של 500 מיליון שנות בריאה. בצד תורתו של דרווין, החיפוש אחר אבות האדם ופתרונה של חידת התורשה, נגלה האתגר הגדול של האנושות להמשך קיומה.

האדם הקדמון — האבות הקדומים של האדם, מן האדם הניאנדרטלי ועד לאדם קרו־מניון. מאובנים וממצאים חדשים שנתגלו עזרים לנו ליצור תמונה ברורה וכנה של אבות האדם ודרכי חייהם.

היונקים — עולמם המדהים והמגוון של היונקים, מסכת הקשרים ומקומו המיוחד של האדם בממלכה זו, מוצגות בספר זה בצד האתגרים והבעיות שבמלחמת הקיום.

קופי אדם — המחקר על היונקים העליונים, שארי בשרו הקרובים ביותר של האדם, שופך אור על התפתחותו. ניסויים במעבדה ותצ־בוננות בחיות הבר מעניקים לאיש המדע את ההבחנות המפורטות המתוארות בספר זה.

הזוחלים — הזוחלים מצויים בעולמנו זה 300 מיליון שנים. ספר זה מביא את קורות הזוחלים החל מהעידן בו היו הדינוזאורים הגדולים שליטי הארץ, עד לימינו כשעתיד הזוחלים נמצא בסכנה.

מעריב ספרות • אמנות • ביקורת

[..]שיכה

מאת
סטיוון ספנדר

[..]ותו של ג'וזף קונראד עומדת [..]כה הקודרת שביסוד חיי־אנוש, [..] התודעה האנושית לאפורה [..]ית, המתרחשת על־פני גיס [..] לכליה.

[..]יוזף קונראד: הכוח־המדמה [..]יצא־לאור באנגלית בהוצאת [..] פרופ' סי.בי.קוקס מתוך מכתב [..] לקאנינגהם גראהאם בשנת [..]א משווה את היקום למכונת־

[..] אורג אותנו לתוכו ופולט [..]וצה, הוא אורג במסכתו את [..] החלל, את הכאב, את המוות, [..]יתות, את הראש ואת כל ה־ [..] — הכל אחת היא לו. עם זאת [..]ר, שלפעמים הרי זה כשעשוע [..] בתהליך זה, שלא ידע בהם".

[..] רואה קונראד את הניהיליזם. [..] נובעת התענינותו באנארכיס־[..]ים. פרופ' קוקס סבור, שתפי־[..]ונראד את הריקנות שביסוד־[..] אותה תפיסה המנוהה את יצי־[..]מנים כדוגמת ג'ויס, קאפקא, [..]יוסקי. מכל מקום, אף שקונ־[..]ת החיים כתלויים על בלימה,

אין הוא סבור שהחיים או האמנות צריכים להגיע ריקנות וחולות.

בהפך הוא, החיים צריכים להיות מורכ־בים מרגעים של הרף־עין, הנחולים מן התוהו — מאותה מהות, שבהקדמה לספרו „הכושי מן הספינה „נרקיסוס"" הוא מכנה אותה בשם „רטט החיים, צבעם, צורתם של ה־חיים". באמצעות מהות זו חייב להתגלות מה שקרוי בפי פרופ' קוקס „המתח הפנימי והתשוקה, האצורים בגלגלינו של כל הרף־עין שיש בו כדי לשכנע". אך, כפי שמראה פרופ' קוקס, לא נעלם מעיני קונראד, ש־מתוך־האישור לטוב שבעולם חייב לכלול בקרבו את ידיעת־החשיכה, שהיא יסוד־האמת המקיף והבכמור את התרסתו של ה־אדם כנגד גורלו, כמוהו כספרה שבאוזר מספריו.

בעיית אומץ לבו של לורד ג'ים היא מור־כבת הרבה יותר משנדמה לקורא הרואה את לורד ג'ים — שבא לכאורה כדי למלא את תפקידו של הגיבור הרומאנטי — כמי שנכשל בבשימתו, הואיל והוא עומד וזור־אנים לאחר שספינתו נתבלה (בעלותה על שבר־אוניה השקוע במים), והוא נוטש אותה — בהוכיחו בכך שאין הוא אלא מוג־לב.

מתוך ריבוי נקודות־הראות שברומאן זה מופיע ג'ים בפני הקורא, בעת ובעונה אחת, כמי שהוא פחדן וכמי שאינו פחדן, כמוג־לב יותר ופחות מכפי שנראה הדבר לעין, לכאורה. מעמדו מושפע ממהותו של עד־הראייה למעשיו; ומארלו, המספר, שכל נקודות־הראות מתמקדות בו, לכאורה, אלא שלאמיתו של דבר אין הם מתמקדות בו כלל ועיקר, מעיר בסוף הספר: „בראשיתי מלבצות לאותן מלים אחרונות, שצלילו, לו רק יכול היה להעלותן על דל־שפתיו, היה מזעזע שמים וארץ". הוא כמשיך ואומר: „לא בבלים שבפי אין אני בוטח, אלא ב־מחשבותיכם".

פרופ' קוקס טוען, שהרלאטיביזם המוסרי של קונראד מעמידו בשורה אחת עם אותם הוגי־דעות של ימינו, שאינם משקיפים על הדברים מנקודת־ראות אחת ויחידה, אלא מזוויות רבות. אין ספק שהצדק אתו, אף־על־פי שלעתים הוא מוכיח את טענותיו בהכניסו את קונראד למסגרות של התופעה ה„מודרנית", הנראות לי הכללתיות ביותר.

אני עומד תוהה לנוכח קביעות כגון זו שלהלן, ביחס לאי־הבהירות האופפת את הזר־תן של דמויותיו של קונראד, שאותה מקשר פרופ' קוקס עם אי־בטחונו של קונראד ב־זהותו־הוא:

„כשם שוירג'יניה וולף מחלקת את מהותה לשש דמויות נפרדות בספרה „הגלים", כך מתייחס קונראד שוב ושוב לאותן שתי דמו־יות, בהן משתקף טבעה המורכב של זהות מנוגדת וסותרת את עצמה".

הדוגמה המפוקפקת של וירג'יניה וולף נראה שהובאה לכאן, שלא לגופו של ענין, אך ורק כדי לשווה לקונראד דמות „מו־דרנית".

בקראי בספר זה התחוור לי לפתע, שה־סופר שמצא בקונראד את ראיית החיים בעולם של ימינו כחלום־בלהות, והירבה לשאוב ממנה עידוד לראייתו־הוא את העולם הזה כסיוט — הוא ה.ס. אליוט. קורא פאונד הוא ששיכנע בשעתו את אליוט לבל ישתמש ב„הקטע הבלחשתי" של מר קורץ: „האימה! האימה!", המופיעה ברומאן של קונראד „בלב החשיכה", בבשמו למאמה שלו „ארץ השממה", אך „אדון קורץ — הוא מת" מופיע כמוטו לשירו של אליוט „האיש ה־חלול".

אליוט מצא ב„בלב החשיכה" — ובפרט לאור האסוציאציות הקשורות בשחור־האפילה האפריקני — את החזון הרוע, וגם את ה־רעיון: „ביסוד־ההרס השקע את עצמך!"

מעניינים בביחוד דבריו של פרופ' קוקס ביחס לקורץ, שעליו נחלקו המבקרים בדעו־תיהם, ויש בהם הרואים במנודע זה של „עולי־הרגל" (המכונים כך באירוניה), ש־ביצע בקונגו הבלגית פשעים מחרידים בשם התרבות והציביליזציה, את הדוגמה הנתעבת ביותר להתנוונותו ולשחיתותו של האימפ־ריאליזם במאה הי"ט. אך מבקרים באחרים

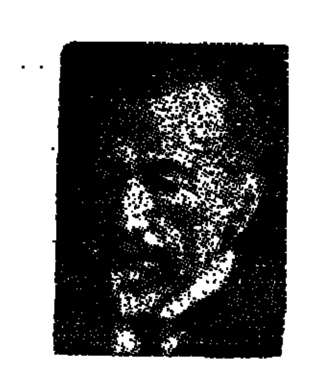

ג'וזף קונראד

יותר (ובפרט ליונל טרילינג) ראו בו את „גיבור הרוח האגוטיסטי". פרופ' קוקס מבהיר, שקורץ הוא החזון המבהיל של האדם בן־זמננו, שסיגל לו את שני סוגי־הרוע — גם את שחור־האפילה האפריקני וגם את „משר־מה התירבותי" של התגיוסה המצבועה, והלא היא בריסל.

פרופ' קוקס מגן על קונראד בפני האש־מה שהאשימתו פ.ר. ליוויס בעירפול ובאי־דיוק בשימושו במלים כגון „בלתי־שובך", „מסתורי" (בספרו „בלב החשיכה"). הוא טוען, שקונראד יצר במתכוון „צורת־כתיבה המענה את תשוקת־לבו של הקורא לאי־השלימות שבה, לדברים שבה הלוקים בחסר.. לשון זו חייבת, בבירה ידועה, להיות „נטולת־פרצוף", משום שאין די בדימויים הלקוחים בעולם־התושים כדי לעצב לה קלס־תר־פנים משלה".

היצור ההנהרות האפריקניים הם נטולי־פרצוף לגבי מארלו, גיבורו של קונראד, בחלקו של דבר כשום שאין הם תואמים את מסגרותיהן על הציביליזציה והאכבות האירופית.

הפרק שמקדיש פרופ' קוקס לספר זה הוא מצויין, בחלקו של דבר משום שהוא מתאר בפרוטרוט את הרקע לסורם של הבלגים בשנהב בארץ קונגו, סוד שקונראד עצמו היה עד־ראייה לו. חבל שאין הוא מפרש באותה מידה את הרקע לצביותם של ה־אנארכיסטים במאה הי"ט בדונו בספר אחר של קונראד, „הסוכן החשאי", והכל גם ש־אינו מרחיב את הידיעה בדבר על הקסם שבאנארכיסטים אלה, ששבה את לבם של סופרים כה שונים זה מזה כקונראד, מזרג־נייב והנרי ג'יימס (שאת ספרו „הנסיכה קאסאמאסימה" אפשר להשוות עם „הסוכן החשאי").

אחד ההבדלים העיקריים בין קונראד לבין הסופרים האחרים, הכלולים במסגרת „הבוהי־מימה המודרנית", הוא התנגדותו המוחשית, בשיעור העולה על זו שלהם, במציאות של עולם ערכים משתנים ובלתי־יציבים. אפשר לראות בו את ארתור רימבו „במהופך": תחת להקדיש, כרימבו, את ימי־נעוריו ל־שירה, ולאחר־מכן להיעלם בלב האוקיינוס ובעבי הג'ונגל של האימפריאליזם, בילה קונראד את ימי־נעוריו באוקיינוסים וב־ג'ונגלים, ורק אז הופיע, בהיותו כבר בגיל־העמידה, במרכזי התרבות האירופית כסופר פיוטי גדול.

פרופ' קוקס מוכיח, שבתוקף עושר חוויו־תיו והתנסויותיו החיצוניות, והגוונו היוצרת והביקורתית הלשה החוויות אלה, הגיע קונ־ראד לראיית העולם בן־זמננו שהיא קרובה ביותר לסיוטי־הבלהות ה„פנימיים" של קאפקא, בקט או אליוט (בראשית־דרכו בשירה).

אך רגש־ההערצה שחש קונראד לקברניט, שבנטלו את הפיקוד על הספינה הוא מת־בונן בדמות־דיוקנו, הנשקפת אליו מן המראה הקבועה בתאו, ומהרהר בשורת המפקדים שקדמו לו, ששמרו על משטר וסדר בקרב אנשי־הצוות השיטו את הספינה — מביאו לידי השקפת־עולם השונה בתכלית מזו של־הם.

קונראד הוא מלך ההתנגדות המצוויה האי־שית, ומלכותו היא מיכרה גנוז של הדמיון; אך קשה למקמו בזירת ההתרחשויות הספרו־תיות של זמננו. אם יש בו מתכונת האי־דיוק המדימפול, הרי זה משום שהוא חי, בחלקו של דבר, בג'ונגל של ממש, הרחק מעבר לדייקנות שבאיזור הביקורת הספ־רותית.

עברית: דליה טסלר

לאו חמישים שנה למותו של ג'וזף קונראד, מחברם של „לורד ג'ים", ויצירות־מופת אחרות. במאמר זה סוקר אחד מגדולי משוררי אנגליה כיום [..] חדש על קונראד. שתי מספריו של קונראד מצויים בתרגום עברי: „לורד [..]ורים", „מצחוק", „ראי הים", „הכושי איש נרקיס".

רוסאריו קסטיאנוס

שני שירים

קינה

מעודי לא הייתי עשוית אבן
כבהיותי לבדי.
ואני — שאה עצמי חלמתי צב מים,
רוח הגולשת על עלה,
אש בת אלף להבות משתנות.
ידעתי רק להיות מטלה,
להכביד — הלא זאת תדע האבן —
ברזקה לצוארו של הטובע.

העדר אהבה

התבוננו בי כבעד זכוכית
או כבעד אויר
או כבעד האין.

אולם ידעתי: לא שם אני
ולא בשום מקום אחר
ומעולם שם לא הייתי ולא אהיה.

והייתי כמו חלל המגפה
אשר לא יחזה וישליכוהו
אל קבר־המונים.

מספרדית: עודד סברדליק ומשה דור

ספר שרוי באבל

מאת
דוד לאזר

אמיאנוס מארקלינוס: דברי הימים (ספרים י"ד—י"ט), תירגמה מרומית שרה דבורצקי, הקדים מבוא ארנאלדו מומיליאני, הוסיף הערות וביאורים דוד רוקח.
הוצאת מוסד ביאליק, תשל"ד. 184 עמ', עם מפתח השמות. המקורות ר' העבינים.

„נולדו, סבלו, מתו" — זו כל ההיסטוריה האנושית על רגל אחת, זו התמצית העיק־רית, כפי שנמסרה — בסיפורו הנודע של אנאטול פראנס — על ידי אחד מחכמי ה־דור לשליט הישיש והגוסס. אותו שליט באחת מארצות המזרח האגדיות חשקה נפשו ללמוד את תולדות המין האנושי עלי אד־מות, וזימן איפוא אליו את אחד מגדולי החכמים בממלכתו והטיל עליו את המשימה לחבר במגרת צוות בלומדים את ההיסטו־ריה כולה, מראשיתה. שנים חלפו — מספר אמן האירוניה הדקה אנאטול פראנס, — כשיום אחד הופיעה בחצר המלכות אורחת גמלים וקבוצת סבלים החלה לפרק את מטענה: עשרות, אולי מאות כרכים העמיסו על שכמם והביאו אותם אל ארמונו של ה־שליט — היתה זו ההיסטוריה של המין ה־אנושי. נדהם השליט למראה כל המיטען הכבד הזה ואמר במבוכה אל יועצו החכם: „כתי אספיק לקרוא כל אלה בימי חיי הקצ־רים? דרושה לי היסטוריה הרבה יותר מקוצרת". ושוב עברו שנים והפעם הופיע בחצר הארמון חמור עמוס ספרים, — היס־טוריה „רק" בכמה כרכים בודדים. וגם אלה נראו בעיני השליט המזוקן רבים מדי. וכך הביאו לפניו כעבור שנה או שנתיים ספר גדול אחד. אלא שאז היה כבר השליט זקן מאד, חלש וחולה, עיניו כהו והקריאה היתה קשה עליו ביותר. עד שבא יום אחד — כשהשליט מוטל היה כבר על ערש דווי בגסיסה — גדול החכמים במדינה, הפעם כבר בלי ספר, ורק אותן שלש מלים בפיו, — קיצור כל תולדות האנושות: „נולדו, סבלו, מתו".. השליט, ששאף כל ימיו להכיר את תולדות בני האדם, נפח את נשמ־תו.

מנוח צתה לפני ספר „דברי הימים" של היסטוריון רומי נודע, אם כי מהות מפורסם משני הקלסיקונים של ההיסטוריוגראפיה ה־רומית — טיטוס ליוויוס וקורנליוס טאקי־טוס, — הוא אמיאנוס מארקלינוס, בן המאה הרביעית לספירה, ממוצא סורי (יליד אנטי־כיה), — וסיפורו האירוני של הסקפטיקן הגדול אנאטול פראנס, עולה בלי משים על הזכרון. תוך קריאה בספר זה, המוגש לנו עתה בידי מוסד ביאליק בתרגומה העברי המצויין של שרה דבורצקי בעבונת המתרגמת המהוננת, — מתעורר החשק ל־העמיד עצמנו במעמדו של אותו שליט מזרחי מן הסיפור של בעל „גנו של אפיקורוס" — ולשאוף לקיצור מירבי, לתמצית הדברים ולעיקרם, לשון אחר: לסתיצתה. הזמני, ש־אפשר על נקלה להגיע תמצית זו בנוסח קצת מורחב יותר: „הרגו ורצחו, עינו ועונו, תרשו מזימות ונפלו קרבן להן, נלחמו ונפלו בקרבי". „נולדו, סבלו, מתו" — תוספת משולשת זו שמקורה בסיפורו של פראנס, הולה לגבי המוני העם ופשוטי עם, אותו „אבק־אדם" שהיה למירמס לרגליהם של שליטים עריצים ואכזרים, קיסרים, פרינקפ־סים (נסיכים), ספטים („סאטראפים" בלשון יוון) ובעלי שאר האדי שלטון שניתנו להם. כל השאר — מתייחס לאותם שליטים רש־עים עצמם. „הרגו ורצחו, עינו ועונו, תרשו מזימות"..

אתה קורא, למשל, את תיאור האדירה שהותה שורדת בחצרו של אחד העריצים הללו — גאלוס קיסר, אחיינו של קונסטאנ־טינוס „הגדול" ובנו של הקיסר פלאוויוס יוליוס קונסטאנטיוס. הוא עצמו — גאלוס, רשע מרושע, אכזר וסאדיסט מטבעו, ואשתו „מין מגירה (מים מגולה, בלשוננו: כלבתא. — ד.ל.) בלבוש בשר ודם", כפי שמגדיר או־תה ההיסטוריון, היתה מלבה את יצרי האכז־ריות של בעלה. „במשך הזמן נעשו הללו מעט־מעט חבבים להרע", מציין אמיאנוס מאר־קלינוס, כשתנונה העברי כאילו נלקח מספר קדמון שלנו שמדובר בו על טיטוס הרשע ואביו אספסיאנוס קיסר. לגבי מעלליו של עריץ זה, גאלוס קיסר, מופיע „ריצ'ארד ה־שלישי" מן הטראגדיה של שכספיר כצדיק במעט. די לומר, שבעקבות אותו גאלוס נרצ־חו כל אנשי הסינאט של אנטיוכיה, אך גם אנשים שלא הגיעו לרמה גבוהה כזאת ב־חברה נפלו קרבן של רצח בהם קו על לא עוול בכפם, פעמים על סמך מלשינות או חשד כלשהו שלא היה לו כל יסוד. רשת של ריגול פנימית מסועפת — מעין ק.ג.ב. של אותם הימים — אורגנה בידי הקיסר ועושי רצונו, ואותם מרגלים־בלשים העמידו פני עוברי־אורח תמימים, ההערבו בין נכבדים ופשוטי עם, — פעמים בלבוש של עניים הגיעו אל העשירים — והאזינו לשיחות ב־שוק ובחוורי־חדרים, והלשינו, וכמצאה מכך הושלכו אנשים חפים מפשע לכלא, עונו בצורה האכזרית ביותר לפני שהוצאו להורג. פרטים אלה על עינויים סאדיסטיים, על מקרי רצח מן המארב, על חיסול יריבים (במקרה אחד לפחות היה חלק פעיל גם להיסטוריון מארקלינוס עצמו; הכוונה לרצח ה„מורד במלכות" סילואנוס, יריבו של קונס־טאנטיוס השני, אשר בעל „דברי הימים" היה מעורב בו במישרין — פרטים מחרידים אלו, מלבד תיאורי מלחמות עקובות דם, פזורים כמעט על פני כל דפי הספר.

„חייל בהזותו, סוקראטס במעשיו" — כך הגדיר את אמיאנוס מארקלינוס, החייל־ההיסטוריון באנטיוכיה, אחד מבני דורו, ה־נואם (ה„ריטור") ליבאניוס. קשה לומר, ש־בפרקי ההיסטוריה של מארקלינוס — אשר רק בחלקם נשתמרו והגיעו לידינו, וגם החלק שנותר לא הספיקה לתרגם בשלמותו ה־מתרגמת שרה דבורצקי ז"ל — משתקפת דמותו של „סוקראטס במעשיו". חייל אמיץ — כן, היסטוריון מוכשר ו„סופר צבאי" זריז ונועז, לפי הבינות של ימינו אלה, חשש אלי קרב ויודע גם לתאר קרבות — כל הכינויים הללו יתאימו לאופיו ולדרך כתיבתו של מארקלינוס. אך — סוקראטס?... מה לו — ולסוקראטס? גם לא — טאקיטוס, אם כי בעל „דברי השנים" משמש לו מופת ודוגמה כהיסטוריון, והוא ממשיך ב„דברי הימים" שלו במקום שהפסיק מורו ורבו, טאקיטוס הגדול.

על אף היותו סורי במוצאו, איש אנטיו־כיה, מופיע לגבי עינינו מארקלינוס כ„פאט־ריוט" נלהב של רומא — „הנועדה להיות כל עוד אנשים עלי אדמות", לפי דבריו הנלהבים. הוא מהלל ומרומם את „תפארת העבר" של „עיר הנצח" ומעמיד אותה מול פני הנוזה המופיע אצלו בכל כיעורו וגיוונו (תופעות של שכרות, הוללות, משחקי קו־ביוסטוסים, זנות ושאר מעשים טובים מסוג זה), כשהוא מדגיש — „ל פ נ י ם, כשהיתה רומא משכן כל המידות הטובות כולן"...

פה ושם חורג מארקלינוס מתיאור החזר־עות של מלחמות ושפיכות־דמים אל סתם של יצורים אפלים של בני־אדם, ונותן, ל־משל, תיאור חי של רעידת־אדמה בניקומ־דיה, המטרופולין של חבל־ארץ ביתיניה שבצפונה של אסיה הקטנה. או שהוא עובר לרגע לתחום התרבות ומתאר את האובליסק שהובא לרומא ממצרים, ולא עוד אלא הוא מזרח ומעתיק בתרגומו הלאטיני, מלה במלה ושורה אחר שורה, כתובת ארוכה המתפתלת על פני האובליסק המצרי בכתב ההירוגלי־פים (האובליסק ניצב עד היום בכיכר שליד הבסיליקה הלאטראנית ברומא). פה ושם הוא נותן גם תיאורים גיאוגראפיים, והואיל וגם מוצאו מארץ מזרחית וגם הרבה מן המאורי־עות שהוא מתאר (למשל, המלחמה בפר־סים) מקומם בארצות המזרח, הוא עובר — אגב ברפרוף — בין השאר גם על „האחר־רונה לסוריות היא פלשתינה, המשתרעת על שטחים גדולים ומשופעת באדמות מעובדות ומטופחות". בין „הערים המצויינות" ש־בארץ, „שאין אחת נופלת מחברתה במאר־בה וכיריבות שקולות הן זו כנגד זו כחוט השערה", מונה ההיסטוריון את קיסריה „ש־בנה הורדוס לכבודו של הפרינקפס אוקט־אויאנוס", את אלאותרופוליס (שמה היווני של בית־גוברין), ונאפוליס (היא נאבלוס, היא שכם), וכן את אשקלון ועזה „שהוקמו בדור קודם" (הדברים נכתבו במאה הרבי־עית לספירה). לירושלים — אין זכר.

מובן מאליו, שענין מיוחד מעוררת אצלנו דמותו של יוליאנוס קיסר, דמות נערצת בידי ההיסטוריון מארקלינוס, — יוליאנוס זה המכונה בפי הנוצרים „הכופר" („אפוס־טאטא") משום שפנה עורף לנצרות וחזר ל־עבודת אלילים, אך מנקודת המבט שלנו מצטיירת דמותו בראש וראשונה כאותו ה־איש שהגה את רעיון הקמת בית־המקדש בירושלים, מתוך זיקה נפשית ליהדות ועניין רב בתורתה שהיה בקיא בה. למרבה ה־צער, אין הפרט החשוב הזה מופיע בספר־רה שלפנינו של „דברי הימים" אשר מבין שלושים ואחד ה„ספרים" (החלקים) שלהם נשתמרו רק שמונה־עשר ולא את כולם הס־פיקה, כאמור, לתרגם המתרגמת, אמנית ה־תרגום מן הספרות הקלאסית.

וזה גם הצער הגדול שבספר שלפנינו. זהו ספר־יתום — אחרון מבין תרגומי־המופת של שרה דבורצקי אשר בלא־עת ובמיטב כוחותיה היוצרים נלקחה מאתנו והורישה לנו את תרגומיה המצויינים של שני כרכי טאקיטוס, של „תולדות רומא" לטיטוס ליוו־יוס וכמה מבין כתבי סאלוסטיוס. מתוך עז־בונה של המנוחה פורסמו עתה ששה „ספ־רים" של מארקלינוס, המוגשים לנו בצירוף מבוא שנכתב במיוחד בשביל המהדורה ה־עברית בידי הפרופ' ארנאלדו מומיליאנו מן היוניברסיטי־קולג' בלונדון, וההערות והביאו־רים מאירי־עיניים, פרי עטו של דוד רוקח.

„ספרים יש להם גורל משלהם", אומר פתגם רומי קדמון. ספרים יכולים גם להיות שרויים באווירה של אבל. אכן, לאבל על הסתלקותה בלא־עת של המתרגמת ברוכת הכשרונות — שלא זכתה לראות את פרי־עמלה האחרון בצורת הספר — מצטרף ה־כאב והיגון על נפילת הבן גדעון דבורצקי במלחמת יום־הכיפורים. הספר משמש איפוא יד הזכרון גם לאם וגם לבן. לפיכך שבעתיים הוא יקר לנו ומקום כבוד הוא תופס בארון־הספרים שלנו.

[..] שירים
[..] נושא אחד

[..] ארוחת הערב —
[..] קודקוד ריקנית.
[..]לב בדים קפוצות
[..]סימה.

[..]יר בא נהם שקט ונורא.
[..]בוצעות את לחמן
[..]ירך על ראשי הילדים.
[..]ודים מכבצים את בכים
[..]פרים נחרדות
[..]חלב הנגר.

[..]שלה בערב יום שרב
[..]אילנות: חיינו נמסכים.
[..]קים חדשים, ואם
[..]ף עמלה נוחנת
[..] כנה אותם בערב

[..]צער מגונן של אם
[..] קרקע דקיקה, קרבים
[..]ריש הפוערים בורות
[..] רקובה אשר רופא
[..] הולך ומבקיע,
[..]זקרב בכח הברזל
[..]ל ישר, נוגע אל העצב.

סיפור קצר

[..]י החושחש

מאת יגאל לב

[..]נדר הביקור התגלו עקבות חדירה של שני אנשים. [..] הטישטוש ליצרנו לאורך הגדר. נראו עקבות של שלושה [..]בעבה פלא, איך צמח האדם השלישי ?

[..]טישטוש כשהרצע לאורך האיזור הממוקש הסוגר את פתחו [..]י ענק המפריד ביננו לבין הבצרים. זחלים גורר אחריו [..]ל המטאירה רישומה בקרקע. לאחר מכן, כל פסיעה על [..]צה זו נראה עקבות ברורים.

[..] לעזאזל, איך צמח האדם השלישי? חזרנו לבדוק את [..]הבוקס. שלוש רצועות מוקשים נגד רכב והסבבן הגדרות [..] נגד אדם. „נדר אוייבי" פונה לעבר הכמת המבוי הגדר [..]הגרת על שדה המיקוש בעבר שלנו, עם סימני אזהרה [..] כדי שלא יתהסק פתאום [..].

[..] כי את שדה המוקשים ואת קו הטישטוש חצו שני אנשים [..]סיירים כנריות. בעלי גומי בעלות סוליה כפולה. מעבר [..]לטישטוש הופיעו פתאום סימנים של שלושה זוגות נעלי [..]האיש השלישי לא הגיע לכאן משמצם. לכם עקבות לא [..] בהעבר שלנו אל קו הביקוש.

[..]ירים בדיוק את עקבות הנעליים המצוזרות. ניר בחן אותם [..]ב, כמיו כולה. ארון שבש את המקטרת הכבויה והתבונן [..]ז בכבד לכנחו, טויל שנקרא כך על שם קומתו הגבוהה [..]דייק הבבדה שלו, התבונן אל המערב. משם יכולה להיפתח [..] כאשר אתה עומד בשחר ראשון סבוך לשדה־מוקשים [..]הגיא הצמוק, הוקה עליך שאותה עצה כבש בתבגבגים

כך מן העבר העני בבשקפת. כל תנועה שלך חשופה למשחק החוק ולרצון הטיב של המקלען על הגבעה שממול.

במרחק של 100 מטר מהגדר עצר הגמ"ש. הבחורים שעל הולדה סקרו בדאגה את האופק. כך סוקר איכר את השמים לראות אם ירד פתאום גשם ויחבל ביבול השדה, ישבש את תכנית הקציר. אלה בחורי האבטחה של אורי. יחידת צנחנים שהסתפחה לגדוד המבקים שלנו למשרות כאלה בדיוק, כלומר: עבירולים, סיורים, וישיבה על התצפיות.

שעת בוקר מוקדמת. הערפל עדיין נח על הגבעות כסדין שקוף ודק. סדין מאלף מכינים חדות של קרני שמש ראשונות שיכוני אותו לגזרים ועתה הוא הולך ומסתמסם, הולך תמוג.

*

סיור של בוקר לאורך קו הטישטוש. שיגרה צבאית. עד שהסיירים לא חוזרים מן הקו אין אתה יכול לפתוח את הדרכים לתנועה. כל הזירה פרושה מוקשים שהוצנו בשולי הדרך וקומנדקאר שיכול לעלות בלהבות.

בחוריו של אורי התבוננו אל המערב. שם, באותו גבול דמיוני החוצה את גבעות אפריקה השטוחות ישבו התצפיות המצריות כדרך שמולם ממש ישבו אנשינו שלנו.

רוכנים על העקבות. איך לעזאזל צמח האדם השלישי ?

יש לפתוח במרוץ. אנשי הקומנדו, שהשאירו עקבות האין סימנים של עקבות ההולכים חזרה לעבר שדה המוקשים, כלומר — הם עדיין בשטחנו. יש לסמר אחריהם לפני שירחיקו לכת.

ניר מרים את ראשו מעל לעקבות. הוא מצביע על אחד מהם, שהשאיר עקבות עמוקים יותר בחול: „אהה רואה? הראה עד איפה הן חודו, הסוליה. ועכשיו תסתכל בעקבות אותן נעליים אחרי קו הטישטוש. אלה הנעליים שהסוליה שלהן היא כמו סירה. אחרי קו הטישטוש הן כמעט שאינן משאירות את רישומן בחול. מבין ?"

ארון כוהכם מגמורי מקטרתו הכבויה. „המבורים למה משהו".

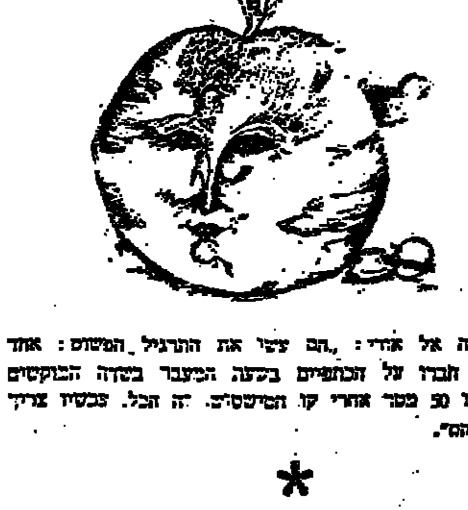

ניר פונה אל אורי: „הם עשו את התרגיל המשוש: אחד הרכיב את חברו על הכתפיים בעת המעבר בשדה המוקשים והוריד אותו 50 מטר אחרי קו הטישטוש. זה הכל. עכשיו צריך לרוץ אחריהם".

*

הגשש הלך בראש. יש לו פנים חדות כפני זאב. שפתיים דקות שהוא נושך אותן בשעת התרגשות ואף רחרוני עם נחיריים דקות. הוא בן קיבוץ שהתגבר לשרת ביחידת הגדודים, שם למד לא רק ערבית צחיחית אלא גם את סוד ההתמצאות בשטח. הוא יכול לקרוא בגבעות החשופות, שלגבינו הן גבעות סתמיות, כבספר פתוח.

הסיירים הולכים אחריו ובריחוק מה הוחליית של אורי. נגיע בהם. במכשיר הקשר הזעקנו את היחידות שתהויבה הסימה, כדי לסגור את כל דרכי־הנסיגה. השמש עולה אט־אט כבו הושטת מכנע היום הבבבוין לה. יום של מרדף.

שוב מרדפים. עד שאתה מייצב את הקו, הכל עוד מעורבב. אינך יודע מי משלנו ומי האויב, אולם רק ההכרה הפסקה לחובה. כבר ייצבנו את הקו. מיקשנו בלילות את פתחי האדיות וכבר בא הבוקר הבוהר כל־כך כאותם ימים בהם ישבנו לאורך נהר הירדן, לאורך הגדר הסגורת עליו.

הם לא הרחיקו לכת. בכל שנתמיד נדביק אותם מהר יותר. צייד אדם. הצייד המודרני האחרון שנותר לנו. לא שואל אלא אדם פיקח כמונו, המסתיר את צעדיו, צופה אל דרכנו העולה אחריה. מבקש להיספג ולהיעלם בברחבים העצובים הללו, המשתר־עים כאמצעינו.

כמה ידיות... הם ידו לעברנו. מתפזרים לשרשרת ארוכה, מתקדמים לאט. קפיצה, גלגול, קפיצה, גלגול. צרור של מקלע. רימון כושלף. בתוך הדממה הזאת של הבוקר הקריר נבלעים הקולות כבהלמה אגרוף הנספגת בכריה. משחק ילדים כמו אי־אז במשק, כשערכנו מרדף דומה, משחק סימנים־רדף. קבוצה אחת צריכה להיעלם ולהשאיר אחריה סימנים בגיר על המדרכות, על הצציים, פתקים הקובעים כמה צעדים יש לספור עד לסימן הבא.

רפי וחבורתו נמלטו אל בריכת המים המתנשאת לגובה של 10 מטר. סולם ברזל דק צמוד אל דפנותיה הקורות. עלו לבריכה והצפידו בפרי החושחש שהתחילו כמטירים עלינו בוד על פירות נוקשים.

אספנו את כל המיכסים של פחי האשפה במשק, וניהלנו איתם

(סוף בעמוד 36)

صكذا من الاصل

صكذا من الاهل

דאר אויר
מספרות העולם

מאת סינדבאד

✱ זיכרון לסופר מהולל ותיפוש מפלצת מהוללת — באנגליה ✱ סיפור אהבה וסיפור חטיפה — בארה"ב ✱ זכרונות — סופר הודי ושחקן צרפתי ✱ מחקר חדש על וולט ויטמן — משורר ישראלי בכתב־עת ונזואלי ✱

ב־3 באוגוסט ש"ז ציין עולם התרבות מלאות חמישים שנה למות ג'וזף קונראד — שמו המקורי: תיאודור יוזף קוז'ניובסקי שראשיתו כבנו של אציל פולני ואחריתו כאחד מגדולי המספרים בלשון האנגלית.

קונראד הגיע לאנגליה לראשונה ב־1878. הוא היה אז בן 21 ולא ידע את השפה כלל, ספן שהחל שירות בצי־הסוחר הצרפתי ובאותה שנה עבר לשמש באניה אנגלית. המבקר החשוב פ.ר. ליוויס מחזיקו כאחד מחמשת הרומאניסטונים האנגליים הגדולים ביותר. יצירות־המופת שלו כוללות את „לורד ג'ים", „טייפון", „נוסטרומו", „ה־סוכן החשאי" ו„הזדמנות". שלא כמו מארסל פרוסט ושאר מספרים של דורו, כמעט לא הושפע על ידי ההתפתחויות של אותה תקופה בתחומי הפסיכולוגיה והפילוסופיה. הרומא־נים שלו הם סיפורים רומאנטיים על הים, של הרפתקאות קולוניאליות ושל המחתרת הפוליטית. בה־בעת יש בהם עומק מוסרי ופסיכולוגי משלהם, הם מוכיחים, בעושר פיוטי, הבנה לבדידות הנפש האנושית. „יכולתי למצוא בהבל רק מה שטבוע עמוק בנפשי", כתב קונראד. ועוד אמר: „הים לעולם איננו משתנה, וכל מעשיו, יאמרו הבריות מה שיאמרו, אפופים ומלופפים מיס־תורין", ואילו היבשה אינה אלא „צביעות של ידידים ותיקים", „אוכלי־אדם בעלי־ספר, הניזונים איש מאסון רעהו".

✱ ✱ ✱

הזואולוג והסופר הבריטי ג'יראלד דארל — אחיו של הסופר לורנס דארל — שכמה וכמה מספריו תורגמו לעברית, יצא בקריאה לעשות מאמץ מאמץ לגלות מה טיבה של מפלצת לוך נס המפורסמת. דארל משמיע את ה־קריאה הזאת לעולם, סוף סוף, של עקבותיה של המפלצת המסתורית הידועה בפתח־דבר ל„סיפורו של לוך נס", ספרו האחרון, אשר תקותו היא, כי יעורר את השלטונות ה־בריטיים להעניק סיוע כספי לשם עשיית מאמץ כולל ושיטתי למצוא מה קיים באמת באותו אגם סקוטי מהולל.

„גמור" — זהו שם הרומאן של הילמה וולינר, מספרת אמריקנית, אשר זהו ספרה הראשון הרואה אור דפוס. הנושא שבחרה לו הוא הטראגדיה של צלם בן 32, יפה־תואר ושופע חיוניות, נשוי ואב לשניים, שחלה בסרטן חשוך מרפא. הקורא הזהיר ודאי יתמלא חששות מפני מה שמצפה לו — סוף־סוף עודנו זוכר את המרקחת ש־התקין לו אריך סגל ב„סיפור אהבה". אבל טעות בידו: הרומאן של הילמה וולינר מוכיח, כי „סיפור אהבה" לא מיצה את ז'אנר האהבה והמוות־בטרם־עת ברומאן ה־אמריקני בן־זמננו. זאת ועוד: בניגוד ל־יצירתו של סגל ובבול החיקויים שירד בעקבותיו, זהו סיפור הנזהר מפני הסנטי־מנטאליות בבואו להתמודד עם דיוקנה של אשה, הלומדת לחיות עם גסיסתו האיטית של גבר שמילא את כל הפרצות בחייה, לא רק כבעל וכאוהב, אלא גם כאח שלא היה לה מעודה.

ג'יי כבר נכנס לבית החולים כשנפתח הסיפור, וסנדי נאלצת להעלות מנבכי העבר את תמונות חייהם המשותפים כדי להתגונן בהן במרוצת לילות הבדידות הארוכים. תחילה יש בכך כדי להושיע, אולם השבועות מתמשכים והולכים, והדמות הנאכלת במיטת בית החולים דוחקת את רגלי הזכרון. „אינך יכול לסמוך על הדמיון לנצח. אינך יכול לסמוך על מאומה", מקוננת סנדי בחצי הרומאן. פנים אל פנים עם ההתפוררות אינה מוצאת כל תגובה אפשרית אחרת, אך דמיון עז ורגיש, המתחדד הולך במרוצת הרומאן, דווקא הוא שמציל את הספר מן הדמעות הרדודות של הקיטש.

„גמור" הוא סיפורה של סנדי. ג'יי קיים במידה ובאופן שהיא רואה אותו, בין אם בגופו ובין אם בעיני רוחה. הילמה וולינר מיטיבה לרתק את הקורא, ביחוד בתארה את הילדים המסרבים לקבל את דין הטרא־גדיה שסנדי חווה. היא מקיימת את המסד הריאליסטי להפליא, המיבנה הסיפורי ש־הקימה ראוי להוקרה. מותו של ג'יי הוא גמר, אך לא המלה האחרונה של הרומאן. סנדי חוזרת מבית החולים לאחר שג'יי מת בשנתו הולכת להדום. „שכבתי על המיטה, המקום היחיד שבו אפשר היה להתחיל".

✱ ✱ ✱

שני ספרים נוספים, שעניינם הפרשה של פטרישיה הירסט, בת המיליונר שנחטפה בידי מחתרת גושית שמאלנית ושגם הצ־טרפה אליה, נוספו לרשימה. הוצאת „דל" הוציאה ספר־כיס בשם „טאניה"; אך היא מעכבת את הוצאתו לשוק עד ספטמבר ב־תקוה שאז כבר תצוף העלמה הירסט על־פני השטח — ואם אכן כך יקרה, יוסיפו שני המחברים, העתונאים פול אנדרו וזין מק־קללאן, אחרית־דבר. לעומת זאת אין הוצאת „סיגנט" מתכוננת — היא פירסמה את פרי־עטם של העתונאים ג'ון ופראנסין פאסקאל בשם „הפרשה המוזרה של פאטי הירסט". מספר הספרים על העלמה הירסט מגיע איפוא לחמישה.

✱ ✱ ✱

ר.ק. נאראיאן נחשב לגדול המספרים ההודיים בלשון האנגלית, אשר יצר את העיירה מאלגודי, ששימשה לו נושא לעשרה רומאנים ובהם תיאר בפרוטרוט את אקלימה ונופיה, בנייניה ותושביה על מעמדותיהם וכיתותיהם. אולם עיירה זו אינה מופיעה בספרו האחרון, אבטוביוגראפיה בשם „ימיי", שיצאה עתה לאור.

נאראיאן מספר כיצד „נולדה" מאלגודי הדמיונית שלו: „ביום מסוים בספטמבר, שנבחר על־ידי סבתי בשל הברכה השורה עליו, קניתי מחברת־הרגילים וכתבתי שורה ראשונה של רומאן; בשבתי בחדר, כשאני מכרסם את עטי ותוהה מה לכתוב, צפה לנגד עיני מאלגודי עם תחנת הרכבת הקטנה שלה, כולה כוננה ומזומנה..."

נאראיאן מספר על הספרים שהטביעו את חותמם על נעוריו — כולם משל סופרים אנגליים, מוולטר סקוט דיקנס ועד וודהאוז וארנולד בנט. אביו, מנהל בית־ספר מחמיר ומרוחק מילדיו, טרח לספק לו את כתבי־העת הספרותיים האחרונים של לונדון, ואלה הניעו את נאראיאן להתחיל לכתוב. הוא החל מחבר מסות על „ידידות" ו„מוסיקה שמיימית", שלא היו אלא פטפוט מופלג, אך סירוב העורכים לפרסמן גרם לו צער וכעס, המעורבים ברווחה גדולה.

נאראיאן מגולל את סיפור־חייו בעט קל, כמי שמשיח להנאתו, לרבות היותו חבר בארגון צופים שפרש מן ההסתדרות הכללית בסיסמה „אלוהים, חירות וכו'". הוא דורש בשבחי מאיסור ולכנגדם מביא את פגמיה של מאדראס. הוא מספר על קאריירה הרת־שואה של מורה, וכיצד נעשה כתב לעיתוני פליים, ועל כתבי־היד שהצטברו עד שהגיע המיברק הגואל מלונדון, חתום בידי דהיון „הרומאן התקבל! גרהם גרין אחראי". ב־רומאן זה התייצבה מאלגודי לראשונה על במת העולם. הוא מספר על חיזורו, ועל נישואיו ועל מות אשתו בטיפוס, — בקיר־צור, אנו נתקלים בנושאים שפירנסו את ספריו. ואף־על־פי־כן נשאר איזה מרחק בין הסופר לבין הקורא: הסתום מרובה על הגלוי, ותיאבונו של האחרון לפרטים אינ־טימיים על־אודות הראשון אינו מוצא מרפא.

ז'אן לואי בארו

✱ ✱ ✱

בשעתו הודענו במדור זה על המפורסם במשוררי קוריאה הדרומית, קים צ'י הא, שנידון למוות על ידי המשטר הרודני ב־אותה מדינה על שום שקשר, לדברי ה־תביעה, נגד הנשיא פארק. פסק הדין החמור עורר סערה גדולה והשלטונות המתיקו את דינו של המשורר והמירוהו במאסר־עולם.

כנגד זה נודע, כי פרקליטו של המשורר, קאנג שין אוק, נחבש בבית הכלא. מיניסטר המשפטים הודיע לבית־הנבחרים בסיאול, כי הפרקליט, שהגן על קים צ'י הא במרוצת משפטו הצבאי, חטא בטיעונים שהיה בהם משום ביזוי בית־הדין ופגיעה בצו־החירום של הנשיא. הכוונה לנאום שנשא ב־4 באפריל ש־ז ואשר על קיומה של קבוצת סטודנטים מחתרתית, שלפי הטענה פעלה למען הפיכה קומוניסטית, ובה־בעת גזר על כל הקמה של הצבא עצמו.

✱ ✱ ✱

ז'אן לואי בארו, השחקן והבמאי הצרפתי המפורסם, כתב ספר זכרונות ושמו „זכרונות בשביל המחר". הביקורת מאוכזבת למדי מספר זה, — שלא לדבר על התלמוס על־אודות שיעור־קומתו של בארו כשחקן ש־נתחדש בהזדמנות זו — שהוא אוסף של רשמים ו„השתפכויות" על־פי סדר כרונו־לוגי, פחות או יותר. בארו הוא יוצא כ־ש־פחת איכרים וחנוונים, שנתייתם מאביו ב־ילדותו. הוא לכד לראשונה את בבמו של שארל דולן. בין חבריו למשחק באותם ימים רחוקים היו דקרו וארטו. יחד עם דקרו פיתח אלף־בי"ת של פאנטומימה, אשר מסיבות מעשיות ואסתיטיות כאחד כלל גם עירום ובמחוננות. כשחזר בארו לעולם ה־דיבור, הוקיע אותו דקרו הפוריטאני כבוגד.

וולט ויטמן

אבל אין ספק שבארו הוא „איש תיאטרון" גדול. השנים ששהה בתיאטרון מאריני, ש־בעקבותיהן בא מינויו למנהל של ה„תיאטר דה פראנס", היו גולת־הכותרת של הקאריי־רה שלו. חבל שדווקא פרק זה בחייו, לרבות מסעותיו הרבים, וביחוד לדרום־אמריקה, הוא הדלש ביותר בספר.

הפרק המקסים ביותר הוא, בלי ספק, זה העוסק ביחסיו עם הסופר הגדול פול קלודל, שמילא — והוא אדם בא־בימים — את תפקיד האב לגבי בארו. המעשה כיצד חילץ בארו אותם מחזות־פאכיון להוטים מידי האיש הזקן, חמישים שנה לאחר שנכתבה תערובת זו של דתיות וארוטיקה, עושה רושם חזק במיוחד, והוא הדין בתיאור הלווייתו של קלודל.

הימים האפלים ביותר בחיי בארו פקדו אותו כשהתקוממו הסטודנטים ב־1968. ה־תיאטרון שלו, אודיאון, ניצב בלבו של רובע הסטודנטים, והוא פתח את שעריו לרווחה לפני המורדים, כשהוא נאמן למסורת עידוד הכשרונות והרעיונות הצעירים הנקוטה תמיד בידו. אך הסטודנטים התייחסו אליו באכזריות, מיאנו להניח לו להשמיע את דבריו, הרסו את סדנתו, קרעו לגזרים את התלבושות התפאורות ועשו עליהן את צר־כיהם. כשהוחזר השקט — פיטרה אותו הממשלה (בדמות שר־התרבות מאלרו, ש־מילא תפקיד המשתמש לשתי פנים בפרשה), והוא, בן ה־58, נתמלא סלידה חזקה.

ארזאו גילה דמות־אב נוספת על אלו שפירנבוהו כל חייו — את ראבלה. מדמותו וביצירותיו של סופר צרפתי גדול זה, בן המאה הט"ז, עשה הצגה מרגשת בטכניקה וברציונות החדשים הגלומים בה.

✱ ✱ ✱

האם היה וולט ויטמן, המשורר האמריקני הגדול, מחברם של „עלי עשב", מבעיר־

עודד סברדליק

מדורות חולני — הוא שכתב את הלהבות משגעני בתענוגיו?

הנחה זו מצויה, בין השאר, מחקרו של ד"ר דונאלד סקוט, מנהל לאנצאטלוגראפיה בבית העולים של הקרוי „אש ומציתי־אש". לדעת סקוט, אין ספק שוויטמן היה עצמו באש לבוליה השונים היה אוזהוית בהתרגשות. הרופא ... כי כשטוסכסואל ביקש ויטמן העזיר „גבריותו" בהזדהות עם כבאים חיילים, ששתיהן מפורסמות ובגבריותו. זאת ועוד: אין ספק, העתון הברוקליני הזעיר, „זה ... שנערך בידי ויטמן, עלו באש ... פעתו של הגליון הראשון. ד"ר סקוט כי האמת על מאורע זה לא תיוודע אך טוען בצדק, כי לנוכח העליה במספר השריפות, יש צורך לחקור השריפות ולקבוע דיאגנוזה ... למבעירים.

✱ ✱ ✱

בקאראקאס, בירת ונצואלה, ... עת בשם „אילן האש" הנקרא ... נערך בידי ז'אן אריסטגוויטה ... יצאה חוברת חדשה של כתב־עת ... הארי שלה מיוחד לשיריו של ... ליק, מספר ומשורר ישראלי הכותב הספרדית.

סברדליק, יליד ארגנטינה, עלה ב־1965 וקובץ־סיפוריו המתורגם „ארץ לא־נודעת", ראה בשעתו ... צאת ספריית פועלים. עורך „... מקדים לשירים מבוא מלא הערכה של סברדליק, כן מצורפת להוכחת ... שלו.

לפני עלותו ארצה פירסם עודד ספרי שירה ופרוזה בארגנטינה מהם זכה בפרס מטעם אגודת הסופרים ... ארץ זו.

ספרים חדשים עיון ראשון

שירה

שירים לפנות בוקר

ספר שיריו השלישי של עמוס אטינגר מהלך לארבעה שערים ועניינו: אהבות אחרות, רשמי מסע בדרום־אמריקה, הווי היומיום והרהורים בתוך ואחרי מלחמת יום הכיפורים. (עמוס אטינגר, „רבע לפנות בו־קר", הוצאה א.ע. תמר, תל־אביב, מאי 1974, 128 עמ').

שירים מרחוק

ספרון שיריו החדש של מרדכי אבי־שאול ליוחד לארץ צילה וטבוע בסימן תהפוכות המשטר שהתחוללו בה. (מרדכי אבי־שאול, „צילה ז'", הוצאת „מחר", תל־אביב, 1974, 48 עמ').

בים התהיה

ספר ראשון של משוררת צעירה, שעולמה הפנימי מלא תהיה והיא מבקשת לה דרך. (עינה מישור, „הים", הוצאת „מרקליף ליד „עקד", תל־אביב, תשל"ד, 72 עמ').

לשמוע — ולשיר

קובץ שירים בעלי אופי אישי־לירי. (ש. בת־דבורה, „ונאזין", הוצאת אליף, תל־אביב, תשל"ד, 48 עמ').

שירים ראשונים

אסופת שירים בכתב־יד, בהם קריאה ל־עולם חדש. (ארנה, „אשכולות הזמן", הו־צאת המחברת, חיפה, תשל"ד, 32 עמ');

כינור ושושן

ספר שירים חדש של אברהם סוצקבר, באידיש, בתבנית אלמנית, עם רישומים באת מארק שאגאל. (אברהם סוצקבר, „די פידלרויז", הוצאת „די גאלדענע קייט", תל־אביב, 1974, 110 עמ').

עיון ומחקר

תורת שנקרה

הספר החמישי בסידרה המוקדשת לידע המוסר המזרחי. הפעם — תורתו הנוד־דואליסטית, של המקדש הפילוסוף שנקרה. תירגום ודברי־פתיחה: שלמה קאלו. (שנ־קרה, „חירות מוחלטת" או „גולת הכותרת של ההבחנה", הוצאת „דעת" יפו, תשל"ד, 112 עמ').

מבוא לפסיכותראפיה

הספר, ראשון בסוגו בעברית, מחולק ל־ארבעה חלקים — בעיות תיאורטיות בפסי־כיאטריה; בעיות הרפואה, — בעיית ה־פסיכותראפיה; טיפול נפשי בחולים. (ד"ר פ. בריל, „בדרך לפסיכותראפיה הומאניס־טית", הוצאת לוין־אפשטיין — מודן, תל־אביב, תשל"ד, 208 עמ').

ספרי זכרון

לזכור קדיש לוז

ספר זכרון לבי שהיה יו"ר הכנסת, איש דגניה. תולדות חייו ודברים עליו ומשלו. צרף והביא לדפוס: בדימי כבר. („קדיש לוז — אדם ודרך", הוצאה דגניה, תשל"ד — 1974, 170 עמ').

היסטוריה

עד המהפכה הצרפתית

ספר לימוד לתלמידי בתי־הספר התיכו־נים ולנבחנים, החיצוניים, מהתקופה האבסו־לוטיזם בתולדות העמים והתקופה בגזירות ת"ח ועד ראשית האמנציפציה בתולדות יש־ראל. (שלום אטינגר, „היסטוריה" כרך א' — תולדות העמים, 188 עמ'; כרך ב' — תולדות ישראל, 148 עמ'. הוצאה מכון יש־ראלי להשכלה, ליד המרכז לחינוך ולתרבות, תל־אביב, תשל"ד).

לילדים ולנוער

הילדה והבריטי

סיפור על רקע ימי שלטון הבריטים ב־ארץ־ישראל לפני קום המדינה. (הדוה אביר־גן, „צמלה וג'ורי", הוצאה יוסף שרברק, תל־אביב, תשל"ד, 108 עמ').

יהדות

„מיהו ומהו — יהודי?"

על הבעיה הבוערת ביותר על הפרק, בתחום יחסי דת ומדינה מזה ויחסי יהדות התפוצות לישראל מאידך, מנסה להשיב מחבר ספר זה (אברהם קורמן: „יהודי כיהו ומהו", ת"א, תשל"ד, 448 עמ'), תוך הבאה הקבלה היסטוריות ... גים בעיר מחשבות, וויכוחים ופרתק.

„מיין שטעטעלע בעלז"

העיירה בלז (בעלז) על רבניה, אדמו"ריה, חסידיה ובעלי בתיה קמה לתחיה בספר יזכור זה, המקיף אותה בעברית ובאידיש, מכל צדדיה. (עורך: יוסף רובין, ת"א, תש־ל"ה, 559 עמ').

א.ז"ק

קוראים מגיבים

כחסיד חב"ד וכאיש „מעריב" כאחד, נפגע־תי מההתקפה חסרת הטעם והתכלית של הגב' יהודית אוריין בן הרצל על הרבי מליובאוויטש, המתרכזת לסוף מאמרה „רומאן הסידי מגויר־יהודי" („מעריב" כ"ח מנחם אב) בלי כל קשר־לנושא. חסידות חב"ד או הרבי מליובאוויטש אינם מוזכרים בספרו של פוטוק בהור שבאלה — המבק־רת רואה מהרהורי לבה. היא רשאית כמו־בן, להתווכח עם הרבי מליובאוויטש ואף ל־מתוח עליו ביקורת על שאינו עולה ארצה — אבל מה לזה ולספרו של פוטוק?

להתחכמות מגוחכת ושחצנית — נזקקת המבקרת בהניחה, כי מעיני הרבי מליובאו־ויטש „נעלם" מאמר חז"ל (הידוע לה, כבנין), בדבר „כל הדר בחו"ל"... טוב ש־היא הביאה לידיעתנו — ולידיעת הרבי — את המאמר הנ"ל (אגב, בציטוט לא לגמרי מדוייק), אך עוד יותר טוב היה, אילו נשמ־רה בכתיבה בסוג זה מידה מינימאלית של דרך־ארץ.

נפתלי קראוס

בין השורות

✱ הסיפור „פרי השושנה" הוא מ... החודש של יגאל לב, העומד להופ... אלה.

✱ הציור המלווה את הסיפור הוא ... צור („התפוח הקטן") — מן החוב... של דוד צורי.

✱ „סות קצר" יופיע לעתים מן ... דברי־ביקורת קצרים מפרי עטו של ...

✱ המאויר לפמאגנט, שנולדה ב... ישראל, שנספתה לפני כשבוע ... השכל בביתה — היתה מן המשורר... שבות בארצה. שני שיריה לקוחים ... שעוד לא נתפרסם במקורו.

✱ מבחה, תשבת ירושלים, מפר... שירה בראשונה.

פרס עיירת חולון

הפרס הספרותי ע"ש חיים ק... לשנת תשל"ה (בסך 2000 ל"י) יוע... ליצירות בתחום „חכמת ישראל"... ניתן להגיש יצירות מוגמרות, של... מ"ב גליונות דפוס. באים בחשבון ... שיצאו לפני מספר שנים. הסופרים ... המעוניינים, מתבקשים להמציא לפי... לון, המחלקה להרבות, את החיבו... עתקים עד יום שלישי ע"ז בתשרי 1.10.74.

הוצאת מסדה בע"מ
דרך ז'בוטינסקי 21, רמת־גן
סניפים: ירושלים, תל־אביב, חיפה, הרצליה, ראשון־לציון

לבתי־ספר יסודיים וחטיבת הביניים
אלפוני לכתה א', בשני חלקים
מאת: **וילנסקי, אריאל, פרסקי**
דפים לעבודה עצמית לאלפוני חלק ב'
חברים לומדים עברית לכתה א'
מאת: **יוסף שקד**
המקראה שלי לכתה ב' ולכתה ג'
מאת: **אריאל, אביבי, גבריאלי, פרסקי**
מקראות ישראל לכתות א', ב', ו', ח'
מאת: **אריאל, בליך, פרסקי**
הדפסות חוזרות ומתוקנות
מקראות ישראל מחודשות
לכתות ג', ד', ה'
מאת: **אריאל, פרסקי**
דפי עבודה למקראות ישראל חדשות ד'
מאת: **ג. פרסקי**
2 חוברות ד/א, ד/ב
מקראות ישראל חדשות
לכתות ו', ז', ח'
מאת: **ג. פרסקי**
לכתות ז'—ה' תואמות לחטיבה הביניים
שלב א' עברית של יום יום למבוגרים
מאת: **יוסף שקד**
הספר שלנו הוראת הכתיבה והקריאה למבוגרים
מאת: **יוסף שקד**
תנ"ך בפירוש ש"ל גורדון
מהדורה מחודשת ומעודכנת, ב־17 כרכים
ספר החשבון שלי לכתה א'
מאת: **ת' עץ־הדר, ד"ר ש"פ קלעי**
ספר חשבון והנדסה לכתה ה'
מאת: **אגוזי, יעקובסון, עדין**
לספר זה גם 3 חוברות לשיעורי בית

מתמטיקה ללמוד מוגבר
לכיתות ז', ח'
מאת: **ד"ר ב' בן־יהודה**
הוראת המתימטיקה לכתות ז', ח'
מאת: **ד"ר ב' בן־יהודה**
חוברות הדרכה למורים
לבתי־ספר תיכוניים ומקצועיים
מבוא לסטטיסטיקה ולתורת ההסתברות
מאת: **פרופ' ל"נ פוזנר**
הערות למורה ופתרונות ותרגילים לספר זה
מאת: **פרופ' ל"נ פוזנר**
פרקי השתלמות במתימטיקה
מתורת הקבוצות ומתורת המספרים
מאת: **ד"ר ב' בן־יהודה**
קצור גיאומטריה אנליטית של המישור
מאת: **ד"ר ב' בן־יהודה**
גיאוגרפיה פיסית לכתות ט'—י"ב
מאת: **פרופ' דב ניר**
הספרות העברית החדשה לזרמיה
מאת: **א' שאנן**, ב־4 כרכים
אידיליות
מאת: **דוד שמעוני**
במהדורת עממית
אטלס תכנון פרקי מכונות
בעריכת: **אינג' מ' גולומב**
מערכות אלקטרוניות
מאת: **אינג' ב"צ ברטה**
א. מעגלי מיתוג ובתיקה
ב. היענות דפקים, מעגלים לוגיים משולבים
ג. רבי רטט, בסיסי זמן

מיתקנים וקביעים
מאת: **אינג' מ' מרמור**
יסודות עבוד מתכת למתחילים
תרגום ועבוד: **א' אלון, י' לבנת**
א. טכנולוגיה של מתכות
ב־ג. תרגילים לעבודה מעשית
ד. שרטוט לסדנא ומתימטיקה
צנרת ומיתקני תברואה
בעריכת: **אינג' ד' אבידן**
אוטומציה תעשייתית
מאת: **אינג' א' ספקטור**
החומרים ושימושם
מאת: **קון—סטרפילד**
חידושי האלקטרוניקה
בעריכת: **אינג' מ' מירון**
6 ספרים: הטרנזיסטור; קשר ורדיו; המחשב א'; המחשב ב'; כיצד פועל המכ"ם; משר־כות היי־פיי וסטריאו
לקסיקון לתודעה יהודית
מופיע ביוזמת משרד החינוך ב־4 ספרים:
א. הווי ומנהגים
ב. צומות, ישוב ומדינה
ג. אישים וספרים
ד. מאורעות ומלחמות בתולדות עמנו
מסד — עם ישראל ומורשתו
סדרת ספרים בנושאים:
תודעה ומורשת היהדות, היסטוריה ומקרא, עם ישראל בארץ ובתפוצות, חסידות וציונות
הופיעו:
המקרא — ימי הורדוס והמרד הגדול;
הנבואה בישראל — המאבק על דמות חבית הלאומי;
החשמונאים — המאבק לבטחון ולעצמאות.

להורים ולמורי בתי־הספר היסודיים והעל־יסודיים
ספרי לימוד בהוצאת עם עובד

לבתי־הספר היסודיים
ב. רכבי וב. כוכבא: נקרא ונכתוב (חלק א') — לכיתה א' — 7.— ל"י
ב. רכבי וב. כוכבא: נקרא ונכתוב (חלק א') — לכיתה א' (כריכה רכה) 5.70 ל"י
ב. רכבי וב. כוכבא: נקרא ונכתוב (חלק ב') (בקראה) — לכיתה א' 8.40 ל"י
ב. ומ. רכבי וב. כוכבא: תורה לילד — לכיתה ב' 10.10 ל"י
מ. ענת וח. קלמר: ספר בראשית עם פירוש רש"י — לכיתות ב'־ג' 5.30 ל"י
מ. ענת וח. קלמר: ספר שמות עם פירוש רש"י — לכיתה ג' 5.20 ל"י
ר. הברון: סיפור החוף התיכון והדרומי — לכיתות ד'־ה' 12.— ל"י

לחטיבת הביניים
מ. מעלר: אלגברה ז' 10.70 ל"י
מ. מעלר: אלגברה ח' 11.15 ל"י
מ. מעלר: אלגברה ט' 15.— ל"י

לבתי־הספר התיכוניים
מ. גרנות: מבחר תשובות לבחינות בגרות בספרות (חלקים א'־ב') ב"א 11.40 ל"י
מ. הראל: גיאוגרפיה פיסית כללית 11.15 ל"י
מ. הראל וד. ניר: גיאוגרפיה של ארץ־ישראל 13.30 ל"י
ע. יובל: פרקים בכלכלה (חלקים א'־ב') כ"א 19.— ל"י
ע. יובל: תרגיל בכלכלה 8.— ל"י

הופיעו זה עתה:
סיפורי אשר ברש: עריכה, ביאור ושאלות בידי משה גרנות 4.80 ל"י
שירה חדשה וצעירה — קובץ לחטיבת הביניים 2.75 ל"י

יופיעו בקרוב:
משה גרנות: הזכור ומאסיה
ד"ר ב. בן־יהודה וד"ר מ. בידון: פרקי תלמוד (לכיתה ט')
פרופ' י. רצהבי: שירים לשלמה אבן־גבירול ויהודה הלוי (במפורשים ומלווים במבואות, בשאלות ובתרגילים).

כל הספרים הם על־פי תוכנית הלימודים החדשה של משרד החינוך.

בהזמנות נא לפנות להוצאת עם עובד, רחוב מזא"ה 22, ת.ד. 470 תל־אביב, טל. 611526.

ביקורת

מוח קצר

מאת

מ. קלעי

— כמדע פופולארי

Library of Jewish Kn[owledge]

★ The Bible and C[…] by Gabriel Sivan. In[…] by Dr. Shalom […] (544 pp. 60 plates)

★ Biblical Archeology […] Dr. Shalom M. Pau[l] William G. Dever […] 105 plates) Keter Publishing H[ouse Jeru]salem, 1974.

…ם באים מתוך סידרה חדשה, …ארה, שהוצאת „כתר" הירושל־…בה השנה, במסגרת מסעה להר־…דוהות בגולת ישראל. הסידרה …ת, אך כהיבתה ועריכתה, הר־…ה בירושלים, כשבראש המפעל …ביפרי ויגודי — מה שמסתבר … משאנו מביאים בחשבון את … בין סידרה זו לבין האנציק־…יקה. אבל השימוש הנרחב ש־… זו בחומר ובלבבים הלקוחים …ופדיה אינגו רק בהוצגת ניהול …של משאבי בידע, אוצרות מוצ־…דים, כמות ולוחות צבעוניים — …ן גם התכונות בירדעין לספק …דעת היהדות על רמה פופולא־… כשהמטרה העיקרית היא סקירה …דוקא מקור, יצירה או חידוש. … את הספרים לפי ייעודם — …א לברך גם על היזמה וגם על …ר על הארכיאולוגיה המקראית … במנו, לא בנושא ולא באופן — אבל דומני כי זוהי פעם …ארכיאולוגיה המקראית החדשה, …תורון, מקבלת כיסוי כולל ופר־…גלית. הספר ערוך לפי נושאים …, חיי יום־יום, כלי־פולחן וכו') …ורי הסידה או תקופות — מה …יותר את אופיו הסקירתי המפ־…יכרות את הטוביבויותיו המדויות … ברות צבועה זו והא מתאר תמונה מקפת. הנשויה לעורר עניין אצל הקורא הצעיר והמשכיל, כשם שהוא תצטרף באופן טבעי לספרייתו של חובב התנ"ך. בקריאה ראשונה נתקלה העין בשגיאה מצערת באחת המפות: במקומם של הרי גלבע צויין השם „גלעד". יש לקוות, כי זהו מקרה בודד.

הספר על „התנ"ך והציוויליזציה" הוא הרבה יותר יומרני, אף כי אינו חורג מן המסגרת של סקירה אינפורמאטיבית סיטונית. היומ־רה היא בנסיון להקיף את מלוא תחומי השפעתו של התנ"ך על תרבות העולם ועל ההיסטוריה והחיים של עם ישראל. הספר מתחלק לפרקים ופרקי־פרקים ולפחות מ־בחינת האנגרמה הכוללת הוא מרשים ב־יותר. השפעתו של התנ"ך מתחילה, כמובן, בתחומי שלוש הדתות הגדולות, אך היא חודרת ומתפשטת — באמצעותן — על כל תחומי החברה והחיים, המשפט המדיניות. פרקים רבי־רושם הם אלה המתארים את השפעתו של התנ"ך בתחומי התרבות, המוס־כה והאמנות. אין כמעט תחום מתחומי התעסקות הרוח האנושית שחותמו של ספר־הספרים לא הוטבע בה — אבל כאן בדיוק מגיע הספר אל קצה כוחו. אין הוא יכול להרשות לעצמו את הסלקטיביות ואת ההעד־פה לפי שיפוט רעיוני או ערכי, אך מאידך אין הוא יכול להיות מלא המעודש לגמרי מבחינה אנציקלופדית. מה שקורה הוא, כי בכל תחום שיש בו לקורא ידיעה למעלה מן הממוצעת — הוא מוצא ליקויים גם במישור האינפורמאטיבי. המכיר את הספרות העברית לא יסלח את ההתעלמות משירת שלונסקי, הרויה מוטיבים תנ"כיים, או מ־מחזהו של נסים אלוני „אכזר מכל המלך", כשם שהיודע משהו על התיאטרון העברי לא יבין מדוע אין זכר להצגות התנ"כיות של „אהל" ו„הבימה", שהיוו בשנות השלו־שים והארבעים תופעה של רינסאנס תנ"כי בחיי התרבות שלנו.

אבל, שוב, מי שיקבל את הספר בגבולות צנועים יותר יוכל לברך על אוצר זה של מידע, מוגש בצורה כה נאה — מעורר סקרנות טובה ואפילו מחשבה.

הכתיבה הלוהטת

אב"א אחימאיר, מותו של יוסף כצנל־סון ★ לאחר האהבה, לאחר השנאה, הועד להוצאת כתבי אחימאיר, תל־אביב, תשל"ד, 241 ע'.

זהו הכרך הרביעי לכתבי אב"א אחימאיר — הראשון שיש בו שתי עבודות בעלות שיעור־מידה לאחר שלושה כרכים של לי־קטי מאמרים קצרים, הראשון שיש בו נעימה אישית חזקה ופרקים היאוריים־סיפו־ריים שיסודם בחויה האישית ובכוחם, ל־עתים, לעורר הרשמות חזויות בלב קורא.

צירופם של שני החלקים לספר אחד מוסיף להם עניין ודרמאטיות, כשם שהוא מאשש את אחידותו של הספר. הראשון עוסק ב־אהבה גדולה, השני — ביריבות גדולה שעד גבול השנאה. שניהם יש להם שורש אחד — העיר היהודית של הווה המושב היהודי ברוסיה, אותה קהילה מופלאה עתירת כשרונות ולהט חלוצי: בוברויסק של סוף המאה שעברה וראשית מאה זו. את יוסף כצנלסון אהב אב"א אחימאיר אהבת נפש, המתחילה ביריעות נעורים, הנמשכת בשות־פות לדרך ולרעיון במסגרת התנועה הרוויזיו־ניסטית בארץ ישראל והמגיעה לשיאה ב־ימים הקודרים של טרם־שואה בדרשה ובצר־רה, ערב הכיבוש הנאצי. כתיבתו של אחי־מאיר להוטה באישיותו, כדעותיו, כיחסו לאדם ולחיים. הדיסציפלינה של הכתיבה ה־ספרותית־אמנותית אינה ממלאת כאן תפקיד ועל כן תוכל הביקורת הספרותית־אמנותית להצביע על חסרונות יסודיים: חזרות מייג־עות, דיבור רם מדי וצבעים חריפים מדי, היסחפות אחר היבט אחד תוך הזנחת היב־טים אחרים. אבל גישה כזאת תהיה בה החטאה גמורה של העיקר — שהרי ספר זה על שני חלקיו יש להבינו כווידוי אישי רחוק, וכנראה נהוץ מאד, של איש מלחמה המנסה לסכם את דרך חייו. כווידוי — זהו ספר משכנע ונוגע אל הלב בכנותו. כאן מתגלה לנו אישיות שלא ידעה פשרות, ש־ניסתה לחיות תחת מכבי אחד, תחת דגל אחד, תוך נכונות לקרבן הקיצוני ביותר — ואשר העמידה על כן למשפט את הכל לפי קנה־מידה אחד. רק כך נוכל להבין אדם שנצמד אל הימים הקשים ביותר של חייו — כאל הימים הנפלאים ביותר בחייו, ב־עצם: כתמצית ותכלית משמעותם. בשרונו לסלוח, או אפילו לאהוב, את ברל כצנלסון, היריב הגדול, אחד מרודפיו בימי פרשת רצח ארלוזורוב („עלילת הדם" כלשון ה־מחבר) — מופיע בסוף הספר כבין אור מאחור, אור של גבורה וחכמה, אך גם אור של ניצחון, של הרגשת־סיפוק על תקופת הסבל והשפל לא פחות מאשר על ימי ה־רגיעה שבאו אחריה.

התיאור המלא, הרב־צדדי, של תקופה הי־ראית זו, על תולמיה ולהמיה, עוד לא ניתן לנו כאן — אבל גוש להט של הוויה רא־שונית, אותנטית, יש כאן, ובכך ערכו והיוותו של הספר.

אנשי־דת כסוכני־ביון

מאת

משה שניצר

„כנען וישראל" מאת בנימין מזר. מו־סד ביאליק, ירושלים תשל"ד, 320 ע'.

בימים בהם היכה שמשון בלחי חמור אלף פלשתים הפליגו ספנים כנענים נועזים מאי קטנטן הקרוי צור, ומן החוף שמנגד, מע־רבה, אל הבלתי נודע. במצוות מלכם היה עליהם לגלות נתיבי שיט חדשים ולכונן תחנות מסחריות בחופים נעלמים.

עוז רוחם לא ידע גבול. בעברם את מצר גיברלטר, בשוטם בים סוף, בהפליגם באוקי־נוס ההודי שחקו למוות. הם ניתצו לרסיסים סיפורי בדים מסמרי שיער על מפלצות הבולעות יורדי ים ועל מצולה השואבת אניות אל קרבה. לימים הקימו מושבות בצפון אפריקה, בסיציליה ובמקומות אחרים.

שכר האימה היה קופה מלכותית תולכת ותופחת כתוצאה מרווחיהם של סוחרים ער־מומיים אלו. ה„אגר" של המלך הרגיע שחקים בהצביעו בגאווה על חיות אפריקניות אכסו־טיות שפרו ורבו בגן החיות המלכותי, על שכיות חמדה כשנהבים ועל תכשיטים קוס־מטיים שהיו חלומה של כל אשה.

להתעצמותה של פיסת אדמה זעירה זו נודעה — לדעת פרופסור מזר — השפעה על שגשוגה של ישראל בימי דוד ושלמה. השקפה זו מובעת באסופת מאמרים הקרויה „כנען וישראל" והיא לקט מחקריו של חוקר ארץ ישראל הנודע. ספר זה איננו אלא מסע מרתק תלת מכדי אל העבר, לארכה לרוחבה ולעמקה של ארץ ישראל. המאמרים מתפר־שים על פני אלף וחמש מאות שנה. תחילתם ברקע של אבות עם ישראל והשבטים ה־קרובים אליהם, הגלגולים האתניים, מסעות הכיבוש שעברו על הארץ, יציאת מצרים וכיבוש הארץ, וכלה בתקופה ההלניסטית.

אחד הנושאים העיקריים בספר הוא ה־השפעה הכנענית על ישראל הקדום. מס־תבר, לדעת מזר, כי עלייתן של המדינות הלאומיות החדשות, צור וישראל, היתה בת אותו זמן.

לדעת מזר, חולשתן של מעצמות העל — מצרים ומסופוטמיה — ומותה של האימפריה החיתית הן שאפשרו את תור הזהב של מלכויות דוד וחירם הצורי. משראה חירם כיצד מספח דוד את שכניו הקדים לבוא עמו בברית.

האצולה הצורית פיתחה אותה עת את הסחר הבינלאומי, מספנות ובתי מלאכה. הספנים הצוריים שיתפו פעולה עם „אני שלמה" בסחר בים סוף. באמצעות הצורים הגיע שלמה אל הנחושת הקפריסאית והבדיל האנטולי. ארכיטקטים כנענים שירטטו את תכנית מקדש ירושלים וחרשים צוריים קירו אותו בארזי הלבנון. צור הציבה תחנות מסחר לאורך חופה של ארץ ישראל והיותה מעורבת שדרך ישמשו של לדרכי המסחר ה־בינלאומי.

תמורת העזרה הצורית סיפקה ישראל תו־

בנימין מזר

צרת חקלאית. השלום באיזור הביא לדברי מזר לשגשוג באמנות, בחקלאות, בתעשיית האריגים, הקירמיקה ובענפים אחרים.

השגשוג החומרי היה מלווה בפריחה תר־בותית. זמן מה קודם לכן המציא באזן פיניקי א"ב (שבמיוזע יווני היה לא"ב הלטיני של עמי אירופה עד היום הזה). המצאה זו איפשרה פעולה ספרותית־הסטו־רית ענפה בחצר המלכים. מזר סבור, כי בעת ההיא הועלו על הכתב רסיסי מיתוסים על בריאת העולם וראשיתו של עם העברי, רישומים היסטוריים וסיפורים עממיים, שהם לוז השירה של ספר בראשית. מאידך, הפליג לדעתו מזר בטענה, כי ספר בראשית משקף את הרקע של תקופת השופטים. אמת, יש בו אנאכרוניזמים רבים, אך כבר עמדו חוקרים על דמיונם של מנהגים ואור־חות חיים שבו למנהגים מסופוטמיים קדומים מראשית האלף השני ועל אמינותן של מסו־רות בעל פה, היא הנותנת. כלומר: הספר גובש במסורת על פה מאות בשנים לפני שהועלתה על הכתב. היו גם חוגים של חכמים. ממשלי משלים, המקרא מציין בגא־ווה, כי שלמה היה חכם מחכמי ארצות שכנות.

משגיבש דוד איחדים פרובינציאלים ו־שבטי נוודים למדינה מתוקנת באלף לפני־הניע בנייתבנו העשיר של אנשי מינהל כנע־ניים. מזר מתוקה על רשימת שרי דוד ומעלה, כי רבים מהם היו נכריים. כך, למשל, היה „אשר על המס" (מעין שר אוצר) כנעני ושמו אדורם. כאז והעולם לא היו שרי האוצר חביבים על בני עמם, במיוחד אם גבו מסים בתריצות מופרזות. אותו אדורם הגדיש והאי את הסאה, שכן לימים נסקל בידי נישומים זועמים. אחד השרים החשובים היה סופר המלך, אחד מיהודי סגולה שידעו קריאה וכתיבה רהוטה. הוא שניסח את מכתבי דוד. הואצלו לו תפקידים חשובים במדיניות החוץ ובעניני כספים. סופרו של דוד, שושא, היה כנראה חורי (אפשר ששירת בירושלים היבוסית ערב נפילתה בידי דוד). גם משרת שר הצבא היוה חיקוי של דגם כנעני. לרשות המלך עמדו שכירים נכריים „לבאיים" שהיו, כנראה, קשתים מקצועיים וכן שומרי ראש ערים „הכרתי והפלתי".

מי שסבור כי הלוי איננו אלא „שוליא כוהן" טעות בידו. לדעת מזר היה תפקיד הלויים מגוון לאין ערוך. מסתבר, שבסוף ימי דוד ובראשית שלטון בנו נוסדו ערי־לויים בגבולי הארץ השונים. בערי שלטון מבוצרות אלו הושבו משפחות לויים נאמנות למלך. הלויים גבו מסים והופקדו על אחוזות המלך, במקומות שונים נשאו תפקידים במחוזים והיו מעין אנשי ש.ב., שפיקחו על הנוכרים שנבלעו בתחום הכיבוש הישראלי. אין תמה שירבעם מפלג הממלכה, גירש באמצי מלה אלו מישראל בראשותו בתום גייס ומשי.

רק תקופת פאר כמו, שאת אישיותו הושף מזר, יכלה להצמיח בתודעת ישראל במשך שלושת אלפים שנה את האמונה בנצחיות בית דוד, את הכמיהה למשיח בן דוד ואת הכיסופים לירושלים.

לכל אורך הספר אותו משתאה ליכולתו האנליטית של פרופ' מזר, המגנזה עד דק שברי פירורים של מידע ומסיק מהם מסקנות מאלפות אך שקולות. ידו רבה גם בסינתיזה. מאמריו הם שילוב של ענפי ידע רבים — ארכיאולוגיה, היסטוריה, גיאוגרפיה, מקרא ועוד.

במאמריו מתגלה מזר כמורה־דרך, כאביה של אסכולה חדשה. זו הרחשות כבוד לכתבי הם המקראיים (הגם שהוא מהול לעתים בספקנות מדעית בריזה) ואיננה שוללת א־פריורי את הכתוב, דוגמת החוקרים הגרמ־נים שהסבירו והוגם על זוקר המקרא. פרו־פסור מזר עמל לאשש את הכתוב במימצא הארכיאולוגי. זו תרומתו הגדולה להיסטוריה המקראית וככזה הוא ראש וראשון למחנה גדול של חוקרי ארץ ישראל.

בין ה… דק …רדטה

מאת

י. מינסקי

…ינסק", כרך א' כרך היסטורי …דות קהילת פינסק־קארלין …ה ועד חורבנה, העורך ד"ר …נוביץ בהוצאת ארגון יוצאי …ארלין במדינת ישראל תש־… 4 ע'.

…שנות־עמל בהשתתפות מרצים … וסביבתה — סיים ד"ר זאב …[ר]בינוביץ (תושב וחוקר בישראל) את עורי… ההיסטורי של ספר פינסק. …לאור ע"י ארגון יוצאי פינסק־…ראל ובתפוצות. מוכן כבר לד־…רך ב' ההיסטורי, שביחוד עם … שיצא לאור לפני 8 שנים …ן תמיר, ישלים טרילוגיה זו־…ית על קהילה מרכזית ורבת־…ה, האינה עוד. בכרך רב־היקף …לאור זה לא כבר נמצא מאמר ד"ר זאב רבינוביץ „על דרכה …, דיוקנה תיאורית של המנוח …ליב ממנהיגי יהדות פולין איש … עיקרו הוא המחקר ההיסטורי הבסומק שנכתב ע"י ד"ר מ. נדב (בוגר גימנסיה „תרבות" בפינסק, מהעובדים ה־בכירים של „הספריה הלאומית" בירושלים) המקיף את התקופה מ־1506—1880. החלק השני, המקיף את התקופה מ־1880 עד חור־בן הקהילה ע"י הנאצים, נכתב ע"י פרופ' מורדכאי … ויופיע בקרוב.

מחקרו של ד"ר מ. נדב פותח בתעודה (מ־1506) של הנסיך מיכאל איבנוביץ יאר־וסלבסקי, המעניקה ליהודים יוסקה מאר־רוביץ ופסח איזושביץ ואברהם ריזויקוביץ זכות רכישת קרקע לבית־כנסת ולבית־עלמין ומבטיח זכויות־מסחר הסותרת בעני… מכאן ואילך מובאים מקורות מסמכים, המעידים על ההתפתחות הכלכלית־החברתית ועל ה־אוטונומיה הלאומית־תרבותית, כגון „מדי־נה בתוך מדינה" של קהילת פינסק־קארלין. החל מהמאה ה־16 היו הנסיכים מעוניינים מאד בפיתוחה המסחרי של רוסיה כולה ובמתן תנופה לכלכליה לנסיכויותיהם הם. האלמנט המוכשר המתאים לכך היו היהו־דים. הנסיכים עודדו את היהודים לבוא לפתח את ארצם הנחשלת ותמורת זאת הבטיחו חסות־פוליטית ובטחון־חיים. כך התחילה גם התפתחותה של קהילת פינסק. 15 משפחות יהודיות (כ־75 נפשות) הגיעו לפינסק ב־1506 והתחילו להכות שורש ב־עיירה הקטנטונת והנחשלת. כעבור 140 שנה מנתה כבר פינסק היהודית 1000 נפש; העוסקה במסחר מפותח. המהלומה הרא־שונה ניחתה על ראשי יהודי פינסק ותו־שביה בימי הבלניצקי (גזירות ת"ח). ה־קהילה נחרבה כליל. כאן אנו עדים לחידו־ש גיונה של יהדות הגולה. רק באה הרגעה פוליטית — מתאספים שרידי יהודי פינסק ומחליטים על חידוש החיים בעיירה. כעבור 150 שנה מונה האוכלוסיה 3000 נפש. המאה ה־17 רצופה מלחמות בין הפולנים והמוסק־באים, ובראשית המאה ה־18 נתנסתה פינסק בכיבוש השוודים. היהודים נשארו בעיר בימי הכיבוש ולא נפגעו במיוחד. השוודים ראו בהם „תושבים חרוצים יותר מאשר בקהמות אחרים". מאמצע המאה ה־18 הר־לעת האוכלוסיה היהודית וגדלה במספרה ובמשקלה באוכלוסיה הכללית של העיר. בתקופה זו נוסדה בפרבר פינסק קהילה קארלין, שאחר כך התאחדה עם פינסק לעיר אחת.

אנו קוראים בספר על הרבנים וחוגי תל־מידי חכמים שפעלו בעיר הפכה לעיר של תורה וחכמה. במשך מאות שנים נאבקת קהילת פינסק לא רק לביסוס קיומה הכל־כלי־פוליטי, אלא גם רוחני, או כדברי ד"ר רבינוביץ „במשך השנים נבנית לא רק פינסק של מטה, אלא גם פינסק של מעלה". בחצי השני של המאה ה־18 התגבשות ב־קארלין החסידות והשם נפוצה לקהילות לי־טא ורייסין, ר' אהרן מקארלין (1732) תל־מידו המובהק של ר' דוב־בער המגיד ממז־ריץ', היה האיש הנערץ בחסידות קאר־ליבאית. המאבקים בין המתנגדים לחסידים התסיסו את המוני הקהילה והוסיפו להיוניות של חיי הרוח. — במאה ה־19 קמו משכי־לים בפינסק כמו הריב"ל ואחרים שגרמו אחריהם את טובי הנוער, ובסופה היו ה־יהודים כ־80% מכלל האוכלוסיה בפינסק. באותה תקופה אנו מוצאים בפינסק רשת חינוכית ענפה, רשת עזרה סוציאלית הב־קיפה את רוב בעיות האוכלוסיה. על סף המאה ה־20 מנתה פינסק היהודית כ־23 אלף יהודים. מעצבי המסחר והתעשיה ב־פינסק היו היהודים, ובעיקר המשפחות ה־עשירות לוין, לוריא, האלפרין ועוד. ־שהצ־עידו את כלכלתה הנחשלת לקאפיטליזם משגשג, בעלי התעשיה היהודים שמרו על הכלל, שרוב הפועלים בבתי־החרושת ש־הקימו יהיו יהודים. כך התחיל להתפתח פרולטריון יהודי חזק וצביון העיר ברובה היה בסימן היהדות והמסורתיות הלאומית. בערב שבת בשרו שתי צפירות ממושכות מביהמ"ד של האחים לוריא את בוא השבת. הפועלים מיהרו לסיים את שבוע העבודה שלהם, החנוונים סגרו חנויותיהם וכל העיר לבשה חג. גם הגויים ציינו ביניהם: הק־שיבו „שבת הגיעה".

בעקבות ההשכלה מתעוררת גם בפינסק התנועה הציונית. בין ראשוני הבילויים מוצ־אים אנו את יעקב שרתוק הפינסקאי (אביו של משה שרת). בין מנהיגי הציונות — את חיים ויצמן. קמו תנועות־נוער חלוציות המורדות בחיי הגולה, מקימות קבוצות־הכ־שרה ועולות לא"י. קבוצת „גבת" בעמק יזרעאל הוקמה ע"י גרעין חלוצי מפינסק — ע"ש קדושי פינסק שנהרגו ע"י הפולנים בכבוש העיר. בקבוץ „שער־הגולן" נמצא גרעין ניכר של פינסקאים מזמן היסוד. ב־קבוצים אושה, בית־אלפא ועוד נמצאים יוצאי תנועות־הנוער והגימנסיה „תרבות" בפינסק. יוצאי פינסק חפשו עמדות חלוציות ראשוניות גם בעיר ובמדינה — נזכיר את השרים קול, גבתי, את י. משל בוכיר ההס־תדרות ואת ד"ר ויין (מי שהיה נגיד אוני־ברסיטת ת"א) ועוד רבים הפזורים בכל הסקטורים הכלכליים, התרבותיים והמדיניים של ישראל. רב הדמיון בחיי הקהילות ה־שונות בגולה, אף־על־פי־כן מגלה כל קהי־לה את היהודיות שלה — בהתפתחותה, בכושר ארגונה ובדרך ניהולה. מתוך דפי־הספר עולה תמונת פינסק כעולם יהודי שלם. אנו מוצאים כאן לא רק אגדרטה היסטורית אלא גם מכשיר חשוב להכרת התופעה המופלאה של קיום העם היהודי בגולה. בזה ייחודו וחשיבותו של הספר לכל מורה, חוקר ומשכיל בישראל.

ביאליק וסופרי־דורו

מאת

י. זמורה

„ביאליק וסופרי דורו", משה אונגר־פלד, הוצאת „עם הספר", תל־אביב, תשל"ד.

— „ואני איני עושה שום דבר על פי חשבונות, אלא לפי נטיות רוחי והכרות נפשי בכל רגע ורגע. ואחת היא לי מה יחשבו אחרים, ואפילו ידידי, עלי. ואלוהים הוא היודע ועד, והוא ישפטני".

(ח.נ. ביאליק, במכתב לבן־עמי)

אין זה ספר של ח.נ. ביאליק, ואף לא עליו, ובכל־זאת — זהו ספר על ח.נ. ביא־ליק וגם ספר שלו, שכן הוא מלא וגדוש מרוחו וכל מהותו של ח.נ. ביאליק, היוצר וגם האיש; כי בספר משתקף המשורר — כקורא, כעורך, כמו"ל, ככותב לחבריו, כמד־בר־העם, כמדריך סופרים־מתחילים, כאדם המעורב־עם־הבריות, — על עצמו, על כו־נותיו, על יחסו לספרות ולסופרים.

הערצתו־מראש של משה אונגרפלד אינה פוגמת, אלא אדרבא — היא מוסיפה עניין לקורא, כשם שמוסיפה לו אפשרות ויכולת לגלות כל נסתר וכמוס בחייו וביצירתו של ח.נ. ביאליק, שהיה כיוצר־במינו בכל גלוי מגלויי אישיותו וממילא גם ביצירותו. הדב־רים שהבאנו כמוטו לרשימה זו משקפים כאן את אופיו של האיש; וחשוב הדבר, שהוא עצמו הבחין וידע את טבעו, ול־דברים הנ"ל של עצמו הקדים לכתוב לבן־עמי (שכתב רוסית וח.נ.ב. תרגם רבים מ־דבריו לעברית): „אני אמנם אינני מן המתמיהים, ובכל־זאת למותר את נפשי ל־בלתי שים לב לדעות זולתי עלי ועל מע־שי; ומי שידע את המשורר ומי שידע את עסקנותו הספרותית — יודע מפורשות, שאמנם כך נהג ח.נ. ביאליק, — לא סטה ימינה או שמאלה מאפיו, מדעותיו, מסבר להתיו, מיושרו הישרים.

בספר עשרות אגרותיו לסופרים ואישים שונים, ועשרות אגרות אליו, המתפרסמות לראשונה ומגלות את מיבו ומבעו של ה־איש, — חכם ונבון, ישר עם עצמו ועם זולתו, ללא שמץ של כוונות זרות, ללא סימן של מלאכותיות או „משחק". לכל איש ואיש יחס הוא לו, לפי משקלו, לפי ערכו; אין משוא־פנים מפני טעם כל שהוא, מפני איבה או טובה אישית, הכשרון, הזכות, היכולת, שהאיש טומן בחובו הם הקובעים. משום כן — כה רב־גוני הספר; כמספר האישים שבו כן מספר הקשרים המיוחדים: אין שום „נוסח", שום „מוסכמה", שום „שיגרה" לגבי הזולת, אלא כל איש ואיש — אחד ויחיד לגבי ביאליק, אם צעיר ואם זקן, אם בן־ברית ואם שאינו בן־ברית.

הרבה מן האגרות, אם של המשורר ל־זולתו, ואם של זולתו אליו, — לא ידועות, מתפרסמות לראשונה, ויש בהן מן החידו־שים החשובים, לתולדות האישים, לתולדות המשורר וגם לתולדות הספרות העברית. ועל כן ראוי מ. אונגרפלד לתודה והכרה של הקוראים, קוראים שראוי כי יהיו רבים.

מעניינים במיוחד, ממש דרמאטיים, הם הקשרים עם אחד־העם, א.נ. גנסין; עם אירא יאן, מנדלי, י. פיכמן ואליעזר שטיינ־בארג, הממשל. זהו ספר שכל החוקר את מהותו של ח.נ. ביאליק האיש והיוצר — לא יוכל לפסוח עליו, כי הוא גדוש עוב־דות וגילויי־אופי אותנטיים, שנצטברו ונא־גרו על־ידי סופר וחוקר בר־הכי בנושא.

…פרים ביהדות

מאת נפתלי קראוס

…וה", מאת אדריכל יוסף שב־…ירושלים תשל"ד, 133 עמודים … אלבומי.

…היה בידי ספר „מקצועי" כה … נקרא בעניין ובהנאה, כמו ה־…של י. סנברגר. הידוע המקצועי, …בים הטכניים המסגנן ה„אדרי־… בל — כל כה שאדם „מצפה" … זה — נעדרים כאן לגבר, או …, ובמקומם מקבל המעיין תמונה …ה על המקוה ומקומו בהיסטוריה …בר קדם ועד ימינו אלה במדינת … הוא מתעניין בצד הדתי ו/או … יש לפניו שפע של מקורות, …נבי, מלווה תצלומים, שרטוטים … הלכות מקוואות (כל סימן ר"א, …ה דעה), המצורע על שמונה …לים.

… המושג „מקוה" לציבור הרחב …מה כי עדיין רבה בתחום זה …קיבת האף (על הכתוב „כי באפס … אמר אחד מגדולי החסידות, כי … עקיבת אפס) ואף ממצאי הארכי־… שגילה בחפירות מצדה מקוה … כל פרטיו ודקדוקיו, כפי שנו־… ידי ההלכה — הצליחו רק באוזנית …בכירי את המקוה, כבוסר יהודי … יומין, בתודעת הציבור הרחב. … אלבומו המתהדר שלפנינו, מחולק … חלקים עיקריים: בדור היסטורי, …ה כל הידוע לנו על מקוואות, באיי והגליל (בעיקר בגרמניה וספרד) ב־ליווי תמונות; הלכות מקוואות וכללים המכשירים או פוסלים מקוה ותכנון מקוואות, הכולל דגמים וטיפוסים שונים, בגדלים שו־נים, הסקה, חימום, חשמל וכו', בליווי הנחיות בינוי מפורטות. „הנחיות תכנוניות לאור ההלכה" צירף לספר הרב דוד מינצ־ברג, הממונה על בניין מקוואות מטעם „ה־מרכז לטהרת המשפחה", שהקים גם מבוא.

הרב מינצברג, הנחשב למומחה בהא ה־ידיעה בתחום בינוי המקוואות בארץ, הוזמן בשעתו על ידי פרופ' ידין, כדי לבחון את המקוה שנתגלה במצדה ולקבוע את כשרותו לפי ההלכה. תיאור ביקורו של הרב ובדיקת המקוה על ידו, הוא אחד הקטעים המרתקים ביותר בספרו של פרופ' ידין המוקדש ל־תגליות מצדה. „ברגעים הראשונים של ה־בדיקה — כותב ידין — פרפר מעט לבי. עיניו של הרב מינצברג היו רציניים ובשלבים מסויימים של מדידותיו לא היה בטוח אם אמנם בנוי המקוה כהלכה. אולם משסיים את בדיקותיו, פסק לשמחת כולנו, שהמקוה כקוה טהרה הוא מכוורא דשופרא..."

בסוף הקטע, הדן בגילוי המקוה ובדיקתו, כותב פרופ' ידין כי „תגלית זו (המקוה ב־מצדה)... מעידה אף היא על דבקותם ה־דתית של לוחמי מצדה, שאפילו כאן, במצדה הצחיחה, טרחו כל־כך בבנין המקוואות לפי חוקי ההלכה" (עמ' 24).

זהו ספר שיוסיף לתודעה היהודית, גם אם אין קורא מתעתד לבנות מקוה לעצמו, והרי כבר אמר רבי עקיבא: „מה מקוה מטהר... אף הקב"ה מטהר את ישראל".

מקוות הטהרה בחפירות מצדה

הדרן עלך מסכת...

„הדרת אפרים" למסכתות הש"ס מאת הרב כ.פ. טבורוב, תל־אביב תשל"ד, שלי"ה עמודים.

שאלתי באוזניהם כמה בוגרי תיכון — מהם המתכוננים להיות מורים בישראל — אם יודעים הם „הדרן" מנו. תשובתם היתה מלווה הרמת־גבות. וכי מה הם בעיני, שאני חושש בהם באי־ידיעת דבר כה פשוט? כמובן, אמרו, הדרן זה מעין תוספת שהאמן מעניק לקהל, לאחר שהתשואות מהדהדות אותו אל הבמה.

נזכרו הבחורים התמימים ואין זו אשמתם שמשלל המובנים של ה„הדרן" (אבן־שושן יודע על ארבעה!) הם שמעו רק על ה־אחרון, המודרני ביותר, ולא על הראשון, המקורי, שהוא אב לכולם.

ובכן, לתלמידי התיכון ולאלה מבוריהם שכבר שכחו גירסא דינקותא: „הדרן" היא מלה ארמית, מלת מפתח לקטע שנאמר בעת סיום לימוד מסכת ממסכתות הש"ס („הדרן עלך מסכת... והדרך עלן... וכו'") כלומר: חזרנו עליך מסכת פלונית, היינו למדנו אותך בשקידה ומקווים לא לשכוח אותך. מכאן התפתח המינהג לעשות בעת סיום המסכת מסיבת „הדרן", שבו הרב, או מגיד־השיעור שסיים את המסכת, דורש בעניין הנלמד וקושר את תחילת המסכת לסופה, בהלכה ובאגדה, תוך שיזור וקישור דברי אקטואליה בפלפולי דאורייתא.

במרוצת הדורות התפתחה ספרות ענפה של „הדרנים", שרמתם והלמדנות מתגבית בגדלותו בתורה ובכושרו הדימויי של אומ־רם. בהיותו בעיקרו חומר דרשני, הנאמר בעל־פה, מבלי שיועלה קודם על הכתב, נמצאו הדרנים רבים (שנקבצו לאחר־מכן בספרים), קשים להבנה בשל סגנונם המסורבל והיותם משופעים ראשי תיבות וטרמי־נולוגיה הידועה רק ליודעי ח"ן.

הכרך השני של קובץ הדרני הרב כ.פ. טבורוב, מוותיקי רבני תל־אביב ומנהל ענייני הכשרות של עיר זו, כמוהו ככרך הראשון וכמו שאר ספריו, נקי מהסרבולים הללו וגם מי שמימיו לא למד את המסכה ת„מהר דרגתי", יכול לרוץ בטקסט, לקרוא בשטף ולהנות משפע הרעיונות המפכים בו. הספר כולל 55 הדרנים המחולקים לשני חלקים כל אחד: הלכה ואגדה. המחדש הוא בהר־חבת רעיון ה„הדרן" ממסכתות הש"ס, כפי שמקובל, גם לסיום ספרי הלכה („משנה ברורה") וגם לסיום ספרי מדרש וחמישה חומשי תורה.

בכל ההדרנים עוברת כחוט השני אהבת ארץ ישראל של המחבר. הוא מסביר את המאמר האגדי המופלא של חז"ל, כי (בימות המשיח) „עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות", כי אילני הסרק ישמשו חומר בניה ולא נצטרך לייבא עצים מן ה־גויים, כפי שאפילו בתור הזהב של ימי שלמה נאלצו להביא ארזים מהלבנון, לבנין בית המקדש. ועל דרך זה הוא מסביר את הכתוב „ארץ אשר אבניה ברזל", כלומר „שהאבנים יהיו ראויות לשימוש, לבנין ר־יצירה, וגם חזקות ממש כברזל, שלא תת־פוררנה" (עמ' קי"ב). בהדרן על מסכת „כותים" ההוך בירור המציאה אם גיורם תופס אם לאו, נמצא המחבר חולק מבלי משים על דברי הרב קוק זצ"ל, שאמר כי בספק שהבא להתגייר יצהיר בפיו כי הוא מקבל על עצמו עול מצוות ואין לנו עניין במה שבלבו „אפילו אם יבוא אליהו הנביא וידבר לנו שמחשבותיו אחרות מדיבוריו". על זה אומר הרב טבורוב, כי „לידוע רווחת הדעה בין תופשי התורה בימינו, שאם יש לחוש שבלבו לא מקבל את המצוות כראוי, אעפ"י שאמר בפיו שהוא מקבל את התורה, אין זה כלום, מפני שעיקר קבלת המצוות היא בלב..." (עמ' קצ"א).

בניתוח אישיותו הטראגית של אלישע בן אבויה („אחר") מוצא המחבר קשר הגיוני בין ה„זמר יווני" שהיה שגור בפיו ובין הידרדרותו לעבירה החמורה ביותר, עד שהחטיא את הרבים, והמסבר הוא פסיכולוגי לא פחות מאשר למדני. (עמ' רכ"ד).

הדרן עלך... „הדרת אפרים" מחכים לכרך השלישי.

להתחיל מ„בראשית"

„פרקי בראשית במחשבת ישראל", מאת אשר בר־תנא, הוצאת „אוצר המורה", 259 עמודים.

זוהי אנתולוגיה של בריאת העולם, כפי שרואות אותה עיניים שונות, מזויות שונות, של מקבוצות היהדות. לאו דווקא ההלוקה המסורתית של פרקים, אלא הבריאה, אדם הראשון, השבת הראשונה ופרשת קין והבל — כל זה בעיני הפילוסופיה היהודית ב־תקופה ההלניסטית ובימי הביניים, בעיני האגדה, הקבלה החסידות ובראי הפשט וה־דרש כשאחרון־אחרון (למי שחביב־חביב) — באה ביקורת המקרא. בספר שוזרים פה ושם מאמרות הלקוחים „מאוצרו הישר של יאושן המשיבים את הנפש ומפיגים במק־צת, יחד עם דברי האגדה וסיפורי החסידים, את רצינותה היתירה של הפילוסופיה ושל־לתנותה של הביקורת. האיחוד המתקבל „מחזיק מעמדו" לכל אורכו של הספר וזה שבחו של המחבר, שבהירותו בליקוט החומר הרב הן סובייקטיביות, כדבריו־עצמו בהקדמתו.

אינני בטוח אם כדאי להמליץ להם ספר זה בידי תלמיד הלומד חומש עם רש"י, מצוין במדרשים ומאוצר יותר מרחיב את הידיעה לכדי „רב פנינים". הלה לא יפסיד דבר. אם הביקורת לא תתקע בו את שיני ספקותיה ו„צדיק באמונתו יחיה". אולם לאלה שאצלם הפירמידה הנה הפוכה ו„בראשית" מתחיל עבורם לא ב„אמר ר' יצחק", אלא בדעתו של שפינוזה על מיהות מחברם של חמישה חומשי תורה — ואלה הם, למרבה הצער, מרבית תלמידי בתי הספר בישראל של היום — לאלה יביא ספר זה תועלת מרובה, באשר הם ילמדו לדעת גם את היצירה, ולא רק את ביקורתה:

בדור של בורות ומלחמה בה יש להשתמש בכל אבוקה, תהיה גדולה ככל שתהיה, מעט אור דוחה הרבה מן החושך.

مكنا من الاهل

صكنا من الاجل

הערומות והקשורות

מאת

רחל אנגל

האמן האוסטרי אדולף פרונר (Frohner) הוא מן הנודעים בציירים בני זמננו. עבודותיו הוצגו במרכזי אמנות מרכזיים ברחבי תבל (השתתף בביאנאלה של סן־פאולו, ונציה, ליובליאנה, ביריד האמנות של באזל ודיסלדורף) ואף לפני הצופה הישראלי נפתח אשנב קטן אל עולמו האמנותי, בשתי התערוכות (לפני שלוש שנים ולפני שנה, בת"א ובירושלים).

היום נערכת תערוכת־יחיד מקיפה ביותר של יצירות פרונר באחת החשובות שבגלריות בפרנקפורט ע"נ־מיין („הקבינט הגרפי קרל פונדרבנק"). כאן מוצגים ציורים (רבים מהם גדולי־מידה) — אקוורלים, רישומים ותחריטים.

פרונר, יליד 1934, חי היום בוינה, שם הוא פעיל בעיקר בשני התחומי יצירה — הציור הרישום — אך גם בפיסול. לאחרונה נתוסף אל אלה גם עיסוקו כמורה לרישום־ציורים בבית־ספר גבוה לאמנות בוינה.

רישום־הציורים — זו בעצם נקודת־המוצא לכל המוטיבי של פרונר. נשים צירוכות בגרות־בשר, מסורבלות, מעוותות מאכלסות את המבים העירים העולים. כמן על פני קירות הגלריה, הנשים הללו הן קריקטורות טראגיות של החברה המודרנית, ביטוי לי משבר הברותי עמוק, ביטוי ברוטלי ומסמיע באמצעים אלגנטיים. דמויות זוהות בכיעורן, המצטיינות, עם זאת, במין כח־משיכה תת־קרקעי מוזר. קשה להביט בהן, וקשה לסלק מהן את המבט.

הנה תמונה, בצבעי אקריליק וגואש על בד, ושמה „קשורים" — קשורים בשני המובנים הגשמי והרוחני (כבתרגום כן גם במקור): בשתי רצועות לבנות קשורה כאן אשה, בכמעט־עירום, אל התקרה; הרצועות לופתות את גוף האשה בשני מקומות — מתחת לבית־השחייה ומתחת לבטנה. ראשה תלוי כלפי מטה ושערה השחור כמו המשך לו, זרועותיה תלויות כמו אין רוח־חיים בהן ומשוקי רגליה נשרות גרבי־הניילון השחורות; זוג נעליה הלבנות של האשה כבר נשמטו והן ניצבות עתה על לוח השולחן שבחדר. הצבע החדור המבהיל — הצבע הורוד־האופייני — הוא צבעו של גוף האשה. קשרים — האלה קשריה של האשה הקושרים אותה אל החברה, או אלה העוקדים אותה אל מיטה הבר?

הנה תמונה בשם „שער התעמלות" — גופות עירום של נשים המונהגות בידי פרונר אפשרויות בשפע להתעללויותיו — דומה כאילו נהנה פרונר הנאה משונה לסרס ולעוות. עירום־המורה־להתעמלות, משורקית בפיה, כמו מתחרה במידת הכיעור שלה בדמויות העירום של התלמידות־המתעמלות, נשים עבות בשר, כרסתניות, עבות גפיים, תלויות צורה.

הנה בשל הכבש על תמונה נוספת מסידרה „קשורים" — אישה עקודה, חבלים קושרים את ברכיה אל גופה כמו היתה חבילה, חבלים קושרים־חותכים־פוצעים את שדיה. אם אין כאן הנאה פרברטית בעצם האכזריות כלפי האדם והאשה — יש כאן אולי מחאה על הלך־הרוח האגרסיבי חסר־הרחמים של ימינו.

יש תמונות המכונות „הלנה היפה", או „ארבע מכשפות", או „שלוש הגרציות" או „פיתוייה של חווה", אך כולן כאחד מעצבות נשים באומללותן, נשים במצוקתן, בעינויי הגוף והנפש, במיבנים יסודיים גדולים. תוך אדישות מדהימה מעצב כאן פרונר את עירומו האיום והנורא. קירבת־משפחה אל ציורי קירכנר ונולדה, מצד אחד, אל ציורי בייקן וזה קונינג, מצד שני, מגלים המוצגים הללו.

אדולף פרונר — מן הסידרה „קשרים" — אקריליק וגרפית

גראפיקה של ויאר ובונאר

מכון האמנות „שמדל" בפרנקפורט מביא לפני קהל באי המוזיאון הזה תצוגה מיוחדת של ליטוגראפיות, מעשה ידיהם של שני האמנים הצרפתים הנודעים, פייר בונאר ואדואר ויאר, 2 סדרות הדפסים צבעוניים, שנוצרו סמוך לשנת 1899 והוצאו לאור על ידי סוחר־האמנות אמברואז וולאר, במהדורה של 100 טפסים.

ראוי לזכור, כי הליטוגראפיה כטכניקה גראפית היתה בצרפת במחצית המאה ה־תשע־עשרה לאמצעי אמנותי נכבד, שהגיע לשיא־ביטויו ביצירתם של אמנים כגון דלאקרוא, דומיה, מאנה ורידון. אמנים צעירים יותר — בונאר, למשל, (שנולד ב־1867) וכן ויאר (שנולד ב־1868) פנו לליטוגראפיה הצבעונית, בידעם את אבותיהם כל האימפרסיוניסטים המתבססת בעיקרה על הצבע. השפעה רבה בכיוון זה השפיעו גם חיתוכי העץ היפאניים, ולבסוף, יש לזכור גם את טולוז־לוטרק אשר שנים מועטות לפני כן יצר את ליטוגראפיות־הצבע הגדולות שלו שקבעו בזמנו רמה חדשה וקני־מידה חדשים באמנות זו, הן מבחינת התוכן והן מבחינת הצורה.

בונאר בחר לו כנושאים לליטוגראפיות הצבעוניות שלו מראות־נוף קטנים, אינטימיים הנתונים להשפעת האקלים, עונות השנה או השעה. הוא מעצב „רחוב בשעת ערב" ו„רחוב בגשם" — בהדפסים העשויים בחמישה צבעים, אך שולט בהם, הלבן, השחור והצהוב, או השחור, האדום והחדיר.

„מוכר הפירות", העשוי בגונים פסטליים בעודנים, ודפים דומים, מתארים את החיים הרחוב, הבולוואר — בצידם של רוכלים קטנים, מרכבות וסוסים דהורים לפניהן, אנשים בכלבלבים שחורים, גברים במגבעת־צילינדר שהירות גבוהות ובמעילים שחורים כבדים היורדים להם עד לקרסוליים,

אמנ

נשים בכובעי־פרווה. או זקנה וילדה נערה מוכרת פרחים.

הבדל ניכר בין ההדפסים ויאר לאלה של בונאר, אף כי השניים, בני אותו דור שנמנו צעים האמנותיים — ההנבלים טמצמים ב„מתג־היד" בלבד תפיסה יש כאן. סדרת המכונה בשם „נופים ואינטריירים" בעיקר בעיצובו של חלל לבונאר מציע ויאר השטח כבתוך־של־מיבנת. בצורת פרטים שונים — בהם מזהה דמות האדם, ויאר אנשים בשדה של ירוק „משוק תרמקה" שבה יושבים שני גברים שקועים במשחק, לוח השולחן שביניהם — אשה לצדם, מתבוננת במשחק ובמשחקים

תמונת „הסבתות", או תמונה מפטספסות המכונה „שתי גיסות", „הקונדיטוריה" — בכולן ממלא אדם תפקיד מרכזי. האולם דמויות מעוצבות בידי ויאר לא כאנשים נות אישיות, אלא כיצורים התנהגותם, בהנהגותיהם, מצבים נפשיים ממיימים, הלכי

דפי הליטוגראפיה של ויאר מידות חיות רבה — שמקורה ב פעת הגומלין בין צורה לצבע, שוגים הבהירים בעצם רקע בה, כשמתפים כאן, לא אחת, פוזיציה הצבעונית, לא פחות והרכיבים האחרים. בתכונות אלו רוחו של ויאר את הדרך לאמנות גים מודרניים כגון מאטיס ובראק

פרי החושחש

(סוף מעמוד 33)

קרב עד לצהרי־היום. כאשר ניתקנו את דרכי התספקה שלהם. ואמושהם אזלה, וגם אז לא ירדו מן המגדל.

*

רימון נזרק, מתגפף ביובש ההדבכה בולעת את נפץ המקלעים בדרך שהלילה בולע את נפץ העצים המתפצחים במדורה.

יבאו מבור המים. שניים. אחד מהם פגע בחזהו והשני בידו. יש בקרב הרף־עין של הפוגה. אתה שומע אחרי הבורחים, רץ מעטבותיהם, מדמיין לעצמך את הרגע בו תעבור מולם פנים־אל־פנים ואז, כאשר נגמר המרדף והם מרימים ידיים, אתה ניצב מולם, רגע אחד ארוך־ארוך.

הם ירדו בסולם הברזל, הכמומים, ירדו מבריכת המים הגבוהה שלנו. התמושה פרי החושחש אלה, פעמון הצהריים צילצל. המתגו למרגלות הסולם, לכביעתם. הם ירדו אחד אחד. הקפנו אותם במכיני פוזי־האספה שלנו. רגע של דממה. לתקוף או להשיב למנוצחים את כבודם שאבד, במנוחה אצילית, בו אתה עוזב את שדה הקרב לפני שהתעבנת על תבוסתם?

פעמון הצהריים צילצל. זהר שהיה איתנו מטה על כתפו של ירמי שנתג בנערי הבריכה. „גן, חברי"ה, מצלצלים. אחר כך תהילה תגיד לחיינו שהמרק יתקרר".

הפצועים הרימו ידיהם. גבוה ככל שיכלו. ראש שפוט, גניחה של כאב ואימה. הרף עין של דומיה ומיד סגרנו עליהם, פורקים נשקם. פורקים את התגור, את הרימונים. את סכין הקומנדו. האיש שנפצע בבטנו רבץ על האדמה כילד קטן שגמר את המשחק. די, שברו את הכלים ולא משחקים. טוב לא צריך לברוח, שוב הנצלם לא ירבץ מאיים ומפחיד.

הפצוע שכב על הארץ. דודו, החובש שלנו, התך את בגדיו בסכין חדה. מבטו של הפצוע נקרע באימה כאשר התבונן בסכין שהבהיקה באור השמש. עיניו של דודו היו רציניות וקפדניות. תנועותיו היו שגורות. במתי אחד קרע את הגולצה, ניקה את הפצע וחבש אותו. הפצוע צנח לאחור, מתעלף.

חברו נשאר עומד, ראשו שמוט, מבטו כבוש בקרקע. עיניו גדולות כהות והפחד זעק מהן כאילו היו פיות פעורים. עיניים עמוקות של בן 23, עיניים גדולות שתום־ילדות נשקף מהן. גוף מוצק, מדים בהירים. שיער כהה גזוז, סמוך לגולגולת. אוזניים מזדקרות. היה כוח בסנטרו המוצק ובחזהו הרחב. רק פיו החלש הקהה תחושה זו של עוצמה. שפתיו התחתונה פירכסה כאילו אין בו כוח לשלוט בה ויש לה חיים משל עצמה.

השפה המתחתנה סיפרה על פחדיו. על האימה הזאת, להיות לכוד לאחר קרב רימונים. הפחד להפקיד עצמו בידי זרים, חובשי קובעי פלדה, הגור, תת־מקלעים.

על מצחו טיפטו טיפות זיעה גדולות, עכורות. כאילו בוכה הוא לא בעיניו, אלא מצחו דומע, והדמעה ירדה על פניו, מתעבות וגוטפות ומותירות פסים לחים על הלחיים המאובקות.

החזיק יד שמאלו הפצועה. פשוטה לצד ולא העז להביט בה. זבובים כחולי כנפיים כבר רחשו סביב פצעיו הוא לא גירשם.

עמדנו מרוכזים סביבו, מתבוננים בדודו שטיפל ביד הפצועה באותה מהירות החלטית של איש מקצוע המרוכז כולו במלאכתו.

או הושלך פרי החושחש. הוא פגע בעינו של ירמי. כבעט ציקר אותו. עד היום יש לו לירמי צלקת בבקום בו פגע החושחש בשורש שבין העין לחוטם. פרי ניקשה הסס מגובה, נוהה בעוצמה איומה.

זה היה יוסקה. צריכים היינו לצפות לזאת, אבל כל־כך שקועים היינו בנצחוננו על רמי ותבורתו, עד שלא השגחנו כי יוסקה נשאר לבדו על הבריכה ולא ירד בעקבות המנוצחים.

המתין זועם ונרגז, המתין לקחת נקמתו על המפלה. המתין לבדו יוסקה העקשן. שיער פרתן כמו קסדה בהירה מכסה ראשו. שפתיים עבות, הושניה הנבשכות שגה שהוא כרוכו באחד מתלדליו. עיני עכבר מהרוצצות נעלבות, כאילו מחפש הוא בכל מקום את האויב, המבתין לו אי שם: העלבון.

כל העת שירדו הנערים בסולם הברזל החלוד, נצמד יוסקה אל רצפה הבטון של הבריכה. רצפה בטון שטוח מעקה לא הפריד ביניה לבין התהום בת 10 מטר, זולתי זרועות של ברזלים ששימשו ליציקת הבטון והזדקרו באוויר מוזר כידי הבטון סביב־סביב לשפת הבריכה.

מלמעלה ראה את מקס־הכניעה. ראה את מעגל מגיני־הפה שלנו סוגר על הנכבשים, ראה את כפיתת התיבה שספה זוהר על כתפו של רמי, ואז יצא לפעולה. את החושחש האחרון שלפת בידיו השליך בכח למטה, לעבר שתי הבורות הנערים שהפכו כבר לאחת. השליך בכח כשהוא זועק זעקה זעם כזעקה קרב אחרונה.

ירמי נפל. דם כיסה את פניו. הדם זינק בפניו כמזרקה ואנו נבהלנו. קפאנו על עומדנו.

*

פרי החושחש, דהרה מחשבתי. הרי הם היו שלושה. לא סתם נטלו את הכליזי על כתפיהם בהביאתם את דרך הטיטטוס. יש רגע שבו אתה תמה בדרך מהשבתתך כבהוה כל כך, כציפורים המנסות לרוץ כדי לצבור מהירות, להתנשא ולהתרומם.

כמה קצר ויבש. כשיעול אדם חולה. עוד בטרם חוזה בטרם הבטנו סביב מי נפל. כבר כוסה המקום באש מקלעי רימונים. אז ראיתי אותו זועק, כונף באוויר בכוח איום, וצונח כבובת סמרטוטים.

אחד מבחוריו של אחי נפגע. יענקלה ד., והוא כאילו נגע בכתם האדום המתפשט והולך על כתפו.

— יענקלה נפצעת.

— עזוב, זה כלום.

— דודו תראה. תראה אותו.

דודו הכריח את יענקלה לשכב. — לא נורא. — לא תמות מזה, זה רק יכאב.

— אתה מספר לי?

— לא, אני מספל בך.

האיש השלישי שכב מעוות כולו. הנופה הריבון הם בכוח לרגלי סלע, שם שכב דומם, דודו קבע: צריך אותו מהר.

מישהו הפטיר: איזה יום מחורבן. הבוקר עוד לא תראה מה יש לנו כאן.

העמסנו את הפצועים על הזולדה, הודענו במכשיר אפשר כבר לפתוח את צירי התנועה.

*

חזרנו אל שולחן הפינג־פונג הירוק, זה שולחן האוכל הניצב סמוך לאוהל המפקדה. הטבח הסיר כבר את האוכל של אנשי המטה. הסבנו אל השולחן הירוק, ברעבתנות.

הופיעה חוברת

מולד

מס' 31 וזה תכנה:

התמוטות — חיים גורי, ארצות־הברית ומלחמת יום הכיפורים — מיכאל יוהר, ישראל והגולה — ג. שלום, הבעיה הלאומית היהודית בברית המועצות — בנימין פנקוס, עבודת גרעיניון בשאלה הערבית בשנות 1921—1933 — אליקים רובינשטיין, אנגומי — גיאורגוס ספריס (שיר) בתרגום שמעון הלקין, אחר הצהרים באנגומי — א. ל. לו — אריזוס, 1946 (סיפור) — אהרן אפלפלד, על דרכו של ביאליק באגדה התלמודית — יוסף היינמן, הציפוי המוזהר — דן מירון, אינטרפרטציה רבת איזל — אברהם קריב, עולם ואדם בקוסמולוגיה של המזרח הקדמון ובמקרא — יעקב י. פינקלשטיין, כיצד יחזירו להם היהודים את ישו — צבי וולפסון, נשים בספר שבחי הבעש"ט — גדליה נגאל, בחיפוש אחר דרכי תיקון — יוסף שכטר, על א. ד. שפיר — אמציה פורה.

מחיר החוברת — 6 ל"י. דמי החתימה לשנה — 22 ל"י.

בהזמנות נא לפנות: הנהלת „מולד" רח' פינסקר 2, ת"א.

ספרית פועלים, מחלקת ההספקה

תל־אביב, רח' אלנבי 73, טל. 611431, ת.ד. 526

לתלמידים, הורים ומוסדות חינוך

ספרי לימוד נמכרים אצלנו בכל שעות היום ללא הפסקה עד שעה 7.00 בערב.

הקדימו בקניותיכם!

ספרית־פועלים ספרים חדשים

דב הלוי

בעקבות בעלי־חיים

ספר המשמש מקור הנאה בשעת בילוי עם ילדים ומעורר לעיון בספרות מקצועית, לכיוליב ולהתצפיות בתבונה. הספר משמש גם הומריעזר לבורה ולגננת ולכל מי שגילה עניין בבעלי־חיים. מתנה נאה לילדים בכל הגילים.

אלווין הרצברג ואדוארד סטון

בית הספר לילדים נועד

אחד הספרים החשובים ודבי ההועלת על החינוך המתח, ספר שכל מנהל ומורה, כל מי שמעוניין באווירה של פתיחות והדדי פעלויות בביתה ובבית הספר — חייב לקראו. הספר מלא עצות שימושיות ורבה חשיבותו כספר עזר גם להורים ומחנכים.

שומר לילה כתב בצלאל לב

קובץ שירים ביותר מעזבונו של בצלאל לב שהובא לדפוס לאחר מותו ע"י המשפחה. מלווה הערות.

מהדורות חדשות:

גרשון שקד

גל חדש בסיפורת העברית

מהדורה שנייה מתוקנת ומורחבת

*

רוסאריו קאסטיאנוס

אנו מזכירים את הופעת ספרה

באלון קאנאן

רומאן מהיי מבסיסי בתרגומו העברי של יוסף דיין — בהוצאתנו.

הוצאת א. רובינשטיין, ירושלים, רח' דוד המלך 1, טל. 5785

ספרי לימוד חדשים, בתחום הלשון וההבעה העברית

מבחר ניבים ומימרות, מאת: ד"ר ראובן סיוון

ללומד מעצמו וללומד מרבו. זהו ספר לימוד ועיון והרחבת הדעת, הן לתלמיד ולמורה, ולכל משכיל עברי. החיבור כולל כאלף ביטויים ובהם 176 שבתוכנית הלימודים המחייבת לבית הספר היהודי הממלכתי והממלכתי־דתי, כיתות ה'—ח', ו־120, שנוספו גם הם על פי התכנית לימודי הלשון לבתי המדרש למורים ולגננות. כל הביטויים הכלולים בתוכניות הלימודים סומנו בסימנים מיוחדים. החומר מוגש בשיטה מיוחדת של המחבר.

הבעה בכתב, מאת: ש. בהט

בהתאם לתכנית הלימודים והבחינות של משרד החינוך והתרבות (מומלץ במיוחד לשנות הלימודים: התשיעית והעשירית, אך מתאים לכיתות העליונות של בית־הספר העל־יסודי) זהו ספר המדריך לכתיבה יפה, המוגש לתלמידי ביה"ס העל־יסודי. הוא בא לסייע להם, שכל מורה לתורת החיבור חש בו. הספר הנה הכליתו להמציא בידי התלמיד את כל האמצעים הדרושים לכתיבה בו. הספר מלווה תרגילים רבים, וכך הוא הופך להיות מכשיר יעיל בידי המורה. הספר הינו הכרחי לכל הניגש לבחינות הבגרות.

למה ומדוע?, מאת: ש. בהט

ילקוט לבירורי לשון: מן התכנית „דו־שבועון ללשון העברית" ב„קול ישראל" הוא לקט שאלות של מאזינים, התשובות בתחום המציאות — רובן שאלות, שהם הדרכה בהלכה בהן; ועוד יש בו, שהשאלות מגוונות, והעיניהן מביעים להתמודדות רחבים: סגנון ומשמעות; תיאוריה של לשון הלכה בצורה בעניני ניקוד ותחבי שימושי לשון כמנהג.

ספר יקר לכל אדם תרבותי במדינת ישראל!

ספרים אחרים שהופיעו בהוצאה בתחום הלשון וההבעה:

תורת החיבור, מאת ד"ר צבח צמריון הד"ר ש. אריאל

הבעה עברית, מאת ד"ר ש. אריאל

הספרים מוצגים בכל חנויות הספרים בארץ, על־ידי סימונה ההוצאה לאור לפנות אל בית ההוצאה בהזמנות קמעוניות.

בצלאל צ'יקובר — מוציא לאור, בע"מ

הופיע הספר הראשון באנתולוגיה (איכות הסביבה) בשפה העברית

רק עולם אחד לנו

מאת: ברברה וורד ורנה דיבו

על הטיפול וההחזקה של כוכב לכת קטן

דין וחשבון של הועדה לאיכות הסביבה של האו"ם, שהוכן בעזרת ועדה בת 152 יועצים מ־58 מדינות.

המחיר: 23 ל"י

גזור ושלח

לכבוד בצלאל צ'יקובר — בו"ל, בע"מ רחוב השרון 12, ת"א.

הנני מזמין בזאת ____ עותקים מן הספר „רק עולם אחד לנו" מצורף סך ____ ל"י

השם ____

הכתובת ____

בהוצאת ספרים מ. ניומן הופיעו

פרחים במוסים

סיפור מאת: רותי גבעתי

הספר זכה בפרס ע"ש רחל ינון ז"ל מטעם בית המוזר ע"ש חיים הזז ירושלים.

„לפנינו סיפור אהבה בוגר ומלא ניואנסים ...הסיפור נוגע באיסיות... ועוצב בצניעות ובדייקנות, ביחס שקט ונבון, במזן ובקצב המעצורים אמון. מבחר המלים עשיר, אך לא מליצי. כל פסקה וכל פרק מלוטשים בנקיון, ברגישות מתוך שאיפה לתמציתיות."

(מדברי א. אפלפלד, בחוברת הפרס)

מהדורות חדשות:

* היהודים בעולם היווני הרומי / א. צ'ריקובר
* יסודות החינוך / פרופ' צבי אדר
* הילד בתי־הספר / מוצג בתיאטרון לילדים
* שלושה המוסקיטרים / מוצג בקלנוע
* אבא גוריון, בלוק, תרגום מלא וקלאסי / א. ראובני

נשארו מספר עותקים מהספרים:

* זכרונות מהסכן יהודי / הירש מנדל
* מותק ושותק (נפלא לילדים) / זהבה אילת

חיים שמי השקעות בע"מ

קבלן בנין

מציע דירות

במקום היפה ביותר בפתח־תקוה

ברחוב ארלוזורוב 29 פתח־תקוה

על־יד כרי דשא מרהיבי עין

הדירות בנות: 3—3½—4 חדרים

כוללות: מעלית * מים חמים מרכזי

3 כווני אויר * כניסה מפוארת

פרטים במשרד, רח' הגנה 15 פ"ת בשעות 17—19 אחה"צ. טלפון 912015

ספרית פועלים מודיעה:

נמצא בדפוס ויופיע לקראת חנוכת תשל"ה

תורה לבית הספר

ספר בראשית לכיתה ב'

הספר ערוך ע"י

גרשון ברגסון וירחמיאל וינגרטן

ע"פ תוכנית הלימודים ומאושר ע"י משרד החינוך והתרבות.

הספר מודפס בצבעים ומכיל באורים, ליקוטי רש"י, איורים ותמונות של גדולי האמנים.

לספר מתלווה חוברת לעבודה עצמית לתלמיד.

מעונינים במכונית מסחרית

הנומג הנשל F 25

או מרצדס L 207

(אורך המכונית 2,94 מטר)

*

לצלצל 02—527967

גלריה 7

אלכסנדר בוגן

תערוכה 12—24

מכירה פומבית של יצירותיו

כל ההכנסות קודש לפצועי צה"ל

המכירה תתקיים ביום 24 באוגוסט בשעה 20.00

בגלריה 7

ככר המדינה 14 ת"א

לימודים
חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

האם ברצונך לעבור לשטח האלקטרוניקה או הטלוויזיה?

בכל מקום בארץ

אנו נעזור לך להשיג משרה משתלמת כטכנאי אלקטרוניקה או טלוויזיה.

לחיילי מילואים משוחררים לימוד חינם

אין צורך בידיעות קודמות. תוך זמן קצר: תוכשר בשעות הערב באחד מהמקצועות הבאים:

* טכנאי שדות טלוויזיה — 6 חודשים
* טכנאי רדיו וטרנזיסטורים 8–9 חודשים
* אלקטרונאי 18 חודשים
* תכנות מחשבים אלקטרוניים

הפנייה והכוונה לעבודה

פרטים והרשמה 9–1 ... 4–7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב · ירושלים · רחובות · רמת־גן · חיפה · רמלה · חולון · באר שבע · הדרום

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב

בתל־אביב • בחיפה ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לחיילי מילואים משוחררים — לימוד חינם

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א וטל. 669041 חיפה

לכב' המכון להכשרה מקצועית
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי.........
גיל.........
השכלה.........
כתובתי.........

אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית ועוד בביה"ס לשפות,
היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג
Audio Active Comparative

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה

להיילים משוחררים עפ"י החוק — לימודים חינם

מכון ישראלי לשפות

• תל־אביב: אבן גבירול 30, טל. 252337
• רמת־גן: שפירא 4 פינת ארלוזורוב 83 (ליד כבר עליון) טל. 723466
• חיפה: גורדאו 30, טל. 667040

המכללה הטכנולוגית

משרד העבודה / משרד החנוך · המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית · אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

באר־שבע
מודיעה על

המשך ההרשמה לשנה"ל תשל"ה

במגמות

הנדסאות יום/ערב

מכונות · כימיה
חומרים · בנין
מחשבים · אלקטרוניקה
חשמל · ביו־הנדסה (אלקט' רפואית)

טכנאות יום/ערב

מכונות · חשמל
כימיה · מכשור ובקרה
אלקטרוניקה · תעשיה ומנהל

קדם הנדסאות — יום וערב
מדריכים מוסמכים — יום וערב
מורים טכניים — ערב בלבד
מורים הנדסאים — ערב בלבד

* תנאי קבלה

הנדסאים וטכנאים

א. למגמות אלקטרוניקה, כימיה, מתקבלים בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי/ות בתי־ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית) בעלי תעודת גמר ממשלתית.

ב. למגמות מכונות, חומרים, מתקבלים בוגרי/ות בתי־ספר מקצועיים 4 שנתיים (רמה 4 שנתית). בוגרי תיכון יקבלו הכשרה מעשית תוך כדי הלימודים.

הכנה להנדסאות וטכנאות
מתקבלים בוגרי/ות י"א כתות, או תלת־שנתי מקצועי בעלי תעודת גמר ממשלתית.

מדריכים מוסמכים
בוגרי/ות תלת שנתי מקצועי בעלי וותק של 3 שנים בתעשיה.
בוגרי/ות 4 שנתי מקצועי בעלי וותק של שנתיים בתעשיה.

מורים טכניים
מדריכים מוסמכים בוגרי 12 שנות לימוד או טכנאים מוסמכים.

מורים הנדסאים
הנדסאים בלבד.

* משך הלמודים

הנדסאות 4—5 סמסטרים לימודי יום, 8—9 סמסטרים לימודי ערב.
טכנאות 3—4 סמסטרים לימודי יום, 5—6 סמסטרים לימודי ערב.
הכנה להנדסאות — קורס חד שנתי — 3 סמסטרים.
מדריכים מוסמכים — למודי יום — שנה אחת, למודי ערב — שנתיים.
מורים טכניים — למודי ערב — שנה אחת.
מורים הנדסאים — למודי ערב — שנה אחת.

* פרסי לימוד והלוואות

א. במכללה קיימת קרן לפרסי לימוד ע"ש הרבנן יוסף רבינוביץ ז"ל.
ב. בלימודי יום ינהגו הלוואות בתנאים טובים כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית.

* חיילים משוחררים

חיילים משוחררים ששרתו מעל 75 יום מאוקטובר 73 עד ספטמבר 74 פטורים מתשלום דמי הרשמה ושכ"ל יסוד לשנה אחת.

* פרטים והרשמה

המכללה הטכנולוגית, רח' בזל 71, באר־שבע, טלפון 79132, ת.ד. 45 בימים א'—ה' בין השעות 8.00—13.00 ובין השעות 17.00—20.00. ביום ו' אין קבלת קהל.

ת.ד. 45, רח' בזל 71, טלפון 79132, באר־שבע

משרד החינוך והתרבות · המחלקה לקידום השתלמות עובדי הוראה ירושלים · אוניברסיטת בר־אילן · בית הספר לחינוך · המרכז להשתלמות

נמשכת ההרשמה

לקורס ר"מים

לקבלת רשיון הוראה קבוע להוראת תושבע"פ

הלימודים יתקיימו ביומי א' ו־ב' אחה"צ והודש מרוכז בקיץ.

מועמדים אשר ממלאים אחר תנאי הקבלה ויעמדו בהצלחה בכל דרישות הקורס יהיו זכאים לרשיון הוראה קבוע להוראת תושבע"פ בדירוג תואר B.A.

פרטים וטפסים להרשמה ניתן לקבל על־ידי פניה לפי הכתובת: אוניברסיטת בר־אילן, בית הספר לחינוך, המדור להשתלמות רמת־גן, או אישית: בבניין החינוך, חדר 104 בשעה 9.00—14.00 או טלפון 03—752121.

הנהלת חשבונות לכל

חדש!!

3 מסלולי לימוד:
* קורס בוקר מזורז (1)
* קורסי ערב רגילים 1, 1+2, 2, 3
* הנהלת חשבונות בכתב בתנאים מיוחדים

לימוד חינם לחיילים משוחררים זכאים
הפתיחה 5.9

ת"א, סמולנסקין 7, פנת בן־יהודה 90, טל. 232611.

לביא

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה להנדסה גרעינית

מודיעה על מקומות פנויים לקראת שנת הלימודים תשל"ה (1.10.74)

עבור

אסיסטנטים, מדריכים ומילגאים משתלמים

המעוניינים להשתלם לקראת תארים גבוהים

בהנדסה גרעינית

בתחומים הבאים:
... טכנולוגיה ופיסיקה של כורים ומתקני כח ... הנדסת ויישומי קרינה גרעינית במדע וטכנולוגיה.

המועמדים להיות בעלי תואר ראשון או שני בהנדסה או במדעי הטבע.

פונים יפנו למחלקה להנדסה גרעינית, בטכניון הדר הכרמל, קורות חיים, תעודות גמר, רשימת ציונים ... שלושה ממליצים.

קורסים מזורזים

נפתחים ב־29.8.74
● הנהלת חשבונות
● פקידות ומזכירות
● ניקוב I.B.M.
● כתיבה במכונה

שרוטל

תל־אביב אלנבי 140
תל־אביב, דיזנגוף 82
ירושלים, מרדכי בן הלל 10
רמת־גן, ז'בוטינסקי 54

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות · משרד הבריאות · אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

ביה"ס להנדסאות הסביבה (אקולוגיה)

"אורט" כפר־סבא

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

לקראת התואר

הנדסאי

בלימודי יום (5—4 סמסטרים)

תנאי קבלה: מתקבלים בעלי תעודת בגרות או תעודת גמר ארבע שנתית, בבתי ספר מקצועיים ותיכוניים.
הלואות ומענקים: הלואה בסך 2,000 ל"י לשנה תועמד לרשות המעוניינים. כמו"כ קיימת אפשרות למענקים מיוחדים מטעם משרד הבריאות.
פטור משכר לימוד ומלגות קיום: בהתאם לחוק חיילים משוחררים.
תחבורה: בהתאם לצורך תאורגן הסעה מתל־אביב, ותינתן השתתפות בהוצאות הנסיעה.
דחית שרות לבנים: לפי הסדר עם צה"ל תינתן דחית שרות למספר מוגבל של בוגרי י"ב במסגרת העתודה הטכנולוגית. הבוגרים ישובצו במקצועם בצה"ל.

פרטים נוספים הרשמה במשרד ביה"ס ליד משטרת כפר־סבא טלפון 923130, בימים א' ב' ד' ה' בין השעות 16.00—20.00 ובמשרד הראשי של אורט ישראל, שדרות דוד המלך 39 תל־אביב, טלפון 269165, בימים ג' ה' בין השעות 15.00—17.00 (חדר 317).

ההרשמה מסתיימת ב־15.9.74

חייל מילואים

בשירות או משוחרר

נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המוענקת לך על ידי הממשלה, ללימוד מקצוע או להשלמת בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת, האפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

* בגרות · * תכנות י.ב.מ.
* מוקדמות · * פרסום ויחסי צבור
* עיצוב פנים · * רדיו אלקטרוניקה

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

1
לכבוד
המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 ת"א
עבור "חייל מילואים או משוחרר"
מעונין בקורס: ....
שם......... גיל.........
כתובת......... משרת/משוחרר.........

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור

(1)
לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור
שליד "סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי.........
גיל.........
כתובתי.........

אולפן עקיבא נתניה · מרכז ללימוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ
משרד החינוך והתרבות · המחלקה לחינוך מבוגרים

תיירים אורחים מחו"ל ומתנדבים

נצלו את שהותכם בארץ להעמקת ידיעותיכם ולהידוק קשריכם עם ישראל הצטרפו למחזור אינטנסיבי מיוחד:

שלושה שבועות עברית מדוברת למתחילים (במסגרת פנימיה)

פתיחה: 8.9.1974

תיירים הגרים בנתניה ובסביבה יתקבלו גם כתלמידים אקסטרנים.

פרטים והרשמה:
אולפן עקיבא, חבצלת השרון; ע"י נתניה טל: 053-24506.

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות

בבי"ס למסחר **"רימון"** תל־אביב, רח' דיזנגוף 85, טלפון 281985

שיטה עיוורת · פיקוח ממשלתי

صكنا من الامل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות · · · רדיו־אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות · · ·

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה

נפתחה ההרשמה ללימודי ערב אקדמאיים

מוסד ציבורי

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה היא מוסד ציבורי שנועד לאפשר לאנשים עובדים לרכוש השכלה אקדמית בשעות הערב.

תכנית לימודים

נוחה

הלימודים הסדירים מתקיימים 4 פעמים בשבוע כ־5.30 אחה"צ. כל סטודנט יכול להכין את לימודיו לפי קצב התואם את אפשרויותיו.

תנאי קבלה

רשאי להתקבל כל בעל תעודת בגרות ישראלית או כל תעודה אחרת שוות ערך. יתקבלו גם בעלי תעודות בגרות חלקית, אשר יעמדו בבחינה השלמה תוך תקופה שתיקבע ע"י ועדת הקבלות.

כלכלה | מינהל עסקים | עתונאות ותקשורת המונים

חשבונאות - כולל הכנה לבחינות רואי חשבון

* לקבלת פרוספקט מפורט ללא כל התחייבות פנה אל האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה, ת.ד. 17054 תל־אביב 61170.
* פרטים נוספים והרשמה במשרדי האוניברסיטה, בנין בי"ס תיכון חדש, דרך חיפה 81, תל־אביב.
* ביתוי הרישום: בימים א'—ה' מ־9 בבוקר עד 13.00 ומ־17.00—20.00.

לימוד חינם בהתאם לחוק חיילים משוחררים תשל"ד
שכר הלימוד מוכר כהוצאה לצורך זיכוי מס.

חייל מילואים משוחרר למד חינם

רדיו - אלקטרוניקה - טלוויזיה

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם המוענקת לך על ידי הממשלה.

הלימוד משולב בעבודה מעשית במעבדות המכון, כאשר הלומדים מתקנים ובונים במו־ידיהם — טרנזיסטורים ומכשירים אחרים.

הבוגרים יעמדו בבחינות משרד העבודה לקראת התואר:

אלקטרונאי תקשורת ג.

פרטים והרשמה 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב — רח' סלומון 7 (תחנה מרכזית).
רמת־גן — רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)
חיפה — רח' ביאליק 17 (פינת רח' הרצל)
חולון — רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)
פתח־תקוה — רח' ההגנה 17 (במרכז)
ירושלים — רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)
רחובות — רח' יעקב 3 (מול אגד)
רמלה — (במוסד תקוותנו) רח' גורדאו 5
באר־שבע — רח' החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)
היחידה לכתות קדם

המכללה — המדרשה למינהל, מיסודה של הסתדרות הפקידים

נמשכת ההרשמה למכללה למינהל לשנת הלימודים תשל"ה

לימודי־ערב אקדמיים

בחוגים:

- מינהל ציבורי
- מינהל עסקים
- ראיית־חשבון

מכינות בהנהלת־חשבונות לחוג לראיית חשבון תיפתחנה בספטמבר בתל־אביב, בירושלים ובבאר־שבע.

לפטור משכר־לימוד זכאים תלמידים, לפי חוק החיילים המשוחררים.

קרן־המילגות ע"ש שושנה אמיר מעניקה מילגות לתלמידי השלוחה בירושלים.

פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:

ירושלים — בית־הפקיד, מסריק 10, טל' 02-66380
תל־אביב — המכללה למינהל, אלנבי 113, טל' 03-624462
חיפה — בית־הפקיד, מאיר 44-46, טל' 04-524103
באר־שבע — המכללה למינהל, השלום 18, טל' 057-8706

למד אלקטרוניקה בפנימית חיל הים

פנימיה ללמודי אלקטרוניקה

חיל־הים פותח קורס ללימודי אלקטרוניקה בתנאי פנימית.
משך הלימודים כשנה.
בתום הלימודים יוסמכו הבוגרים כטכנאי אלקטרוניקה ותוענק להם תעודה גמר.
במשך שירותם הצבאי יועסקו הבוגרים כטכנאי אלקטרוניקה במתקני חיל הים.
בוגרי הפנימיה משוחררים מתובת בחינות.

מוקדמות של משרד החינוך והתרבות במקצועות: פיזיקה, חשבון הנדסה, מילגות יוענקו. לנזקקים.
תנאי קבלה:
גיל: 17—16
השכלה: 10 שנות לימוד לפחות.
פרטים והרשמה בלשכות הגיוס האזוריות.
המעוניינים לקבל פרטים בכתב יפנו אל דואר צבאי 1074 צה"ל.
הורים המעוניינים לערוך ביקור בפנימיה לאלקטרוניקה יפנו בכתב לד.צ. 1074, צה"ל.

תיכון לחשבונאות ומינהל - רמת־גן

הודעה חשובה
לתלמידים בוגרי ח', ט'
ברמת־גן, בני־ברק
פתח־תקוה והסביבה

נותר מספר מוגבל של מקומות בכיתות ט', י', י"א

* בחינות בגרות פנימיות
* שחרור משכר לימוד בכיתות ט'
* שכר לימוד מדורג לכיתות י—י"ב
* מעבדה לשפות A.A.C.
* עזרי לימוד חדישים
* מכונות קצינות, I.B.M. ו־NATIONAL
* צוות מורים מנוסה

פרטים והרשמה כל יום בשעה 8.00—12.00, 17.00—19.00 במזכירות בית הספר, רמת־גן רח' ספירא 4 פינת ארלוזורוב 83 (ליד עלית).

אוטובוסים 40, 42, 51, 54, 59, 60, 61, 62, 64.

הנהלת חשבונות

סוגים 2 + 1 משולב
פתיחה סוף החודש
הלימודים בפקוח משרד העבודה
לימודי חינם לחיילים משוחררים לפי החוק
פתיחת הקורס ב־27.8.74
פרטים והרשמה: בי"ס גינת, רחוב בן זכאי 6 תל־אביב (ע"י אחד העם 35)
טלפון 624775

בי"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש צ. גינת

תל־אביב, רחוב בן־זכאי 6

תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

ההרשמה החלה

פרטים והרשמה: בשעות 5—8 בערב
תל־אביב, בנין גימנסיה „הרצליה", ז'בוטינסקי 106 ובמרכז, דוד המלך 11, בשעות 9—1 לפנה"צ בלבד.
טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 268128.

הלימודים בת"א בבנין גימנסיה „הרצליה"

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

נמשכת ההרשמה ללימודי מוסמכים

בחקר ביצועים

לשנת הלימודים תשל"ה

מתקבלים מועמדים לתואר שני ושלישי בזמן מלא או חלקי.

קיים מספר מצומצם של משרות לאסיסטנטים ומדריכים משולמים בהוראה ומחקר. כמו כן יש קרנות למלגה לסטודנטים מצטיינים.

פרטים והרשמה בבית הספר ללימודי מוסמכים, בית הסנט חדר 405, קרית הטכניון חיפה. פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות לימודי מוסמכים בפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, טלפון (04)254211.

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה בזה על
המשך ההרשמה

למכון לשלטון מקומי

המכון נועד להכשיר חברי מועצות ועובדים בכירים ברשויות המקומיות

פרטים להרשמה ניתן לקבל לפי פניה בכתב למשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר־אילן רמת־גן.
ההרשמה תסתיים ביום שישי, כ"ג באלול תשל"ד 13.9.1974.

המכון הישראלי לספרות ולקוסמטיקה

מכון הדאלה

קורסים ל־
- ספרות נשים
- ספרות גברים
- קוסמטיקה

ת"א דיזנגוף (ככר דיזנגוף) טל. 226066

תלמיד

י', י"א, י"ב

אם אתה מעונין לעסוק בעת שרותך בצה"ל במקצועות האלקטרוניקה ולקבל תעודת גמר ממשלתית

במסלול 4 שנתי (מסמ"ר)

למד רדיו־אלקטרוניקה (לימודים דרשנתיים)

בתאום עם צה"ל

עם גיוסם לצה"ל יועסקו הבוגרים במקצועם

מתקבלים נערים בני 16—17 ר"פ חודשים

הלימודים מתקיימים במוסדות המפורטים להלן:
(בתי־ספר בפיקוח משרד העבודה)

* הדסת"נעורים, ע"י כפר ויתקין (עם פנימיה)
* אונים — מרכז להכשרה מקצועית, רח' הנרייטה סולד כפר־סבא (עם פנימיה) מתקבלות גם בנות.
* מישלב — מכון ישראלי להשכלה, רח' ריצבן 53, ת"א (בלי פנימיה).

פרטים והרשמה בבתי־הספר
פרטים בכתב ניתן לקבל בדואר צבאי 2150/ב.

אסיפות הסברה

הורים ותלמידים המעונינים בפרטים על אפשרויות הלימוד מוזמנים לפגישות הבאות:

בלשכת גיוס טבריה — ביום א' 25 אוגוסט 74 בשעה 18.00. רח' נצרת (ע"י משרד הפנים)

לשכת גיוס באר־שבע — ביום ב' 26 אוגוסט 74 בשעה 18.00. רח' יד ושם 22

לשכת גיוס חיפה — ביום ג' 27 אוגוסט 74 בשעה 19.00. רח' עומר כיאם 14/12

לשכת גיוס תל־אביב — ביום ד' 28 אוגוסט 74 בשעה 19.00. רח' פוריה 1 יפו.

מזור ושמרו

למוד חנם לחיילי מילואים ששירתו 75 יום

בחינות בגרות

טכניכון — תיכון לאכסטרנים

נפתחות כיתות חדשות
מוקדמות • ובגרות
ערב־בוקר־בכתב

* עזרה במתמטיקה ובאנגלית למתקשים.
* חלק מספרי הלימוד ללא תשלום.
* הלמיד אשר לא יעמוד בבחינות, רשאי להמשיך את לימודיו חינם עד להצלחתו.
* סידור מיוחד ליוצאים למילואים

אפריל 75 — אוקטובר 75

בכל מקום בארץ

פרטים והרשמה: 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

בכל מקום בארץ. פנה איישית או בכתב ת.ד. 28124, ת"א	תל־אביב רח' סלומון 7 (תחנה המרכזית)	רמלה רח' גורדאו 5 (במוסד תקוותנו)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)	חיפה רח' בלפור 5 (בנין הסתדרות הפקידים)
	חולון רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)	פתח־תקוה רח' ההגנה 17 (במרכז)	ירושלים רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רחובות רח' יעקב 3 (מול אגד)

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות

בי"ס למסחר „רימון" תל־אביב, רח' דיזנגוף 85, טלפון 281985
שיטת עיוורת — פיקוח ממשלתי

דרושים

הנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מדיראן

דרושים

1. **מזכירה בכירה**
ליחידות פרסום וקידום מכירות. ידיעת עברית / אנגלית כולל הדפסה.

2. **פקידה כתבנית עברית/אנגלית**
להכנת דוקומנטים לייצוא והדפסתם. רצוי עם נסיון קודם.

3. **כתבנית אנגלית**
שליטה מלאה בהדפסה ב-אנגלית.

4. **מחסנאי**
קליטה וניפוק פריטים וניהול פעילות המחסן. נסיון כמחסנאי או פקיד טכני.

5. **שליח**
לעבודות שיכפול ואופסט, שליחויות באיזור תל-אביב. בעל רשיון לטוסטוס.

מעונינים מתאימים יפנו בכתב למח' כח אדם לת.ד. 648 תל-אביב בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.

חברת שיווק ארצית
דרוש
עבור הסניף בירושלים
עובד בכיר

הכישורים הדרושים:
- יכולת בניהול צוות עובדים וידע בארגון עבודה.
- נסיון מסחרי — רצוי בנושאי ציוד משרדי ונייר.
- התמצאות בהנהלת חשבונות (ניהול ממוכן).
- השכלה: תיכונית. בוגר קורסים מתאימים לי"ל.
- גיל: 30—45.

הצעות נא לכתוב ת.ד. 866, תל-אביב עבור „עובד בכיר".

בית חרושת מרומי
באזור התעשיה החדש
של ראשון לציון
דרושים
- אחראי לקו ייצור
- פקידה

לפנות בטלפון בין השעות 11.00 עד 13.00
טלפון: 942469

דרושים
מראיינות ומראיינים
בעלי השכלה תיכונית ומעלה לעבודות פקידה וראיון בכל חלקי הארץ
נא לפנות בכתב לת.ד. 33149 תל-אביב, עבור „מראיינים".

לחברת ייבוא בצפון ת"א
דרושה מנהלת חשבונות עצמאית ומזכירה
(מעל גיל 35)
בעלת נסיון בניהול משרד בצורה עצמאית, אווירה שקטה, שעות עבודה נוחות ותנאים טובים.
לפנות בכתב — „אריסטונה" בע"מ הירשנברג 11 ת"א, או טלפונית: 248363 בשעות היום, 762812 בשעות הערב

דרוש/ה
מורה לביולוגיה
+ עבודה במעבדה בבי"ס קבוצי
נא לפנות בדחיפות למזכירות קבוץ חולתה, טל. 067-37446

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

לחברתנו בתל-אביב
דרוש:
פקיד טכני
בנושא תביעות
רקע טכני במכוניות
שליטה בעברית ובאנגלית.
רצוי נסיון בעבודה זו.

המעונינים מתבקשים לפנות לאגף כח-אדם בשעות העבודה — רחוב המסגר 43, תל-אביב.

משמר MISHMAR

לחברת „משמר"
נמל אשדוד
דרושים:
1. **שומרים**
יוצאי צבא ששרתו ביחידות קרביות סוג בריאות גבוה — גיל עד 45.
2. **אחראי משמרת**
יוצא צבא.

לפנות: לחברת משמר
1) בשער ג' נמל אשדוד.
2) סניף אשקלון, דרך הנצחון 7/2 שכונת שמשון.
3) סניף באר שבע — הפלמ"ח 83.
4) סניף תל אביב — בלפור 9.

א.ש.ד. בע"מ
מהנדסים יועצים
עבור אחד מלקוחותינו באיזור הרצליה
דרושים:
1. ראשי קבוצות להרכבת מבללים
2. מחסנאי טכני
3. מבקר טיב

יועדפו בעלי נסיון בשטח המתכת

לקביעת ראיון — טלפון 03-75 88 34
בין השעות 8—12.00.

דרושים
1. **מתכנתים מנוסים**
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בכתיבת תכניות בשפת COBOL למחשב גדול (MULTIPROGRAMING) המשכורת לפי הכישורים.
2. **נקבניות I.B.M.**
בעלות נסיון של שנה עבודה לפחות. העבודה בשתי משמרות.

המעונינים יפנו לת.ד. 16250 ת"א

ביה"ס המקיף דתי ע"ש פידרסט במגדל העמק
דרושים מורים
- לספרות ולשון (רכוז)
- אנגלית, ארוח ומשק
- מורה לכיתת קלט וטיפולית
- מילוי מקום בתנ"ך, היסטוריה ומתמטיקה.

על המעונינים לפנות בכתב מיד להנהלה.

לשגרירות דרושה
פקידה/כתבנית (באנגלית)
הכישורים הדרושים:
— ידע באנגלית ועברית.
— קצרנות רצויה אבל לא הכרחית.
— רצוי גם עניין בספרים כי על המועמדת לטפל בספרית השגרירות.
לקביעת ראיון נא לטלפן 231263, ב'—ו', 08.00—12.00

התרמואויל בע"מ
המסגר 60 ת"א
דרושים:
1. **מזכירה / פקידת כללית** כולל כתיבה במכונת כתיבה אנגלית למשרה מלאה, 8—16.30
2. **פקידה — כתבנית** למכונה עברית, משרה מלאה
3. **מתלמדת,** לעבודות משרד קלות ושליחויות
4. **פקיד/ה מנוסה** לקבלת קהל למחורי הצרכנים/השרותים.

לפנות בכתב לת.ד. 18050 תל-אביב.

מודליסטית
לקונפקציה לנשים בחיפה
דרושה
מודליסטית
יש אפשרות למועמדות העובדות במקום אחר להכין את העבודה בבית ולהביא למפעל אחת לתקופה מסויימת.
טל' 04-663093
סודיות מובטחת!

למושב קדרון
דרוש
מזכיר
בעל ידע ונסיון ברכוז משק וניהול כספים בעבודה.
המעונינים יפנו בכתב למזכירות מושב קדרון.
נא לציין על המעטפה „הצעה למזכיר"
— סודיות מובטחת —

דרושות
לאגודה חקלאית שיתופית בע"מ באזור רמלה—לוד
1. **עוזרת למנהל חשבונות**
2. **עובדת מפעילה למחשב אלקטרוני** (אפשרי גם ללא נסיון)

בפרטים: נא לפנות לת.ד. 303 רמלה, עבור מס. 2500.

לסלון „בגוד-פסיה"
דרושה
מוכרת מנוסה
לחזיות ומחוכים (היודעת גם לבצע תיקונים)
תנאים טובים למתאימה
לפנות ל„בגוד-פסיה" מרכז בעלי מלאכה 5 תל-אביב.

למפעל תעשייתי גדול בירושלים
דרוש
מחסנאי
- יועדף אדם בעל רקע טכני. - ידיעת שפות אנגלית, גרמנית — רצויה.

מועמדים יפנו לאגף מינהל וכח אדם, טל. 528281 ירם. למאיר.

דרושים
חשמלאים
טכנאי חשמל
חוטי לוחות חשמל
חשמלאים לאינסטלציות תעשיה ומשק
נגה אלקטרוטכניקה בע"מ, ק. טבעון
קק"ל 16 — 931752

לחברה קבלנית
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
לחצי יום.
טל. 448137.

ביח"ר „גיב"
דרוש
צבעי מכסטיל
לטלפן 824380 ת"א

מוסד כלכלי גדול מחפש:

בתל-אביב:
- ★ **מנהל מחלקה מסחרית גדולה**
אקדמאי עם נסיון מסחרי.
- ★ **מבקר פנים**
רצוי תלמיד הפקולטה לראיית חשבון.
- ★ **קניינית מנוסה**
לבגדי נשים וילדים.
- ★ **מזכירה**
עם ידע בשפה האנגלית והדפסה בעברית.
- ★ **כתבנית בעברית**
- ★ **פקיד חשבונות**
עם נסיון משרדי.
- ★ **עובדים למחסן טכני**
- ★ **חניכות**
לעבודה משרדית.

נא להתקשר בטל. 39955 קו פנימי 357.

בחיפה:
- ★ **מנהל חשבונות**
דרגה ג'—ד'

נא להתקשר בטל. 04-662161, למח' המנגנון.

Packard

פקרד אינסטרומנט (ישראל) בע"מ
דרושים:
- ✶ **פקידה כתבנית**
לעברית ואנגלית
- ✶ **מרכזנית (נעדה)**
הדפסה בעברית וידיעה בסיסית בשפה האנגלית.
- ✶ **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה**
לעבודות שרות למיכשור מדעי באיזור ירושלים.

נא לפנות בכתב בצירוף תמלונות לת.ד. 1270 ירושלים.

דרוש
מסגר - מכונאי
לעבודות אחזקה בביח"ר להזרקת צמיגים

לאדם שימצא מתאים מוצעת:
משכורת חודשית בסך —2,000. ל"י
והשתתפות בהחזקת רכב

דרושה ידיעת השפה העברית.

לפנות בשעות העבודה: „שרות וצמיגי" ראשון-לציון, אזור התעשיה — כניסה רדיו בנגל.

דרוש עוזר מפקח בניה
בעל הכשרה ונסיון
כטכנאי בנין

● נא לפנות בכתב בציון קורות חיים, הכשרה ונסיון לחברה לפיתוח יפו העתיקה, סמטת מזל דגים 17, יפו.

דרושה
מורה לכתה א'
לבית-ספר בקבוץ כפר-סאלד

נא להתקשר טלפון 067—41923
או לוועדת החינוך 03—245271

מזכירה כתבנית
ידיעת הדפסה בעברית ואנגלית.
שליטה ב-2 השפות ויכולת תרגום — יתרון.
תנאים טובים ותפקיד מעניין.
טלפון 240267 245517.

אם אתה מהנדס אלקטרוניקה

אם אתה מעוניין לעסוק ב-
APPLICATIONS AND SALES
של ציוד הקפי למחשבים כולל:
מסופים (Terminals) מודמים (Modems)
תווינים (Plotters)
מתוצרת CALCOMP, ICC/MILGO, TEKTRONIX

אם מושך אותך לעבוד בסביבה שקטה ונעימה מחוץ לרעש ולעשן העיר —

פנה אלינו, בכתב עם פירוט כישוריך ונסיונך.

נא הפנה בקשתך למנהל-הכללי

איסטרוניקס בע"מ
רח' רוזאניס 11, תל ברוך, ת.ד. 39300 תל-אביב

סודיות מובטחת

אלביט מחשבים בע"מ
A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושים
- ★ **טכנאי אלקטרוניקה**
לאחזקת מערכות מחשבים.
בוגר בי"ס טכני במגמת אלקטרוניקה, רצוי בעל נסיון קודם במחשבים או במערכות אלקטרוניות מתוחכמות. ידיעת אנגלית — חובה.
משרה מס. ש/5008.
- ★ **תמחירן** בעל נסיון
משרה מס. ש/6007.

לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי באיזור חיפה
דרושים!
1. טכנאי ייצור
2. מחסנאי טכני בעל נסיון
3. חשמלאי תעשייה בעלי רשיון מוסמך
4. כתבנית עברית/אנגלית
5. מכונאי אחזקה
6. מסגרים

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ועבודה קבועה.
על המעונינים לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 4353, חיפה, עבור מס' 665 (מיקוד 31040)

EXCHANGE NATIONAL BANK OF CHICAGO

עם הרחבת מערכות המחשב
דרושים מתכנתים מנוסים
5—4 שנות נסיון,
רצוי ידיעת NEAT—3 ו-N.C.R. CENTURY.
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 29033 מגדל שלום ת"א
טלפון 59669

صكنا من الاصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מוסכאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

אלקו
תעשיות אלקטרו-חשמליות ישראליות בע"מ רמת-גן

דרושים

- למחלקת מכירות:
פקידת חשבונות
ידע בהנהלת חשבונות. רצוי נסיון בהדפסה בשפה העברית.

- למחלקת יבוא:
מזכירה כתבנית
1) לעבודות משרד שונות כולל הדפסה בשפה גרמנית ואנגלית.
2) לעבודות משרד שונות כולל הדפסה בשפה העברית.

- לחטיבת לוחות חשמל:
שרטט/ת
בעל/ת נסיון של שנה לפחות בשרטוט מבנה.

- למחלקת תמחיר:
עתד מלאי
נסיון בפקוח על תוכרים בוגר ביה"ס מקצועי.
פקיד טכני
בוגר בי"ס מקצועי, רצוי ידע בסיסי בתמחיר.

- לחטיבת אלקטרוניקה:
הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה
לתפקיד של עוזר למנהל מכירות בעל נסיון מסחרי של שנתיים לפחות במכירות בנושאי אלקטרוניקה ומיכשור.

- לתכנון שנאים:
טכנאי מכונות
לתכנון קונסטרוקציה של שנאים, רצוי בעל נסיון של 5 שנים לפחות בשטח הנדון.

— • —

למועמדים המתאימים מובטחים. תנאים טובים ואפשרויות להתקדמות.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ופרטים על נסיון בעבודה, לאלקו רח' הפומבינסקי 23 רמת גן (מחלקת מנגנון) או להתקשר טלפונית 721321 לקביעת ראיון.

ההנהלה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב

דרוש:
טכנאי צילום
— בעל שלוש שנות נסיון בצילום תעשייתי/מדעי.
— רצוי נסיון אף מתקופת השירות הצבאי.
— עדיפות תנתן לבוגרי בית ספר לצילום.

מועמד שייבחר יהנה מ: —
— שכר בהתאם לכישוריו ונסיונו המקצועי.
— אפשרות לקדום מקצועי.

- על המעוניינים לפנות תוך פירוט השכלתם ונסיונם המקצועי, לת.ד. 9001 — מדור קבלת עובדים, באר־שבע, ויוזמנו לראיון אישי.
— סודיות מובטחת —

DECSYS COMPUTERS Ltd., REPRESENTING
digital EQUIPMENT CORPORATION
MAYNARD, MASSACHUSETTS 01754

דרושה פקידה/מזכירה
לעבודה מעניינת.

התכונות הדרושות: * ידיעה טובה מאד באנגלית, כולל הדפסה * שלש שנות נסיון בעבודה משרדית * ידע בהנהלת חשבונות — יתרון * עד גיל 30.

השכר בהתאם לכישורים.

נא לפנות טלפונית 440817, תל־אביב.

לבנק דרושים
* **עוזר מנהל חשבונות ראשי**
* **מפעילת נשיונל 32**

*

בדבר פרטים ונסיון קודם
לפנות לת.ד. 30405 תל־אביב

אוניברסיטת תל-אביב
דרושים

לרשות המחקר
מנהל/ת חשבונות
סוג 3—2, בעל/ת נסיון של 3 שנים.

לפקולטה למדעי החברה
מזכירה-כתבנית
לעבודות מזכירות שונות, כולל הדפסה טובה בעברית ובאנגלית.

ליחידת המחשב
2 עובדים מתחילים בשטח המחשבים
(משגרים)

נערים ונערות
לעבודות עזר במשרד ושליחויות שונות.

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לענף כח־אדם, מחלקת המנגנון, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד ליום 31.8.74.

מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים בע"מ

למשרדנו בתל־אביב
דרוש כלכלן
המישורים הדרושים:
— 3 שנות נסיון
— ידיעת השפה האנגלית
נא לפנות בכתב אל ת.ד. 20181 תל־אביב 61 200, עבור „כלכלן".

ניר מעולה לכל מטרה

לחברת **אסתרגל** בע"מ
דרוש
הנדסאי או טכנאי אלקטרוניקה

לתיקוני מכשירים אלקטרוניים ואלקטרו־מכניים, וכן למכירות טכניות.

ידיעת אנגלית הכרחית, ידיעת גרמנית רצויה.

לפנות בכתב עם פרטים ומשכורת מבוקשת אל ת.ד. 7082 תל־אביב, או טל: 03-269303 — 03-268023.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
המעבדה להנדסה הידרולית והידרודינמיקה

דרושים
אסיסטנטים למחקר
במכניקת הזורמים והידרודינמיקה

בוגרי פקולטות להנדסה מכונות (אנרגיה ומעבר חום), הנדסה אזרחית (הידרוטכניקה), הנדסת אוניות, מכניקה והנדסה חקלאית המעוניינים בעבודת מחקר בנושאים אלה, תוך לימוד לתואר גבוה, יפנו למזכירות הידרוטכניקה טלפון 04-225111, שלוחה 306 (לבקש גב' המר גשן).

תינתן עדיפות למועמדים שכבר צברו נקודות בבית הספר ללימודי מוסמכים.
מספר המכרז — 117/74.

למשרד פרסום בירושלים
דרושה
פקידה-כתבנית
- בעלת השכלה תיכונית
- ידע באנגלית ושליטה מלאה בעברית.

*

נא לפנות לת.ד. 2160 ירושלים (עבור פקידה) או טלפונית (02)526997, (02)528191.

לחברת מזון ידועה דרושים
סוכנים
עם רכב מסחרי בעל נפח של 2 טון
באזורים: בת־ים, הרצליה, רעננה, רמלה ולוד
נא לפנות בכתב לת.ד. 33157 תל־אביב עבור מס. 838.

לעתון יומי
דרוש מגיה מעולה
בעל נסיון בעבודה בעתון
•
לכתוב לת.ד. 20010 ת"א, עבור מגיה.

דרושים נהגים
1. לסמיטריילר
2. להייבר
אפשרות לשותפות
לפנות לטל. 30344 ביום; 846923 בערב.

למפעל בראשון לציון
דרושה פקידה
הכישורים: כתיבה ב־מכונה עברית־אנגלית. עריכת שכר עבודה ל־עובדים. עבודות במשרד. שעות העבודה 16—8.
לטלפן 948416 או ת.ד. 94 ראשון־לציון.

לתחנת הדלק ברוממה
דרוש סיכאי
*
לפנות טלפון 669119 664693 חיפה

דרוש
מדריך שדה לבקר
המתמחה בגידול עגלים ורפת חלב. רצוי בעל נסיון במכירות.
נא לפנות בכתב אל מח' המנגנון: אביק בע"מ תעשיות כימיות ופרמצבטיות ת.ד. 2077 רמת־גן

קבלני־חשמל לבנין מתפנים
מעוניינים בהצעות מתאימות באזור תל־אביב
טלפון 768380.

למפעל תעשייתי באזור חיפה דרוש
מסגר אחזקה
— תנאים טובים —
נא לפנות לת.ד. 635 חיפה.

דרושות
פועלות
לאוברלוק
סריגי ארצי
רח' אילת 22 ת"א.

שרטטת
קונסטרוקציות בנין
מנוסה
טלפון 03-220010

אסם
תעשיות מזון בע"מ

דרושים
- **מפעיל מחשב סנצ'ורי NCR - 100**
- **נקבנית**
לעבודה במשמרות בוקר/אחה"צ עם נסיון בעבודה.
- **נקבנית**
עם נסיון. לשעות 20.00—16.00.

לפנות לת.ד. 1575 או טלפונית 611451 ת"א, לרחל.

הודיות בכפר נוער דתי
לשנת הלימודים תשל"ה — דרושים:
מרכז הדרכה
עובדי מטבח
עובדת סוציאלית
מדריך חברתי
מדריכה חברתית
מטפלת
מורה למתמטיקה (½ משרה)
מורה לתנ"ך (½ משרה)
מורה לאנגלית (½ משרה)
מורה למכונאות רכב (משרה)
מורה לחשמל רכב (משרה)
מדריך למכונאות רכב (משרה וחצי)
מדריך לחשמל רכב (משרה)
לפנות: הודיות ד.נ. גליל תחתון

לחברת ת.מ.ס. בע"מ
דרושים
עבור פרויקטים מעניינים
- **הנדסאי/ת בנין**
- **שרטט/ת קונסטרוקציה**
- **טכנאי/ת ארכיטקטורה**

מועמדים בעלי נסיון של לפחות שנתיים.
— תנאים טובים למתאימים —
לפנות טלפונים: 265822, 267757, ת"א.

משרד התקשורת
לשרותי ההנדסה
דרוש
חובש קרבי
לעבודה מיוחדת בסיני
למשך כשבועיים,
החל מתחילת חודש ספטמבר.
המעונינים יפנו למר אהרון שומר, טלפון: 03-610355 בשעות העבודה הרגילות.

הסתדרות נשי מזרחי באמריקה
כפר בתיה ת.ד. 17 רעננה טל. 921247, 926600
דרושים:
1. **הנדסאי** טכנאי אלקטרוניקה להוראת והדרכת אלקטרוניקה (במשרה חלקית).
2. **אלקטרונאי** לתפקידי אחזקה ציוד במחלקה לאלקטרוניקה.
3. **מדריך למכניקה**
הבקי בעבודות חריטה וכרסום.
מועמדים בעלי נסיון יתקשרו בהקדם לפי הכתובת הנ"ל.

ל**עסים**
דרושים
מסיקי דודים
לפנות למפעל, רחוב ז'בוטינסקי 35, רמת־גן
טלפון 721226

יבמ IBM
דרושים/דרושות
טכנאי אחזקה למכונות משרד
בירושלים, תל־אביב וחיפה

הכישורים הדרושים: ידיעה באלקטרומכניקה או מכשירנות; ידיעה בסיסית באלקטרוניקה; ידע בשפה האנגלית.

מועמדים מתבקשים לפנות ישירות לי.ב.מ. ישראל בע"מ, בית יבמ, דרך פתח תקוה 74 תל־אביב, קומה 9, ביום ו' 23.8.74 או ביום ה' 29.8.74, בשעה 14.00. מועמדים שלא יוכלו לפנות אישית, — מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח אדם, ת.ד. 20210 תל־אביב, 61 200.

בדרזיק צור מהנדסים בע"מ
דרושים
1. **מהנדס בנין**
עם נסיון בתכנון של 3 שנים לפחות.
2. **הנדסאים/ות**
בעלי/ות נסיון בתכנון ושרטוט קונסטרוקציות בנין.
3. **שרטטות**
עם נסיון רב בקונסטרוקצית בטון ופלדה.
טלפון 32236/7

משרד מהנדסים
מחפש
* **מהנדס בנין**
* **הנדסאי בנין**
בעלי נסיון של 5 שנים, לעבודות פיקוח, ביקורת כמויות, גמר חשבונות.
•
נא לפנות בימים א', ג', ה' בין השעות 19.00—17.00 טלפון 721866.

למפעל פלסטיק גדול
(באזור רמת־גן)
דרוש
הנדסאי פלסטיק
רצוי בעל נסיון
כאחראי משמרת
למכונות הזרקה
•
נא לפנות בכתב עם פרטים מלאים לת.ד. 1347 רמת־גן.
תנאים טובים — סודיות מובטחת

Agfa GEVAERT
ש. גטר (צרכי צילום) בע"מ
דרושה מרכזנית
ליום עבודה שלם. רק בעלות נסיון תפנינה לטל. 221148 עד שעה 14.00, לגב' זורה. תנאים מצויינים למועמדת המתאימה.

למושב ישעי
דרוש מנהל חשבונות
בעל נסיון בניהול השבונות במושבים.
מאושר על־ידי ברית־פקוח חקלאית.
לפנות בכתב אל מזכירות מושב ישעי,
ד.נ. האלה, טלפון 02-911213.

עורף

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י   בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י

עבודה

הצעות עבודה

דרושה מחבואות ואזרות לעוזר מטפלת ילדים ונערה לעבודות אורבליק. ללואה, במתודים, בלינסטיך. לפנות טל' 59935 ת"א.

עברית משוכללת מעוניינת ב־עבודים קבועים ורציניים. טל' 03—360887.

דרושים בעלי מקצוע לארגקים, רח' בגינברג 14, תל־אביב. — 31158.

למשרד פרסום — דרושה פקידה רצינית לעבודה משרדית כללית וכתיבה במכונת כתיבה. שעות העבודה 8—13. לפנות בכתב יד לת.ד. 1102 בציון ה־מכבולה המבוקשת ומספר טלפון לקביעת ראיון.

דרושה עוזרה למנה"ח למפעל העשייתי (מעבודות) בסביבות אחוזחקוה. לכמה פעמים בשבוע. לפני הצהריים. לפנות ת.ד. 4414 תל־אביב. "מעבודות".

למפעל תעשייתי בר"ג דרושה פקידה עם ידיעה בהנהלת חשבונות. הגיל אינו קובע. טלפון 721383.

דרושה פקידה־מתבנית למשרד ער"ב. טלפון 233253 בין 9—11.

דרושה פקידה צעירה למשרד בר"ג. טלפון 721383.

בעיתון דרושה עוזרת בשבת 400— 5 שעות ביום. 859974.

דרושה עוזרה לשמירה על 2 ילדים + עבודות בית 3 ימים בשבוע בשעות 17—13. 228729.

דרושה מטפלת בבהירים לשעות אחה"צ, בבוקר — 886024. אחה"צ — 730193.

דרושה מטפלת מנוסה בילדה שהולכת לגן. טל. 445965.

משפחה מנוסה לשני ילדים 5 ימים בשבוע, בשעות ה־ערב בלבד.

דרושה עוזרה עם לינה לנהול משק בית ברמת אביב. 243468.

דרושה בהולמונה מסודת עבודה לשמלות לעבור זה לבית, הגרוד העברי 6 ת"א ככר המדינה (בחצר).

תופרות אוברלוק ווינגר דרושות. יהודה הלוי 15.

דרושה תופרת לאוברלוק ופמי המודה, דרום ת"א טלפון 825285.

זבנים

סלון "רהל", חנות חיות ומוצר בים נוה שאנן 31 ת"א, דרושה מוכרת. טלפון 37348.

דרושות למפעל קונפקציה מרי־צלות לאוברלוק ווינגר ומפל־ריסמולית בתנאים מצויינים — טלפון 03/1822377.

יהלומים

יהלומים! דרושים לוטשים ל־בריליאנט למטה. טלפון 825696.

יהלומים! מפעל לליטוש, — 12 פולות להשכרה ליד הבורסה ברמת־גן טלפון 253445.

דרושים מפיצים באזור המרכז וחדרים להפצת מוצרים נדרושים במפעלי העשיה. לפנות: גולד־שטיין טלפון 04—233087.

להרצאי הטמנים עם דגם, לעבוד דה מעניינת. לפנות בצירוף קו־רות חיים, ונסיון, הי"ד 1326 רמתגן.

למפעל בהרצליה דרושים ספרים, עובדי בצק לאפיה, בוד סגאי. לפנות למנהל המפעל — טלפון 03/937820.

דרוש נהג (רשיון ג') להובלת הודים בלילות. אזור פנורים בסביבות חדרה. לפנות לטלפון 063/88498 או בשעות העבודה.

דרושה נערות צעירות לעבודה לפנות מריצי צמת, רח' שפר 30 תל־אביב.

דרושים/ות: מוכר/מוכרות, מח־למרכולתלפרת, בית אופנה "מדים" אלנבי 56, ת"א.

גזירה ותפירה

מתפרים הביתה עבודות קמל, טריקואים, טלפון 829852.

דרושים תופרים מתחילים לאוברלוק ותופרות מבתר. 36327.

עוזרות ומטפלות

דרושה בחורה למשק בית ב־שכון דן בשעתי, תנאים מובים, טלפון 829852, 16.00 עד בערב 472422.

דרושה מטפלת בשיכון דומאים בתלהשומר. החל מחורש אוק־טובר משעה 16—8 להתקשר 757489.

מטפלת דרושה לזום שלם, בדח' רוינס בבעתיים 728035.

דרושה עוזרת בית חדשי לחצי יום למשפחה מחוייל, רצוי דובר־ת אנגלית. 747775.

פקידים

מנה"ח כפולה, שכר לפי שעות ביום 759195, בערב 623129.

דרושה פקידה למשרד עורכי־דין, טלפון 232090, 236548.

שלוחים

שליח לעבודה קבועה. תקיטן בג, טל. 825446.

חרטים ומסגרים

חרט, מסגר טכני למכונות סלק־ריות, תנאים טובים, טלפון 820696.

מספרות

דרושות דתות 2 תלמידות ב־תנאים טובים סלון "חן" רוד־אל 36 רמת־גן טלפון 767640.

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

בגבר 31 מודשו ובמרץ בעל רשי־ון נהיגה מעוניין בכל עבודה לשעות הערב. 240470.

המשך הצעות עבודה בעמוד 7

נשלחתי על־ידי הלוח מס' 1
על כל קשריו המפורסמים

עורף מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה
בעתון הנפוץ ביותר במדינה

"מעריב" מפרסם אלפי מודעות "לוח" מסחריות ופרטיות. עד כמה שזה אפשרי לדאוג לכך שתוכן המודעות לא יטעה ולא יוליך שולל, בכל מקרה שמפרסמי הוכיחו את ההיפך, אנא פנה למכון לצמנף הוגן, רחוב אחוזת בית 3 תל־אביב עם קטעי המודעה וטבור פרטים על המקרה.

נרשמו כנשואין

במחלקה הדתית קרית־אונו

לוחמי דוד בן זאב, רווק, והר־בות, קיבוץ גבעת ברנר.

אולמות

אולמות למסיבות

שרותים

לקראת החגים

אבידות

אבדה בלבת זאב (רעות גרמנית) ברמת־השרון ב־16.8.74 המוצא יתקשר 474715 ויבוא על שכרו.

הלוואות

הלוואות מיידיות עד אלפיים לירות. טלפון 236003.

שעורים

(המשך בעמוד 7)

הודעות רשמיות

משרד החקלאות
אגף לגבעים בינוי ומשק
מכרז מס' 2129—74

בתי מלאכה

לוח מס' 1 מעריב — מודעות ל־ מתקבלות:

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף "מעריב" תל־אביב, שדרות רוטשילד 33; בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות); אלנבי 123; בן־יהודה 7

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16; סניף "דחף": רח' יפו 43; ובכל משרדי הפרסום

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32; סניף "דחף" הרצל 11; ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81; סניף "דחף" רח' ההסתדרות 78

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום.

صكانا من الدمل

صكان الاصل

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י

דירות

בנתניה בסמוך לים מאר 4 חדרים 40,000 משכנתא. "דירוני דירות" הרצל 30, 053-25195

בבאר־שבע 3 חדרים אחרונות, 155,000, כניסה תוך 6 חודשים "דירונדירות", ויצמן 66 — 937541

ברעננה ובכפר־סבא ל"דירונדירות" 5, 4, 3½ חדרים, 3 כיווני אוויר, מעלית, הסקה, תנאי תשלום נוחים, ויצמן 66, כפר־סבא 921963, אחוזה 100, רעננה 927541.

בחולון לכניסה מיידית — 3—4—4½—5 ודירת גג 6 חדרים, דירות "בילי" הרצל 185 (בפסג' מול המשטרה) 956959

לזוגות בלבד בסביבה הטובה ברחובות 3½ 4 חדרים. דירה "בילי" הרצל 185 בפסג' מול ה' משטרה.

קבלני בנין

מוכנים למכירה בכפר סבא. להתקשר: "גאות תירם — ידידיה", 03-913503 03-260390

בניה באיכות מעולה בצפון, תל אביב ובבת ים רק חברה לבניין טלפון 864242 בשעות 10.00 — 13.00, 17.00 — 19.00

בחולון למכירה: דירות בנות 3 ו־3½ חדרים במרכז חולון. אתים דירותף טלפון 57030 16.00—19.00

בהרצליה דירות מפוארות בנות 4 חדרים טלפון 738521

בצפון תל אביב דירות 4—3—2½—2 ופנטהאוזים "קבלנים אלעזר" יהודה המכבי 37 ת"א 16—19, 8—13

(המשך בעמוד 7)

דירות למכירה

במרכז רמת־גן נהדרה לכל מטרה 722560 ביום ראשון.

(המשך בעמוד 7)

1—1½ חדרים

ליד העירייה (שקט) 1½ ק"פ 246742 140,000 לא בשבת.

דירת חדר מסבה ושרותים בקרית מוצקין 04—718380 04—715053

דירה נחמדה 1½ ברמת חן, בשבת, או אחרי 16 764481

דירת חדר קוטג' ברמת־גן, טלפון 942687 233280 בערב.

(המשך בעמוד 7)

2 חדרים

(המשך בעמוד 7)

2½ חדרים

(המשך בעמוד 7)

3 חדרים

(המשך בעמוד 7)

3½ חדרים ויותר

(המשך בעמוד 7)

וילות ובתים

(המשך בעמוד 7)

דירות להשכרה

(המשך בעמוד 7)

בשכר חדשי

בדמי מפתח

(המשך בעמוד 7)

דירות מרוהטות

(המשך בעמוד הבא)

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י
בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י

(המשך מעמוד הקודם)

משרדים

התאמלות ומסגים

חיות בית

כלי נגינה

מקררים

חקלאות

מגרשים

חדרים מרוהטים

קניות

מטבעות ומדליות

דובי שחמלנים

מכונות כביסה

מכונות תפירה

שטיחים

מכונות תחימום

מכוני תעשיה

שמלות כלה

טיולים

בולים

הלבשה

תקליטים

ספרים

השקעות

סירות

תנורי בישול ואפיה

טרקטורים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

מחסנים

תלבושת מלווה

מצבי אויר

שונות

(המשך בעמוד 7)

למכירה

טרקטור ג'ון דיר 3020

שנת ייצור 1965, במצב טוב.

חוות „הזרע" — יזרעם
ד.נ. הנגב על יד נתיבות
טלפון 94015—057
נא להגיש הצעות בכתב.

שליח־צבור

לראש השנה ויום כיפור
מורה בעל קול ערב
מומחה בכל נוסחאות התפילה
מחפש מקום תפילה
לימים־הנוראים

ת.ד. 29232 תל־אביב

למכירה

תנור שריפה לקרמיקה

45X45X45

לפנות בשבת טל. 37167
ת"א, בין 11.00—14.00.

עורף נתניה

דירות למכירה

דירות להשכרה

הצעות עבודה

חנויות

נופש

אביזרי רכב

עסקים

פרסומים

בנתניה

בהזדמנות למהיר החלטת

3½ דונם בשדרות־בנימין

יעוד בניה

טל. 28290־053, 92496־053 בין השעות 8.00—19.00.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

תלמידי י"א - י"ב וחיילים בוגרי תיכון

מוזמנים

ליום בית פתוח בטכניון, חיפה

ביום רביעי, י' באלול תשל"ד, 28 באוגוסט 1974 מ־9.30 בבוקר עד 4.00 אחה"צ, בו יוכלו לבקר באופן חופשי בפקולטות, לראות מכשירים, מעבדות, הדגמות לשמוע הסברים מפי חברי הסגל.

אוטובוסים יצאו מן התחנה המרכזית של אגד, חיפה — רציף 2, בשעות 9.00 ו־10.00 לטכניון, לבנין הסנט — מקום ההתכנסות; וב־9.15 מרחבת תחנת הרכבת חיפה.

בשאלות נא לפנות לאגף קשרי צבור 235195־04.

صكذا من الاصل

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
המרכז המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים —3,— ל"י

כלי רכב

שרותי רכב

צימוראן והחשבון 1964 + מו־לין 1969 במצב מכני מצוין, במחיר הזדמנותי, טל' 873445

אביזרים לרכב במחירים זולים בנר 32, פרישמן 32, 222976

מכוניות למכירה

קונסטנה 1300, אחרי אוברול, ריפוד, צבע חדש, 766404

1964—1965

אופל רקורד סטיישן 1964 — לירות, 12,200

1966—1967

1968—1969

1970—1971

1972—1973

1974

עד 1963

(המשך בעמוד 7)

מכוניות להשכרה

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים

אביזרי רכב

בתי ספר לנהיגה

המשך מכוניות למכירה בעמוד 8

מכירות

(המשך בעמוד 7)

טלוויזיות

(המשך בעמוד 7)

רהיטים

"שרייבר" קנה ומכירה רהיטים, בשומש מרגיחורים וכל מיני דברים עתיקים וסמי"ל

(המשך בעמוד 7)

תריסים

חנויות

(המשך בעמוד 7)

טקסים

קייט

עסקים

(המשך בעמוד 7)

לוח ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
חוב הלל 14/16, פתוח מ־8.00 בבקר עד 6.30 בערב

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

טלוויזיות

מקררים

מכונות כביסה

כלי נגינה

רהיטים

שטיחים

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

מגרשים

שעורים

מכוניות למכירה

קטנועים

אביזרי רכב

שדוכים

שרותים

הלוואות

תריסים

מכירות

מבני תעשיה

פרסומים

קבלת מודעות ב„מעריב" — ירושלים רחוב הלל 14/16. פתוח מ־8 בבוקר עד 6.30 בערב.

אולמות

חנויות

משרדים

מחסנים

ביטוח

עסקים

מטבעות ומדליות

חיות בית

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

לוח הנגב

מגרשים

פרסומים

דירות למכירה

דירות להשכרה

וילות ובתים

דירות מרוהטות

בתי ספר לנהיגה

מכוניות למכירה

אביזרי רכב

לוח אשדוד

דירות

דירות למכירה

דירות להשכרה

פרסומים

מבני תעשיה

לוח רחובות

דירות למכירה

דירות להשכרה

صكا من الامل

صكنا من الاحل

עמ חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רח' הנביאים 32. פתוח מ־8.00 בבקר עד 7.00 בערב

הודעות

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

מגרשים

מכירות

רהיטים

טלוויזיות

הלבשה

שטיחים

מחסנים

טרקטורים

הצעות עבודה

ביקוש עבודה

כלי נגינה

עסקים

חנויות

משרדים

מקררים

שמלות כלה

מבני תעשיה

סירות

המשך ←

למכירה בהוד... מגרשים מיוח... בכפר את...

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2; הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33 מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 2.30 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 3.— ל"י

חוגים

רווקה 27 מעונינת בידידה לשם הליכה לפעולות רקודים ותלבות. ת.ד. 37421 תל־אביב.

זוג אקדמאי נאה 30/29 מבקש להכיר זוג דומה לצורך בילוי. ת"ד 26034 ת"א.

הכרות בחורות 20—27 לצורך חברות. להתקשר 221479.

מועדון סמי קרקסי בת 26, מזמנים לריקוד ולבדור.

מעוניין להתכתב עם צעירים/ות. ת.ד. 6306 ירושלים.

להדרכה בתאורגנה — מתקבלות בנות נאות עד 26. לכתוב ת"ד 19003 ת"א.

מתארגן חוג לאקדמאים בלבד גילאים 45—55 מועדפים עולים מרוסיה, אזור ראשון־לציון. — ת"ד 3094 ראשון־לציון.

הכרויות אישיות לתרבותיים מהארץ ומחו"ל. אגודת שלום — (03)421004.

מתארגן מועדון חברים ברמה גבוהה לגילאי 35 + ת.ד. 901 ת"א.

נשים, הצטרפו לתנועה לשחרור האשה. ת"ד 33041 תל־אביב.

זוג נשוי 38—40 מעוניין להכיר זוגות מתאימים לשם הכרות ובילוי. לכתוב: כניף "מעריב" שד' רוטשילד 33 ת"א למספר ר/7245/8.

הפתעה!!! הכרויות בלתי שגרתיות מודיעות. ת.ד. 18035/ש תל־אביב.

החיים משעממים? הצטרפו לחוג לריבנטיקה קבוצתית. 849504.

ירושלמים/ות להכרה. 02-521321.

צעירים בחורים אקדמאים דתיים 28—35. ת.ד. 7457 ירושלים.

צעיר מבקש להכיר ידיד — 30—22. 03-283160.

לסטודנטים ואקדמאים — ב רביעי ושני (במוצ"ש) 36 + שלמה המלך 95 בשעה 20.45.

615360.

לשכה תרשה לבודדים/בודדות שבבני ברית מצרפת חברים בעלי רמה למעליות חברתיות ותרבותיות. נשים 35—50 גברים 40—60. פרטים: 262437 או — 435076.

קורסים דו חודשיים: 1. עבודות בובות — המנות ופרי שוטים, 2. ציור (כולל שמן) 400 ל"י כל קורס. 228882 גבריאלה בין 4—2.

מתארגן חוג הכרותי ביתי על רמה לבודדים/ות מגיל 45 ת.ד. 7160, טלפון 726412 18—15.

(המשך בעמוד 7)

מעוניין להכיר צעירה למטרת ידידות, רצוי ירושלמית. ת.ד. ירושלים.

36/188 אקדמאי סימפטי מעוניין בהכרות. ת.ד. 5088 חיפה.

צבר 58, מחפש נחמדה וצעירה להכרות. ת"ד 571 ת"א.

מעוניין להכיר אשה בעלת דירה, 66/172. ת.ד. 37490.

רווק 45/170 מסודר בעל הופעה כעונין ברווקה מתאימה למטרות רציניות עד 35. ת"ד 5208 ת"א.

(המשך בעמוד 7)

שידוכים

בן זוג

בת זוג

הפתעה לכל המשפחה! סאונה ביתית לבריאות!

להרזיה, לאוסטאופ, לרבמטיזם, לעייפות, לזופי ולנעורים.

המפיץ היחידי והבלעדי בארץ

ת.ד. 11328 תל־אביב

פעוטון בחולון

מטפלת מקבלת ילדים מגיל 1½, טפול אישי (אפשרות הסעה)

טלפון 296024

פרט לשבת

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל

ועדת המכרזים המדורית הכוללנית מחוז ירושלים

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזה הצעות

לבניית פנימיה במוסד בקרית יערים

(ע"י מעלה החמישה), בשטח של 930 מ"ר

הכל בהתאם לתנאי המכרז, נספח הכמויות, המפות והמפרטים המצורפים לתנאי המכרז וההסכם הכללי לביצוע עבודות בניה של הסוכנות (להלן החומר הקשור למכרז).

את החומר הקשור למכרז אפשר לקבל ביחידה הטכנית, בנייני המוסדות הלאומיים ירושלים, החל ביום שלישי 27.8.74 תמורת סך של 100.— ל"י שלא יוחזר.

סיור בשטח יתקיים ביום ראשון 1.9.74 מקום המפגש בקרית יערים בשעה 9.00 בבוקר.

את ההצעות בשני עותקים יש להגיש עד יום שישי 27.9.74 בשעה 12.00 בתיבת המכרזים של ועדת המכרזים בירושלים, בנייני המוסדות, רחביה, ירושלים במעטפה סגורה (חדר מס' 2).

הצעות שתוגשנה אחרי המועד הנ"ל לא תלקחנה בחשבון. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

על הקבלן להיות רשום כחוק בפנקס הקבלנים אצל רשם הקבלנים (לפי חוק רישום הקבלנים) לביצוע עבודות בניה בהיקף כספי מתאים.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י

לחברה מסחרית בחיפה

דרוש לקניה

מכבש לפסולת קרטון הידראולי או פניאומטי

חדש או משומש

לפנות לת.ד. 635 חיפה

דרושים

400 מטר משרדים בצפון ת"א או רמת־גן

עם קווי טלפון וחניה

נא להתקשר בשעות 08.00—15.00

לטלפון 51511, תל־אביב.

עורך חיפה

כלי רכב

דירות למכירה

קטנועים

בתי ספר לנהיגה

אביזרי רכב

חקלאות

חיות בית

פרסומים

מכונות כביסה

תנורי אפיה ובשול

שעורים

שונות

המשך "לוח חיפה" בעמוד 7

למכירה בהזדמנות מגרשים מיוחדים בכפר אתא

ע"י דרכים ושטח בנוי מגורים

מחיר סביר

ריצ'מן את ריצ'מן (ישראל) בע"מ

נכסי דלא ניידי מ.ל.ד.ן.

דרך הים 5 חיפה — או נתניה.

صكنا من الاهل

דרושים

צה"ל חזק הוא ערובה לבטחון המדינה

קליטת ציוד חדיש ומתוחכם והקמת מסגרות חדשות מחייבות תוספת כוח אדם באיכות מעולה

לצה"ל דרושים:

חוגרים בעלי הכשרה במקצועות טכניים מכל הסוגים

חוגרים בתפקידי מנהלה: אפסנאות, מחסנאות, פקידות, טבחות, נהגים.

חוגרים בתפקידי פיקוד בוגרי קורס מ"כים או קורס פיקודי אחר.

מסיימי שרות סדיר בצה"ל בוגרי 10 שנות לימוד וחסרי מקצוע יוכשרו במסגרת שרות הקבע למקצוע בו יבחרו.

יתקבלו לשרות הקבע מועמדים בעלי נתונים כמפורט להלן:

- מסיימי שרות סדיר בצה"ל אשר הוערכו בחוות דעת טובות ע"י מפקדם.
- בעלי הכשרה מקצועית מתאימה.
- כושר גופני מתאים לשרות בצה"ל — בהתאם לתפקיד.

המעוניינים להתקבל לשרות הקבע ואשר נתוניהם תואמים את הדרישות הנזכרות לעיל יפנו אישית לשלישות הראשית (רמת־גן רח' מודיעין 100) לענף קבע, בימים א'—ו' בשעות העבודה הרגילות.

על הפונים להצטייד במסמכים הבאים:

- פנקס מילואים * תעודת שחרור משרות סדיר
- מסמכים המעידים על הכשרה מקצועית

פרטים בדבר מקומות השרות, תנאי השרות ותנאי השכר — יימסרו למועמדים במקום.

הצטרף לשרות הקבע ותרום חלקך למעמסה הבטחונית

למפעל מזון ברמת־גן
דרושים
1. **מנהל עבודה**
בעל נסיון בניהול צוות עובדים גיל עד 40
2. **פקיד/ה למחלקת תשלומי שכר**
בעל/ת נסיון קודם בתפקיד דומה או בהנהלת חשבונות
3. **מפעילת מחשב**
בוגרת קורס תכנות או מכונת הנהלת חשבונות
למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים ואפשרות להתקדמות
לפנות בכתב לת.ד. 24081 תל־אביב
סודיות מובטחת

מפעל מזון ארצי
מחפש
מנהל
לאזור חיפה והצפון
נסיון קודם בניהול מסחרי — הכרחי.
תנאים מצויינים — לאדם המתאים.
סודיות מובטחת
●
לפנות בכתב יד לת.ד. 33366 ת"א.

להברה ידועה
לאופנת סריגת נשים
דרושים/ות:
מקדמי/ות מכירות
לעבודה ברחבי הארץ
אפשרית עבודה חלקית
על המעוניינים לפנות לת.ד. 3090 ר"ג

ליחידת מחשב של בנק בת"א
דרושות
נקבניות
לעבודה במשרה מלאה או חלקית
המעוניינות תגשנה הצעת מועמדותן לת.ד. 7095 עבור מס' 72, ת"א.

דרוש/ה
לחברת נפט בתל־אביב
מנהל/ת חשבונות
בעל נסיון
עם ידיעת עברית ואנגלית.
*
נא לפנות בכתב לת.ד. 7167 ת"א תוך ציון פרטים אישיים מלאים.
— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש
מסגר אחזקה
מעולה
בעל נסיון בבניה ובאחזקת מתקנים הידראוליים פנאומטיים.
●
בפרטים תוך ציון נסיון קודם נא לפנות לת.ד. 1423, חיפה.

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למדעי הטבע — המכון למדעי החיים מודיע על משרות פנויות של:
אסיסטנטים ועוזרי הוראה במחלקה לבוטניקה
מכרז מס' — 344/74
על המועמדים למשרות אסיסטנטים להיות בעלי תואר „מוסמך" או תואר מקביל בביולוגיה, בציון כולל „טוב" וציון כללי „טוב מאוד" בעבודת הגמר. המתקבלים יועסקו בהדרכה בתחומים: פיסיולוגיה של צמחים, סיסטמטיקה של צמחים, אקולוגיה ובוטניקה כללית ויצטרכו להתקבל תוך שנה כתלמידי מחקר ושלב ב') לתואר דוקטור.
על המועמדים למשרות עוזרי הוראה להיות בעלי תואר „בוגר" או תואר מקביל אחר בביולוגיה בציון כולל „טוב" לפחות. המתקבלים יועסקו בהוראה ויצטרכו להרשם ולהתקבל כתלמידים לתואר „מוסמך" בפקולטה למדעי הטבע באוניברסיטה העברית, בתחילת שנת הלימודים תשל"ה.
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים, אישורים על לימודים קודמים — הון פירוט הציונים, רשימת הפרסומים ושמות ממליצים עד התאריך 2.9.74, ט"ו באלול תשל"ד אל: — מזכירות המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית בירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 344/74".

VOLVO
מאיר, חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
בבעלות מאיר קז ובניו
דרושות
* **מנהלת חשבונות**
* **עוזרת למנהלת חשבונות**
תנאים טובים למתאימות
לפנות: רח' קרליבך 25 תל־אביב טלפון 289191.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
באגף ארגון ותכנון
1. **מנתחי מערכות** — תכניתנים
בעלי נסיון
מס' המשרה: את.ד/163
2. **נקבניות**
מס' המשרה: את.ד/146
3. **מהנדס תעשיה וניהול**
בעל נסיון של 3—5 שנים
מס' המשרה: את.ד/195
4. **ארכיטקט**
בעל התמחות בבנוי
מס' המשרה: את.ד/164
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון תולדות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ו' 6.9.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32.000.

למפעל גדול ומתפתח בתל־אביב
דרוש:
שרטט מכונות
תנאים הוגנים ואפשרויות קידום
נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 29402 תל־אביב.

עירית טבריה
מחלקה לנוער ולספורט
דרוש מנהל לבית נוער גדול
הכישורים: מדריך מוסמך בעל נסיון
התנאים לפי כישורי המועמד
כן דרושים מדריכים מקצועיים לעבודה חלקית בתחומים:
ג'ז ומחול מודרני, הסרטה וצילום, דרמה.
בדבר פרטים לפנות למחלקה לנוער ולספורט טלפון 5—067-21911.

לקלת אפיקים — דרושים:
מכונאי אחזקה בכירים
בעלי נסיון בניהול צוות אחזקה
●
דאר אפיקים 15148, טלפון 067-50451.

התברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
מפיצי CATERPILLAR לישראל
חולון, אזור תעשיה חדש, רח' המפעל 8 טלפון 856125
דרוש
מדריך מקצועי במכונאות ציוד הנדסי
להדרכה בבית ספר תעשייתי
(אפשרית משרה חלקית)
על המעוניינים לפנות טלפונית למשרד הראשי, טלפון 856125 תל־אביב, שלוחה 20.

לחברה ציבורית גדולה
דרוש בחור לתפקידי אבטחה במזרח הרחוק
הכישורים הנדרשים:
השכלה תיכונית
יוצאי יחידה קרבית בתפקידי פיקוד
שליטה בשפה העברית והאנגלית
רצויה שפה זרה נוספת
כושר גופני טוב
תנאי שכר בהתאם לכישורי המועמד.
מועמדים מתאימים המבקשים לפנות לת.ד. 4868 חיפה, עבור מס' 127.

למטבח ברמה גבוהה
דרוש
טבח ראשי
מעולה
• עוזרים/ות לטבח
• מלצרים/ות
— תנאים טובים למתאימים —
לפנות לטלפון: 878250 עד שעה 16.00.

אתגר - המבות - סיבוק תינוקי
עדיין לא מאוחר
דרושה
מורה מנוסה
לכיתה א'
לבית הספר „ימין־הרצוג" באילת
אפשרי משפחה, סדור עבודה לבעל ומוסדות חינוך לילדים.
המעוניינת, לפרטים נוספים התקשר בדחיפות לטלפון 059-5340 או 02-35282, 02-67731

דרושה:
קבוצת ברזלנים
לעבודה בקבלנות או יומית בסביבות קרית מלאכי
נא להתקשר בשעות היום: טלפון: 820152/3, הערב 20.00 לטל. 474215.

סופרס חברה ישראלית להפצת מ בע"מ
סניף ירושלים — דרושים
1. **מוכר/ת ראשי/ת** לניהול החנות המרכזית בירושלים — השכלה תיכונית, יוזמה, נסיון קודם וידע צפה, תנאים טובים.
2. **מנהל/ת חשבונות** לניהול מערכת הכספים של הסניף — סיימים סוג ג', יוזמה וכושר ארגון. נסיון קודם. תנאים טובים.
פרטים נוספים: סופרס ירושלים, רח' יפו 36, טל: [illegible], לפנות למר ליאור.

לביה"ס החקלאי התיכון עיינות
דרוש נגר
לעבודות אחזקה
בפרטים נא לטלפן 958655 או לכתוב לבית־הספר עיינות, דאר נס־ציונה.

עיסוק
חברה לקדום הכוונה ותעסוקה בע"מ
ת"א, שדרות בן ציון 12, טל. 231173, 232661
דרושים
בלקן — בוגר מכללה בארץ לתעשיה (315)
מהנדס בנין — ביצוע (316) לחו"ל (317)
מהנדס מכונות — ניהול מפעל (318)
מנהל השבחה — ראשי (320) צבעונאי (321)
מזכירה — להנהלה (322) מנהל משרד (323)
הנדסאי/טכנאי — ייצור (324) מכונות (335) בנין (326) חשמל (327) ביניה (328) אלקט. (329) אחזקה — כח אדם (330) עבוד שבבי (331)
מתכנת/ה — נסיון בסיסטם 3 רצוי (332)

למפעל מודרני לעיבוד שבבי באזור תל־אביב
דרוש
מתכנן שיטות
לעיבוד שבבי במכונות עם בקרה סיפרתית, רצוי בעזרת מחשב.
דרוש נסיון של כ־3 שנים לפחות ורקע של עבודה מעשית במכונות וכלים.
אפשרות קידום טובה לתפקיד ראש קבוצת מתכננים/מתכנתים
על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 3226 תל־אביב, עבור „מתכנן שיטות".
— סודיות מובטחת —

מפעלי נייר
אמריקאיים ישראליים בע"מ
למשרדנו בתל־אביב
דרושה
לעבודה מלאה 8.00—16.30
כתבנית בשפה האנגלית
רצויה ידיעת הדפסה בשפה העברית
תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות בכתב לת.ד. 20181 תל־אביב 61200 אל מר וינר.
נייר מעולה לכל מטרה

דרושים
נגרי גגות
עם נסיון
לסניף סולל־בונה נתניה
לפנות למשרדנו בין השעות 8.00—13.00, רחוב הרצל 51, נתניה, טלפון 053-28934, 053-23958.

למפעל תעשייתי
דרוש מסגר
לעבודות אחזקה
ETMG
נא לפנות ל„אי.טי.אם.ג'י" בע"מ
טלפון: 938426, או בכתב לת.ה. 309 הרצליה ב'.

לחקר ימים ואגמים לישראל בע"מ
דרושה
מזכירה בכירה
שליטה בשפה האנגלית הכרחית.
נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם לת.ד. 1793 חיפה.

למשרד אדריכלים בת"א, דרוש/ה
הנדסאי/ת משרטט/ת בנין
עם נסיון של שנתיים לפחות.
נא לטלפן 280321 בשעות 17.00—19.00.

דרושים

...סים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים • • •

התעשיה האוירית לישראל בע"מ
נמל תעופה בן גוריון

משרד העבודה
אגף להכשרה והשתלמות מקצועית

מקבילה הרשמה לקורסי:

מבנאות מטוסים עיבוד שבבי
(גריטה כרטום השמה)

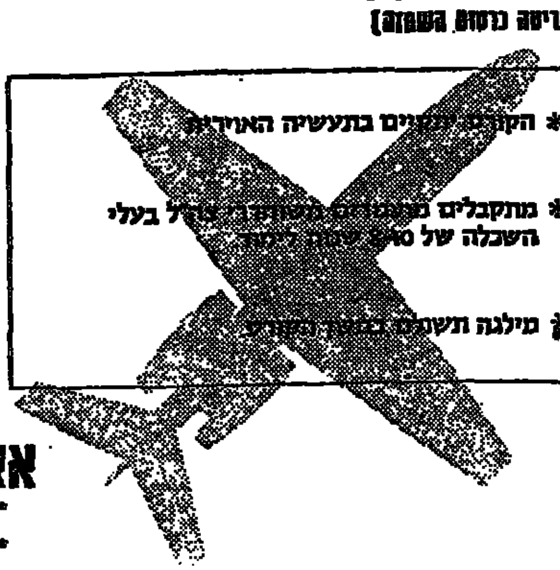

* הקורסים מתקיימים בתעשיה האוירית
* מתקבלים מועמדים משוחררי צה"ל בעלי השכלה של ...
* מילגה תשולם במשך הקורס

מכונאות אבידרים תעופתיים מכונאות מטוסים

* הקורס מתקיים בתעשיה האוירית
* מתקבלים מועמדים משוחררי צה"ל בעלי השכלה של 8–9 שנות לימוד ורצון רקע מקצועי
* מילגה תשולם במשך הקורס

אצלנו תמצא:
* תנאי שכר הוגנים
* אפשרויות קידום
* קביעות בעבודה

הצטרף גם אתה אל צוות העתיד!

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב או אישית אל יח. התעסוקה של התעשיה האוירית, נמל תעופה בן-גוריון בימים א – ה בין השעות 08.00 – 13.00 וביום ו בשעות 08.00-12.00.

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות
דרושים

1. טכנאי פיתוח תכנון ובנית מכשירים
קשר עם ספקי חוץ, בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בתכנון ובנית מערכות מכניות. טל: 950051.

2. בלבלן/תמחירן
ריכוז עריכה ועיבוד נתוני תקציב, תמחיר ובדיקות כלכליות בכפיפות לכלכלן המפעל. בוגר קורס לתמחיר בעל רקע בהנהלת חשבונות, תקציב ותמחיר. טל: 950051.

3. מבקר איכות
בדיקות חשמליות של רכיבים ומדידות ביקורות ייצור ובדיקות מוצרים בשטח מקורות כוח מיוחדים. יועדפו יוצאי חמ"ם עם נסיון בבדיקות. טל: 950055.

4. מזכירת מחלקה
שרותי מזכירות לעובדים, הדפסות עברית ואנגלית, עבודות מזכירות כלליות. טל: 950795.

5. אלקטרונאים
בוגרי בתי ספר מקצועיים או בי"ס טכני של חיל האויר במקצועות אלקטרוניקה, יוצאי חמ"ם, חש"ם, לעבודה בהנדסה וייצור של ספקי כוח. טל: 950051.

●

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל לפי הטלפונים הנ"ל. סודיות מובטחת.

תדיראן תדיראן

מכתשים באר-שבע
המפעלים הכימיים בע"מ

לשם ביצוע תוכניות הפיתוח הרחבות שלנו דרושים לאגף הנדסה

1. מהנדסי כימיה בכירים
בעלי נסיון של 5 שנים לפחות — לתפקיד מהנדסי תהליך.

2. מהנדסי כימיה ומכונות בכירים
בעלי נסיון של 5 שנים לפחות — לתפקיד מהנדסי פרויקט.

3. מהנדס בנין בכיר
בעל נסיון של 5 שנים לפחות — לרכוז כל נושאי ההנדסה האזרחית, המתבצעים במסגרת הפרוייקטים השונים.

4. מפקח
מפקח על ביצוע עבודות עפר ובנין. יועדף טכנאי בנין בעל נסיון של 3 שנים לפחות.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצרוף קורות חיים למחלקת כוח אדם, ת.ד. 60 באר-שבע 84 100.

משרד העבודה-הקריה למחקר גרעיני נגב

עומדים לפתוח
קורס מפעילי גרעין
במגמות בקורת קרינה וכימיה

לצורך זה דרושים לנו:
גברים מסיימי 11 שנות לימוד לפחות בבי"ס תיכוני עיוני ו/או בי"ס מקצועי ולאחר שרות סדיר בצ.ה.ל.

המועמדים שיבחרו יתקבלו לקורס בקמ"ג, אורך הקורס 6—4 חודשים.

* למועמדים רווקים מחוץ לאיזור יינתנו מגורים בשכ"ד בדימונה, למועמדים נשואים מחוץ לאיזור הנתן השתתפות בשיעור 50% משכ"ד חודשי עד מכסימום 250.— ל"י לחודש, לתקופה של עד שנתיים.

** הסעה במקום המגורים לעבודה וחזרה על חשבון המפעל.

*** תוקצב מילגה לימודים שאותה לתקופת הקורס.

**** קורס זה יחשב כנקודות זכות להמשך הלימודים לקראת תואר „טכנאי גרעין", התואר יוענק למסיימים בהצלחה את כל שלבי הלימוד: בחינות גמר פנימיות וחיצוניות ועבודת גמר בהתאם לדרישות המכון הממשלתי להכשרה טכנית.

* * *

● מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות לת.ד. 9001 באר-שבע, למדור קבלת עובדים, עם פרטים אישיים ופירוט שנות השכלה.

* * *

המתאימים יוזמנו לראיון אישי.

פז

לפז חברת נפט בע"מ
דרוש מלגזן
במפעלי התעשיה בחיפה.

הכישורים הדרושים:
— רשיון נהיגה (לפחות 02)
— נסיון כמלגזן
— כושר פיזי טוב
— ידיעת קרוא לטינית
— בעל יוזמה, זכרון טוב וכושר התמצאות.

התפקיד מחייב עבודה בשעות נוספות.
השכר ייקבע בהתאם לכישורים.

בהצעות נא לפנות בכתב לאגף כח אדם פז חברת נפט בע"מ
ת.ד. 434 חיפה 31000.

עירית תל-אביב-יפו

האגף לתרבות לנוער ולספורט
במחלקה לנוער ולספורט
דרושים לשנת תשל"ה

1. מדריכות ומדריכים חברת"ים
לפחות 5 ימים בשבוע.

2. מדריכות ומדריכים מקצועיים
בתחומי האמנויות והספורט.

3. אקורדיוניסטים ומדקידים

נא לפנות למזכירות המחלקה לנוער ולספורט, בית העיריה קומה 11 חדר 1122, בימים שני ושישי בשעה לכבי הצהריים.

דרוש נער
לעבודות משרד ושליחויות

●

בדבר פרטים נא לפנות לרשות הנמלים, בית מעיא, דרך פתח תקוה 74, קומה 12 חדר 1215 בין השעות 07.30—14.30.

ר. וקסלמן ושות'
חברה קבלנית לבנין בע"מ
דרושים לתקופה ארוכה

1. 2 מנהלי עבודה לגמר
בעלי ותק של 5 שנים לפחות.

2. 1 מכונאי
לאחזקת ציוד בנין משוכלל, בעל רשיון נהיגה, לעבודה בפרוייקט מיל ומעיין בסביבת תל-אביב.

למתאימים תנאים טובים
סודיות מובטחת

לשם קביעת ראיון נא להתקשר בטלפונים: 4—03-245223, 03-981598.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
בלשכת דיקן הסטודנטים

מנהל לשרותי יעוץ והכוונה לסטודנטים

תאור התפקיד: ניהול מקצועי ומינהלי של ה' שירות שתפקידו לתת יעוץ, הכוונה אישית ושרותים פסיכולוגיים לסטודנטים; תכנון פעילות השירות; תאום עם יחידות בתוך הטכניון ועם מוסדות מחוצה לו; ניהול והדרכה של צוות.
הכשירויות הדרושות: פסיכולוג בעל תואר דוקטור בפסיכולוגיה; נסיון של 5—3 שנים בשרותים דומים.
מס' המשרה: סט.ד/197

במרכז המחשבים

מפעיל למחשב 370/168

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה באנגלית ויכולת קריאת חומר טכני; רצוי נסיון בהפעלת מחשב;
הערה: העבודה הינה במשמרות.
מס' המשרה: מר.מח.ד/107

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום ו' 6.9.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32 000.

צרברוס - אלקו בע"מ
מערכות לגילוי אש

דרושים:

* איש מכירות
● רצוי מהנדס או הנדסאי
● בעל ידע במערכות בקרה ותקשורת
● בעל נסיון במכירות תיהול פר"מ
● בעל רכב
● גיל 25—35

* חשמלאי
● בוגר בי"ס מקצועי
● בעל רכב

— * —

נא לפנות בכתב בציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 883 בני-ברק. סודיות מובטחת.

אורט ישראל

לבי"ס הימי אורט — אשדוד
דרוש מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה להוראה

בדבר פרטים יש לפנות לביה"ס ת"ד 81 אשדוד. טל. 055-21255.

דרוש
עוזר למנהל חשבונות
עם נסיון

מפעלי אלקטרודות לריתוך חיפה בע"מ, רחוב הבנקים 2
טלפון 532191/2 (04).

ההגנה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב

דרושים:

הנדסאי/טכנאי מכונות
— בוגרי קורס הנדסאי/טכנאי מכונות מוכר.
— דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות באחזקת מערכות מכניות ו/או מערכות ואקום.
— רצוי נסיון בעבודה בתחום מכניקה עדינה.

מכונאי אחזקה
— בוגרי בי"ס מקצועי תלת-שנתי לפחות במגמת מכונאות או מסגרות מכנית.
— דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי לפחות.
— יועדפו בעלי נסיון מקצועי באחזקת מתקנים תעשייתיים ו/או בעלי נסיון באחזקת מערכות ואקום במפעלים תעשייתיים.

חרטים
— בוגרי בי"ס מקצועי תלת שנתי במגמת עיבוד שבבי או מסגרות מכנית.
— דרוש נסיון מקצועי של שנה לפחות בעבודה מעשית בתעשיה.

המועמדים שיבחרו יקבלו:
— שכר בהתאם לכישורים והנסיון בעבודה מקצועית.
— אפשרויות קידום מקצועי נרחבות.
— עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאיזור.
— הסעה ממקום המגורים לעבודה וחזרה על חשבון המוסד.
— ארוחות מוזלות בשעות העבודה.
— מקומות מגורים אפשריים: באר-שבע, דימונה, ערד וירוחם.

...עונינים יפנו תוך פירוט מירבי על השכלתם ו... יונם המקצועי לת.ד. 9001 מקוד 190 84 באר-שבע.
— סודיות מובטחת —

...ה ישראלית למובילים בע"מ

...ת למשרדנו הראשי ב-חיפה:

פקידה ראשית
...ל המשרד, עם ידיעות בכתבנות עברית.

...קידה – כתבנית – מרכזנית
...ה מתבקשות לפנות בכתב אל ת.ד. 429 חיפה.

...ם למשרדנו ב-תל-אביב:

...קידה – כתבנית – מרכזנית
מחסנאי טכני
...ן חלקי חלוף למכוניות וטרקטורים, בעל ידיעות ...לית, אחרי שרות צבאי.

...ים מתבקשים לפנות אישית אל משרדנו בתל-אביב, רח' המסגר 62.

...אחים מילצ'ן בע"מ
...רושה מזכירה

...ידה בעלת עניין ואתגר.
...רים: נסיון בעבודות מזכירות. ידיעת השפות עברית ...פתית על בוריין, כולל הדפסה בשפות הנ"ל. ידיעת ...לית — יתרון.
...ת העבודה 8.00 עד 16.00.
...בודה באוירה חברתית מהנה.
...אים מצויינים למועמדת המתאימה.
...בית באוירה תיפנה טלפונית אל ... 285262-4 ...אביב.

مكانه من الاعلى

صكنا من الأهل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

עירית ירושלים

עירית ירושלים מכריזה בזה על משרות פנויות של:

1. **הממונה על החשבונות**
במנגנון העיריה (מכרז מס' 49/74)
הדרגה: י"ג—י"ח (יוד זין — יוד חית) בדירוג האחיד או דירוג מקביל בדירוג האקדמאים במח"ר.
2. **אחראי לרישום אנוטר**
במזכירות העיריה (מכרז מס' 66/74)
הדרגה: י"ג—ט"ו (יוד גימל — טית ו) של הדירוג האחיד.
3. **רכז מימון תקב"ר**
ממזכירות העיריה (מכרז מס' 83/74)
הדרגה: י"ג—י"ד (יוד גימל — יוד דלת) של הדירוג האחיד.
4. **אחראי לעניני מס השבחה**
במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 67/74)
הדרגה: 2—4 בדירוג האקדמאים במח"ר.
5. **עוזר כספי**
במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 27/74)
הדרגה: י"ד—ט"ו (יוד דלת — טית ו) בדירוג האחיד.
6. **עוזר לרכוז מידע ואיסוף נתונים**
במחלקה לתכנון העיר (מכרז מס' 53/74)
הדרגה: 1—2 בדירוג האקדמאים במח"ר.
7. **עוזר למינהל**
במח' לשירותי הנדסה (מכרז מס' 28/74)
הדרגה: י"ד—ט"ו (יוד דלת — טית ו) בדירוג האחיד.
8. **מרכז למקרים ארציים והשתייכויות**
במחלקה לשרותי משפחה וקהילה (מכרז מס' 35/74) הדרגה: 2 בדירוג העו"ס.
9. **קצין בטיחות (רכב)**
במחלקת התברואה (מכרז מס' 78/74)
הדרגה: י"ד—ט"ו (יוד דלת — טית ו) בדירוג האחיד.
10. **תמחירן**
במחלקת התברואה (מכרז מס' 76/74)
הדרגה: י"ג—י"ד (יוד גימל — יוד דלת) בדירוג האחיד.
11. **אחראי למינהל ומשק בבי"ס תיכון עירוני ג' (בית חינוך)**
במחלקה לחינוך (מכרז מס' 14/74)
הדרגה: ט"ו—ט"ז (טית ו — טית ז) בדירוג האחיד.
12. **עוזר למנהל היחידה לבתי"ס על יסודיים וחינוך משלים במזרח ירושלים**
במחלקה לחינוך (מכרז מס' 13/74)
הדרגה: י"ב—י"ג (יוד בית — יוד גימל) בדירוג האחיד או דירוג מקצועי בהתאם לכישורים.
13. **אחראי לרישום רכוש העיריה**
במינהל הכללי (מכרז מס' 45/74)
הדרגה: י"ב—י"ג (יוד בית — יוד גימל) בדירוג האחיד.

פרטים נוספים אודות המשרה וכמרכן טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל בלשכת נהל שרות העיריה, רחוב יפו 22, חדר 213, קומה שניה. בעלי הכשירויות הדרושות מתבקשים להגיש בקשותיהם לנהל שרות העיריה עד יום שלישי ט"ו באלול התשל"ד (3.9.1974).

ירושלים, ג' באלול תשל"ד
21 באוגוסט 1974 — המנהל הכללי

למפעל תעשייתי בירושלים

דרוש

מנהל-חשבונות

סוג ג' ● בעל נסיון

*

נא לפנות בכתב-יד, בציון פרטים ונסיון קודם לת.ד. 10240 ירושלים

לבית ספר מקיף כללי בית-שאן

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשל"ה

לגיאוגרפיה ותשבונאות

*

המעוניינים מתבקשים להתקשר לביתו של מימון קובי, טל. 065-88754, או בשעות העבודה טל. 065-88522.

לשגרירות דרוש/ה

מתרגם/ת עברית—אנגלית

(עבודה חלקית)

מבוקשים מועמדים בעלי רמה מקצועית גבוהה בתרגום של חומר טכני/עתונות.
תנאים לפי כישורי המועמד.
לקביעת ראיון לפנות לטלפון 231263 בימים ב'—ו' בשעות 8—12.

דרוש

מרכז פרדס

למושב כפר יהושע

מעוניינים יפנו בכתב למזכירות המושב דאר כפר יהושע.

NCR

לסניפנו בתל-אביב דרושים

★ **נציגי מכירות - למחשבים אלקטרוניים**

הכישורים הדרושים:
— נסיון של 3—5 שנים בתכנון שיטות לעיבוד נתונים
— ידיעה טובה בשפה האנגלית
— השכלה אקדמאית
— רצוי נסיון מסחרי
— גיל 25—35

(מס' משרה 3—10)

★ **מנתחי מערכות**
SYSTEM ANALYSTS

הכישורים הדרושים:
— נסיון של מספר שנים בתכנון שיטות לעיבוד נתונים
— נסיון בתכנות
— ידיעה טובה בשפה האנגלית
— השכלה אקדמאית
— גיל 25—35

(מס' משרה 3—20)

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ל-א. מיסונך ובניו בע"מ ת.ד. 1089 תל-אביב 61000
נא לציין את מס' המשרה המבוקשה.

— סודיות מובטחת —

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

בית הספר לרפואה

מכרז לשתי משרות של

מורים אקדמיים

ביחידה למדעים מורפולוגיים בביה"ס לרפואה

תיאור המשרה: הוראת סטודנטים לרפואה ב' מקצועות הבאים: אנטומיה, נוירואנטומיה, היסטולוגיה, ציטולוגיה, אמבריולוגיה וכן ניהול עצמאי של פרויקט מחקר.
הכשירויות הנדרשות: על המועמדים להיות בעלי תואר דוקטור (M.D או PhD), או M.Sc. במדעי הרפואה או ביולוגיה.
הערות:
1. המכרז מיועד למשרה מלאה בלבד
2. הדרגה תקבע בהתאם לכישורים האקדמיים של המועמד
3. מועמדים המעונינים בפרטים נוספים, לפני הגשת מועמדותם למכרז, נא לפנות ישירות ליחידה למדעים מורפולוגיים, ביה"ס ל-רפואה, רח' העליה 12, חיפה טלפון: (04)530252.

קופת חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ-ישראל

למרחצאות המרפא חמי זוהר

דרוש

חשמלאי

בעל רשיון

עדיף עם ידיעה במיזוג אויר
רצוי תושב הסביבה

לפנות למנהל המרחצאות
טל: 057-90261.

מפעל בטחוני בחיפה

דרושים:

- טכנאי מכונות
- טכנאי חשמל
- טכנאי ייצור
- מחסנאים / פקידים טכניים
- מחסנאי מתכות
- פקידה כללית דוברת רוסית

לפנות בכתב לפי כתובת:
מדור כח-אדם, ד.צ. 2639 צה"ל
או טלפון 04—091682

קורעה

צבעי ריסוס מעולים

לצביעת מקררים

למועמדים המתאימים
תנאים טובים

לפנות לקורעה איזור התעשיה א' רמלה טל. 961179, 963775.

— סודיות מובטחת —

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בפקולטה להנדסה חקלאית

מהנדס

למחקרים הקשורים במערכות קרקע-מים.
הכשורים הדרושים: בוגר הפקולטה להנדסה חקלאית או אזרחית.
הערה: קיימת אפשרות להשתלמות לקראת תואר גבוה בזמן העבודה.
מכרז מספר 122/74.

במחלקה לפיסיולוגיה שבביה"ס לרפואה

מתכנת/ת

הכשורים הדרושים: ידיעה ונסיון במיני-מחשב, רצוי מתוצרת טבה. נסיון ב-Assembler.
מכרז מספר 103/74.

במחלקה להנדסת חומרים

טכנאי

לעבודת מחקר בתחום המטלורגיה.
הכשורים הדרושים: נסיון של 3 שנים בהפעלה ציוד מטלורגי ובניית מכשירים.
מכרז מספר 104/74.

במרכז לחקר אוירונוטי

מכשירן

הכשורים הדרושים: בוגר בי"ס מקצועי, בעל נסיון של 3 שנות עבודה ונסיון בעבוד שבבי יד ומכונה.
מכרז מספר 65/74.

מועמדים מתאימים נא לפנות בכתב ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, קרית הטכניון — חיפה, 32000, בצרוף קורות חיים ופירוט השכלה והנסיון המעשי, עד יום ו', 30 באוגוסט 1974, בציון מספר המכרז המתאים.

א.א.ל. ישראל בע"מ
תעשיה אלקטרוניקה

דרושות

מזכירה עצמאית

✱ ידיעת השפות עברית אנגלית לרבות הדפסה.

פקידה

✱ הדפסה בעברית

תנאים טובים למתאימות.

נא לפנות בכתב או טלפונית 787131 או 782141 אל מח' כח אדם רח' מבצע קדש 46 בני-ברק, 51203.

— סודיות מובטחת! —

למלון בצפון הארץ

בעל ארבעה כוכבים

דרושים:

סגן מנהל מלון

— בעל נסיון בניהול מלון

פקיד קבלה

— בעל נסיון.

תנאים טובים.
סודיות מובטחת.

המעוניינים יפנו לת.ד. 124 נהריה או טלפון 04-922211.

דרושים

טפסנים וברזלנים

לסניף סולל בונה נתניה

לפנות למשרדנו בין השעות 8.00—13.00, רחוב הרצל 51, נתניה. טלפון 053-23958, 053-28934.

למושב טל-שחר

דרושות מורות

לכתות ב', ד'

לפנות ליעקב, טלפון 532088

לארגון וולונטרי צבורי באזור תל-אביב

דרושה

מזכירה כתבנית

בעלת נסיון

דרישות המשרה: 1) מגע עם קהל. 2) ידיעה טובה בכתבנות עברית, בעבודות משרד כלליות ובארגון תיקיה.

נא לפנות לטל. 862142 בימים ב' וה' בשבוע בשעות 15.00—18.00.

תדיראן

לאגף המרכזי לתכנון ולפיתוח

דרוש

פיזיקאי / מהנדס

לניהול פרויקט מחקר בתחום המרת אנרגיה

כישורים דרושים:
— התמחות במחקר שימושי במתקני קירור וחימום
— תואר שני/שלישי בפיזיקה או הנדסת מכונות עם ידע מעודכן בתחום Heat/Transfer Heat/Pump
— נסיון בניהול צוות מדעי.

✱

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל-אביב, בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי.

— סודיות מובטחת —

חבור אלקטרוניקס בע"מ

רח' המלאכה, אזור התעשיה שמן, חיפה.

דרושים בדחיפות

לתכנון, פיתוח וייצור של מיכשור אלקטרוני ליצוא

1. **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
בעל נסיון בשטח המיכשור הסיפרתי.
2. **מנהל ייצור**
בעל נסיון בניהול צוות הרכבה ובדיקה במפעל אלקטרוניקה מודרני.
3. **הנדסאים/טכנאי אלקטרוניקה**
בעלי נסיון בשטח המיכשור הסיפרתי.
4. **מכשירנים**
לעבודה הרכבה ויוד של מיכשור אלקטרוני, יוצאי צבא בעלי נסיון — יועדפו.

תנאי שכר טובים, הטבות ומסלול התקדמות מהיר מובטחים למתאימים

נא לפנות בכתב לת.ד. 901, חיפה, או בטלפון 044289, חיפה.

מרכבים מפעלי מתכת בע"מ
פתח-תקוה קרית-אריה

דרושים:

מסגרים מכונאים רתכים

★

על המעונינים לפנות: טלפון 913044 או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

לחברה יצרנית משווקת

דרוש/ה קופאי/ת

✱ ידע מקיף בהנהלת חשבונות
✱ נסיון קודם של שלש שנים לפחות בתפקיד דומה
✱ פיקוח על גביה משוכנים
✱ ניהול כרטסת לקוחות
✱ התאמות חשבונות
✱ גביית כספים
✱ ידיעת השפה העברית על בוריה
✱ כתב יד ברור הכרחי
✱ רצוי תושב/ת חולון או הסביבה

אנא פנה/י בכתב יד בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון בעבודה והשכלה אל: „קופאי" ת.ד. 651 תל-אביב. סודיות מובטחת.

לחברת ביטוח גדולה בירושלים

דרושה

כתבנית מעולה

לפנות: ת.ד. 2391 ירושלים
עבור „חברת ביטוח".

לבית ילדים בירושלים

דרושה אם בית

מועמדות בעלות הכשרה ונסיון בעבודה עם ילדים, מתבקשות להתקשר לטלפון 31517 או 37544 בין השעות 8.00—15.00.

לחברה בניה ארצית

דרושים:

★ **מהנדסי ביצוע**
לניהול עבודות בנצרת ורמלה
★ **מנהלי עבודה**
במרכז הארץ
★ **מהנדס/הנדסאי**
לניהול וארגון פרוייקטים
★ **מהנדס/הנדסאי**
לארגון עבודות ייצור במפעל טרומי
★ **מסגרים**

תנאים טובים למועמדים המתאימים

על המעוניינים לפנות בכתב או בע"פ לשם קביעת ראיון לחברת: „אורוינז'ניר" — מהנדסים וקבלנים בע"מ — רח' אלוף שדה 17, גבעתיים, טל. 767260.

מבוקשים

■ **מנתח מערכות בכיר**

■ **תכניתן COBOL מנוסה**

לצוות חדש שיעסוק בפיתוח והעלאת נושאים חדשים במחשב.

מקום העבודה **בתל-אביב.**

לפנות בצרוף פרטים אישיים ונ... לת.ד. 16540 ת"א עבור מס'

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למדעי הטבע — המכון למדעי ה... מודיע על משרות פנויות של:

אסיסטנטים במחלקה לביוכימיה

מכרז מס' — 345/74

על המועמדים להיות בעלי תואר „מוסמך" תואר מקביל אחר בביוכימיה, בציון „טוב" וציון כללי „טוב מאוד" בעבודת ה... המועמדים יועסקו בהוראה ויהיה עליהם ... שם ולהתקבל תוך שנה כתלמידי מחקר של לתואר דוקטור בביוכימיה.
המועמדים מתבקשים להגיש את מועמ... בכתב, בצרוף תולדות חיים, אישורים על ... דים קודמים — תוך פירוט הציונים, ר... פרסומים (במידה ויש) ושמות ממליצים תאריך 2.9.74, ט"ו באלול תשל"ד, אל: המכון למדעי החיים, האוניברסיטה הע... בירושלים ולציין על המעטפה „מועמד ל... מס' 345/74".

לחברת מהנדסים אזרחית בתחום כבישים ושדות תעופ...

דרושים

שרטטים/ות

✱ מתחילים
✱ בעלי נסיון

✱

מהנדסים

לעבודה מעניינת ובתנאי עבודה טוב...

✱

להתקשר בשעות העבודה 03-237893

אנו מחפשים

סוכן בטוח

צעיר ונמרץ
עם קשרים ענפים בחיפה
המסוגל לנהל ולקדם סוכנות בטוח מתחילה, בחיפה.

לפנות עם פירוט כישורים וקורות חיים לת.ד. 4732 חיפה.

סודיות מובטחת.

...סחרית גדולה בתל-אביב
דרושים
...ל/ת השבונות
...ב משבורת
...נית בעברית
...ל ארכיב
דרושים
...ת מוסמכת
...נתח מערכות
...הנדסאי מכונות
...תי - מערכות
...ות מטבח ונקיון

...סים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

לחברה מסחרית גדולה בתל־אביב

דרושים

מנהל/ת חשבונות

סוג ג' עם שנתיים ניסיון לפחות.

חשב משכורת

עם שנת ניסיון לפחות.
רצוי ידע בהכנת משכורות למחשב.

כתבנית בעברית

מנהל ארכיב

אפשרי אדם מבוגר — רצוי ניסיון קודם.

...נות בכתב לת.ד. 7095 עבור מס' 73 תל־אביב ולציין את מס' ההצעה.

...תנאים טובים; אפשרויות קידום;

הוועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני - נגב

דרושים:

אחות מוסמכת

לעבודה במחלקת רפואה

כישורים:
* בוגרת קורס אחיות מוסמכות.
* נסיון מקצועי של שלש שנים עבודה לפחות.

חובש

כישורים:
* בוגר קורס חובשים בצה"ל.
* דרוש נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי לפחות.
עדיפות תינתן לבעלי נסיון מקצועי כאזרח בנוסף לנ"ל.

מועמדים שיבחרו מובטחים:

תנאי שכר טובים, אפשרויות לקידום מקצועי, עזרה בדיור לבאים מחוץ לאיזור.

...ונינים יפנו תוך פירוט הנסיון המקצועי לת.ד. 9001, מדור קבלת עובדים, באר־שבע.

Monsanto ACRILAN

...ם ביניים ישראליים בע"מ
בת של מונסנטו ארה"ב

דרושים

...כנאי או הנדסאי מכונות

...עבודות אחזקה ופתוח.
...שורים:
...שכלה טכנית של טכנאי או נסיון מעשי מקביל.
...יעת אנגלית טכנית.
...דה היא במסגרת מתקדמת, בעלת ציוד מתוחכם וטכנולוגיות ...ישות.

...כונאי משמרת

...ישורים: נסיון בתעשיה.
...מועמדים מתאימים יינתן סיוע בדיור.
...ענינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 19 אשדוד.

— סודיות מובטחת —

...ברה ארצית בע"מ באזור תל־אביב
...כנון מערכת ממוכנת לאינפורמציה ניהולית ...נושאים של תכנון ופקוח ייצור, עיתוד מלאי, מעקב הזמנות (כספים)

דרושים:

מנתחי - מערכות

...שורים:
תואר אקדמאי ראשון במתמטיקה, כלכלה או הנדסת תעשייתית.
אקדמאים בעלי תואר שני במינהל עסקים, חקר ביצועים או מדעי המחשב.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

לקבלת פרטים נא לפנות בציון קורות חיים אל: ת.ד. 7089 ת"א.

מוסד ציבורי בתל־אביב

מחפש

...עובדי/ות מטבח ונקיון

לעבודה קבועה ברמת־אביב
(אפשרית למשרה מלאה או חלקית)

* השכר המוצע כ־1000 ל"י ברוטו.
* תנאים סוציאליים מלאים.
* החזר הוצאות נסיעה.
* קבלת ביגוד.

...ונינים מתבקשים לכתוב לת.ד. 8210 ת"א (עבור משק).

אלתא
התעשיות אלקטרוניות בע"מ

אשדוד

דרושים

* **מכנאי קרור תעשייתי**
בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 5 שנים בעבודה.
* **מכנאי מכונות**
בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 5 שנים בעבודה בשטח האחזקה.
* **נגר**
בעל נסיון של 5 שנים בעבודות נגרות בנין.
* **מסגר**
בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון וידע בריתוך חשמל ואוטוגן.
* **מכשירן**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות במכשור תנורים ומכשור אלקטרוני.
* **הנדסאי מכונות**
הומחות בארגון עבודות אחזקה.
* **קניין למשרדנו בת"א**
בעל נסיון של לפחות 3 שנים בשוק המקומי כושר לנהל מו"מ עם ספקים, יכולת לעבוד בצורה עצמאית. נדרשת ידיעה בשפה האנגלית.

● על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של „אלת"א" — אשדוד.

למוסד ציבורי גדול בירושלים

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

על המועמד להיות בעל נסיון רב בהנהלת חשבונות ובעל יכולת לנהל צוות עובדים. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

הדרגה לפי הכישורים.

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 7466 ירושלים עבור „מנה"ח ראשי" ולפרט תולדות חיים, הכשרה מקצועית ומקומות העבודה הקודמים.

— סודיות מובטחת —

לאמקור בע"מ

דרושים

* **פקידה בתבנית**
בשפות עברית ואנגלית
להפקיד אחראי במזכירות הכללית.
* **פקיד/ה מעולה**
לחישוב משכורות עובדים
עם נסיון בהכנת שכר־עבודה במחשב

על המעוניינים לפנות לאמקור בע"מ, רחוב גיבורי ישראל 98, תל־אביב, בשעות העבודה או להתקשר טלפונית למספר 31411.

(סודיות מובטחת)

למוסד בנקאי

דרוש

תכניתן

לעיבודים מדעיים וסטטיסטיים

הכישורים הנדרשים:
* השכלה אקדמאית במתמטיקה או סטטיסטיקה
* רצויה ידיעת שפת FORTRANE

מועמדים בעלי כישורים מתאימים ישלחו הצעות מועמדותם לת.ד. 7095 עבור מס' 74 תל־אביב.

למשרד רואה־חשבון דרוש

מבקר עצמאי

●

לפנות: טלפון 614866

דרוש

טכנאי או הנדסאי בנין

בעל נסיון בעבודה מעשית משרדית
לעבודות אדריכלות בנין

על המעונינים לפנות טלפון 741825 בין השעות 11.00—15.00.

קל־רל

דרוש

מנהל משמרת

* רשיון בהשמלאות הכרחי
* עבודה במשמרות
* שכר על בסיס חודשי
* תנאי השכר יקבעו לפי כישורי המועמד.

●

נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים ונסיון למנהל כח־אדם.

תעשיות מתכת אלברזליות בע"מ
כורדני ב'. ת.ד. 1682, חיפה

ליחידת מחשב בשלבי הקמה

דרוש

מפעיל מחשב

— נסיון בהפעלה של שנה לפחות.

— יועדפו בעלי נסיון במולטיפרוגרמינג ובזמן אמיתי.

●

לפנות לת.ד. 7042 (ב) ולציין מספר טלפון פרטי.

למוסד ממלכתי בת"א

דרושה

כתבנית נשיונל

לעבודה במשרה מלאה בדרגה ח'—ו' בדרוג האחיד.

נא לפנות לת.ד. 17146 ת"א מיקוד 61170 (עבור כספים) ולציין פרטים אישיים וטלפון.

מרכבים מפעלי מתכת בע"מ
פתח־תקוה קרית אריה

דרוש

מהנדס מכונות בכיר

לניהול משרד טכני גדול

●

על המעוניינים לפנות: טלפון 913044 או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

דרוש

מנהל עבודה

לנגרית רהיטים
באיזור הרצליה

רצוי נסיון בארגון עבודה וניהול צוות עובדים

לפנות בכתב בציון פרטים אישיים כישורים, נסיון עבודה לת.ד. 23031 תל־אביב „מנהל עבודה".

רב־סרן צעיר

מהנדס ייצור

נסיון רב בניהול ואירגון

עומד להשתחרר

בהצעות רציניות לפנות ת.ד. 2378 ר"ג מיקוד 52100

הועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק

דרושים

● **פיסיקאי או מהנדס פיסיקאי**
בעל נסיון מעשי בפיסיקה או פיתוח מיכשור מדעי, לעבודה בשטח ההפרדה האלקטרו מגנטית.

● **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודות פיתוח ואחזקה (למערכות מחקר)
נסיון של שנתיים.

● **חרט**
בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון של 3 שנים לפחות בחריטת חלקים מדוייקים רצוי עם ידע בהשחזת כלים.

● **עובד מינהל**
רצוי בוגר כלכלה, המעונין ללמוד ולהשתלם תוך כדי עבודתו בתחום הנהלת חשבונות וכספים.

● **עוזר למנהל חשבונות ראשי**
השכלה תיכונית, שליטה מלאה בשפה העברית.
נסיון בעבודה של 3 שנים.
בעל סוג ג'—ד' בהנהלת חשבונות.

● **מזכירה**
נסיון בנהול משרד ועבודת מזכירות.
שליטה בהדפסה בשפות עברית ואנגלית.

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל: המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק, דאר יבנה מיקוד 70600.

למוסד ציבורי בת"א

1. **דרוש עובד**
שהתמחה בתחומים הבאים:
א. כתיבת נהלים
ב. בדיקת תהליכי עבודה
ג. ארגון וכח אדם
ד. טפסים

2. כישורים נדרשים: —
א. השכלה תיכונית מלאה (רצויה השכלה אקדמית בתחום מדעי החברה, במגמות של מינהל־ציבורי או מדעי העבודה).
ב. נטיה ויכולת לנתח בעיות ארגוניות ומינהליות.
ג. רצוי קצין בדרגת סגן־סרן, שהתמחה בעבודה דומה במסגרת שירות בצה"ל.
ד. גיל רצוי 25—30.

● המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33232 ת"א מיקוד 61330 (עבור מס' 3) ולציין פרטים אישיים ונסיון קודם.

— רק פונים מתאימים ייענו —

דרוש/ים

זוג או יחיד

להפעלת בית הארחה

המאבסן במוצע
ארבעה אורחים רמי מעלה ליום

המועמד המתאים יידרש לגור במקום
דרושה ידיעה טובה בשפה האנגלית ובשפה הגרמנית

*

בעלי נסיון מעשי מתבקשים להפנות מועמדותם בצרוף תולדות חיים, המלצות ופרטים מלאים על נסיונם הקודם לת.ד. 26176, תל־אביב. סודיות מובטחת

המכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה

דרוש

מנהל אגף מינהלה

התפקיד: אחראי על היחידות הבאות במכון: כח־אדם, אחזקה ושירותים טכניים, רכב מוסך ומבנים, אחזקה ושירותים אלקטרוניים, רכישות אחסנה וביטוח, שירותי הדפסה ושיעתוק, ספריה וארכיון.

הכישורים: השכלה — מהנדס מכונות או אחזקה עם נסיון מינהלי, מהנדס תעשיה וניהול או בעל תואר בכלכלה או מינהל עסקים.
נסיון — חמש שנים לפחות בתפקיד דומה.

שכר ותנאי עבודה: יקבעו בהתאם לנתוני המועמד

● מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד אל מנכ"ל המכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה, חולון — ת.ד. 1717 בציון „אישי" ע"ג המעטפה.

— סודיות מובטחת —

صكنا من الامل

صكنا من الاجل

דרושים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים

המקור שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:
- מנהל רכש ולוגיסטיקה — לקונצרן
- מנהל אגף ארגון ומינהל — לחברה גדולה
- חשב — לחברה תעשייתית
- מנהל אגף שיווק — לחברה יצרנית
- כלכלן בכיר (השקעות) — ידע במימון
- מזכירות חברים — עברית, אנגלית

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

למשרד רואי חשבון בתל־אביב
דרושים
* בוחנים מרכזים
* בוחנים

קיימת אפשרות להתמחות ולהתקדמות מקצועית מהירה

המעונינים מתבקשים לכתוב לת"ד 29041 תל־אביב

לחברת בטוח גדולה ודינמית בחיפה
דרושים
1. מקדם מכירות
בעל ידע ונסיון בתחום הבטוח האלמנטרי.
2. פקיד/ת תביעות בענף רכב
השכלה תיכונית — ידיעת השפה האנגלית נסיון בענף בטוח רכב רצוי.
3. כתבנית עברית
אפשרויות עבודה במשרה מלאה, משרה חלקית ולפי שעות.
4. סוכן בטוח לאזור הקריות
בעל תיק קיים, או בעל ידע ונסיון בתחום הבטוח (האלמנטרי והחיים) המעוניין לצאת לעצמאות. אפשרויות היתום טובות מאד, משרד, ותנאים אחרים למועמד המתאים.

תנאי עבודה טובים — למועמדים המתאימים

על המועמדים המתאימים לפנות תוך ציון פרטי השכלה, פרטים אישיים ונסיון בכתב לת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 662 (מיקוד 31040).
— סודיות מובטחת —

מפעל גדול המשווק מוצרי צריכה במחזור של 100 מיליון ל"י לשנה
מעונין להעסיק
מומחה לאריזות

שתפקידו:
1. לפקח על אריזות מוצרי החברה
2. לשפר את האריזות הקיימות
3. לפתח אריזות חדשות משלב הרעיון ועד לבצוע הסופי.

רק מועמדים בעלי נסיון בשטח האריזות ובעלי כושר ניהול עצמאי יתקבלו.
תנאים טובים מובטחים למועמד שיימצא מתאים. מיקום המפעל הוא בחיפה, אך מגורי העובד יכולים להיות גם בת"א או בסביבתה.
הצעות בצירוף תולדות חיים נא להפנות אל: ת.ד. 29147 תל־אביב, עבור מומחה לאריזות.

לחברה פיננסית
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
●
נא לפנות בצירוף תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 527 רמת־גן עבור „מנהל חשבונות".
סודיות מובטחת

למושב דבורה דרושים
1. מנהל חשבונות עצמאי
— משרה מלאה
2. רכז משק
בעל נסיון בניהול משק מושבי של 3—4 שנים.
תנאי שכר מצוינים לאנשים המתאימים. סודיות מובטחת
מעונינים יפנו בכתב יד למזכירות מושב דבורה ד.נ. יזרעאל.

אלתא התעשיה האלקטרונית בע"מ
דרושים
* מתכנתים
הכישורים הנדרשים:
נסיון של שנתיים לפחות בשפות: — Assembler Fortran
* דפס מולטיליט
הכישורים הנדרשים:
בוגר בית ספר מקצועי 3 שנות והק. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
* טכנאי אלקטרוניקה
הכישורים הנדרשים:
רקע מעשי במכניקה עדינה ונסיון בניהול צוות עובדים.

על המעונינים לפנות בכתב אל מחלקת התעסוקה של אלת"א — אשדוד.

אורט ישראל
לבי"ס „אורט" בעפולה
דרושים:
1. מורה לתנ"ך
2. מורה להיסטוריה
3. מורה לאנגלית
4. מורה הנדסאי אלקטרוניקה
— משרה מלאה
●
נא לפנות לביה"ס רח' הצפצפות 1 עפולה, טל' 065-22262.

בנק גדול
מציע
לאקדמאים צעירים
הכשרה לתפקידים מתקדמים בבנקאות.
העבודה באזור תל־אביב
פרטים מלאים בכתב יד לת.ד. 36698 ת"א עבור „אקדמאים".

ליצרני אפנה בינלאומיים
דרושים
מתפרות לסריגים
(סוורדים, אפודות)
רק בעלי מקצוע מעולים ובעלי כושר ייצור גבוה מתבקשים להתקשר ל־ טל. 827102/3 למחלקת הייצור.

דרוש
מהנדס תעשיה וניהול
ליחידה מרכזית
להנדסת ייצור בקונצרן גדול.
דרוש נסיון של 2—6 שנים.
●
לפנות טל. 03—625593.

למפעל תעשייתי בחולון
דרוש
עוזר/ת למנהל חשבונות
מינימום 3 שנות נסיון
שעות העבודה 07.30—16.00
פרטים:
טל: 855992, 854695 משעה: 08.00—1.00.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראלים בע"מ

אם הנך
צעיר, מוכשר, בעל כושר גופני וסיימת 10 שנות לימוד (רצוי רקע טכני) ומחפש עתיד בטוח, עבודה מעניינת, אפשרויות קידום טובות,
אנו מציעים לך
להשתלב במפעלנו בחדרה כמפעיל מכונות בכיר
פנה בהקדם למח' כח אדם, ת.ד. 142, אזור התעשיה חדרה.
ניר מעולה לכל מטרה

דרושים
★ חשמלאי תעשיה
נסיון מינימלי — שנתיים
★ מנופאים
נסיון של שנה לפחות בעבודה עם רשיון ממשרד העבודה להפעלת מנוף.
לפנות למח' כח אדם ת.ד. 420 באר־שבע.
חברת פוספטים בנגב בע"מ.

למפעלינו „אריזות גורן"
בסביבות נהריה דרושים:
1. אומני משמרת
למחלקת אריזה
2. עוזרים מאומנים
3. אורגים
4. מפעיל אקסטרודר
5. מחסנאי
בעל רשיון נהיגה
6. עובדי יצור
עבודות הייצור מתנהלות במשמרות.
נא לפנות בצירוף קורות חיים ורקע מקצועי לת.ד. 245 נהריה.

הדיראן
למפעל מוצרי חשמל באזור
דרושים
פועלים/ות ייצור
ההכשרה תינתן במקום.
5 ימי עבודה בשבוע.
תנאים סוציאליים טובים.
מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל רח' הפלד 52 אזור — חולון או טלפונית 856111.

דרושים
בעלי תואר Ph. D.
במדעי החברה
להוראה במשרה מלאה במכללה
נא לפנות: ת.ד. 14285 תל־אביב, עבור „המכללה".

דרושים
* מסיק מנוסה
לדוד קיטור גדול
* מפעילי מכונות
לעבודה במשמרות
הצעות בטלפון 913191 או בכתב לטית בית בע"מ, פתח־תקוה

אתה בעל משפחה?
זה עשוי לעניין אותך

תמנע מציעה לך:

א. לימוד מקצוע הכריה והפעלת ציוד מכרות מכני כבד משוכלל.
ב. משכורת התחלתית של 2398 ל"י ברוטו (גם בתקופת ההכשרה).
ג. דירה של 3 חדרים (לאחר תקופה של 3—4 חודשים) תמורת 50.— ל"י לחודש.
ד. טיסה הלוך וחזור אחת ל־3 שבועות (עד להעברת משפחתך לאילת).
ה. כעובד משמרות תעבוד 5 ימים בשבוע (שבועיים מתוך שלושה).
ו. תנאים סוציאליים, תנאים סוציאליים גבוהים והטבות שונות.

לפרטים: המועמדים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בת"א, הקריה, רחוב ס' מס' 2 (מול קול ישראל), טל. 255451 בכל יום ד' בין השעות 09.00—11.00 בבוקר, 16.00—18.00 אחה"צ. או למח' כח־אדם בתמנע וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. יש להביא פנקס מלואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע
לעתיד טוב יותר, לך ולמשפחתך

קונבור בע"מ
לפרוייקט הנפט באשקלון
דרושים:
1. מנהלי עבודה
בקונסטרוקציות מתכת, הקמת מיכלים
2. חשמלאים
בוגרי בית ספר מקצועי.
העבודה בנמל הנפט באשקלון ובחוות...
המעוניינים יפנו לקונבור רח' בן יהודה ... קומה ג' או טל. 239121.

סיפל SIFAL
דרוש מחסנאי מכני
דרישות המשרה:
* שליטה בעברית ואנגלית
* 5 שנות נסיון
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון — למנהל כח אדם, ת.ד. 655 חיפה.

עירית ירושלים
דרושים
מרכזים, מדריכים חברתיים
מדריכי דרמה, מחול ומוסיקה
לעבודה במוסדות נוער בשנת תשל"ה
בעלי נסיון המעונינים יפנו למחלקה לחינוך, אגפי הנוער הספורט והח... יחידה לכח אדם, רח' יפו 17, ירושלים

דרושים
חשמלאי רכב
בתנאים טובים
ש.ח.ל. „אריה" בע"מ במוסך „בדק" פתח־תקוה, קרית אריה, רח' גיס... טל. 910621 בשעות הערב: 77046

למפעל מזון גדול באזור תל־אביב
דרוש
מנהל יצוא
בעל ותק
■
נא לפנות לת.ד. 1334 תל־אביב למספר 701839 בציון פרטים אישיים ונסיון קודם. רצוי לציין מספר טלפון.

אורט ישראל
לבי"ס „אורט" חניכים בחיפה
דרוש
להדרכה בשנת הלימודים תשל"ה
מדריך לחשמל
— משרה מלאה.
בדבר פרטים נא לפנות להנהלת ביה"ס טל' 04-527797.

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושה
פקידה/כתבנית
הכישורים הדרושים:
* ידיעת כתבנות עברית ואנגלית.
* ידיעת השפה העברית על בוריה.
■
נא לפנות אל ת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „פקידה/כתבנית".

דרושים
* טכנאי שרות
במכונות קפה אספרסו
* טכנאי קרור
לשרות במכונות גלידה ומצנני אויר
תנאים טובים והדרכה
יינתנו למועמדים שיתקבלו
לפנות: ג'נרל אקויפמנט
רחוב הירקון 9 רמת־גן (מאחורי בורסת היהלומים) טלפון 728720.